Strategie území správního obvodu ORP Bystřice nad Pernštejnem v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

verze březen 2015

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obsah

1. Úvod 7
1.1. Základní informace o strategii 7
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu 8
1.3. Kontext vzniku a existence strategie 10
1.4. Účel strategie – proč byla zpracována 10
1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží 11
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty 11
2. Profil území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza 13
2.1. Profil území správního obvodu 13
2.1.1. Identifikace správního obvodu 13
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu 15
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území 30
2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje 33
2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu 35
3. Téma 1.: Školství 37
3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů 37
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému 37
3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj 39
3.1.2.1. Obecné informace 39
3.1.2.2. Předškolní vzdělávání 46
3.1.2.3. Základní školství 52
3.1.2.4. Základní školy zřizované v ORP 55
3.1.2.5. Součásti základních škol 56
3.1.2.6. Počet tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 58
3.1.2.7. Pracovníci ZŠ 58
3.1.2.8. Počet absolventů 60
3.1.2.9. Školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami 61
3.1.2.10. Základní umělecké školy 61
3.1.2.11. Středisko volného času 62
3.1.2.12. Školní jídelny a pracovníci 62
3.1.2.13. Popis ZŠ ve správním obvodu 63
3.1.2.14. Financování 65
3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy 68

3.1.4. SWOT analýza školství ... 74
3.1.5. Souhrn výsledků analýz ... 77
3.2. Návrhová část pro oblast školství ... 78
3.2.1. Struktura návrhové části ... 78
3.2.2. Vize a problémové okruhy ... 80
3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech ... 85
3.2.4. Indikátory ... 89
3.3. Pravidla pro řízení strategie ... 92
3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie ... 92
3.3.2. Systém změn strategie ... 94
3.3.3. Akční plán ... 94
3.4. Závěr a postup zpracování ... 96
3.4.1. Shrnutí ... 96
3.4.2. Popis postupu tvorby strategie ... 96
3.4.3. Kontakty, autoři strategie a zúčastněné strany ... 97
3.5. Přílohy ... 97
3.5.1. Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4 ... 97
4. Téma 2.: sociální služby ... 99
4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů ... 99
4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému ... 99
4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj ... 100
4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy ... 125
4.1.4. SWOT analýza oblasti sociálních služeb ... 133
4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části sociálních služeb) ... 135
4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb ... 138
4.2.1. Struktura návrhové části ... 138
4.2.2. Vize a problémové okruhy ... 140
4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech ... 148
4.2.4. Indikátory ... 152
4.3. Pravidla pro řízení strategie ... 161
4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie ... 161
4.3.2. Systém změn strategie ... 164
4.3.3. Akční plán ... 164

4.4. Závěr a postup zpracování ... 167
4.4.1. Shrnutí ... 167
4.4.2. Popis postupu tvorby strategie ... 167
4.4.3. Kontakty, autoři strategie a zúčastněné strany ... 167
4.5. Přílohy ... 169
5. Téma 3.: Odpadové hospodářství ... 175
5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů ... 175
5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému ... 175
5.1.1.1. Svazky obcí, které již spolupracují v oblasti odpadového hospodářství na území ORP a typ spolupráce ... 178
5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj ... 178
5.1.2.1. Sběrné dvory a sběrná místa ... 180
5.1.2.2. Třídící linky ... 181
5.1.2.3. Zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) ... 183
5.1.2.4. Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území ORP, současný stav 184
5.1.2.5. Skládky ... 184
5.1.2.6. Další zařízení pro nakládání s odpady, černé skládky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území ORP ... 186
5.1.2.7. Produkce odpadů ... 187
5.1.2.8. Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně ... 193
5.1.2.9. Separovaný sběr ... 193
5.1.2.10. Produkce biologicky rozložitelného odpadu (BRO) ... 197
5.1.2.11. Nakládání s odpady ... 200
5.1.2.12. Nakládání s BRO a BRKO ... 203
5.1.2.13. Náklady na odpadové hospodářství za ORP Bystřice nad Pernštejnem ... 204
5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy odpadového hospodářství ... 205
5.1.4. SWOT analýza oblasti odpadového hospodářství ... 211
5.1.5. Souhrn výsledků analýz ... 213
5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství ... 214
5.2.1. Struktura návrhové části ... 214
5.2.2. Vize a problémové okruhy ... 216
5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech ... 220
5.2.4. Indikátory ... 224

5.3. Pravidla pro řízení strategie ... 228
5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie ... 228
5.3.2. Systém změn strategie ... 230
5.3.3. Akční plán ... 230
5.4. Závěr a postup zpracování ... 233
5.4.1. Shrnutí ... 233
5.4.2. Popis postupu tvorby strategie ... 233
5.4.3. Kontakty, autoři strategie a zúčastněné strany ... 233
5.5. Přílohy ... 235
6. Téma 4.: Cestovní ruch ... 267
6.1. Analytická část ... 267
6.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného tématu ... 267
6.1.2. Popis správního obvodu ... 267
6.1.2.1. Charakteristika regionu ORP Bystřice nad Pernštejnem jako destinace cestovního ruchu ... 267
6.1.2.1.1. Poloha a vymezení destinace v rámci turistických regionů a oblastí ČR ... 267
6.1.2.1.2. Image regionu Bystřicka jako destinace cestovního ruchu ... 268
6.1.2.1.3. Turistický potenciál regionu Bystřicko v kontextu srovnání se sousedními destinacemi ... 269
6.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy ... 272
6.1.3.1. Analýza nabídky cestovního ruchu v ORP Bystřice nad Pernštejnem ... 272
6.1.3.1.1. Potenciál pro nosné typy cestovního ruchu ... 272
6.1.3.1.2. Turistická infrastruktura a její kapacita ... 278
6.1.3.1.3. Dostupnost destinace, dopravní možnosti a kapacity ... 283
6.1.3.2. Analýza poptávky cestovního ruchu v ORP Bystřice nad Pernštejnem ... 284
6.1.3.2.1. Charakteristika návštěvníka a jeho očekávání, analýza cílových skupin ... 284
6.1.3.3. Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů ... 287
6.1.3.4. Očekávaná infrastruktura ... 289
6.1.3.5. Analýza organizace cestovního ruchu v ORP Bystřice nad Pernštejnem ... 290
6.1.3.6. Charakteristika potenciálu a možnosti rozvoje MOS cestovního ruchu ... 292
6.1.3.6.1. Charakteristika stávající meziobecní spolupráce ... 292
6.1.3.6.2. Infrastruktura cestovního ruchu ... 293
6.1.3.6.3. Střediskové obce a rozvojové oblasti cestovního ruchu ... 294
6.1.3.7. Záměry obcí pro cestovní ruch a volný čas ... 298

6.1.3.8. Podnikatelská aktivita a zaměstnanost v cestovním ruchu ... 298
6.1.3.9. Lidské zdroje pro cestovní ruch ... 299
6.1.3.10. Management cestovního ruchu ... 300
6.1.3.11. Marketing cestovního ruchu ... 301
6.1.3.12. Finanční analýza cestovního ruchu v regionu ORP Bystřice nad Pernštejnem ... 302
6.1.4. SWOT analýza oblasti ... 304
6.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části) ... 306
6.2. Návrhová část pro oblast volitelného tématu ... 307
6.2.1. Struktura návrhové části ... 307
6.2.2. Vize a problémové okruhy ... 309
6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech ... 316
6.2.4. Indikátory ... 324
6.3. Pravidla pro řízení strategie ... 335
6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie ... 335
6.3.2. Systém změn strategie ... 337
6.3.3. Akční plán ... 337
6.4. Závěr a postup zpracování ... 340
6.4.1. Shrnutí ... 340
6.4.2. Popis postupu tvorby strategie ... 341
6.4.3. Kontakty, autoři strategie a zúčastněné strany ... 342
Přílohy ... 343
7. Závěr, kontakty ... 368
8. Přílohy ... 369
8.1. Seznam tabulek ... 369
8.2. Seznam grafů ... 372
8.3. Seznam map ... 373

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tab. 1.1.: Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Bystřice nad Pernštejnem v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu.
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadové hospodářství a cestovního ruchu.
Řešené území	Správní obvod ORP Bystřice nad Pernštejnem
	Počet obyvatel správního obvodu: 20 260 (k 1. 1. 2014)
	Počet obcí ve správním obvodu: 39
	Rozloha správního obvodu: 348 km^2
Názvy obcí správního obvodu	Město Bystřice nad Pernštejnem, Městys Strážek, Městys Štěpánov nad Svratkou
	Obce: Blažkov, Bohuňov, Bukov, Býšovec, Dalečín, Dolní Rožínka, Horní Rožínka, Chlum-Korouhvice, Koroužné, Lísek, Milasín, Moravecké Pavlovice, Nyklovice, Písečné, Prosetín, Radkov, Rodkov, Rovečné, Rozsochy, Rožná, Sejřek, Skorotice, Strachujov, Střítež, Sulkovec, Ubušínek, Ujčov, Unčín, Věchnov, Velké Janovice, Velké Tresné, Věstín, Věžná, Vír, Zvole, Ždánice
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	Město Bystřice nad Pernštejnem
Koordinátor tvorby strategie	Koordinátor meziobecní spolupráce (člen realizačního týmu smluvního partnera)
Rok zpracování strategie	2014 - 2015
Schvalovatel strategie	Členská schůze Mikroregionu Bystřicko
Forma a datum projednání / schválení	Projednání na shromáždění starostů v rámci členské schůze Mikroregionu Bystřicko dne 16. 4. 2015
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace
Související legislativa	Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích, Zákon č. 243/200 Sb. O rozpočtovém určení daní. Školský zákon č. 561/2004 Sb., Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech
Doba realizace strategie	2014 - 2024
Odpovědnost za implementaci	Mikroregion Bystřicko
Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

	Projekt na území SO ORP Bystřice nad Pernštejnem realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem (Bystřice nad Pernštejnem) a se zapojenými obcemi v rámci SO.
	Strategie byla zpracována realizačním týmem. Koordinátor Mgr. Pavel Pichler, analytik Mgr. Veronika Palečková, analytik Mgr. Lenka Víchová, asistent Ing. Jarmila Zemanová.
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):
	1. Předškolní výchova a základní školství
	2. Sociální služby
	3. Odpadové hospodářství
	4. Cestovní ruch

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 39 obcí, z toho jedná obec má statut města a dvě statut městyse.

Tab. 1.2.: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: **Blažkov** Počet obyvatel: 284 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Rožná** Počet obyvatel: 785 Zapojení do strategie: ano
	Název obce: **Bohuňov** Počet obyvatel: 268 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Sejřek** Počet obyvatel: 163 Zapojení do strategie: ano
	Název obce**: Bukov** Počet obyvatel: 174 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Skorotice** Počet obyvatel: 139 Zapojení do strategie:
	Název obce: **Bystřice nad Pernštejnem** Počet obyvatel: 8465 Zapojení do strategie: ano		Název obce: **Strachujov** Počet obyvatel: 139 Zapojení do strategie: ano
	Název obce: **Býšovec** Počet obyvatel: 154 Zapojení do strategie: ano		Název obce: **Strážek** Počet obyvatel: 871 Zapojení do strategie: ano
	Název obce: **Dalečín** Počet obyvatel: 650 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Střítež** Počet obyvatel: 98 Zapojení do strategie: ano

	Název obce: **Dolní Rožínka** Počet obyvatel: 633 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Sulkovec** Počet obyvatel: 190 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: **Horní Rožínka** Počet obyvatel: 84 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Štěpánov nad Svratkou** Počet obyvatel: 707 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: **Chlum-Korouhvice** Počet obyvatel: 44 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Ubušínek** Počet obyvatel: 102 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: **Koroužné** Počet obyvatel: 260 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce**: Ujčov** Počet obyvatel: 491 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: **Lísek** Počet obyvatel: 366 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Unčín** Počet obyvatel: 194 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: **Milasín** Počet obyvatel: 46 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Věchnov** Počet obyvatel: 337 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: **Moravecké Pavlovice** Počet obyvatel: 53 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Velké Janovice** Počet obyvatel: 119 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: **Nyklovice** Počet obyvatel: 171 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Velké Tresné** Počet obyvatel: 120 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: **Písečné** Počet obyvatel: 198 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Věstín** Počet obyvatel: 168 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: **Prosetín** Počet obyvatel: 381 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: **Věžná** Počet obyvatel: 232 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: **Radkov**		Název obce: **Vír**
	Počet obyvatel: 169		Počet obyvatel: 720
	Zapojení do tvorby strategie: ano		Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: **Rodkov**		Název obce: **Zvole**
	Počet obyvatel: 98		Počet obyvatel: 646
	Zapojení do tvorby strategie: ano		Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: **Rovečné**		Název obce: **Ždánice**
	Počet obyvatel: 634		Počet obyvatel: 200
	Zapojení do tvorby strategie: ano		Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: **Rozsochy**		
	Počet obyvatel: 707		
	Zapojení do tvorby strategie: ano		

Zdroj: Registr komunálních symbolů k 1.1. 2014, ČSÚ k 1. 1. 2014

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP název realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Bystřice nad Pernštejnem se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a město Bystřice nad Pernštejnem je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je koordinátor meziobecní spolupráce Mgr. Pavel Pichler, analytik Mgr. Lenka Víchová, analytik Mgr. Veronika Palečková a asistentka Ing. Jarmila Zemanová.

Strategie byla zpracována realizačním týmem, téma předškolní a základní školní vzdělávání - Mgr. Lenka Víchová, téma sociální služby - Mgr. Veronika Palečková, téma Odpadové hospodářství - Mgr. Lenka Víchová. Volitelné téma - Cestovní ruch - Mgr. Vladimír Vecheta.

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat ve 4 oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto 4 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP.

Tab. 1.3.: Relevantní významné strategické dokumenty

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
Stát		
1	Politika územního rozvoje	http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Koncepce-Strategie/Politika-uzemniho-rozvoje-Ceske-republiky
2	Plán odpadového hospodářství ČR	http://www.mzp.cz/cz/plan_odpadoveho_hospodarstvi_cr
3	Bílá kniha - Národní program rozvoje vzdělávání v České republice.	http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009
4	Plánování sociálních služeb	http://www.mpsv.cz/cs/844
5	Koncepce státní politiky cestovního ruchu	http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-(1)
Kraj		
1	Územně analytické podklady kraje Vysočina	http://www.kr-vysocina.cz/uzemne-analyticke-podklady-kraje-vysocina/ds-301806/archiv=0&p1=37749
2	Program rozvoje kraje Vysočina	http://www.kr-vysocina.cz/program-rozvoje-kraje-vysocina/ds-300352/p1=4786
3	Plán odpadového hospodářství kraje Vysočina	http://www.kr-vysocina.cz/plan-odpadoveho-hospodarstvi-kraje-vysocina-poh-kv/d-1326686/p1=2088
4	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb kraje Vysočina	http://www.kr-vysocina.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-kraje-vysocina/ds-301486/archiv=0&p1=1012
5	Akční plán realizace strategie protidrogové politiky	http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4055094
6	Koncepce rodinné politiky kraje Vysočina na období 2012 - 2016	http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4054995

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
7	Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Kraji Vysočina na období 2012 - 2017	http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4054993
8	Plán optimalizace středních škol v kraji Vysočina	http://www.kr-vysocina.cz/plan-optimalizace-strednich-skol-v-kraji-vysocina/d-4054213/p1=9077
9	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2012	http://www.kr-vysocina.cz/dlouhodobe-zamery-vzdelavani/ds-300669/p1=10285
10	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací kraje Vysočina	http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=776336
11	Integrovaný systém nakládání s odpady v kraji Vysočina	http://www.kr-vysocina.cz/o-projektu-isnov/ds-302043/p1=51495
12	Strategie rozvoje cykloturistiky cyklodopravy v kraji Vysočina na období 2014 - 2020	https://www.kr-vysocina.cz/strategie-rozvoje-cykloturistiky-a-cyklodopravy-v-kraji-vysocina-na-obdobi-2014-2020-pracovni-verze-k-sea/d-4055185
13	Monitoring statistických dat	https://www.kr-vysocina.cz/monitoring-statistickych-dat-s-vyuzitim-zbytkovych-dat-mobilinich-operatoru/d-4048818
14	Strategie rozvoje cestovního ruchu v kraji Vysočina 2008 - 2013	http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4029533&n=strategie-rozvoje-cestovniho-ruchu-v-kraji-vysocina-na-obdobi-2008-2013
Mikroregiony, města a obce		
1	Územní plánování - územní plány obcí v ORP Bystřice nad Pernštejnem	http://www.bystricenp.cz/zpravy-a-dokumenty-odboru-meu/odbor-uzemniho-planovani-a-stavebniho-radu/#uzemni_planovani
2	Územně analytické podklady	http://www.bystricenp.cz/zpravy-a-dokumenty-odboru-meu/odbor-uzemniho-planovani-a-stavebniho-radu/#podklady
3	Komunitní plán sociálních služeb v Bystřici nad Pernštejnem	http://www.bystricenp.cz/download/VEREZE%20PRO%20NET.pdf
4	Plán odpadového hospodářství původce Město Bystřice nad Pernštejnem	Odbor životního prostředí Bystřice nad Pernštejnem
5	Strategie rozvoje mikroregionu Bystřicko	Mikroregion Bystřicko, Příční 405, Bystřice nad Pernštejnem
6	Strategický plán rozvoje obce Prosetín 2010 - 2018	http://www.prosetin.info/intranet/Ostatni_dokumenty/A_2_SPRO.pdf

2. Profil území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

2.1.1. Identifikace správního obvodu

Území ORP Bystřice nad Pernštejnem se rozkládá v nejvýchodnější části Kraje Vysočina. Na východě sousedí s Jihomoravským krajem, na severozápadě je krátká hranice s Pardubickým krajem, na západě sousedí s obcemi správního obvodu Nového Města na Moravě a na jihu s obcemi správního obvodu Velké Meziříčí (mapa 2.1.). Oblast Bystřicka je geograficky nejčlenitější částí celé Vysočiny (mapa 2.2.). Charakteristický ráz je rozložen mezi Žďárskými vrchy a Nedvědickou hornatinou. Krajina se mírně svažuje od severu k jihu, k nejmalebnějším a nejatraktivnějším místům patří hluboká údolí řeky Svratky a jejích přítoků. Nejvyšším bodem na území je Horní les 774 m n. m., nejnižším místem je tok Svratky v Ujčově 324 m n. m. Celé území je velmi členité a má charakter vrchoviny až hornatiny. Podstatná část studovaného území leží v přírodním parku Svratecká hornatina. Správní obvod zahrnuje 39 obcí, 93 místních částí a 91 katastrálních území. Celková rozloha ORP je 348 km^2 a k 31. 12. 2013 v území žilo 20 157 obyvatel, z toho 40 % obyvatel žije ve městě Bystřice nad Pernštejnem, které je hlavním poskytovatelem služeb celému spádovému území. Správní obvod je tvořen městem Bystřice nad Pernštejnem, městysem Strážek, městysem Štěpánov nad Svratkou a dalšími 36 obcemi. Těmito obcemi jsou: Blažkov, Bohuňov, Bukov, Býšovec, Dalečín, Dolní Rožínka, Horní Rožínka, Chlum-Korouhvice, Koroužné, Lísek, Milasín, Moravecké Pavlovice, Nyklovice, Písečné, Prosetín, Radkov, Rodkov, Rovečné, Rozsochy, Rožná, Sejřek, Skorotice, Strachujov, Střítež, Sulkovec, Ubušínek, Ujčov, Unčín, Věchnov, Velké Janovice, Velké Tresné, Věstín, Věžná, Vír, Zvole a Ždánice.

Průměrný počet obyvatel na obec je cca 300 obyvatel a hustota zalidnění 58 obyvatele na km^2 (Tab. 2.1.). Zpravidla každá obec se skládá z několika místních částí, tedy malých osad, kde se počet obyvatel pohybuje i okolo 40. Na území pokrytém malými obcemi převažuje vesnická zástavba, které vytváří jedinečný ráz krajiny doplněný zemědělskými trvalými travními porosty a hospodářskými lesy s častým výskytem přírodě blízkých ekosystémů. Pro osídlení a následný vývoj oblasti byla určujícím faktorem řeka Svratka, po které se osídlení šířilo od jihu k severu a dále poměrně náročný terén s výrazným převýšením v rázu vrchoviny (mapa 2.2.), který byl osídlován v poměrně pozdní době 16. století a dodnes komplikuje dopravní dostupnost a obsluhu především v zimních měsících.

Do historického, demografického, ekonomického a společenského vývoje území Bystřicka zásadně zasáhla těžba uranové rudy, která započala v 50. letech. Lokalita Dolní Rožínka s ložiskem Rožná je jediným uranovým dolem na území České republiky a střední a západní Evropy, který je v provozu. V současné době je s. p. DIAMO, o. z. GEAM Dolní Rožínka, podnik provozující těžbu a úpravu uranové rudy na ložisku Rožná a hlavní aktér ekonomického růstu regionu, v útlumovém programu s provozem končícím v roce 2017.

Mapa 2.1.: Administrativní členění správního obvodu

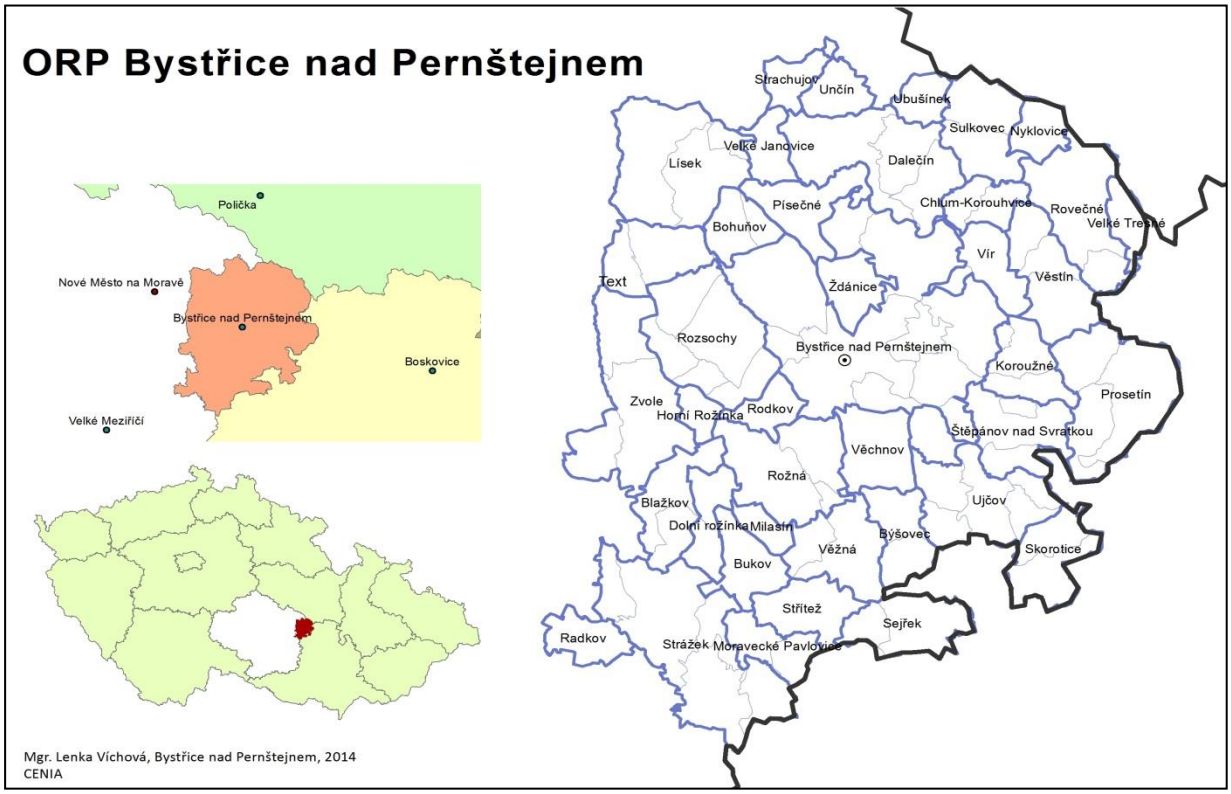

Zdroj: Město Bystřice nad Pernštejnem

Mapa 2.2.: Fyzická charakteristika regionu

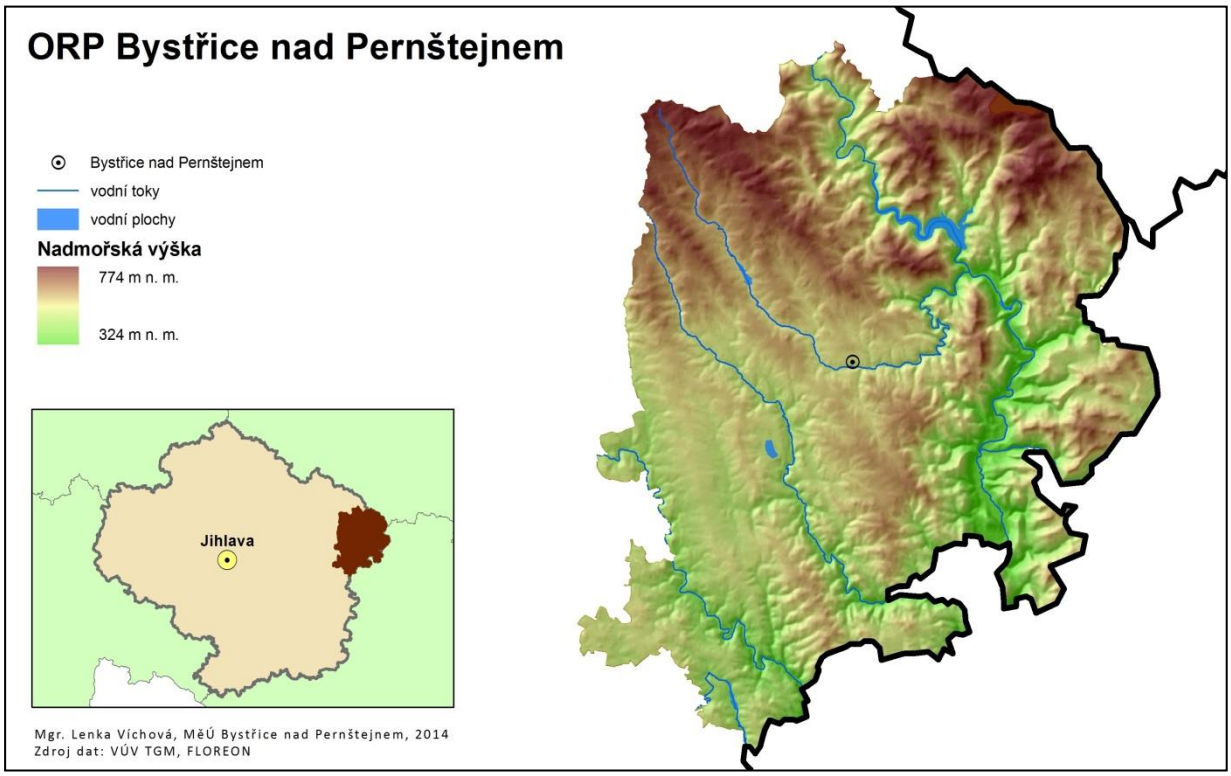

Zdroj: Město Bystřice nad Pernštejnem

Tab. 2.1.: Charakteristika území ORP

OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	39	39	39	39	39	39	39	39
Počet částí obcí	93	93	93	93	93	93	93	93
Počet katastrálních území	91	91	91	91	91	91	91	91
Počet obcí se statutem města	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet obcí se statutem městyse	x	1	1	1	1	1	1	1
POZEMKY								
Výměra v tis. ha	34 797	34 796	34 796	34 796	34 796	34 794	34 794	34 793
zemědělská půda	19 752	19 739	19 720	19 710	19 700	19 682	19 665	19 632
lesní pozemky	11 651	11 664	11 680	11 687	11 694	11 698	11 716	11 744
zastavěné plochy	362	362	363	364	364	432	463	468
Hustota zalidnění (osoby/km^2)	59,8	59,5	59,3	59,3	58,9	58,6	58,5	58,0

Zdroj: ČSÚ

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

A. Obyvatelstvo a obce

Demografický vývoj ORP Bystřice nad Pernštejnem vykazuje dlouhodobý pokles počtu obyvatel a stárnutí obyvatelstva, což je patrné z uvedeného grafu 2.1. Růst zaznamenává skupina 65+ (Tab. 2.3.). Negativně se na celkovém výsledku projevuje migrace, která má zápornou bilanci. Tento fakt je způsoben nedostatkem pracovních míst, který má za následek odliv absolventů a mladých rodin do větších měst za prací. Studenti, kteří studují VŠ se vrací zpátky do regionu v malé míře. O odlivu obyvatelstva svědčí i počet dojíždějících, kdy v roce 2013 dojíždělo do zaměstnání 2 055 obyvatel a do škol 723 žáků.

Od roku 1992, kdy bylo evidováno 9 231 obyvatel, se počet konstantě snižuje. Počet narozených a zemřelých je v kraji Vysočina srovnatelný s jinými městy podobné velikosti. V otázce věkové struktury kopíruje ORP Bystřice nad Pernštejnem průměr ČR, tedy vyšší procento osob v postproduktivním věku než dětí.

Obce správního obvodu jsou malé, pouze 10 obcí má více než 500 obyvatel (Tab. 2.2.). Velikost obcí se současným počtem obyvatelstva určuje i hustotu zalidnění, která je s hodnotou 58 obyvatele/km^2 jednou z nejnižších na Vysočině (méně ORP Moravské Budějovice, Pelhřimov, Telč a Pacov). V tomto důsledku je většina plochy ORP využívána jako zemědělská půda a lesní pozemky. Zastavěné plochy různého využití tvoří necelá 1,5 % území.

Tab. 2.2.: Počet obyvatel v obcích ORP Bystřice nad Pernštejnem k 1. 1. 2014

Obec	Počet obyvatel
Blažkov	284
Bohuňov	268
Bukov	174
Bystřice nad Pernštejnem	8465
Býšovec	154
Dalečín	650
Dolní Rožínka	633
Horní Rožínka	84
Chlum-Korouhvice	44
Koroužné	260
Lísek	366
Milasín	46
Moravecké Pavlovice	53
Nyklovice	171
Písečné	198
Prosetín	381
Radkov	169
Rodkov	98
Rovečné	634
Rozsochy	707
Rožná	785
Sejřek	163
Skorotice	139
Strachujov	139
Strážek	871
Střítež	98
Sulkovec	190
Štěpánov nad Svratkou	707
Ubušínek	102
Ujčov	491
Unčín	194
Věchnov	337
Velké Janovice	119
Velké Tresné	120
Věstín	168
Věžná	232
Vír	720
Zvole	646
Ždánice	200
Celkem	**20 260**

Zdroj: ČSÚ, k 1. 1. 2014

Mapa 2.3.: Obce ORP Bystřice nad Pernštejnem dle počtu obyvatel

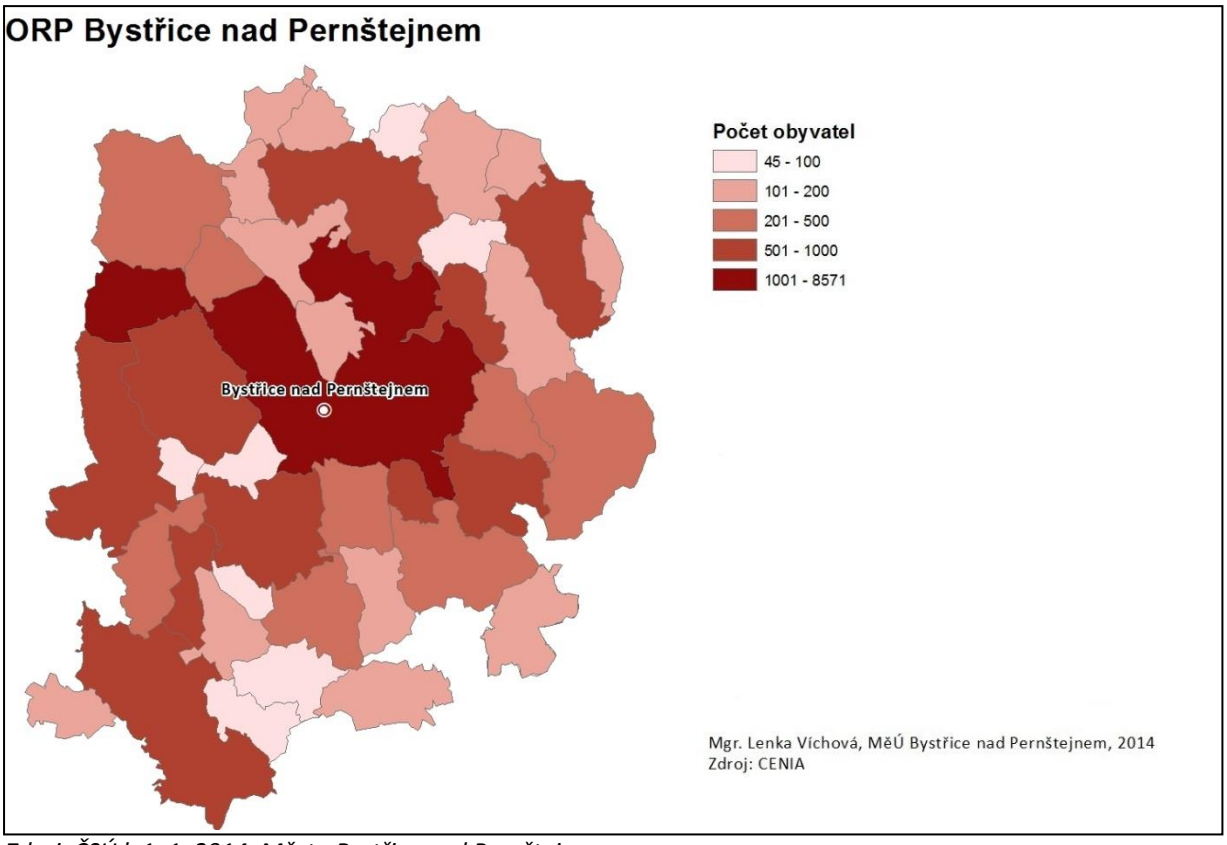

Zdroj: ČSÚ k 1. 1. 2014, Město Bystřice nad Pernštejnem

Demografický vývoj ukazuje, že vývoj posledních 20 let i v posledních letech klesající charakter. V posledních dvou letech, tedy v roce 2013 a 2014 ovšem došlo k zastavení výrazného poklesu. Zásadní vliv na počet obyvatel má zaměstnanost v našem regionu. Po ukončení činnosti firmy BOS a.s., která se zabývala oděvní výrobou a zaměstnávala ženy a po následném postupném utlumování těžby uranové rudy v dole Dolní Rožínka, který tvoří hlavního zaměstnavatele především mužů, docházelo k odlivu mladých rodin i budoucí pracovní síly v podobě studentů a absolventů především do Jihomoravského kraje. V tomto důsledku klesá počet narozených dětí, což se projevuje ve školství, klesá zájem o služby v terciálním sektoru, což se projevuje v podnikání a v počtu nových podnikatelských subjektů a také v investování.

Tab. 2.3.: Demografický vývoj obyvatel v území ORP

Vývoj počtu obyvatel		**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
Počet obyvatel ORP celkem		20 816	20 704	20 629	20 622	20 489	20 391	20 359	20 172	20190
v tom:	**muži**	10 426	10 388	10 331	10 359	10 264	10 199	10 192	10 086	10095
	ženy	10 390	10 316	10 298	10 263	10 225	10 192	10 167	10 086	10095
Věkové skupiny										
v tom ve věku:	**0 - 14**	3196	3 105	3 041	2 990	2 927	2 894	2 892	2833	2852
	15 - 64	14 543	14 493	14 411	14 391	14 242	14 072	13 906	13 691	13587

	65 +	3 077	3 106	3 177	3 241	3 320	3 425	3 561	3 648	3751
Průměrný věk (celkem)		39,5	39,9	40,3	40,5	40,8	41,2	41,5	41,8	41,9
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		96,3	100	104,5	108,4	113,4	118,3	123,1	128,8	131,5
Muži										
v tom ve věku:	**0 - 14**	1 662	1 623	1 588	1 584	1 532	1 492	1 481	1 435	1 456
	15 - 64	7 504	7 503	7 454	7 463	7 385	7 328	7 262	7 165	7 089
	65 +	1 260	1 262	1 289	1 312	1 347	1 379	1 449	1 486	1 550
Průměrný věk		38,1	38,4	38,7	38,9	39,3	39,6	40,1	40,4	40,5
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		75,8	77,8	81,2	82,8	87,9	92,4	97,8	103,6	104,8
Ženy										
v tom ve věku:	**0 - 14**	1534	1 482	1 453	1 406	1 395	1 402	1 411	1 398	1 396
	15 - 64	7 039	6 990	6 957	6 928	6 857	6 744	6 644	6 526	6 498
	65 +	1 817	1 844	1 888	1 929	1 973	2 046	2 112	2 162	2 201
Průměrný věk		41,0	41,4	41,9	42,1	42,4	42,7	43,0	43,3	43,6
Index stáří (65+ /0 -14 v %)		118,4	124,4	129,9	137,2	141,4	145,9	149,7	154,6	154,9
Migrace (přírůstek na 1000 obyvatel)										
celková		-73	-112	-75	-7	-133	-98	-88	-187	-15
přirozená		-35	-21	-18	31	-14	-58	-53	-72	-
stěhováním (mechanická)		-38	-91	-57	-38	-119	-40	-35	-115	-

Zdroj: ČSÚ, Veřejná databáze, Obyvatelstvo, Demografie

Graf č. 2.1.: Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012

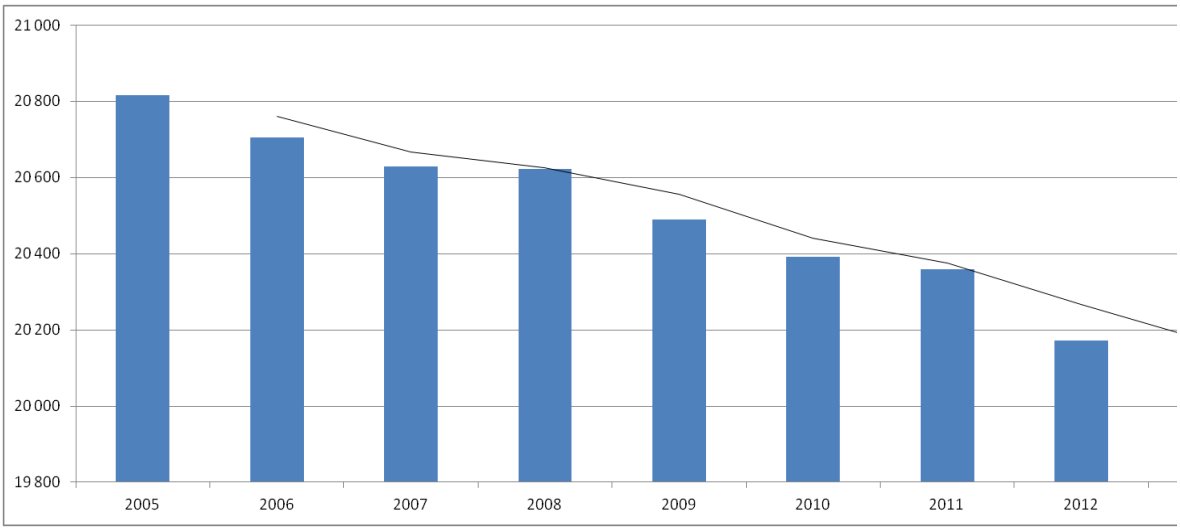

Zdroj: ČSÚ

B. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Území je vzhledem k nízké hustotě zalidnění rovnoměrně pokryto základními a mateřskými školami. Celkem je jich 15 (MŠ i ZŠ), z toho v deseti případech se jedná o sloučená zařízení. Školy v deseti

případech malotřídní, venkovského typu, s výukou ve sloučených třídách. Počet škol základních a mateřských je na území dostatečný. Malé školy s malým počtem žáků jsou ale pro obce finančně náročné, v porovnání s ostatními ORP kraje Vysočina je průměrný počet žáků na třídu I. stupně nejnižší v celém kraji (benchmarking Projektu Meziobecní Spolupráce, 2014). Zároveň jsou i běžné výdaje na jednoho žáka druhé nejvyšší v kraji. Škol je dostatek, ale náklady na jejich běžný provoz jsou pro zřizovatele značné.

Na území se nacházejí dvě střední školy a to všeobecné Gymnázium Bystřice nad Pernštejnem a VOŠ a SOŠ zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem, která nabízí vyšší odborné, střední s maturitou, odborné vzdělání a vyučení v technický a zemědělských oborech. Umělecké vzdělání zajišťuje ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem (viz. Tab. 2.4.).

Z občanské vybavenosti některé obce postrádají sociální zařízení pečující o seniory, dále je zde absence míst veřejného stravování, které ovšem v mnoha případech nahrazují školní jídelny. Zařízení kulturních a sportovních je dostatek. Bystřice nad Pernštejnem disponuje víceúčelovou sportovní halou veřejným vyhřívaným koupalištěm, krytým bazén, tenisovými kurty, lezeckou stěnou, fotbalovým a novým atletickým stadionem a v roce 2014 započala výstavba zimního stadionu. Spádové město je tedy centrem sportovního vyžití pro široké okolí.

Tab. 2.4.: Stručná charakteristika školství v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	15	38,5	Na ORP se nachází 5 samostatných MŠ. Dalších 10 MŠ je sloučených se ZŠ.
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	10	25,6	Na ORP se nachází 10 ZŠ jen prvního stupně. Z tohoto počtu jsou 2 ZŠ samostatné. Školy jen s 1. stupněm jsou zpravidla jednotřídní nebo dvoutřídní s pěti ročníky.
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	5	12,8	V Bystřici nad Pernštejnem se nacházejí 2 úplné ZŠ. Úplná ZŠ sloučená s MŠ je v obci Dolní Rožínka. V městysi Strážek je úplná ZŠ, kde výuka probíhá v 7 třídách. V městysi Štěpánov nad Svratkou je úplná ZŠ, se sloučenými 2 třídami na prvním stupni.
Počet středních škol:	2	5,1	VOŠ a SOŠ zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem sdružuje VOŠ, SOŠ, SOU a OU
-obory gymnázií	2	5,1	Gymnázium Bystřice nad Pernštejnem, Nádražní 760 se čtyřletou a osmiletou formou studia
-obory středních odborných škol a praktických škol	1	2,6	VOŠ a SOŠ zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem sdružuje VOŠ, SOŠ, SOU a OU
-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	1	2,6	VOŠ a SOŠ zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem sdružuje VOŠ, SOŠ, SOU a OU

Počet základních uměleckých škol	1	2,6	ZUŠ, Nádražní 615
Počet konzervatoří	0	0	
Počet jazykových škol	0	0	
Počet vyšších odborných škol	1	2,6	VOŠ a SOŠ zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem sdružuje VOŠ, SOŠ, SOU a OU
Počet vysokých škol	0	0	

Zdroj: Místní šetření, MŠMT

Kulturním střediskem je město Bystřice nad Pernštejnem, které v rámci programu kulturního domu a díky činnosti dobrovolných občanských sdružení nabízí hudební, divadelní, taneční a další kulturní programy v průběhu celého roku. Menší obce ovšem často mají vlastní kulturní rok natolik naplněný, že nabídku spádového města doplňují. Cenné jsou místní spolky amatérských divadel a ochotníků, kteří se svými představeními objíždí okolní obce celou sezonu.
Doposud si malé obce zachovávají knihovny, kterých je na ORP celkem 23 a v každé obci je kulturní místnost, či budova, která slouží pro zázemí kulturních a společenských akcí (Tab 2.5.). Nezbytnou součástí každé obce je také hřiště, která v posledních letech ve většině případů prošla rekonstrukcí a plní funkci kvalitního zázemí pro mnoho sportovních aktivit, které se na obcích v rámci sportovních klubů pořádají.

Tab. 2.5.: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	23	59,0	knihovny evidované Ministerstvem kultury www.mkcr.cz
Stálá kina	0	0	
Divadlo	0	0	Ochotníci Vír, Rozsochy, Národní divadlo Bystřice nad Pernštejnem
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	3	5,1	Muzeum Bystřice nad Pernštejnem, Malé muzeum Malých motocyklů, Muzeum Velké Tresné
Galerie (vč. poboček a výstavních síní)	2	5,1	Galerie na bahnech – Vír, Galerie v průchodu – Bystřice nad Pernštejnem
Kulturní zařízení ostatní	49	71,8	
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	5	12,8	Evidované u každé ZŠ, ačkoliv dnes již funkci střediska pro mládež plní pouze DDM Bystřice nad Pernštejnem.
Koupaliště a bazény	6	12,8	
-z toho kryté	1	2,6	Bystřice nad Pernštejnem

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	36	56,4	Téměř každá obec má na svém katastru plochu, které je využívaná jako hřiště. Vlastníkem je vždy obec.
Tělocvičny (vč. školních)	21	41,0	Tělocvičny školní, případně zřizované jednotou Sokol, Orel nebo SK.
Stadiony otevřené	2	5,1	Bystřice nad Pernštejnem
Stadiony kryté	0	0	
Zimní stadiony kryté i otevřené	0	0	Zimní stadion v Bystřici nad Pernštejnem bude otevřen od roku 2015.
Ostatní zařízení pro tělovýchovu	19	28,2	

Zdroj: ČSÚ

V Bystřici nad Pernštejnem sídlí poliklinika, kde je ordinace 5 praktických lékařů, 4 zubních lékařů, 4 pediatrů a 16 specialistů (Tab. 2.6.). Nemocnice a léčebna dlouhodobě nemocných se nachází v sousedním ORP v Novém Městě na Moravě, které je od Bystřice nad Pernštejnem vzdáleno 16 km. Dopravní spojení do nemocnice je dobré. Další pracoviště lékařů se nacházejí v obci Vír, Rožná, Štěpánov nad Svratkou, Dolní Rožínka, Strážek a Rovečné.

Pro seniory je v Bystřici nad Pernštejnem Dům s pečovatelskou službou s kapacitou téměř sta bytů. Město tak reaguje na trend stárnutí populace a pro seniory je tu připraveno mnoho volných prostor. V roce 2014 byl ve městě otevřen denní stacionář, který zajišťuje denní odbornou péči pro osoby s těžkým zdravotním postižením.

Tab. 2.6.: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Sdružená ambulantní zařízení	1	2,6	Poliklinika Bystřice nad Pernštejnem
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	0	0	
Ambulantní zařízení	0	0	
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	0	0	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	6	15,3	Bystřice nad Pernštejnem, Dolní Rožínka, Rovečné, Strážek, Štěpánov nad Svratkou

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	3	7,7	Bystřice nad Pernštejnem, Dolní Rožínka, Strážek
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	4	10,3	Bystřice nad Pernštejnem, Dolní Rožínka, Strážek, Vír
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	2	5,1	Bystřice nad Pernštejnem, Vír
Zařízení lékárenské péče	0	0	
Nemocnice	0	0	
Odborné léčebné ústavy	0	0	
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	0	0	
Ostatní lůžková zařízení	0	0	

Zdroj: ČSÚ, místní šetření

C. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Správní obvod se vyznačuje nízkou ekonomickou aktivitou, je to typický jev v periferních územích kraje s vysokým podílem malých obcí, horší nabídkou a dostupností pracovních příležitostí. Problémem je nezaměstnanost, která je za posledních pět let na průměrné úrovni 12,24 %, což je nad dlouhodobým průměrem kraje (benchmarking Projektu Meziobecní Spolupráce). Další faktor, který znevýhodňuje ekonomickou sílu oblasti, je nízký počet živnostníků, který je na úrovni 65,9 živnostníků na 1000 obyvatel, taktéž hluboko pod průměrem kraje (73,2 živnostníků na 1000 obyvatel).

Město Bystřice nad Pernštejnem disponuje velkou průmyslovou zónou o ploše téměř 60 ha, která je plně vybavena inženýrskými sítěmi a je tedy připravená k okamžité investici. Zájem investorů je ale za dobu existence průmyslové zóny minimální, především z důvodu špatného napojení oblasti na dálnici, která je vzdálená 33 km, ale dopravně problematicky dostupná, především v zimním období. Míra nezaměstnanosti v Bystřici nad Pernštejnem a okolí se neustále pohybuje nejen zřetelně nad republikovým průměrem, ale trvale překračuje i průměr okresu Žďár nad Sázavou. Zejména proto je již od druhé poloviny 90. let vznik nových pracovních příležitostí jednou z hlavních priorit vedení města, průmyslová zóna k tomu měla přispět.

Nad krajským průměrem se pohybuje pouze počet malých firem s počtem 10 – 49 zaměstnanců. V neprospěch ekonomické situace vypovídá nejnižší poměr podniků s 50 – 249 zaměstnanci

a podniků s více než 250 zaměstnanci. Těchto podniků je na ORP Bystřice nad Pernštejnem nejnižší podíl na 100 obyvatel v rámci Kraje Vysočina (benchmarking Projektu Meziobecní Spolupráce, 2014). Zaměření ekonomických subjektů (Tab. 2.7.) Hlavními odvětvími, ve kterých jsou ekonomické subjekty činné, jsou zemědělství, stavebnictví a velkoobchod a maloobchod.

Tab. 2.7.: Charakteristika trhu práce v území ORP

EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	3 882	3 945	3 415	3 466	3 515	3 646	3 557	3 661	3 730	3 774
fyzické osoby celkem	3 228	3 273	2 802	2 851	2 882	2 982	2 903	2 989	3 057	3 091
z toho zemědělští podnikatelé	0	68	182	187	188	196	213	215	213	218
vyjádření v %	0,0	2,1	6,5	6,6	6,5	6,6	7,3	7,2	7,0	7,1
právnické osoby celkem	654	673	613	615	633	664	654	672	673	683
z toho obchodní společnosti	210	220	201	210	218	222	227	241	246	253
vyjádření v %	32,1	32,7	32,8	34,1	34,4	33,4	34,7	35,9	36,6	37,0
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ek. činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybářství	16,3	16,2	17	16,4	16,4	16	11,1	11,2	11	11,4
průmysl celkem	15,9	15,8	15,3	15,6	15,1	14,3	15,1	15,4	15,8	15,6
stavebnictví	11,2	12	12,6	13,1	13,8	14,5	15,7	15,7	15,3	14,9
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	-	-	-	-	-	-	-	21,7	21,4	21,3

Zdroj: ČSÚ

V ORP je ve srovnání s dalšími oblastmi kraje Vysočina nadprůměrně zastoupen primární sektor. Největším zaměstnavatelem je s.p. DIAMO, o. z. GEAM, který je posledním činným uranovým dolem ve střední Evropě a v současné době zaměstnává okolo 900 zaměstnanců. Mimo čistě hornickou práci a pozice důlních inženýrů a střelmistrů, je zde zaměstnání pro odborníky v oboru chemie. Dalšími významnými zaměstnavateli jsou Wera Werk s.r.o., společnost, která sídlí v Bystřici nad Pernštejnem již patnáct let a zabývá se celkovou výrobou utahovacího nářadí. Nabízí zaměstnání z oblasti mechanického zpracování kovů, chemické úpravy kovů, galvanické úpravy, kalení, tepelné úpravy plastů, montáž a balení. Firma zde má i své ekonomické a vývojové středisko a zaměstnává v současné době 550 zaměstnanců. Tato firma také úzce spolupracuje se Střední školou zemědělskou a s odborným učilištěm ŽĎAS a v rámci stipendií a praxí nabízí následně zaměstnání pro absolventy technický a strojírenských oborů. Rathgeber k.s. se zabývá výrobou reklamních a průmyslových znační a samolepek. Společnost CORMEN s.r.o., taktéž se sídlem v Bystřici nad Pernštejnem zajišťuje výrobu a prodej kosmetiky, bytové a průmyslové drogerie, chemické přípravky a dezinfekce.

Železárny Štěpánov s.r.o. jsou pozůstatkem zpracování kovů v této oblasti, zabývá se výrobou litinových a hliníkových odlitků. GAMA GROUP a.s. se zázemím v Dalečíně se zabývá výrobou zdravotnických potřeb a prostředků, veterinárních technických prostředků a výrobou obalů. ADOZ, s.r.o. je další firmo, která se zabývá výrobou strojních součástí, ložisek, řetězových převodů a dalších produktů, při jejichž výrobě dochází ke zpracování kovů. Z tabulky 2.8. vyplývá, že ekonomicky neaktivních, tedy studentů, dětí a důchodců je více než ekonomicky aktivních. Z celkového počtu ekonomicky aktivních, je více než 10 % nezaměstnaných.

Tab. 2.8.: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			**9 061**	**5 080**	**3 981**
v tom:	**zaměstnaní**		8 093	4 589	3 504
	z toho podle postavení v zaměstnání	**zaměstnanci**	6 572	3 564	3 008
		zaměstnavatelé	191	148	43
		pracující na vlastní účet	946	714	232
	ze zaměstnaných	**pracující důchodci**	376	229	147
		ženy na mateřské dovolené	148	-	148
	nezaměstnaní		968	491	477
Ekonomicky neaktivní celkem			10 172	4 411	5 761
z toho	**nepracující důchodci**		5 324	2 208	3 116
	žáci, studenti, učni		3 128	1 533	1 595
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			633	400	233

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 26. 3. 2011

V regionu chybí zaměstnání především pro ženy (Tab. 2.9.). Po uzavření firmy BOS, a.s., která se zabývala výrobou oděvů, podniku BOTANA, zabývající se výrobou obuvi a Mlékárny Bystřice, se mnoho žen potýkalo s problémem najít zaměstnání. Velké procento ekonomicky aktivních proto dojíždí za prací do Žďáru nad Sázavou a do Kuřimi (TYCO a.s.).

Tab. 2.9.: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání

Vyjíždějící do zaměstnání a škol			Celkem
Vyjíždějící celkem			**6 195**
v tom	**vyjíždějící do zaměstnání**		4 166
	v tom	**v rámci obce**	927
		do jiné obce okresu	2 127
		do jiného okresu kraje	34
		do jiného kraje	1 025
		do zahraničí	53
	vyjíždějící do škol		2 029
	v tom	**v rámci obce**	452
		mimo obec	1 577

Zdroj: ČSÚ

Nezaměstnanost je ve správním obvodu ORP Bystřice nad Pernštejnem za roky 2008 – 2012 na úrovni 12,06 %, což je o dvě procenta vyšší, než je průměr kraje za stejný časový úsek. Nezaměstnanost patří ke čtyřem nejvyšším v kraji. Nezaměstnanost absolventů se v posledních letech pohybuje okolo 10 % (Úřad práce Bystřice nad Pernštejnem). Podíl uchazečů na jedno volné pracovní místo je taktéž vysoký (viz. Tab. 2.10.).

Tab. 2.10.: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP

NEZAMĚSTNANOST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	1 202	1 346	1 325	1 172	942	907	1 334	1 355	1205
z toho (%): občané se zdravotním postižením	25,4	24,3	24,9	26,2	31,6	30,3	25,6	26,3	25,3
z toho (%): absolventi	11,5	9,9	9	7,2	5,5	7,1	7,9	6,2	9,1
z toho (%): osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	44,1	40,5	46,7	49,6	48,8	40,9	33,2	41	42,4
Volná pracovní místa	19	22	18	76	121	48	29	18	10
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	63,3	61,6	73,6	15,4	7,8	18,9	46	75,3	120,5
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	12,32	13,9	13,13	11,41	9,13	9,05	13,25	13,69	12,24

Zdroj: ČSÚ

Od roku 2008 ubývalo především mladých rodin. Zájem o stavění rodinných domů klesal, domácnosti postupně opouštěli děti, které dostudovali a osamostatnili se, ovšem často v jiném regionu. Tímto klesá i počet domácností tvořených rodinou se závislými dětmi (viz tab. 2.11.). V posledních letech se opět rozšířila výstavba rodinných domů a to hlavně v Bystřici nad Pernštejnem a v blízkých okolních vesnicích.

Tab. 2.11.: Charakteristika domácností

Hospodařící domácnosti podle typu				Hospodařící domácnosti
Hospodařící domácnosti celkem				7 709
v tom:	**tvořené 1 rodinou**			5 271
	v tom	**úplné**	**bez závislých dětí**	2 382
			se závislými dětmi	1 737
		neúplné	**bez závislých dětí**	536
			se závislými dětmi	412
	tvořené 2 a více rodinami			204
	domácnosti jednotlivců			2 132
	vícečlenné nerodinné domácnosti			222

Zdroj: ČSÚ

D. Doprava

Územím ORP prochází regionální jednokolejná železniční trať č. 251 Žďár nad Sázavou - Nové Město na Moravě - Tišnov. Tato trať má nezávislou dieselovou trakci. Území je dále obsluhováno ze stávající železniční stanice Bystřice n. P. a železniční zastávky Rovné-Divišov, Rožná, Věžná a Rozsochy. Limitujícím faktorem osobní železniční dopravy je vzdálenost železniční stanice od centra města a od autobusového nádraží v městě Bystřici nad Pernštejnem. Ve studovaném území neexistuje a do budoucna se neplánuje žádná vysokorychlostní trať ani transevropská dopravní síť.
Silniční doprava - území nemá napojení na dálniční síť. Rozvoj dopravní infrastruktury je stále jednou z hlavních priorit regionu. Hlavní komunikační tah tvoří silnice první třídy I/19 v západovýchodním směru. Problémové je nejen napojení na dálnici D1, ale i severo-jižní dopravní spojení s Pardubickým krajem.
Nemotorová doprava - přes území jsou směrovány značené cyklistické trasy, hlavní trasa č. 4 Eurovelo. Přes řešené území jsou směřovány v terénu orientačně značené a udržované lyžařské běžecké trasy Bystřicka, na ně navazují tratě Novoměstska. Špatná dopravní dostupnost je jedním z největších problémů regionu a limituje hospodářský rozvoj. Pro veřejnou dopravu je město Bystřice nad Pernštejnem dopravním uzlem místního regionu. Křižují se zde linky příměstské a mikroregionální autobusové dopravy. Veřejnou dopravu zajišťuje firma ZDAR a.s. a ICOM transport a.s. V souvislosti s veřejnou dopravou a spádovostí celého mikroregionu k Brnu je nutné řešit vazby na Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje (IDS JMK). Provázanost s Brnem je těsnější než s Jihlavou, což je patrné z počtu osob dojíždějících za prací a za studiem a z celkového počtu spojů.

E. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Území má průmyslovou tradici, patřilo k ekonomickým centrům v rámci okresu. Pro rozvoj průmyslu měla klíčový význam těžba uranových rud, která započala v roce 1956 na jednom z největších uranových ložisek na Moravě a to na dolech Rožná, Rožná II a Olší. Uranový průmysl pod závodem DIAMO o.z. GEAM Dolní Rožínka dodnes zaměstnává okolo 980 zaměstnanců. Ložisko Rožná je v současné době jediným hlubině těženým ložiskem uranových rud v České republice a ve střední Evropě. Těžba za stávajícího stavu bude pokračovat další 4 roky. Mezi největší akumulace grafitu na Moravě patří lokalita Velké Tresné, kde byla tato surovina těžena od druhé poloviny 19. století do roku 1968. Před ukončením těžebních prací činila roční těžba asi 25 000 tun za rok. Na Bystřicku se dále nachází menší ložiska železných rud a galenitu. V okolí Štěpánova nad Svratkou probíhalo dobývání barevných rud již ve středověku až do počátku 20. století. Ze sekundární sféry je území zastoupeno poměrně pestře, z největších podniků - Wera Werk, s.r.o. - výrobce utahovacího nářadí, Železárny Štěpánov, s. r. o., Slévárny Štěpánov, s.r.o., Kovovýroba Dolní Rožínka, s.r.o., Dřevospol - výroba násad, s.r.o., Cormen, s.r.o. - kosmetika, bytová a průmyslová drogerie, práškové a emulzní výrobky, Rathgeber, k. s. - štítky a etikety pro marketing a průmysl, Morrigan, s.r.o. - výroba pracovních a zdravotních oděvů a další menší podniky specializující se v oblasti stavebnictví a stavebních materiálů. V současné době si území klade za cíl rozvoj moderního průmyslu. Podnikání v oblasti služeb se stále rozvíjí a má určité nedostatky.

F. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

Třetinu území ORP pokrývají lesy, více než polovinu zemědělská půda. Bystřicko se oproti okolním územím vyznačuje nadprůměrným podílem primárního sektoru, především zemědělstvím, lesním a vodním hospodářstvím. Velká část území má statut přírodního parku Svratecká hornatina, krajina se celkově vyznačuje přírodě blízkými ekosystémy, nachází se zde vysoký podíl stabilních krajinných formací. Celkový ráz krajiny je pestrý a členitý. O cennosti a čistotě území vypovídá i množství chráněných lokalit. Na území částečně zasahuje CHKO Žďárské vrchy, dále se zde nachází lokality geologické, se zachovanou přirozenou florou a s výskytem typických a chráněných druhů. Mezi státem chráněné lokality patří NPP Švařec, PP Javorův kopec, PP Kocoury, PP Křižník, PP Louky U Polomu, PP Nad Koupalištěm, PP Nyklovický potok, PP Ostražka, PP U Hamrů, PP Vlčí kámen, PR Ochoza, PR Svratka, PR Údolí Chlébského potoka, PR Vírská skalka. Dlouhodobě na území probíhá podpora travnatých ekosystémů, revitalizace vodních toků a niv, rozšiřování mokřadů, zpomalování odtoku vody budováním malých vodních nádrží a celkové zvyšování biodiverzity krajiny. Zemědělství již není převážně intenzivní, ale stále více ploch přechází ve formu extenzivního hospodářství nově propojovaného s agroturistikou a ekoturistikou. Orná půda se na zemědělské půdě regionu podílí nejméně ze všech ORP kraje Vysočina.

Oproti tomu, je zde velký podíl pastvin a trvalých travních porostů. Lesní plochy vytváří poměrně kompaktní celky, ve kterých ale stále převládá vysoký podíl přirozených druhů dřevin. Lesní hospodářství je jednou z ekonomických základen území. Významným prvkem z hlediska ochrany životního prostředí je VD Vír I, která hlavně slouží jako zásobárna pitné vody. Jejími dalšími funkcemi je hydroenergetika a protipovodňová ochrana. Voda a vodní zdroje jsou charakteristickým rysem území.

Na území, které je částečně ovlivněno těžbou uranové rudy, je střední riziko výskytu radonu, proto je kladen důraz na důslednou likvidaci následků po těžbě nerostných surovin. Těžba uranu ovlivnila několik obcí důsledky vyplývajícími z poddolování. Dalšími problematickým důsledkem těžby je existence odkališť, pro která platí přísná ekologická a technická kritéria, aby nedocházelo k zatěžování okolí a byly chráněny podzemní vody. Ekologické zátěže jsou dále zastoupeny starými průmyslovými či zemědělskými areály, tzv. brownfields, jejichž sanace je znemožněna převážně majetkovými vztahy. Tyto zátěže neznečišťují životní prostředí.

Čistá a pestrá krajina této oblasti je podpořena také nízkým dopravním zatížením.

Mapa 2.4.: Krajinné využití

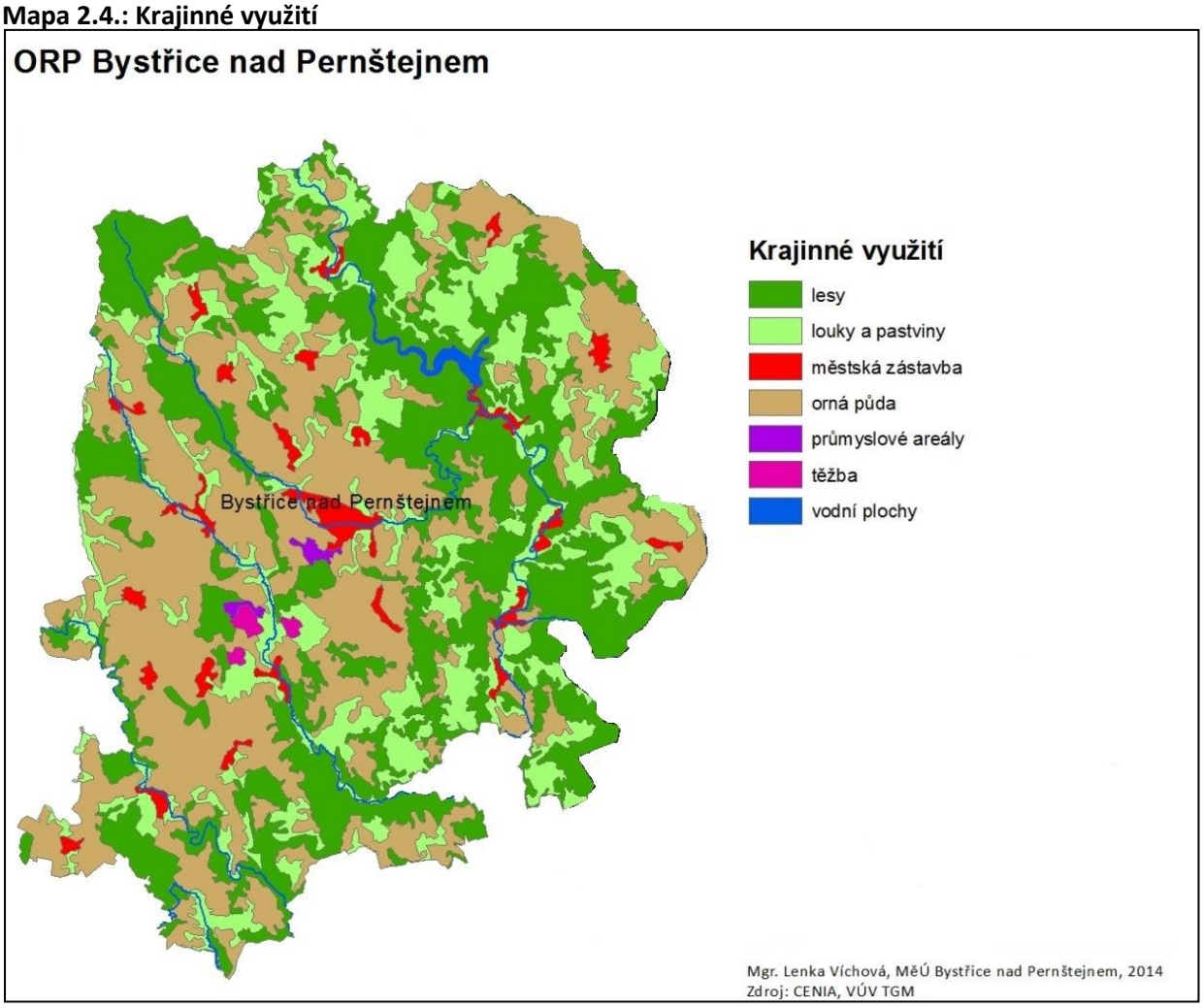

Zdroj: CENIA, Město Bystřice nad Pernštejnem

Jednu třetinu území tvoří lesy (průměrná lesnatost je 33 %, kdy lesní komplexy jsou soustředěny zejména ve východní a jihovýchodní části ORP, tvořeny převážně smrkovou skladbou (mapa 2.4.). Více než polovinu plochy území zaujímá zemědělská půda, která má zejména na severu a severozápadu relativně vysokou produkční schopnost. Typickým prvkem kulturní krajiny ve studované lokalitě jsou významné solitérní dřeviny, rovnoměrně se vyskytující na celém území, které vytváří cenné interakční prvky v ekologické kostře krajiny. Nejčastěji se jedná o lípy velkolisté (*Tilia platyphyllos)* a javor klen (*Acer pseudoplatanus*).

G. Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

Na území se nenacházejí klasické zdroje elektrické energie a proto je celé území charakteristické importem elektrické energie z jiných regionů. Na území je vybudovaná rozvodna 110/22 kV severně od Bystřice nad Pernštejnem, která je napojena nadzemním vedením vvn 110 kV. Dodavatelem elektrické energie je společnost E.ON. Charakter území vykazoval dobré podmínky pro rozvoj

pěstování biomasy jakožto energetického zdroje. V Bystřici nad Pernštejnem je vybudována kotelna na biomasu, která primárně slouží pro zásobování města teplem. Území je z velké části plynofikováno, celkem 27 obcí a velké množství domácností má plynovou přípojku (viz. Tab. 2.12.). Mezi hlavní zdroje vytápění ale v obcích stále patří vytápění pevnými palivy. Území má vyhovují zásobování pitnou vodou. Většina obyvatel je napojena na veřejné vodovody, malá část obyvatel je odkázaná na individuální zásobování pomocí studní. Podíl osob využívajících veřejný vodovod dosahuje 87 %. Hlavním provozovatelem vodovodů je Vodárenská akciová společnost Brno, divize Žďár nad Sázavou. Hlavním zdrojem vody je již zmiňovaná vodárenská nádrž Vír I. V řešení problému odpadních vod není situace příznivá. ČOV má vybudovanou 8 obcí, v menších obcích není kanalizace vybudována vůbec nebo pouze na odvod dešťové vody. Místní kanalizace jsou často ve špatném technickém stavu.

Telekomunikace - na území je zajištěna ochrana radioreléových spojů, pro jejich provoz je zajištěna přímá viditelnost. Nacházejí se zde zařízení mobilních operátorů Telefónica O2, T-mobile a Vodafone. Procházejí zde trasy optických kabelů - dálkových, metropolitní síť města Bystřice nad Pernštejnem, kabelové rozvody televizní sítě Bystřice nad Pernštejnem a kabelové rozvody firmy SelfServis.

Nakládání s odpady - Největší položkou při nakládání s odpady je komunální odpad, jehož svoz zajišťuje firma TS města, a. s. z celého území ORP Bystřice nad Pernštejnem. Odpad je svážen na skládku Bukov (vzdálená 9 km od Bystřice nad Pernštejnem) a Bystré (20 km vzdálená). Třídění odpadu probíhá ve všech obcích prostřednictvím kontejnerů. Kompostárna se nachází v obci Bystřice nad Pernštejnem, komunitní kompostárna v městyse Štěpánov nad Svratkou a obci Dolní Rožínka.

Ochrana před povodněmi - nebezpečí povodní je velice limitováno vodním dílem Vír I. s retenční schopností 5 mil. m^3 vody. Povodeň způsobená menšími toky je řešena individuálně každou obcí dle platného územního plánu. Ochrana před záplavami je řešena zbudováním suchých poldrů v problematických místech výskytu záplav.

Tab. 2.12.: Technické vybavení bytů a vytápění v roce 2011

Technické vybavení bytů	**Počet**
obydlené byty celkem	6 659
plyn zaveden do bytu	4 308
vodovod v bytě	5 778
teplá voda	5 712
přípoj na kanalizační síť	5 648
žumpa, jímka	701
Vytápění	6 659
ústřední	5 392
z toho pevná paliva	1 018
plyn	1 983
etážové	533
kamna	390

Zdroj: MAS Zubří Země

H. Rekreace, památky a cestovní ruch

Území disponuje velkým počtem stabilizovaných a fungujících ploch rekreačních a sportovních areálů. Nabízí také vhodné podmínky pro pěší turistiku a cykloturistiku a hipoturistiku. V zimě je Bystřicko ve spojitosti se sousedním Novoměstskem, za ideálních sněhových podmínek, rájem pro běžkaře. Velké procento domů je využíváno jako rekreační obydlí. Je zde vybudováno několik naučných stezek. Unikátní je Vodohospodářská naučná stezka, NS Čtyřlístek, NS Pernštejn a další. Kulturní krajina Bystřicka s množstvím přírodních lokalit, hodnotnou lidovou architekturou a významných podílem chovatelských stanic a hospodářských statků, má potenciál ve využití pro ekoturistiku a agroturistiku. Kolem vodních toků se zachovala celá řada zřícenin strážních hradů např. Dalečín, Pyšolec, Aušperk, Hradisko, Mitrov, Bukov a Zubštejn. Mezi architektonické památky patří sakrální budovy od románského kostelíku sv. Martina ve Vítochově, barokní kostel sv. Václava od Jana Blažeje Santiniho ve Zvoli. Cenný je vesnický soubor lidové architektury v Ubušínku. Významnou technickou památkou je betonová tížná hráz vodní nádrže Vír I. Pro sportovní vyžití slouží Areál sportu a kultury v Bystřici nad Pernštejnem. Lanový park AKCENTRUM, lyžařský areál Karasín s rozhlednou, Ski Dalečín, sportovně relaxační komplex Borovinka. Pro vyznavače adrenalinu je jistě lákavá Ledová stěna Vír s nově vznikající lezeckou lokalitou nebo motokrosový areál u obce Písečné. Bývalý hospodářský statek Nový Dvůr je v současné době zrekonstruován na vzdělávací a zábavní centrum EDEN s farmou, jízdárnou, řemeslnými dílnami, ekopavilonem, hipostezkou a minipivovarem. Cílem mnoha turistů z celé republiky je Westernové městečko Šiklův mlýn u Zvole nad Pernštejnem.

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka 2.13. uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tab. 2.13.: Územní a strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí
Počet obcí s platným územním plánem	35	89,7
Počet obcí s plánem v přípravě	1	2,6
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	10	25,6

Zdroj: MěÚ Bystřice nad Pernštejnem, MAS Zubří Země

Mapa 2.5.: Obce dle stavu Územního plánu v roce 2013

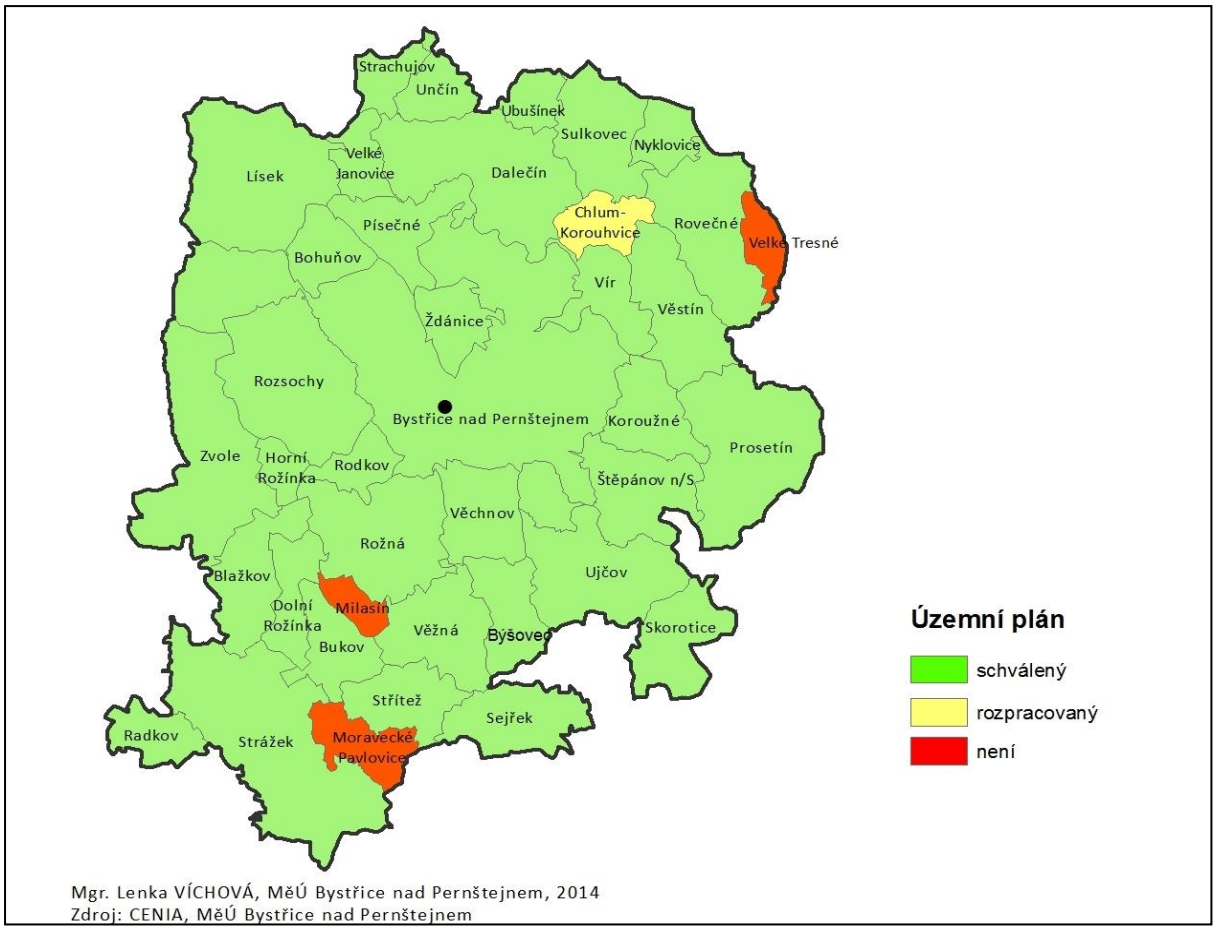

Bez územního plánu jsou v současné době obce Milasín, Moravecké Pavlovice a Velké Tresné (leden 2013). Se zásadami územního rozvoje kraje je možné se seznámit na webových stránkách příslušného krajského úřadu. K dalším významným dokumentům z hlediska územního plánování patří:

Tab. 2.14.: Další významné dokumenty z hlediska územního plánování:

Název dokumentu	Odkaz
ÚAP Bystřice nad Pernštejnem	www.bystricenp.cz/pdf/bystrice_uap_uplnaaktualizacce_2012.pdf
Program rozvoje Kraje Vysočina	www.kr-vysocina.cz/program-rozvoje-kraje-vysocina/ds-300352/archiv=
Strategie kraje Vysočina 2020	http://www.kr-urady.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4052133
Plán rozvoje vodovodů a kanalizací kraje Vysočina	http://prvk.kr-vysocina.cz/
Strategie regionálního rozvoje 2014 - 2020 MMR	http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-2014-2020

Zdroj: ÚAP Bystřice nad Pernštejnem

Z územního plánování na úrovni obcí (územní plány jednotlivých obcí), kraje (zásady územního rozvoje) a státu (politika územního rozvoje) a dalších strategických dokumentů (Tab. 2.14.) plynou následující významná omezení, příležitosti či limity.

ZÚR

Dle zásad územního rozvoje kraje Vysočina plynou pro území tyto limity: vymezení ploch pro dopravní infrastrukturu, umožňující úpravy silnice I/19, řešící zlepšení směrových i věkových poměrů na trase směr východ - západ. Konkrétně se jedná o homogenizaci silnice I/19 a úpravu trasy silnice II/388.
Priority - Vytvoření podmínek pro přeměnu a rozvoj hospodářské základny v území. Bystřice nad Pernštejnem jako nižší centrum osídlení směřuje rozvoj k vytváření podmínek pro obslužné funkce a nabídku pracovních příležitostí. Zlepšuje situaci v dopravním napojení a dopravní obsluze center a jejich spádového území. Chrání kulturní a přírodní hodnoty a využívá je pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu.
PÚR
Území ORP Bystřice nad Pernštejnem nenáleží do žádné z rozvojových oblasti řešených aktuální politikou územního rozvoje. Řešeným územím neprochází žádná rozvojová osa.

Dle strategie regionálního rozvoje ČR MMR patří ORP Bystřice nad Pernštejnem mezi komplexně nekonkurenceschopné mikroregiony, kde hodnoty sledovaných pilířů vykazovaly slabé podprůměrné či maximálně jen ve 3 pilířích průměrné hodnoty. V našem regionu je tedy nutné podporovat lidské zdroj, cestovní ruch, podnikatelské subjekty a doplnit potřebnou infrastrukturu.

Zahraniční spolupráce

Město Bystřice nad Pernštejnem má podepsanou smlouvu o partnerství s Vranovem nad Topľou a s městem Crimmitschau. Oblastí spolupráce je jednak spolupráce mezi základními a středními školami a základními uměleckými školami a mezi samosprávami. Město dále spolupracuje s polským městem Boguchvala a maďarským městem Mág. Tato neformální spolupráce se orientuje především na přípravách dotací Visegrádu, kdy se pravidelně setkávají samosprávy měst a spolupracují na projektech možné spolupráce.

Regionální spolupráce

Na regionální úrovni je vedena spolupráce především s Novým Městem na Moravě a s městysem Nedvědice v rámci MAS Zubří Země, kde se spolupracuje na aktuálních problémech v území. V současné době je vedena spolupráce s Telčí a to v otázce výstavby a provozování zimního stadionu. MAS Rokytná se podílí spolu s MAS Zubří Země na projektu "Znám křišťálovou studánku", projektem na obnovu a zachování studánek.

2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka 2.15. popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tab. 2.15.: Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Bystřice nad Pernštejnem	1	Město je přirozeným, správním, ekonomickým i kulturním centrem regionu
Obec	3	Dolní Rožínka - sídlo uranových dolů Diamo, s.p., hlavní zaměstnavatel regionu
		Vír - sportovní a kulturní centrum. Pořadatel nadregionálně významných běžeckých závodů, turistických pochodů a cyklistických závodů. Ledová stěna Vír je součástí vznikajícího lezeckého parku, který bude cílem zkušených lezců i začátečníků.
		Zvole - Westernové městečko - Šiklův mlýn je největším zábavním střediskem cestovního ruchu
Ostatní obce SO	2	Štěpánov nad Svratkou - pořadatel kulturních akcí, významný unikátním rudním revírem. Sídlo Železáren Štěpánov.
		Dalečín - v obci se každoročně konají hudební festivaly Zastávka Dalečín a Tolenstein fest.
Kraj	1	Správa silnic, zřizovatel středních škol, zřizovatel DS Mitrov.
Stát	1	PÚR
Mikroregion	1	Mikroregion Bystřicko je hlavním spojníkem při komunikaci obcí a organizátor společných projektů.
MAS	1	MAS Zubří Země - realizátor společných projektů regionálního i nadregionálního charakteru. Spojovací článek významných podnikatelů, obcí a škol. Podpora při pořádání kulturních akcí.
Významný zaměstnavatel	2	Wera Werk s.r.o. - nabízí stipendia pro žáky technických oborů SOŠ a SOU Bystřice nad Pernštejnem. Pořádá spolu s VOŠ a SOŠ Bystřice nad Pernštejnem veletrh vzdělávání. Podporuje kulturní a vzdělávací akce v celém regionu.
		DIAMO, s. p., odštěpný závod GEAM Dolní Rožínka
Škola	2	VOŠ a SOŠ Bystřice nad Pernštejnem
		Gymnázium Bystřice nad Pernštejnem
Občanské sdružení	3	Zapnuto, o.s. - organizátor cyklu kulturních akcí Bystřické léto
		KUMŠT, o.s. - organizátor fotografické soutěže Zrcadlení
		EDEN - centrum turistického ruchu a kulturních akcí
		Zbystři! – spolek podporující nejen bystřickou uměleckou komunitu a pořadatel kulturních akcí

Zdroj: místní šetření

Mezi jednotlivými obcemi správního obvodu se pravidelně spolupracuje na úrovni Mikroregionu Bystřicko, kde se jedná zejména o otázkách kulturních a společenských akcí, společných projektech v oblasti cestovního ruchu a v otázkách poradenství. Mikroregion Bystřicko byl založen v roce 2000. V roce 2001 byl transformován na dobrovolný svazek se 32 členy, v současné době je členem 37 obcí z celkových 39 obcí ORP. Cílem je trvale udržitelný a vyvážený rozvoj mikroregionu, podpora kulturních, společenských a vzdělávacích akcí, podpora škol, poskytování poradenství a pomoc při získávání dotací pro členské obce. MAS Zubří Země vznikla v roce 2005. Sdružuje 69 obcí Bystřicka, Novoměstska, Nedvědicka a Žďárska a zástupce ze soukromého sektoru. Hlavní činností je podpora vývoje regionálních projektů, koordinace celoživotního a dalšího vzdělávání, podpora organizace vzdělávání pro potřeby podnikatelů, zaměstnanců i nezaměstnaných atp. Dále také napomáhá při realizaci rozvojových projektů. MAS Zubří Země rozšířila svoji působnost na Novoměstsko a Nedvědicko s cílem rozvoje společného regionu a řešení podobných problémů v oblasti cestovního ruchu, podnikání a dalších oblastech. Společnost Wera Werk s.r.o. je druhým největším zaměstnavatelem na Bystřicku, ovšem přínos této firmy není jen v rovině nabídky pracovních míst, ale také v aktivním zapojení do kulturního, společenského a sportovního dění na Bystřicku. Velmi prospěšná je také spolupráce společnosti s VOŠ a SOŠ při přípravě studentů na budoucí povolání formou stipendií a nabídkou odborné praxe. Obě střední bystřické školy, tedy Gymnázium a SOŠ a VOŠ jsou nejenom nositeli vzdělání regionu, ale svým aktivním zapojením jsou hybateli sportovních a společenských aktivit města.

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Tab. 2.16.: Souhrnná SWOT analýza

Silné stránky	**Slabé stránky**
1. průmyslová zóna s dostatečnou kapacitou pro investory	1. vysoká nezaměstnanost a nízká adaptace pracovní síly
2. dostatečná kapacita DPS	2. negativní demografický vývoj a nepříznivá věková struktura obyvatel
3. čistá a pestrá krajina s důrazem na přirozená stanoviště s obnovou vodních ekosystémů	3. nevyhovující dopravní napojení na D1 a špatná dopravní obslužnost obcí
4. nízké dopravní zatížení	4. krajina poznamenána těžbou uranové rudy
5. hustá síť turistických tras, cyklotras a lyžařských tras, naučné a tematické trasy	5. chátrající a nevyužité budovy bývalých zemědělských podniků
6. meziobecní spolupráce na úrovni Mikroregionu Bystřicko	6. nízká intenzita malého a středního podnikání
Příležitosti	**Hrozby**
1. ekologické zemědělství	1. útlum činnosti největšího zaměstnavatele
2. podpora kvalifikačních a rekvalifikačních kurzů	2. prohlubování nezaměstnanosti
3. nevyužité areály vhodné k přilákání investorů (využití brownfields)	3. odliv osob s vysokoškolským vzděláním mimo region
4. nabídka netradičních forem cestovního ruchu	4. útlum soukromě hospodařících podnikatelů v zemědělství a celková pasivita podnikatelského sektoru
5. spolupráce obcí, škol a podnikatelů na společných projektech pod záštitou MAS Zubří Země	5. staré ekologické zátěže spojené s těžbou uranové rudy
6. budování objektů pro rozvoj sportu a volnočasových aktivit	6. nemožnost pokrytí zvýšené poptávky po sociálních zařízeních a terénních sociálních službách
7. sociální podnikání, územní rozvoj sociálních služeb	7. zaměstnavatele výstavba monofunkčních lokalit pro bydlení bez urbanistické koncepce a bez veřejné vybavenosti

Zdroj: Vlastní šetření

Silnou stránkou ORP je silné spádové město v centru území, které disponuje velkou občanskou vybaveností sportovišť, koupališť, kulturních zařízení. Pro občany je důležitá lékařská péče, zajištěna poliklinikou a dům s pečovatelskou službou s velkou kapacitou pro mnoho zájemců. Další výhodou je rozlehlá průmyslová zóna se zasíťováním, které by mohla být případným investorům okamžitě k dispozici a to za velmi výhodnou cenu.

Celé území se vyznačuje krásnou a pestrou přírodou s velkým podílem přírodě blízkých lesů a pastvin, které vytváří atraktivní destinaci pro pěší turistiku, cykloturistiku, hipoturistiku a zimní lyžování. Velkým kladem je spolupráce města s Mikroregionem Bystřicko a MAS Zubří Země, která zaručuje koordinovaný a trvale udržitelný rozvoj území ORP v souladu s okolím.

Negativem, který zásadně omezuje rozvoj oblasti je nezájem investorů o budování podniků v centru ORP nebo i v blízkém okolí. Tento nezájem je zapříčiněn komplikovanou dopravní dostupností, zdůvodněnou stálou absencí severojižního napojení na D1. Současné komunikace komplikují dopravu a zásobování především v zimních měsících. Nezájem investorů prohlubuje nedostatek pracovních míst, nejen pro kvalifikované, ale i pro dělnické profese. Důsledkem je odliv mladých rodin, absolventů, stárnutí populace a pomalé utlumování ve všech sférách.

Se stárnutím populace se objevuje zvýšená poptávka po sociálních službách a zařízeních. Město Bystřice nad Pernštejnem má velké kapacity Domu s pečovatelskou službou, která současnou poptávku plně pokrývá. V oblasti prevence určitých nežádoucích sociálních jevů se v území projevuje absence vzdělávání v otázkách finanční gramotnosti a poradenství v případech dluhové pasti.

Z příležitostí, které se naskýtají, je podpora drobných podnikatelů, kteří by oživili ekonomickou aktivitu oblasti. Využití rekvalifikačních kurzů pro nezaměstnané a především pro ženy, které zde shánějí zaměstnání problematicky. Využití stávajícího potenciálu území pro různé formy podnikání v zemědělství a podpora těchto aktivit i v návaznosti na cestovní ruch.

Hrozbou mimo již uvedenou nezaměstnanost, útlum těžby uranové rudy a další odliv obyvatelstva jsou také současné návrhy na zrušení místních poboček katastrálního a finančního úřadu a jejich přesídlení do bývalého okresního města Žďáru nad Sázavou (28 km). Tyto kroky, které by vedly k přesunu důležitých a občany často využívaných institucí jsou nepřípustné a naprosto popírají cíl vzniku ORP, kde mělo být občanům vše dostupné a přístupnější než na bývalých okresech.

3. Téma 1.: Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolní výchovy a základního školního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítnou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržením potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolní výchovy a základního školství s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou,

školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj

3.1.2.1. Obecné informace

ORP Bystřice nad Pernštejnem zahrnuje 39 obcí s 20 260 obyvateli (k 1. 1. 2014). Deset obcí má více než 500 obyvatel. Celkový počet obyvatel na celém území klesá, zvyšuje je podíl občanů v postproduktivním věku a klesá počet mladých rodin a tedy i počet narozených dětí.

Z minulosti, kdy se malotřídní škola nacházela téměř v každé obci je dnes na sledovaném území 5 samostatných mateřských škol, 3 samostatné malotřídní školy a 2 úplné školy. Území je dále rovnoměrně pokryto 7 sloučenými zařízeními mateřské školy a malotřídní školy a pouze 3 sloučenými zařízeními mateřské školy a úplné základní školy (Tab. 3.1. a Tab. 3.2.).

Všechny MŠ a ZŠ jsou zřizované obcemi jako příspěvkové organizace. Počet MŠ i ZŠ je v současné době dostatečný, školy častěji řeší nenaplněnou kapacitu tříd, slučování výuky do dvoutřídních či jednotřídních škol a nadbytečné prostory. Celková kapacita mateřských škol na území nabízí umístění pro 792 dětí (zaplněno z 80 % k 1. 1. 2013) a kapacita základních škol umožňuje vzdělání pro 3 064 (zaplněno ze 45 % k 1. 1. 2013). Počet škol, tříd a průměrný počet žáků na třídu se od roku 2005 změnil minimálně. Pokrytí území mateřskými školami a základními školami je dostatečné.

Město Bystřice nad Pernštejnem je zřizovatelem největší mateřské školy na území, která vznikla sloučením 3 mateřských škol pod jedno ředitelství v roce 2003 a nabízí předškolní výchovu pro 275 dětí. Ve městě se nachází dvě úplné základní školy, Základní škola T. G. Masaryka a Základní škola Nádražní.

Tab. 3.1.: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Bystřice nad Pernštejnem	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
Počet obcí	21	8	9			1					**39**
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň						2					**2**
Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1	2								**3**
Počet MŠ		2	2			1					**5**
Gymnázia						1					**1**
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	2	1	7								**10**
Počet jiných zařízení						3					**3**

Zdroj: ČSÚ, místní šetření k 31. 12. 2013

Funkci střediska volného času zastupuje **Dům dětí a mládeže**, od roku 2010 zřizován městem Bystřice nad Pernštejnem. Ve školním roce 2012/2013 jej navštěvovalo přibližně 627 dětí a další 100 navštěvovalo klub volného času. Dům dětí a mládeže tvoří na území jedinou základnu s rozšířenou nabídkou volnočasových aktivit pro děti a mládež.

Základní umělecká škola se taktéž nachází ve spádovém městě. Nabízí hudební, výtvarné a dramatické vzdělání pro 405 žáků. Kapacita ZUŠ je každoročně plně naplněna. Detašovaná pracoviště se nacházejí v Dolní Rožínce, Strážku, Štěpánově nad Svratkou, Rožné a Jimramově (ORP Nové Město na Moravě) viz Mapa 3.1.

Mapa 3.1.: Mapa rozmístění mateřských, základních škol a školských zařízení

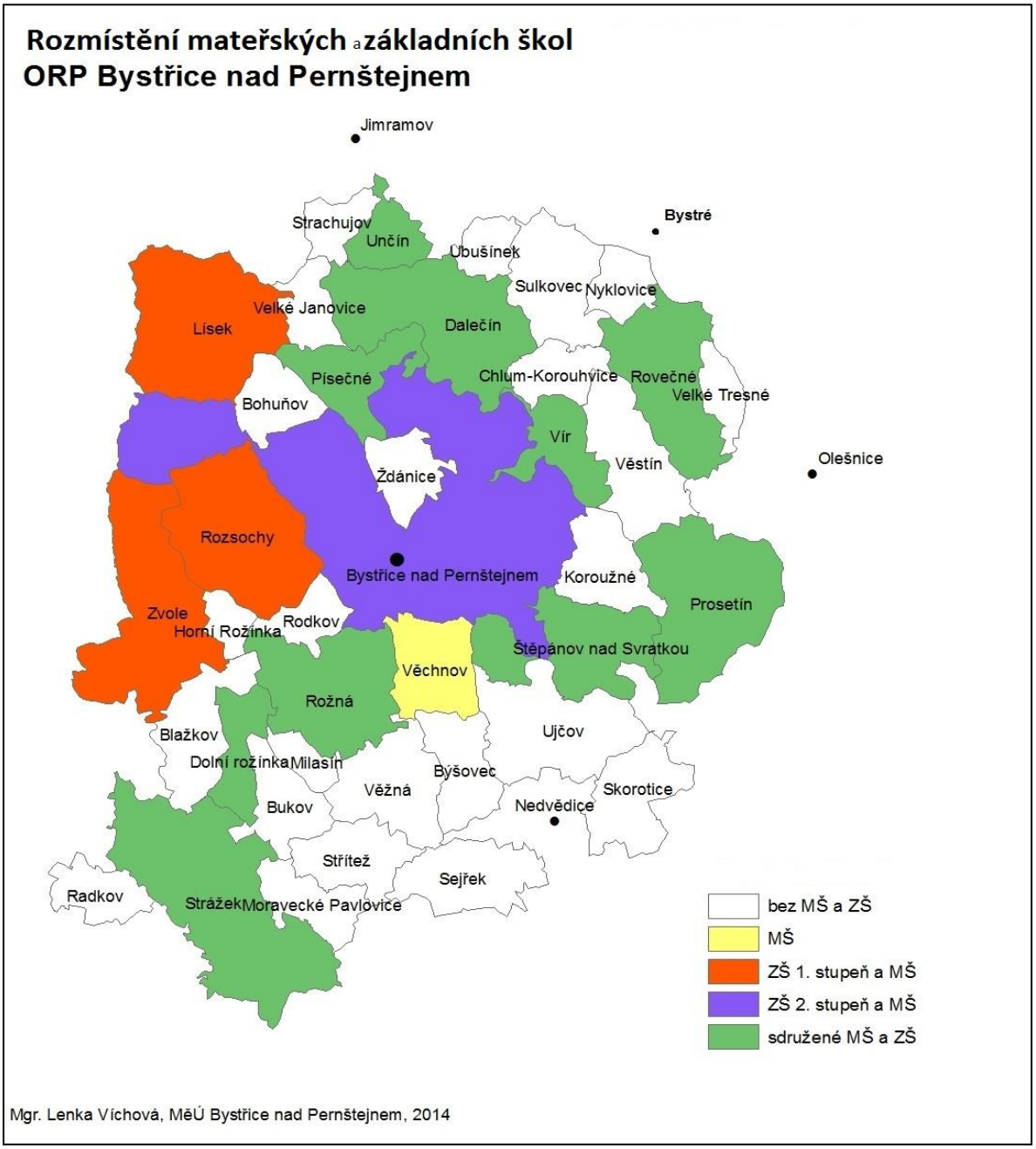

Zdroj: Město Bystřice nad Pernštejnem

V Bystřici nad Pernštejnem nabízí vzdělání 2. stupně **Gymnázium Bystřice nad Pernštejnem** s kapacitou 30 studentů na jeden ročník, tedy pro 120 studentů v nižším stupni osmileté formy studia. Tato kapacita je naplňována téměř výlučně ze žáků základních škol na území ORP (vlastní šetření k 1. 1. 2014). Čtyřletá forma studia nabízí středoškolské vzdělání pro 120 studentů s kapacitou 30 studentů na třídu. Druhou střední školou je **VOŠ a SOŠ zemědělsko-technická**. Nabízí střední odborné vzdělání, maturitní vzdělání, nástavbové vzdělání a také vyšší odborné v zemědělských, technických a informačních technologiích a také v oboru cestovního ruchu.

V obci Lísek, Rozsochy a Zvole se nachází mateřská škola a základní škola jako oddělené organizace. V obcích Dalečín, Písečné, Prosetín, Rožná, Rovečné, Unčín a Vír je sloučená organizace mateřské školy a základní školy malotřídní. V obcích Dolní Rožínka, Strážek a Štěpánov nad Svratkou jsou sloučené organizace mateřské školy a úplné základní školy.

Děti a žáci ze správního obvodu také dojíždění mimo území ORP a to především **do ZŠ a MŠ Jimramov** (ORP Nové Město na Moravě), **ZŠ a MŠ Bystré** (ORP Polička, Pardubický kraj), **ZŠ a MŠ Nedvědice** (ORP Tišnov, Jihomoravský kraj) a **ZŠ a MŠ Olešnice** (Jihomoravský kraj). V letošním roce navštěvuje MŠ Nedvědice 15 dětí z ORP Bystřice nad Pernštejnem. MŠ Olešnice 10 dětí a MŠ Bystré 6 dětí z ORP. Rodiče volí mateřské a základní školy mimo území ORP nejčastěji z důvodu lepší dopravní dostupnosti a také z důvodu nedostatečné kapacity některých venkovských mateřských škol (MŠ Rožná) (Tab. 3.2).

Vzdělávání pro žáky se specifickými potřebami zajišťuj speciální **Základní škola Bystřice nad Pernštejnem**, která je zřizována krajem Vysočina. Zabezpečuje vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a pro žáky se zdravotním postižením nebo se zdravotním znevýhodněním. Základní školu speciální navštěvovalo 36 žáků (školní rok 2012/2013). Součástí je i školní družina. Ve školním roce 2012/2013 zde pracovalo 15 zaměstnanců, z toho 11 pedagogů (Výroční zpráva Základní školy Bystřice nad Pernštejnem 2012/2013).

V obci Rovečné sídlí od roku 1961 **Dětský domov Rovečné**. Od roku 2003 se v rámci přiblížení života v domově životu v běžné rodině přešlo z internátního typu dětského domova na rodinný typ. Celková kapacita je 24 dětí. Děti navštěvují ZŠ Rovečné a na 2. stupeň dojíždějí do ZŠ Bystřice nad Pernštejnem.

Tab. 3.2.: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

ORP Bystřice nad Pernštejnem	celkem ředitelství	z toho						
Název obce		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
celkem škol	24	15	15	1	1	1	0	1
Blažkov								
Bohuňov								
Bukov								

Bystřice nad Pernštejnem	7	1	2	1	1	1		1
Býšovec								
Dalečín	1	1	1					
Dolní Rožínka	1	1	1					
Horní Rožínka								
Chlum-Korouhvice								
Koroužné								
Lísek	2	1	1					
Milasín								
Moravecké Pavlovice								
Nyklovice								
Písečné	1	1	1					
Prosetín	1	1	1					
Radkov								
Rodkov								
Rovečné	1	1	1					
Rozsochy	2	1	1					
Rožná	1	1	1					
Sejřek								
Skorotice								
Strachujov								
Strážek	1	1	1					
Střítež								
Sulkovec								
Štěpánov nad Svratkou	1	1	1					
Ubušínek								
Ujčov								
Unčín	1	1	1					
Věchnov	1	1						
Velké Janovice								
Velké Tresné								
Věstín								
Věžná								
Vír	1	1	1					
Zvole	2	1	1					
Ždánice								

Zdroj: Výkazy MŠMT, Rejstřík škol a školských zařízení k 30. 1. 2014

Správní obvod tedy disponuje celkem 15 ZŠ, z toho je 5 ZŠ úplných a 10 malotřídních. Základní umělecká škola, Dům dětí a mládeže a Gymnázium sídlí v přirozeném centru správního obvodu v Bystřici nad Pernštejnem. Všechny základní a mateřské školy jsou zřizovány obcemi, ve kterých se nachází.

Na území ORP není v žádné MŠ ani ZŠ zřízena speciální třída. Speciální potřeby žáků jsou řešeny pouze za pomoci asistentů pedagoga. Vzhledem k velkým finančním nárokům na asistenty je v místních školách malé procento dětí se speciálními potřebami, které by byly integrované do běžných tříd. V případě úplných ZŠ se jedná v řádu o jednotlivce (dle informací Odboru školství ORP Bystřice nad Pernštejnem k 1. 1. 2014).

Pracovníci ve školství

Počet pracovníků v MŠ se, dle tabulky za sledované období zvýšil o pouhé čtyři pracovníky. Ačkoliv žáků ve školách ubývá, dochází k snížení počtu žáků na třídu, a tedy počet pedagogických zaměstnanců neklesá. Vzhledem k nízkému zájmu absolventů pedagogických škol se specializací především v odborných předmětech, zaměstnávají školy na částečné úvazky pedagogy v důchodovém věku. Podíl nepedagogických pracovníků na tomto počtu zůstává konstantní, jelikož snižující se počet žáků nesníží administrativní činnosti či nároky na údržbu budov a venkovních prostor.

Celkové počty pedagogických pracovníků v ZŠ se tedy snížily jen mírně, jak je patrné z Tab. 3.3. a grafu 3.1. Údaje o ZUŠ a DDM jsou vedeny od roku 2010, kdy se jejich zřizovatelem stalo město Bystřice nad Pernštejnem. Údaje o pracovnících gymnázia byly dohledány dle dostupných výročních zpráv Gymnázia v Bystřici nad Pernštejnem, a to do roku 2010/2011.

Tab. 3.3.: Pracovníci ve školství ORP

typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	63	49	15
základní školy	143	110	33
základní umělecké školy	19	17	2
gymnázia	42	30	12
mateřské školy pro děti se SVP	0		
základní školy pro žáky se SVP	15	11	4
školní družiny a kluby	14	14	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5	4	1
zařízení školního stravování	28	0	28
celkem rok 2012/2013	**329**	**234**	**95**
2011/2012			
mateřské školy	63	49	14
základní školy	145	113	32
základní umělecké školy	19	17	2
gymnázia	42	31	11

typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
mateřské školy pro děti se SVP	0		
základní školy pro žáky se SVP	15	11	4
školní družiny a kluby	13	13	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5	3	2
zařízení školního stravování	32	0	32
celkem rok 2011/2012	**334**	**237**	**97**
2010/2011			
mateřské školy	61	46	15
základní školy	149	114	35
základní umělecké školy	19	16	3
gymnázia	45	31	14
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	13	10	3
školní družiny a kluby	13	13	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	6	4	2
zařízení školního stravování	33	0	33
celkem rok 2010/2011	**339**	**234**	**105**
2009/2010			
mateřské školy	60	45	15
základní školy	147	110	37
základní umělecké školy	17	15	2
gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	10	10	0
školní družiny a kluby	13	13	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	0
zařízení školního stravování	33	0	33
celkem rok 2009/2010	**280**	**193**	**87**
2008/2009			
mateřské školy	61	46	15
základní školy	151	113	38
základní umělecké školy	0	0	0
gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	8	8	0
školní družiny a kluby	14	14	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	0

typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
dětské domovy	0	0	0
zařízení školního stravování	33	0	33
celkem rok 2008/2009	**267**	**181**	**86**
2007/2008			
mateřské školy	59	44	15
základní školy	155	116	39
základní umělecké školy	0	0	0
gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	9	9	0
školní družiny a kluby	13	13	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	0
dětské domovy	0	0	0
zařízení školního stravování	45	0	45
celkem rok 2007/2008	**281**	**182**	**99**
2006/2007			
mateřské školy	59	44	15
základní školy	163	124	39
základní umělecké školy	0	0	0
gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	9	9	0
školní družiny a kluby	12	12	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	0
zařízení školního stravování	40	0	40
celkem rok 2006/2007	**283**	**189**	**94**
2005/2006			
mateřské školy	59	43	16
základní školy	169	128	41
základní umělecké školy	0	0	0
gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	9	9	0
školní družiny a kluby	12	12	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	0
zařízení školního stravování	35	0	35
celkem rok 2005/2006	**284**	**192**	**92**

Zdroj: Výkaz MŠMT P1-04, R13 od roku 2005 - 2012

Graf 3.1: Pracovníci v MŠ a ZŠ ORP Bystřice nad Pernštejnem

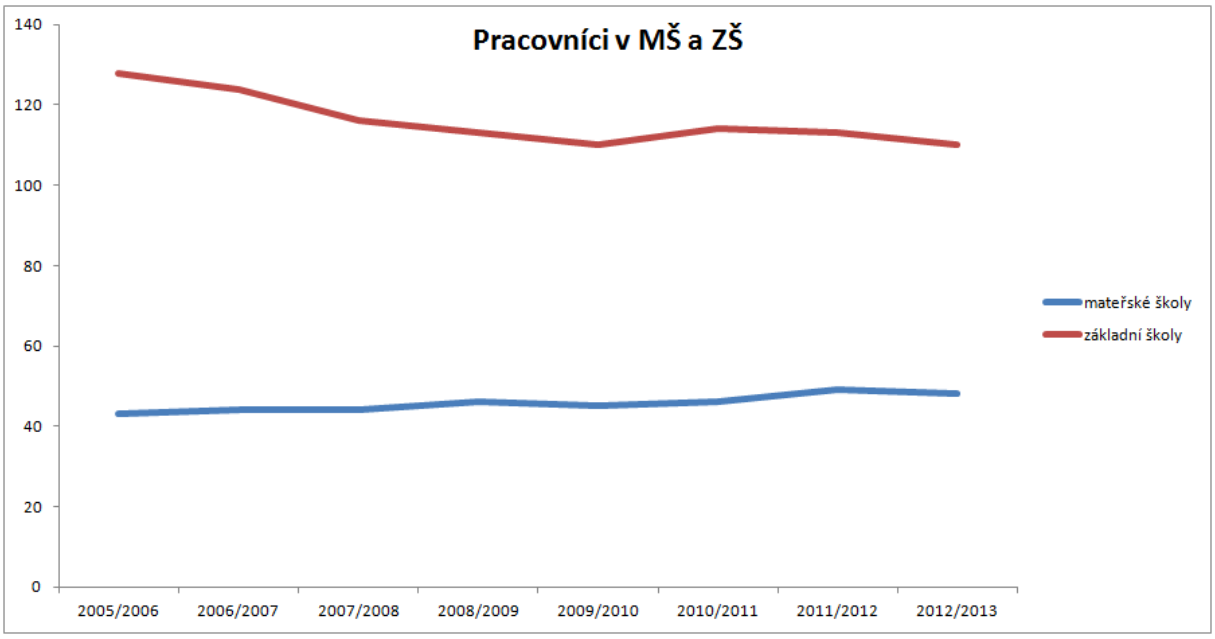

Zdroj: Výkaz MŠMT P1-04, R13

3.1.2.2. Předškolní vzdělávání

Počet mateřských škol na ORP je dlouhodobě ustálený (Tab. 3.4.). Všechny MŠ jsou zřizovány jako příspěvkové organizace obcemi, ve kterých sídlí. Přítomnost mateřské školy v obci je velmi důležitým prvkem, neboť zvyšuje kredit obce u potenciálních mladých rodin, které se chtějí v obci usadit. Venkovské mateřské školy si také stále drží pověst bližšího a příjemnějšího prostředí pro dítě v předškolním věku, které se zde může socializovat v menším a známém kolektivu. Na malých obcích také funguje větší propojenost se školou, ve většině případů sídlí MŠ a ZŠ v jedné budově a přestup na základní školu tedy pro dítě neznamená změnu prostředí. Na obcích také funguje častější zapojení aktivit MŠ a ZŠ do kulturního života obce, než v případě městských mateřských škol.

Ve školním roce 2013/2014 byl celkový počet dětí navštěvujících MŠ 678 ve 30 běžných třídách. Počet dětí v MŠ od školního roku 2006/2007 vzrůstá (Graf 3.2.) a kapacita MŠ je v současné době zaplněna z 83 %. Pouze MŠ Věchnov a Rožná byly nuceny odmítnout zájemce pro maximální naplnění kapacity. Kvalita místních mateřských škol je vybaveností a programem srovnatelná s okolními ORP. Z analýzy pouze vyplývá vyšší procento pedagogických pracovníků, kteří nemají pedagogické vzdělání.

Mimo území ORP děti navštěvují **MŠ Nedvědice, MŠ Olešnice, MŠ Jimramov** a **MŠ Bystré**. MŠ Nedvědice v Jihomoravském kraji navštěvuje 15 dětí z přilehlých obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem (ve školním roce 2013/2014), což tvoří 28 % kapacity této MŠ. Důvodem je naplněná kapacita MŠ Rožná a MŠ Nedvědice je pro obce nejlépe dostupná. Městys Nedvědice, byl do roku 2006 součástí Kraje Vysočina a ORP Bystřice nad Pernštejnem, místní vzdělávací zařízení tedy ideálně doplňovalo rovnoměrné rozmístění MŠ a ZŠ na území ORP. V současné době MŠ Nedvědice upřednostňuje děti z Jihomoravského kraje, avšak je pro obce Sejřek, Věžná, Býšovec, Ujčov a Skorotice stále zdejší MŠ i ZŠ přirozeně spádovou a nejlépe dostupnou. V posledních letech byla

v tomto zařízení snaha vyhovět všem žádostem o umístění dětí z ORP Bystřice nad Pernštejnem. Ve školním roce 2013/2014 pouze jedno dítě (obec Ujčov) z důvodu naplněné kapacity MŠ Rožná i MŠ Nedvědice navštěvovalo MŠ Doubravník (Jihomoravský kraj).

Tab. 3.4.: Celkové počty MŠ 2005 - 2013

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	počet speciálních tříd	počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013						
obec	15	**647**	28	649	0	0
kraj	0	**0**	0	0	0	0
církev	0	**0**	0	0	0	0
soukromník	0	**0**	0	0	0	0
celkem:	**15**	**647**	**28**	**649**	**0**	**0**
2011/2012						
obec	15	**632**	27	632	0	0
kraj	0	**0**	0	0	0	0
církev	0	**0**	0	0	0	0
soukromník	0	**0**	0	0	0	0
celkem	**15**	**632**	**27**	**632**	**0**	**0**
2010/2011						
obec	15	**583**	25	583	0	0
kraj	0	**0**	0	0	0	0
církev	0	**0**	0	0	0	0
soukromník	0	**0**	0	0	0	0
celkem	**15**	**583**	**25**	**583**	**0**	**0**
2009/2010						
obec	15	**591**	26	591	0	0
kraj	0	**0**	0	0	0	0
církev	0	**0**	0	0	0	0
soukromník	0	**0**	0	0	0	0
celkem	**15**	**591**	**26**	**591**	**0**	**0**
2008/2009						
obec	15	**589**	26	589	0	0
kraj	0	**0**	0	0	0	0
církev	0	**0**	0	0	0	0
soukromník	0	**0**	0	0	0	0
celkem	**15**	**589**	**26**	**589**	**0**	**0**
2007/2008						
obec	15	**591**	27	591	0	0

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	počet speciálních tříd	počet dětí ve speciálních třídách
kraj	0	**0**	0	0	0	0
církev	0	**0**	0	0	0	0
soukromník	0	**0**	0	0	0	0
celkem	**15**	**591**	**27**	**591**	**0**	**0**
2006/2007						
obec	15	**566**	26	566	0	0
kraj	0	**0**	0	0	0	0
církev	0	**0**	0	0	0	0
soukromník	0	**0**	0	0	0	0
celkem	**15**	**566**	**26**	**566**	**0**	**0**
2005/2006						
obec	15	**578**	26	578	0	0
kraj	0	**0**	0	0	0	0
církev	0	**0**	0	0	0	0
soukromník	0	**0**	0	0	0	0
celkem	**15**	**578**	**26**	**578**	**0**	**0**

Zdroj: Výkaz MŠMT S1-01 2005 – 2010, MŠMT Rejstřík škol a školských zařízení k 30. 1. 2014

Graf 3.2.: Počty dětí v MŠ

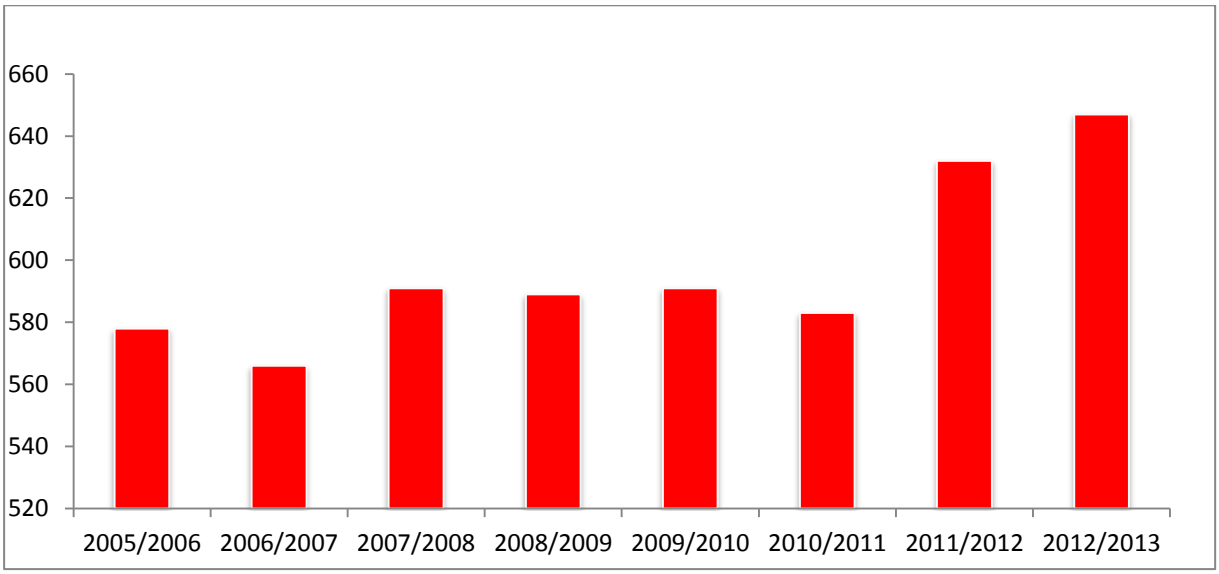

Zdroj: Výkaz MŠMT S1-01

Na území ORP se nachází 15 mateřských škol, z toho 5 jako samostatných ředitelství (viz Tab. 3.5.). Ačkoliv počet narozených dětí vzrůstá, počet dětí na třídu se za sledované období pohybuje mezi 22 - 23. Průměrný počet na mateřskou školu je 43 dětí. Ve školním roce 2013/2014 se počet dětí v mateřských školách v menších obcích ORP pohyboval mezi 13 až 49. Celkem MŠ navštěvovalo 678 dětí, z toho v Bystřici nad Pernštejnem 269 dětí. MŠ tedy stále zaznamenávají nárůst.

Tab. 3.5.: MŠ zřizované obcemi

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet běžných tříd /speciál. tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	15	5	28	647	49	**13,2**	**23,1**	**43,1**
2011/2012	15	5	27	632	46	**13,7**	**23,4**	**42,1**
2010/2011	15	5	25	583	45	**13,0**	**23,3**	**38,9**
2009/2010	15	5	26	591	46	**12,8**	**22,7**	**39,4**
2008/2009	15	5	26	589	44	**13,4**	**22,7**	**39,3**
2007/2008	15	5	27	591	44	**13,4**	**21,9**	**39,4**
2006/2007	15	5	26	566	43	**13,2**	**21,8**	**37,7**
2005/2006	15	5	26	578	45	**12,8**	**22,2**	**38,5**

Zdroj: Výkaz MŠMT (S1-01,P1-04, R13-01), Data Odboru školství ORP Bystřice nad Pernštejnem k 31. 12. 2013

Počet pedagogických pracovníků v MŠ se ve školním roce 2012/2013 zvýšil o 4 (Tab. 3.6.). Poměr nekvalifikovaných pracovníků byl dlouhodobě na velice nízké úrovni. V současné době kolem 10 %, kdy se mírně zvýšil počet pedagogických zaměstnanců bez potřebného vzdělání.

Tab. 3.6.: Údaje o pedagogických pracovnících MŠ

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	49,3	5	**10%**
2011/2012	46,0	4	**9%**
2010/2011	45,3	2	**4%**
2009/2010	45,9	1	**2%**
2008/2009	44,0	3	**7%**
2007/2008	44,0	2	**5%**
2006/2007	43,1	2	**5%**
2005/2006	45,0	2	**4%**

Zdroj: Výkaz MŠMT R13-01 2005 – 2010, Odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem k 31. 12. 2013

Následující tabulka uvádí přehled a stručný popis mateřských škol ve správním obvodu ORP Bystřice nad Pernštejnem.

Tab. 3.7.: Popis MŠ v ORP Bystřice nad Pernštejnem ve školním roce 2012/2013

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
	Celkem	**792**	**647**	**145**	
Mateřská škola Bystřice nad Pernštejnem, příspěvková organizace	Bystřice nad Pernštejnem	275	266	**9**	Mateřská škola vznikla sloučením 3 mateřských škol pod jedno ředitelství z v roce 2003. MŠ je tvořena 3 pracovišti, a to MŠ Korálky (3 třídy), MŠ Čtyřlístek (4 třídy) a MŠ Pohádka (4 třídy, z toho 1 s půldenním provozem).
Mateřská škola Věchnov, příspěvková organizace	Věchnov	25	25	**0**	Samostatná mateřská škola s 1 třídou s celodenním provozem
Mateřská škola Olešínky	Zvole	54	35	**19**	Samostatná mateřská škola se 2 třídami s celodenním provozem
Mateřská škola Lísek	Lísek	47	41	**6**	Samostatná mateřská škola se 2 třídami s celodenním provozem
Mateřská škola Rozsochy	Rozsochy	60 (28)	28	**0**	Samostatná mateřská škola s 1 třídou s celodenním provozem
Základní škola a Mateřská škola Štěpánov nad Svratkou	Štěpánov nad Svratkou	46	28	**18**	mateřská škola s 2 třídami s celodenním provozem
Základní škola a Mateřská škola Dolní Rožínka	Dolní Rožínka	35	28	**7**	mateřská škola s 1 třídou s celodenním provozem
Základní škola a Mateřská škola Rovečné	Rovečné	30	27	**3**	mateřská škola s 1 třídou s celodenním provozem
Základní škola a Mateřská škola Strážek, příspěvková organizace	Strážek	32	25	**7**	mateřská škola s 2 třídami s celodenním provozem
Základní škola a Mateřská škola Písečné	Písečné	30	20	**10**	mateřská škola s 1 třídou s celodenním provozem
Základní škola a Mateřská škola Dalečín	Dalečín	30	18	**12**	mateřská škola s 1 třídou s celodenním provozem
Základní škola a Mateřská škola Vír	Vír	30	26	**4**	mateřská škola s 1 třídou s celodenním provozem
Základní škola a Mateřská škola Unčín	Unčín	24	18	**6**	mateřská škola s 1 třídou s celodenním provozem
Základní škola a Mateřská škola Prosetín	Prosetín	25	13	**12**	mateřská škola s 1 třídou s celodenním provozem
Základní škola a Mateřská škola Rožná	Rožná	49	49	**0**	mateřská škola s 2 třídami s celodenním provozem

Zdroj: Výkazy MŠMT, Odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem k 31. 12. 2013

Z obcí Ujčov, Býšovec, Skorotice, Věžná, Sejřek děti navštěvují mateřskou školu sloučené organizace ZŠ a MŠ Nedvědice, viz výše, vzdálené 4 - 7 km. Z obce Velké Tresné, místní části Malé Tresné, Věstín a místní části Bolešín navštěvuje přibližně 8-10 dětí MŠ v Olešnici na Moravě (dojezdová vzdálenost 5 – 9 km). Pro obce Nyklovice je nejbližší dostupná MŠ ve městě Bystré (3 km) (Mapa 3.1.).
Obec Rozsochy má dle MŠMT deklarovanou kapacitu na 60 dětí, ale od roku 2009, kdy proběhla rekonstrukce budovy je tato kapacita fakticky 28 dětí.
Žádné zařízení neplánuje rozšíření kapacity, z hlediska hygienických nároků to ani není možné.

V ORP Bystřice nad Pernštejnem se nenachází soukromé ani církevní mateřské školy. Nenachází se zde ani zařízení jeslového typu. Děti od dvou let je možné umísťovat do mateřských škol.

Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP Bystřice nad Pernštejnem

Současné naplnění kapacity MŠ je způsobeno docházkou dětí narozených v silném ročníku 2008 a 2009. Během příštího roku již některé MŠ předpokládají pokles v naplnění kapacity na základě zápisu. Žádná z oslovených MŠ nemá v plánu měnit kapacitu svých zařízení. Pouze MŠ Strážek bude v budoucnu, v případě nedostatku dětí, zvažovat snížení počtu tříd z 2 na 1, což by kapacitu snížilo o 16 míst.
Předpokládaný počet dětí v MŠ byl odhadnut z vývoje narozených dětí od roku 2001. Vývojový trend ukazuje, že v roce 2023 (Graf 3.4.) za stávajícího přirozeného přírůstku, by se mělo narodit 148 dětí na ORP (viz. Tab. 3.8.). Tento trend však nezohledňuje stoupající migraci vystěhováním a to především mladých lidí a absolventů. Tento fakt způsobí, že počet narozených se bude snižovat více. Problém úbytku obyvatelstva je od roku 2009 zaznamenán v kraji Vysočina, a v území ORP Bystřice nad Pernštejnem již od roku 2000 (ČSÚ).
V následujícím vývoji se ovšem předpokládá, že bude zachován alespoň stávající počet pracovních míst a nebude se v důsledku nezaměstnanosti zvyšovat migrace (Graf 3.3.).

Tab. 3.8.: Očekávaný vývoj počtu dětí

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	792	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	776	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	776	----	----
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2013	647	143	81,7
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	610	182	78,6
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	570	206	73,5

Zdroj dat: ČSÚ, Výkazy MŠMT 2005 - 2010

Graf 3.3: Vývoj počtu obyvatel s trendem ročního přírůstku

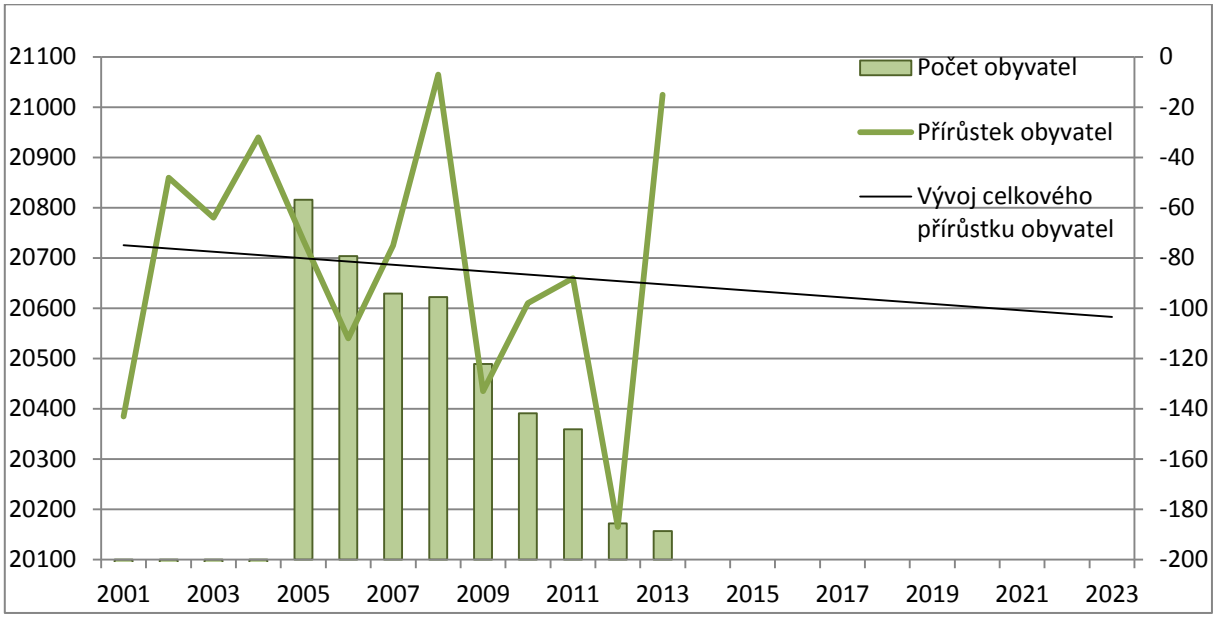

Zdroj: ČSÚ k 31. 3. 2014

Graf 3.4: Trend počtu narozených dětí

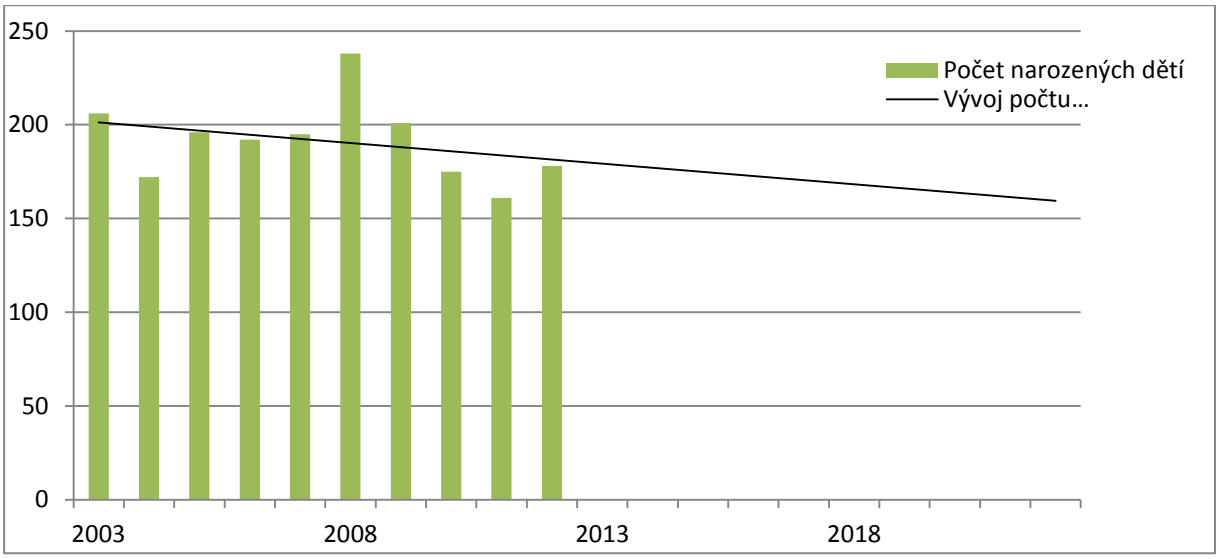

Zdroj: ČSÚ k 31. 3. 2014

3.1.2.3. Základní školství

Základních škol se na území ORP nachází 15 (Tab. 3.9.). Úplné školy jsou ZŠ T. G. Masaryka, ZŠ Bystřice nad Pernštejnem Nádražní, ZŠ a MŠ Dolní Rožínka, ZŠ a MŠ Strážek a ZŠ a MŠ Štěpánov nad Svratkou. Zřizovaná krajem je Základní škola, Tyršova 106 v Bystřici nad Pernštejnem pro žáky se speciálními potřebami.

Neúplné školy jsou ZŠ a MŠ Dalečín, ZŠ Lísek, ZŠ a MŠ Písečné, ZŠ a MŠ Prosetín, ZŠ Rozsochy, ZŠ a MŠ Rožná, ZŠ a MŠ Rovečné, ZŠ a MŠ Unčín, ZŠ a MŠ Vír, ZŠ Zvole.

Pro druhý stupeň základního školního vzdělávání je v Bystřici nad Pernštejnem 1 třída osmiletého Gymnázia, Nádražní 760. Gymnázium je zřizováno krajem Vysočina. Celkový počet žáků, v prvních čtyřech ročnících osmiletého gymnázia, ve školním roce 2011/2012 byl 111 žáků.
Soukromé ani církevní školy se na území nenacházejí.

Tab. 3.9.: Počet ZŠ za ORP

Za ORP Bystřice nad Pernštejnem	počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2012/2013			
obec	**15**	5	10
kraj	**1**	1	0
církev	**0**	0	0
Soukromá ZŠ	**0**	0	0
celkem	**16**	6	10
2011/2012			
obec	15	5	10
kraj	1	1	0
církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	16	6	10
2010/2011			
obec	15	5	10
kraj	1	1	0
církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	16	6	10
2009/2010			
obec	15	5	10
kraj	1	1	0
církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	16	6	10
2008/2009			
obec	15	5	10
kraj	1	1	0
církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	16	6	10
2007/2008			
obec	15	6	9
kraj	1	1	0
církev	0	0	0

Za ORP Bystřice nad Pernštejnem	počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
Soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	16	7	9
2006/2007			
obec	15	6	9
kraj	1	1	0
církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	16	7	9
2005/2006			
obec	15	6	9
kraj	1	1	0
církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	16	7	9

Zdroj: Výkaz MŠMT M3, Odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem k 31. 12. 2013

Počet základních škol se od roku 2005 nezměnil. Pouze od školního roku 2008/2009 se ZŠ a MŠ Rovečné transformovala z úplné základní školy na malotřídní školu z důvodu postupného a dlouhodobého úbytku žáků, který zapříčinil nejen úbytek narozených dětí, ale také odliv žáků do základní školy Olešnice v sousedním ORP Boskovice (Jihomoravský kraj).

V obcích území se nachází 6 malotřídních základních škol, které mají jednu třídu pro 5 ročníků, průměrný počet žáků na tuto školu je 16. Dvoutřídní základní školy jsou 4 (Tab. 3.10.). Tento stav je dlouhodobý a zapříčiněný nedostatkem žáků, dále se jedná o základní školy v obcích do 650 obyvatel, které mají velmi malé spádové okolí. ZŠ Štěpánov nad Svratkou byla ve školním roce 2013/2014 sedmitřídní a ZŠ Strážek byla šestitřídní. V těchto školách došlo ke sloučení dvou ročníků druhého stupně z důvodu velmi malého počtu žáků na třídu. Tento krok je používán jen v nutných případech a na kvalitu výuky v těchto třídách má negativní dopad. Úbytek žáků druhého stupně je prohlubován odlivem žáků na osmileté gymnázium a svoji roli zde hraje také obliba a pověst školy.

Tab. 3.10.: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP

ORP Bystřice nad Pernštejnem	počet škol celkem	z toho					
Název obce		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětitřídní	vícetřídní
celkem škol	**12**	**6**	**4**	**0**	**0**	**0**	**2**
Dalečín	1	1					
Lísek	1	1					
Písečné	1	1					
Prosetín	1	1					
Rovečné	1		1				

ORP Bystřice nad Pernštejnem	počet škol celkem	z toho					
Název obce		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětitřídní	vícetřídní
Rozsochy	1		1				
Rožná	1		1				
Strážek	1						1
Štěpánov nad Svratkou	1						1
Unčín	1	1					
Vír	1		1				
Zvole	1	1					

Zdroj: Odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem, Místní šetření ZŠ a MŠ Unčín, ZŠ a MŠ Dolní Rožínka, ZŠ a MŠ Štěpánov nad Svratkou

3.1.2.4. Základní školy zřizované v ORP

Celkový počet žáků navštěvujících ve školním roce 2012/2013 základní školy na ORP byl 1384 žáků a je výsledkem dlouhodobého poklesu. S tímto poklesem úměrně ubývá i počet pracovních pedagogických úvazků a průměrný počet dětí na školu (tab. 3.11.). Počet žáků na třídu zůstává kolem 18 až 19 žáků.

Tab. 3.11.: ZŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem

Školní rok	počet ZŠ	samost. ZŠ	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
2012/2013	15	4	75	0	1384	113	12,2	18,5	92,3
2011/2012	15	4	75	0	1410	114	12,4	18,8	94,0
2010/2011	15	4	74	0	1418	110	12,9	19,2	94,5
2009/2010	15	4	77	0	1454	113	12,9	18,9	96,9
2008/2009	15	5	81	0	1506	116	13,0	18,6	100,4
2007/2008	15	5	84	0	1584	125	12,7	18,9	105,6
2006/2007	15	5	91	0	1723	128	13,5	18,9	114,9
2005/2006	15	5	93	0	1814	127	14,3	19,5	120,9

Zdroj: Výkaz MŠMT M3, P1-04, MŠMT Rejstřík škol a školských zařízení k 30. 1. 2014

Do tabulky 3.11. není zahrnuta speciální ZŠ Bystřice nad Pernštejnem, Tyršova 106, kterou ve školním roce 2012/2013 navštěvovalo 36 žáků a pracovalo zde 15 zaměstnanců, z toho 11 pedagogických pracovníků. Tabulka 3.12. ukazuje poměr úplných a neúplných škol na území. Úplných základních školních zařízení je v zájmovém území pět.

Tab. 3.12.: Počet úplných a neúplných škol

ORP Bystřice nad Pernštejnem Název obce	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
celkem	**15**	**5**	**10**
Bystřice nad Pernštejnem	**2**	2	0
Dalečín	**1**	0	1
Dolní Rožínka	**1**	1	0
Lísek	**1**	0	1
Písečné	**1**	0	1
Prosetín	**1**	0	1
Rovečné	**1**	0	1
Rozsochy	**1**	0	1
Rožná	**1**	0	1
Strážek	**1**	1	0
Štěpánov nad Svratkou	**1**	1	0
Unčín	**1**	0	1
Vír	**1**	0	1
Zvole	**1**	0	1

Zdroj: Výkaz MŠMT M3, Odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem k 31. 12. 2013

3.1.2.5. Součásti základních škol

Dle tabulky 3.13. je patrný počet součástí jednotlivých základních škol. Součástí 10 základních škol je mateřská škola. MŠ není součástí ZŠ Lísek, ZŠ Rozsochy, ZŠ Zvole a obou také obou úplných ZŠ v Bystřici nad Pernštejnem.

Školní družina je součástí všech zařízení. Školní jídelny či výdejny jsou také součástí všech zařízení. ZŠ a MŠ Dolní Rožínka má 2 výdejny, jelikož nesídlí v jedné budově.

Tab. 3.13.: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
celkem	**15**	**15**	**10**	**15**	**16**	**26**
Bystřice nad Pernštejnem	2	2	-	2	2	4
Dalečín	1	1	1	1	1	2
Dolní Rožínka	1	1	1	1	2	2
Lísek	1	1	-	1	1	1
Písečné	1	1	1	1	1	1
Prosetín	1	1	1	1	1	1
Rovečné	1	1	1	1	1	2
Rozsochy	1	1	-	1	1	2
Rožná	1	1	1	1	1	2

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
Strážek	1	1	1	1	1	2
Štěpánov nad Svratkou	1	1	1	1	1	2
Unčín	1	1	1	1	1	1
Vír	1	1	1	1	1	2
Zvole	1	1	-	1	1	2

Zdroj: Výkaz MŠMT M3, MŠMT Rejstřík škol a školských zařízení k 30. 1. 2014

Školní družiny a školní kluby

Úplné ZŠ disponují dvěma odděleními školní družiny. Školní družinu o jedné třídě má i krajem zřizovaná speciální Základní škola Bystřice nad Pernštejnem, Tyršova 106. Z žáků 2. stupně navštěvují školní družinu (školní klub) pouze žáci Základní školy Bystřice n/P, Tyršova 106 (Tab. 3.14.).

Tab. 3.14.: Školní družiny a školní kluby v ORP Bystřice nad Pernštejnem

ŠD a ŠK zřizované	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013				
krajem	1	14	8	**22**
obcemi	19	485	0	**485**
celkem	**20**	**499**	**8**	**507**
2011/2012				
krajem	1	11	11	**22**
obcemi	19	477	0	**477**
celkem	**20**	**488**	**11**	**499**
2010/2011				
krajem	1	12	10	**22**
obcemi	19	459	0	**459**
celkem	**20**	**471**	**10**	**481**
2009/2010				
krajem	1	12	10	**22**
obcemi	19	478	0	**478**
celkem	**20**	**490**	**10**	**500**
2008/2009				
krajem	1	11	11	**22**
obcemi	19	470	0	**470**
celkem	**20**	**481**	**11**	**492**
2007/2008				
krajem	1	12	10	**22**
obcemi	18	437	0	**437**

celkem	**19**	**449**	**10**	**459**
2006/2007				
krajem	1	7	15	**22**
obcemi	19	448		**448**
celkem	**20**	**455**	**15**	**470**
2005/2006				
krajem	1	3	14	**17**
obcemi	19	447		**447**
celkem	**20**	**450**	**14**	**464**

Zdroj: Výkaz MŠMT Z2-01, poskytl odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem

3.1.2.6. Počet tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013

Průměrný počet žáků na školu na celé sledované území je 92 žáků (tab. 3.15.). Tento údaj je ovšem nevypovídající, který zkreslují dvě úplné ZŠ ve spádovém městě. Průměrný počet žáků na úplnou ZŠ činí 230 žáků a průměrný počet žáků v neúplné ZŠ je 23 žáků, za školní rok 2012/2013.

Tab. 3.15.: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP

ORP Bystřice nad Pernštejnem **Název obce**	**počet škol**	**počet tříd**	**počet žáků**	**průměrný počet žáků na školu**	**průměrný počet žáků na třídu**
celkem	**15**	**75**	**1384**	**92,3**	**18,5**
Bystřice nad Pernštejnem	2	38	787	393,5	20,7
Dalečín	1	1	20	20,0	20,0
Dolní Rožínka	1	9	163	163,0	18,1
Lísek	1	1	14	14,0	14,0
Písečné	1	1	17	17,0	17,0
Prosetín	1	1	19	19,0	19,0
Rovečné	1	2	32	32,0	16,0
Rozsochy	1	2	30	30,0	15,0
Rožná	1	2	35	35,0	17,5
Strážek	1	7	75	75,0	10,7
Štěpánov nad Svratkou	1	7	126	126,0	18,0
Unčín	1	1	11	11,0	11,0
Vír	1	2	39	39,0	19,5
Zvole	1	1	16	16,0	16,0

Zdroj: Výkaz MŠMT M3, poskytl odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem

3.1.2.7. Pracovníci ZŠ

Celkový počet pedagogických pracovníků ve školách ORP byl ve školním roce 2012/2013 127 učitelů (Tab. 3.16.). Počet fyzických osob na 1. a 2. stupni zvlášť se nesleduje. V případě menších škol učitelé

vyučují na obou stupních. Pedagogické zaměstnance tvoří převážně ženy, což odpovídá současnému trendu.

Ostatní pedagogičtí pracovníci jsou uvedeni v Tab. 3.17. Asistenti pedagoga pracují v ZŠ T. G. Masaryka, ZŠ Štěpánov nad Svratkou, ZŠ Vír, ZŠ Prosetín, ZŠ Písečné, ZŠ Strážek, ZŠ Zvole. Speciální pedagog pracuje v ZŠ Nádražní. Výchovní poradci pracují v ZŠ T. G. Masaryka, ZŠ Nádražní, ZŠ Dolní Rožínka, ZŠ Štěpánov nad Svratkou a ŽŠ Strážek.

Ve školním roce 2012/2013 nepůsobil v žádné základní škole školní psycholog.

Speciální Základní škola Bystřice nad Pernštejnem, Tyršova 106, zaměstnává 3 asistentky (2,3 při přepočtu na plně zaměstnané) pedagoga pro žáky se zdravotním postižením a 1 výchovného poradce.

Pedagogičtí pracovníci školních družin a školních jídelen jsou uvedeni v Tab. 3.18.

Tab. 3.16.: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP

ORP Bystřice nad Pernštejnem		fyzické osoby	přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	celkem	z toho ženy
celkem učitelé		**127**	**107**	**93**
v tom vyučující	**na 1. stupni**	-	61	57
	na 2. stupni	-	46	36

Zdroj: Výkaz MŠMT P1-04, poskytl odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem

Tab. 3.17.: Ostatní pedagogičtí pracovníci

ORP Bystřice nad Pernštejnem		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
asistenti pedagoga	**pro žáky se zdravotním postižením**	8	8	4	4
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	0	0	0	0
psychologové		0	0	0	0
speciální pedagogové		1	1	0,3	0,3
výchovní poradci		6	5	0	0

Zdroj: Výkaz MŠMT P1-04, poskytl odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem

Tab. 3.18: Pedagogičtí pracovníci ŠD a ŠK

ŠK a ŠD zřizované	vychovatelé			ostatní pedag. pracovníci		
	interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
krajem	1	1	0	0	0	0
obcemi	24	24	2	0	0	0
celkem	**25**	**25**	**2**	**0**	**0**	**0**

Zdroj: Výkaz MŠMT P1-04

Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka ve školním roce 2012/2013 je uveden v tabulce 3.19. Do počtu není zahrnuta Základní škola Bystřice nad Pernštejnem, Tyršova 106 pro

žáky se speciálními potřebami, která je zřizovaná krajem. Ačkoli za sledované období klesá počet žáků, úměrně klesá i počet učitelů, průměrný počet žáků na pedagoga zůstává na 11 žácích.

Tab. 3.19: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP

školní rok	počet škol	počet žáků	počet učitelů (přepočtený stav)	počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	15	1384	124,9	11,1
2011/2012	15	1410	125,9	11,2
2010/2011	15	1418	128,3	11,1
2009/2010	15	1454	129,3	11,2
2008/2009	15	1506	130,8	11,5
2007/2008	15	1584	137,6	11,5
2006/2007	15	1723	146,9	11,7
2005/2006	15	1814	145,1	12,5

Zdroj: Výkaz MŠMT P1-04, M3

3.1.2.8. Počet absolventů

Počet absolventů v Tab. 3.20. ukazuje klesající počet žáků vycházejících ZŠ od školního roku 2005/2006. Počet absolventů je brán pouze ze škol zřizovaných obcemi. Není zahrnut počet absolventů ze speciální ZŠ Bystřice nad Pernštejnem.

Tab. 3.20.: Počet absolventů ZŠ v ORP

žáci, kteří ukončili školní docházku		2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013	
		běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy
v tom	v 1. – 5. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	v 6. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 7. ročníku	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 8. ročníku	1	0	3	0	1	0	0	0	5	0	1	0	5	0	2	0
	v 9. ročníku	245	0	236	0	204	0	204	0	189	0	158	0	156	0	145	0
	v 10. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

žáci, kteří přešli do SŠ																	
v tom	z 5. ročníku	30	0	27	0	27	0	27	0	26	0	27	0	20	0	22	0
	ze 7. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2	0	1	0	2	0

Zdroj: Výkaz MŠMT M3

3.1.2.9. Školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je v Bystřici nad Pernštejnem krajem zřízena praktická Základní škola, Bystřice nad Pernštejnem, Tyršova 106 (B21 - Základní škola praktická dle databáze MŠMT) se 2 speciálními třídami a 3 třídami pro žáky tělesně postižené (Tab. 3.21.).

Tab. 3.21.: Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP

	celkem	z toho zřízené			
		krajem	obcí	církví	soukromé
ředitelství celkem	1	1	0	0	0
z toho mateřská škola pro děti se zdravotním postižením	0				
mateřská škola při zdravotnickém zařízení	0				
základní škola pro žáky se zdravotním postižením	1	1			
základní škola při zdravotnickém zařízení	0				
základní škola praktická	1	1			
základní škola speciální	0	0			
přípravný stupeň základní školy speciální	0				

Zdroj: Výkaz MŠMT R13-01, Výroční zpráva Základní školy Tyršova 106 z roku 2012

3.1.2.10. Základní umělecké školy

Základní umělecká škola sídlí v Bystřici nad Pernštejnem. Detašovaná pracoviště se nacházejí v obci Dalečín, Dolní Rožínka, Strážek, Štěpánov nad Svratkou a Jimramov (ORP Nové Město na Moravě). ZUŠ má kapacitu 405 dětí a tato kapacita je v současné době nedostatečná. Z důvodů umožnění hudebního vzdělání je nutné některé předměty otevírat pro zájemce formou kroužku. Ideální kapacita pro zájemce ze správního obvodu ORP by byla 500 žáků.

Počet pedagogických pracovníků ZUŠ byl ve školním roce 2012/2013 21 pracovníků, v přepočtení na plně zaměstnané 16,8 (Výroční zpráva ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem 2012 – 2013, Odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem).

3.1.2.11. Středisko volného času

DDM je v Bystřici nad Pernštejnem a je zřizován obcí od roku 2010. Za rok 2013/2014 jej navštěvovalo 614 dětí.
Nabídka DDM Bystřice nad Pernštejnem je velice pestrá a jako středisko volného času je využíváno žáky navštěvují bystřické základní školy. V uvedeném školním roce jej navštěvovalo 180 dětí dojíždějících. Celkem nabízí 77 kroužků, které navštěvuje 522 žáků, 10 dětí a 95 ostatních účastníků. Celkem zájmové útvary navštěvovalo 627 účastníků (školní rok 2012/2013). Ceny kroužků jsou srovnatelné se SVČ z okolních ORP.
Ve sledovaném školním roce bylo v DDM zaměstnáno 19 pedagogických pracovníků, z toho 4 interní a 15 externích. Nepedagogičtí pracovníci byli zaměstnáni 2 (Výroční zpráva ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem 2012 – 2013, Odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem).

3.1.2.12. Školní jídelny a pracovníci

Tabulka 3.22. posykuje údaje o počtu školních jídel, jejich kapacitě a počtu stravovaných žáků. V tabulce 3.23. jsou uvedeny informace o pracovnících ve školních jídelnách.

Tab. 3.22.: Školní jídelny zřizované obcemi

	počet ŠJ a výdejen	počet stravovaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
celkem	**21**	**1153**	**517**	**581**	**2504**
Bystřice nad Pernštejnem	3	300	174	126	1000
Dalečín	1	39	20	19	150
Dolní Rožínka	2	98	28	70	180
Lísek	1	55	41	14	-
Písečné	1	35	20	15	80
Prosetín	1	29	14	15	50
Rovečné	2	55	27	28	200
Rozsochy	1	57	28	29	104
Rožná	1	77	49	28	90
Strážek	1	90	25	65	170
Štěpánov nad Svratkou	2	146	28	118	210
Unčín	1	29	18	11	30
Věchnov	1	25	25		25
Vír	1	67	26	41	100
Zvole	2	51	35	16	115

Zdroj: Výkazy MŠMT Z17-01

Tab. 3.23.:Pracovníci ve školních jídelnách

školní jídelny zřizované	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
krajem	11	8,2
obcemi	32	24,6

Zdroj: Výkaz MŠMT Z17-01

Zařízení jeslového typu

Toto zařízení se ve správním obvodu nevyskytuje, ani jiná zařízení pro děti do 3 let. Děti od 2 let je ovšem možné, za určitých podmínek, umístit do MŠ.

3.1.2.13. Popis ZŠ ve správním obvodu

Naplněnost kapacity základních škol na ORP Bystřice nad Pernštejnem je pouze 45 % (dle Tab. 3.24.). Za tímto číslem stojí existence škol, postavených v dříve střediskových obcích, které mají kapacitu na počty dětí v 70. letech. Tyto budovy se stávají pro obce velikou finanční zátěží. Zvolit vhodné řešení a najít nové využití pro budovy, které slouží pro výuku, je problematické.

Tab. 3.24.: Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem za SO ORP		**3064**	**1384**	**1680**	
ZŠ a MŠ Dalečín	Dalečín	58	20	38	Malotřídní ZŠ a jednotřídní MŠ, od roku 2003 příspěvková organizace, sídlící v jedné budově.
ZŠ Lísek	Lísek	18	14	4	Základní škola neúplná s 1. - 3. ročníkem v 1 třídě.
ZŠ a MŠ Písečné	Písečné	60	17	43	Malotřídní ZŠ s 1. - 5. ročníkem v 1 třídě. Součástí je jednotřídní MŠ.
ZŠ a MŠ Prosetín	Prosetín	50	19	31	Malotřídní ZŠ s 1. - 5. ročníkem v 1 třídě. Součástí je jednotřídní MŠ.
ZŠ Rozsochy	Rozsochy	42	30	12	Malotřídní ZŠ s 1. - 5. ročníkem ve 2 třídách.
ZŠ a MŠ Rožná	Rožná	43	35	8	Malotřídní ZŠ s 1. - 5. ročníkem ve 2 třídách. Součástí je jednotřídní MŠ.
ZŠ a MŠ Rovečné	Rovečné	250	32	218	Malotřídní ZŠ s 1. - 5. ročníkem ve 2 třídách. Součástí je jednotřídní MŠ.
ZŠ a MŠ Unčín	Unčín	18	11	7	Malotřídní ZŠ s 1. - 5. ročníkem v 1 třídě. Součástí je jednotřídní MŠ.
ZŠ a MŠ Vír	Vír	120	39	81	Malotřídní ZŠ s 1. - 5. ročníkem ve 2 třídách. Součástí je jednotřídní MŠ.

ZŠ Zvole	Zvole	50	16	34	Malotřídní ZŠ s 1. - 5. ročníkem v 1 třídě.
ZŠ T. G. Masaryka	Bystřice nad Pernštejnem	800	450	350	Úplná ZŠ.
ZŠ Nádražní 615	Bystřice nad Pernštejnem	810	337	473	Úplná ZŠ se zaměřením se specializací v rámci ekologické výchovy. Držitel ocenění Ekoškola.
ZŠ a MŠ Dolní Rožínka	Dolní Rožínka	250	163	87	Úplná ZŠ zapojená do mnoha projektů. Součástí je jednotřídní MŠ.
ZŠ a MŠ Strážek	Strážek	230	75	155	Úplná ZŠ se spojenými třídami na prvním stupni. Součástí je dvoutřídní MŠ.
ZŠ a MŠ Štěpánov nad Svratkou	Štěpánov nad Svratkou	265	126	139	Úplná ZŠ se spojenými třídami na prvním stupni. Součástí je jednotřídní MŠ.

Zdroj: Výkaz MŠMT P1-04, Odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem, webové stránky zřizovatelů k 30. 4. 2014

Očekávaný vývoj počtu žáků v ZŠ

Ze škol ve správním obvodu v současné době žádná neuvažuje o snížení kapacity. Ačkoliv jsou si v některých případech vědomi, že to bude nevyhnutelné. Odhad vývoje byl odvozen z počtu žáků v jednotlivých ročnících ZŠ na druhém stupni a počtem dětí navštěvujících MŠ. Dále bylo přihlédnuto k migraci a očekávanému počtu narozených dětí. Zde je nutné vzít ke kapacitě všech ZŠ i kapacitu nižších tříd Gymnázia, která činí 120 žáků a významně ovlivňuje počet žáků ve třídách 2. stupně ZŠ. Z těchto tříd někdy odchází i třetina žáků. Vývoj počtu žáků bude v nejbližších letech ovlivněn vyšším počtem dětí, které jsou ve třídách MŠ. Dle počtu narozených z let 2011 - 2013 je patrný úbytek narozených dětí, a tedy bude klesat i počet dětí nastupujících do ZŠ (dle grafu 3.3. a Tab. 3.25.).

Tab. 3.25.: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	3064	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	3064	----	----
Známý nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	3064	----	----
Počet žáků k 30. 9. 2012	1384	1680	45
Předpoklad ke konci roku 2018	1340	1724	44
Předpoklad ke konci roku 2023	1300	1764	42

Zdroj: Výkazy MŠMT, ČSÚ, Odbor správní ORP Bystřice nad Perštejnem

3.1.2.14. Financování

Náklady na provoz předškolních a školských zařízení jsou hrazeny zřizovateli, tedy obcemi. Údaje v tabulce 3.26. jsou sečteny dle rozpočtů jednotlivých obcí, které vykazovaly provozní náklady na školství. Tato data byla získána z rozpočtů obcí a konzultována s odborem školství ORP Bystřice nad Pernštejnem. Údaje o provozních nákladech na DDM a ZUŠ jsou uvedeny od roku 2010, kdy přešly pod zřizovatele město Bystřice nad Pernštejnem. Provozní výdaje úplných škol jsou v posledních pěti letech na stejné úrovni, jsou důsledkem sytému úspor, které školy musí dodržovat. Stejný trend je i u samostatných MŠ. Přehled financování mzdových prostředků krajem je uveden v tabulce 3.27.

Tab. 3.26.: Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi

ZŠ/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stupeň)	11 146 330	11074 200	1 681 970	12 393 610	12 853 960	13 789 700	12 945 640	12 927 400
ZŠ (1. stupeň)	1 424 440	1 691 870	1 525 870	1 290 250	1 410 010	1 865 930	2 425 410	2 138 420
Sloučené organizace (ZŠ a MŠ)	7 775 370	8 877 800	10 195 890	9 615 380	9 753 660	11 508 810	13 579 740	12 470 580
MŠ	4 257 060	4 346 980	6 193 130	4 616 390	4 244 410	4 323 030	4 467 310	4 413 150
Jiné	0	0	40 380	0	0	62 600	235 880	466 100
Celkové výdaje celkem	**24 603 200**	**25 990 850**	**19 637 240**	**27 915 630**	**28 262 040**	**31 550 070**	**33 653 980**	**32 415 650**

Zdroj: Odbor školství Bystřice nad Pernštejnem

Tab. 3.27.: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v Kč

Rok		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mzdové prostředky celkem		56 592 600	58 374 000	57 126 430	61 844 940	60 015 360	66 794 610	69 330 200	69 134 680
z toho	platy	56 559 598	58 122 220	57 001 550	61 001 647	59 723 590	66 006 281	69 312 379	69 007 030
	ostatní osobní náklady	-	-	-	23 300	306 420	759 660	1 112 611	1 213 154
související odvody a ostatní neinvestiční výdaje		22 172 981	22 870 933	22 382 135	22 573 403	21 905 606	24 380 033	25 305 523	25 234 158
Neinvestiční výdaje celkem		**78 765 581**	**81 244 933**	**79 508 565**	**84 418 343**	**81 920 966**	**91 174 643**	**94 635 723**	**94 368 838**

Zdroj: Odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem k 30. 4. 2014

Data, která ukazují celkem použité finanční prostředky (Tab. 3.28.) poskytl odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem na základě výkazů jednotlivých škol. Celkem použité finanční prostředky za rok 2013 činí 93 783 838, - Kč. Údaje za gymnázia nebyly k dispozici, jelikož je jeho zřizovatelem kraj. Nejvyšší částka patří základním školám.

Tab. 3.28.: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP

druh školy, školského zařízení	přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
předškolní vzdělávání	21 894 632,76	27 644,74	303,78
základní školy	56 120 842,05	40 549,74	445,60
gymnázia	-	-	-
stravování MŠ, ZŠ	6 063 927,87	5 259,26	60,69
školní družiny a kluby	4 982 518,91	9 827,45	107,99
základní umělecké školy	7 048 860,00	17 404,59	191,26
využití volného času	1 661 205,00	2 692,39	29,58
celkem použité finanční prostředky	**97 771 986,59**	**103 378,18**	**1 138,92**

Zdroj: Odbor školství ORP Bystřice nad Pernštejnem

Finanční prostředky z RUD jsou do tabulky 3.29. dopočítány dle počtu žáků ve školním roce 2012/2013 *8000,-. Pro srovnání je doplněn sloupec, kde jsou finanční prostředky z RUD dopočítány dle příjmů jednotlivých obcí zřizujících základní a mateřské školy a školská zařízení dle serveru monitor.statnipokladna.cz. Celkové skutečné náklady jsou uvedeny dle rozpočtů za rok 2013 (monitor.statnipokladna.cz). Hodnota finančních prostředků poskytnutých z RUD nedosahuje v mnoha případech ani poloviny výše celkových nákladů.

Tab. 3.29.: Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013

Název obce	v Kč		
	Finanční prostředky z RUD	RUD dle monitor.statnipokladna.cz	Celkové skutečné náklady
Celkem	**15 312 000,00**	**10 561 320,00**	**33 163 000,00**
Bystřice nad Pernštejnem	8 344 000	5 480 440,00	16 652 000
Dalečín	352 000	424 270,00	907 000
Dolní Rožínka	432 000	496 370,00	2 335 000
Lísek	464 000	275 870,00	568 000
Písečné	288 000	135 730,00	542 000
Prosetín	224 000	263 200,00	554 000
Rovečné	504 000	388 150,00	1 665 000
Rozsochy	456 000	434 420,00	1 053 000
Rožná	688 000	480 620,00	2 901 000
Strážek	888 000	571 760,00	1 553 000
Štěpánov nad Svratkou	1 272 000	477 680,00	2 244 000

Unčín	224 000	120 400,00	501 000
Věchnov	200 000	203 840,00	319 000
Vír	544 000	412 510,00	814 000
Zvole	432 000	396 060,00	555 000

Zdroj: www.monitor.statnipokladna.cz, vlastní šetření u zřizovatelských obcí

Plánované investice

Investiční potřeby uvedené v tabulce 3.30. byly zjištěny řízenými rozhovory, dále dle katalogu plánovaných investic za MAS Zubří Země a dle plánu investic poskytnutého obcemi na Mikroregion Bystřicko. Veškeré nezbytné investiční potřeby obcí v ORP se týkají zateplení budov a nezbytných rekonstrukcí. Obec Rovečné, kde jsou velké prostory školní budovy využity minimálně, z důvodu nízkého naplnění kapacity, uvažuje o kompletní přestavbě školní budovy. Všechny tyto realizace jsou závislé na vhodných dotačních programech.

Tab. 3.30.: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ do roku 2023

Obec	Název a popis investice	odhadovaný rok	Orientační částka
Celkem			**36 200 000**
Bystřice nad Pernštejnem	rekonstrukce hřiště ZŠ T. G. M	2015	8 000 000
Dolní Rožínka	Zateplení budovy ZŠ	2015	7 000 000
	výměna oken ZŠ	2015	6 000 000
Prosetín	Rekonstrukce ZŠ	2015 - 2018	2 500 000
Rovečné	Využití a přestavba budovy ZŠ	2015 - 2020	12 000 000
Rožná	rekonstrukce budovy ZŠ a MŠ	2014	500 000
Zvole	zateplení stropu ZŠ	2014	200 000

Zdroj: MAS Zubří země, šetření v dotčených obcích

V rámci dotazníkového šetření provedeného v rámci přípravy strategie MAS Zubří země uvedli představitelé škol potřebu investic do didaktických pomůcek a výpočetní techniky.

3.1.3.Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza cílových a dotčených skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče dětí v MŠ a ZŠ	- dopravní dostupnost ZŠ a MŠ - mimoškolní aktivity - zachování MŠ a ZŠ v obci - výuka i výchova dítěte	- dojíždění dětí do škol mimo ORP	- prezentace škol na webových stránkách, společná setkávání se zřizovateli	zajistit dopravu nejen do škol ale i odpolední spoje - zapojení školy do veřejného života
Rodiče se zájmem o MŠ, ZŠ	- zachování ZŠ a MŠ na menších obcích - dostatečná kapacita MŠ	- nezájem o bydlení v obci, kde není MŠ a ZŠ	- prezentace škol na webových stránkách	- zjistit jak se školy prezentují, - jaké jsou nabídky mimoškolních aktivit
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	- vědět, umět a znát v příjemném prostředí co nejmíň náročným způsobem	- demotivace žáků k učivu , - odliv "tahounů" na nižší gymnázium	- informovanost v tisku o aktivitách a úspěších	- soutěže, zapojení do aktivit MAS a mikroregionu
Pedagogové a další zaměstnanci	- ohodnocení jejich práce a aktivit - uplatnění absolventů	- přizpůsobení starších pedagogů novým výukovým požadavkům - zvyšování náročnosti a požadavků na pedagogy vede k psychickému vypětí	- na úrovni domácí školy	- předávání zkušeností, partnerské školy
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	- zachování ZŠ a MŠ - ideální naplněnost škol - dostatek financí na provozní výdaje - finanční zdroje na investiční výdaje	- nedostatek žáků - nedůvěra v místní ZŠ - výuka 1. - 5. ročníku v 1 třídě - finanční náročnost - nevyužité volné prostory	- webové stránky obcí, prezentace školy v místním tisku - sledování dotačního katalogu na webu mikroregionu	- předávání zkušeností v rámci Mikroregionu Bystřicko - využití dotačních programů na opravy školních budov - společné nákupy energií

Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	- dopravní dostupnost ZŠ v blízké okolní obci - nabídka mimoškolních aktivit, dostatečná nabídka DDM - dostatečná kapacita ZUŠ, zachování odloučených pracovišť	- nedostatek odpoledních spojů	- jednání s dopravcem - jednání zástupců ORP s krajem o navýšení kapacity ZUŠ	- prověření možnosti školního autobusu, náklady - možnost zřízení detašovaného pracoviště ZUŠ - spolufinancování školního autobusu
Ředitelé ZŠ a MŠ	- kvalifikovaní pedagogové v odborných předmětech - udržitelnost školy za dostatečného počtu žáků	- nedostatek odborných pedagogů absolventů - nedostatek žáků	- zveřejňování nabídek zaměstnání, komunikace s ÚP o absolventech VŠ	- setkání ředitelů z ORP - setkání s občany
Ředitel DDM	- dostatek financí na odpovídající odměny zaměstnanců	- odmítnutí kraje navýšení mzdových prostředků - zvýšení školného	- komunikace s odborem školství ORP - jednání o možnostech financování a komunikace s možnými sponzory	- jednání na úrovni mikroregionu o možných příspěvcích

Zdroj: Vlastní šetření

Nejvíce ohroženou skupinou jsou samotné školy a to vzhledem k nedostatku žáků, který stávající demografických vývoj bude prohlubovat. Nedostatečný počet žáků vede ke slučování ročníků, což má vliv na kvalitu výuky a klesá tím prestiž školy v očích rodičů. V zájmu každé obce je udržení alespoň mateřské školy a zajištění dopravy i z malých místních částí.

Obce, které nejsou zřizovateli MŠ ani ZŠ musí řešit ideální dopravní dostupnost a vyjednávat dopravní spojení především pro odpolední spoje, které jsou nejčastějším problémem. Prodlevy mezi koncem odpolední výuky a dopravním spojením jsou i dvouhodinové. Pokud škola nenabízí po odpoledním vyučování kroužky či jiné volnočasové aktivity, může se tento volný čas žáků a studentů stát prostorem pro nevhodné mimoškolní aktivity.

Dalším problémem zřizovatelů jsou investice do provozu budov a udržování okolí škol, hřišť a parků.

Rodiče mají pochopitelně nejvyšší zájem o školu kvalitní a také dostupnou. Obec, která nedisponuje alespoň mateřskou školou a nemá dobrou vzdálenost do okolních obcí se školním zařízením, musí čelit problému s odlivem mladých lidí a mladých rodin a postupně vymírá. Tento jev je pro území nízké ekonomické aktivity typický. Zachování škol tak často stojí na úkor sloučený tříd a tím i kvality výuky.

Z pohledu ředitelů škol je problematické sehnat dostatečně kvalifikovaný personál se specializací v odborných předmětech. O výuku na malých obcích klesá zájem absolventů vysokých škol a pedagogický sbor stárne. V této problematice by mohla být užitečná častější komunikace mezi řediteli.

Nedostatečná kapacita ZUŠ ohrožuje především skupinu rodičů, kteří mají zájem o umělecké vzdělání svých dětí a v tomto směru jsou tedy dotčenou skupinou i děti.

DDM očekává, že bude mít dostatek financí na odměny zaměstnanců, kteří svoji práci často vykonávají v přesčasových hodinách nebo o víkendech při pořádání dílniček pro děti a workshopů pro dospělé. Nabídka kroužků DDM v Bystřici nad Pernštejnem je velmi široká, vedení těchto útvarů je z 80 % vedeno externisti, jejichž finanční odměna za vedení a šíření zájmu o volnočasové aktivity je velmi nízká.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti školství

Registr rizik oblastí předškolního a základního vzdělávání správního obvodu

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na provozní výdaje	3	4	12	- snížení energetické náročnosti budov - využití nadbytečných prostor - využití dotačních možností na opravu školních budov	Zřizovatel
Nedostatek prostředků na mzdy DDM	5	4	20	- jednání o zvýšení kurzovného a o příspěvku obcí na kurzovné žáka	DDM, zřizovatel DDM
Nedostatek financí na investiční výdaje	4	3	12	- využití dotačních programů - hledání kompromisu při rekonstrukcích historických budov	zřizovatel
Organizační riziko					
Špatná dostupnost ZŠ, MŠ v rámci území	1	2	2	- udržení současného stavu	dotčené obce

Nedostatek dětí a nepříznivý demografický vývoj	5	5	25	- motivace mladých rodin k udržení v regionu - dostatečná nabídka práce	ORP
Nedostatečná kapacita ZUŠ	3	3	9	- komunikace zástupců ORP	Obce, ORP, kraj
Nezájem či neochota ředitelů na spolupráci	2	2	4	- zapojení do komunikace, společné setkání pod záštitou Mikroregionu Bystřicko	Obce daného území
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím i v jednotřídních ZŠ	3	3	9	-	Zřizovatelé ZŠ
Věcné riziko					
Neshody ředitelů MŠ a ZŠ v jedné obci	3	4	12	- jednání na úrovni dané obce, starostou iniciovat společné projekty	Zřizovatel
Kvalita výuky v malotřídních ZŠ	3	3	9	- zvážení úrovně a udržitelnosti jednotřídních ZŠ	Ředitel a zřizovatel ZŠ

Zdroj: Vlastní šetření

Největším rizikem v oblasti školství na ORP Bystřice nad Pernštejnem je nedostatečný počet žáků v ZŠ, který se vzhledem k demografickému vývoji bude zvyšovat. Tento trend je ovlivněn hlavně nabídkou pracovního trhu, která nutí absolventy i mladé rodiny k odchodu do ekonomicky silnějších regionů.

Samotné školy jsou velmi dobře vybavené, procento nekvalifikovaných pedagogů je nízké. I přes snižování počtu žáků je stále zvyšující se zájem o mimoškolní kroužky a výuku na umělecké škole. Zde vstupuje riziko organizační, kdy ZUŠ nemá možnost navýšit kapacitu, tak aby vyhověla všem žádostem a riziko finanční, kdy DDM nemá dostatek mzdových prostředků na dostatečné ohodnocení svých interní a externí pedagogických zaměstnanců. Financování DDM je ovšem častý problém i okolních ORP, kdy zřizovatel musí přispívat na mzdy zaměstnanců.

Další rizika jsou obecná, častá ve všech jiných územích, ale pro území ORP, které se potýká s úbytkem obyvatel i dětí a žáků mohou mít pro školy mnohem horší dopad. K těmto rizikům jsou zařazeny například neshody ředitelů základních škol nebo základní a mateřské školy v jedné obci, slučování výuky více ročníků do jedné třídy a nedostatek financí na provozní výdaje nadkapacitních budov. Nutné je zmínit skutečnost, že uváděná kapacita je dána dle stavebních dispozic budov, v některých případech neodpovídá realitě a skutečná kapacita (dle hygienických norem) je nižší. Přesto jsou uváděné kapacity z oficiálního zdroje MŠMT.

c) Další potřebné analýzy

Každoročně vzrůstá podíl žáku 6. - 9. tříd studující na nižších třídách osmiletého gymnázia (tab. 3.31.). Pro bystřické ZŠ to v posledních letech znamená odliv i téměř poloviny žáků, kteří by měli nastoupit do 6. ročníku. Dle tabulky 3.32. je patrný výrazný úbytek žáků 2. stupně v letech 2005 – 2013, který závažnost dopadu odlivu žáků ještě prohlubuje. Největším problémem je ovšem ta skutečnost, že počet přihlášených a počet přijatých na osmileté gymnázium se v posledních letech téměř rovná, což se musí zákonitě projevit na úrovni studentů a kvalitě výuky.

Celkový počet absolventů ZŠ se za sledované období snížil o 100 žáků (tab. 3.34.). Pro školy to znamená velký odliv žáků, kteří třídu motivují a zvyšují její celkovou úroveň. Klesá také naplnění učňovských oborů, které nabízí místní učiliště.

Další tabulka 3.33. ukazuje vzrůstající zájem o volnočasové aktivity v DDM Bystřice nad Pernštejnem a dokresluje tak důležitost střediska volného času, které potřebuje kvalitní a dostatečně ohodnocené pracovníky.

Tab. 3.31.: Počet žáků nižšího stupně Gymnázia

Školní rok	Počet tříd	Počet žáků	Z toho dívek	Přihlášeno/Přijato
2012/2013	4	110	53	35/30
2011/2012	4	113	60	35/30
2010/2011	4	114	64	31/30
2009/2010	4	114	60	46/30
2008/2009	4	119	72	-
2007/2008	4	117	61	-
2006/2007	4	118	65	-
2005/2006	4	121	72	-

Zdroj: MŠMT, výroční zprávy Gymnázia Bystřice nad Pernštejnem

Tab. 3.32.: Vývoj počtu žáků na 2. stupni ZŠ

Školní rok	Počet žáků 6. - 9. třída			
	celkem	z toho nižší gymnázia		z toho ZŠ
		%	počet	
2013/2014	643	17,4	112	531
2012/2013	652	16,9	110	542
2011/2012	702	16,1	113	589
2010/2011	709	16,1	114	595
2009/2010	721	15,8	114	607
2008/2009	779	15,3	119	660
2007/2008	833	14,0	117	716
2006/2007	895	13,2	118	777
2005/2006	968	12,5	121	847

Zdroj: Výkaz MŠMT

Tab. 3.33.: Účastníci DDM Bystřice nad Pernštejnem

Školní rok	Účastníci	Zájmové útvary	Pedagogičtí pracovníci	
			interní	externí
2013/2014	689	86	6	13
2012/2013	627	77	4	15
2011/2012	509	67	4	13
2010/2011	498	54	4	10

Zdroj: DDM Výkaz Z 15 – 01

Tab. 3.34.: Počet absolventů ZŠ

Školní rok	Absolventi
2012/2013	147
2011/2012	161
2010/2011	159
2009/2010	195
2008/2009	204
2007/2008	206
2006/2007	239
2005/2006	247

3.1.4. SWOT analýza školství

SWOT analýza školství

Silné stránky:	**Slabé stránky:**
1. dostatečná kapacita MŠ v obcích i městě	1. nerovnoměrně zaplněná kapacita MŠ
2. kvalitní úroveň vzdělanosti žáků	2. nízký a klesající počet žáků v ZŠ, malotřídní školy s 1. - 5. ročníkem v jedné třídě
3. dobrá vybavenost škol i obcí, hřiště, tělocvičny, využití i veřejností	3. nízký podíl dětí s postižením integrovaných v běžných třídách
4. zapojení škol do soutěží a projektů Mikroregionu Bystřicko a MAS Zubří země	4. absence školního psychologa pro žáky 1. stupně
5. zapojení dětí a žáků do mimoškolních aktivit pěveckých sborů, národopisných souborů, hasičské ligy, veřejného života	5. kapacita ZUŠ nižší, než je poptávka
6. optimalizovaná dopravní dostupnost a dostatečný počet ranních spojů	6. výrazné oslabení ročníků 2. stupně ZŠ odlivem žáků na osmileté gymnázium
7. dostupné navazující vzdělávání, spolupráce s místními zaměstnavateli	7. vysoké náklady na údržbu školních budov a venkovních prostor
Příležitosti:	**Hrozby:**
1. motivace kvalifikovaných pedagogů z řad absolventů	1. Nepříznivý demografický vývoj, porodnost, stárnutí obyvatelstva
2. účast na mezinárodních programech, podpora spolupráce se zahraničními školami	2. Nedostatečně zaplněné základní školy ze 45 %
3. zapojení žáků MŠ a ZŠ do kulturního života obcí	3. finančně náročný provoz školy na malých obcích
4. zaměření ZŠ na ekologické, technické, přírodovědné směry	4. nevyužité prostory budov ZŠ se stejnými náklady na údržbu
5. spolupráce především malotřídních ZŠ při realizaci návštěv divadel, muzeí, výletů, exkurzí, kurzů plavání	5. klesající motivace žáků ZŠ ve vzdělávání
6. čerpání dotačních titulů na opravy budov a vybavení škol	6. nedostatek kvalifikovaných pedagogů v předmětech matematika, fyzika, chemie
7. měkké projekty – zapojení veřejnosti	7. vzrůstající kriminalita a drogová závislost dětí a mládeže

Zdroj: Vlastní šetření

Území se vyznačuje rovnoměrným pokrytím MŠ i ZŠ o dostatečné kapacitě a vybavení. Dojíždění dětí a žáků do Nedvědice (ORP Tišnov) je přirozené a zažité. Do 1. 1. 2005 Nedvědice patřila pod ORP Bystřice nad Pernštejnem. Dnes je součástí Jihomoravského kraje a skladba dojíždějících žáků z okolních obcí zůstává stejná.

Přesto, že jsou místní školy kapacitně malé, žáci dosahují dobré úrovně vzdělání, o čemž svědčí certifikáty SCIO ze srovnávacích testů jednotlivých ročníků (ZŠ TGM Bystřice nad Pernštejnem, ZŠ Dolní Rožínka).

Školy se zapojují do mnoha projektů, financovaných ESF a MŠMT a snaží se specializovat nabízenými aktivitami především technických a přírodovědným směrem. Pravidlem se také již stalo zapojení škol do soutěží a projektů pořádaných Mikroregionem Bystřicko a MAS Zubří země. Město Bystřice nad Pernštejnem také každoročně pro základní školy z okolí pořádá spolu se středními školami a místními zaměstnavateli Veletrh vzdělávání. Zde se prezentují místní střední školy se zaměřením především na zemědělsko-technické obory spojené s cestovním ruchem a udržitelnou péči o krajinu. Pro žáky z okolních škol je místní Střední zemědělsko-technická škola se svými maturitními, nástavbovými i učebními obory často vyhledávaná. Největší zaměstnavatel v Bystřici nad Pernštejnem, firma Wera Werk navíc nabízí stipendia s následnou praxí pro studenty technických, zámečnických a strojírenských oborů.

Malé venkovské školy také spojují své finanční prostředky na zájezdy do divadel, exkurze apod. aktivity, které by škola o 15 žácích nerealizovala. Velký kladem je zapojení hlavně malotřídních škol do veřejného života. Školy na menších obcích jsou nositelem a spoluorganizátorem kulturních aktivit a zvyšují společenskou kvalitu života na malých obcích.

Kapacita MŠ je dostačující. Školy mají dobrou vybavenost, využívají dotačních programů a i jednotřídní školy z hlediska výukových pomůcek nijak nezaostávají.

Dopravní dostupnost škol je optimalizovaná. Dopravci zpravidla vycházejí při domluvě vstříc. Problémové jsou odpolední spoje. Poslední autobusy do obcí jezdí okolo 16.00 hodiny, což žákům znemožňuje využít veřejnou dopravu z kroužků či ZUŠ.

Negativem je nerovnoměrné zaplnění MŠ, kdy rodiče nevyužijí kapacity dopravně dostupné MŠ Bystřice nad Pernštejnem a vozí děti do vzdálenějších MŠ mimo ORP, zpravidla kvůli zaměstnání. Negativem a hrozbou do budoucna je nízká zaplněnost ZŠ a ukazující demografický vývoj ukazuje, že tento problém bude narůstat. V současné době jsou ZŠ zaplněné ze 45 %, čímž zákonitě rostou nevyužité prostory ve školních budovách a celkové náklady obcí na provoz těchto škol. Zřizovatelé by proto měli řešit, jak využít volné prostory.

Ředitelé ZŠ již dlouhodobě negativně vnímají odliv žáků z 5. tříd na osmileté gymnázium, čímž jim počet žáků ve třídách klesá i o 50 %. Rodiče tak volí logicky, protože chtějí co nejkvalitnější vzdělání. Nicméně v situaci, kdy se počet přihlášených rovná počtu přijatých, přestává být škola výběrovou a náročnost a kvalita studia se nutně musí žákům přizpůsobovat. Tento problém ale v současné době nemá řešení.

Město Bystřice nad Pernštejnem se jako provozovatel potýká s problémem chybějících prostředků na ocenění zaměstnanců v DDM. Za rok 2013 činil tento rozdíl 132 982,- Kč. Zaměstnance z řad pedagogů bylo nutné opětovně zařadit do nejnižší možné platové třídy, která odpovídá jejich kvalifikace a která pří úvazku 1,000 odpovídala částce 17 800,-. Přestože se každoročně zvyšuje počet

zájemců a naplněnost kroužků stoupá, kraj rozpočet nenavýšil. Uvedené úspory vedou ke snižování mezd na hranici únosnosti. Stávající situace by bez finanční podpory města vedla k omezení zájmových útvarů. DDM se navíc potýká s problémy, které přinášejí nevyhovující prostory, ve kterých sídlí. Cílem města je najít vhodnou budovu, kam by se přesídlil jak „domeček“, tak Kopretina - centrum pro matky s dětmi a NADOSAH – klub pro drogově závislou nebo závislostí ohroženou mládež. Především v Bystřici nad Pernštejnem je dlouhodobě zvýšená drogová závislost již u mládeže. Tento vývoj by mohl ovlivnit vznik klubů a dalších volnočasových aktivit pro žáky 2. stupně a středoškoláky.
ZUŠ díky vyššímu školnému než DDM dokáže z vybraných prostředků rozdíly na mzdy dofinancovat. Problémem je zvyšující se zájem o nabídku výtvarných, hudební a nově také dramatických oborů, na které již ZUŠ nemá schválenou kapacitu počtu žáků. Kapacita žáků ve školním roce 2013/2014 činí 405 žáků a je 100 % naplněna. Tento problém byl částečně vyřešen vznikem občanského sdružení ART – spolek uměleckého vzdělávání při ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem, který nabízí hudební, výtvarné a umělecké vzdělávání v rámci kurzů pro všechny věkové kategorie.

Z příležitostí pro ZŠ i MŠ by měla být spolupráce, podílení se na společných aktivitách a soutěžích zaštítěných mikroregionem, jako je Bystřicko čte dětem a soutěž Bystřický kutil. MAS Zubří země v současné době realizuje projekt zabývající se obnovou studánek, kde jsou školy zapojeny jako partneři a v rámci hodin ekologické výchovy se zavázali pečovat o čištění a údržbu opravených studánek. Další příležitostí je zapojení se do mezinárodních programů, navázání partnerství i dalšími školami a podporovat zapojování školy do veřejného života, čímž upozorní potenciální budoucí žáky a jejich rodiče. Pro ZŠ je výzvou mnoho projektů, zaměřených na ekologii, přírodní vědy a jazyky, které zvýší úroveň školy a kvalitu vzdělání žáků. ZŠ zapojené do projektu spolupráce MAS – Bystřice nad Pernštejnem, Dolní Rožínka, Rozsochy, Unčín, Věcov, Nové Město na Moravě, Jimramov, Štěpánov nad Svratkou, Prosetín, Nedvědice, Vír, Bobrová, Rožná, Strážek. Za příležitost jsou považovány také tzv., měkké projekty škol, které vedou k zapojení veřejnosti, spolupráce s jinými školami, vzdělávání pedagogů. Další příležitostí je snižování administrativní zátěže škol v oblasti žádostí o financování a administrace projektů.

Malotřídní ZŠ a MŠ by měly pokračovat ve spolupráci při dosavadních pořádání výletů pro děti a žáky. Hrozbou, která se začíná projevovat je dlouhodobí úpadek zájmu o přírodní vědy, který je patrný v nedostatku nových pedagogických sil v odborných předmětech matematika, chemie, fyzika. Největším ohrožením pro celý region je snižování nabídky pracovní míst, zvyšování nezaměstnanosti, a tedy vzrůstající migrace a odliv mladých rodin do jiných regionů. Tento trend bude prohlubovat úbytek žáků, který je již dnes patrný a školy se stanou prázdnými nevyužitými budovami (ZŠ Rovečné již dnes 35 žáků z kapacity 250), které budou pro obce přítěží. Proto by zřizovatelé měli společně a koordinovaně uvažovat o dalším využití školních budov, a prostor s nimi spojených.

3.1.5. Souhrn výsledků analýz

Z analýzy vyplývá, že pokrytí ORP předškolním a školními zařízeními je dostatečné. Kapacita základních škol dokonce výrazně převyšuje poptávku. Tento vývoje je dlouhodobý a v závislosti na současné nabídce zaměstnání je více než pravděpodobné, že počet žáků bude i nadále klesat.
Rodiče často volí dopravu dětí vlastními prostředky. Nejdůležitějším faktorem pro dobrou školu je kvalitní, kvalifikovaný, stabilní a rozvíjející se pedagogický sbor.

Otázkou je, co bude s nevyužitými prostory školních budov, které jsou v majetku zřizovatelské obce. Školy spolupracují ve velmi malé míře, zpravidla občasně při pořádání společného školního výletu. Otázkou zůstává kvalita a udržitelnost malotřídních škol. Do budoucna nebude udržitelné některé z těchto škol provozovat a bude nutné řešit dopravu dětí a žáků za vzděláním školním autobusem do jiné obce.
Nabídka DDM je velmi pestrá, ovšem je to jediný poskytovatel volnočasových aktivit. Kapacita ZUŠ je v současné době nedostatečná, jak je již popsáno výše.
Budovy základních škol a mateřských škol jsou pro malé obce velkou finanční zátěží, náklady na provoz a opravy těchto budov si žádají značné částky z obecního rozpočtu. Přesto je otázka udržení základní a mateřské školy v obci jednoznačnou prioritou. Především malé obce, které by přišly o školu, by tímto ztratily i významného činitele nejen v rovině vzdělání, ale také společenského, kulturního a sociálního.
Z místního šetření vyplynulo, že školy by uvítali podporu v oblasti administrativy související se zpracováním projektových žádostí a následnou pomoc při vlastní realizaci projektových žádostí.

3.2. Návrhová část pro oblast školství

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí a institucí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.
Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).
První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.
Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

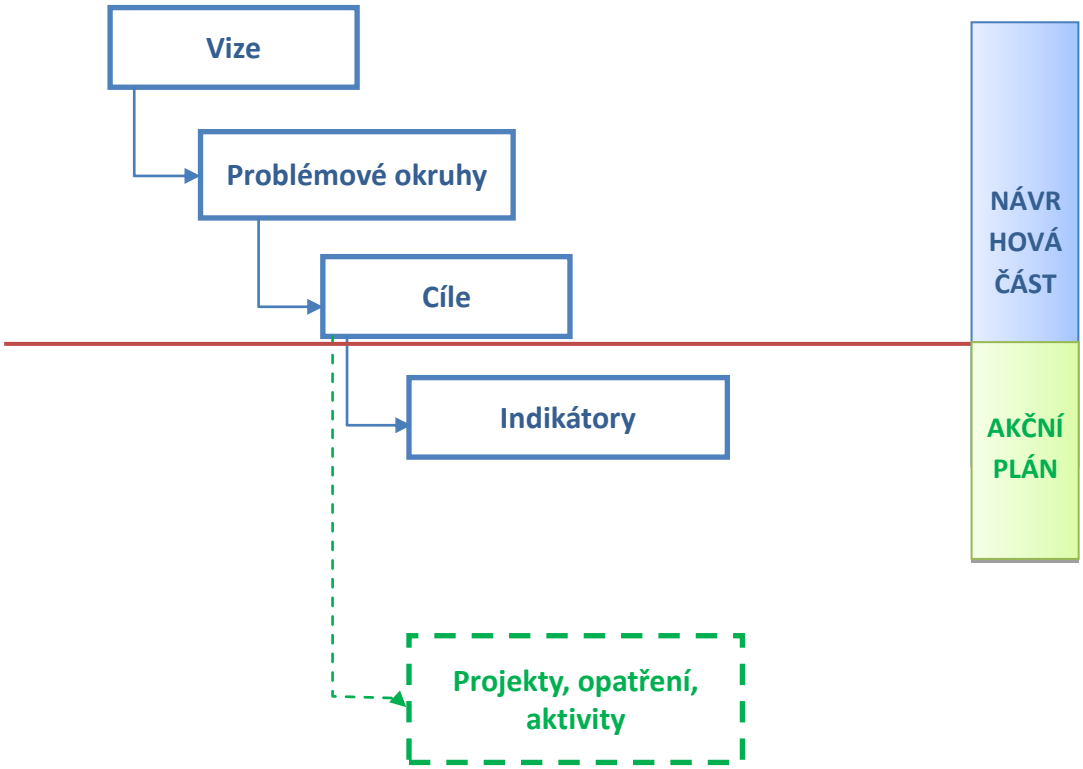

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Školství a předškolní vzdělávání je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce		
Školství	**Úspora finančních prostředků**	**Volný čas dětí a mládeže**

	Společná mzdová agenda, společný pracovník na vedení a zpracování mzdového účetnictví	Využití volných prostor pro mimoškolní aktivity	Financování Domu dětí a mládeže	Nové prostory pro Centrum volného času

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

3.2.2. Vize a problémové okruhy

VIZE

Správní obvod Bystřice nad Pernštejnem, se všemi spolupracujícími obcemi v rámci Mikroregionu Bystřicko je fungujícím svazkem, který zahrnuje téměř všechny obce správního obvodu, který se stará především o podporu kulturní, společenskou a vzdělávací a rozvoj celého regionu.

I nadále je udrženo předškolní vzdělávání na malých obcích a školního vzdělávání na dosavadní úrovni. Mikroregion Bystřicko se podílí na pořádání a podpoře sportovních, kulturních a vzdělávacích akcí, které podporují místní identitu, rozvíjí tradice a obohacují život místních obyvatel. V regionu je snaha udržet stávající počet pracovních míst spojený s restrukturalizací uranových dolů. Zvýšila se podpora místních podnikatelů a živnostníků včetně sociálního podnikání. ORP Bystřice nad Pernštejnem efektivně zajišťuje sociální služby svým občanům a nadále spolupracuje s Oblastní charitou Žďár nad Sázavou. Všechny větší obce se zapojují do řešení sociálních problémů svých občanů, kteří o tuto pomoc projevili zájem. Dochází k rozšíření některých služeb pro určité sílové skupiny, zejména těch terénních a pobytových. Zvyšuje se i informovanost místních občanů v této problematice. V rámci ORP je také řešena otázka dobrovolnictví a jsou rozšiřovány aktivity zaměřující se na místní mládež. Pro seniory je k dispozici dostatečný počet pečovatelských lůžek. Je prohlubován podnikatelský duch občanů, propagace a kvalitní informační systém pro občany i návštěvníky.

V oblasti životního prostředí je cílem setrvat v aktuálním stavu, kdy místní prostředí není výrazně poznamenáno těžbou uranové rudy a je stabilizováno. V oblasti odpadového hospodářství je nastaven pravidelný svoz bioodpadu a rozšíření separace této komodity bude cílem i v dalších obcích.

Oblast cestovní ruchu se poskytovatelé služeb se aktivně snaží zkvalitnit nabídku, reagují tak na Eden centrum, které se stalo hlavním lákadlem a oblíbeným turistickým cílem.

SLOGAN

Bystřicko místo pro život a relaxaci

PROBLÉMOVÉ OKRUHY

Problémový okruh č. 1 Úspora finančních prostředků

Věcné argumenty

Klesající počet žáků ve školách, kdy od roku 2005 klesl o 430 na 1384 žáků, je nejzásadnějším problémem. Celková kapacita škol na území je přitom 3064 žáků. Obcím tím klesá příjem peněz

z RUD, ačkoliv náklady na údržbu a provoz škol, vytápění, energie a udržování okolního prostranství zůstávají stejné. S úbytkem žáků souvisí slučování výuky do dvou, v častých případech do 1 třídy. Tato skutečnost odrazuje rodiče od umístění dětí do jednotřídní školy, považují ji za méně kvalitní a své děti dopravují do městské školy (Olešnice, Nedvědice, Jimramov). Vesnické školy jsou často sloučené organizace s mateřskou školou, která má i na malých obcích kapacitu naplněnou a je pro obec nezbytná. Snižující se počet žáků tak prohlubuje problémy s nedostatkem financí, které zatěžují zřizovatele, omezují ředitele a v důsledku může poškozovat žáky (nemožnost zaměstnání asistentů).

Příčiny problému

- Nedostatečné pracovní příležitosti umocnění územím vnitřní periferie vzdálené od D1
- Odliv mladých rodin za prací
- Nemovitosti kupují starší manželské páry na důchod
- Mladé rodiny se usazují ve spádovém městě nebo blízkém okolí s dojezdovou vzdáleností do 10 minut
- Rodiče preferují městské školy, kde dítě nemusí přestupovat mezi 1. a 2. stupněm
- Konkurenční boj okolních škol
- Odliv žáků z 5. tříd na víceleté gymnázium
- Problematická dopravní dostupnost
    - Nevhodná lokalizace školy
    - Absence odpoledních spojů

Ubývání počtu žáků na základních školách je důsledkem demografického vývoje oblasti, který navíc negativně ovlivňuje nedostatek kvalifikovaných pracovních pozic. Nedostatek pracovních pozic je způsoben nevýhodnou lokací území a terénními podmínkami, bez dopravního napojení na D1 a bez severojižního propojení území rychlostní silnicí. V důsledku uzavření hlavního zaměstnavatele pro ženy, firmy BOS a.s., která se zabývala oděvní výrobou a postupného útlumu těžby uranové rudy na dolech Rožná v Dolní Rožínce se město Bystřice nad Pernštejnem a okolí začalo postupně vylidňovat od mladých rodin a stárnout.

Ačkoliv úbytek obyvatelstva je v posledních dvou letech již méně markantní a mladé rodiny v okolní krásné krajině nacházení místa pro stavbu rodinných domů a zakládaní rodin, počet narozených dětí a tedy budoucích žáků klesá. Místní školy disponují velkými prostory a kapacitami, mnoho se jedná o budovy postavené v 70. letech na tehdejší potřebné kapacity. Ředitelé se tedy snaží využít každou místnost na specializovanou učebnu, aby každý prostor našel své uplatnění. Náklady na školní budovy a udržování okolního prostranství nicméně neklesají, ba díky zvyšujícím se cenám narůstají.

Ubývání žáků a dětí vlivem popsaných okolností nelze v rámci výstupů daného projektu ovlivnit, nicméně je možné navrhnout řešení, která by obcím přinesla úspory.

Důsledky neřešení problému

Čím méně žáků, tím vznikne méně využitých prostor školních budov, jejichž údržba bude dražší díky stoupajícím cenám energií. Důsledkem bude také nižší zájem nových učitelů o působení ve škole se spojenými ročníky, kde je výuka náročná, což může mít za důsledek nižší kvalitu výuky.

Pro obce, kde škola funguje, je její existence a zachování velmi důležité. Tyto školy jsou velmi spjaty s místní komunitou a to mnohem více než školy ve městě. Výuka zde probíhá více v terénu, žáci jsou

více zapojování do dění obce. Škola je také spjata s organizováním kulturního života v obci a je součástí místních spolků.

Myšlenka, že se všechny venkovské malotřídky zruší a děti budou dováženy do městských škol, které by svojí stávající kapacitou pokryly všechny žáky z ORP, je pro zástupce venkovských obcí nepřijatelná a obce jsou rozhodnuty financovat školu i s velmi nízkým počtem žáků. Jednotlivé základní a mateřské školy a tedy jejich zřizovatelé by měli řešit otázku, jak společně ušetřit. Možností se nabízí mnoho, společný nákup energií, společné zajištění mzdové agendy, společné pořádání výletů a exkurzí apod.

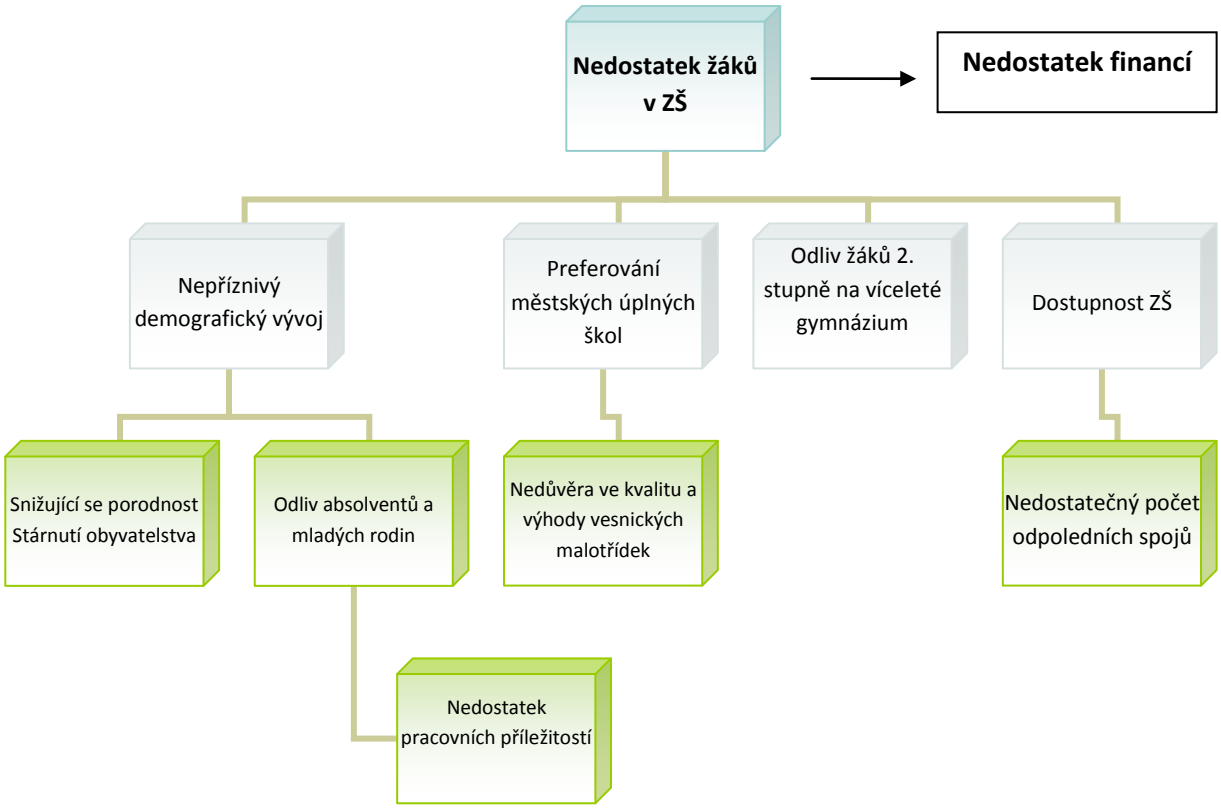

Problémový okruh č. 2 Volnočasové aktivity dětí

Věcné argumenty

Z diskuze v rámci setkání fokusní skupiny vyplynulo, že je důležité řešit problematiku volného času mládeže.

Především ve městě je velmi důležitá funkce střediska volného času. Pestrá nabídka volnočasových aktivit je důležitá pro předcházení nevyužitého času dětí a mládeže, která se v místním městě často projevuje vandalismem. Dům dětí a mládeže v současné době nabízí aktivity pro 617 zájemců. V Bystřici nad Pernštejnem nefunguje středisko volného času mládeže, pouze nízkoprahové zařízení NADOSAH, které pracuje s problémovou mládeží.

Problematika nenaplněného volného času mládeže se ve městě, i v některých okolních obcích, projevuje vandalismem a zvýšenou kriminalitou. Město Bystřice n/P se dlouhodobě potýká se zvýšenou drogovou závislostí. Dle průzkumu provedeného v roce 2008, přes 70 % dotázaných mladistvých by vědělo a nemělo problém drogy sehnat.
Proti tomuto se dá bojovat zvýšenou osvětou o drogové závislosti ve školách a podporou vzniku a šíření možností volnočasových aktivit. Nejvíce kroužků pro děti a mladistvé nabízí DDM Bystřice nad Pernštejnem. DDM se ovšem potýká s fungováním v nevyhovujících prostorách, kde provozní náklady jsou velmi vysoké a tedy město zatěžující. Dalším problémem DDM je deficit mzdových prostředků. Přestože ve školním roce došlo k nárůstu počtu dětí v DDM, projevila se tato skutečnost v rozpočtu organizace prohloubením deficitu mzdových prostředků. Při současném financování DDM v systému normativů KÚ **nemá nárůst dětí vliv na mzdové prostředky organizace** z rozpočtu MŠMT. Společně se zvýšením úvazků kmenových zaměstnanců z důvodu vyššího počtu dětí a kroužků se navýšil nedostatek finančních prostředků z loňských 135.000,- Kč na 223.000,- Kč. Tyto finanční prostředky organizace potřebuje na základní mzdy pro kmenové zaměstnance. Oddělení školství odboru správního a školství MěÚ požádalo radu města o navýšení provozního rozpočtu organizace o částku 223 000,- Kč. DDM následně může použít provozní prostředky od zřizovatele na dokrytí mzdových prostředků organizace. Vzhledem k faktu, že DDM navštěvují děti a mládež z mnoha obcí ORP, je otázkou, zda by se na pokrytí vzrůstajících nákladů neměly podílet obce společně.

Příčiny problému

- Práce s volným časem řešena na školách – kroužky
- Zveřejnění nabídky mimoškolních aktivit na ZŠ a SŠ
- Vysoké provozní náklady na DDM
- Nedostatečné financování DDM krajem
- Nevyhovující prostory DDM
- Nízká kapacita ZUŠ a omezení odloučených pracovišť v okolních obcích
- Absence klubů pro mládež
- Podpora občanských sdružení pracujících s mládeží
- Zvýšená drogová závislost mladistvých a kriminalita
- Odpolední dopravní dostupnost veřejnou dopravou do okolních obcí

Důsledky neřešení problému

Děti by měly možnost trávit mimoškolní čas aktivně. Ve městech je nejvíce patrné, že děti a žáci nemají aktivně zaplněný volný čas. Z diskuze ve fokusní skupině vyplynulo, že nabídka volnočasových aktivit má vliv na drogovou závislost mladistvých. V Bystřici nad Pernštejnem je dlouhodobě zvýšený výskyt drogově závislých mladistvých doprovázený zvýšeným rizikem dostupnosti a zisku drog. Pro drogově závislé zde pracuje volnočasové centrum NADOSAH, je nutné ale pracovat s dětmi a následně s mládeží a předcházet zvyšování procenta uživatelů návykových látek.
Město by tedy také mělo posilovat vznik dobrovolných organizací, které pracují s mládeží. Na malých obcích mají velký vliv místní sportovní kluby, zabývající se především fotbalem a lokálními turnaji v kopané. Dále je ve velmi dobré pozici dětská hasičská liga, která pracuje již s předškolními dětmi. Příkladnou práci s dětmi a mládeží vede místní skautské sdružení KLEN především v oblasti vztahu dětí k přírodě.

Volný čas dětí a mládeže
Nedostatečná kapacita ZUŠ
Finanční problémy DDM
Absence dobrovolnických organizací a občanských
Nařízení Kraje Vysočina
Podpora vzniku občanských sdružení zabývajících se prací s mládeží
Vznik klubu mládeže s vhodným zázemím
Vandalismus Kriminalita mládeže Drogová závislost mládeže
Finanční podpora

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	**Úspora finančních prostředků**
Cíl 1.1	**Společná mzdová agenda, společný pracovník na vedení a zpracování mzdového účetnictví**
Popis cíle	V souvislosti s demografickými změnami a úbytkem počtu dětí a tedy i žáků ve venkovských školách i městských školách bude nutné snižovat náklady související s provozem školy. Jedním z řešení je zavedení společné mzdové agendy či najmutí pracovníka na vedení mzdového účetnictví pro více subjektů zřizovaných obcemi mikroregionu. Školy by si zachovaly svoji samostatnost mzdovou agendu by řešila externí společnost, najatá Mikroregionem Bystřicko nebo konkrétní zaměstnanec mikroregionu. Případně by mzdová účetní z jednoho subjektu zajišťovala i mzdovou agendu pro další menší mateřské a základní školy. Z celkového počtu 22 ředitelství, jejichž zřizovateli jsou obce, je mzdová agenda pro více subjektů řešena pouze v Bystřici nad Pernštejnem. Tohoto zaměstnance (případně externí firmu) hradit z přímých výdajů několika dotčených subjektů. Ve školním roce 2014 – 2015 by mělo dojít k analýze finančních nákladů na mzdovou agendu jednotlivých subjektů za uvedený školní rok. V závislosti na těchto hodnotách, bude cílem najít úspornější řešení. Nadále by se mohlo uvažovat o společných výběrových řízeních na nákup vybavení, pomůcek či společného nákupu energií. Stejným způsobem jde řešit i „sdílení“ školního psychologa, logopeda, poradce.
Hlavní opatření	**A.1 Právní opatření** • Evidence současných smluv • Vyhodnocení možností vypovězení, či přepracování stávajících smluv **B.1 Finanční opatření** • Analýza současných nákladů na mzdovou agendu a účetnictví • Analýza nákladů na účetnictví jednotlivých subjektů zřizovaných obcí • Náklady na hromadnou mzdovou agendu, stanovení ceny pro jednotlivé subjekty **C.1 Věcné opatření** • vhodné řešení mzdové agendy, spojení s velkými školami/nové výběrové řízení
Název indikátorů k hodnocení cíle	1. běžné výdaje na jednoho žáka ZŠ 2. počet zařízení (ZŠ/MŠ) se společným řešením mzdové agendy
Správce cíle	Starosta obce Rozsochy

Problémový okruh 1	**Úspora finančních prostředků**
Cíl 1.2	**Využití volných prostor pro mimoškolní aktivity**
Popis cíle	Snižující se naplnění školních budov se již v minulosti v některých obcích řešilo sloučením MŠ a ZŠ do jedné budovy, či využitím některých volných prostor pro jiné účely. V současnosti jsou problémem velké školní budovy, jejichž naplnění odpovídá i pouhým 15 %. Přebytečné prostory se často řeší vznikem nových učeben, snižování počtu žáků na třídu apod. Přesto jsou školy, kde zůstávají nevyužité prostory, jejichž údržba je ovšem stále nutná, tedy provozní výdaje majiteli zůstávají a stoupají. Využití volných prostor ve školních, tedy obecních budovách je mnoho, nejvhodnější je za minimální náklady vybavit prostory a využít pro mimoškolní aktivity, školní klub, klub pro matky s dětmi, mateřské centrum, klub seniorů, dobrovolnické centrum, vzdělávací centrum. Zvážit přesun jiných obecních institucí, například v obci Rozsochy je sídlo MŠ přesunuto do druhého patra budovy obecního úřadu. Na ORP se nachází málo uvedených zařízení neboli klubů pro různé sociální skupiny. Pokud dispozice venkovských škol podobné využití umožňují, bylo by to pro obce a především obyvatele přínosem. V realizaci tohoto cíle je nutné předávání zkušeností s obcemi, které již podobný problém řešili. Nejvhodnější diskuze na toto téma by měla proběhnout na půdě Mikroregionu Bystřicko.
Hlavní opatření	**A. Právní opatření** • Vyhodnocení využití prostor školních budov • Prověřit možnosti využití dalších obecních budov **B. Finanční opatření** • Současné náklady na údržbu nejen školních, ale i dalších obecních budov • Náklady na pronájmy **C. Věcná opatření** • Vyhodnotit co obci chybí (mateřské centrum, volnočasový klub, prostor pro obecní knihovnu, centrum pro rodinu, dílničky, kurzy) • Zájem a poptávka občanů, dobrovolníci • Provázání se sociálními službami • Spolupráce s okolními obcemi
Název indikátorů k hodnocení cíle	3. nevyužité školní prostory (počet místností)
Správce cíle	Mikroregion Bystřicko

Problémový okruh 2	Volný čas dětí a mládeže
Cíl 2.1	**Financování Domu dětí a mládeže**
Popis cíle	Současná nabídka DDM vychází z personálních a prostorových možností DDM. Nabízí činnosti z oblasti hudební, výtvarné, sportovní, taneční, jazykové a technické pro účastníky od předškolního věku až po dospělé. Interních pracovníků je 6 (4 pedagogičtí) a 39 externích pracovníků na dohodu o pracovní činnosti (12,25 při přepočtení na úvazky). Od 1. 1. 2011 se zřizovatelem DDM stalo město Bystřice nad Pernštejnem. DDM plní nadregionální funkci a navštěvuje jej více než 600 účastníků. DDM ovšem sídlí v nevyhovujících prostorách, kde jsou vysoké náklady na údržbu a na vytápění. Navíc si pronajímá prostory na kroužky juda a sebeobrany. Město tedy každoročně dofinancovává provozní výdaje a dorovnává deficit mzdových prostředků. Cílem je, aby funkčnost DDM zůstala zachována a nedošlo ke snižování úvazků, či rušení kroužků s důvodu ušetření nákladů. Přestože každým rokem počet dětí v DDM stoupá, v systému normativů KÚ nemá nárůst dětí vliv na mzdové prostředky. Spolufinancování provozu DDM by bylo provedeno formou příspěvku na každého žáka dané obce. Výše příspěvku by se rovnala přepočtenému nákladu na 1 dítě v daném roce z výše ročního příspěvku zřizovatele na provoz DDM. Hlavním cílem je zachovat dosavadní ceny kurzovného, které jsou srovnatelné s okolními DDM a zachovat i stávající kroužky, kterých je v současné době 52 (počet zahrnuje různé úrovně pokročilosti i nabídku pro dospělé). DDM v Bystřici nad Pernštejnem je jediným zařízením tohoto typu v ORP Bystřice nad Pernštejnem a je navštěvován i dětmi bydlícími mimo ORP. ZUŠ se sídlem v Bystřici nad Pernštejnem a šesti odloučenými pracovišti nabízí v současné době hudební vzdělání na 20 nástrojů, výuku zpěvu, výtvarnou výuku a nauku. V rámci rozšíření služeb, které byly omezeny kapacitou ZUŠ, byl založen spolek ART – Spolek uměleckého vzdělávání při ZUŠ, který nabízí kroužky výtvarné, hudební a dramatické pro děti, žáky i dospělé.
Hlavní opatření	**Právní opatření** • Forma příspěvku od obcí zřizovateli • Schválení příspěvku zastupitelstvy jednotlivých dotčených obcí **Finanční opatření** • Stanovení výše příspěvku na žáka • Stanovení období splatnosti • Kontrola nad využitím prostředků **Věcná opatření** • Informovanost rodičům
Název indikátorů k hodnocení cíle	4. Nabídka volnočasových zařízení pro děti a mládež DDM/ZUŠ 5. Počet obcí přispívajících na provoz DDM

	6. Výše provozních nákladů
Správce cíle	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem

Problémový okruh 2	**Volný čas dětí a mládeže**
Cíl 2.2	**Nové prostory pro Centrum volného času**
Popis cíle	Situovat DDM, klub nadosah, klub pro matky s dětmi Kopretina, skautské středisko KLEN – klubovna a další organizace a dobrovolná sdružení pracující s dětmi mládeží a sociálně ohroženými skupinami v Bystřici nad Pernštejnem do vhodných prostor. Nabídnou tak prostor i pro další dobrovolnická a občanská sdružení či kluby, které často sídlí v nevyhovujících prostorách. Vytvořit tak centrum volného času nejen pro děti a mládež, ale pro širokou veřejnost. Prostory by mohla využívat i ZUŠ v případě absolventských koncertů, či pro výstavy prací žáků výtvarných oborů, pro výstavy fotografií amatérů a pro další prezentace místních amatérských umělců. Hlavním cílem je podpora místních obyvatel, sdružení a rozvíjení volnočasových aktivit dětí a mládeže a nejenom jich. Dalším cílem jsou finanční úspory z pronájmů, které stávající kluby a organizace každoročně vynakládají a jsou roztroušeny po celém území města. Město Bystřice nad Pernštejnem si dalo za cíl najít vhodné prostory, které by nabídli potřebné zázemí. Cílem je vytvořit nové centrum volné času do roku 2018.
Hlavní opatření	**Právní opatření** • Prověřit stávající nájemní smlouvy, majetkové vztahy k využívaným prostorám • Trvání smluv, výpovědní lhůty • Evidence četnost pronájmu prostor pro cvičení nebo koncerty (od DDM a ZUŠ) **Finanční opatření** • Finanční analýza nákladů na současné pronájmy • Výše provozních nákladů **Věcná opatření** • Najít vhodné prostory ve stávajících budovách města • Najít vhodné prostory v nevyužitých budovách soukromých vlastníků • Zájem ostatních občanských sdružení, které ve městě či okolí působí a zjistit zájem o využití společných prostor • Oslovit dobrovolné spolky, zjistit jejich aktivity, potřeby a zájem o využití prostor
Název indikátorů k hodnocení cíle	7. vznik centra volnočasových aktivit
Správce cíle	Mikroregion Bystřicko

3.2.4. Indikátory

Indikátor výsledku úspory finančních prostředků

Problémový okruh 1	**Úspora finančních prostředků**		
Číslo indikátoru	1 – běžné výdaje na jednoho žáka		
Měrná jednotka	Kč		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		20 691	19 602
Skutečnost	21 780		
Popis měřítka	Hodnota indikátorů ukazuje výši finančních prostředků vynaložených ze strany obce na 1 žáka základní školy. V současné době, jsou tyto výdaje jedny z nejvyšších v kraji. Cílem volit v jednotlivých školách takové postupy a spolupráci s ostatními zařízeními, aby se tyto běžné výdaje na jednoho žáka snížily to ideálně o 5 procent do roku 2017.		
Metodika a výpočet	Celkových neinvestičních výdajů (položky 5*** - druhové třídění) / počet dětí základních škol.		
Zdroj čerpání dat	http://monitor.statnisprava.cz, Statistiky obcí v oblasti školství		

Indikátor výstupu

Cíl	**Společná mzdová agenda**		
Číslo indikátoru	2 - Počet zařízení (ZŠ/MŠ) se společným řešením mzdové agendy		
Měrná jednotka	Počet ZŠ/MŠ		
Správce měřítka	Starosta obce Rozsochy		
Roky	**2012**	**2017**	**2020**
Plán		5	8
Skutečnost	2		
Popis měřítka	Všechny menší, vesnické základní školy řeší mzdovou agendu externě najatým pracovníkem. Cílem je sloučit tyto pracoviště (ZŠ/MŠ) pod menší počet zakázek zajištění mzdové účetnictví. Případně by městská škola doplňkovou činností mohla zajistit mzdové účetnictví pro jinou, malou ZŠ/MŠ.		
Metodika a výpočet	Zjištění počtu společných zakázek na mzdovou agendu.		
Zdroj čerpání dat	Rozpočty ZŠ/MŠ		

Cíl	**Využití volných prostor školních budov pro mimoškolní aktivity**		
Číslo indikátoru	3 – nevyužité školní prostory		
Měrná jednotka	počet místností		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2012**	**2017**	**2020**

Plán		15	10
Skutečnost	20		
Popis měřítka	Několik školních budov disponuje volnými prostory, které by mohly být využity pro zázemí školního klubu, klubu pro matky s dětmi, klubu volného času, klubu seniorů, apod. Zřizovatel prověří prostorové možnosti a vyhodnotí možné využití.		
Metodika a výpočet	Počet volných prostor /místností		
Zdroj čerpání dat	Obce		

Indikátor výsledku řešení volného času dětí a mládeže

Problémový okruh 2	**Volný čas dětí a mládeže**		
Číslo indikátoru	4 – Nabídka volnočasových zařízení pro děti a mládež		
Měrná jednotka	počet kroužků a předmětů DDM/ZUŠ		
Správce měřítka	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		52/24	52/24
Skutečnost	52/24		
Popis měřítka	Volný čas dětí a mládeže je velmi důležitou složkou vzdělávání, která by neměla být opomíjena. Vzhledem k zachování možnosti pestrého využití je snahou zachovat stávající nabídku DDM/ZUŠ, které pokrývají svou nabídkou i široké okolí.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet nabízených kroužků a předmětů		
Zdroj čerpání dat	Výroční zprávy DDM, ZUŠ		

Indikátor výstupu

Cíl	**Spolufinancování provozu DDM**		
Číslo indikátoru	5 – počet obcí přispívající na provoz DDM		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	Starosta obce Dolní Rožínka		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		max	max
Skutečnost	1		
Popis měřítka	V rámci podpory volnočasových aktivit vznikají zřizovateli DDM vzrůstající náklady na provoz. Obce formou finančního příspěvku na žáka, s trvalým bydlištěm v dané obci přispějí na provoz toho zařízení s regionální funkcí.		
Metodika a výpočet	Počet obcí, ze kterých děti navštěvují DDM		
Zdroj čerpání dat	Rozpočet DDM, Rozpočet zřizovatele		

Cíl	**Spolufinancování provozu DDM**
Číslo indikátoru	6 – výše provozních nákladů na provoz DDM

Měrná jednotka	Kč		
Správce měřítka	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		-	-
Skutečnost	443 000		
Popis měřítka	V rámci podpory volnočasových aktivit vznikají zřizovateli DDM vzrůstající náklady na provoz. Obce formou finančního příspěvku na žáka, s trvalým bydlištěm v dané obci přispějí na provoz toho zařízení s regionální funkcí. Cílem bude také sledovat celkové náklady na provoz DDM a jejich změnu.		
Metodika a výpočet	Celkové provozní náklady za rok		
Zdroj čerpání dat	Rozpočet DDM, Rozpočet zřizovatele		

Cíl	**Nové prostory pro Centrum volného času**		
Číslo indikátoru	7 – vznik centra volnočasových aktivit		
Měrná jednotka	ANO / NE		
Správce měřítka	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		Příprava/výstavba	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	V současné době je v centru ORP několik zájmových organizací, kterým ale chybí vhodné zázemí a to má dopad na kvalitu a udržitelnost poskytovaných služeb. Ve městě chybí několika těmto subjektům vhodné zázemí a je cílem takové zázemí vytvořit. Město by mohlo využít jak stávajících nevyužitých budov, které jsou v již v majetku města nebo zakoupením budov, které jsou v centru města a nejsou patřičně využity.		
Metodika a výpočet	Vznik nového zázemí pro volnočasové centrum		
Zdroj čerpání dat	Odbor správní a školství MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		

3.3. Pravidla pro řízení strategie

3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Augustin Holý, starosta obce Rozsochy
Libor Pokorný, starosta obce Rožná
Mgr. Josef Vojta, místostarosta města Bystřice nad Pernštejnem
Ing. Jarmila Zemanová, Mikroregion Bystřicko

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	**Název cíle**	**Správce cíle**
1	Společná mzdová agenda, společný pracovník na vedení a zpracování mzdového účetnictví	Starosta obce Rozsochy
2	Využití volných prostor pro mimoškolní aktivity	Mikroregion Bystřicko
3	Financování Domu dětí a mládeže	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem
4	Nové prostory pro Centrum volného času	Mikroregion Bystřicko

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Gestor indikátoru**

1	Běžné výdaje na jednoho žáka ZŠ	Mikroregion Bystřicko
2	Počet zařízení (ZŠ/MŠ) se společným řešením mzdové agendy	Starosta obce Rozsochy
3	Výskyt nevyužitých prostor ANO/NE (místnosti)	Mikroregion Bystřicko
4	Nabídka volnočasových zařízení pro děti a mládež DDM/ ZUŠ	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem
5	Počet obcí přispívajících na provoz DDM	Starosta obce Dolní Rožínka
6	Výše provozních nákladů DDM v Kč	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem
7	Vznik centra volnočasových aktivit	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.
Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	Každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				**Rok 2016**				**Rok 2017**				**Rok 2018**	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán na r. 2017	
Příprava **Realizace** **Vyhodnocení**	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být

zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4. Závěr a postup zpracování

3.4.1. Shrnutí

Z analytické části Základní školství a předškolní výchova a následných konzultací ve fokusní skupině a v rámci schůzí Mikroregionu Bystřicko byly k řešení vybrány tyto problémové oblasti Úspora finančních prostředků a Volný čas dětí a mládeže. K problematice finančních úspor byly sestaveny cíle **Společná mzdová agenda, Financování provozních nákladů DDM, Využití volných prostor školních budov pro mimoškolní aktivity a Nové prostory pro středisko volného času.** Ke každému cíli byla sestavena sada indikátorů, které budou sloužit ke sledování plnění jednotlivých cílů a obsahují cílové stavy a hodnoty, kterých v rámci řešení problémových oblastí ve školství budou dosaženy. Každý cíl má svého správce, který bude dohlížet na kroky učiněné ke splnění cíle, indikátory jsou doplněny o gestory indikátorů, kteří budou sledovat uvedená data.

3.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část byla zpracována realizačním týmem na základě analytické části. Jednotlivé problémové oblasti se rýsovaly již během řízených rozhovorů se zástupci obcí, které probíhaly v první čtvrtině

roku 2014. Výsledky analytické části hlavní slabiny potvrdily. Na základě vize, která byla sestavena v srpnu 2014 v rámci projednávání strategického dokumentu, byly v rámci fokusních skupin sestaveny problémové okruhy a následně cíle, které je reálné splnit. Realizační tým se na projednání problémových okruhů, cílů, a také indikátorů pravidelně scházel se zástupci města Bystřice nad Pernštejnem, starostou obce Rozsochy, předsedou Mikroregionu Bystřicko. Součástí jednání fokusních skupin byly také odborné konzultace návrhů s vedoucími za odbor správní a školství, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, odbor životního prostředí při Městském úřadu v Bystřici nad Pernštejnem. Návrhová část byla v listopadu 2014 představena a předána k připomínkování obcí na členské schůzi Mikroregionu Bystřicko. Starostové obcí Skorotice a Radkov, které nejsou členy Mikroregionu Bystřicko, návrhovou část obdrželi v prosinci 2014.

3.4.3. Kontakty, autoři strategie a zúčastněné strany

Koordinátor meziobecní spolupráce
Mgr. Pavel Pichler
pavel@eceat.cz

Pracovník pro analýzy a strategie
Mgr. Lenka Víchová
LenkaVichova@email.cz

Město Bystřice nad Pernštejnem
Příční 405
593 01 Bystřice nad Pernštejnem
tel.: 566 590 311

Mikroregion Bystřicko
Příční 405
593 01 Bystřice nad Pernštejnem
tel.: 566 590 399

3.5. Přílohy

3.5.1. Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni

školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu, anebo konektivita celých škol.

Seznam použitých zkratek

DDM	Dům dětí a mládeže
IROP	Integrovaný regionální operační program
MAS	Místní akční skupina
MěÚ	Městský úřad
MŠ	Mateřská škola
NIV	Neinvestiční výdaje
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
ORP	Obec s rozšířenou působností
OŠ	Odbor školství
RUD	Rozpočtové určení daní
SO	Správní obvod
SŠ	Střední škola
SVČ	Středisko volného času
ŠD	Školní družina
ŠJ	Školní jídelna
VOŠ	Vyšší odborná škola
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola

4. Téma 2.: sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.

vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Sociální služby v ORP Bystřice nad Pernštejnem se dlouhodobě nacházejí na velmi dobré úrovni. Z hlediska pestrosti je zde zajištěna poměrně široká škála sociálních služeb definovaných dle zákona o sociálních službách. Jedná se o různé služby, které jsou zaměřeny na mnoho cílových skupin od dětí a mladistvých po seniory přes osoby s různými druhy postižení, drogově závislé a podobně. Řada sociálních služeb je v rámci sledovaného území zajišťována prostřednictvím Diecézní charity Brno, tedy Oblastní charity Žďár nad Sázavou, která je pro naše území spádová. Tento systém je pro ORP výhodný zejména z finančního hlediska, dochází ke značným úsporám.

Tab. 4.1.: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

Druh zařízení sociálních služeb	Počet
Centra denních služeb	
Denní stacionáře	
Týdenní stacionáře	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	
Domovy pro seniory	1
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	
Azylové domy	
Domy na půl cesty	
Zařízení pro krizovou pomoc	
Nízkoprahová denní centra	
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Noclehárny	

Druh zařízení sociálních služeb	Počet
Terapeutické komunity	1
Sociální poradny	1
Sociálně terapeutické dílny	
Centra sociálně rehabilitačních služeb	1
Pracoviště rané péče	
Intervenční centra	
Služby následné péče	
Ostatní	7
Celkem	**13**

Zdroj: MPSV

Podle Registru poskytovatelů sociálních služeb MPSV se nachází v ORP Bystřice nad Pernštejnem 13 zařízení. Z toho pouze 6 zařízení lze rozčlenit do jednotlivých kolonek. Jedná se o **Domov pro seniory a Domov se zvláštním režimem Mitrov**: Domov pro seniory se zaměřuje na osoby nad 65 let, a to především na seniory se ztrátou či snížením soběstačnosti v základních životních dovednostech, seniory jejichž situace vyžaduje pravidelnou nebo občasnou pomoc jiné fyzické osoby, seniory neschopné uplatňovat své nároky, práva a orientaci v sociální síti a seniory, kteří dosáhli věku rozhodného k přiznání starobního důchodu. Domov poskytuje podporu všem svým uživatelům tak, aby byla zajištěna smysluplnost jejich každodenního žití při zachování dosavadních schopností a lidské důstojnosti.

Posláním Domova se zvláštním režimem - je poskytnout pobytové služby lidem od 55 let, kteří mají sníženou schopnost soběstačnosti z důvodu chronického duševního onemocnění – Alzheimerovy choroby nebo jiného druhu demence a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Cílem domova je podporovat uživatele v aktivním prožití života stráveného v domově, přitom dbát na jeho individuální, smyslové a zdravotní možnosti, podporovat a udržovat do co nejvíce možné míry rozumové, smyslové, motorické dovednosti a návyky, které jsou v době přijetí uživatele do domova alespoň částečně zachovány. Během celého roku probíhají v domově aktivizační a volnočasové činnosti, které vychází ze zájmu uživatelů domova. Jedná se například o rehabilitační cvičení, paměťový trénink, reminiscenční terapii, biblické čtení, čtení knih a časopisů, výtvarnou činnost, společenské hry, muzikoterapii, promítání filmů, koncerty, výlety, dílny, zooterapii, dramatický kroužek a mnoho dalších aktivit. Celková kapacita obou zařízení je 130 lůžek.

Dalším zařízením je **Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Nadosah** - od roku 1996 usiluje o zlepšení kvality života dětí a mládeže v Bystřici nad Pernštejnem, která se ocitla v nepříznivé životní situaci nebo jí je ohrožena. Zařízení provozuje nízkoprahový klub pro děti a mládež a terénní sociální práci. Mladí lidé zde mohou najít nejen podporu a odbornou pomoc, ale také zábavu a prostor pro vlastní zájmy. Význam klubu spočívá v kontaktní sociální práci, která mladým lidem umožňuje dostat odpověď na otázky, které je tíží. Terénní sociální práce neboli streetwork slouží k vyhledávání, monitoringu a nabídce pomoci uživatelům v jejich přirozeném prostředí (sídliště, ulice, parky, hřiště, na nádraží, u supermarketů apod.) Pracovníci mládeži poskytují pomoc při řešení problémů a nabízí jim vhodné alternativy k pasivnímu trávení volného času (frisbee, hakisak, legální stěna, koncerty, akce teenagerů aj. aktivity). Cílovou skupinou jsou děti a mládež od 12 do 20 let (včetně), kteří se právě nacházejí v Bystřici nad Pernštejnem a zažívají nepříznivé životní situace nebo jsou jimi

ohroženi. Služba je poskytována pouze na území Bystřice nad Pernštejnem (bydliště ale není rozhodující).

Terapeutická komunita Sejřek - je držitelem Certifikátu odborné způsobilosti uděleného Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP) a je registrovanou sociální službou (MPSV) dle zákona 108/2006 Sb. Zařízení je určeno pro léčbu osob obou pohlaví, u kterých je diagnostikována závislost na nealkoholových drogách. Dílčí cílovou skupinou jsou klienti s tzv. duální diagnózou, tedy kombinace závislosti s další duševní nemocí. Komunita funguje od roku 1999 a disponuje celkem 18 lůžky pro klienty, keramickou dílnou, dílnou uměleckého kovářství a zámečnictvím, dále zde mají pokoje pro návštěvy rodinných příslušníků a přilehlé hospodářské budovy. Základem nabízené péče je dlouhodobý terapeutický a resocializační program, který se skládá ze skupinové a individuální terapie, pracovní terapie, tréninku odpovědnosti, pedagogické práce, sociálního servisu, zátěžových a volnočasových programů (sport, kultura, atd.). Důležitou součástí programu je spolupráce s rodinami klientů. Model terapeutické komunity je nejúčinnějším a nejnáročnějším přístupem v léčbě závislostí a jako takový je již dlouhodobě užíván v ČR i v zahraničí. Toto zařízení je pro ORP Bystřice nad Pernštejnem poměrně důležitou sociální službou (stejně tak nízkoprahové zařízení Nadosah), neboť podle výzkumu z roku 2006 si 82% obyvatel Bystřice nad Pernštejnem uvědomuje ohrožení místních dětí a mládeže drogami, celých 78% dokonce tvrdí, že je možné si drogy obstarat přímo v Bystřici nad Pernštejnem a blízkém okolí. Ohroženi jsou pochopitelně více chlapci a muži, kteří tvoří většinu klientů (až 70%) jak v zařízení Nadosah, tak v Terapeutické komunitě.

Centrum služeb pro podporu duševního zdraví Klub v 9 (Centrum sociálně rehabilitačních služeb) - zařízení poskytující dle zákona o sociálních službách službu sociální rehabilitace od roku 2009. Konkrétně v podobě formy terénní (po celém bývalém okrese Žďár nad Sázavou) i ambulantní (přímo v Bystřici nad Pernštejnem). Klub je zařízením Oblastní charity Žďár nad Sázavou (patřící pod Diecézní charitu Brno) zaměřující se na poskytování péče pro dospělé lidi s duševním onemocněním, popřípadě s kombinací lehkého mentálního postižení a duševního onemocnění. Věkové omezení je od 18 do 64 let. Klientům se snaží pomáhat při osamostatnění a seberealizaci, podporuje u nich nácvik a rozvoj schopností a dovedností vedoucích k začlenění do přirozeného prostředí uživatele služby. Služba je využívána uživateli z celého ORP.

Občanská poradna Nové Město na Moravě s pracovištěm v Bystřici nad Pernštejnem - jedná se o odborné sociální poradenství, které zde poskytuje sdružení Portimo, o.p.s. z Nového Města na Moravě od roku 2000. Sociální poradenství je poskytováno především v oblastech, jako jsou sociální dávky a pomoc, nemocenské a důchodové pojištění, pracovně právní problematika, bydlení, rodina, mezilidské vztahy, majetkové záležitosti, finanční problematika, zdravotnictví, školství, ochrana spotřebitele, ekologie, právní ochrana, trestní právo, problematika EU, veřejná správa a lidská práva. Služba je pochopitelně poskytována všem klientům bez rozdílu věku. Poradci jsou odborně vyškolení sociální pracovníci. Služba je poskytována buď formou návštěvy v poradně, formou telefonického rozhovoru, dopisní cestu, přes internet nebo formou asistence.

Zbylých 7 zařízení bylo zařazeno do kolonky Ostatní. Většina zde zařazených zařízení je poskytována Diecézní charitou Brno, tedy Oblastní charitou Žďár nad Sázavou. Od roku 2004 se jedná o **Charitní pečovatelskou službu Bystřice nad Pernštejnem** - i tato služba je poskytována občanům jak ve formě terénní služby, tak ambulantní. Posláním Charitní pečovatelské služby je pomáhat lidem, kteří mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení. Služba jim je poskytována v případě, že jsou odkázáni na pomoc druhých při péči o sebe a o svoji domácnost.

Cílem je, aby uživatelé mohli zůstat co nejdéle ve svém domácím prostředí se svými blízkými. Všechny nabízené služby jsou pochopitelně zpoplatněny, ať už se jedná o základní činnosti jako pomoc při osobní hygieně, pomoc v domácnosti, o zajištění stravy a jiné, nebo o fakultativní služby pro uživatele jako doprava uživatele na určité místo (k lékaři, na úřad a podobně), pedikúra, podpora při dodržování léčebného režimu, ale i pro půjčovnu kompenzačních pomůcek. Pro občany Bystřice nad Pernštejnem služby vychází levněji, neboť lidé z okolí hradí navíc 5 Kč za každý ujetý kilometr. Služba je kromě samotné Bystřice nad Pernštejnem poskytována také v místních částech (Bratrušín, Dvořiště, Lesoňovice, Vítochov a Domanín). Dále i v okolních obcích jako Rozsochy, Dalečín, Štěpánov nad Svratkou, Koroužné a Ždánice. Obce do 15 km od Bystřice nad Pernštejnem mohou tuto službu také využít, ale pouze v případě konkrétního zájmu po domluvě.

Osobní asistence Velké Meziříčí s pobočkou v Bystřici nad Pernštejnem - tato sociální služba poskytuje pomoc podobně jako Charitní pečovatelská služba (i osobní asistence ve Velkém Meziříčí je zřízena Oblastní charitou Žďár) při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu, při osobní hygieně, při zajištění stravy, pomoc při zajištění chodu domácnosti, při zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, při obstarávání osobních záležitostí, ale také při výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Mezi fakultativní služby určené uživatelům patří půjčovna kompenzačních pomůcek a doprava. Mezi uživatele této služby patří děti a dospělí s postižením nebo dlouhodobým onemocněním. Posláním je zajistit těmto lidem podporu při naplňování jejich potřeb v domácím nebo společenském prostředí, aby mohli žít běžným způsobem života. Služba je poskytována dospělým a dětem již od 3 let věku nejen na území Bystřice nad Pernštejnem, ale i v okolí.

Centrum aktivizačních služeb pro seniory Včela - zařízení, které na ORP opět zřizuje Oblastní charita Žďár, poskytuje tuto ambulantní služby jako zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutickou činnost, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Cílovou skupinou jsou senioři, kterým se zařízení snaží poskytnout pomoc při smysluplném trávení volného času, přinést do jejich života nové zájmy a společenské aktivity a předcházet tak sociálnímu vyloučení. Tímto dochází k udržení stávajících schopností a dovedností uživatele. Služba je nyní poskytována pouze občanům z Bystřice nad Pernštejnem, ale mohou ji využít i zájemci z ORP.

Dále se zde nachází **Zdravotní středisko Vír s pečovatelskou službou** - služba je zřízena obcí Vír pod Zdravotním střediskem. Je poskytována ve formě terénní i ambulantní. Cílovou skupinou jsou především senioři a osoby se zdravotním postižením bez omezení věku. Kapacita terénní služby je nyní 70 osob a ambulantní služby pouze 5 osob. Služba je primárně určena občanům žijícím ve Víře, ale je poskytována i občanům z okolí (obce Věstín, Rovečné, Chlum-Korouhvice a Štěpánov nad Svratkou). Dříve byla poskytována i v obci Dalečín a Koroužné.

Pečovatelská služba Dolní Rožínka - je to služba, kterou zřizuje nejen pro své občany obec Dolní Rožínka. Je poskytována i po blízkém okolí v obcích jako Bukov, Blažkov, Dolní a Horní Rozsíčka, Rožná, Rodkov, Olešínky a Zvole. V případě pár obcí (Zvole, Rožná) dochází k překrytí služby s Charitní pečovatelskou službou v Bystřici nad Pernštejnem, což považuji za poměrně negativní jev vzhledem k okolnosti, že řada jiných obcí na ORP Bystřice nad Pernštejnem není pečovatelskou službou kryta vůbec. Naštěstí se jedná o ojedinělé případy, docházet by k nim však nemělo. Služba má dnes kapacitu 80 klientů.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi - zřizuje obecně prospěšná společnost Portimo, o. p. s. z Nového Města na Moravě. Opět se jedná o službu poskytovanou v terénu, která pomáhá zmírnit nebo omezit negativní důsledky, ke kterým dochází při vývoji dětí z rodin nacházejících se v nepříznivé sociální situaci. Pracovníci této služby podporují rodiny v jejich snaze o změnu této situace a zdravý vývoj dětí. Hlavním cílem této sociální služby je tedy zachování nebo obnovení funkcí rodiny v jejím přirozeném prostředí. Jak již vyplývá z výše uvedeného, služba je zaměřena na rodiny s dětmi do 18 let. Službu je možné využít po celém území ORP Bystřice nad Pernštejnem, v současné době je poskytována například v obci Dalečín. Jistou komplikaci nyní představují uživatelé, kteří mají sice trvalý pobyt v ORP Bystřice (Štěpánov nad Svratkou), ale bydlí již ve Žďáře nad Sázavou - v této věci dochází k součinnosti se sociálním odborem MěÚ Bystřice nad Pernštejnem.

Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR (poradenství jen do června 2012, poté vše soustředěno do Jihlavy).

Počet vybraných typů sociálních zařízení graficky znázorněn Grafem č. 4.1.

Mapa 4.1.: Působnost zařízení poskytujících pečovatelskou službu na ORP

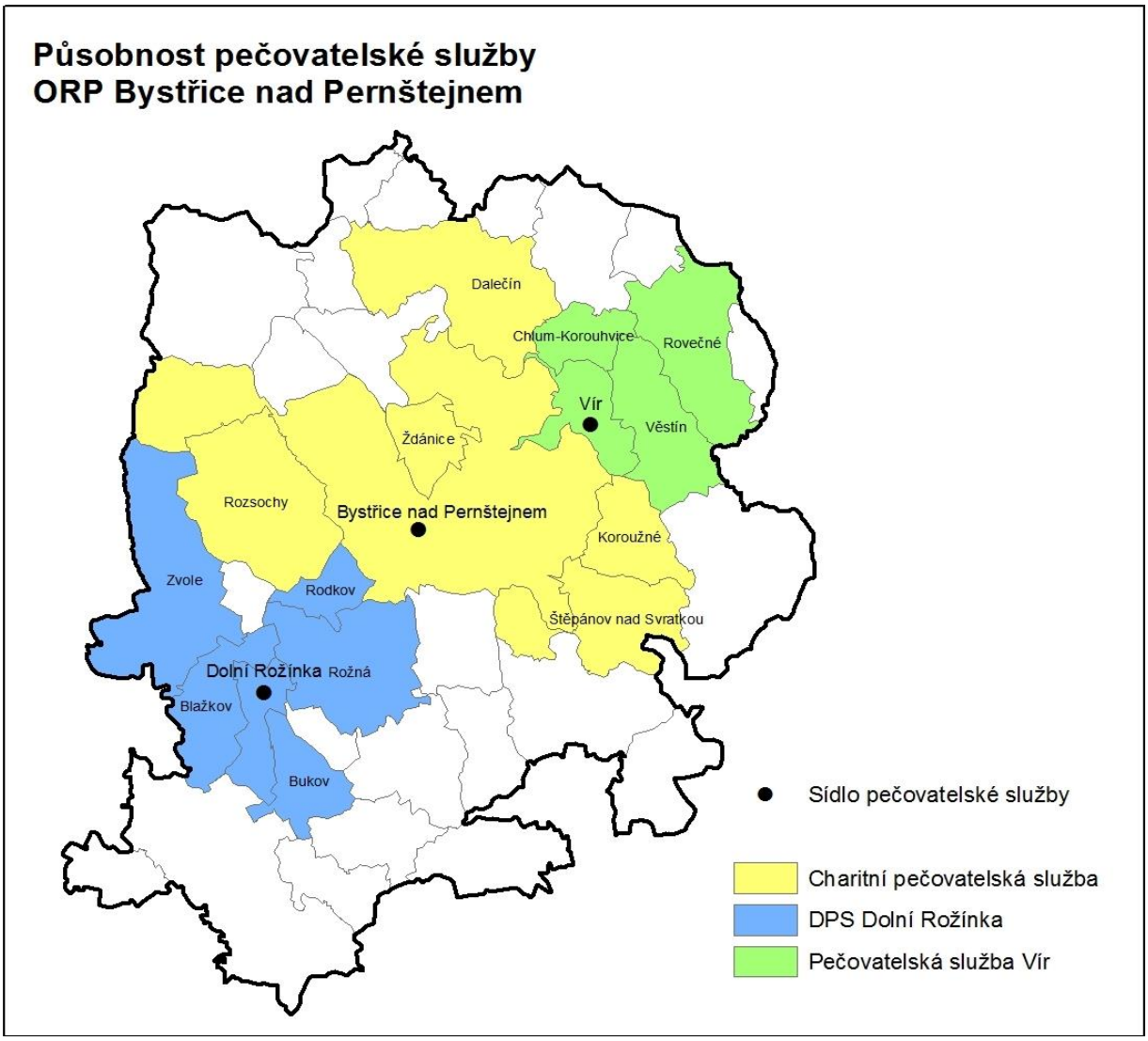

Zdroj: MPSV, CENIA, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem

Mapa 4.2.: Sociální zařízení podle Registru poskytovatelů na ORP Bystřice nad Pernštejnem

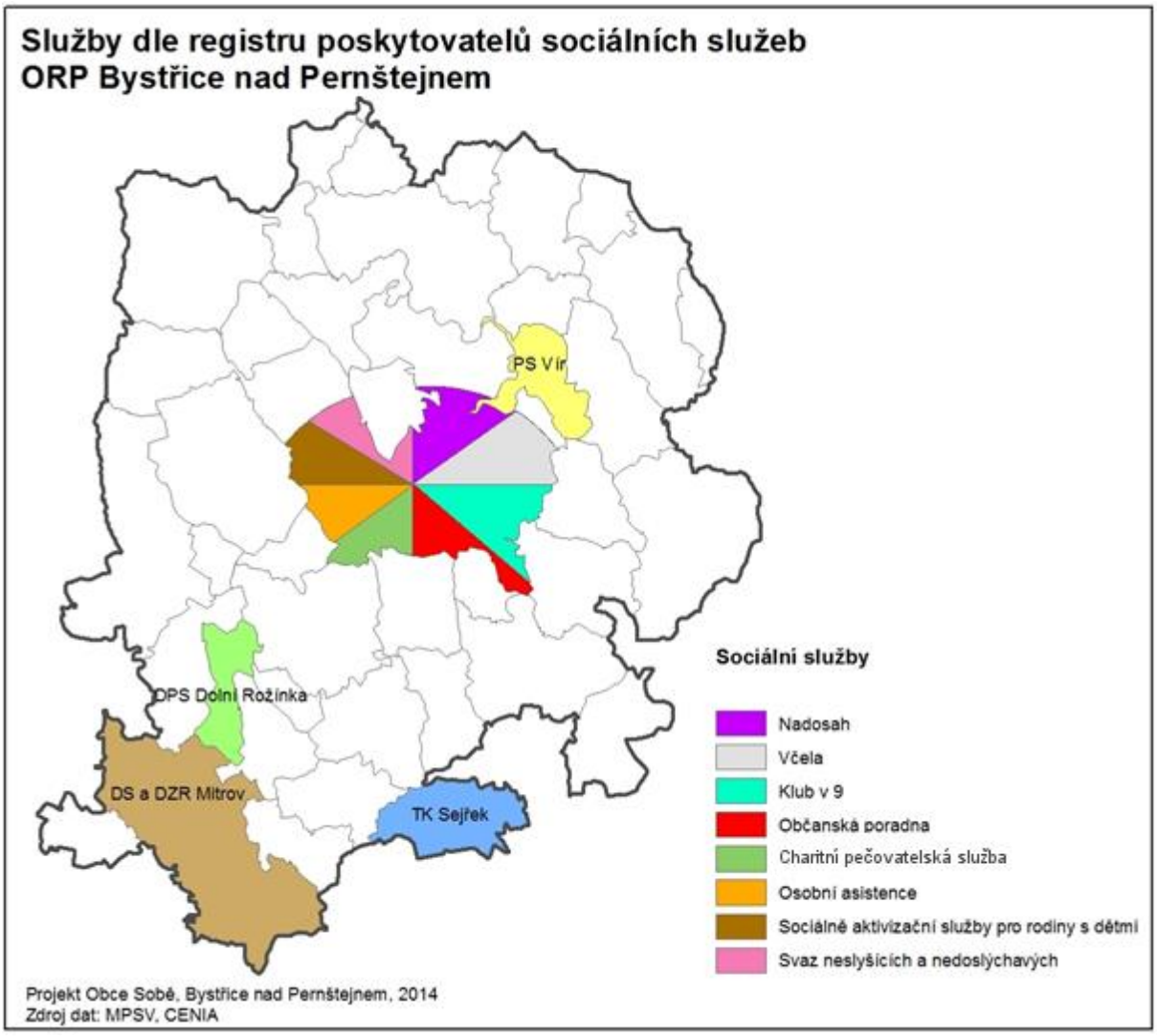

Zdroj: MPSV, CENIA, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem

Tab. 4.2.: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

Druh zařízení sociálních služeb	Počet
Centra denních služeb	
Denní stacionáře	2
Týdenní stacionáře	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	
Domovy pro seniory	2
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	
Azylové domy	2
Domy na půl cesty	
Zařízení pro krizovou pomoc	

Druh zařízení sociálních služeb	Počet
Nízkoprahová denní centra	
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	3
Noclehárny	
Terapeutické komunity	1
Sociální poradny	4
Sociálně terapeutické dílny	
Centra sociálně rehabilitačních služeb	1
Pracoviště rané péče	1
Intervenční centra	
Služby následné péče	
Ostatní	12
Celkem	**29**

Zdroj: MPSV, ORP, MěÚ Bystřice nad Pernštejnem

Tab. 4.3.: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP působících v rámci ORP

Číslo	Název zařízení	Typ zařízení	Zřizovatel zařízení	Sídlo zařízení (ORP)
1.	Charitní domov Moravec	domov pro seniory	Česká katolická charita	Velké Meziříčí
2.	EZOP	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Občanské sdružení Nové Město na Moravě (Portimo, o. p. s.)	Nové Město na Moravě
3.	Raná péče	Pracoviště rané péče	Protimo, o. p. s.	Nové město na Moravě
4	Novoměstské sociální služby	Ostatní (pečovatelská služba)	příspěvková organizace města Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě
5	Centrum Zdislava	Denní stacionář	příspěvková organizace města Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě
6	Domov pro matky (otce) s dětmi	Azylový dům	Ječmínek, o. p. s.	Žďár nad Sázavou
7	Spektrum - kontaktní nízkoprahové centrum	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Kolpingovo dílo ČR	Žďár nad Sázavou
8	Psychocentrum	Sociální poradny	Kraj Vysočina	Žďár nad Sázavou
9	Azylová ubytovna pro muže	azylové domy	příspěvková organizace města Žďár nad Sázavou	Žďár nad Sázavou
10	Domácí hospic Vysočina, o. p. s.	Ostatní	Domácí hospic Vysočina, o. p. s.	Nové Město na Moravě

Číslo	Název zařízení	Typ zařízení	Zřizovatel zařízení	Sídlo zařízení (ORP)
11	Centrum pro zdravotně postižené	Sociální poradny	Kraj Vysočina	Žďár nad Sázavou
12	Domácí hospicová péče OCH	Ostatní	Diecézní charita Brno	Žďár nad Sázavou
13.	Nemocnice Nové Město na Moravě, příspěvková organizace	Ostatní	Kraj Vysočina	Nové Město na Moravě

Zdroj: Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem

V Tab. 4.2. a 4.3. jsou znovu zahrnuta všechna zařízení z tabulky předchozí (4.1.) kromě Svazu neslyšících a nedoslýchavých v ČR - již jen Jihlava. Navíc se zde nachází dalších 16 zařízení, která jsou většinou z území sousedního ORP Nové Město na Moravě, ORP Velké Meziříčí a vzdálenějšího ORP Žďár nad Sázavou. Svojí působností však zasahují i na ORP Bystřice nad Pernštejnem. Z místních zařízení, která nejsou uvedena v Registru poskytovatelů, se v Bystřici nad Pernštejnem nalézá **Dům s pečovatelskou službou** (dále jen DsPS) - toto zařízení zřizuje město Bystřice nad Pernštejnem především pro své občany (včetně místních částí), ale využíváno je pochopitelně i lidmi z okolí, neboť má kapacitu přes 100 bytů, nájemné se zde pohybuje kolem 3000 Kč za měsíc. V zařízení je pro seniory zajištěna pečovatelka, která je připravena jim pomoci s běžnými úkony, jako je úklid, osobní hygiena, obědy a jiné záležitosti. Objekt je v současné době bohužel již poměrně zastaralý, prioritou je tedy rekonstrukce. V brzké době bude také zřízeno několik bezbariérových bytů. Celkový počet by se tak měl vyšplhat na 114. Při DsPS působí také Klub důchodců.

Dále se jedná o **poradenské centrum pro rodiče s dětmi Kopretina**, které zde jako svoji pobočku opět provozuje Oblastní charita Žďár nad Sázavou. Posláním tohoto centra je především podpora rodiny, zvyšování rodičovských kompetencí a zodpovědnosti, působení proti negativním jevům v rodině, podpora mezigenerační komunikace, udržování dobrých vztahů a soudržnosti v rámci rodiny. Centrum tedy svým klientům nabízí činnosti jako poradenství v prorodinných záležitostech, vzdělávací programy, besedy, semináře, volnočasové aktivity pro rodiny s dětmi, společenské a víkendové akce, včetně řady doprovodných akcí. Mezi cílové skupiny patří kromě rodin či rodičů s dětmi také rodiče sociálně vyloučení, těhotné ženy a dívky.

V Bystřici nad Pernštejnem byl také nově vybudován a počátkem letošního roku (leden 2014) otevřen **Denní stacionář ROSA** - tato služba je určena pro osoby s mentálním a kombinovaným postižením od 6 do 55 let. Zřizovatelem zařízení je Oblastní charita Žďár n. S. Smyslem této sociální služby je podporovat rozvoj člověka s postižením, jeho začlenění do společnosti a také rodiny, ve které žije. Současná kapacita zařízení je 10 uživatelů, ale počítá se s jejím navýšením alespoň na 16 osob během jednoho roku. V rámci kapacity je dnes evidováno 13 smluv s uživateli, kteří dochází do zařízení nepravidelně. Kapacita ještě není zcela zaplněna, proto probíhá oslovování žadatelů. Uživatelé zde mají k dispozici například pracovní, keramickou, šicí a výtvarnou dílnu, cvičnou kuchyni a také tzv. snoezelen, což je místnost s vodním lůžkem, která slouží pro celkové zklidnění a uvolnění. Součástí budou v dohledné době i 4 sociální bezbariérové byty. Služba je poskytována uživatelů z Bystřice nad

Pernštejnem, ze Štěpánova nad Svratkou, Smrčku, Rozsoch, Nedvědice, Lískovce - uživatelé do zařízení dochází či dojíždí. V případě volné kapacity lze službu využít v rámci celého ORP.
Dříve zde působila pobočka Denního stacionáře Nesa z Velkého Meziříčí (od roku 2006 do roku 2014). V současné době dochází v Bystřici nad Pernštejnem k výstavbě dvou domků (Domov pro osoby se zdravotním postižením) v rámci projektu "Transformace ústavu sociální péče Křižanov". Provoz by měl být zahájen koncem října. Jedná se o přechod lidí s postižením z velkých ústavů do bytů či rodinných domků v běžné zástavbě, kde budou žít takovým způsobem života, který je obvyklý pro jejich vrstevníky. Kapacita těchto bezbariérových domků bude 12 uživatelů.
Dále je v rámci ORP poskytovaná ošetřovatelská služba **Home Care**, která je spíše službou zdravotní, neboť je hrazena ze zdravotního pojištění. Jejím cílem je poskytnout zdravotnické služby/úkony dle ordinace ošetřujícího lékaře poskytované v domácnostech.

Druhým Denním stacionářem, který zde působí, ovšem nesídlí v tomto ORP je **Centrum Zdislava** sídlící v Novém Městě na Moravě. Centrum zajišťuje služby pro mentálně, tělesně a kombinovaně handicapované děti (od 4 let) a dospělé. Zaměřuje se tedy na pomoc rodinám s handicapovaným členem rodiny, rozvoj zájmové a pracovní činnosti handicapovaných, zajišťování výchovy k soběstačnosti, integraci do společnosti a na zajištění všestranného rozvoje klienta pomocí vhodných terapií. Centrum nabízí i svoz svých klientů.

Kromě stávajícího Domova pro seniory na Mitrově, zde působí také **Domov pro seniory Moravec** (ORP Velké Meziříčí) - domov zřizuje Česká katolická charita a je otevřen všem seniorům, kteří jsou pro svůj věk či ztrátu nebo snížení soběstačnosti závislí na pomoci druhé osoby a nemohou žít ve svém přirozeném prostředí. V charitním domově jsou poskytovány především pobytové služby zahrnující ubytování, stravování, úklid, praní, žehlení, čištění a opravy prádla, dále služby zdravotnické, ošetřovatelské, základní rehabilitační služby, sociální poradenství, nabízena je tu i canisterapie, duchovní služby, volnočasové aktivity a aktivizační činnosti. Charitní domov podporuje obyvatele při naplňování jejich přání a potřeb s ohledem na jejich individualitu a jedinečnost tak, aby svůj život mohli žít nadále důstojně a spokojeně. Jsou zde tedy umístěni někteří klienti z ORP Bystřice n. P., ačkoliv se zařízení nachází mimo naše ORP. Tento fakt je způsoben tím, že v celém ORP Bystřice nad Pernštejnem se nachází pouze jedno takovéto konkurenční zařízení s kapacitou 103 osob, která je pro místní podmínky zatím relativně dostačující, do budoucna toto tvrzení platit nebude. Kapacita tohoto zařízení je 88 lůžek rozmístěných ve třech budovách.

Nemocnice Nové Město na Moravě, příspěvková organizace - je zdravotnickým zařízením, kde jsou poskytovány i služby sociální péče, konkrétně sociální lůžka. V současné době jsou pouze 3, v roce 2012 jich bylo provozováno 20.

Z ORP Žďár nad Sázavou jsou nejvíce místními obyvateli využívána zařízení jako **Domov pro matky (otce) s dětmi**, který nabízí pomoc rodičům s dětmi. Zařízení se jim snaží pomoci překonat krizové období, poskytuje jim krátkodobé ubytování, poradenství a vzdělávací i volnočasové aktivity. Služba je určena především těhotným ženám, matkám a otcům v tíživé životní situaci, ale i obětem domácího násilí.

Azylová ubytovna pro muže - opět ORP Žďár, jedná se o zařízení města Žďár nad Sázavou. Posláním azylové ubytovny je zajištění dočasného ubytování mužům žijícím ve Žďáru nad Sázavou (v případě volné kapacity i občanům z jiných míst ČR), kteří se ocitli v tíživé sociální situaci a nemají kde bydlet. Své klienty se snaží podporovat v samostatnosti v běžných denních činnostech (úklid, praní, žehlení, osobní hygiena, příprava stravy atp.) a pomoci vedoucí k začleňování do běžného života, dále v motivaci k získání samostatného bydlení a správnému hospodaření s finančními prostředky. Kapacita je 24 lůžek.

V případě využívání azylových domů z ORP Žďár nad Sázavou je i zde hlavním problémem nedostatečné pokrytí této služby v našem sledovaném ORP (v tomto případě lze říci spíše nulové pokrytí). Byly a jsou zde i případy, které se musí posílat do Brna (bezdomovkyně), dokonce do Jihlavy (domácí násilí) nebo do Nové Vsi u Chotěboře (odebrání dětí), což je cca 60 km daleko od místa původního bydliště.

Kontaktní nízkoprahové centrum Spektrum (ORP Žďár), které se zabývá především primární prevencí a drogovou závislostí. V oblasti primární prevence působí zejména ve snaze předcházet řadě rizikových jevů u žáků a studentů ve třídních kolektivech. Další oblastí služeb je výkon terénní práce, při které se centrum zaměřuje na poskytování služeb skupině uživatelů drog, kteří nejsou v kontaktu s žádnou institucí. Poslední službou je Kontaktní a poradenské centrum, v rámci kterého jsou nabízeny odborné služby uživatelům nelegálních návykových látek a lidem ohroženým jejich užíváním. Kvůli efektivnějším výsledkům je pracováno také s rodiči, partnery, či přáteli uživatelů.

Dalšími dvěma službami jsou **Psychocentrum** a **Centrum pro zdravotně postižené** (ORP Žďár n. S.) - Psychocentrum je zařízením poskytujícím odborné sociální poradenství v záležitostech manželství a rodiny. Centrum pro zdravotně postižené je zařízením, které se prostřednictvím sociálního poradenství snaží zvyšovat informovanost osob se zdravotním postižením, podporovat jejich nezávislost a samostatnost a napomáhat jim ke zvyšování či udržení kvality života.

Poslední služba, která je v ORP využívána je Domácí hospicová péče OCH Žďár nad Sázavou - jedná se o službu, která je poskytována po celém bývalém okrese Žďár nad Sázavou (regiony Bystřice n. P., Velké Meziříčí, Nové Město na Moravě a samotný Žďár). V současné době je tato služba využívána v našem ORP ve dvou obcích - Moravecké Pavlovice a Moravecké Janovice. V minulosti byla služba využívána nejen jinými obcemi ORP , ale i samotnou Bystřici nad Pernštejnem.

V rámci ORP Nové Město na Moravě jsou využívány ze sociálních služeb tato zařízení - **Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež EZOP** - poskytuje zázemí dětem a mládeži od 6 do 20 let, které se nacházejí v nepříznivé životní situaci nebo jsou jí ohroženi. Nízkoprahový klub je bezpečným místem pro trávení volného času, zábavu, podporu a odbornou pomoc. Další služba, která je zde poskytována je Streetwork, ta umožňuje kontakt, podporu a odbornou pomoc v přirozeném prostředí cílové skupiny.

Pracoviště rané péče (Portimo, o.p.s. Nové Město na Moravě) - bezplatná terénní sociální služba pro rodiny pečující o děti se zdravotním postižením, děti narozené předčasně či děti s nerovnoměrným vývojem od narození do sedmi let věku. Služba je poskytována i budoucím

maminkám, u nichž je zvýšené riziko narození dítěte se zdravotním postižením. Služba je poskytována v rodinách žijících na území bývalého okresu Žďár nad Sázavou, z ORP především v Dolní Rožínce.

Pečovatelská služba při **Novoměstských sociálních službách**, která je poskytována přímo v domovech uživatelů. Dále již výše zmiňované Centrum Zdislava a **Domácí hospic Vysočina, o.p.s.** Poslední jmenované je zařízení, které se svým posláním snaží pomáhat lidem ohroženým izolací v období vážné nemoci, stáří, umírání a v době po úmrtí někoho blízkého. Toto poslání je naplněno praktickým poskytováním i rozvíjením hospicových služeb, služeb pro seniory a dobrovolnickým programem.
Počet vybraných typů sociálních zařízení graficky znázorněn Grafem č. 4.2.

Dále se zde nachází a působí různé druhy organizací a svazů podle cílových skupin - Svaz tělesně postižených v ČR s místní pobočkou, Svaz postižených civilizačními chorobami v ČR - základní organizace Bystřice n. P., Klub stomiků ILCO Vysočina - místní pobočka, Klub Usměváčci pro postižené děti, brněnská Liga vozíčkářů s pobočkou Velké Meziříčí, Asociace náhradních rodin ČR – Klub Bystřice nad Pernštejnem, AL PASO Vysočina ve Žďáře nad Sázavou poskytující pomoc pravomocně odsouzeným lidem. V tabulkách nezařazeno - většinou nepravidelná činnost. Jako v jiných ORP i zde je na Městském úřadě v Bystřici nad Pernštejnem Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, dále Úsek sociálně právní ochrany dětí, Úřad práce Žďár n. S., kontaktní pracoviště Bystřice n. P. kde je poskytováno nejen zprostředkování zaměstnání, ale také státní sociální podpora, hmotná nouze, sociální služby, příspěvek na péči a dávky pro osoby se zdravotním postižením. V obci Ujčov v některých případech působí i Charitní pečovatelská služba z Tišnova, jedná se pouze o ojedinělé zásahy, proto nebyla zahrnuta do tabulek.

Tab. 4.4.: Počet jednotlivých typů sociálních služeb

Druh sociální služby		
Sociální poradenství	Sociální poradenství	3
Služby sociální péče	**Osobní asistence**	1
	Pečovatelská služba	3
	Tísňová péče	
	Průvodcovské a předčitatelské služby	
	Podpora samostatného bydlení	
	Odlehčovací služby	
	Centra denních služeb	
	Denní stacionáře	
	Týdenní stacionáře	
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	
	Domovy pro seniory	1
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	

Služby sociální prevence	Raná péče	
	Telefonická krizová pomoc	
	Tlumočnické služby	
	Azylové domy	
	Domy na půl cesty	
	Kontaktní centra	
	Krizová pomoc	
	Intervenční centra	
	Nízkoprahová denní centra	
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
	Noclehárny	
	Služby následné péče	
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	1
	Sociálně terapeutické dílny	
	Terapeutické komunity	1
	Terénní programy	
	Sociální rehabilitace	1

Zdroj: MPSV, Výroční zprávy jednotlivých zařízení

Tato tabulka blíže specifikuje služby, které jsou poskytovány v rámci sociálních zařízení uvedených v Registru poskytovatelů a v tabulce číslo 4.1. V podstatě se dá říci, že tabulky jsou shodné (až na sociální poradenství). Nejvíce je zde zastoupena sociální péče, graficky znázorněno Grafem č. 4.3.

Tab. 4.5.: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP)

Druh sociální služby		
Sociální poradenství	Sociální poradenství	6
Služby sociální péče	Osobní asistence	1
	Pečovatelská služba	5
	Tísňová péče	
	Průvodcovské a předčitatelské služby	
	Podpora samostatného bydlení	
	Odlehčovací služby	2
	Centra denních služeb	
	Denní stacionáře	2
	Týdenní stacionáře	
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	
	Domovy pro seniory	2
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	

	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1
Služby sociální prevence	Raná péče	1
	Telefonická krizová pomoc	
	Tlumočnické služby	
	Azylové domy	2
	Domy na půl cesty	
	Kontaktní centra	
	Krizová pomoc	
	Intervenční centra	
	Nízkoprahová denní centra	
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	3
	Noclehárny	
	Služby následné péče	
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	1
	Sociálně terapeutické dílny	2
	Terapeutické komunity	1
	Terénní programy	
	Sociální rehabilitace	2

Zdroj: Výroční zprávy jednotlivých zařízení, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ

Celkový počet sociálních služeb (Tab. 4.5.),které jsou nabízeny v rámci ORP Bystřice nad Pernštejnem je 33, z čehož 6 je služeb sociálního poradenství, 14 služeb sociální péče a 13 služeb sociální prevence. Z celkových 33 služeb, které jsou poskytovány v rámci všech zařízení, místních i těch které zde mají svoji působnost, je více jak polovina, tedy 18 služeb, dostupných přímo na ORP Bystřice nad Pernštejnem. Některá zařízení zase poskytují služeb více, proto jsou v tabulce započítána vícekrát pod různými službami.

Oblast **sociálního poradenství** je zde zastoupena na 6 místech - pokud jde o samotné ORP je to Centrum pro rodiče s dětmi Kopretina (Charita Žďár), Občanská poradna Nové Město na Moravě s detašovaným pracovištěm v Bystřici nad Pernštejnem a Domov pro seniory Mitrov. Dále sem svojí působností spadá Psychocentrum, Centrum pro zdravotně postižené ve Žďáře nad Sázavou a Azylový dům ve Žďáře nad Sázavou. Z celkových 6 poraden působících v ORP Bystřice, je polovina z nich místních.

Služby **sociální péče** jsou zastoupeny na 14 místech - z toho přímo v ORP Bystřice n. P. se nachází Osobní asistence Velké Meziříčí s místní pobočkou, Charitní pečovatelská služba Bystřice n. P., Dům s pečovatelskou službou Bystřice nad Pernštejnem, Dům s PS Vír, DsPS Dolní Rožínka a Pečovatelská služba Nové Město na Moravě (již mimo sledované ORP). Dále sem patří Denní stacionář Bystřice nad P. a Centrum Zdislava (denní stacionář) Nové Město na Moravě, odlehčovací služby zajišťované Domácím hospicem Vysočina z Nového Města na Moravě a Oblastní charitou Žďár nad Sázavou. Mezi

poslední služby sociální péče je zařazen Domov pro seniory a Domov se zvláštním režimem Mitrov, Charitní domov Moravec (Domov pro seniory ležící mimo naše ORP) a Nemocnice Nové Město na Moravě, příspěvková organizace. Z celkových 12 služeb sociální péče je 8 přímo v ORP Bystřice.

Služby **sociální prevence** jsou zde poskytovány na 13 místech - v území ORP Bystřice nad Pernštejnem se nachází Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Nadosah, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (zajišťuje Portimo, o.p.s.), Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením Včela, Sociálně terapeutické dílny v rámci Denního stacionáře, Terapeutická komunita Sejřek a Sociální rehabilitace nabízená v rámci Domova v Mitrově a Klubu v 9 (centrum služeb pro podporu duševního zdraví) v Bystřici nad P. Mimo ORP v této oblasti dále působí Pracoviště rané péče v Novém Městě na Moravě, Azylová ubytovna Žďár nad Sázavou, Domov pro matky (otce) s dětmi Žďár nad Sázavou (azyl), Kontaktní nízkoprahové centrum Spektrum Žďár n. S., Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež EZOP Nové Město na Moravě a Sociálně terapeutické dílny v Děním stacionáři - Centrum Zdislava v Novém Městě na Mor. Zde z celkových 13 služeb sociální prevence v rámci ORP působí služeb 7.

Nejvíce jsou tedy v rámci ORP Bystřice nad Pernštejnem pokryty služby sociální prevence, poté služby sociální péče a nakonec služby sociálního poradenství (Graf č. 4.4.). Je možné, že reálně bude služeb o něco málo více, nelze zahrnout například služby dobrovolnické, hospicovou péči, kluby a podobně.

Na ORP je zajištěn také provoz Chráněné dílny - TS města a.s. Bystřice nad Pernštejnem přistoupila ve spolupráci s místní pobočkou úřadu práce a městem Bystřice v roce 2001 k realizaci vzniku chráněného pracoviště. Město Bystřice musí tuto dílnu dotovat částkou 400 000 Kč ročně, tím je zajištěn chod dílny i za cenu ekonomické nerentability. Dílna má celkem 4 zaměstnance. Jejich hlavní náplní je třídění plastů a papíru sesbíraného a svezeného v rámci systému třídění komunálních odpadů z města Bystřice n. P., z místních částí města, z okolních obcí a od podnikatelských subjektů. Společnost Wera Werk v současné době zaměstnává 2 hluchoněmé občany na obsluhu strojů.

Tab. 4.6.: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	**Zřizovatel**					
	MPSV	**Kraj**	**Obec**	**Církev**	**FO**	**Jiný**
Typ zařízení sociálních služeb						
Centra denních služeb						
Denní stacionáře						
Týdenní stacionáře						
Domovy pro osoby se zdravotním postižením						
Domovy pro seniory		1				
Domovy se zvláštním režimem		1				
Chráněné bydlení						
Azylové domy						
Domy na půl cesty						
Zařízení pro krizovou pomoc						
Nízkoprahová denní centra						

Druh služby	Zřizovatel					
	MPSV	Kraj	Obec	Církev	FO	Jiný
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež				1		
Noclehárny						
Terapeutické komunity						1
Sociální poradny						
Sociálně terapeutické dílny						
Centra sociálně rehabilitačních služeb				1		
Pracoviště rané péče						
Intervenční centra						
Služby následné péče						
Ostatní			2	3		2
Celkem	**0**	**2**	**2**	**5**	**0**	**3**

Zdroj: MPSV

V rámci ORP Bystřice nad Pernštejnem nejvíce sociálních zařízení zřizuje Diecézní charita Brno, pod ní Oblastní charita Žďár nad Sázavou, asi 40% (Graf č. 4.6.). Celkem se jedná o těchto 5 zařízení - Osobní asistence Velké Meziříčí s pobočkou v Bystřici nad Pernštejnem, Centrum aktivizačních služeb pro seniory Včela, Centrum služeb pro podporu duševního zdraví Klub v 9, Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Nadosah a Charitní pečovatelská služba Bystřice nad Pernštejnem. Dá se říci, že Charita zde svojí činností pokrývá většinu cílových skupin od seniorů, dětí a mladistvých až po duševně choré. Tímto je zde poněkud nahrazena funkce města/obce Bystřice nad Pernštejnem jako zřizovatele sociálních zařízení a poskytovatele sociálních služeb. Město Bystřice n. P. pro zajištění těchto služeb spolupracuje s Oblastní charitou Žďár nad Sázavou, kterou finančně dotuje ze svého rozpočtu. Současně tím dochází k výrazné finanční úspoře města na sociální služby. V roli obce zřizovatele je v území ORP Bystřice nad Pernštejnem pouze obec Vír, která zřizuje Zdravotní středisko s pečovatelskou službou a obec Dolní Rožínka s Domem s pečovatelskou službou. Pod krajem Vysočina se pak nachází zařízení v Mitrově - Domov pro seniory a Domov se zvláštním režimem. V kolonce jiné jsou zařazeny 3 zařízení, jejichž zřizovatelem je buď sdružení (svaz, spolek), nebo obecně prospěšná společnost (zde Portimo, o.p.s.). Mezi zařízení, která jsou zřízena nějakým sdružením či svazem, patří Terapeutická komunita Sejřek. Pod společnost Portimo, o.p.s. spadá Občanská poradna Nové Město na Moravě s pobočkou v Bystřici n. P. a Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

Tab. 4.7.: Počet sociálních služeb dle zřizovatele

Typ sociální služby		Zřizovatel					
		MPSV	Kraj	Obec	Církev	FO	Jiný
Sociální poradenství	Sociální poradenství						1
Služby sociální péče	Osobní asistence				1		
	Pečovatelská služba			2	1		
	Tísňová péče						

	Průvodcovské a předčitatelské služby						
	Podpora samostatného bydlení						
	Odlehčovací služby						
	Centra denních služeb						
	Denní stacionáře						
	Týdenní stacionáře						
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením						
	Domovy pro seniory		1				
	Domovy se zvláštním režimem		1				
	Chráněné bydlení						
	Soc. sl. poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče						
Služby sociální prevence	Raná péče						
	Telefonická krizová pomoc						
	Tlumočnické služby						
	Azylové domy						
	Domy na půl cesty						
	Kontaktní centra						
	Krizová pomoc						
	Intervenční centra						
	Nízkoprahová denní centra						
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež				1		
	Noclehárny						
	Služby následné péče						
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi						1
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením				1		
	Sociálně terapeutické dílny						
	Terapeutické komunity						1
	Terénní programy						
	Sociální rehabilitace				1		
Celkem		**0**	**2**	**2**	**5**	**0**	**3**

Zdroj: MPSV, Výroční zprávy jednotlivých zařízení

Početně se tato tabulka od předchozí tabulky číslo 4.6. neliší. Určitá změna nastává jen ve změně názvu ze zařízení na identifikaci konkrétní služby. Pod Oblastní charitou Žďár nad Sázavou jsou nyní zajištěny služby jako osobní asistence (Velké Meziříčí s místní pobočkou), sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (zařízení Včela), sociální rehabilitace (Klub v 9), nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (Nadosah) a pečovatelská služba (Charitní PS Bystřice n. P.).
Pod Krajem Vysočina i nadále zůstávají zařízení a služby jako Domov pro seniory a Domov se zvláštním režimem poskytující pobytové služby občanům od 65 let (pro seniory) a od 55 let (zvláštní režim). Mezi sociální služby, které zde zajišťují sami obec, patří služby pečovatelské - obec Vír (Zdravotní středisko s PS) a Dolní Rožínka (DsPS). Kategorie jiné v tomto případě zahrnuje služby typu sociální poradenství (Občanská poradna Nové Město n. M. s místní pobočkou), sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a Terapeutické komunity (Sejřek). Počet sociálních služeb na ORP je graficky znázorněn Grafem č. 4.6.

Tab. 4.8.: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012

Druh služby	Finanční prostředky						
	Dotace MPSV	Dotace Kraj Vysočina	Dotace Jihomoravský kraj	Dotace obec	Příspěvek zřizovateli	Úhrady uživatelů	Sponzorské dary
Druh zařízení sociálních služeb							
Centra denních služeb							
Denní stacionáře							
Týdenní stacionáře							
Domovy pro osoby se zdravotním postižením							
Domovy pro seniory	6 180 000				1 541 280	20 226 865	86 000
Domovy se zvláštním režimem	1 620 000				385 320	5 056 716	22 000
Chráněné bydlení							
Azylové domy							
Domy na půl cesty							
Zařízení pro krizovou pomoc							
Nízkoprahová denní centra							
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež				475 000			
Noclehárny							
Terapeutické komunity	2 048 000	1 011 000	500 000			786 000	157 000
Sociální poradny				100 000			
Sociálně terapeutické dílny							
Centra sociálně							

rehabilitačních služeb							
Pracoviště rané péče							
Intervenční centra							
Služby následné péče							
Ostatní	1 831 000	34 500		2 062 000	650 000		
Celkem za všechna zařízení	**11 679 000**	**1 045 500**	**500 000**	**2 637 000**	**2 576 600**	**26 069 581**	**265 000**

Zdroj: Vlastní šetření u jednotlivých sociální zařízení

Terapeutická komunita Sejřek je částečně dotována i Jihomoravským krajem, proto byl do tabulky 4.8. přidán sloupec „Dotace Jihomoravský kraj". Uvedené částky byly přímo poskytnuty od jednotlivých zařízení - Domov pro seniory Mitrov, Domov se zvláštním režimem Mitrov, Terapeutická komunita Sejřek, Oblastní charita Žďár nad Sázavou. V případě charity byla data poskytnuta za zařízení - Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Nadosah a Centrum sociálně rehabilitačních služeb (Centrum služeb pro podporu duševního zdraví Klub v 9).
Zbylé údaje jsou již vyčteny z MPSV, výročních zpráv, obecních výdajů apod.
V kolonce Ostatní jsou uvedeny dotace MPSV - Charitní pečovatelská služba Bystřice nad Pernštejnem 954 000 Kč, Dům s pečovatelskou službou Dolní Rožínka 337 000 Kč, Osobní asistence Velké Meziříčí 540 000 Kč, příspěvek zřizovatele na Dům s PS Dolní Rožínka (650 000 Kč) a dotace Kraje Vysočina na DsPS Dolní Rožínka (34 500 Kč).
Sloupec Dotace obce obsahuje finanční zdroje, které město Bystřice nad Pernštejnem vynakládá na chod sociálních zařízení, která jsou uvedena v Registru poskytovatelů (nejedná se však o všech 13 zařízení). Město Bystřice finančně přispívá na Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Nadosah (475 000 Kč), dále na sociální poradenství (Občanská poradna Nové Město na Moravě s pobočkou v Bystřici n. P. - 100 000), na Centrum aktivizačních služeb pro seniory Včela (300 000 Kč) a na pečovatelské služby - Charitní pečovatelská služba Bystřice nad Pernštejnem (celkem 1 762 000 Kč). Všechny údaje jsou graficky znázorněny v Grafu č. 4.7.

Pokud bychom zohlednili i jiná zařízení, na která město Bystřice doplácí, pak by město Bystřice nad Pernštejnem dále přispívalo v roce 2012 částkou 5000 Kč na dary do Dětského domova, dále 85 000 Kč na pomoc zdravotně postiženým, 60 000 Kč na prevenci a práci s dětmi, 100 000 Kč na Denní stacionář v Novém Městě na Moravě (Centrum Zdislava), dále částkou 20 000 Kč na Domov pro matky (otce) s dětmi ve Žďáře nad Sázavou, 10 000 Kč na Domácí hospic Vysočina, o.p.s., 20 000 Kč na centrum Spektrum Ve Žďáře nad Sázavou a 480 000 Kč na Centrum pro rodiče s dětmi Kopretina, poté ještě částkou 400 000 Kč na Chráněnou dílnu v rámci TS města, a.s. Celkem tedy město Bystřice nad Pernštejnem na sociální služby vynaloží ročně asi 3 727 000 Kč.
Zařízení Včela (Sociálně aktivizační služby pro seniory) není zařazeno do Střednědobého plánu Kraje Vysočina, financování je tedy zcela závislé na městě Bystřici nad Pernštejnem. Ostatní zařízení data neposkytla.

Obecně všechny zařízení vnímají finanční prostředky jako nedostačující, zejména v případě terénních služeb, kde se potýkají jak s nedostatkem odborného personálu, který je nezastupitelný, tak

s nedostatečným vozovým parkem pro zajištění služeb u všech uživatelů v rámci celého rozsáhlého území.

Tab. 4.9.: Kapacita zařízení sociálních služeb

Druh zařízení sociálních služeb	pobytová					ambulantní					terénní				
	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory
Domovy pro seniory	103			103											
Domovy se zvláštním režimem	27			27											
Nízkoprahová zařízení pro děti a Mládež						25					4				
Terapeutické komunity	47			18											
Sociální poradny								15					2		
Centra sociálně rehabilitačních služeb						18					1				
Ostatní						29					173				

Zdroj: MPSV, vlastní šetření v rámci jednotlivých zařízení

Domov pro seniory Mitrov má celkovou kapacitu 103 lůžek, což odpovídá naplnění z konce roku 2011, koncem roku 2012 zde bylo ubytováno 101 klientů. Dále bylo během roku 2012 přijato 23 nových klientů a propuštěno (nebo zemřelo) 25 klientů stávajících. Pokud jde o věk klientů, tak největší počet byl zaznamenán v kategorii od 76 do 85 let, celkem 44 klientů. Ve věku 86 - 95 let byl evidován počet klientů 25, ve věku 66 - 75 let 20 klientů. Pod 65 let (včetně) zde za rok 2012 bylo ubytováno pouze 9 klientů, nad 96 let pouze 3 klienti.

Domov se zvláštním režimem Mitrov má kapacitu 27 lůžek. Každý rok je tato kapacita zcela naplněna. Z tohoto počtu bylo v roce 2012 nově přijatých 11 osob, současně 11 osob bylo propuštěno nebo zemřelo. Největší počet klientů se pohybuje opět ve věkové kategorii 76 - 85 let. Druhý nejvyšší počet představují klienti ve věku 66 - 75 let, celkem 6, o jednoho klienta méně pak kategorie 86 - 95 let, tedy 5 celkem. Mladší klient 65 let zde byl pouze 1, stejně tak starší klient 96 let.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež **Nadosah** - okamžitá kapacita klubu (ambulantní formy) je 25 klientů, denní kapacita klubu 50 klientů. Kapacita terénní formy jsou 4 klienti, denní kapacita 25. Za rok 2012 zařízení využilo celkem 148 osob. Někteří klienti během roku využívají jak ambulantní služby (klub), tak terénní, proto z celkového počtu 148 osob 122 docházelo na klub nízkoprahového centra a současně 126 ze 148 bylo obsluhováno v terénu. Během roku 2012 se uskutečnilo celkem 3091 kontaktů (návštěv) - 2100 v rámci klubu, 991 v rámci terénních služeb. Pracovníci tohoto zařízení se potýkají s nedostatečnou kapacitou jak prostorovou, tak personální, která neodpovídá současnému počtu evidovaných/aktivních uživatelů.

Terapeutická komunita Sejřek - kapacita programu je 18 klientů, přičemž délka léčby je 30 - 56 týdnů. Za rok 2012 se programu zúčastnilo celkem 47 klientů (uživatelů drog). Z tohoto počtu léčbu úspěšně ukončilo pouze 8 klientů. Léčbu předčasně ukončilo celkem 25 osob. Průměrně se klienti léčili 112 dnů v roce.
Průměrný věk klientů se v roce 2012 pohybovat kolem 29,6 let. Dále se ve Výroční zprávě uvádí, že 48 klientů (neuživatelů drog) využilo alespoň jednou služeb programu.

Občanská poradna Bystřice nad Pernštejnem (Portimo, o.p.s. z Nové Města na Moravě) - v Registru poskytovatelů je uvedeno, že poradna má denní kapacitu 13 intervencí (po 30 min.) pokud jde o ambulantní poskytnutí služby a pouze 1 intervenci (také po 30 min.) pokud jde o terénní formu služby. Z Výroční zprávy lze vyčíst údaje o počtu klientů a počtu zodpovězených dotazů. Pro rok 2012 se uvádí 499 uživatelů, kterým bylo zodpovězeno celkem 744 dotazů. Někteří uživatelé poradnu navštívili opakovaně.

Klub v 9 (Centrum sociálně rehabilitačních služeb) - jedná se o centrum, které zřizuje charita ve Žďáře nad Sázavou, ve Výroční zprávě jsou počty uvedeny za obě pobočky (žďárskou i bystřickou). Celkem se za rok 2012 ambulantní formy zúčastnilo 36 uživatelů a terénní formy 20 uživatelů, přičemž někteří využili obě formy služby. Dále došlo k 132 ambulantním kontaktům a k 23 terénním kontaktům. Celkový počet intervencí dosáhl hodnoty 2 331, z čehož bylo 2056 ambulantních a 275 terénních.

V kolonce Ostatní:
Osobní asistence Velké Meziříčí (místní pobočka Bystřice nad Pernštejnem- terénních klientů 7) - Výroční zpráva uvádí pro obě pobočky celkem 37 uživatelů v roce 2012 a celkem 3366 návštěv. I zde se v současné době potýkají s nedostatkem personálu a vozidel, bez kterých není možné zajistit péči u všech klientů při vzrůstající poptávce po službách tohoto charakteru. Poskytnout službu v plném rozsahu momentálně není vždy reálné.

Centrum aktivizačních služeb pro seniory Včela (ambulantních klientů 20) - Dle Výroční zprávy v roce 2012 služeb tohoto centra celkem využilo 46 osob, proběhlo 3 375 návštěv a bylo provedeno 4 824 úkonů.

Charitní pečovatelská služba Bystřice nad Pernštejnem (ambulantní klienti 1, terénních klientů 13) - za rok 2012 byla pečovatelská služba poskytnuta celkem 220 klientům, proběhlo 28 016 návštěv a celkem 33 477 úkonů.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Bystřice nad Pernštejnem (ambulantních klientů 3, terénních klientů 3). Celkový počet rodin, kterým byla služba poskytnuta v roce 2012, byl 4, na konci roku 2012 se jednalo již jen o 3 rodiny. Celkem proběhlo 261 kontaktů. Službu zajišťuje společnost Portimo, o.p.s. Nové Město na Moravě.

Dům s pečovatelskou službou Dolní Rožínka (terénních klientů 80 = kapacita) - Dle Výroční zprávy v roce 2012 byla služba poskytnuta celkem 72 uživatelům. V budově Domu s PS službu využilo

37 klientů, mimo budovu 35 klientů. Dále je zde uvedeno, že 15 uživatelům byla ukončena smlouva - 4 z důvodu úmrtí, 9 z důvodu nevyužívání služby, 2 uživatelé museli odejít do zařízení s 24 hodinovou péčí.
Pečovatelská služba Vír (ambulantních klientů 5, terénních klientů 70). Pečují cca o 70 osob ročně z Víru a okolních obcí.
Všechny uvedené údaje byly dle vlastního šetření téměř shodné s Registrem poskytovatelů, jedinou výjimku představuje Terapeutická komunita Sejřek, která navíc uvedla 47 pobytových klientů, což znamená, že se na 18 lůžkách vystřídají ročně asi 2 - 3 skupiny osob.

Tab. 4.10.: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012

	Pečovatelská služba	Osobní asistence	Tísňová péče	Průvodcovské a předčitatelské služby	Podpora samostatného bydlení	Odlehčovací služby	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	Tlumočnické služby
Příjmy z úhrad uživatelů	643 878	81 944	0	0	0	14 162	0	0
Výdaje	3 747 644	395 886	0	0	0	173 208	323 214	0
Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu (%)	17,18	20,70	0	0	0	8,18	0	0

Zdroj: Vlastní šetření v rámci jednotlivých zařízení

Čísla uvedená v tabulce poskytla pouze Oblastní charita Žďár nad Sázavou, která zde zřizuje řadu sociálních zařízení a služeb. Jedná se o služby pečovatelské (Charitní pečovatelská služba Bystřice nad Pernštejnem), osobní asistenci (Velké Meziříčí s místní pobočkou), odlehčovací služby a sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (Centrum aktivizačních služeb pro seniory Včela a Centrum služeb pro podporu duševního zdraví Klub v 9). Jiná zařízení z ORP Bystřice nad Pernštejnem data bohužel neposkytla nebo zde služby tohoto charakteru nejsou poskytovány.
Z tabulky i grafu (Graf č. 4.8.) je jasně patrná výrazná převaha výdajů nad příjmy od uživatelů služeb.

Tab. 4.11.: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012

Pečovatelská služba	9
Osobní asistence	

Tísňová péče	
Průvodcovské a předčitatelské služby	
Podpora samostatného bydlení	
Odlehčovací služby	
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	

Zdroj: Vlastní šetření v rámci jednotlivých zařízení

Do výše uvedené tabulky 4.11. bylo možné vyplnit pouze údaj poskytnutý od Oblastní charity Žďár nad Sázavou za Charitní pečovatelskou službu Bystřice nad Pernštejnem.

Údaje od jiných zařízení se nepodařilo získat. Výjimkou je Domov pro seniory a Domov se zvláštním režimem Mitrov. Zde bylo v roce 2012 evidováno 38 neuspokojených žadatelů v Domově pro seniory a 11 neuspokojených žadatelů v Domově se zvláštním režimem. Celkem tedy 49 žadatelů. V roce 2013 mírně klesl počet neuspokojených žadatelů v Domově pro seniory na 31, ale rapidně vzrostl počet neuspokojených žadatelů v Domově se zvláštním režimem na 34. Celkem tedy 65 neuspokojených žadatelů za rok 2013. Tento trend může ukazovat na nedostatečnou kapacitu obou zařízení, která je u DS 103 a u DZR pouze 27 lůžek. Každý rok je celé zařízení zcela obsazeno. Pochopitelně je nutné počítat i s tím, že některé osoby, které si podají žádost, nemají v úmyslu ihned nastoupit. Žádost pro ně může představovat jakousi pojistku do budoucna.

V současné době značně vzrůstá poptávka po službě Osobní asistence Bystřice nad Pernštejnem (číslo není evidováno), bohužel není vždy možné službu poskytnout v plném rozsahu. Bylo by žádoucí, kdyby došlo k personálnímu navýšení a také ke koupi vozidla, které by bylo využito na poskytnutí služby v okolí.

Tab. 4.12.: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 v posuzovaném správním obvodu

Druh sociální služby	Děti a mládež do 18 let	Muži	Ženy
Sociální rehabilitace	-	6	6
Domov pro seniory	-	29	72
Domovy se zvláštním režimem	-	7	20
Terapeutické komunity	-	31	16

Zdroj: Vlastní šetření, Výroční zprávy jednotlivých zařízení

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež **Nadosah** uvedlo, že sociální službu v roce 2012 poskytlo celkem 124 dětem a mládeži do 18 let, 20 mužům a 4 ženám. Celkem tedy 148 klientům. Dle Registru poskytovatelů je okamžitý počet klientů 29 (4 terénních a 25 ambulantních). S tím, že denní počet ambulantních klientů může činit až 50 osob a denní počet terénních klientů až 25. Klienti dochází do zařízení opakovaně.

Sociální rehabilitace = Centrum služeb pro podporu duševního zdraví **Klub v 9**. V tomto případě je zde za rok 2012 uvedeno celkem 10 klientů ambulantní formy (6 mužů a 4 ženy) a 2 klienti terénní formy (2 ženy). Okamžitá kapacita dle Registru poskytovatelů činní u ambulantních klientů 18 a terénních klientů 1, v případě terénních klientů je denní kapacita uváděna až 5. I zde se určitě jedná o opakované návštěvy stejných klientů.

Domov pro seniory Mitrov - za rok 2012 uvádí celkový počet klientů 101, z toho 29 mužů a 72 žen. Celková kapacita dle Registru Poskytovatelů je udávána jako 103 lůžek. V roce 2012 byla tedy pouze 2 lůžka nevyužita. Pro rok 2013 byla kapacita naplněna zcela.

Domov se zvláštním režimem Mitrov - pro rok 2012 činí celkový počet uživatelů 27 - z toho 7 mužů a 20 žen. Kapacita zařízení je dle Registru poskytovatelů 15 lůžek v pavilonu a 12 lůžek v budově zámku = 27 lůžek celkem. Domov byl tedy zcela obsazen.

Terapeutická komunita Sejřek - v roce 2012 celkem 31 mužů a 16 žen. Dohromady tedy 47 klientů za celý rok 2012. Dle Registru poskytovatelů disponuje Terapeutická komunita 18 lůžky, dle vlastního šetření byl pro rok 2012 zjištěn počet klientů 47, což ukazuje na fakt, že lůžka jsou po celý rok většinou obsazena. Na každé lůžko připadají 2 až 3 klienti ročně. Průměrná délka léčby jednoho klienta je uváděna jako 112 dnů v roce 2012. Celkový počet klientů na rok 2012 prakticky odpovídá maximálním kapacitám.
Celkově ze všech údajů vyplývá, že populace stárne a ženy se obecně dožívají vyššího průměrného věku než muži (Graf č. 4.14.), proto je i jejich počet výrazně vyšší v sociálních zařízeních poskytujících pobytovou péči (Graf č. 4.9.). Naopak pokud jde o léčbu závislosti na drogách (Terapeutická komunita) a krizovou životní situaci spojenou s užíváním drog, jsou na tom ženy lépe než muži – až o jednu polovinu.
Ostatní zařízení data neposkytla.

Tab. 4.13.: Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Centra denních služeb	0	0	0	0
Denní stacionáře	0	0	0	0
Týdenní stacionáře	0	0	0	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	0	0	0
Domovy pro seniory	81 103	0	0	803
Domovy se zvláštním režimem	21 681	0	0	803
Chráněné bydlení	0	0	0	0
Azylové domy	0	0	0	0
Domy na půl cesty	0	0	0	0

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Zařízení pro krizovou pomoc	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1 395 349	90 428/5 813	0	0
Noclehárny	0	0	0	0
Terapeutické komunity	5 992 000	0	0	1 264
Sociální poradny	0	0	0	0
Sociálně terapeutické dílny	0	0	0	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	287 363	22 105/2 993	0	0
Pracoviště rané péče	0	0	0	0
Intervenční centra	0	0	0	0
Služby následné péče	0	0	0	0
ostatní	0	0	0	0

Zdroj: Vlastní šetření

Náklady na jednotlivé služby u DS a DZR Mitrov (Graf č. 4.10.) jsou děleny procentní sazbou 80/20, nejsou vyčísleny přesně, pravděpodobně mzdové náklady u DZR jsou vyšší než na DS. Dále data poskytla Terapeutická komunita Sejřek a Oblastní charita Žďár nad Sázavou za Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Nadosah a Centrum služeb pro podporu duševního zdraví Klub v 9 (Centrum rehabilitačních služeb).
Ostatní zařízení data neposkytla.

Tab. 4.13a: Výše nákladů jednotlivých zařízení na zajištění sociálních služeb v roce 2012

Zařízení poskytující sociální služby	Celkové náklady v Kč
Nízkoprahové zařízení Nadosah	1 509 174
DS Mitrov	30 348 895
DZR Mitrov	7 587 223
Dům s PS Dolní Rožínka	3 353 379
PS Vír	773 000
Občanská poradna Bystřice nad P.	892 000
Soc. aktiv. sl. pro rodiny s dětmi	410 000
Charitní pečovatelská služba Bystřice nad P.	4 843 408
Osobní asistence	2 718 279
Centrum aktivizačních služeb Včela	331 205

Zdroj: Vlastní šetření, Výroční zprávy

Dle Výročních zpráv a vlastního šetření, byly zjištěny celkové náklady (Tab. 4.13a) na provoz na tyto zařízení a služby:

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Nadosah - ve Výroční zprávě 2012 uveden 1 509 174 Kč jako celkové náklady.

Domov pro seniory a Dům se zvláštním režimem Mitrov - obě zařízení uvádí společné náklady pro rok 2012 ve výši 37 936 119 Kč (náklady se pohybují mezi oběma zařízeními v poměru 80:20, tzn., že 30 348 895,2 Kč připadá na Domov pro seniory a cca 7 587 223,8 Kč na Domov se zvláštním režimem).

Dům s pečovatelskou službou Dolní Rožínka - náklady na rok 2012 činily 3 353 379 Kč.

Pečovatelská služba Vír - pro rok 2012 byly náklady vyčísleny v hodnotě 773 000 Kč, 25 000 Kč byl příspěvek na osoby se zdravotním postižením a Domov se zvláštním režimem.

Občanská poradna Bystřice nad Pernštejnem - společně s poradnou v Novém Městě na Moravě (jeden zřizovatel - Portimo, o.p.s.) za rok 2012 uvádí celkové náklady 892 000 Kč.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Bystřice nad Pernštejnem - společně se sociálně aktivizačními službami v Novém Městě na Moravě (jeden zřizovatel - Portimo, o.p.s.) za rok 2012 uvádí celkové náklady 410 000 Kč.

Charitní pečovatelská služba Bystřice nad Pernštejnem - celkové náklady se pro rok 2012 vyšplhaly na částku 4 843 408 Kč.

Osobní asistence Bystřice nad Pernštejnem - bohužel celkové náklady jsou počítány dohromady, včetně pobočky ve Žďáře nad Sázavou a Velkém Meziříčí - náklady jsou vyčísleny v hodnotě 2 718 279 Kč.

Centrum aktivizačních služeb pro seniory Včela - celkové náklady na tuto službu v roce 2012 činily 331 205 Kč.

Dobrovolnictví

Dobrovolnická služba je na území České republiky definována v rámci zákona č. 198/2002, Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V rámci našeho státu existuje a působí řada různých forem a organizací poskytujících dobrovolnické služby. Cílem zákona není těmto organizacím něco diktovat, ale pouze určovat podmínky, za kterých stát tuto službu podporuje, včetně přidělování dotací organizacím s akreditovanými projekty.

V ORP Bystřice nad Pernštejnem ve sledovaných letech 2010 - 2012 nesídlila žádná dobrovolnická organizace. Ani v současné době nedošlo k nějakým změnám. Dobrovolnická organizace, která na ORP zasahuje svojí působností, je Domácí hospic Vysočina, o.p.s. neboli bývalé Středisko hospicové péče Nové Město na Moravě. Toto sdružení zajišťuje pravidelné návštěvy dobrovolníků ve smluvních zařízeních - v případě ORP Bystřice se jedná o Domov pro seniory Mitrov, kde si dobrovolníci odpracovali celkem 577 hodin za rok 2012.

Dále zde příležitostně působí dobrovolníci z dobrovolnického centra Kambala - zřizuje Oblastní charita Žďár nad Sázavou - v Domě s PS Bystřice nad Pernštejnem. Kambala poskytuje dobrovolnickou pomoc v zařízeních Oblastní charity Žďár nad Sázavou (dobrovolníci pomáhají dle potřeby v jednotlivých zařízeních, a to pravidelně či jednorázově). Dále dobrovolníci pomáhají s organizováním Tříkrálové sbírky, při jednorázových charitních akcích, při živelných pohromách, dále

poskytují individuální humanitární pomoc, pomoc při mimořádných událostech a podobně. V roce 2012 zde působilo pod dohodou (smluvně) 87 dobrovolníků, počet jednorázových dobrovolníků se vyšplhal na číslo 1 745. Celkové náklady činily 660 885 Kč.

První organizace (Domácí hospic Vysočina) se zabývá především pomocí osobám zdravotně postiženým a seniorům - dobrovolníci dojíždí do Domova pro seniory Mitrov. Kambala se svojí činností zaměřuje na zvyšování kvality sociálních, zdravotních a humanitárních služeb - pomoc v zařízeních Oblastní Charity Žďár nad Sázavou při organizování Tříkrálové sbírky, jednorázových charitních akcích, živelných pohromách, v roce 2012 spolupracovala na veřejné službě s občany vyslanými na pomoc z Úřadu práce (v rámci ORP realizováno v Charitní pečovatelské službě Bystřice nad Pernštejnem, nízkoprahovém zařízení Nadosah) apod.

4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Poskytovatelé služeb	zájem uživatelů o poskytované služby, dostatek financí	absence určité služby a financí na její zavedení, nízká kvalita služeb	vzájemná setkání a výměna zkušeností	zajistit finance a organizaci, motivace uživatelů
Obce	zajištění všech obyvatel alespoň základními službami dle požadavků, malé finanční náklady z vlastního rozpočtu, dotace	nedostatek financí z rozpočtu obce, nezájem občanů o zajištěné služby, neochota obcí zajistit služby	vzájemná setkání, meziobecní spolupráce	Více externích finančních zdrojů, navýšení rozpočtů obcí, zajištění služeb v rámci většiny obcí
Stát	možnost uvolnění více financí na zajištění sociálních služeb, externí finanční zdroje (př. EU)	nedostatek financí, růst státního dluhu	vhodné dotační programy	Nalezení finančního zdroje, dotace
Kraj	více financí na zajištění služeb v rámci kraje ze strany státu	nedostatek financí a neochota podílet se na zajištění sociálních služeb	komunikace na státní i obecní úrovni	nalezení finančního zdroje, dotace
Veřejnost	dostupnost co největšího počtu sociálních sužeb v časově co nejméně omezeném úseku	zajištěné služby nebudou vždy využívány (chod však musí být vždy zajištěn - finančně náročné)	komunikace obcí s občany, obcí s krajem, kraje se státem apod.	Zajištění co největšího počtu služeb i v rámci nejmenších územních jednotek jako jsou např. malé obce s nízkým počtem obyvatel (řádově desítky) a financí na jejich provoz

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Senioři a zdravotně postižení	větší kapacita, snadnější přístup k požadované péči, finance, zajištění obědů a běžných nákupů, bezbariérové přístupy do veřejných budov a byty, nepřetržitá služba v domech s pečovatelskou službou	absence určité služby a financí na její zavedení, nedostupnost časová a dopravní, nedojde k vybudování bezbariérových přístupů, nemožnost zajištění některých služeb	setkání a postupné řešení problémů	zvýšení kapacit, vybudování dalšího DS, zlepšení dopravní sítě a dostupnosti služeb, finance na rozšíření služeb i podporu stávajících, bezbariérovost - budov bytů (řeší se), zajistit lepší terénní pečovatelské služby
Rodina, děti, mládež	rozšíření vzdělávacích programů pro rodiče na mateřské dovolené, kvalitnější trávení volného času - zaměřeno na děti a mladistvé, bezplatné nárazové hlídání dětí pro rodiny v krizové situaci	nedostatek financí, nezájem uživatelů o služby do budoucna, neochota dělat něco zdarma (hlídání)	podpora stávajících zařízení, zajištění financí - dotace, granty	rozšíření služeb centra Nadosah -centrum prevence a Kopretiny - centra pro rodiče a děti, zřízení Psychocentrum, finanční podpora stávajících sociálních služeb, budování a zajištění prostor pro volnočasové aktivity
Dobrovolníci	větší využití stávajících dobrovolníků a zvýšení zájmu o dobrovolnickou činnost, vytvoření nějaké organizace v rámci ORP	nezájem o dobrovolnou činnost z hlediska poskytovatelů služeb, uživatelů i osob, kteří by ji mohli vykonávat	setkání s dobrovolnickými organizacemi z jiných ORP - zkušenosti	Zavedení organizace vykonávající dobrovolnickou péči v rámci ORP
Drogově závislí	pomoc při léčbě závislosti na návykových látkách, obtížnější přístup k drogám, alkoholu a jiným návykovým látkám, více možností trávení volného času, odborná pomoc a poradenství	neochota léčit se ze závislosti, spolupráce uživatelů drog se sociálními pracovníky, neabsolvování celé léčby - předčasné ukončení	přednášky, diskuze na školách, v rámci Nadosah	zavedení větší kontroly a přísnějších opatření na prodej alkoholu, tabáku atd., pestřejší nabídka na trávení volného času, rozšíření služeb Nadosah a Terapeutické komunity Sejřek, více přednášek na téma problematika drogové závislosti
Nezaměstnaní	poradna pro nezaměstnané, sezónní brigády, zprostředkování práce pro mladé, absolventy, dlouhodobě nezaměstnané	nedostatek pracovních míst, neochota tvorby nových pracovních míst	nabídka rekvalifikace, jazykových kurzů	odborná pomoc nezaměstnaným, upřednostňování místních občanů při obsazování volných pracovních pozic, tvorba pracovních míst - trvalých i sezónních
Bezdomovci	zajištění ubytování, stravy	nezájem uživatelů o nabízené služby	komunikace s dotčenými	stavba Pastoušky, noclehárny, zajištění

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
		(zajištění ubytování atd.), finance	osobami	stravy, finance
Nesvéprávní	péče rodiny, umístění do vhodného sociálního zařízení	nedostatečná kapacita zařízení, neochota a nemožnost postarat se ze strany rodiny	komunikace rodiny s vhodným poskytovatelem služby	zajištění odborné péče
Etnické skupiny	zaměstnanost	neochota zaměstnat tyto osoby či neochota pracovat na straně druhé	poradny	rekvalifikace, pracovní příležitosti
Osoby v sociální krizi	odborná pomoc v sociální krizi, návrat zpět do běžného života, zaměstnání a bydlení	nedostatek služeb pro tuto cílovou skupinu	poradny, úřady práce	zajištění přechodného bydlení, stravy, rekvalifikace, zaměstnání, ochrana
Osoby v dluhové pasti	odborné poradenství pro tyto osoby, pomoc při řešení dluhů a návrat do běžného života, podpora řešení souvisejících problémů	nedostatečné poradenství, stále větší zadlužování	poradny, komunikace s věřiteli	poskytovat dluhové poradenství, pomoc při sestavení splátkového kalendáře, více informací ohledně finanční gramotnosti a prevence zadlužení

Zdroj: Vlastní šetření

Analýza rizik – registr rizik v oblasti sociálních služeb

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	4	12	finanční podpora ze strany státu, meziobecní spolupráce	zřizovatel, poskytovatel (obec, obecně prospěšná společnost, kraj…)
Nedostatek financí na zajištění služeb a vybavení	3	4	12	fondy EU, finanční podpora ze strany státu, meziobecní spolupráce	poskytovatel a zřizovatel
Nedostatek financí na platy	4	4	16	větší finanční podpora	zřizovatel, obec, kraj, stát
Nesystémovost financování služeb	4	4	16	zavedení systému financování (např. víceleté) i vzhledem k území, kde se služby poskytují	zřizovatel, poskytovatel
Střednědobý plán Kraje	5	5	25	zařazením služby do Střednědobého plánu	poskytovatel služby

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
				(větší finanční nezávislost, příliv peněz z Kraje)	
Organizační riziko					
Omezená pracovní doba	5	3	15	nová pracovní místa pro širší pokrytí služeb (večerní hodiny, víkendy)	poskytovatel (zejména pečovatelské služby)
Chybějící spolupráce zdravotnických zařízení s Domácí hospicovou péčí	4	3	12	zlepšení vzájemné komunikace, zajištění informovanosti nemocným, meziobecní spolupráce	organizace zajišťující hospicovou péči
Nevytížené úvazky - nestálost uživatelů	2	3	6	zlepšení péče a tedy i zdravotního stavu uživatelů, důraz na zdravější životní styl	poskytovatelé služeb, zaměstnanci zařízení
Nízká informovanost v terénu o některých službách	4	3	12	zlepšení všeobecné informovanosti, distribuce katalogu služeb mezi občany, meziobecní spolupráce	poskytovatelé, obec
Nepokrytost celého území některými službami	4	5	20	rozdělení území mezi jednotlivé poskytovatele (zejména terénních služeb), meziobecní spolupráce	poskytovatelé a zřizovatelé
Nedostatečná vzájemná spolupráce obcí a zařízení	3	5	15	zisk finančních příspěvků na provoz služeb od obcí, meziobecní spolupráce	zřizovatel, poskytovatel
Chybějící navazující služby	2	4	8	zavedení nových služeb	zřizovatelé, obce, kraj
Právní riziko					
Zákon o obcích - není ukotvena povinnost zajistit péči	5	3	15	ukotvení povinnosti	stát, obec
Zákon o sociálních službách - ne ukotvenost hospicové péče	5	4	20	ukotvení koncepce služeb hospicové péče a jejich popis v zákoně	stát, MPSV, zřizovatel služby
Technické riziko					
Zastaralý a nevyhovující stav budovy	3	4	12	finanční prostředky na opravy, dotace	zřizovatel, obec, vlastník
Bezbariérovost	2	4	8	zajištění bezbariérového vstupu do všech veřejných budov	zřizovatelé, soukromí vlastníci, obce
Věcné riziko					

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Nedostatečný vozový park (malá mobilita pracovníků)	4	4	16	finanční prostředky na nákup nového vybavení	poskytovatel služby (zejména terénní)
Nedostatek personálního zabezpečení	5	3	15	rozšíření kapacit personálu, vznik nových pracovních míst, meziobecní spolupráce (výpomoc)	poskytovatel
Personální nezastupitelnost (odborná)	3	4	12	vzdělávání, více kvalifikovaných sil	poskytovatel
Nemožnost navýšení úvazků z finančních a personálních důvodů	4	3	12	více finančních prostředků na platy a zaměstnance	zřizovatel

Další potřebné analýzy

Tab. 4.14.: Finanční analýza výdajů na sociální služby pro rok 2006 - 2012 dle dat MF

Výdaje na sociální služby za ORP Bystřice nad Pernštejnem v roce 2006		
Paragraf	**Název položky**	**Výdaje v Kč**
4312	Odborné sociální poradenství	4 870
4319	ostatní výdaje související se sociálním poradenstvím	32 540
4322	Ústavy péče pro mládež	1 500
4339	Ostatní sociální péče a pomoc rodině a manželství	769 590
4341	Sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřizpůsobivým	8 730
Výdaje celkem		**817 230**
Výdaje na sociální služby za ORP Bystřice nad Pernštejnem v roce 2007		
Paragraf	**Název položky**	**Výdaje v Kč**
4311	Základní sociální poradenství	8 500
4319	ostatní výdaje související se sociálním poradenstvím	26 040
4322	Ústavy péče pro mládež	1 500
4329	Ostatní sociální péče a pomoc dětem a mládeži	1 500
4334	Pečovatelská služba pro rodinu a děti	31 640
4339	Ostatní sociální péče a pomoc rodině a manželství	1 204 290
4341	Sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřizpůsobivým	9 120
4351	Osobní asistence, pečovatelská služba a podpora samostatného bydlení	2 688 710
4356	Denní stacionáře a centra denních služeb	3 200
4357	Domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy se zvláštním režimem	7 510
4358	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	7 000
Výdaje celkem		**3 989 010**
Výdaje na sociální služby za ORP Bystřice nad Pernštejnem v roce 2008		
Paragraf	**Název položky**	**Výdaje v Kč**

4311	Základní sociální poradenství	8 500
4319	ostatní výdaje související se sociálním poradenstvím	6 090
4322	Ústavy péče pro mládež	3 500
4339	Ostatní sociální péče a pomoc rodině a manželství	495 840
4341	Sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřizpůsobivým	10 870
4351	Osobní asistence, pečovatelská služba a podpora samostatného bydlení	2 924 290
4356	Denní stacionáře a centra denních služeb	1 800
4357	Domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy se zvláštním režimem	15 850
4358	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	6 000
4359	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální péče (např. odlehčovací služby)	3 000
4379	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální prevence (soc. aktiv. sl. pro seniory a osoby se zdrav. pos., telefonickou krizovou pomoc, tlumočnické služby, atd.)	79 410
Výdaje celkem		**3 555 150**
Výdaje na sociální služby za ORP Bystřice nad Pernštejnem v roce 2009		
Paragraf	**Název položky**	**Výdaje v Kč**
4311	Základní sociální poradenství	1 500
4319	ostatní výdaje související se sociálním poradenstvím	13 990
4322	Ústavy péče pro mládež	3 500
4329	Ostatní sociální péče a pomoc dětem a mládeži	2 000
4333	Domovy - penziony pro matky s dětmi	30 000
4339	Ostatní sociální péče a pomoc rodině a manželství	1 145 420
4341	Sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřizpůsobivým	7 500
4351	Osobní asistence, pečovatelská služba a podpora samostatného bydlení	2 923 450
4356	Denní stacionáře a centra denních služeb	10 850
4357	Domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy se zvláštním režimem	25 240
4358	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	2 000
4359	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální péče (např. odlehčovací služby)	2 000
4379	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální prevence (soc. aktiv. sl. pro seniory a osoby se zdrav. pos., telefonickou krizovou pomoc, tlumočnické služby, atd.)	86 010
Výdaje celkem		**4 253 460**
Výdaje na sociální služby za ORP Bystřice nad Pernštejnem v roce 2010		
Paragraf	**Název položky**	**Výdaje v Kč**
4311	Základní sociální poradenství	2 000
4319	ostatní výdaje související se sociálním poradenstvím	6 980
4339	Ostatní sociální péče a pomoc rodině a manželství	1 508 210
4341	Sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřizpůsobivým	11 310
4351	Osobní asistence, pečovatelská služba a podpora samostatného bydlení	3 404 080
4356	Denní stacionáře a centra denních služeb	42 040
4357	Domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy se zvláštním režimem	25 410
4358	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	2 000
4379	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální prevence (soc. aktiv. sl. pro seniory a osoby se zdrav. pos., telefonickou krizovou pomoc, tlumočnické služby, atd.)	149 230

Výdaje celkem		**5 151 260**
Výdaje na sociální služby za ORP Bystřice nad Pernštejnem v roce 2011		
Paragraf	**Název položky**	**Výdaje v Kč**
4311	Základní sociální poradenství	2 000
4319	ostatní výdaje související se sociálním poradenstvím	6 890
4339	Ostatní sociální péče a pomoc rodině a manželství	991 860
4341	Sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřizpůsobivým	14 830
4349	Ostatní sociální péče a pomoc ostatním skupinám obyvatelstva (pomoc propuštěným vězňům, prevence kriminality, neoddělitelné podpory více skupinám obyvatel.)	1 000
4351	Osobní asistence, pečovatelská služba a podpora samostatného bydlení	3 338 530
4356	Denní stacionáře a centra denních služeb	9 440
4357	Domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy se zvláštním režimem	45 020
4358	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	5 000
4359	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální péče (zahrnuje i odlehčovací služby)	2 000
4379	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální prevence (soc. aktiv. sl. pro seniory a osoby se zdrav. pos., telefonickou krizovou pomoc, tlumočnické služby, atd.)	135 070
Výdaje celkem		**4 551 640**
Výdaje na sociální služby za ORP Bystřice nad Pernštejnem v roce 2012		
Paragraf	**Název položky**	**Výdaje v Kč**
4311	Základní sociální poradenství	2 000
4319	ostatní výdaje související se sociálním poradenstvím	8 400
4329	Ostatní sociální péče a pomoc dětem a mládeži (i výživné od osob povinných výživou)	2 100
4339	Ostatní sociální péče a pomoc rodině a manželství	21 200
4341	Sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřizpůsobivým	1 038 280
4351	Osobní asistence, pečovatelská služba a podpora samostatného bydlení	3 368 870
4356	Denní stacionáře a centra denních služeb	52 280
4357	Domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy se zvláštním režimem	34 570
4358	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	3 000
4359	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální péče (zahrnuje i odlehčovací služby)	3 000
4379	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální prevence (soc. aktiv. sl. pro seniory a osoby se zdrav. pos., telefonickou krizovou pomoc, tlumočnické služby, atd.)	77 540
Výdaje celkem		**4 611 240**

Zdroj: MF - Výdaje obcí 2006 – 2012

Výše uvedená data (tab. 4.14.) vychází ze souboru Výdaje obcí pro rok 2006 až 2012. Záměrně byly vybrány tyto roky, neboť ukazují změnu financování sociálních služeb po změně zákona o sociálních službách, která se projevila v roce 2007. První rok je brán jako kontrastní, byť ne vypovídající z hlediska konečné hodnoty, neboť neobsahuje všechny položky.

V prvním sledovaném roce, 2006, výdaje dosáhly hodnoty 817 230 Kč. Většinu těchto výdajů tvořily finance na pomoc rodině a manželům. V tomto roce zde na ORP žilo 20 704 obyvatel v rámci 39 obcí.

Po změně zákona o sociálních službách:

V dalším roce 2007 výdaje na sociální služby činily celkem 3 989 010 Kč. Největší položku výdajů představovaly výdaje na pečovatelskou službu a osobní asistenci, druhou výraznou položku opět tvořily náklady na pomoc a péči rodině a manželům. Počet obyvatel dosáhl hodnoty 20 629, což je jen mírný pokles, proti roku předchozímu.
Roku 2008 náklady vystoupaly na hodnotu 3 555 150 Kč. Ve srovnání s rokem minulým se jednalo o určitý pokles výdajů na sociální služby. Největší položkou byly výdaje na službu pečovatelskou a osobní asistenci, stejně jako v předešlém roce. Druhou položkou byly výdaje na pomoc manželství a rodině, ostatní položky byly velice vyrovnané. Ve sledovaném roce zde žilo celkem 20 622 obyvatel, jedná se v podstatě o vyrovnaný počet proti roku loňskému (pokles je velice mírný).
V roce 2009 se náklady proti roku loňskému celkově zvýšily na 4 253 460 Kč. Největší položku, jak tomu bylo i v předchozím roce, tvořily náklady na pečovatelskou službu a osobní asistenci. Další významnou položku opět představovaly náklady na pomoc rodině a manželství. Roku 2009 na území ORP žilo celkem 20 489 obyvatel, což je o trochu menší počet jako v roce předešlém.
V roce 2010 činily celkové výdaje na sociální služby 5 151 260 Kč. Největší položkou byly výdaje na služby pečovatelské a osobní asistenci. Druhým výrazním výdajem byla položka na pomoc a péči rodinám a manželům. Počet obyvatel v tomto roce za celé ORP dosáhl počtu 20 391.
Za rok 2011 celkové náklady na sociální služby dosáhly částky 4 551 640 Kč. Jednalo se o pokles cca o 600 000 Kč proti minulému roku. Největší položku tvořila služba pečovatelská a služba osobní asistence. Druhou nákladnou položkou bylo zajištění pomoci rodině a manželství. Počet obyvatel v tomto roce mírně klesl na 20 359 osob v ORP.
V posledním sledovaném roce 2012 činily celkové náklady na sociální služby v rámci ORP 4 611 240 Kč, což je jen mírný vzestup oproti roku předcházejícímu. Největší nákladovou položku tvořily opět služby pečovatelské, poté pomoc občanům v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřizpůsobivým (tato položka se zde objevuje z důvodu změny systému dávek - MěÚ versus ÚP). Naopak významně klesla položka na pomoc rodině a manželům. V tomto roce při stejném počtu obcí dosáhl počet obyvatel výše 20 172, což je opět mírný pokles.
Z tabulek je patrné, že největší množství finančních prostředků je ročně vynakládáno na služby pečovatelské, ty jsou v rámci ORP zajišťovány z třech centrálních oblastí (Bystřice nad Pernštejnem, Dolní Rožínka a Vír) a na služby osobní asistence, která je zajišťována z Bystřice nad Pernštejnem.
Druhou nejnákladnější položkou jsou služby na pomoc rodině a manželství, které mají své centrum opět v Bystřici nad Pernštejnem, ať už se jedná o odborné poradenství, centrum pro rodiče s dětmi či sociálně aktivizační služby pro rodiče s dětmi. Pouze v posledním sledovaném roce byly druhými největšími náklady výdaje na pomoc osobám v hmotné nouzi a osobám sociálně nepřizpůsobivým. Tento fakt je dán jednak demografickým vývojem, skladbou obyvatel a také faktem, že díky vysoké nezaměstnanosti se čím dál více osob ocitá v hmotné nouzi.
Jak je také patrné z grafu, dá se říci, že výdaje na sociální služby nejsou trvale klesající ani stoupající, drží se kolem určitého průměru a mají střídavý charakter. Největší výdaje byly na sociální služby vynaloženy v roce 2010.
Počet obyvatel v rámci sledovaného ORP má od roku 2006 trvale klesající charakter (Graf č. 4.12.).
Celkově je patrný i určitý pokles výdajů na sociální služby (Graf č. 4.11.). Pokles pravděpodobně znamená, že do této oblasti jde čím dál méně peněz jak ze strany státu, kraje, obcí, ale i zřizovatelů, což potvrzují i jednotliví poskytovatelé služeb.

4.1.4. SWOT analýza oblasti sociálních služeb

SWOT Analýza sociálních služeb

Silné stránky	**Slabé stránky**
- ochota většiny obcí řešit sociální problémy občanů	- nedostupnost pečovatelské služby a obecně terénních služeb ve všech obcích
- pestrá nabídka sociálních služeb	- absence odlehčovacích služeb (zajištěno částečně sousedním ORP)
- zajištění pečovatelské služby v případě zájmu do všech obcí ORP	- chybějící chráněné bydlení
- velká kapacita Domu s PS v Bystřici nad Pernštejnem	- omezení či neposkytování pečovatelské služby o svátcích, o víkendech
- zařízení pro léčbu závislostí	- dobrovolnictví pouze od sousedních ORP
- výborná spolupráce Bystřice nad Pernštejnem a Oblastní charity Žďár nad Sázavou	- malý důraz na informovanost
- snaha rozšiřovat spektrum sociálních služeb výstavbou nových zařízení	- hlídání dětí
- služby zaměřené na široké spektrum cílových skupin	- podpora zaměstnanosti
- spolupráce s okolními ORP na zajištění služeb	- nedostatečné personální obsazení zejména terénních služeb
- komunitní plánování sociálních služeb	- chybějící vozový park na zajištění terénních služeb
- volnočasové aktivity pro mládež	- chybí zařízení pro krizovou pomoc
- služby protidrogové prevence	- mladí příjemci drog
- existence centra pro rodiče s dětmi	- chybějící azylová ubytovna (jiné ORP)
- dětská hřiště v obcích	- systém hodnocení efektivity služeb
- chráněná dílna	- senioři pod 65 let vyžadující trvalou péči
- senioři zůstávají co nejdéle ve svém přirozeném prostředí (běžné pro malé vesnice)	- malé množství parkovacích míst pro OZP
- existence řady služeb pro seniory a mladistvé	- chybí psychologická poradna pro děti 6 - 12 let
- poradenství pro řadu cílových skupin	
- dostatečné kapacity většiny poskytovaných služeb	
- existence DS a DZR	
- výstavba Domova pro osoby se zdravotním postižením	
Příležitosti	**Hrozby**
- vznik dobrovolnického svazu, společnosti	- nedostatečné financování sociálních služeb
- meziobecní spolupráce v poskytování terénních služeb	- nejasné financování služeb ze strany státu
- přerozdělení území mezi poskytovatele pečovatelské služby	- chybějící jasné ukotvení některých služeb v zákoně o sociálních službách
- využití Národního rozvojového programu mobility	- zákon o obcích - není dána povinnost zajištění služeb
- využívání evropských dotačních programů na rozvoj sociálních služeb	- nedostatek odborného personálu i prostor na zajištění služeb
- spolupráce obcí na finančním zajištění služeb	- nezaměstnanost
- spolupráce obcí s poskytovateli služeb	- prioritou menších obcí není plánování sociálních služeb
- zajištění financí na platy a technické zázemí služeb	- odchod mladých lidí
- nákup automobilů na zajištění terénních služeb	- stárnutí populace v rámci regionu

- zvýšení informovanosti vydáváním a distribucí katalogu služeb	- zvyšování počtu osob bez přístřeší
- vzdělávání sociálních pracovníků	- vysoká pravděpodobnost dostupnosti drog v regionu
- sociální podnikání	- zvyšující se počet osob v dluhové pasti
- jiný systém financování služeb	- vzrůstající administrativa
- spolupráce poskytovatelů služeb v rámci ORP i mimo	- Střednědobý plán kraje neobsahující určité služby
- začleňování sociálně vyloučených osob do běžného života (mentální postižení apod.)	
- tvorba pracovních míst	
- zavedení systému hodnocení efektivity služeb	
- zajištění služeb pro seniory mladší 65 let - zákon	
- vzdělávací programy pro seniory a různé cílové skupiny	
- komunitní plán zaměřit více na malé obce	
- výstavba nových obecních DsPS v případě potřeby	

Zdroj: Vlastní šetření

ORP Bystřice nad Pernštejnem se vyznačuje přiměřenou pestrostí sociálních služeb vzhledem k velikosti regionu a počtu obyvatel. Mezi silné stránky ORP, jak již bylo zmíněno, patří zejména spolupráce s Oblastní charitou Žďár nad Sázavou, tedy s Diecézní charitou Brno, která v ORP i samotné Bystřici nad Pernštejnem zajišťuje řadu sociálních služeb pro velké množství cílových skupin od seniorů, dětí a mladistvých až po osoby s duševním či tělesným onemocněním. Tato vzájemná spolupráce je pro Bystřici nad Pernštejnem velice výhodná především z hlediska finančního zajištění služeb. Samotná Bystřici nad Pernštejnem disponuje také dostatečnou kapacitou v rámci Domu s PS. Velkým plusem je pochopitelně existence Domova pro seniory a Domova se zvláštním režimem na ORP, který zajišťuje pobytové služby místním občanům od 65 let (od 55 pro zvláštní režim).

Bystřice nad Pernštejnem a okolí se také vyznačuje, dle provedených dotazování a výzkumů, poměrně vysokým rizikem pravděpodobnosti dostupnosti a zisku drog, proto je zde velikým přínosem existence Terapeutické komunity, která se zabývá léčbou drogové závislosti a programy s tím souvisejícími. Přínosem je pochopitelně i ochota poskytovatelů zejména pečovatelských služeb tyto služby rozšířit na další obce, neboť v současné době je tato služba zajištěna pouze v některých obcích. V případě zájmu občanů, který se do budoucna očekává, o tyto služby, již nyní několik obcí zvažuje vybudování Domu s pečovatelskou službou. Jedná se například o obci Strážek, Bohuňov a přínosem by byl i v území kolem Dalečína. V současné době jsou tyto lokality v podstatě bez terénních služeb. Mezi pozitiva našeho regionu patří také snaha budovat nová zařízení, jako například vznik Domova pro osoby se zdravotním postižením v rámci Transformačního plánu Ústavu sociální péče Křižanov, který je v letošním roce budován. Jedná se o 2 domy pro osoby s vysokou mírou podpory a celkovou kapacitou 12 uživatelů, financováno z finančních prostředků IOP. Mezi pozitiva patří samozřejmě i komunitní plánování sociálních služeb, které je v současné době platné do roku 2016. Mezi klady Bystřice nad Pernštejnem lze zařadit existenci chráněné dílny v rámci TS města Bystřice, kde je zaměstnáno několik znevýhodněných občanů, i v této oblasti by však mohlo dojít k rozvoji sociálního podnikání. Na přelomu listopadu a prosince 2014 byla v Bystřici nad Pernštejnem také nově otevřena sociální firma Strakovo zahradnictví.

Jak již bylo zmíněno výše, řada obcí v rámci ORP nemá zajištěny terénní služby, což bude do budoucna, a již se to projevuje, představovat mnohem větší problém, než v současné době. Snahou je, aby obyvatelé zůstávali co nejdéle ve svém přirozeném prostředí, což se zde daří velice dobře. Problematický je ovšem demografický vývoj v rámci tohoto území ORP. Vše směřuje ke stárnutí populace a ke stále častějšímu odchodu mladých lidí, otázkou zůstává, kdo se poté bude starat o seniory, když v obci nebudou zajištěny terénní služby. Řešení celé situace však naráží na problém, jak tyto služby financovat a zajistit.
Jako jistý nedostatek zde vnímám i neexistenci katalogu sociálních služeb, ty jsou sice publikovány prostřednictvím Inforočenky, která je jednou za dva roky vydávána Bystřicí nad Pernštejnem, přesto je zde cítit potřeba osamostatnění těchto služeb do samostatného katalogu, který by se dostal ke všem občanům regionu. Slabou stránkou je také neexistence chráněného bydlení a dobrovolnictví, které je částečně zajištěno sousedními ORP Nové Město na Moravě a ORP Žďár nad Sázavou, přesto by bylo žádoucí vytvořit nějakou místní dobrovolnickou organizaci zaštítěnou například MAS či Mikroregionem. Největším problémem jsou i nadále chybějící finanční prostředky na zajištění nových, ale i stávajících služeb. Bez dalších finančních zdrojů nebude možné služby rozšířit mezi další obce a klienty, s tím souvisí i personální a technické vybavení. Tento projekt by mohl přinést spolupráci obcí na financování takovýchto služeb. Velkou příležitostí by byl zisk financí na vzdělávání odborného personálu, rekvalifikaci a také na vzdělávání určitých cílových skupin. Například by mohl vzniknout cyklus putovních přednášek po obcích zaměřený na seniory (finanční gramotnost), osoby v krizi a hmotné nouzi (dluhové pasti), dále na prorodinnou politiku, prevenci drog a na další skupiny osob a témata. Kromě již zmiňované finanční hrozby je určitou hrozbou i zachování zákona o sociálních službách v současné podobě. V zákoně nejsou jasně ukotveny určité služby a zařízení, což představuje pro poskytovatele značný problém. Problematická je například služba domácí hospicové péče. Problémem jsou pochopitelně i vzrůstající administrativní nároky na poskytovatele a také neexistence určitých služeb v Střednědobém plánu kraje Vysočina, jejich zařazení do plánu by znamenalo více peněz pro tyto služby. Jedná se například o sociálně aktivizační služby pro seniory. Mezi závažné hrozby v poslední době patří také zvyšování počtu osob bez přístřeší a absence ubytovny, kde by tyto osoby nalezly střechu nad hlavou. Nejbližší azylový dům se nachází v ORP Žďár nad Sázavou – jedná se o Azylovou ubytovnu pro muže, která je převážně určena pro osoby trvale žijí v rámci města Žďár nad Sázavou. Lidé z okolí jsou přijímáni pouze v případě volných kapacit. Pro ženy se toto zařízení nachází až v Jihlavě. Což již je poměrně značná vzdálenost od původního místa bydliště. ORP se tuto problematiku chystá řešit prostřednictvím výstavby azylového domu/ubytovny pro osoby bez přístřeší. Otázkou je zajištění finančních zdrojů, které budou na tuto výstavbu potřeba.

4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části sociálních služeb)

V ORP Bystřice nad Pernštejnem se nachází celkem 13 stěžejních zařízení sociálních služeb vyplývajících z Registru poskytovatelů. Svojí působností sem však zasahují i zařízení z jiných ORP, celkem lze tady v rámci i nad rámec ORP využít 29 sociálních zařízení. Většina je z ORP Nové Město na Moravě a ze Žďáru nad Sázavou. Dohromady tato zařízení zajišťují cca 33 služeb dle zákona o sociálních službách. Ostatní poskytované služby jsou již nad rámec tohoto zákona – řada fakultativních služeb apod. Služby zde zřizuje několik různých zřizovatelů, z nichž nejvýznamnějším je církev, tedy Oblastní charita Žďár nad Sázavou spadající pod Diecézní charitu Brno.

Z hlediska financování tvoří největší množství finančních prostředků úhrady uživatelů jednotlivých služeb. Ani výše těchto příjmů však zdaleka nepokryje celkové výdaje na tyto služby. Významnou položku pro zřizovatele a poskytovatele z hlediska příjmů tvoří i dotace MPSV, bez těchto prostředků by zajištění služeb nebylo v této podobě možné. I přes tyto finanční příjmy se jednotlivá zařízení potýkají s nedostatkem finančních prostředků, mnohdy i na zajištění základního chodu. S tím vším souvisí i personální problémy a také vybavenost technická, to vše si žádá nemalé finanční zdroje.

Z hlediska kapacit největším počtem míst disponuje Domov pro seniory Mitrov a Dům s PS v Bystřici nad Pernštejnem. Tyto kapacity se v současné době jeví spíše jako dostačující, ovšem vzhledem k budoucímu vývoji populace toto tvrzení v brzké době platit nebude. Jak je patrné z přiložených tabulek (Tab. 2.2.) a grafů (Graf č. 4.12.), v ORP Bystřice nad Pernštejnem dochází k trvalému poklesu počtu obyvatel (rok 2014 vzrůst jen o pár osob). Byť úbytek zatím není nikterak markantní, dá se předpokládat, že tento trend bude pokračovat. V rámci populačních čísel má značně vzrůstající tendenci křivka věkové skupina nad 65 let. Každým rokem v populaci přibývá lidí v důchodovém věku. Z této skupiny vzrůstá každoročně především počet žen, ty se dožívají čím dál vyššího věku. U mužů se jedná také o vzrůstající tendenci ovšem ne v takovém rozsahu (Graf č. 4.13. a 4.14.). S tímto vzrůstajícím počtem seniorů vzrůstají také nároky na zajištění sociálních služeb pro tuto kategorii. Zcela opačný trend má křivka věkové skupiny 0-14 let. Zde sice nedochází k tak markantnímu úbytku, ale pokles počtu mladistvých je přesto patrný (Graf č. 4.13.). K tomuto jevu s největší pravděpodobností dochází proto, že mladí lidé odchází stále častěji za prací do větších měst, rodí se zde méně dětí, také jich připadá menší počet na jednu rodinu. Populace tak celkově stárne.

S výše popsaným jevem a také vzrůstající potřebností sociálních služeb souvisí i problematika nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti se procentuálně pohybuje v průměru kolem 12 – 13 % (Graf č. 4.15.). K výraznému poklesu míry nezaměstnanosti došlo v letech 2007 a 2008, poté již dochází opět k jejímu růstu. Stejná tendence se projevuje i u počtu nezaměstnaných osob evidovaných na ÚP. Kromě let 2007 a 2008 se jejich počet pohybuje mezi hodnotami 1200 – 1300 nezaměstnaných. Procentuálně je v rámci ORP i výrazný počet nezaměstnaných osob se zdravotním postižením (Graf č. 4.15.), jedná se v průměru o 25 %. V letech 2007-2008 se jejich počet vyšplhal dokonce přes 30 %. Tento problém by mohl být řešen prostřednictvím sociálního podnikání, které je jedním z možných návrhů vhodné meziobecní spolupráce. Dalším problémem jsou absolventi škol, i v této skupině dochází v posledních letech k nárůstu počtu nezaměstnaných, v průměru kolem 8 % (Graf č. 4.15). Z tohoto důvodu dochází k stále častějším odchodům mladých a vzdělaných osob do větších měst, kde mají více pracovních příležitostí. Celkově se dá říci, že počet uchazečů na jedno pracovní místo ve sledovaných letech vždy značně přesahoval počet volných pracovních míst (Graf č. 4.16.). Byť poměrně malých hodnot dosahoval v letech 2006 až 2008, než došlo k projevu celostátní krize od roku 2009.

V souvislosti s tímto demografickým vývojem vzrůstá počet neuspokojených žadatelů v rámci jednotlivých služeb. Jedná se například o žádosti o umístění do Domova pro seniory, žádosti na menší Domy s PS, ale také žadatele o služby pečovatelské (z obcí, kde tyto služby nejsou poskytovány), služby osobní asistence, rané péče apod. Ne vždy je možné skloubit zájmy a potřeby uživatelů

s kapacitními, personálními, technickými a hlavně finančními možnostmi. Demografický vývoj také značně ovlivňuje počty uživatelů služeb z hlediska pohlaví. Pokud jde o služby pro seniory obecně, dá se říci, že více je využívají ženy, zejména proto, že ročně vzrůstá jejich počet v kategorii nad 65 let. Muži naopak více využívají služby nízkoprahové a také služby pro léčbu závislostí, z tohoto pohledu se jeví jako rizikovější skupina.

I když je dnes oblast sociálních služeb zajištěna kvalitním a širokospektrým způsobem, bude v blízké budoucnosti nutné zohlednit všechny výše popsané faktory jako demografický vývoj, potřeby občanů a jiné a dospět tak k určitým úpravám, změnám a rozšířením sítě stávajících sociálních služeb. Velkým problém se v současné době stále více stávají lidé bez domova, jejich počet narůstá a v současné době zde na ORP nejsou žádné ubytovací prostory, kam by se tito lidé dali umístit.

Tato fakta potvrzují i data poskytnutá z benchmarkingu. Například srovnáme-li průměrnou míru nezaměstnanosti ORP Bystřice nad Pernštejnem pro období 2008 – 2011 s průměrnou mírou nezaměstnanosti v celém Kraji Vysočina, pak pro ORP dostaneme hodnotu něco přes 12% a pro Kraj Vysočina kolem 10%. V rámci celého Kraje jsme na čtvrtém místě z 15 ORP, pokud jde o největší průměrnou míru nezaměstnanosti ve sledovaném období. Pokud bychom srovnali tento ukazatel celorepublikově s jinými ORP, které mají podobný počet obcí (nastaveno 34 – 42), jsme opět na čtvrté pozici z 22 co do největší míry nezaměstnanosti.

Zaměříme-li se na průměrné běžné výdaje obcí v ORP na sociální služby na obyvatele v letech 2008 – 2012, dostaneme pro ORP Bystřice nad Pernštejnem hodnotu 0,23, přičemž průměr kraje je 0,30. Z tohoto pohledu jsme na tom poměrně dobře ve srovnání s krajským průměrem. Nižší průměrné náklady v rámci Kraje mají již jen 4 ORP z celkových 15. Porovnáme-li toto číslo opět s celorepublikovými ORP, které mají počet obcí mezi 34 – 42 obcemi, dosahujeme na 7 pozici z 22 s nejnižšími průměrnými běžnými výdaji.

Dalším důležitým měřítkem je kapacita v domovech pro seniory a domovech se zvláštním režimem na 1000 obyvatel. Srovnáme-li hodnotu našeho ORP, která dosahuje hodnoty 5,11 pro domovy pro seniory a hodnoty 1,34 pro domovy se zvláštním režimem s krajskými hodnotami, které jsou 6 pro domovy pro seniory a 1.3 pro domovy se zvláštním režimem, zjistíme, že se od sebe příliš neliší. Pokud však srovnáme jednotlivá ORP v rámci celého Kraje Vysočina jsme na 5 pozici z 11 s nejnižší kapacitou v domovech pro seniory na 1000 obyvatel (ORP bez domovů pro seniory vynechána) a na 4 nejnižší pozici z 10 pro domovy se zvláštním režimem (opět vynechána ORP nemající toto zařízení). Pokud tento ukazatel opět srovnáme celorepublikově s podobnými ORP co do počtu obcí (34 – 42) jsme na 11 pozici z 20 s nejnižší kapacitou v domovech pro seniory na 1000 obyvatel a na 12 pozici z 19 s nejnižší kapacitou v domovech se zvláštním režimem na 1000 obyvatel (opět vynechána ORP bez těchto zařízení).

4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí a institucí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

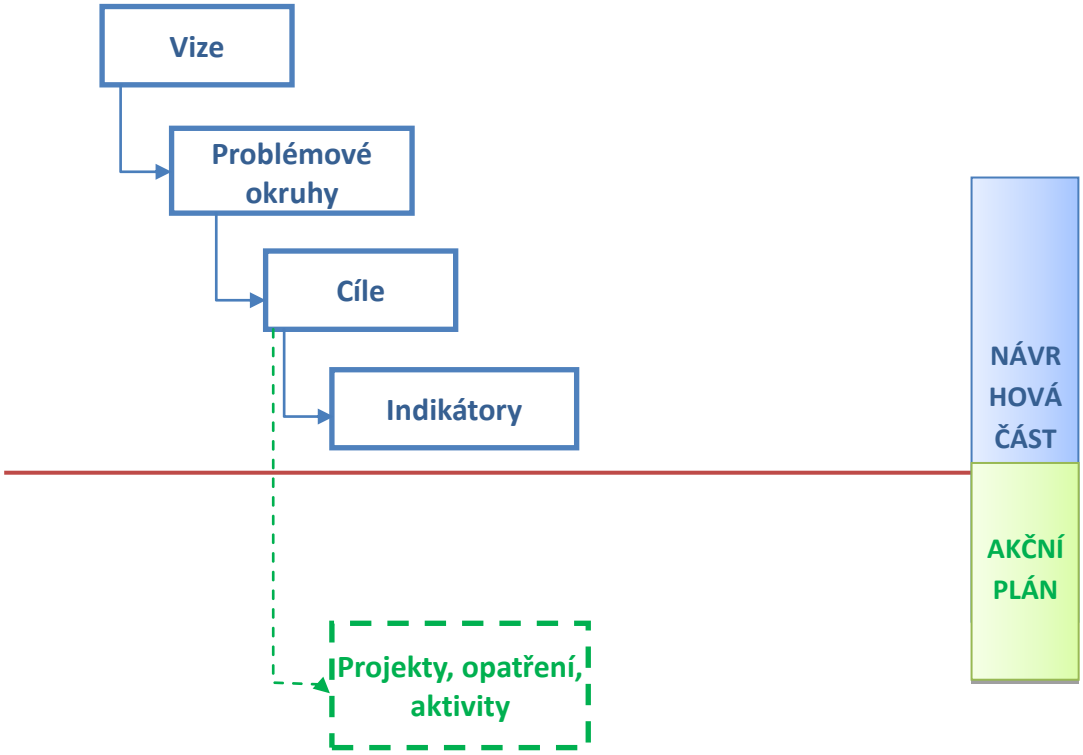

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce			
Sociální služby	**Problémový okruh č. 1: Nedostatečné a chybějící služby ORP Bystřice nad Pernštejnem**	**Problémový okruh č. 2: Vysoká nezaměstnanost**	**Problémový okruh č. 3: Snížená míra informovanosti a lokální omezenost KP sociálních služeb**

	cíl 1.1 Zajištění terénních pečovatelskýc h služeb pro více obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem	cíl 1.2 Zavedení dobrovolnictví v jakékoliv formě	cíl 1.3 Výstavba azylové ubytovny pro osoby bez přístřeší	cíl 2.1 Založení společného sociálního podniku pro osoby se zdravotním postižením a pro dlouhodobě nezaměstnané	cíl 3.1 Vytvoření katalogu sociálních služeb přístupného pro všechny občany ORP Bystřice nad Pernštejnem/ Redistribuce Inforočenky	cíl 3.2 Společný Komunitní plán sociálních služeb vytvořený za účasti všech obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

4.2.2. Vize a problémové okruhy

VIZE

Správní obvod Bystřice nad Pernštejnem, se všemi spolupracujícími obcemi v rámci Mikroregionu Bystřicko je fungujícím svazkem, který zahrnuje téměř všechny obce správního obvodu, který se stará především o podporu kulturní, společenskou a vzdělávací a rozvoj celého regionu.

I nadále je udrženo předškolní vzdělávání na malých obcích a školního vzdělávání na dosavadní úrovni. Mikroregion Bystřicko se podílí na pořádání a podpoře sportovních, kulturních a vzdělávacích akcí, které podporují místní identitu, rozvíjí tradice a obohacují život místních obyvatel. V regionu je snaha udržet stávající počet pracovních míst spojený s restrukturalizací uranových dolů. Zvýšila se podpora místních podnikatelů a živnostníků včetně sociálního podnikání. ORP Bystřice nad Pernštejnem efektivně zajišťuje sociální služby svým občanům a nadále spolupracuje s Oblastní charitou Žďár nad Sázavou. Všechny větší obce se zapojují do řešení sociálních problémů svých občanů, kteří o tuto pomoc projevili zájem. Dochází k rozšíření některých služeb pro určité sílové skupiny, zejména těch terénních a pobytových. Zvyšuje se i informovanost místních občanů v této problematice. V rámci ORP je také řešena otázka dobrovolnictví, otázka lidé bez domova a jsou rozšiřovány aktivity zaměřující se na místní mládež. Pro seniory je k dispozici dostatečný počet pečovatelských lůžek. Je prohlubován podnikatelský duch občanů, propagace a kvalitní informační systém pro občany i návštěvníky.

V oblasti životního prostředí je cílem setrvat v aktuálním stavu, kdy místní prostředí není výrazně poznamenáno těžbou uranové rudy a je stabilizováno. V oblasti odpadového hospodářství je nastaven pravidelný svoz bioodpadu a rozšíření separace této komodity bude cílem i v ostatních obcích.

SLOGAN

Bystřicko místo pro život a relaxaci

PROBLÉMOVÉ OKRUHY

Problémový okruh č. 1: Nedostatečné a chybějící služby ORP Bystřice nad Pernštejnem

Argumenty: V rámci ORP Bystřice nad Pernštejnem z hlediska analýzy poskytovaných sociálních služeb vyplývají určité nedostatky. Na ORP se nachází celkem 39 obcí. Z těchto 39 obcí má zajištěny terénní služby pro své občany pouhých 16 obcí (mapa č. 4. 1.), což představuje značný problém. Pečovatelskou službou tedy disponuje město Bystřice nad Pernštejnem, obec Dolní Rožínka a Vír. Největším problémem je zde bezesporu nepokrytí všech obcí určitými terénními sociálními službami. Na území ORP se nacházejí lokality, které jsou v podstatě bez terénních služeb, proto některé obce zvažují výstavbu Domu s pečovatelskou službou, odkud by byly pečovatelské služby poskytovány nejen místním občanům, ale i občanům z okolních vesnic. Jedná se například o obec Strážek, Bohuňov nebo Dalečín. Nutnost řešit tuto problematiku dokládá i demografický vývoj, který v tomto území směřuje ke značnému stárnutí populace (každoročně vzrůstá počet obyvatel starších 65 let – Graf č. 4.13. a 4.14.) a odchodu mladých lidí za prací do velkých měst. Prostřednictvím meziobecní spolupráce by mohl být nastaven nějaký systém spolufinancování těchto služeb a systém přerozdělení jednotlivých obcí mezi současné pečovatelské služby případně mezi ně a nově vzniklé pobočky v území, kde dnes nejsou žádné.
Zcela chybějící službou v rámci sledovaného území je oblast dobrovolnických služeb. Jedná se o službu, která je zde částečně zajištěna pouze okolním ORO Nové Město na Moravě a ORP Žďár nad Sázavou. Z Nového Města na Moravě zde dobrovolnickou službu zajišťuje Domácí hospic Vysočina, o.p.s. ve smluvních zařízeních jako je Domov pro seniory na Mitrově. Ze Žďáru and Sázavou službu zajišťuje Oblastní charita Žďár nad Sázavou prostřednictvím dobrovolnického centra Kambala. Toto centrum poskytuje dobrovolnické služby do všech zařízení žďárské Oblastní charity, a proto jsou odtud dobrovolníci vysíláni i do Charitní pečovatelské služby Bystřice nad Pernštejnem a do Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Nadosah. Opět zde by se na spolupráci mohly podílet alespoň ty obce, kde jsou nějaká zařízení sociálních služeb s odborem MěÚ Bystřice nad Pernštejnem. Nejjednodušší a nejzákladnější variantou, by byl vznik jakéhosi diskuzního fóra, kde by sami občané poptávali a nabízeli určité služby pro své spoluobčany.
Dalšími chybějícími službami jsou například služby odlehčovací, zařízení pro krizovou pomoc, psychoporadna pro děti a mladistvé do 12 let či chybějící azylové ubytovny, které by vyřešily problémy s lidmi bez domova (opět vše zajištěno externě z okolních ORP). Problematika týkající se osob bez domova v posledních letech nabývá na značném významu a ORP Bystřice nad Pernštejnem je připravena tuto problematiku co nejdříve řešit.

Příčiny: Jednou z hlavních příčin nedostatečného zajištění obcí terénními službami jsou především náklady na zajištění těchto služeb a nedostatek financí na jejich provoz. Po celém území jsou pouze tři centra s pečovatelskou službou, která jsou pro celou oblast nedostačující, na jejich rozšíření nebo vznik nových center chybí finance i povolení na jejich výstavbu. Od tohoto faktu se odvíjí i řada dalších příčin jako je nedostatečné personální zajištění v rámci stávajících terénních pečovatelských služeb a stejně tak nedostatečný vozový park, jehož prostřednictvím by se pečovatelky dostávaly k jednotlivým uživatelům služeb. Tento nedostatek služeb poskytovaných v terénu, jak již bylo řečeno, zapříčiňuje i demografický vývoj. V obcích přibývá neustále počet obyvatel starších 65 let, naopak dochází k úbytku mladších ročníků, ti se za prací stěhují do velkých měst a nemohou

se postarat o starší členy svých rodin. Vzrůstá tedy poptávka po terénní pečovatelské službě, která však v současné podobě není schopná tento nárůst pojmout a řada obcí se tak ocitá mimo území jejich působnosti. Klienti jsou tedy odmítáni. Na druhé straně jsou však i obce, které o terénní služby zatím ještě zájem neprojevily, dá se však do budoucna očekávat. Určitou hrozbu v této problematice představuje i zachování zákona o sociálních službách a zákona o obcích v současné podobě, kde některé služby nejsou dostatečně zakotveny, stejně tak není dána povinnost obcí zajistit sociální služby svým občanům.
Příčin absence ostatních služeb je také několik. Vzhledem k faktu, že dobrovolnictví je zde zajištěno alespoň částečně prostřednictvím okolních ORP byl tento problém zatím relativně skryt. Důvodem, proč zde zatím není žádná organizace tohoto druhu zřízena, jsou zejména omezené finanční prostředky, zázemí a instituce, která by zaštítila chod celé organizace personálně, vyhledávala a sdružovala dobrovolníky a koordinovala jejich činnost. Příčinnou však může být i neochota místních obyvatel se do takovéto organizace zapojit. Absence některých dalších služeb je pak dána nízkou poptávkou po těchto službách, vysokými finančními nároky nebo nepotřebností těchto služeb ve sledovaném území vzhledem k tomu, že jsou dostatečně zajištěny v okolí, a proto jsou pro občany nějakým způsobem dostupné. Problémem je také sezónnost některých problémů, jako je například bezdomovectví. Největší problém tito lidé představují zejména v zimních měsících, kdy venku již nejsou podmínky pro přenocování a začínají se stahovat do veřejných budov.

Důsledky neřešení: Pokud nedojde k řešení problematiky rozšíření terénních služeb na více obcí, budou občané terénně nezajištěných obcí trvale bez potřebné sociální péče a budou nuceni si tuto péči hledat a zajišťovat sami mimo ORP, což zároveň povede ke změně rodinné situace a také životního stylu celé rodiny, neboť se budou muset vzniklé situaci přizpůsobit. To může také vést ke ztrátě zaměstnání a k menším finančním příjmům celé rodiny. V krajních případech může být důsledkem i zadlužení domácnosti. Bude vzrůstat počet neuspokojených žadatelů o sociální služby, což je vzhledem k demografickému vývoji, který očekává nárůst poptávky, nepřípustné. Lidé budou nespokojeni se zajištěním sociálních služeb a budou volat po změnách. Nedojde-li ani k řešení otázky vzniku dobrovolnické organizace, nedojde k celkovému rozšíření spektra sociálních služeb a zúžení služeb chybějících. Nebude poskytována dobrovolnická služba v zařízeních, kde by mohla částečně nahradit nedostatečné personální kapacity a zajistit výpomoc v případě, že bude zvýšena poptávka po dané službě. Nedojde tedy ani k jejímu rozšíření na více sociálních zařízení, v kterých není externě poskytována ani v současné době. Z hlediska bezdomovectví by neřešení tohoto problému přineslo stále větší stahování osob bez domova do veřejných budov a prostranství, znečišťování těchto prostranství a budov, ale také ohrožení na fyzickém i duševním zdraví nejen těch občanů, kteří se ocitli v hmotné nouzi a bez domova.

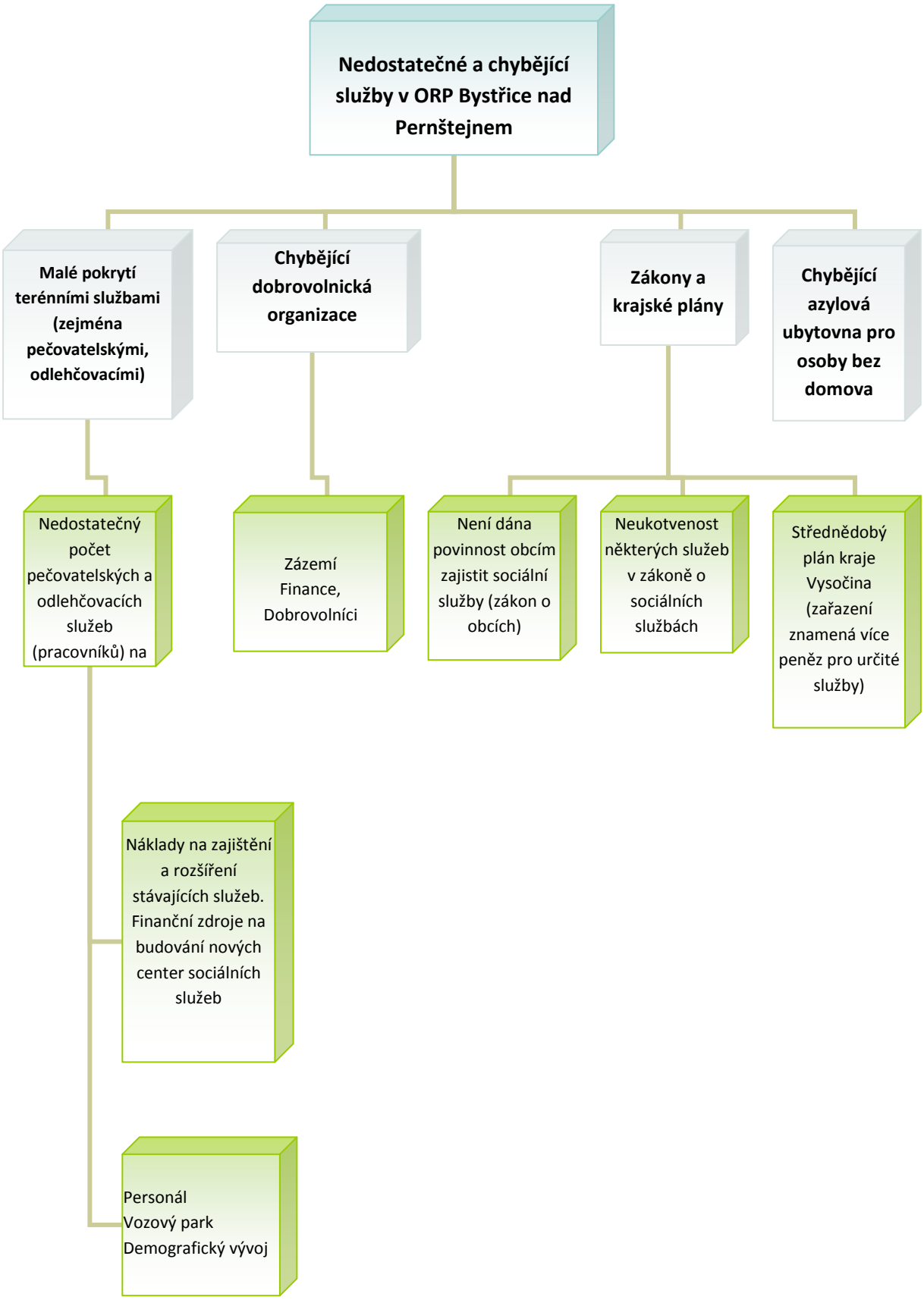
Nedostatečné a chybějící služby v ORP Bystřice nad Pernštejnem
Malé pokrytí terénními službami (zejména pečovatelskými, odlehčovacími)
Chybějící dobrovolnická organizace
Zákony a krajské plány
Chybějící azylová ubytovna pro osoby bez domova
Nedostatečný počet pečovatelských a odlehčovacích služeb (pracovníků) na
Zázemí Finance, Dobrovolníci
Není dána povinnost obcím zajistit sociální služby (zákon o obcích)
Neukotvenost některých služeb v zákoně o sociálních službách
Střednědobý plán kraje Vysočina (zařazení znamená více peněz pro určité služby)
Náklady na zajištění a rozšíření stávajících služeb. Finanční zdroje na budování nových center sociálních služeb
Personál
Vozový park
Demografický vývoj

Problémový okruh č. 2: Vysoká nezaměstnanost

Argumenty: Míra nezaměstnanosti se v rámci sledovaného území procentuálně pohybuje v průměru kolem 12 – 13 % (Graf č. 4.15.). Stejná tendence se projevuje i u počtu nezaměstnaných osob evidovaných na ÚP. Většinou se jejich počet pohybuje mezi hodnotami 1200 – 1300 nezaměstnaných ročně. Procentuálně je v rámci ORP i výrazný počet nezaměstnaných osob se zdravotním postižením (Graf č. 4.15.), jedná se v průměru o 25%. V letech 2007-2008 se jejich počet vyšplhal dokonce přes 30%. Dalším problémem jsou absolventi škol, i v této skupině dochází v posledních letech k nárůstu počtu nezaměstnaných, v průměru kolem 8 % (Graf č. 4.15). Z tohoto důvodu dochází k stále častějším odchodům mladých a vzdělaných osob do větších měst, kde mají více pracovních příležitostí. Celkově se dá říci, že počet uchazečů na jedno pracovní místo vždy značně přesahuje počet volných pracovních míst (Graf č. 4.16.).
Ani sociální podnikání v tomto regionu není příliš obvyklé, v celém území je vytvořeno jedno chráněné pracoviště na TS města a.s. Bystřice nad Pernštejnem. Koncem roku 2014 bylo také nově otevřeno Strakovo zahradnictví jako sociální firma. Jak již bylo řečeno výše, v rámci ORP je procentuálně výrazný počet nezaměstnaných osob se zdravotním postižením. Velice prospěšné by tedy bylo vytvoření sociálního podnikání pro různé cílové skupiny, na kterém by se podílelo alespoň několik obcí z ORP. Jedná se o oblast podnikání, která v současné době již je a také bude značně podporována. Mohlo by se jednat o vzájemnou spolupráci alespoň několika stěžejních obcí, které by se zapojily do založení a vedení sociálního podniku.

Příčiny: Nedostatek volných pracovních míst na počet místních obyvatel a nedostatek podniků zaměstnávajících větší počet osob obecně. Jedná se zde spíše o menší podniky a soukromé podnikatele, pochopitelně až na určité výjimky, jako například státní podnik Diamo, Wera Werk, s.r.o., Cormen, s.r.o., Rathgeber,k.s**.,** TS města, a.s., kde se nachází jediné chráněné pracoviště v regionu, a další. Složité je také financování služeb, jako je například sociální podnikání. Některé druhy tohoto podnikání mohou sice přinášet do jisté míry i finanční zisky, ale ve většině případů bývá sociální podnikání finančně velmi náročné. To dokládá i fakt, že chráněnou dílnu v rámci TS města, a.s. musí město Bystřice nad Pernštejnem dotovat částkou 400 000 Kč ročně, čímž je zajištěn chod dílny i za cenu ekonomické nerentability. S větší podporou státu a také dotací z EU, by však představovalo významné řešení alespoň v otázce vysoké nezaměstnanosti osob s různými druhy postižení.

Důsledky neřešení: Neřešit situaci, která se týká problematiky nezaměstnanosti, je prakticky nemožné, neboť se dotýká všech občanů. Každým rokem je v našem ORP zaznamenána poměrně vysoká hodnota nezaměstnanosti obecně, ale i v kategorii zdravotně postižených, také se snižuje nabídka volných pracovních míst. Pokud by daná problematika nebyla alespoň částečně řešena například prostřednictvím sociálního podnikání, stále více lidí by opouštělo náš region a hledalo zaměstnání v rámci větších měst. Místní populace by neustále stárla a občané potřebující sociální služby by museli stále častěji odcházet do různých sociálních zařízení. Docházelo by k vylidňování a postupnému úpadku místních vesnic. Pokud zde lidé nenaleznou zaměstnání, odrazí se problém i v dalších oblastech, jako je například školství, v důsledku menšího počtu narozených dětí.

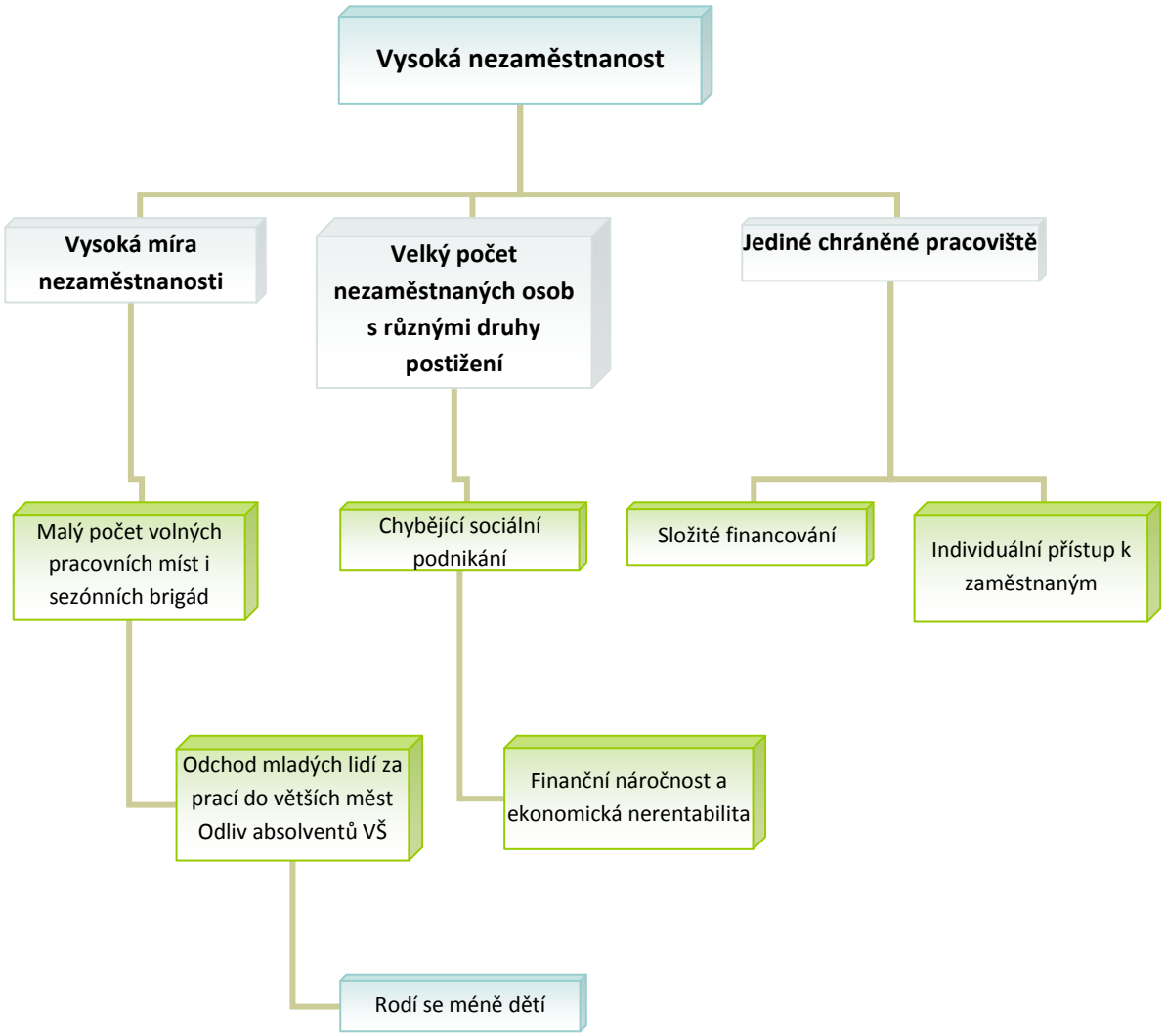

Problémový okruh č. 3: Snížená míra informovanosti a lokální omezenost KP sociálních služeb

Argumenty: V současné době je informovanost v problematice sociálních služeb zajištěna především na území Bystřice nad Pernštejnem a v místních částech. O dostupných sociálních službách se lze dočíst prostřednictvím Inforočenky, která je jednou za dva roky vydávána a aktualizována městem Bystřicí nad Pernštejnem. Tato Inforočenka je dodávána do schránek obyvatel Bystřice nad Pernštejnem a jejích místních částí, pro ostatní obce je dostupná za symbolický poplatek nebo na webových stránkách ve formátu pdf., což ale může představovat problém zejména pro starší občany, kteří tyto technologie často neumí využívat. Bylo by příhodné tyto informace osamostatnit ve formě Katalogu sociálních služeb, který by byl v tištěné podobě distribuován všem občanům/domácnostem v rámci celého území ORP. Tento katalog by mohl být aktualizován jednou za rok, nikoliv za dva, a jeho sestavení a výtisk by měl být financován buď samotnými obcemi, reklamami jednotlivých zařízení nebo prostřednictvím Mikroregionu Bystřicko. Služby v něm obsažené by měly být jednak místní, poskytované v rámci ORP, z okolí v rámci sousedních ORP a také

z oblastí, které jsou vzdálenější, ale nabízejí služby, kterou zde nejsou, a proto jsou využívány i občany z našeho regionu. Při zachování Inforočenky v současné podobě se nabízí i varianta její lepší dostupnosti pro okolní obce prostřednictvím tamních obecních úřadů. Ty by musely povinně tuto Inforočenku odebírat pro každou domácnost ve své obci. Její financování je z velké části zajištěno prostřednictvím reklam místních firem a prostřednictvím Mikroregionu Bystřicko. Na samotných obcích potom zůstává, zda zbytek financí uhradí ze svého rozpočtu nebo symbolickou částku vyberou od každé domácnosti. Určitý problém představuje také komunitní plánování sociálních služeb na ORP Bystřice nad Pernštejnem. To je v současné době zaměřeno především na samotnou Bystřici nad Pernštejnem a její místní části. Mělo by dojít k rozšíření na celou oblast ORP s větším zaměřením na jednotlivé obce, včetně těch nejmenších, kde je to nejvíce potřeba. Současný Komunitní plán je platný do roku 2016. Při sestavení nového plánu by měly být osloveny všechny obce z celého ORP například formou dotazníkového šetření.

Příčiny: Veškeré informace o dostupných sociálních službách jsou uvedeny především na internetu, který není zcela vhodným infomačním prostředkem pro všechny věkové kategorie, a také v již zmiňované Inforočence. Ta je stoprocentně dostupná pouze pro občany samotné Bystřice nad Pernštejnem a jejích místních částí. Pochopitelně je nutné nalézt finanční prostředky na tvorbu, každoroční tisk a distribuci samostatného Katalogu sociálních služeb. Ani komunitní plán sociálních služeb není zcela zaměřen na širší okolí, průzkum, z kterého vychází, byl uskutečněn pouze na území města Bystřice nad Pernštejnem.

Důsledky neřešení: Občané zejména okolních obcí a vesnic mimo území Bystřice nad Pernštejnem nebudou dostatečně informováni o všech sociálních zařízeních a službách, které jsou na území ORP poskytovány. Hrozí, že občané nebudou vědět, kam přesně se mají s konkrétním problémem obrátit nebo naopak danou službu využijí jinde, než v našem ORP. Také pokud nedojde k širšímu zaměření Komunitního plánu při jeho aktualizaci po roce 2016, hrozí, že nebudou řešeny zásadní problémy, s kterými se potýkají občané malých vesnic z hlediska dostupnosti určitých služeb a podobně.

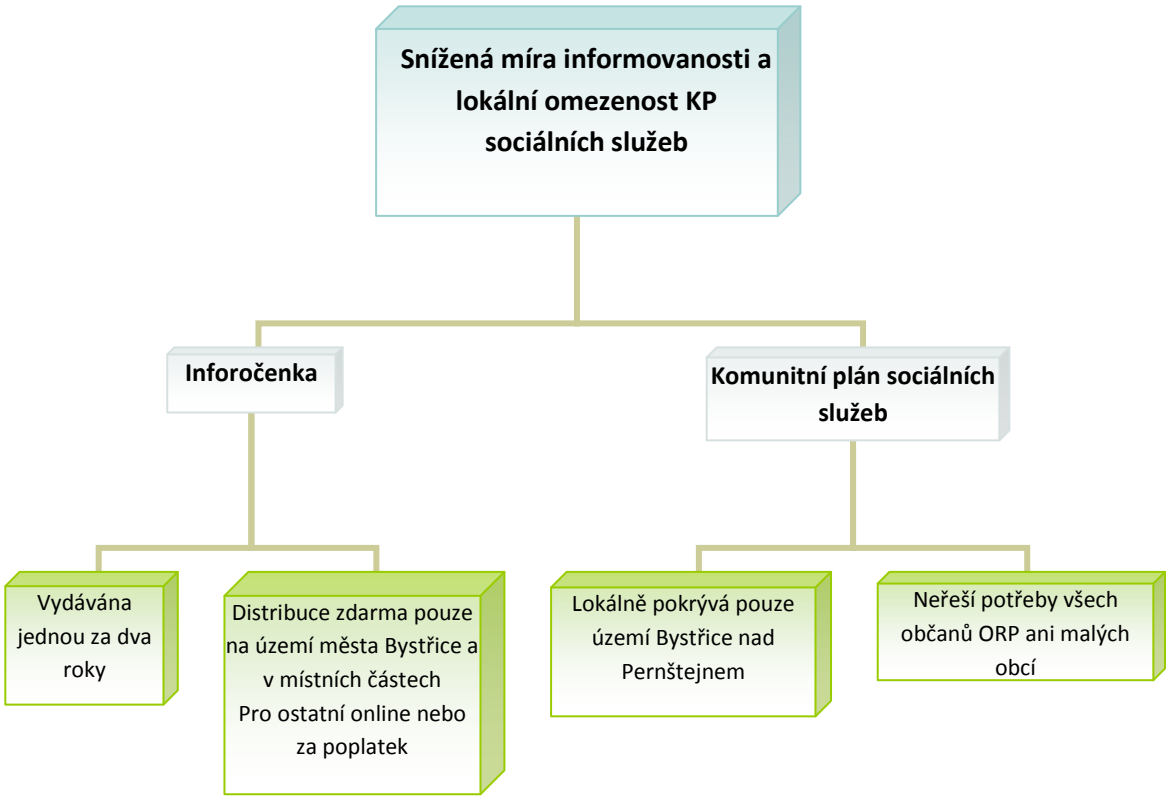
Snížená míra informovanosti a lokální omezenost KP sociálních služeb
Inforočenka
Komunitní plán sociálních služeb
Vydávána jednou za dva roky
Distribuce zdarma pouze na území města Bystřice a v místních částech Pro ostatní online nebo za poplatek
Lokálně pokrývá pouze území Bystřice nad Pernštejnem
Neřeší potřeby všech občanů ORP ani malých obcí

4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	**Nedostatečné a chybějící služby ORP Bystřice nad Pernštejnem**
Cíl 1.1	**Zajištění terénních pečovatelských služeb pro více obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem**
Popis cíle	Na území sledovaného ORP nyní působí pouze tři pečovatelské služby (Bystřice nad Pernštejnem, Dolní Rožínka a Vír). Tyto pečovatelské služby v současné době poskytují své služby pouze 16 obcím z celkových 39 obcí v rámci celého ORP. Tento fakt je způsoben především nedostatkem financí na rozšíření a zajištění terénních pečovatelských služeb v jejich širším okolí. Díky nedostatku financí se pečovatelské služby potýkají s nedostatečným vybavením jak technickým, tak personálním. Pečovatelkám chybí vozový park i personál, který by za klienty dojížděl na delší vzdálenosti. Některé obce (Strážek, Bohuňov, Dalečín) také zvažují výstavbu vlastních domů s pečovatelskou službou nebo zřízení místní pobočky v lokalitách, které jsou dnes prakticky bez služeb, kvůli jejich lepší dostupnosti a zvyšující se poptávce. Cílem tedy je zavedení terénních služeb v ideálním případě plošně po celém území. Muselo by dojít k přerozdělení celého území na několik oblastí, v jejichž centru by vždy sídlila nějaká pečovatelská služba a pokrývala tak dané území. Aby tento cíl mohl být dosažen, je nutná vzájemná spolupráce všech obcí, které o služby projeví zájem a jejich vzájemné spolufinancování. Nutností bude také výstavba některých nových center této terénní péče zejména v oblastech, kde dnes žádné takovéto zařízení není a současné zařízení je příliš vzdálené nebo na pokrytí oblasti nemá dostatečné vybavení.
Hlavní opatření	**A.1 Legislativní stránka** (povolení výstavby, zajištění povinnosti a ukotvení služeb v zákoně, vzájemné smlouvy mezi poskytovateli a obcemi) **B.1 Ekonomická stránka** (financování výstavby, rozšíření kapacit a provozu, náklady na technické i personální vybavení) **C.1 Organizační stránka** (zjištění poptávky a spádovosti, přerozdělení území ORP mezi současné a případně nově vzniklé DsPS, odborný personál a dostatečné vybavení)
Název indikátorů k hodnocení cíle	5 kapacita terénních pečovatelských služeb 6 počet obcí využívající terénní pečovatelské služby či jiné terénní služby 7 počet zaměstnanců terénní pečovatelské služby
Správce cíle	Starosta (Bystřice nad Pernštejnem a obcí, kde jsou pečovatelské služby, případně mají být nová centra terénních služeb)

Problémový okruh 1	Nedostatečné a chybějící služby ORP Bystřice nad Pernštejnem
Cíl 1.2	**Zavedení dobrovolnictví v jakékoliv formě**
Popis cíle	Na celém území ORP zatím není vytvořena žádná místní organizace, která by se zabývala dobrovolnickou službou. Dobrovolnické služby jsou zde částečně zajištěny pomocí sousedních ORP – Domácí hospic Vysočina, o.p.s. z Nového Města na Moravě zde zajišťuje pravidelné návštěvy dobrovolníků ve smluvních zařízeních (Domov pro seniory Mitrov). Dále zde příležitostně působí dobrovolníci z dobrovolnického centra Kambala - zřizuje Oblastní charita Žďár nad Sázavou - v DPS Bystřice nad Pernštejnem, Nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež Nadosah. Celý projekt by bylo vhodné realizovat pod Mikroregionem Bystřicko či MAS Zubří země, případně pod Odborem sociálních věcí a zdravotnictví v rámci MěÚ Bystřice nad Pernštejnem. Zavedení dobrovolnictví se jeví jako velice potřebné a žádoucí v jakékoliv formě, byť na počátku založené spíše na sousedské výpomoci, čímž by se s malými náklady zjistil obecný zájem o tyto služby. Ze strany jednotlivých sociálních zařízení poptávka určitě existuje, otázkou je, zda bude i nabídka. Za technicky, finančně i personálně výhodné se jeví spuštění jakéhosi diskuzního fóra např. na webových stránkách města Bystřice nad Pernštejnem nebo na stránkách Mikroregionu Bystřicko, kde by místní občané mohli bezúplatně nabízet nějakou sociální výpomoc v rámci našeho regionu (např. nákupy, výuka, nepotřebné věci z domácnosti, pomoc seniorům atd.) nebo ji naopak poptávat. Tím by byla dosažena sice velice primitivní forma dobrovolnictví, avšak došlo by ke zmapování zájmu místních občanů o tyto služby. Časem by mohlo být reálné případné založení dobrovolnické organizace na profesionální úrovni v rámci meziobecní spolupráce s místním odborem.
Hlavní opatření	**A.1 Legislativní stránka** (stanovy nové organizace, zaštítění a právní fungování) **B.1 Ekonomická stránka** (financování organizačních i pracovních záležitostí, provoz a zázemí) **C.1 Organizační stránka** (zmapování zájmu v rámci území, vznik diskuzního fóra, propagace dobrovolnictví, nábor dobrovolníků, organizování dobrovolníků, jejich sdružování a vysílání do organizací a zařízení, které projeví zájem, sousedská výpomoc nejen prostřednictvím webu)
Název indikátorů k hodnocení cíle	8 spuštění webového diskuzního fóra 9 vytvoření dobrovolnického centra/organizace 10 počet zařízení využívajících dobrovolnické služby
Správce cíle	Starosta Bystřice nad Pernštejnem

Problémový okruh 1	Nedostatečné a chybějící služby ORP Bystřice nad Pernštejnem
Cíl 1.3	**Výstavba azylového domu pro osoby bez přístřeší**
Popis cíle	V posledních letech v rámci ORP narůstá počet osob, které jsou trvale bez domova. Zatím byly tyto osoby posílány zejména do Azylové ubytovny pro muže ve Žďáře nad Sázavou, v případě žen do Azylového domu v Jihlavě. Cílem je tuto

	situaci vyřešit a získat finanční zdroje na výstavbu tohoto sociálního zařízení pro místní občany, kteří se ocitli na ulici a nejsou schopni sami svoji situaci řešit.
Hlavní opatření	**A.1 Ekonomická stránka** (financování výstavby/rekonstrukce nevyužívané budovy, provoz a zázemí, náklady na ubytování) **B.1 Organizační stránka** (personální, technické zázemí; zajištění, že tyto osoby budou danou službu využívat)
Název indikátorů k hodnocení cíle	11 vybudování azylového domu 12 počet klientů azylového domu
Správce cíle	Starosta Bystřice nad Pernštejnem

Problémový okruh 2	**Vysoká nezaměstnanost**
Cíl 2.1	**Založení společného sociálního podniku pro osoby se zdravotním postižením a pro dlouhodobě nezaměstnané**
Popis cíle	Sociální podnikání v regionu Bystřicka není příliš obvyklé, v celém území je vytvořeno jedno chráněné pracoviště na TS města a.s. Bystřice nad Pernštejnem. Město Bystřice nad Pernštejnem musí tuto dílnu dotovat částkou 400 000 Kč ročně, tím je zajištěn chod dílny i za cenu ekonomické nerentability. Dále koncem roku 2014 nově otevřeno soukromé Strakovo zahradnictví jako sociální firma. Procentuálně je v rámci ORP výrazný počet nezaměstnaných osob se zdravotním postižením, jedná se v průměru o 25%. V letech 2007-2008 se jejich počet vyšplhal dokonce přes 30%. Tento problém by měl být řešen právě prostřednictvím sociálního podnikání, které je jedním z možných návrhů vhodné meziobecní spolupráce. Velice prospěšné by bylo vytvoření sociálního podnikání pro různé cílové skupiny. Jedná se o oblast podnikání, která v současné době již je a také bude značně podporována. Mohlo by se jednat o vzájemnou spolupráci alespoň několika stěžejních obcí, cílem by byl vznik meziobecního sociálního podniku. Zavedení sociálního podnikání v jakékoliv formě a pro jakýkoliv počet lidí je zásadním krokem nutným ke snížení vysoké nezaměstnanosti v našem regionu. Některé jeho formy navíc mohou vést i k finančním ziskům, jako například provoz kavárny, second hand, charitativní obchůdek, prádelna a podobně. Dosažením cíle by došlo nejen k poklesu nezaměstnaných osob se zdravotním postižením, ale i k poklesu osob, které jsou dlouhodobě evidovány na Úřadu práce v Bystřici nad Pernštejnem a nedaří se jim nalézt jakékoliv zaměstnání.
Hlavní opatření	**A.1 Legislativní stránka** (zavedení sociálního podniku, smlouvy se zaměstnanci, analýza změn evidence zaměstnanosti) **B.1 Ekonomická stránka** (financování provozu, výplat a technického zázemí) **C.1 Organizační stránka** (struktura sociálního podnikání, jeho organizace, druh podnikání, personální zázemí)
Název indikátorů k hodnocení cíle	13 založení podniku ano/ne 14 počet obcí zapojených do realizace 15 procento nezaměstnaných se zdravotním postižením (OZP) na celém ORP a celkový počet dlouhodobě nezaměstnaných

Správce cíle	Starosta obce (starostové obcí), která (kteří) se do sociálního podnikání zapojí a vytvoří tak vhodná pracovní místa

Problémový okruh 3	**Snížená míra informovanosti a lokální omezenost komunitního plánu sociálních služeb**
Cíl 3.1	**Vytvoření katalogu sociálních služeb přístupného pro všechny občany ORP Bystřice nad Pernštejnem/Redistribuce Inforočenky**
Popis cíle	V současné době je informovanost v problematice sociálních služeb zajištěna především na území Bystřice nad Pernštejnem a v místních částech. O dostupných sociálních službách se lze dočíst prostřednictvím Inforočenky, která je jednou za dva roky vydávána a aktualizována městem Bystřicí nad Pernštejnem. Tato Inforočenka je dodávána do schránek místních obyvatel. Pro ostatní obyvatele ORP je dostupná na webových stránkách ve formátu pdf., což ale může představovat problém zejména pro starší občany, kteří tyto technologie neumí využívat. Dále si ji mohou ostatní občané pořídit také prostřednictvím svého obecního úřadu, kde však musí být nahlášen počet kusů, případně je tento počet na obecním úřadu jako takovém. Katalog sociálních služeb by měl být tedy distribuován plošně po celém území ORP Bystřice nad Pernštejnem, alespoň jeden výtisk do každé domácnosti. Tímto by byla zajištěna vysoká míra informovanosti místních občanů. Aktualizace i distribuce by měla probíhat jednou ročně, aby kontakty, provozní doby a nabízené služby v rámci jednotlivých sociálních zařízení byly co nejvíce aktuální. O distribuci a jeho sestavení by se primárně mělo postarat město Bystřice nad Pernštejnem nebo Mikroregion, je možné i spolufinancování ze strany obcí.
Hlavní opatření	**A.1 Ekonomická stránka** (financování tvorby, tisku a distribuce) **B.1 Organizační stránka** (rozdělení rolí - kdo katalog vytvoří a bude aktualizovat, kdo a za jakých podmínek zajistí distribuci do domácností ORP) **C.1 Právní opatření** (smlouva s distributorem)
Název indikátorů k hodnocení cíle	16 vznik katalogu sociálních služeb 17 distribuce katalogu do všech obcí a jejich domácností 18 Distribuce Inforočenky do všech obcí a jejich domácností
Správce cíle	Starosta Bystřice nad Pernštejnem

Problémový okruh 3	**Snížená míra informovanosti a lokální omezenost KP sociálních služeb**
Cíl 3.2	**Společný Komunitní plán sociálních služeb vytvořený za účasti všech obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem**
Popis cíle	Komunitní plánování sociálních služeb je v současné době zaměřeno spíše na samotné město Bystřice nad Pernštejnem a na místní části. Vhodné by bylo rozšíření Komunitního plánu na celou zájmovou oblast, kde by byly zohledněny požadavky a potřeby občanů z celého území, tedy ze všech obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem. Nový plán by měl být vytvořen po uběhnutí platnosti plánu

	současného, tedy během roku 2016. Komunitní plán sociálních služeb by měl vždy vzejít z potřeb celého území, nikoliv jen z jeho určité, byť dominantní, části.
Hlavní opatření	**A.1 Organizační stránka** (vhodný postup tvorby komunitního plánu sociálních služeb, pověření odpovědných osob a vhodný způsob zapojení občanů - jakou formou budou občané dotazováni a na jaké skupiny bude plán zaměřen, stanovení zpětné kontroly jeho dosahování)
Název indikátorů k hodnocení cíle	19 vytvoření/aktualizace komunitního plánu 20 počet obcí zapojených do tvorby komunitního plánu např. dotazníkovým šetřením
Správce cíle	Starosta Bystřice nad Pernštejnem

4.2.4. Indikátory

Indikátory výsledku

Problémový okruh	**Nedostatečné a chybějící služby ORP Bystřice nad Pernštejnem**		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Rozšíření terénní pečovatelské služby		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	S ohledem na fakt, že v ORP Bystřice nad Pernštejnem nejsou zajištěny terénní služby po celém území, je důležité, aby došlo k určitým změnám. V oblasti terénních služeb je největším problémem poskytování služeb pečovatelských, žádoucí je proto jejich rozšíření či případné zřízení nových center s Pečovatelskou službou tak, aby byla pokryta co největší část území.		
Metodika a výpočet	Hodnota indikátoru se zjistí ve chvíli, kdy se porovná výchozí situace s cíli projektu a současným stavem.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví		

Problémový okruh	**Vysoká nezaměstnanost**		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Založená a fungující sociální firma		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Starosta jedné z obcí, provozujících sociální firmu		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		

Popis měřítka	Aby mohlo dojít k určitému snížení nezaměstnanosti v ORP Bystřice nad Pernštejnem, zejména u osob se zdravotním postižením nebo u osob dlouhodobě nezaměstnaných, mělo by dojít k dohodě mezi několika obcemi ohledně založení sociální firmy, která by tyto osoby zaměstnávala.
Metodika a výpočet	Hodnota indikátoru bude stanovena na základě zjištění, zda byl několika obcemi zřízen jakkoliv zaměřený sociální podnik.
Zdroj čerpání dat	Podnikající obce, adresář sociálních podniků: http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/cz/adresar-socialnich-podniku Data z ČSÚ

Problémový okruh	**Snížená míra informovanosti a lokální omezenost KP sociálních služeb**		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Zvýšená informovanost o sociálních a souvisejících službách		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Dnes je informovanost v této problematice zajištěna zejména na území Bystřice nad Pernštejnem a v místních částech, kde jednou za dva roky dochází k distribuci místní Inforočenky, obsahující mimo jiné i seznam sociálních služeb, které jsou zde dostupné. Pro ostatní občany ORP je Inforočenka zpoplatněna nebo je dostupná prostřednictvím internetu v pdf.		
Metodika a výpočet	Odbor MěÚ zajistí, aby byla dosažena větší informovanost místních občanů tím, že bude vydáván Katalog sociálních služeb nebo bude alespoň vytvořena online verze a dojde ke změně distribuce místní Inforočenky.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		

Problémový okruh	**Snížená míra informovanosti a lokální omezenost KP sociálních služeb**		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Zapojení všech obcí správního obvodu ORP Bystřice nad Pernštejnem do tvorby komunitního plánu sociálních služeb		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Plánování sociálních služeb bylo dosud více zaměřeno na samotnou Bystřici nad Pernštejnem a její místní části. Proto je do budoucna nutné, aby byly osloveny (nejlépe dotazníkem) všechny obce ORP a jejich občané		

	se tak mohli k dané problematice jednotlivě vyjádřit. Nemělo by se zapomínat zejména na ty nejmenší. Současný KP je platný do roku 2016, poté aplikace změn v jeho tvorbě.
Metodika a výpočet	Indikátor má hodnotu ANO/NE dle toho, zda se na tvorbě KP podílely i obce z okolí Bystřice nad Pernštejnem. Proběhlo tedy šetření po celém území ORP v rámci všech obcí.
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem

Indikátory výstupu

Cíl	**Zajištění terénních pečovatelských služeb pro více obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem**		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	Kapacita terénních pečovatelských služeb		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		180	200
Skutečnost	163		
Popis měřítka	Současná kapacita pečovatelských služeb není schopna uspokojit všechny žadatele. Při zachování současného stavu, by stoupal počet neuspokojených žadatelů, což je jev nežádoucí. Situace je zaviněna zejména nedostatkem personálu a stavem vozového parku PS.		
Metodika a výpočet	Součet kapacit všech současných zařízení s PS, sledování změn v těchto číselných hodnotách – žádoucí je zvýšení, aby bylo dosaženo lepší pokrytí občanů ORP.		
Zdroj čerpání dat	Pečovatelské služby ORP Bystřice nad Pernštejnem, Výroční zprávy, Rozvojový plán sociálních služeb		

Cíl	**Zajištění terénních pečovatelských služeb pro více obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem**		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	Počet obcí využívajících terénní pečovatelské služby či jiné terénní služby		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta/starostové obce/obcí, kde jsou PS; starosta obce, kde chtějí zavést terénní služby		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		20	30
Skutečnost	16		
Popis měřítka	V současnosti je pečovatelskými službami pokryto pouze 16 obcí. Mělo by dojít k jejich postupnému navýšení a tím i k většímu místnímu pokrytí těmito službami. Ideálním stavem by bylo pokrytí celého území, tedy všech 39 obcí z ORP, nejen pečovatelskými službami.		

Metodika a výpočet	Sledování změn v počtu obcí v rámci celého ORP, které mohou využívat pečovatelské služby v terénu.
Zdroj čerpání dat	Pečovatelské služby ORP Bystřice nad Pernštejnem, Výroční zprávy

Cíl	**Zajištění terénních pečovatelských služeb pro více obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem**		
Číslo indikátoru	7		
Název indikátoru	Počet zaměstnanců terénní pečovatelské služby		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta/starostové obce/obcí, kde jsou PS; starosta obce, kde chtějí zavést terénní služby		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		11	13
Skutečnost	Méně než 10		
Popis měřítka	PS v rámci sledovaného území vykazují značné finanční nedostatky. Tento nedostatek financí způsobuje, že PS nejsou dostatečně vybaveny po personální, ale ani po technické stránce. Pokud by bylo k dispozici větší množství financí, mohla by zařízení zaměstnávat více pečovatelek, dovybavit vozový park, a tím i pokrýt větší množství obcí.		
Metodika a výpočet	Součet zaměstnanců všech zařízení s pečovatelskou službou (zejména pečovatelek, které objíždí terénní klienty)/plné i částečné úvazky.		
Zdroj čerpání dat	Pečovatelské služby ORP Bystřice nad Pernštejnem, Výroční zprávy		

Cíl	**Zavedení dobrovolnictví v jakékoliv formě**		
Číslo indikátoru	8		
Název indikátoru	Spuštění webového diskuzního fóra		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Spuštěním diskuzního fóra bude zjištěna základní nabídka a poptávka po dobrovolnických službách, aniž by se jednalo o finančně náročnou záležitost.		
Metodika a výpočet	Hodnota indikátoru je buď ANO, nebo NE dle toho, zda se podaří v rámci ORP spustit diskuzní fórum nebo ne.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociální věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl	**Zavedení dobrovolnictví v jakékoliv formě**
Číslo indikátoru	9
Název indikátoru	Vytvoření dobrovolnického centra/organizace
Měrná jednotka	ANO/NE

Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	V současné době je v celém území dobrovolnictví zajištěno pouze částečně, a to prostřednictvím okolních ORP pouze ve třech sociálních zařízeních. Místní dobrovolnická organizace by umožnila tuto službu využít nejen ve větším měřítku do počtu dobrovolníků, ale i v rámci dalších sociálních zařízení.		
Metodika a výpočet	Hodnota indikátoru je buď ANO, nebo NE dle toho, zda se podaří v rámci ORP založit místní dobrovolnickou organizaci.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociální věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl	**Zavedení dobrovolnictví v jakékoliv formě**		
Číslo indikátoru	10		
Název indikátoru	Počet zařízení využívajících dobrovolnické služby		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		3	5
Skutečnost	0 – 3		
Popis měřítka	Tento indikátor umožní sledovat jaký je zájem o dobrovolníky v místních sociálních zařízeních. Nárůst jejich počtu je žádoucí.		
Metodika a výpočet	Součet všech sociálních zařízení, v nichž působí místní dobrovolníci.		
Zdroj čerpání dat	Sociální zařízení v rámci ORP, Výroční zprávy		

Cíl	**Výstavba azylového domu pro osoby bez přístřeší**		
Číslo indikátoru	11		
Název indikátoru	Vybudování azylového domu		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Na ORP dosud chybí zařízení tohoto typu. Nejbližší zařízení, určené výhradně pro muže, je v ORP Žďár nad Sázavou, které je primárně určeno pro jejich místní občany. Pro bezdětné ženy se podobné zařízení nachází v Jihlavě.		
Metodika a výpočet	Indikátor nabývá hodnoty ANO/ NE dle toho zda došlo k vybudování azylového domu či nikoli.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl	Výstavba azylového domu pro osoby bez přístřeší		
Číslo indikátoru	12		
Název indikátoru	Počet klientů azylové ubytovny		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10	20
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Indikátor udává počet klientů, kteří tuto ubytovnu využijí za rok.		
Metodika a výpočet	Součet všech klientů ubytovny za kalendářní rok.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem, Azylový dům (vedení)		

Cíl	Založení sociálního podniku pro osoby se zdravotním postižením a pro dlouhodobě nezaměstnané		
Číslo indikátoru	13		
Název indikátoru	Založení sociálního podniku/firmy		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Starosta Bystřice nad Pernštejnem a obcí, které mají o založení firmy zájem		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Indikátor nabývá hodnoty ANO, pokud došlo k vzájemné dohodě mezi několika obcemi o založení společného sociálního podniku, který byl tímto zřízen. Hodnoty NE nabývá v případě, že sociální podnik založen nebyl. Bude tak zjištěna ochota obcí pustit se do nějakého společného sociálního podnikání.		
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna na základě reálného stavu vzhledem k dosažení vytyčeného cíle.		
Zdroj čerpání dat	Obce ORP, databáze sociálních podniků		

Cíl	Založení sociálního podniku pro osoby se zdravotním postižením a pro dlouhodobě nezaměstnané		
Číslo indikátoru	14		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do realizace		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta Bystřice nad Pernštejnem a zakládajících obcí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Tento indikátor odhalí všeobecný zájem o sociální podnikání ve		

	sledovaném ORP. Pokud by docházelo k jeho navyšování, byl by to jev žádoucí. Také by to znamenalo, že se zapojuje více místních obcí a sociální podnikání je tedy ekonomicky efektivní.
Metodika a výpočet	Součet všech obcí, které se vzájemně podílely na založení jednoho nebo více sociálních podniků.
Zdroj čerpání dat	Obce ORP, databáze sociálních podniků

Cíl	**Založení sociálního podniku pro osoby se zdravotním postižením a pro dlouhodobě nezaměstnané**		
Číslo indikátoru	15		
Název indikátoru	Procento nezaměstnaných se zdravotním postižením (OZP) na celém ORP a míra nezaměstnanosti.		
Měrná jednotka	Procenta		
Správce měřítka	Starosta Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		24%/11%	23%/10%
Skutečnost	25%/12-13%		
Popis měřítka	V současné obě ORP Bystřice nad Pernštejnem vykazuje procentuálně poměrně vysoký počet nezaměstnaných osob se zdravotním postižením (25%), ale také dlouhodobě nezaměstnaných osob, kdy se míra nezaměstnanosti pohybuje řádově mezi 12 – 13%. Žádoucí je snížení u obou ukazatelů.		
Metodika a výpočet	Procentuální vyjádření součtu všech nezaměstnaných osob se zdravotním postižením a dlouhodobě nezaměstnaných osob.		
Zdroj čerpání dat	ÚP Bystřice nad Pernštejnem, ČSÚ		

Cíl	**Vytvoření katalogu sociálních služeb pro všechny občany ORP Bystřice nad Pernštejnem/Redistribuce Inforočenky**		
Číslo indikátoru	16		
Název indikátoru	Vznik katalogu sociálních služeb		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Měřítko určuje, zda došlo k vytvoření samostatného katalogu sociálních služeb pro celé ORP Bystřice nad Pernštejnem nebo nikoliv. Tento indikátor může být nahrazen variantou dosažení „podcíle“ redistribuce Inforočenky.		
Metodika a výpočet	ANO – katalog byl vytvořen, NE – katalog nebyl vytvořen.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl	**Vytvoření katalogu sociálních služeb pro všechny občany ORP Bystřice nad Pernštejnem/Redistribuce Inforočenky**		
Číslo indikátoru	17		
Název indikátoru	Distribuce katalogu do všech obcí a jejich domácností		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Měřítko nabývá buď hodnoty ANO, v případě, že došlo k zajištění distribuce nově vzniklého katalogu v rámci všech obcí/domácností po celém ORP. Nebo nabývá hodnoty NE v případě, že distribuce byla zajištěna pouze pro část území nebo nebyla zajištěna vůbec. Případně zda byla vytvořena jeho dostupnější a přehlednější online verze. Tento indikátor může být nahrazen variantou dosažení „podcíle“ redistribuce Inforočenky.		
Metodika a výpočet	Distribuce byla zajištěna – ANO, nebyla zajištěna do všech obcí/domácností - NE		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl	**Vytvoření katalogu sociálních služeb pro všechny občany ORP Bystřice nad Pernštejnem/Redistribuce Inforočenky**		
Číslo indikátoru	18		
Název indikátoru	Distribuce Inforočenky do všech obcí a jejich domácností		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Měřítko nabývá buď hodnoty ANO, v případě, že došlo k zajištění distribuce původní Inforočenky do všech domácností v rámci všech obcí ORP. Nebo nabývá hodnoty NE v případě, že distribuce byla zajištěna pouze pro část území nebo nebyla zajištěna vůbec.		
Metodika a výpočet	Distribuce byla zajištěna – ANO, nebyla zajištěna do všech obcí/domácností - NE		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl	**Společný Komunitní plán vytvořený za účasti všech obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem**
Číslo indikátoru	19
Název indikátoru	Vytvoření/Aktualizace komunitního plánu
Měrná jednotka	ANO/NE

Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Bystřice nad Pernštejnem vydává jednou ta určité období Komunitní plán sociálních služeb, poslední je platný do roku 2016. V tomto roce by mělo dojít k změně v postupu a způsoby jeho tvorby, aby se na něm podílelo celé území.		
Metodika a výpočet	Hodnoty ANO měřítko dosáhne v případě, že dojde k jeho aktualizaci, NE pokud k ní nedojde.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl	**Společný komunitní plán vytvořený za účasti všech obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem**		
Číslo indikátoru	20		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do tvorby komunitního plánu např. dotazníkovým šetřením		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		20	39
Skutečnost	1		
Popis měřítka	Poslední Komunitní plánování sociálních služeb proběhlo pouze pro samotné město Bystřici nad Pernštejnem. Nejen z hlediska tohoto projektu by bylo mnohem vhodnější při aktualizaci do plánování zapojit celé území, ideálně všechny obce, aby byly zohledněny potřeby občanů v rámci celého sledovaného ORP.		
Metodika a výpočet	Součet všech obcí, kterým bylo umožněno se zapojit do tvorby a aktualizace Komunitního plánu.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		

4.3. Pravidla pro řízení strategie

4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Augustin Holý, starosta obce Rozsochy
Libor Pokorný, starosta obce Rožná
Mgr. Josef Vojta, místostarosta města Bystřice nad Pernštejnem
Ing. Jarmila Zemanová, Mikroregion Bystřicko

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	**Název cíle**	**Správce cíle**
Cíl 1.1	Zajištění terénních pečovatelských služeb pro více obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem	Starosta Bystřice nad Pernštejnem
Cíl 1.2	Zavedení dobrovolnictví v jakékoliv formě	Starosta Bystřice nad Pernštejnem
Cíl 1.3	Výstavba azylového domu pro osoby bez přístřeší	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
Cíl 2.1	Založení společného sociálního podniku pro osoby se zdravotním postižením a pro dlouhodobě nezaměstnané	Starosta Bystřice nad Pernštejnem
Cíl 3.1	Vytvoření katalogu sociálních služeb	Starosta Bystřice nad Pernštejnem

	přístupného pro všechny občany ORP Bystřice nad Pernštejnem/Redistribuce Inforočenky	
Cíl 3.2	Společný Komunitní plán sociálních služeb vytvořený za účasti všech obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem	Starosta Bystřice nad Pernštejnem

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Gestor indikátoru**
1	Rozšíření terénní pečovatelské služby	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem (vedoucí)
2	Založená a fungující sociální firma	Starosta jedné z obcí provozujících sociální firmu
3	Zvýšená informovanost o sociálních a souvisejících službách	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
4	Zapojení všech obcí správního obvodu ORP Bystřice nad Pernštejnem do tvorby komunitního plánu sociálních služeb	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
5	Kapacita terénních pečovatelských služeb	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
6	Počet obcí využívajících terénní pečovatelské služby či jiné terénní služby	Starosta/starostové obce/obcí, kde jsou PS; starosta obce, kde chtějí zavést terénní služby
7	Počet zaměstnanců terénní pečovatelské služby	Starosta/starostové obce/obcí, kde jsou PS; starosta obce, kde chtějí zavést terénní služby
8	Spuštění webového diskuzní fóra	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
9	Vytvoření dobrovolnického centra/organizace	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
10	Počet zařízení využívajících dobrovolnické služby	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
11	Vybudování azylového domu	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
12	Počet klientů azylového domu	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem

13	Založení sociálního podniku/firmy	Starosta Bystřice nad Pernštejnem a obcí, které mají o založení firmy zájem
14	Počet obcí zapojených do realizace	Starosta Bystřice nad Pernštejnem a zakládajících obcí
15	Procento nezaměstnaných se zdravotním postižením na celém ORP a míra nezaměstnanosti	Starosta Bystřice nad Pernštejnem
16	Vznik katalogu sociálních služeb	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
17	Distribuce katalogu do všech obcí a jejich domácností	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
18	Distribuce Inforočenky do všech obcí a jejich domácností	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
19	Vytvoření/aktualizace komunitního plánu	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
20	Počet obcí zapojených do tvorby komunitního plánu např. dotazníkovým šetřením	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Bystřice nad Pernštejnem

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 4.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.
Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a	každoročně v 1.-2. čtvrtletí

	správců cílů	
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018

Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4. Závěr a postup zpracování

4.4.1. Shrnutí

Z analytické části dokumentu týkající sociálních služeb vyplynuly určité problémové okruhy. Celkem byly v rámci návrhové části blíže specifikovány a rozpracovány tři problémové okruhy. Jedná se o problémový okruh chybějících a nedostačujících služeb v rámci ORP Bystřice nad Pernštejnem, dále o problémový okruh vysoké nezaměstnanosti a v neposlední řadě o problémový okruh týkající se snížené míry informovanosti a lokální omezenosti Komunitního plánu sociálních služeb. Tyto problémové okruhy by měly být řešeny prostřednictvím dosahování cílů, které jimi byly vytyčeny. Celkem se jedná o šest cílů, kterých by tato strategie měla reálně dosáhnout do konce roku 2024. Cíle a jejich naplňování bude sledováno prostřednictvím řady indikátorů a jejich jednotlivých gestorů.

4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část byla zpracována realizačním týmem na základě analytické části. Jednotlivé problémové oblasti se rýsovaly již během řízených rozhovorů se zástupci obcí, které probíhaly v první čtvrtině roku 2014. Výsledky analytické části hlavní slabiny potvrdily. Na základě vize, která byla sestavena v srpnu 2014 v rámci projednávání strategického dokumentu, byly v rámci fokusních skupin sestaveny problémové okruhy a následně cíle, které je reálné splnit. Realizační tým se na projednání problémových okruhů, cílů, a také indikátorů pravidelně scházel se zástupci města Bystřice nad Pernštejnem, starostou obce Rozsochy, předsedou Mikroregionu Bystřicko. Součástí jednání fokusních skupin byly také odborné konzultace návrhů s vedoucími za odbor správní a školství, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, odbor životního prostředí při Městském úřadu v Bystřici nad Pernštejnem. Návrhová část byla v listopadu 2014 představena a předána k připomínkování obcí na členské schůzi Mikroregionu Bystřicko. Starostové obcí Skorotice a Radkov, které nejsou členy Mikroregionu Bystřicko, návrhovou část obdrželi v prosinci 2014.

4.4.3. Kontakty, autoři strategie a zúčastněné strany

Koordinátor meziobecní spolupráce
Mgr. Pavel Pichler
pavel@eceat.cz

Pracovník pro analýzy a strategie
Mgr. Veronika Palečková
v.paleckova@centrum.cz

Město Bystřice nad Pernštejnem
Příční 405
593 01 Bystřice nad Pernštejnem
tel.: 566 590 311

Mikroregion Bystřicko
Příční 405
593 01 Bystřice nad Pernštejnem
tel.: 566 590 399

4.5. Přílohy

Graf 4.1.: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

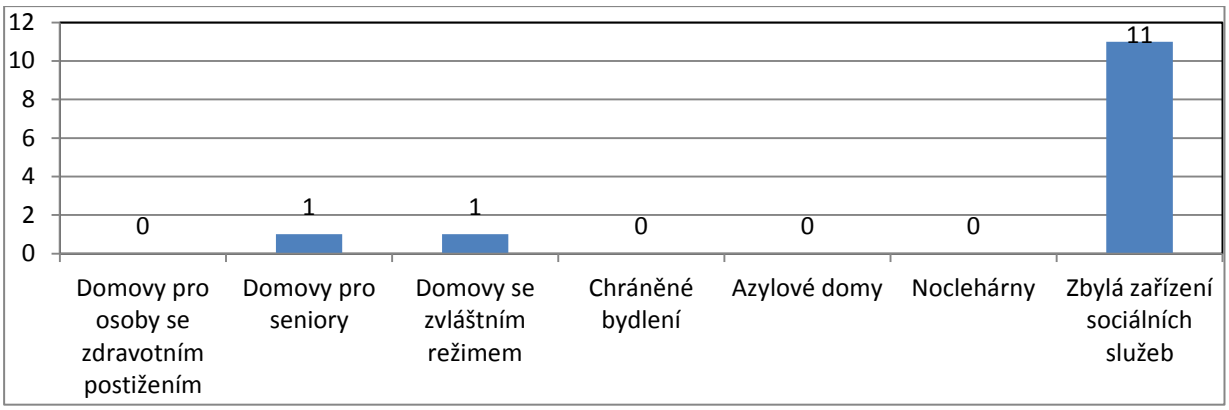

Graf 4.2.: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

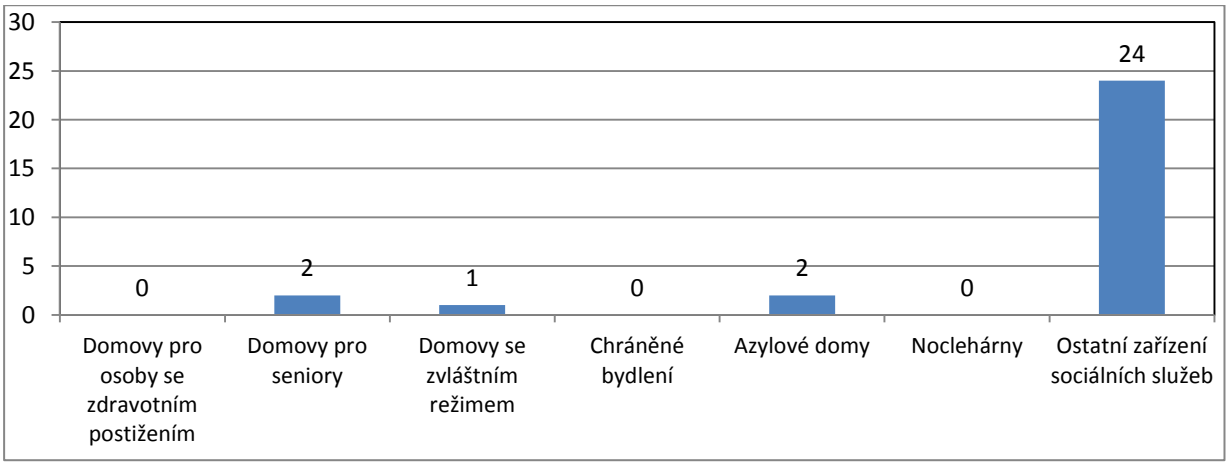

Graf 4.3.: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

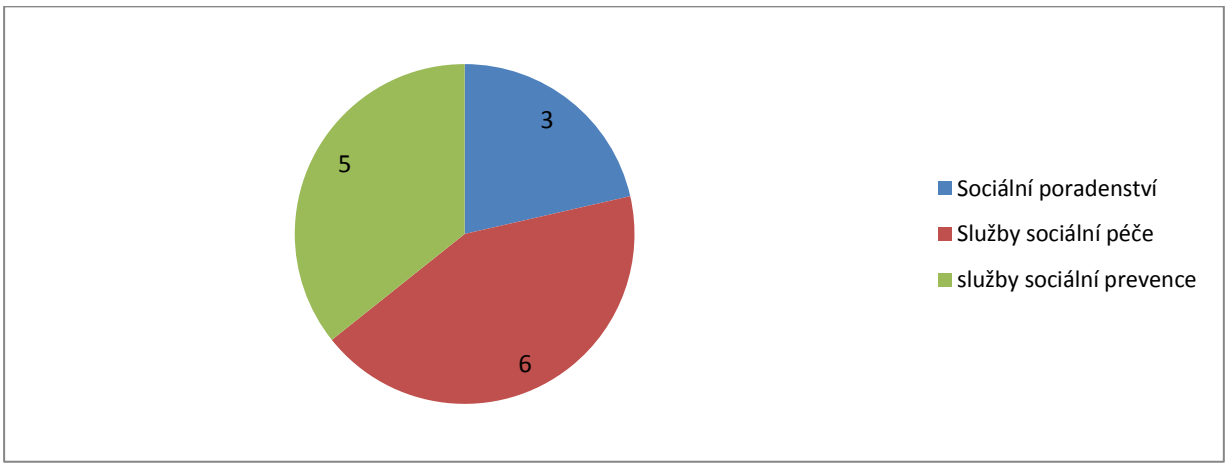

Graf 4.4.: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

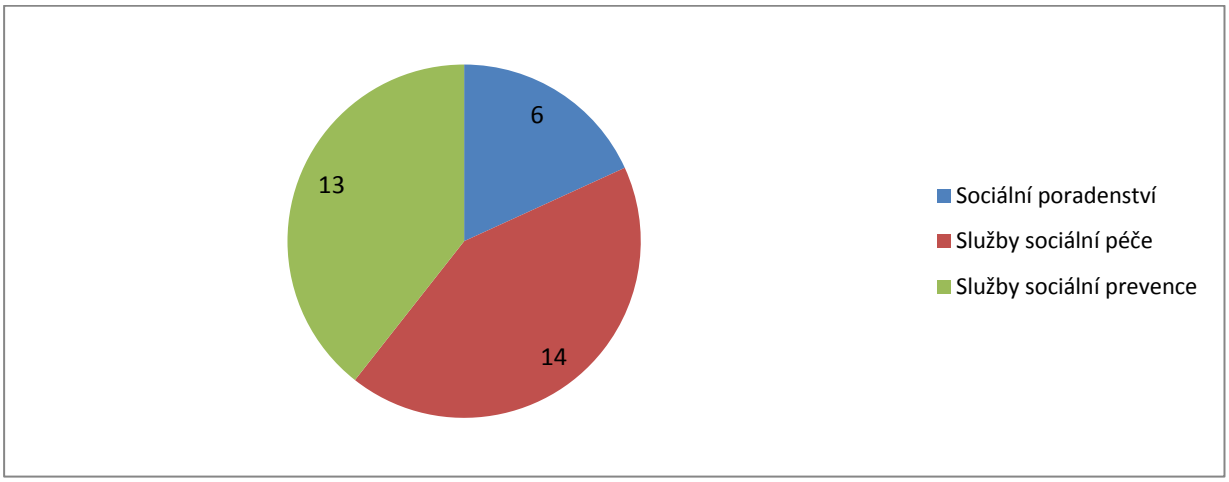

Graf 4.5.: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

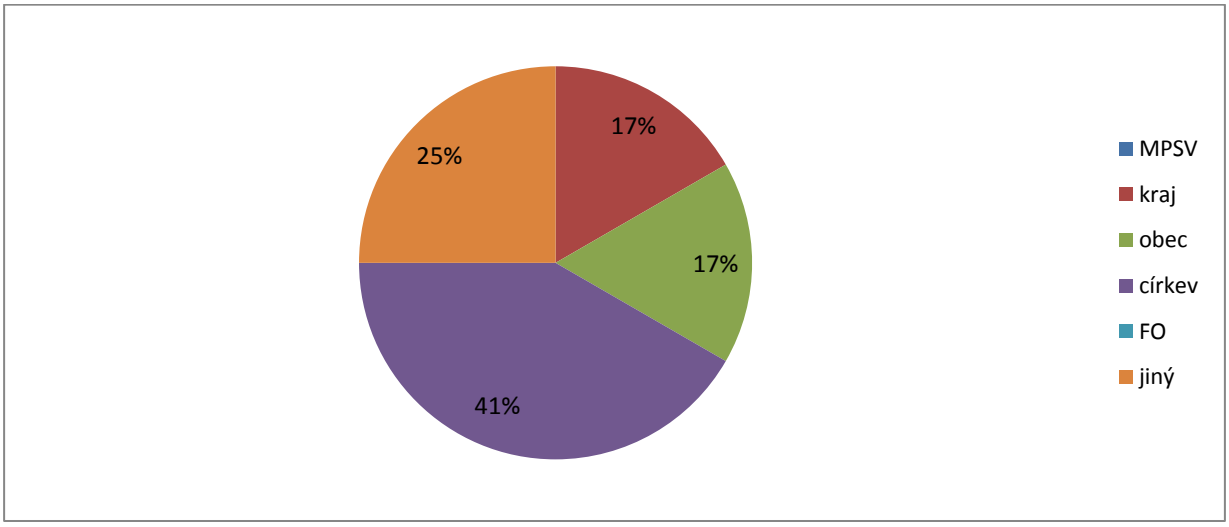

Graf 4.6.: Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

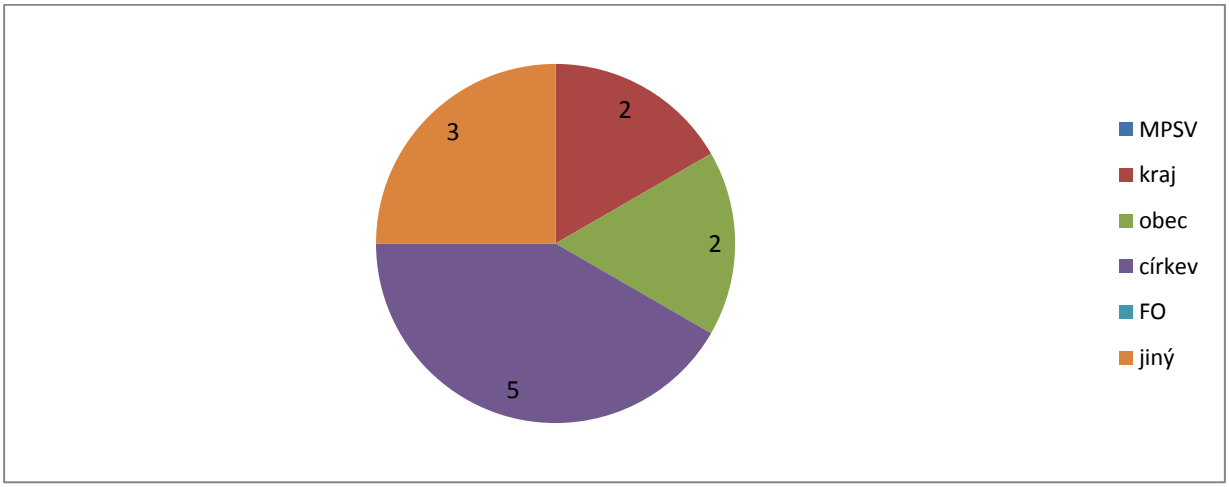

Graf 4.7.: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP

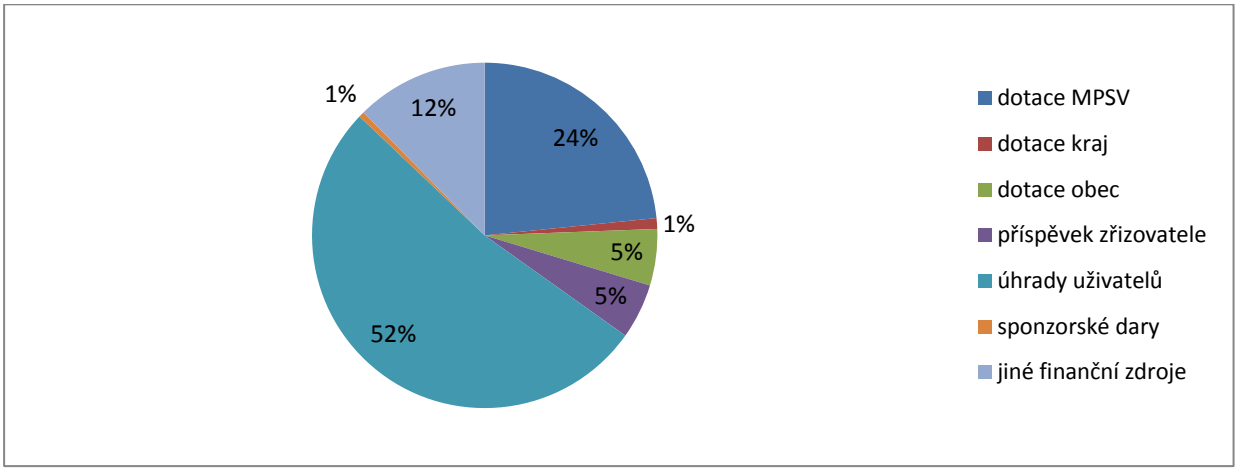

Graf 4.8.: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením

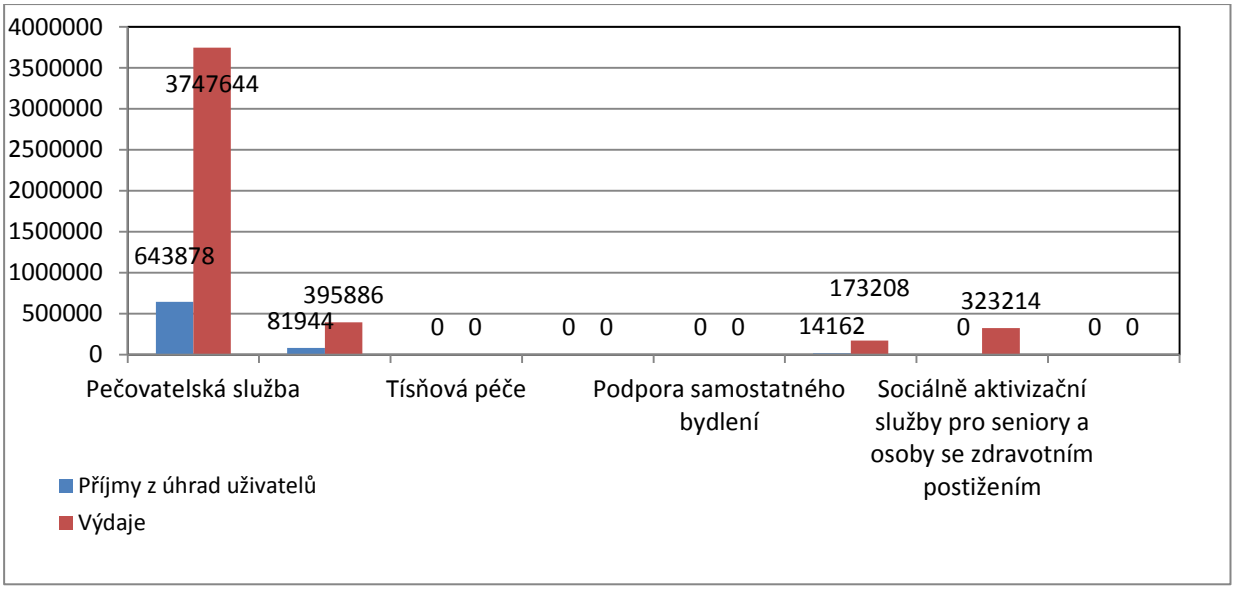

Graf 4.9.: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

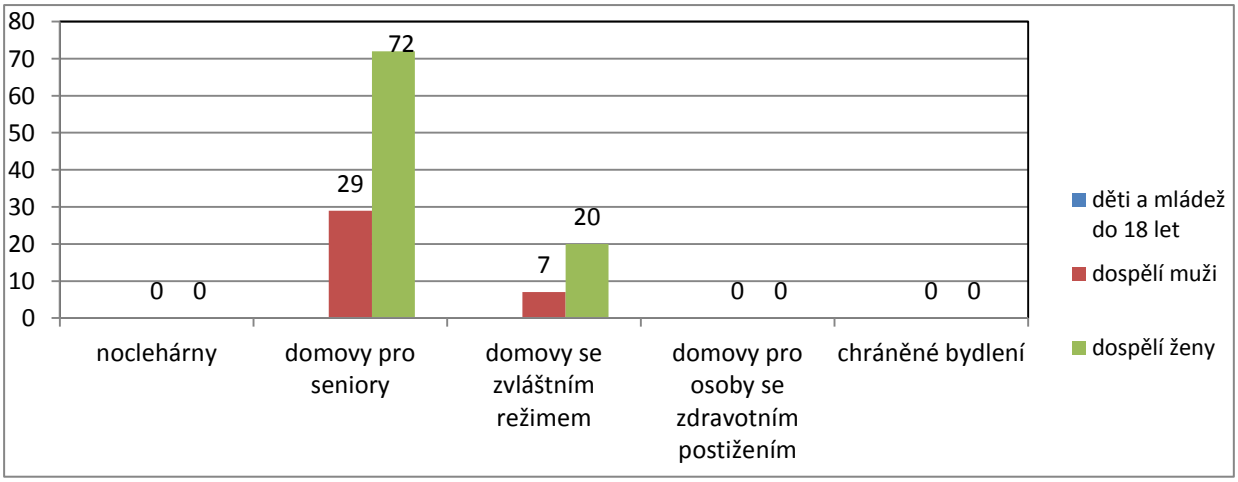

Graf 4.10.: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP

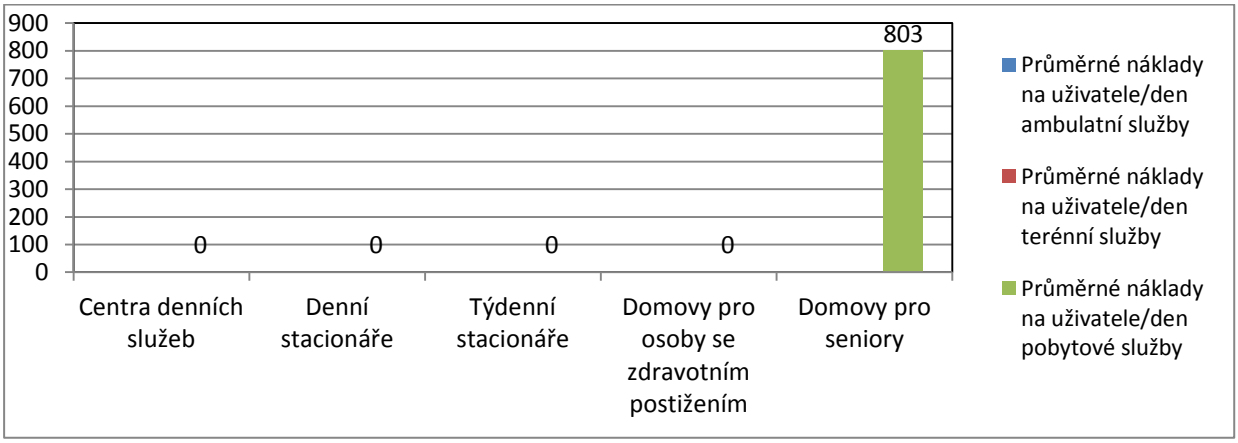

Graf 4.11.: Finanční analýza – výdaje v Kč za sledované období

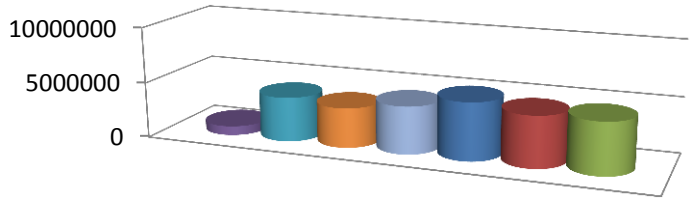

	Hodnota
Rok 2006	817230
Rok 2007	3989010
Rok 2008	3555150
Rok 2009	4253460
Rok 2010	5151260
Rok 2011	4551640
Rok 2012	4611240

Rok 2006
Rok 2007
Rok 2008
Rok 2009
Rok 2010
Rok 2011
Rok 2012

Graf 4.12.: Počet obyvatel ORP v letech 2006-2014

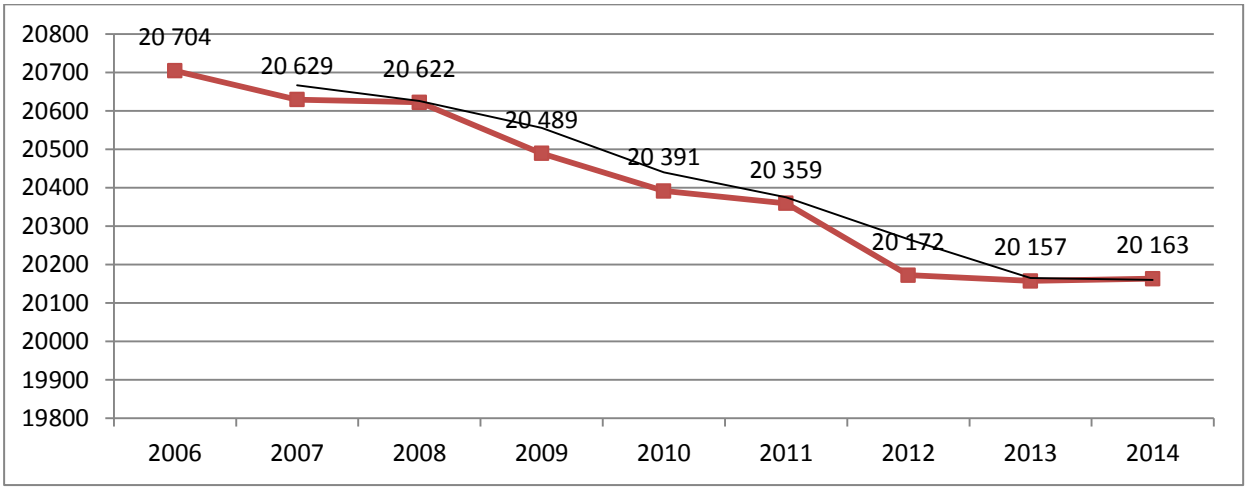

Graf 4.13.: Počet osob dle krajních věkových skupin

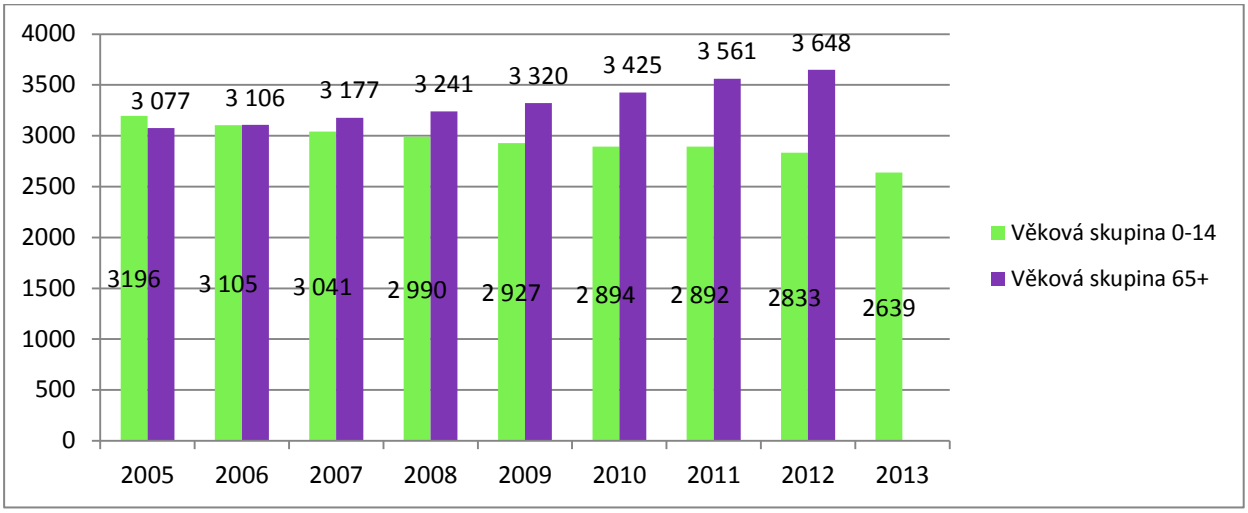

Graf 4.14.: Počet osob dle pohlaví v kategorii nad 65 let

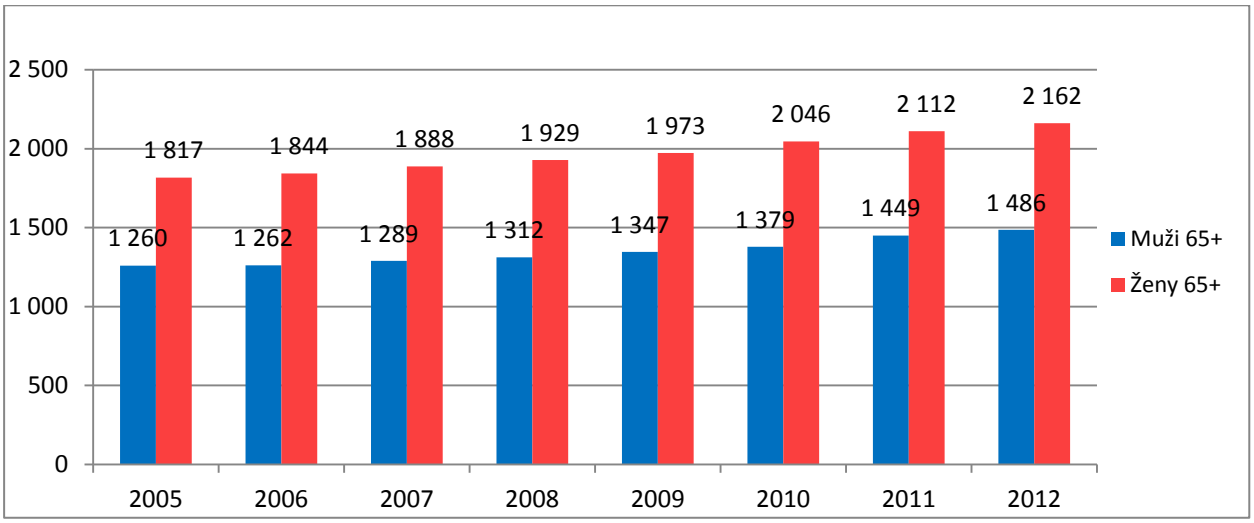

Graf 4.15.: Nezaměstnanost podle skupin v %

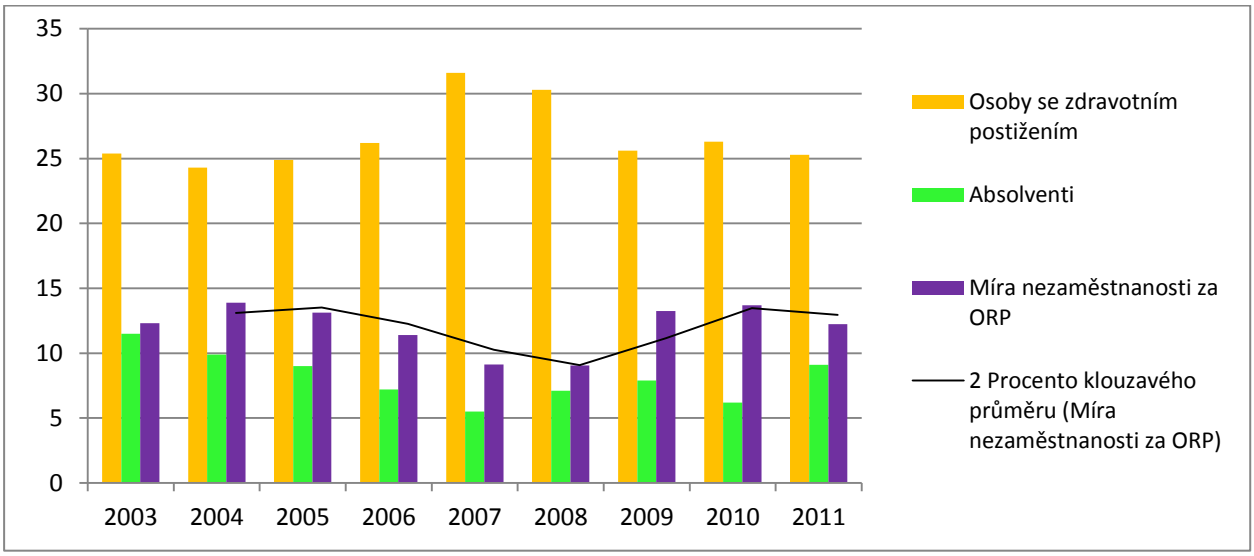

Graf 4.16.: Počet nezaměstnaných a volných pracovních míst

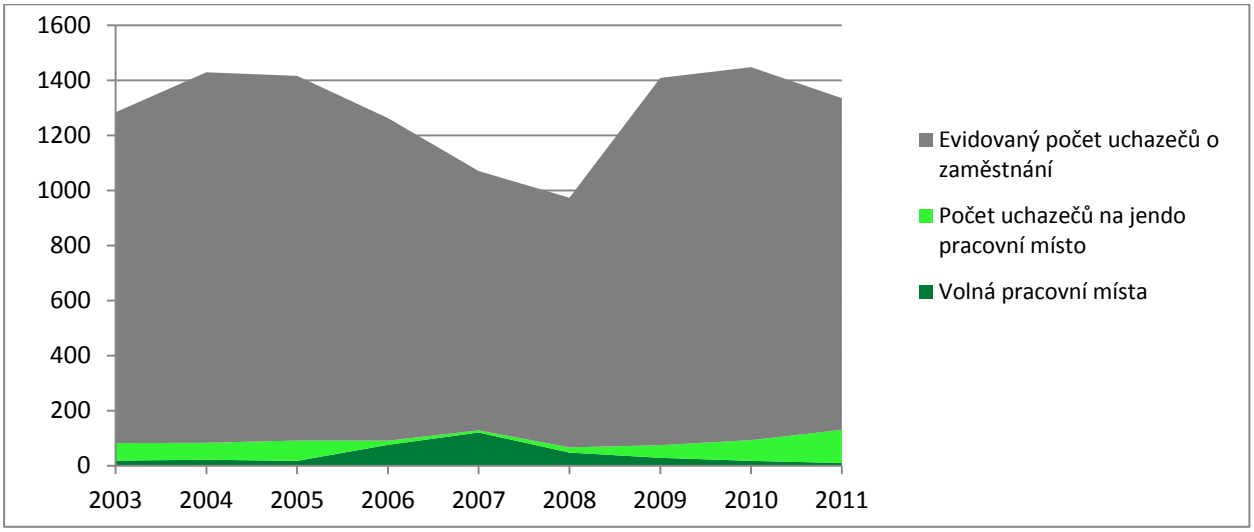

Seznam použitých zkratek

ČSÚ – Český statistický úřad
DsPS – Dům s pečovatelskou službou
DS – Domov pro seniory
DZR – Domov se zvláštním režimem
KP – Komunitní plán
MěÚ – Městský úřad
MF – Ministerstvo financí
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV – Ministerstvo vnitra
OCH – Oblastní charita
ORP – Obec s rozšířenou působností
PS – Pečovatelská služba
Soc. aktiv. sl. – sociálně aktivizační služby
TS – Technické služby
ÚP – Úřad práce
Zdrav. pos. – zdravotně postižení

5. Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklými při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění

- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění

Identifikace problémů

ORP Bystřice nad Pernštejnem má rozlohu 347,9 km^2, počet obyvatel je 20 260 (k 1. 1. 2014), ve správním obvodu se nachází 1 město, 2 městyse a 36 obcí. V centrum správního obvodu, Bystřici n/P bydlí 8 485 obyvatel, průměrný počet obyvatel v ostatních obcích je 310 obyvatele na obci. Obce jsou na území ORP velmi malé, přičemž více než polovina nedosahuje počtu 300 obyvateli.
Zástavba je především vesnického charakteru s roztroušenými obcemi tvořenými oddělenými místními částmi v členitém terénu.
V každé obci je svoz komunálního odpadu prováděn firmou TS města a.s. Systém svozu odpadu je stabilizovaný. Poplatky vybírané od občanů jsou stanoveny na základě nákladů obce na nakládání s odpady a vybírají se ve většině případů na občana. Pouze v obci Rozsochy funguje systém, vybírání poplatku za vyvezenou nádobu.
Všechny obce si řeší odpadové hospodářství individuálně místní samosprávou. Na území ORP Bystřice nad Pernštejnem zajišťuje svoz veškerého komunálního odpadu (KO) firma TS města a. s., jejímž stoprocentním vlastníkem je město Bystřice nad Pernštejnem. Tato firma zajišťuje svoz, přepravu, další nakládání a odstranění komunálního, separovaného, biologicky rozložitelného (BRO) a velkoobjemového odpadu ze všech obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem. Odpady jsou ukládány na skládku Bukov, jejímž vlastníkem je DIAMO s. p., odštěpný závod GEAM Dolní Rožínka. Skládka leží na katastrálním území obce Bukov 9 km od Bystřice nad Pernštejnem a kapacitně by měla dostačovat do roku 2029. Z malého procenta obcí ORP je odpad svážen na skládku Bystré, která se nachází v obci Bystré v ORP Polička v Pardubickém kraji. Jako skládka inertního odpadu byla využívaná skládka Železinka, která se nachází v obci Věchnov, v současné době je nevyužívaná. Uvažuje se o její rekultivaci, jelikož je její provoz za stávajících podmínek nerentabilní. Ze svozových společností působících v okolí, zde žádná svoz KO neprovádí.
Třídění odpadu je prováděno formou separačních nádob a žlutých plastových pytlů (komodita plast). Třídění probíhá ve všech obcích ORP, rozmístění nádob je ale v některých obcích nedostatečné.

Sběrný dvůr se nachází v Bystřici nad Pernštejnem v areálu TS města a.s. Zde je možné uložit veškerý odpad. Pro občany Bystřice nad Pernštejnem je uložení odpadů na sběrném dvoře zdarma, pro ostatní občany dle platného ceníku. Sběrný dvůr je pro všechny obce ORP dostupný, ale s vyšší vzdáleností klesá četnost využití. Obce tuto situaci řeší mobilním svozem velkoobjemového, nebezpečného, případně i dalšího odpadu. Výkupny železa a barevných kovů se nacházejí v obcích Dolní Rožínka a Věžná.
Pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem slouží kompostárna TS města a.s. v Bystřici nad Pernštejnem. Dále je komunitní kompostárna nově v provozu v obci Štěpánov nad Svratkou a v obci Dolní Rožínka, kde je komunitní kompostárna ve stádiu realizace. Projekty na kompostárnu do 150 t mají zpracované i další obce, je tedy vidina komunitního kompostování rovnoměrně po celém území ORP. Pro nakládání s živočišnými odpady z kuchyní a gastroodpady je nejbližší bioplynová stanice v Žďáru nad Sázavou.

TS města a.s. ve spolupráci s úřadem práce a městem Bystřice n/P realizovali vznik chráněného pracoviště v roce 2001. Hlavní pracovní náplní v chráněné dílně je dotřiďování plastů, které byly svezeny v rámci systému třídění komunálních odpadů.

Třídění je podpořeno dostatečnou sběrnou sítí kontejnerů na plast, bílé sklo, barevné sklo, biologicky rozložitelný odpad, textil, kartony, elektroodpad a v menší míře jsou obce vybaveny kontejnery na textil. Zpětným odběrem elektrozařízení v obcích se zabývají firmy ASEKOL s.r.o., ELEKTROWIN a.s. Sběr vysloužilých osvětlovacích zařízení nabízí společnost EKOLAMP s.r.o. a na zpětný odběr a recyklaci přenosných baterií je možné využít sběrny ECOBAT s.r.o. Sběr textilu většina obcí řeší předáním starého šatstva Diakonii Broumov, která dvakrát ročně provádí sběr ošacení na charitativní účely, případně sběr zajišťuje firma Revenge.

Místo pro sběr nebezpečného odpadu se nachází taktéž v rámci areálu TS města a.s. v Bystřici n. P. Nebezpečný odpadu tu neodkládají pouze občané. TS města a.s. přebírají k dalšímu nakládání nebezpečné odpady od místních firem Wera Werk s.r.o., ADOZ s.r.o., a další. Nebezpečný odpad je odvážen a následně odstraňován mimo řešené území. Mobilní svoz odpadu vzniklého ze stavebnictví zajišťuje stavební firma SPH stavby s.r.o. Systém svozu KO funguje dobře, žádná z obcí problémy neřeší.

Ceny za svoz odpadů se pohybují pod republikovým průměrem. Financování odpadového hospodářství je v každé obci stanoveno vyhláškou. Poplatek za nakládání s komunálním odpadem je průměrně 380,- Kč na osobu za rok v ORP Bystřice n. P.

Z důvodu nevýhodné polohy oblasti způsobené jak členitým terénem, tak absencí severojižního propojení a velmi problémového napojení na D1 je každé další nakládání s odpady zatíženo zvyšující se cenou za přepravu vzdálených koncových zařízení. Rozmístění zařízení k nakládání s odpady viz. mapa 5.1.

Mapa 5.1: Rozmístění zařízení k nakládání s odpady

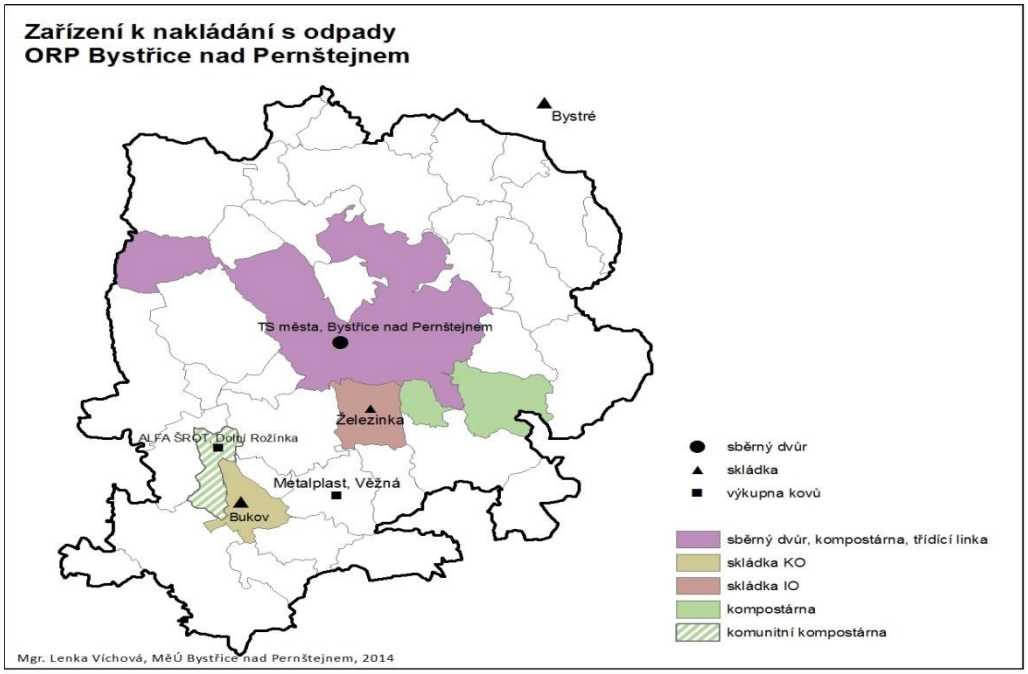

Zdroj: CENIA, ORP Bystřice nad Pernštejnem

5.1.1.1. Svazky obcí, které již spolupracují v oblasti odpadového hospodářství na území ORP a typ spolupráce

ORP Bystřice nad Pernštejnem zahrnuje 39 obcí. Působí zde Mikroregion Bystřicko, jehož členem 37 obcí z území ORP. Pouze dvě malé obce tedy nejsou členy tohoto DSO. V rámci mikroregionu jsou sdruženy obce za účelem prosazení společných zájmů, za účelem úspory finančních prostředků, za účelem pořádání kulturních akcí a soutěží pro školy a za účelem společného nákupu energií. V rámci členských schůzí probíhala mimo jiné i jednání, která vedly k optimalizaci svozu komunálního odpadu v rámci mikroregionu.

V rámci Mikroregionu Bystřicko starostové sdílejí zkušenosti, informace a příklady dobré praxe. Přesto není otázka odpadového hospodářství řešena v rámci celého ORP, tak aby vedla k naplnění Plánu odpadového hospodářství.

Cílem je předcházení vzniku odpadu, dochází k navýšení počtu kontejnerů na separovaný odpad, kde se naráží na problém se zmenšením parkovacích míst anebo zelených ploch. Zvýšení účinnosti sběru a třídění odpadu je snad možné zvýšenou osvětou. V roce 2014 byl spuštěn pilotní projekt sběru biologicky rozložitelného odpadu.

Využité dotační programy TS města a.s. a města Bystřice nad Pernštejnem:

Bueno I - zbudováno 50 nových kontejnerových stání, 110 nádob na plasty, 55 ks nádob na papír a 55 ks zvonů na barevné sklo, 25 ks zvonů na bílé sklo. Dále popelářské auto a nakladač kompostu.

Z programu Bueno II byl v roce 2010 postaven nový sběrný dvůr a kompostárna. V roce 2011 byly pořízeny velkoobjemové kontejnery na bioodpad.

V roce 2014 bylo pořízeno s přispěním dotací popelářské auto na svoz bioodpadu a separovaného odpadu. Dále 60 ks nádob na plasty a papír a také nádoby na bioodpad – 160 ks o objemu 240 l a 40 ks kontejnerů o objemu 770 l.

5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Systém výběru poplatků je prováděn v obcích ORP plošně, na rok za obyvatele, popřípadě za rekreační objekt. Výše poplatku za občana obce je stanovena za rok 2013. Tyto údaje byly získány na základě osobních rozhovorů se zástupci obcí, dle vyhlášek obcí a dle rozpočtů obcí. Průměrně se jedná o částku **380,- Kč** vybíranou na obyvatele za nakládání s komunálním odpadem za rok. Tato částka se pohybuje pod průměrem ČR. Nižší než průměrný poplatek 380 Kč má 40 % obcí. Vybírané poplatky se pohybují od 0,- Kč do 600,- Kč. Poplatek za rekreační objekt je stanoven ve výši 400 – 500 Kč za objekt.

Výše doplatku obce na jednoho obyvatele, byla dopočítána z celkových nákladů obce na nakládání s odpady dle rozpočtů za rok 2013. Výše tohoto doplatku je **maximálně 547,- Kč**. Dle zprávy IURMO se náklady na odpadové hospodářství v ORP pohybují okolo 750 Kč/obyvatele, což se řadí k těm nižším v rámci kraje i ČR (viz mapa 5.2)

Svoz je v obcích prováděn v týdenních či čtrnáctidenních intervalech nebo kombinovaně dle sezóny. Dle smlouvy se svozovou společností probíhá ročně tedy 26, 39 nebo 52 svozů. Cena za svoz odpadu je počítána za vyvezené nádoby. Cena za uložení 1 t KO na skládce Bukov činí 990,- Kč bez DPH, cena za uložení 1 t KO na skládce Bystré činí 1200,- Kč bez DPH.

Mapa 5.2: Celkové náklady na odpadové hospodářství (Kč/obyvatel) v rámci ORP

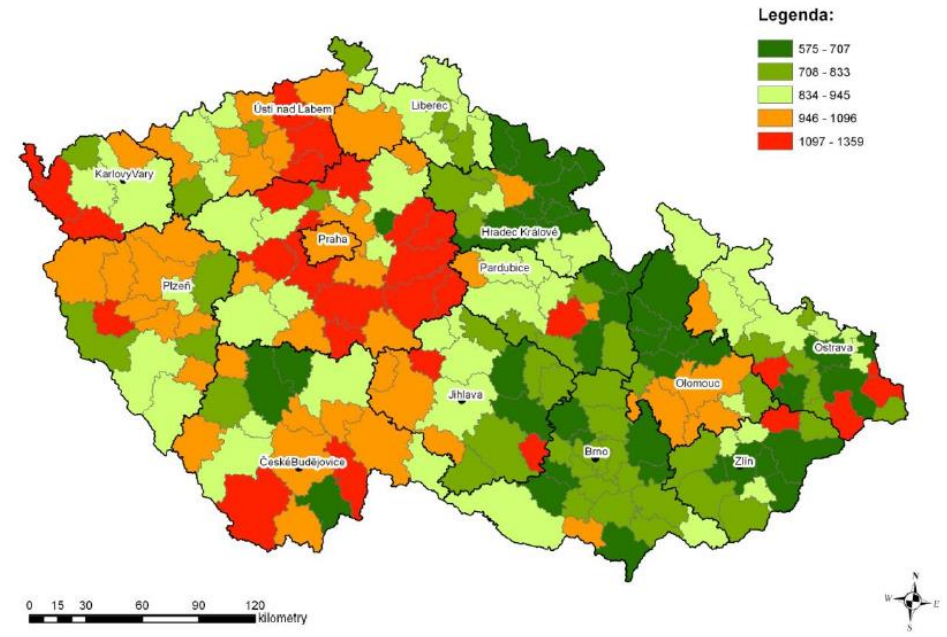

IURMO, 2013

V okolí ORP působí svozové společnosti TS služby s.r.o. se sídlem v Novém Městě na Moravě, ODAS se sídlem ve Žďáře nad Sázavou. V blízkém okolí provádějí svoz například tyto společnosti SITA CZ s.r.o., Van Gansenwinkel, LIKO SVITAVY a.s. a ESKO-T s.r.o. Třebíč.
Společnost TS města a.s. dále nabízí prodej popelnicových nádob a kontejnerů na KO a separovaný odpad.
Nebezpečný odpad je z obcí svážen dle zákona dvakrát ročně přistavením velkoobjemového kontejneru. Podobně je postupováno i v případě velkoobjemového odpadu. Sběr skla a papíru je prováděn formou kontejnerů a na sběr plastu jsou používány žluté plastové pytle o objemu 80 l, které má každý občan k dispozici na místním úřadě, v obchodě, popřípadě na avizovaném místě. Ve městě jsou z důvodu zachování pořádku na veřejných prostranstvích na plastový odpad určeny žluté kontejnery.

Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr využitelných odpadů v území ORP za r. 2012 činili 3 063,- - 3 783,- Kč. Výtěžnost tříděného sběru využitelných odpadů (kg/obyvatel) v obecních systémech v území ORP v r. 2012 činila za ORP Bystřice nad Pernštejnem 31,1 – 35,6 kg. (IUMRO 2013).

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území ORP, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady, uvedené níže.

5.1.2.1. Sběrné dvory a sběrná místa

Sběrný dvůr (Tab. 5.1.) se nachází v areálu TS města a.s. v Bystřici nad Pernštejnem a je využíván především občany města a místních částí. Dojezdová vzdálenost je pro občany ORP maximálně 17 km. Jeho roční využitelná kapacita je těžko odhadnutelná, jelikož je sběrný dvůr průběžně vyvážen. Projektovaná kapacita 5000 t. Je využíván jako sběrné místo, kde je možné odevzdat veškeré odpady vzniklé běžnou produkcí pro občany z celého ORP, pro občany města Bystřice nad Pernštejnem je uložení odpadu zdarma. Stávající počet sběrných dvorů však není dostačující. Mobilním sběrem stavebního odpadu se zabývá například soukromá stavební firma SPH stavby s.r.o., která tento materiál převážně využívá k recyklaci.

Pro nebezpečný odpad farmaceutického původu je určené sběrné místo v prostorách Polikliniky v Bystřici nad Pernštejnem (Tab. 5.2.). Elektroodpad je umísťován na sběrný dvůr TS města a.s. a dále předáván společnosti ASEKOL, ELEKTROWIN a EKOLAMP. Dále je ukládá na odběrných místech na obcích. Dále je evidováno sběrné místo elektroodpadu v provozovně podnikatele Miroslava Hajného.

Na území ORP dále působí 2 výkupny kovů (Tab. 5.3.), kde ALFA SCRAP, s.r.o. v Dolní Rožínce se specializuje na výkup a demontáž autovraků a MetalPlast s.r.o. ve Věžné se zabývá výkupem železných kovů, barevných kovů a dalšího neželezného odpadu. Výkupny kovů jsou na území dostatečné.

Všechna uvedená zařízení jsou využívána občany a firmami i mimo ORP a jejich kapacita je dostatečná. V menší míře jsou využívány výkupny odpadů ve Svojanově a v Bystrém. V majetku obce je z uvedených zařízení TS města a.s. a Poliklinika města Bystřice nad Pernštejnem s.r.o.

Sběr kovů je v obcích řešen buď individuálně, kdy si občané sami odváží kovový odpad do výkupny. Jednou do roka je místním sdružením (zpravidla sbor dobrovolných hasičů) přistaven velkoobjemový kontejner na kovový odpad a občané jej mohou využít.

Sběrný dvůr TS města a.s. v Bystřici nad Pernštejnem využívají převážně občané města Bystřice n/P. Občané ostatních obcí, pro které je uložení odpadu na sběrném dvoře zpoplatněno, využívají především 2x roční přistavení kontejnerů na velkoobjemový a nebezpečný odpad, kde zpravidla končí vše, co by se svými rozměry nevešlo do běžné nádoby na komunální odpad.

Tab. 5.1.: Sběrné dvory na území ORP, současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	TS města a.s.	K Ochozi 666	Bystřice nad Pernštejnem	595411	5000,00	-	O	sběrný dvůr je součástí areálu TS města a.s.
2	SPH stavby s.r.o.	Průmyslová 1414	Bystřice nad Pernštejnem	595411	nelze určit	nelze určit	S	mobilní sběr stavebního odpadu, dále využívány ke stavebním úpravám

Zdroj: Místní šetření, TS města a.s., Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina

Tab. 5.2.: Sběrná místa na území ORP, současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	TS města a.s.	K Ochozi 666	Bystřice nad Pernštejnem	595411	5000 N; 100 OO	45 N; 6000 t OO	O	sběr odpadu, třídění odpadu
2	Poliklinika Města Bystřice n. P. s.r.o.	Zahradní 580	Bystřice nad Pernštejnem	595411	-	-	S	sběr odpadu lékárenského původu
3	Miroslav Hajný	K Pernštejnu 625	Bystřice nad Pernštejnem	595411	-	-	S	sběr elektroodpadu, následné mechanické úpravy elektroodpadu

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina

Tab. 5.3.: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	ALFA SCRAP, s.r.o.	Dolní Rožínka 145	Dolní Rožínka	595535	-	-	S	100% NO - autovraky
2	Metalplast s.r.o.	Věžná 90	Bystřice nad Pernštejnem	597040	-	-	S	výkupna kovů
3	AUTO SAM s.r.o.	Smetanova 409	Bystré	576166	300,00	67,58	S	100% NO - autovraky
4	Miroslav Bláha + MBBL s.r.o.	Svojanov - lom	Svojanov	578843	200,00	358,00	S	100% NO - autovraky

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, Vlastní šetření

5.1.2.2. Třídící linky

Třídící linka (Tab. 5. 4., Tab. 5. 5. a Tab. 5. 6.) je v Bystřici nad Pernštejnem v areálu TS města a.s. zřízena od roku 2011. Slouží jako třídící linka pro dotřiďování plastů svezených z celé oblasti ORP, kde se separují PET lahve, tvrzené plasty, kelímky, kartony a igelity. Kelímky a tvrzené plasty jsou dále směřovány do linky na výrobu alternativního paliva firmy A.S.A. spol. s.r.o. - provozovna Brno anebo

do koncového zařízení spalovny SAKO Brno, a.s. Třídící linka je zároveň od počátku chráněnou dílnou se 4 - 6 stálými zaměstnanci.
Separovaný papír je z obcí a místních částí svážen a dále převážen na dotřiďovací linku firmy ODAS, Žďár nad Sázavou (26 km). Papír je na třídící lince separován na lepenku (krabice, obalový papír) a na smíšený papír spolu s tiskovinami.
Tříděné sklo je sváženo také do firmy ODAS. Následně je odváženo a zpracováno například v koncovém zařízení sklárny Vetropak Moravia Glass Kyjov, kde je tříděný materiál dále využit na obalové a stavební sklo. Do třídící linky firmy ODAS přichází dále odpady z Nového Města na Moravě a Žďáru nad Sázavou. Zařízení disponuje dostatečnou kapacitou.
Další nejbližší zařízení jsou dotřiďovací linka TS Velká Bíteš s.r.o., a dotřiďovací linka ESKO-T s.r.o. v Třebíči, kam ale separované odpady z ORP v současné době neputují.

Tab. 5.4.: Třídící linky na území ORP, současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel /vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	TS města a.s.	K Ochozi 666	Bystřice nad Pernštejnem	595411	250,00	250,00	O	dotřiďovací linka na plasty

Zdroj: TS města a.s.

Tab. 5.5.: Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel /vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	Miloslav Odvárka ODAS	Brněnská 2277/48	Žďár nad Sázavou	595209	plasty - 3000	3000,00	S	dotřďovací linka na papír
2	Esko - T	Hrotovická 177	Třebíč	590266	6000	Papír - 2658, Plasty - 1660, Sklo - 1119	S	

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, Vlastní šetření

Tab. 5.6.: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi území ORP), současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Počet obcí ORP, která využívají tato koncová zařízení	Vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Miloslav Odvárka ODAS	Jihlavská 20	Žďár n/S	595209	39	S	Plast, kompozitní obal

2.	Miloslav Odvárka ODAS	Brněnská 2277/48	Žďár n/S	595209	39	S	Dotřiďovací linka na papír, demontáž domácí elektroniky	
3	TS města a.s.	K Ochozi 666	Bystřice n/P	595411	39	O	dotřiďovací linka na plasty	

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina

5.1.2.3. Zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO)

V současné době je v provozu kompostárna v areálu TS města a.s., která je svojí kapacitou dostačující pro současnou produkci bioodpadu (Tab. 5.7.). V roce 2014 byly ve městě rozmístěny domácí kontejnery na biologicky rozložitelný odpad a tím posílena možnost separace BRKO z komunálního odpadu. V menších obcích je odstraňování BRKO řešeno domácím kompostováním nebo jinou vlastní cestou, těchto obcí je na ORP většina. Za loňský rok se na kompostárnu TS města a.s. umístilo 300 t biologicky rozložitelného odpadu. Ze 70 % se jedná o odpad z ORP.

Několik obcí (přibližně 13 dle informací TS města a.s.) využívá také velkoobjemový kontejner na tuto komoditu a to přibližně dvakrát do roka.

Další kompostárny jsou v městysi Štěpánov nad Svratkou, v obci Dolní Rožínka se realizuje projekt komunitní kompostárny do 150 t. Projekt komunitní kompostárny je dále zpracován v obcích Dalečín, Strážek a Rozsochy.

Tab. 5.7.: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	TS města a.s.	K Ochozi 666	Bystřice n/P	595411	600 - 1000t projekt	300 t	O	kompostování odpadu; množství vyprodukovaného kompostu za rok se může pohybovat až kolem 500 t
2	Štěpánov nad Svratkou	Štěpánov n/S	Štěpánov n/S	595861	150 t	-	O	otevření v roce 2013
3	Dolní Rožínka	Dolní Rožínka	Dolní Rožínka	595535	do 150 t	-	O	komunitní kompostárna do 150 t ve stádiu projektu
4	Bystřická tepelná s.r.o.	Hornická 746	Bystřice n/P	595411	420000 qrm *	-	S	Spalovna na biomasu – dřevní štěpka, kůra, piliny, řepková sláma

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina * množství spotřebovaného paliva v roce 2004, tepelný výkon spalovny 9 000 kW

5.1.2.4. Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území ORP, současný stav

Na území ORP se spalovna nenachází. Energetickým využitím ve spalovně končí pouze určitá složka vyseparovaného plastu. V třídící lince TS města a.s. se separují ze tříděného odpadu komodity plast tvrzené plasty, kartony a kelímky, které putují na energetické využití do spalovny SAKO Brno (Tab. 5.9.). Tento objem v roce 2013 činil 68 t. Ekonomická výhodnost tohoto způsobu je limitována vzdáleností a související dopravní dostupností ke koncovému zařízení (67 km). Další možností předání vyseparovaného plastu je linka na výrobu alternativního paliva A.S.A Brno.
Nejbližší spalovna území ORP je spalovna Sporten, a.s. v Novém Městě na Moravě (Tab. 5.8.) zabývající se odstraněním nebezpečného odpadu. Tato spalovna je však kapacitně velmi malá.

Tab. 5.8.: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (KO, NO, OO)	Vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ					
1	SPORTEN, a.s.	U Pohledce 1347	Nové Město na Moravě	596230	864,00	288,00	NO	S	nevyužívá se

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina

Tab. 5.9.: Koncová zařízení (spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného území ORP), současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1	SAKO Brno, a.s.	Jedovnická 2	Brno	582786	39	S	spalovna KO, vytříděný zbytkový karton, za rok 2013 67 t

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina

Z hlediska velikosti ORP dle počtu obyvatel a množství vyprodukovaného odpadu by nebylo rentabilní vybudovat vlastní spalovnu.

5.1.2.5. Skládky

Síť skládek na ORP je dostatečná (Tab. 5.10.). Komunální odpad je svážen na skládku Bukov (9 km vzdálená od Bystřice nad Pernštejnem). Tato skládka je situována 300 m severně od obce Bukov v blízkosti areálu bývalého hlubinného dolu. Pro území ORP ale i okolní obce má zásadní význam, jelikož zde dochází k odstraňování veškerého komunálního odpadu z obcí. Maximální plánovaná

kapacita třetí etapy je 503 000 m^3. Z 6 - 8 obcí je odpad svážen na skládku Bystré v ORP Polička (21 km vzdálená od Bystřice), (Tab. 5.11.).

Obě skládky mají dostatečnou kapacitu k ukládání a celkově dobrou dostupnost. Vzhledem k záměru připravované legislativy v ČR zamezit skládkování odpadů do roku 2024 budou i do tohoto období skládky dostačovat.

Na území se dále vyskytuje skládka inertního odpadu Železinka, která je připravována k rekultivaci. Předpokládaný konec rekultivace je v roce 2024. V současné době je inertní odpad v malém množství dopravován na koncové zařízení skládky Petrůvky u Třebíče jinak na skládku Bukov (Tab. 5.12.).

Tab. 5.10.: Skládky odpadů provozované na území ORP, současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Typ skládky dle ukládaných odpadů	Stav skládky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámka
		Adresa	Obec	ZÚJ				
1.	DIAMO, státní podnik	Bukov	Bukov	59251	OO, skup. S-OO	v provozu	S	návoz 8900 t/rok, projektovaná kapacita 440 000 m^3, volná kapacita 157 600 m^3
2.	TS města a.s.	Železinka	Věchnov	596965	S-IO	nevyužívaná	O	neukládá se od 2007, připravena k rekultivaci

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina

Tab. 5.11.: Nejbližší skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav skládky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Technické služby Města Bystré s.r.o.	Sulkovská 340	Bystré	577928	S-OO3	v provozu	O	volná kapacita 800 000 m^3, roční přírůstek cca 100 000 - 130 000 m^3

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina

Tab. 5.12.: Koncová zařízení (skládky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP), současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			

1	ESKO-T, s.r.o.	Petrůvky	Petrůvky, 67552	591378	39	S	skládka pro inertní odpad	
2	Technické služby Města Bystré s.r.o.	Sulkovská 340	Bystré	577928	39	O	volná kapacita 800 000 m^3, roční přírůstek cca 100 000 - 130 000 m^3	
3	DIAMO, státní podnik	Bukov	Bukov	59251	8	O	návoz 8900 t/rok, projektovaná kapacita 440 000 m^3, volná kapacita 157 600 m^3	
4	A.S.A., spol. s.r.o.	Líšeňská 35	Brno	582786	39	S	-	

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina

5.1.2.6. Další zařízení pro nakládání s odpady, černé skládky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území ORP

Dalším zařízení pro nakládání s odpady (Tab. 5.13.) je podnik DIAMO, s.p., který využívá stavební odpad k terénním úpravám a dále nakládá s vlastním odpadem vzniklým z těžby nerostných surovin.
Na území ORP Bystřice nad Pernštejnem se nenacházejí větší černé skládky a neřešené ekologické zátěže. Obce výjimečně řeší pouze místní problémy, při nekázni občanů při nakládání s odpady. Mezi ekologické zátěže evidované Ministerstvem životního prostředí patří Areál Sagras, skládka TKO U Lesoňovic, Obalovna (Bystřice nad Pernštejnem), Starý lom (Dolní Rožínka), obecní skládka TKO (Rovečné), skládka TKO U Černého lesa (Strážek) a skládka TKO Železinka (Ministerstvo životního prostředí ČR 2013).

Tab. 5.13.: Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	DIAMO s.p., o.z. GEAM	Dolní Rožínka	Dolní Rožínka	595535	Využití odpadu k terénním úpravám	S	Zemina a kamení 170504
2.	Miroslav Odvárka, ODAS	Jihlavská 20	Žďár nad Sázavou	595209	Drcení odpadu	O	

3.	Dřevospol - výroba násad, spol. s.r.o.	Ujčov 44	Ujčov	596914	Recyklace odpadu	S	Již mimo provoz
4.	SPH Stavby s.r.o.	Průmyslov á 1414	Bystřice n/P	595411	Výroba betonových směsí a nakládání se stavebním odpadem	S	Betonový recyklát, stavební suť
5.	Demolice Recyklace HB s.r.o.	Chlístov 36	Okrouhlice	569186	Recyklace a třídění odpadu	S	Beton, cihly, tašky, zemina, kamení
6.	TS města a.s	Hornická	Bystřice nad Pernštejne m	595411	Drcení odpadu	O	Drcení odpadů z lesnictví, dřevěných obalů, piliny, hobliny, odřezky

Zdroj: Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina

Tok odpadů

Veškerý KO je ukládán na skládku Bukov, případně na skládku Bystré. Vytříděné sklo a papír jsou předávány na třídící linku firmy Miroslav Odvárka, ODAS Žďár nad Sázavou. Plast je vytříděn na třídící lince v Bystřici nad Pernštejnem. Bioodpad je sbírán do speciálních hnědých sběrných kontejnerů v Bystřici nad Pernštejnem a zpracován na kompostárně v areálu TS města a.s. v Bystřici nad Pernštejnem.

5.1.2.7. Produkce odpadů

Celková produkce ostatních a nebezpečných odpadů v tabulce 5.14. je uvedena za celé ORP a tedy se jedná o odpady od obcí, občanů obcí, firem a fyzických osob oprávněných k podnikání. Toto množství, zaznamenává rapidní pokles do roku 2009, který byl zřejmě důsledkem hospodářské krize a tedy snížením výroby. Od roku 2010 opět nárůst produkce ostatních odpadů o 2000 až 4000 t za rok a tím i celkové produkce. Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů je více než 90 % (příloha 5.1) Z grafu 5.1. je patrný trend celkové stoupající produkce v mezidobí 2008 - 2012.

Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na řešeném území byl za rok 2012 109 kg/osoba/rok, což je o 200 kg nižší, než původní stanovená hodnota měrné produkce NO na obyvatele v roce 2000. Měrná produkce NO meziročně mírně klesá, až stagnuje. Výše produkce je ovlivněna životní úrovní a ekonomickým růstem oblasti. Zástavba je tvořena především rodinnými domy nejen na malých obcích, nízká hustota obyvatelstva a nižší hodnota HDP je důvodem pro nižší produkci odpadů. Za sledované období kopírovala produkce odpadů ekonomický a hospodářský vývoj. Podíl produkce nebezpečných odpadů tedy na celkové produkci odpadů od roku 2008 klesá na úroveň 7 %, což je opět důsledkem dopadů ekonomické krize tím i klesajícího množství průmyslové produkce.

Tab. 5.14.: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000 Produkce odpadů [t]	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce ostatních odpadů (OO)	26 007,23	18 794,44	17 349,08	19 618,47	21 838,24	25 739,27
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	3 193,59	2 554,26	1 534,06	1 663,91	1 932,36	2 202,06
Celková produkce (OO a NO)	**28 981,39**	**21 348,70**	**18 883,14**	**21 282,38**	**23 770,60**	**27 941,33**

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

V tabulce 5.15. je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, jejichž původcem jsou obce (tedy odpadů pouze od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří **49 %** z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 16 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 84 % z celkové produkce nebezpečných odpadů bylo vyprodukováno právnickými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP.
Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Kraj Vysočina vykazuje ORP vyšší měrnou produkci nebezpečných odpadů a vyšší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje nad průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 5,58 kg vyšší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 135,86 kg vyšší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Tab. 5.15.: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Bystřice nad Pernštejnem	20 172	357,53	17,72	13 332,53	660,94	**13 690,05**	678,67
Kraj Vysočina	511 207	7 196,36	14,08	253 016,89	494,94	**260 213,24**	509,02
ČR	10 516 125	127 634,47	12,14	5 580 580,96	530,67	**5 708 215,44**	542,81

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

Z hlediska podílu jednotlivých složek odpadů na celkové produkci odpadů za celé ORP (Tab. 5.16.) jsou množstevně nejvíce zastoupeny tyto odpady:

1. č. 17 - stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst) - **12 511 t**

2. č. 20 - komunální odpady, odpady z domácnosti a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů včetně složek z odděleného sběru - **6 981 t**
3. č. 10 - odpady z tepelných procesů - **3 116 t**
4. č. 12 - odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů **1 345 t**
5. č. 16 - odpady jinak neurčené **1 195 t**

Tab. 5.16.: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	16,32	57,19	68,72	74,25	58,10
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	655,03	480,10	405,93	417,19	55,12
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	5,81	0,43	0,22	0,44	0,19
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
06	Odpady z anorganických chemických procesů	0,18	0,14	0,21	0,33	0,24
07	Odpady z organických chemických procesů	138,25	1,63	4,59	4,56	1,72
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnicích materiálů a tiskařských barev	8,81	9,65	8,99	4,79	5,95
09	Odpady z fotografického průmyslu	0,65	0,97	0,38	0,91	0,55
10	**Odpady z tepelných procesů**	**4 815,12**	**3 431,26**	**2 772,16**	**2 495,42**	**3 116,40**
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	1 426,10	979,71	1 024,30	766,90	1 058,07
12	**Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů**	**1 000,39**	**750,44**	**597,64**	**1 079,31**	**1 345,14**

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	57,92	107,30	50,54	61,90	39,45
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	3,37	5,11	1,61	2,20	2,17
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	249,18	290,59	359,64	463,92	632,04
16	**Odpady v tomto katalogu jinak neurčené**	**478,22**	**575,63**	**562,30**	**984,28**	**1 195,82**
17	**Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)**	**4 306,93**	**5 519,35**	**8 196,53**	**10 769,96**	**12 511,58**
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	24,07	28,07	41,17	42,38	9,19
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	390,86	140,98	425,59	521,71	887,85
20	**Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru**	**7 771,49**	**6 504,60**	**6 761,84**	**6 080,16**	**6 981,78**
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00
Celková produkce odpadů [t]		**21 348,70**	**18 883,15**	**21 282,36**	**23 770,63**	**27 901,35**

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Nejvyšší zastoupení na celkové produkci odpadů (dle tabulky 5.16) má skupina stavebních a demoličních odpadů (12 511 t) za rok 2012. Největší objem této položky vzniká při zřizování, údržbě a odstraňování staveb. Daný materiál má vysoký potenciál opětovného využití a recyklace. Největší producenti jsou stavební firmy, které tento odpad také zpracovávají. TS města a.s. a SPH Beton s.r.o., mimo jiné s provozem betonárny a stavební výrobou. Na území ORP se nacházejí další stavební firmy a živnostníci pracující ve stavebnictví.

Odpady z tepelných procesů jsou zastoupeny v míře 3 116 t a odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy kovů a plastů 1 345 t. Mezi hlavní původce těchto opadů patří průmyslové podniky v ORP Bystřice nad Pernštejnem, zabývající se zpracováním kovů a plastů (Železárny Štěpánov s.r.o., Wera Werk s.r.o., ADOZ s.r.o., Rathgeber, k.s.).

Komunální odpad

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.
Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.
Informace sdělované společnosti EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytříděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) **Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR)**. Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je **Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně**. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vytříděných odpadů a nad vybranými daty, např. o směsném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.
V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tab. 5.17.: Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	**ČSÚ**	**MŽP, CENIA**	**MŽP, CENIA**	**MŽP, CENIA**	**MŽP, CENIA**	**EKO-KOM, a.s.**
ORP Bystřice nad Pernštejnem	20 172	6 101,76	302,49	4 391,03	217,68	213,33
Kraj Vysočina	511 207	192 521,82	376,60	108 570,64	212,38	211,38
ČR	10 516 125	3 886 782,29	369,60	2 211 052,64	210,25	-

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.

V tabulce 5.17. je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obci (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 80 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 88 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že **20 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právnickými osobami a podnikatelskými subjekty**, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. **V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 67,12 kg nižší hodnoty měrné produkce KO a o 7,43 kg vyšší hodnoty měrné produkce SKO**, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítáni producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Tab. 5.18.: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	21 348,70	18 883,15	21 282,36	23 770,63	27 901,35
Celková produkce KO	7 998,89	6 778,62	7 099,35	6 516,63	7 589,22
Celková produkce SKO	5 386,97	4 923,59	4 769,31	4 333,16	4 967,39

Zdroj: GROUP ISOH

Celková produkce odpadů za celé ORP dle databáze ISOH do roku 2009 v meziročních trendech klesala. Od roku 2010 celková produkce dopadů stoupá s meziročním přírůstkem o 11 %, v posledním sledovaném roce o 17 % (Tab. 5.18).
Produkce komunálního odpadu (KO) a směsného komunálního odpadu (SKO) je rozkolísaná se stoupajícím množstvím v posledním sledovaném roce o 10 % u KO a o 6 % u SKO (graf 5.2.). V roce 2012 byla celková produkce odpadů 27 941 t (viz příloha 5.3).
Podíl KO se na celkovém množství produkce odpadů snižuje. Podíl SKO na produkci KO se dle dopočtu pohybuje okolo 65 - 70 % a od roku 2009 dochází k pomalému snižování postupnému snižování tohoto množství (podrobně příloha 5.3). Měrná produkce na jednoho obyvatele se v posledním meziročním hodnocení zvýšila o 10,5 %.

5.1.2.8. Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Celková produkce komunální odpadu za ORP dosáhla v roce 2012 hodnoty 7 589 t (komunální odpad z domácností tvořil 6 101,76 t), biologická složka odpadu se na tomto množství podílela 2 952 tunami. Hmotnostně nejvíce zastoupenou položkou je směsný komunální odpad (4 967 t). V roce 2013 se jeho celková hmotnost snížila na 4 298 t. Celkově je ve sledovaných letech zaznamenán růst této složky.
Další nejvíce zastoupené odpady jsou kovy (864 t), jejichž množství za sledované období klesá, což potvrzují i výkupny kovů. Papírové a lepenkové obaly 150101 se na celkovém množství podílejí 417 t a papír a lepenka 200101 (BRKO) 268 t. Množství této složky je meziročně velmi rozkolísané a důvod těchto výkyvů se nepodařilo uspokojivě vysvětlit. Jedním z možných vysvětlení je zvýšení výkupní ceny, která nastala v roce 2008, tím se papír začal třídit více i ve školách a kleslo jeho množství v komunálním odpadu. Sklo patří celkově všeobecně k množstevně více zastoupené složce, za ORP činilo v roce 2012 množství tohoto druhu odpadu 270 t. Plast vykázal na množství separovaného sběru podíl 291 t. Viz tabulka 5.17 a podrobně v příloze 5.2. a 5.4. BKRO tvořil podíl na celkové produkci KO 253 t a plasty množství 197 t.

5.1.2.9. Separovaný sběr

Množství separovaného odpadu se každoročně zvyšuje až na 1 259 t v roce 2012 (Tab. 5.19. a příloha 5.4). Převažující složkou je papír, jeho produkce byla v roce 2008 srovnatelná s produkcí skla. V roce 2012 je více než dvojnásobná. Produkce plastu a skla se zvyšuje mírně. Celkově separovaný sběr vzrůstal v meziročních trendech za sledované období průměrně o 14,5 %.
Nejnižší zastoupení má komodita nápojové kartony.

Tab. 5.19.: Separovaný sběr odpadů na území ORP ode všech původců za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	256,46	272,34	419,76	452,15	686,46

Sklo	150107, 200102	275,75	266,63	273,56	255,51	270,29
Plast	150102, 200139	210,11	282,57	267,29	278,51	291,32
Nápojové kartony	150105	0,00	8,80	0,00	8,86	11,32
Celkem separovaný sběr		**742,32**	**830,34**	**960,61**	**995,03**	**1 259,39**

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Dle trendu je patrné zvyšování množství vytřídění jednotlivých složek. Dané množství nicméně nedosahuje 50 % KO a jedním z cílů odpadového hospodářství nejen v rámci území ORP je toto množství stále zvyšovat.

Tab. 5.20.: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytříděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	ORP Bystřice nad Pernštejnem	Počet obyvatel k 31.12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	**(150101, 200101)**	20 172	280,85	13,92	21,11
Plast	**(150102, 200139)**		203,55	10,09	11,72
Sklo	**(150107, 200102)**		265,17	13,15	12,28
Nápojové kartony	**(150105)**		0,00	0,00	0,23
Kovy	**(200140, 150104)**		633,09	31,38	50,54

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 5.20. je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Údaje pochází z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH). Produkce papíru od obcí tvoří 22,3 %, produkce skla tvoří 21,1 %, produkce plastů tvoří 16,2 % a produkce nápojových kartonů tvoří 0 %, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP **všemi původci odpadů**. Z těchto hodnot je patrné, že více než polovinu vytříděných odpadů vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady z obcí.

Měrná produkce (MP) v kg/obyv **papíru** je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj dle databáze ISOH **nižší** (MP Kraj 21,11 kg/obyv MP BnP 13,92 kg/obyv). Měrná produkce **plastů** je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj **nižší** (MP Kraj 11,72 kg/obyv MP BnP 10,09 kg/obyv). Dále pak měrná produkce **skla** je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj **vyšší** (MP Kraj 12,28 kg/obyv MP BnP 13,15 kg/obyv). Měrná produkce **nápojových kartonů** je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj **nižší** (MP Kraj 0,23 kg/obyv MP BnP 0,00 kg/obyv). Měrná produkce **kovů** je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj **nižší** (MP Kraj 50,54 MP BnP 31,38).

Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty za ORP vzhledem k průměrným hodnotám za ČR **nižší** u papíru, nápojových kartonů, kovů a **vyšší** u skla, plastů. Průměrné hodnoty měrné produkce vytříděných odpadů v ČR jsou u papíru 29,56 kg/obyv za rok 2012, skla 10,96 kg/obyv, plastů 10,01 kg/obyv, nápojových kartonů 0,28 kg/obyv a kovů 40,61 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na horší úrovni mimo sklo.

Samostatné kontejnery na kartony se v obcích vyskytují ojediněle, a to až od roku 2013, karton je tedy převážně umísťován do žlutých kontejnerů a pytlů společně s plasty. Na třídící lince je poté vyseparován. Množství jednotlivých vytříděných složek se stále zvyšuje. Obce se také zapojují do zpětného odběru elektrospotřebičů a baterií. Textil je ve většině obcí na území předáván charitě Diakonie Broumov.

Tab. 5.21.: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	ORP Bystřice nad Pernštejnem	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]	Měrná produkce za ČR [kg/obyv.]
Papír	**(150101, 200101)**	20 172	9,37	17,00	18,08
Plast	**(150102, 200139)**		9,78	11,55	9,72
Sklo	**(150107, 200102)**		13,33	12,45	10,97
Nápojové kartony	**(150105)**		0,23	0,37	0,32
Kovy	**(200140, 150104)**		2,98	26,07	19,98

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

V tabulce 5.21. je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) **podle databáze EKO-KOM, a.s.,** která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytříděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytříděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupen, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší.

Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám za celou ČR nižší u papíru, skla, plastů, nápojových kartonů, kovů a vyšší u skla, plastů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytříděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,08, skla 10,97, plastů 9,72, nápojových kartonů 0,32 a kovů 19,98 kg/obyv. Třídění papíru a kovů v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na horší úrovni, což potvrzuje i předcházející tabulka.

Tab. 5.22.: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Kraj Vysočina	**16,55**	**12,45**	**12,33**	**0,41**	**22,72**	**64,46**
(0 až 500 obyv. včetně)	8,29	13,35	13,86	0,44	6,03	41,96
(501 až 1000 obyv. včetně)	11,21	13,31	12,63	0,47	9,42	47,03
(1001 až 4000 obyv. včetně)	15,19	13,62	13,85	0,51	15,32	58,49
(4001 až 10 000 obyv. včetně)	16,54	13,61	10,77	0,30	29,08	70,31
(10001 až 20 000 obyv. včetně)	22,46	10,68	12,68	0,52	66,39	112,73
(20001 až 50000 obyv. včetně)	22,51	12,17	11,57	0,28	33,17	79,70
(50001 až 100000 obyv. včetně)	26,72	8,09	9,88	0,37	15,90	60,95
Celkový součet - ČR	**18,2**	**10,1**	**11,1**	**0,3**	**17,6**	**57,3**

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Kraji Vysočina produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 0 do 500 obyvatel. Nejvíce odpadu vytřídí občané v obcích od 10 001 do 20 000 obyvatel. Této velikostní skupině neodpovídá v ORP žádné město. Naopak 29 obcí má méně než 500 obyvatel (tab. 5.22.).

Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP průměrnou hodnotu **117 obyvatel na jedno sběrné hnízdo** (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji nižší, přičemž hustota sběrné sítě v Kraji Vysočina je 105 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Světlá nad Sázavou (19 830 obyvatel), ORP Chotěboř (22 338) vykazuje ORP Bystřice nad Pernštejnem nižší hustotu sběrné sítě. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP je podprůměrná.

Papír

Průměrné náklady na oddělený sběr papíru v r. 2012 činily v ČR **52 Kč/obyvatele**, při průměrné výtěžnosti sběru ve veřejné sběrné síti **12,3 kg/obyvatel/rok**. V Kraji Vysočina tyto náklady byly **42,1 Kč /obyvatele** při **14 kg/obyvatele/rok**. Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr papíru v území ORP Bystřice nad Pernštejnem za r. 2012 činily **2 503,- – 3 377,- Kč** (porovnání s okolím v mapě 5.3.). Výtěžnost tříděného sběru papíru (kg/obyvatel) v obecních systémech v území ORP za rok 2012 činila výše uvedených 9,37 kg, což spadá do kategorie **6,2 – 11,4 kg** a řadí se k ORP s nejnižšími hodnotami v ČR (mapa 5.4.). (IRUMO 2013)

Plast

Sběr směsných plastů je v obcích prováděn převážně do žlutých plastových pytlů o objemu 80 l, kterými disponuje každá domácnost, a poté jsou shromažďovány na určeném místě. Ve městě jsou umísťovány do žlutých kontejnerů. Průměrné náklady na oddělený sběr plastů v ČR činily v roce 2012

71,9 Kč/obyvatele při průměrném množství **9,3 kg/obyvatele**. V Kraji Vysočina se tyto náklady pohybovaly v hodnotách **62,1 Kč/obyvatele** při **10,3 kg/obyvatele**.
Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr plastů v území ORP Bystřice nad Pernštejnem se pohybovaly v rozmezí **2 147,- – 4 889,- Kč** čímž se ORP řadí k těm s nejnižšími náklady (mapa 5.5.)**.** Výtěžnost tříděného sběru plastů byla **9,78 kg/obyvatel** (mapa 5.6.).

Sklo

Vytříděné sklo z komunálního odpadu je umístěno do bílých a zelených kontejnerů, případně do kontejneru na směsné sklo.
Průměrné náklady na oddělený sběr skla v ČR činily v roce 2012 21,1 Kč/obyvatele při průměrném množství 10,6 kg/obyvatele. V Kraji Vysočina se tyto náklady pohybovaly v hodnotách 17,6 Kč/obyvatele při 11,5 kg/obyvatele.
Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr skla v území ORP Bystřice nad Pernštejnem se pohybovaly v rozmezí **1 506,- – 1 890,-** (mapa 5.7.)**.** Výtěžnost tříděného sběru skla byla **13,33 kg/obyvatel** (mapa 5.8.).

5.1.2.10. Produkce biologicky rozložitelného odpadu (BRO)

Tabulka (Tab. 5.23.) byla sestavena na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na celém území ORP. (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad): Podrobné zastoupení celkové produkce BRO v příloze 5.5. a vývoj v grafu 5.4. v příloze.

Tab. 5.23.: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
190902	Kaly z čiření vody	85,79	47,35	137,80	260,58	408,95
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	574,31	472,40	405,93	395,06	311,97
200201	Biologicky rozložitelný odpad	231,37	169,22	135,09	143,15	253,07
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	267,75	39,98	221,84	167,40	128,13
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	35,62	0,00	0,00	21,13	23,82

Zdroj: GROUP ISOH

Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu dosahovala za rok 2012 množství 6 892 t (tabulka 10a a příloha 5.6.). Nejvíce zastoupenou složkou BRO jsou kaly z čiření vody (408 t) vznikající při

úpravě povrchových vod na úpravnách. Na území ORP je úpravna vody Vír a úpravna vody Švařec v obci Koroužné, upravující vodu pro Vírský oblastní vodovod.
Další druhem odpadu je odpad č. 030105 Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104. Poměrně častým druhem drobného podnikání je dřevovýroba, zpracování dřeva a nábytkářství. Zbytková dřevní hmota ze sběrného dvora TS města a.s. je vykupována spalovnou na biomasu v Bystřici nad Pernštejnem. Množství této složky na celkovém množství BRO meziročně klesá.
Biologicky rozložitelný odpad, jehož množství od roku 2009 vzrůstá, tvořil v roce 2012 množství o váze 253 t. Toto množství se meziročně zvyšuje díky postupnému plošnému svozu z obcí ORP a umísťování hnědých kontejnerů ve městě Bystřici nad Pernštejnem.
Mezi roky 2008 až 2012 postupně klesá množství odpadu uvedeného pod katalogovým číslem 190805 - Kaly z čištění komunálních odpadních vod.
Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) tvořil v roce 2012 81 % vyprodukovaného biologicky rozložitelného odpadu (BRO). Jak ukazuje tabulka 5.24., tak se měrná produkce BRO i BRKO mírně snižuje. V posledním meziročním srovnání má mírně vzrůstající tendenci. Meziroční změna v letech 2011 a 2012 byla shodně kolem 18 % (příloha 5.6.).
Separace odpadu z domácností je stále provázena nižší osvětou a na malých obcích se úspěšně realizuje postupně. Některé obce svoz BRKO dosud neřeší a spoléhají se na individuální kompostování v každé domácnosti. V ORP chybí jakákoliv koncepce v otázce předcházení vzniku BRKO. Měrná produkce BRKO je v roce 2012 z uvedených datových zdrojů na hodnotě 277 kg na obyvatele (graf 5.5. k příloze 5.6.).

Tab. 5.24.: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	7 352,26	6 043,56	6 379,14	5 878,12	6 892,27
z toho celková produkce BRKO	5 918,35	5 315,61	5 366,93	4 715,34	5 601,43

Zdroj: GROUP ISOH

V tabulce č. 5.24 (Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012) jsou do produkce BRKO zahrnuty takové druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se katalogová čísla 200101, 200108, 200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. Tato skupina BRKO je ve výpočtech zahrnuta jako součást BRO (tedy druhy odpadů zahrnuté jako komunální biologicky rozložitelné odpady příp. odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky a dále katalogová čísla BRO z jiných skupin katalogu odpadů (např. zemědělství, potravinářství apod.). Tato tabulka (5.24) zobrazuje souhrnnou produkci BRKO, bez ohledu na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Přepočet na obsah biologicky rozložitelné složky odpadu byl proveden podle Zpracování metodiky matematického vyjádření soustavy indikátorů OH a je uveden v Příloze č. 5.2 - Celková produkce KO na území ORP za

období 2008-2012 podrobně. Data v této tabulce č. 5.24 primárně vystihují, jaký podíl zaujímají z celkové produkce BRO odpady komunální (tzv. BRKO).
Zavedené systémy sběru BRKO v obcích, kde se produkce odpadů dostává do evidence (tj. vyjma domácího kompostování a komunitního kompostování v obcích), se pak odrážejí jako evidovaná produkce pod katalogovým číslem 200201 - biologicky rozložitelný odpad (viz Příloha č. 5.2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně). V souvislosti s cíli POH ČR (Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Zvýšením produkce BRKO (zejména 200201) dojde k lepšímu třídění a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný.

Produkce BRKO, ve které jsou zahrnuty biologicky rozložitelné odpady nebo odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky vykazují velmi vysoké hodnoty. Pro plnění směrnice 1999/31/EC, pro omezení množství biodegradabilních odpadů ukládaných na skládky, jsou za biodegradabilní odpady považovány biologicky rozložitelné odpady ze zahrad, parků, odpad potravin z domácností, kuchyní, restaurací, občerstvení a potravinářských prodejen.
Celková produkce BRKO vznikající v území ORP i mimo „komunální sféru“ zahrnuje rovněž odpady ze zemědělství, lesnictví, čistírenské kaly, textil, papír a odpady ze zpracování dřeva, které jsou ale součástí celkového množství BRO v tabulce 5.19.

V tabulce 5.25. je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 86,6 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 13,4 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právnickými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Tab. 5.25.: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Bystřice nad Pernštejnem	20 172	4 851,38	240,50	203,93	10,11
Kraj Vysočina	511 207	143 404,24	280,52	13 612,11	26,63

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, i ta je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 48 kg nižší hodnoty měrné produkce BRKO a o 9 kg nižší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích.
Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Tento systém je zaveden ve 3 obcích. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 20 02 01 na území ORP.

5.1.2.11. Nakládání s odpady

V nakládání s odpady převažuje odstranění skládkováním na skládce Bukov. Množství materiálově využitého odpadu je problémové zjistit, jelikož je předáván k dalšímu nakládání jiné svozové společnosti mimo ORP. (podrobně příloha 5.7)

Tab. 5.26: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000 / Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Využití	Materiálové využití	4 041,34	6 623,44	4 580,54	4 829,67	6 743,50	7 002,62
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%]					
		13,94	31,03	24,26	22,69	28,37	25,06
	Energetické využití	11,85	89,90	21,91	9,40	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	4 016,76	6 713,34	4 602,45	4 839,07	6 743,50	7 002,62
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%]					
		13,86	31,45	24,37	22,74	28,37	25,06
Celková produkce odpadů		28 981,39	21 348,70	18 883,14	21 282,38	23 770,60	27 941,33
Odstranění	Skládkování	33 909,76	16 182,15	16 645,62	13 816,94	12 959,29	11 416,31
	Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění		16 182,15	16 645,62	13 816,94	12 959,29	11 416,31

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Dle tabulky 5.26. a grafu 5.6. v příloze, je patrné, že se od roku 2009 zvyšuje podíl materiálového využití vzhledem k odstraňování. Podíl materiálového využití se kolísavě zvyšuje, což může být

ovlivněno např. zpracováním stavebních odpadů. Do spalovny v roce 2013 bylo vyseparováno 68 t vytříděného plastu (kelímky a tvrzený plast). Spalovna se nachází v jihomoravském kraji (SAKO s.r.o.), proto není v tabulce množství zohledněno.
K energetickému využití jsou předány odpady z kategorie dřevní hmoty, pilin a odpadů z dřevovýroby, které jsou předány do spalovny biomasy v Bystřici nad Pernštejnem.
V roce 2012 se na celkové produkci odpadů 27 941 t podílelo celkové odstranění ve výši 11 416 t, což netvoří 50 % celkového množství odpadů. Materiálové využití dosahuje více než 7 000 t a energetické využití je na minimální úrovni 80 t mimo území ORP.
Do budoucna bude nutné přijmout opatření ke zvýšení celkové materiálové využitelnosti odpadů, případně energetické využití odpadů jako zdroje surovin.

Ve způsobu nakládání s KO (Tab. 5.27.) převažuje skládkování, a tedy odstranění na skládce Bukov (DIAMO, s.p.). Skládkování převažuje, což je dáno velice dobrou dostupností skládky a cenou uložené tuny odpadu. Materiálové využití je závislé na ekonomické výhodnosti. V současné situaci, kdy je jednotlivé vytříděné komodity předávají několika dalším společnostem a náklady na dopravu jsou vyšší, než hodnota zpětného využití materiálu, není reálné, že se množství zpětně využitelného odpadu bude zvyšovat.

Tab. 5.27.: Nakládání s komunálními odpady a se směsným komunálním odpadem na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000 Nakládání s odpady [t]		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012
KO	Využití	Materiálové využití	7,05	6,72	8,36	17,86	94,31	23,88
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%]					
			0,14	0,08	0,12	0,25	1,45	0,31
		Energetické využití	3,35	89,90	21,92	9,40	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití	11,67	96,62	30,28	27,26	94,31	23,88
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%]					
			0,24	1,21	0,45	0,38	1,45	0,31
	Celková produkce KO [t]		4 953,11	7998,89	6778,62	7099,35	6516,63	7589,22
	Odstranění	Skládkování		156,73	63,72	86,10	136,41	87,66
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění		156,73	63,72	86,10	136,41	87,66
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	0,21	0,00
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

		Celkem vybrané způsoby využití	0,00	0,00	0,00	0,21	0,00
	Odstranění	**Skládkování**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Data v Tab. 5.28. taktéž vykazují ve všech položkách separovaného odpadu nulové hodnoty energetického využití, jelikož se s vytříděným odpadem nakládá převážně materiálově na třídící lince a dále mimo ORP. Na území ORP se v třídící lince třídí plast. Papír a sklo putují k dalšímu využití mimo ORP. Materiálové využití je hlavním způsobem využití tříděných odpadů. Pro představu o nakládání s vytříděnými komoditami jsou uvedeny údaje za rok 2013 (dle TS města a.s.). Podrobněji viz příloha a graf 5.7.

Tab. 5.28: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	**Katalogové číslo tříděného odpadu**	**Způsob nakládání s jednotlivými komoditami**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	0,00	8,06	17,86	94,10	46,89
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	0,00	34,80	6,10	32,10	44,96
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	2,56	0,44	19,72	51,17	28,91
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	2,31	1,71	1,43	1,62	2,11

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

PAPÍR - na území ORP je rozmístěno průměrně **171 nádob** (mění se sezónně), svážením těchto nádob bylo za rok 2013 svezeno **190,1 t papíru**. Svezený papír je vykupován a tedy předán k dalšímu zpracování většinou firmě ODAS (Žďár nad Sázavou), kde je tříděn na lepenku a smíšený papír a předáván papírnám k dalšímu využití.

SKLO - na území ORP rozmístěno **149 nádob** sklo čiré a **184 nádob sklo směsné**, za rok 2013 svezeno **115,7 t čirého** a **122,7 t směsného skla**. Sklo je předáno firmě ODAS (Žďár nad Sázavou) a dále předáno k materiálovému využití například firmě Vetropak Moravia Glass Kyjov. Veškeré sklo vytříděné na ORP je tedy předáno k materiálovému využití.

PLAST - je separován spolu s nápojovým kartonem do jednotných **162** kontejnerů. Toto číslo zahrnuje jak kontejnery, tak místa určená k odkládání plastových žlutých pytlů, které slouží v domácnostech na

sběr plastu. Počet obcí, vybavených kontejnery je 9. Občané v ostatních obcích jsou navyklí na systém sběru plastu a kartonu do pytlů a obec má tak vyčleněné prostranství na jejich shromažďování. Z hlediska estetiky veřejného prostranství obce a následného úklidu těchto míst je pytlový sběr negativem. Plastu se takto vyseparovalo **205,8 t**, což činilo **10,2 kg/obyvatele**.
Na třídící lince TS města a.s. v Bystřici n/P je vytříděný plast vytříděn na PET bílá, PET modrá, PET zelená, PET barevná, igelit bílý, igelit barevný, igelit černý, polystyren, kelímky, karton, tvrzený plast a zbylý komunální odpad, tvořen obalovými igelity, mikrotenem, netkané textilie s plastovou vrstvou a zbylé odpady. PET lahve jsou vykupovány firmou ODAS (Žďár n/S) drceny a předávány k dalšímu zpracování především do Číny na výrobu vláken. Nápojový karton je předáván k dalšímu zpracování a slouží například jako surovina k výrobě zateplovacího materiálu. Kelímky a většina tvrzeného plastu jsou předávány do firmy ASA s.r.o. (Brno) a poté jsou energeticky využity ve spalovně SAKO (Brno). Za rok 2013 toto množství činilo 67,8 t., vytříděné složky separovaného plastu tvořily celkem 165 t z objemu, 40 t bylo vyseparováno jako komunální odpad.
Dle informací se množství separované plastu každoročně zvyšuje, množství skla klesá a množství vyseparovaného papíru je konstantní. Další podrobné informace v příloze 5.9. a 5.10. a graf 5.8.

5.1.2.12. Nakládání s BRO a BRKO

Množství skládkovaného BRKO, dosahuje vysokých hodnot (Tab. 5.29.). Množství skládkovaného BRKO v roce 2012 tvořilo **403,85 kg/obyvatel**. Množství skládkovaného BRKO ovšem meziročně v období 2008 - 2012 klesá (graf 5.9. v příloze)
Budoucí snížení BRKO, v současné době ukládaného na skládkách, by mohl zajistit provoz nových komunitních kompostáren v obcích Štěpánov nad Svratkou a Dolní Rožínka. Další obce již mají zpracované plány na vybudování komunitní kompostárny a snaží se využít dotačních možnosti na financování a zbudování. Na snižování podílu skládkovaného BRKO bude nutné zapojit osvětu ve školách, na obcích a najít další formy motivace občanů. Veškerý biologicky rozložitelný odpad, který je svezen společností TS města a.s., je na kompostárně zpracován a po jeho přeměně na kompost opět využit.

Tab. 5.29.: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Nakládání s BRO a BRKO [t]		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012
BRO	Využití	Materiálové využití		434,47	256,86	160,05	664,38	249,44
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		14 666	15 397	12 288	11 365	10 145
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

BRKO	Využití	Materiálové využití			270,83	246,94	138,21	105,07	140,90
		Energetické využití			89,90	21,92	9,40	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		14 601	15 397	12 288	11 365	10 145
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	**6 372,50**	11 724,88	12 364,39	9 867,85	9 126,51	8 146,53
			Měrné skládkování	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.$^{-1}$]					
				148,00	568,56	603,46	483,93	448,28	403,85
		Spalování			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Počet obyvatel v území ORP					20 622	20 489	20 391	20 359	20 172

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, ČSÚ

5.1.2.13. Náklady na odpadové hospodářství za ORP Bystřice nad Pernštejnem

Z dostupných údajů poskytnutých ministerstvem financí činily celkové náklady na nakládání s odpady za rok 2012 za ORP Bystřice nad Pernštejnem 15 671 610,- Kč (Tab. 5.30.). Za sledované období jsou náklady konstantní, dle trendu ve velmi mírném poklesu.

Příjmy ORP meziročně klesají o 4 %. V roce 2012 byly celkové příjmy na nakládání s odpady v území ORP 13 934 018,- Kč a byly vykazovány v těchto položkách - 1333 Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí, 1337 Poplatky za komunální odpad/ 1340 Poplatky za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. V položce 1359 Ostatní odvody z vybraných činností a služeb jinde neuvedené nebyl ve sledovaném roce příjem vykazován. Data o příjmech obcí v oblasti odpadového hospodářství jsou čerpána z MF ČR.

Tab. 5.30.: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	299 280	299 250	214 120

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	13 011 690	13 373 010	14 096 980
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	2 203 510	1 463 511	999 320
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	47 000	0	0
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	110 190	184 510	351 170
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	8 300	10 620	3 040
3727	Prevence vzniku odpadů	0	0	0
3728	Monitoring nakládání s odpady	0	0	0
3729	Ostatní nakládání s odpady	10 550	6 040	6 980
Celkové náklady		**15 690 520**	**15 336 941**	**15 671 610**

Zdroj: Ministerstvo financí

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy odpadového hospodářství

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Problematika komunálního odpadu je na obcích ORP dlouhodobě řešena. Cílem obcí ORP je snižování množství vyprodukovaného komunálního odpadu, motivace občanů k důslednějšímu třídění a hlavně snížit množství biologické složky v komunálním odpadu, které tvoří velkou část sběrných nádob domácností.

Zavádění a snaha o zvyšování separace odpadů je postupná a pomalá. Objem vytříděných složek se zvyšuje, objem KO neustále ovšem také. Důraz se v ORP klade na osvětu ve školách, kde je cílem přenést dobré návyky i do domácností. Školy spolupracují s TS města a.s., ČOV a spalovnou na biomasu, kam v rámci ekologické výchovy pořádají exkurze. Roste také počet školních projektů, které se nezabývají obecnými otázkami ekologie a ochrany životního prostředí, ale jsou zaměřeny na území ORP.

Snaha o eliminaci biologického odpadu je řešena snahou o vybudování komunálních kompostáren. Několik obcí s žádostí o dotaci neuspělo, nabízí se tedy otázky, jak bioodpad z domácností a

veřejných prostranství řešit společně, ovšem vytvoření komunitní kompostárny za spoluúčasti více obcí současná legislativa neumožňuje.
Očekávání občanů je tedy platit alespoň to, co dosud. Ceny jsou poměrně nízké a neplatiči jsou výjimkou. Pravidelný svoz je zajištěn ve všech obcích a záleží, jakou četnost si obce zvolí. Občanům zajišťují velkoobjemové kontejnery na nebezpečný a velkoobjemový odpad dvakrát ročně, jak je uloženo zákonem. Dle potřeby i častěji.
Velmi problematickou otázkou jsou živnostenské odpady, které nezřídka končí v městských nádobách, aniž by za ně firma či živnostník zaplatil. Řešení ale není vůbec jednoduché, protože skutečně vyprodukované množství se těmto subjektům velmi těžce dokazuje. Živnostníci by měli nakládání s odpady vyprodukovanými při své činnosti řešit individuálně se svozovou společností.
Komunikace se svozovou společností je celkově velmi dobrá. Ta musí řešit konkurenci, náklady na předání odpadů k dalšímu využití a na dopravu. Vzdálenost koncových zařízení není možné nijak ovlivnit a vybudování spalovny v Jihlavě by náklady ještě zvýšilo. Další problémové oblasti vznikají v otázce skládkování, kde v současné době není provozovatelům jasné, jaký bude harmonogram a postup při ukončování skládkování a následné rekultivaci.
Další problematickou otázkou se jeví absence odpadové koncepce státu s výhledem na delší časové období například ve vztahu ke způsobu nakládání s odpady. Je státem neustále deklarováno ukončení skládkování odpadů po roce 2023, aniž by vznikala nová zařízení na využití a odstranění odpadů (například spalovny jsou v současné době v ČR 3).

Analýza cílových skupin v oblasti odpadového hospodářství

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	**Obce**	zodpovědní občané a podnikatelé	Občané nejsou motivováni ke třídění a u podnikatelů je snaha o minimalizaci vyprodukovaného odpadu a tím vznik černých skládek	osvěta občanů, zpravodaj, rozhlas, spolupráce se školami	informační letáky, kontroly
		nízké náklady na svoz a uložení odpadu, zvyšování objemu vytříděných komodit	demotivace občanů ke třídění, zvyšování KO	na úrovni obcí, mikroregionu,	objasnit občanům systém příjmů a množství výdajů za nakládání s odpady
		umístění nádob na separovaný odpad tak, aby nepůsobily rušivě v zástavbě	znečištění prostoru v okolí kontejnerů, rostoucí náklady na úklid volného prostranství	návrhy na zvelebení obce od občanů	zvážit místo umístění kontejnerů
		dosažitelné dotační tituly na komunitní kompostárny	jednotlivé obce nesplňují podmínky pro udělení dotace	jednání obcí v rámci Mikroregionu Bystřicko, předávání zkušeností	společné projekty

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
2.	**Občané**	pravidelný svoz KO	způsob nakládání s nadbytečným odpadem a neprovádění separace BRO	osvěta občanů, zpravodaj, rozhlas	optimalizace svozu podle místních potřeb
		kontejnery na velkoobjemový, nebezpečný a biologicky rozložitelný odpad	zvýšení nákladů za svoz pro obce i občany	zpravodaj, informační kanály	výzva občanům, možnost komunikace přes fórum obce
		čistota obce a eliminace rušivého vzhledu kontejnerů	udržení pořádku na veřejném prostranství		
3.	**Firmy a podnikatelé**	ideální cena	neadekvátní požadavky a porušování zákona	výzvy, běžné informační kanály	kontrola příslušným odborem ORP
		zajištění svozu jednotlivých druhů odpadů jednou společností	rizika ekologické zátěže	jednání	Kontroly příslušným odborem ORP či ČIŽP
		minimalizace nákladů na odpadové hospodářství			
4.	**Svozová společnost**	dostupnost koncových zařízení	růst nákladů na svoz a předání odpadů k dalšímu využití		vybudování překladiště
		vybudování překladiště odpadů			
5.	**Majitel skládky**	jasné informace o budoucnosti skládkování	vysoké náklady na rekultivaci		
6.	**Ekologická občanská sdružení či ekologické organizace**	Ukončení skládkování Podpora třídění a dalšího využití materiálu	Protestní akce, bojkotování výstavby určitých zařízení	Veřejná projednávání, besedy, referenda	Zapojení organizací do ekologické výchovy a veřejných akcí

Zdroj: Vlastní zpracování

Cílem dobře fungujícího odpadového hospodářství na území ORP Bystřice nad Pernštejnem je dosáhnout vhodné rovnováhy mezi dotčenými skupinami a původci odpadů na straně jedné a právnickými osobami včetně obcí odpovědnými za nakládání s odpady na straně druhé.

Metody dosažení této rovnováhy spočívají především v dostatečném přísunu informací od poskytovatelů k původcům odpadu, v pravidelné komunikaci, dostatečné péči o odpadové hospodářství v území a v neposlední řadě v meziobecní spolupráci při řešení problémů přesahujících území jednotlivých obcí.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti odpadového hospodářství

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Analýza rizik v oblasti odpadového hospodářství

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
1.	**Finanční riziko**	finanční náklady na svoz KO	2	3	6	změna systému vybírání poplatků a nakládání s KO	jednotlivé obce
		nedostatek financí na realizaci komunitní kompostárny	3	3	9	využití dotačních možností	obce
2.	**Organizační riziko**	vzdálenost koncových zařízení spojená s nevýhodnou dopravní dostupností	5	3	15	vybudování překladiště v areálu TS města a.s.	vlastník svozové společnosti
		dostatečná frekvence svozu KO z obcí	3	4	12	průzkum na obcích, dotazníkové šetření mezi občany a následná optimalizace svozu	jednotlivé obce

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení	Vlastník rizika
3.	**Právní riziko**	právní nástroj na neplatiče poplatků za nakládání s KO	3	3	9	právní nástroj na občany, kteří odmítají platit poplatek za svoz KO	jednotlivé obce
		Nejasná koncepce ze strany kraje	4	4	16	Dohoda a jasné nastavení postupů v oblasti nakládání s odpady	Kraj, zastupitelé, ORP
4.	**Technické riziko**	Špatný technický stav zařízení a vybavení	1	2	4	Využití dotačních programů	Obce, společnosti, provozovatelé

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvýznamnějším rizikem je finanční riziko **zvýšení cen za celkové nakládání s odpady**. Dosud ovšem není jasná koncepce ze strany kraje, nelze tedy předvídat, jaké náklady budou na nakládání s KO v budoucnu. V případě svozu KO do vzdálené spalovny, porostou náklady svozové společnosti, obcím a tedy i občanům. Za stávajícího stavu, kdy jsou náklady na svoz díky výhodnému umístění skládky na území ORP v porovnání s okolními ORP nižší a finanční riziko v otázce vysokých nákladů není vnímáno. Jinou otázkou je ovšem nedostatek financí obcí a komplikované dosažení na dotační tituly, které by obcím umožnili vyřešit problém nakládání s biologickým odpadem z domácností. Obce ze svých prostředků nejsou schopny vybudovat komunitní kompostárnu s potřebnou technikou a čekají tak na vhodné dotační tituly. Řešením je možná spolupráce obcí, kdy by každá měla kompostárnu uzpůsobenou svým potřebám a technika by byla společná.

Organizační riziko zahrnuje vzdálenost koncových zařízení pro nakládání se separovaným odpadem, čímž se snižuje cena výkupu jednotlivých složek. Při uzavření skládek se tento problém finanční náročností předávání odpadu rozšíří. Řešením by mohlo být vybudování překladiště KO, díky kterému by se zvýšily možnosti ekonomického nakládání s odpady z ORP.

Frekvence svozu je u obcí variabilní, jak bylo popsáno v úvodu. Četnost svozu se v průběhu roku mění a informovanost občanů v tomto směru vázne. Obce zvýšit komunikaci s občany v otázkách potřeby četnosti svozu a s předstihem informovat o změnách pomocí webů, rozhlasu, textových zpráv, vývěsek apod.

Z technických rizik není žádné zásadní. Vybavenost obcí kontejnery je dobrá, svozová společnost díky hospodaření a využitým dotačním titulům disponuje technikou v dobrém stavu.

Rizikem pro obce jsou stále neplatiči, jejichž procento je sice malé, ale chování těchto osob může způsobovat problémy (černé skládky, pálení, umístění KO do nepříslušných kontejnerů na separovaný odpad). K zásadním nedostatkům patří nejasná koncepce ze strany kraje v otázce budoucího nakládání s odpady.

c) Další potřebné analýzy

Tab. 5.31, ukazuje celkové množství odpadu, které je odstraněno ve spalovně SAKO s.r.o. (Brno). Toto množství je tvořeno kelímky a tvrzeným plastem vytříděným ze separovaného plastu. V roce 2013 toto množství pokleslo. Důvodem je vyseparování a využití určitého druhu tvrzeného plastu na recyklaci a výrobu zatravňovacích dílů.

Tab. 5.31.: Energetické využití separovaného plastu z ORP Bystřice nad Pernštejnem

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
spalování	52	66	78,4	72	82,4	67,8

Zdroj: TS města a.s.

Porovnání množství vyprodukovaného odpadu obce Rozsochy a dalších dvou obcí z ORP se srovnatelným počtem obyvatel (tab. 5.32). Obec Rozsochy nevybírá poplatek za nakládání s KO na obyvatele, ale za vyvezenou nádobu. Ve vytříděných komoditách je největší rozdíl v množství plastu. Výrazně nižší je množství směsného odpadu. Průměrná hodnota **SKO svezeného z obcí činí 209 kg/obyvatele** (medián 197,2 Kg, dle výkazů EKO-KOM). Nejnižší zjištěná hodnota SKO z obcí je za rok 2013 100,5 kg/obyvatele, nejvyšší hodnota 443 kg/obyvatele.

Tab. 5.32.: Porovnání množství odpadů vyprodukovaného obyvateli obcí s odlišným systémem vybírání poplatku za nakládání s KO za rok 2013

	Rozsochy	obec A	obce B	obec C
papír	1,42	2,12	2,66	5,67
plast	9,185	7,399	4,637	9,13
sklo čiré	3,54	5,53	5,59	4,74
sklo směsné	2,88	4,49	3,06	6,99
karton	0,175	0,138	0,088	0,174
směsný odpad	**112,2**	**156,32**	**198,74**	**150,965**

Zdroj: EKO-KOM, a. s.

5.1.4. SWOT analýza oblasti odpadového hospodářství

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP

SWOT analýza oblasti odpadového hospodářství

Silné stránky	**Slabé stránky**
1. sídlo svozové společnosti v centru ORP	1. nevýhodná dopravní dostupnost vlivem terénu
2. ideální dostupnost sběrného dvora, kompostárny, výkupny kovů	2. velká vzdálenost koncových zařízení
3. zapojení škol do programů třídění odpadu	3. množství BRKO umístěného na skládku KO
4. skládky Bukov a Bystré v blízké vzdálenosti	4. nakládání s odpady nelegálním a ekologicky nevhodným způsobem (pálení v domácnostech)
5. optimální hustota sběrné sítě na tříděný odpad	5. nízká osvěta obyvatel v oblasti nakládání s biologickým odpadem z domácností
6. přijatelné ceny	6. nepromyšlená motivace občanů k třídění
7. široká nabídka služeb TS města a.s.	7. absence zařízení pro energetické využití odpadů
8. kvalitní systém svozu KO	8. nízké procento recyklovaných a druhotně využívaných odpadů
9. nabídka kompostérů za zvýhodněné pořizovací náklady	9. malé pokrytí území sběrnými místy
Příležitosti	**Hrozby**
1. vybudování překladiště pro komunální i separovaný odpad	1. uzavření skládky Železinka se zvýšením dopravní zátěže pro obec Věchnov
2. budování komunitních kompostáren za využití dotačních programů	2. snižování cen výkupu jednotlivých komodit a tím klesající zájem o třídění
3. revitalizace skládky Železinka inertním odpadem	3. nakládání podnikatelů s odpady v nesouladu se zákonem
4. rozšíření provozu třídící linky na třídění plastu a zvýšení počtu pracovních míst v chráněné dílně	4. zvýšení nákladů na nakládání s odpady při vzniku koncového zařízení v Jihlavě
5. zpracování odpadů druhotným využitím	5. nejasné záměry kraje v oblasti nakládání s odpady
6. ekonomická motivace ke zpracování odpadu za využití technik BAT	6. spalování komunálních odpadů v domácnostech
7. rozšíření sítě sběrných míst	7. nevhodné ukládání bioodpadu obcemi v nevhodných zastaralých prostorách (bývalé silážní jámy, volná krajina, …)

Zdroj: Vlastní zpracování

Hlavními klady je situování svozové společnosti v centru ORP a umístění skládky Bukov v blízkém okolí, což snižuje náklady na přepravu. Mezi starosty a občany celkově panuje spokojenost se službami, nicméně je zde také patrná nízká informovanost. V otázkách jednání o změně svozové společnosti nikdo z dotazovaných starostů neuvažuje. Sběrný dvůr a kompostárna se nacházejí v jednom areálu TS města a.s. Sběrný dvůr je využíván především občany města Bystřice n/P. Pro okolní obce je uložení odpadu na sběrném dvoře zpoplatněno a na základě průzkumu mezi obyvateli okolních obcí je využíván jen výjimečně. Pokud ano, tak k odložení starých elektrospotřebičů. Na území by proto mělo být více sběrných míst či sběrných dvorů, které by rovnoměrně pokryly celé území.

Z hlediska ekonomického je výhodou blízkost skládky Bukov. Z pohledu ekologického a krajinného je to negativum a pro obec Bukov v tomto ohledu ekologickou zátěží.

Průměrná hustota sběrné sítě na území ORP je 117 obyvatel/průměrné hnízdo (EKO-KOM, a.s.). Průměrným hnízdem je myšleno sběrné místo se 3 kontejnery (papír, plast a směsné sklo). Průměr ČR je 148 obyvatel/průměrné hnízdo (EKO-KOM, a.s.). Vzhledem k faktu, že ORP má nízkou hustotu osídlení, obce jsou malé a nachází se zde jediné město je hustota sběrné sítě v porovnání s okolními ORP dostatečná.

Velmi dobře funguje spolupráce svozové společnosti a základních škol, žáci jsou pravidelně účastníky exkurzí do areálu TS města v rámci předmětu ekologické výchovy na sběrný dvůr, třídičku plastů a kompostárnu. TS města a.s. také pořádá jednou ročně den otevřených dveří, kdy je pro veřejnost možné nahlédnou na provoz třídící linky a kompostárny.

Slabou stránkou je dopravní dostupnost některých menších obcí, která je způsobena členitým terénem. Z toho plynou některá omezení, kdy svozový vůz nemůže zajíždět do obce a komunální odpad je občany umísťován do společného kontejneru. Negativem je také velká vzdálenost koncových zařízení, které zvyšují náklady na přepravu a předávání odpadů k jejich dalšímu využití.

Za sledované období je patrné velké množství BRKO, které tvoří významnou složku komunálního odpadu. Za poslední rok se rozšířilo pokrytí kontejnery na bioodpad a je tedy otázkou, zda se dostaví snížení této komodity na skládkách. Ke snížení BRKO také povede vybudování komunitních kompostáren v obcích ORP. V současné době jsou uvedeny do provozu dvě (Štěpánov nad Svratkou a Dolní Rožínka) a v dalších obcích se výstavba plánuje.

Problémovou oblastí je také nakládaní s odpady u podnikatelů a drobných firem, které se svými odpady nakládají jako s komunálními a nedodržují legislativu. Celkově je nutné klást důraz na osvětu a vysvětlovat občanům důvody proč a jak třídit, především při zavádění nových kontejnerů a nádob (letošní jaro, nádoby na bioodpad z domácností).

Z příležitostí je především vybudování nového překladiště komunálních odpadů, které bude do budoucna řešit nakládání s odpady při nemožnosti uložení na skládku. Překladiště bude fungovat jako mezistanice před předáním odpadu k energetickému využití do spalovny. Celkově, nejen na území ORP, chybí jakékoliv snahy o druhotné využití odpadu.

Do roku 2024 je plánovaná kompletní rekultivace skládky Železinka, která je ve správě TS města a.s. a nachází se na k. ú. obce Věchnov (5 km od Bystřice nad Pernštejnem). Pro obec by revitalizace znamenala zatížení dopravou a je tedy vnímána negativně. Z hlediska možnosti ukládání inertního odpadu, je ovšem přítomnost této skládky na území ORP výhodou. V současné době se ukládání inertního odpadu na tuto skládku ekonomicky nevyplácí. K dalším hrozbám patří plán vybudování spalovny v Jihlavě, která by byla vzdálená a po stávající dopravní síti problematicky dostupná. Svoz

komunálního odpadu do Jihlavy by přineslo výrazné zvýšení nákladů. V tomto ohledu je zatím nejasné, jakým směrem se kraj Vysočina vydá, jelikož plán ISNOV je v současné době pozastaven. Hrozbou je dále nakládání s odpady v domácnostech, především na malých obcích, kde stále dochází ke spalování v lokálních topeništích, hlavně v zimních měsících a biologický odpad z domácností je ukládán do sběrných nádob spolu s komunálním odpadem.

5.1.5. Souhrn výsledků analýz

Na území ORP Bystřice nad Pernštejnem provozuje svoz odpadů jediná společnost TS města a.s. Průměrný poplatek vybíraný obcemi od občanů za nakládání s komunálními odpady dle příslušných vyhlášek v roce 2013 činí 380,- Kč/obyvatele. Na území se nachází skládka, sběrný dvůr, dvě výkupny kovů a tři zařízení pro nakládání s biologickým odpadem. V těchto zařízeních je obyvatelům zajištěno uložení objemného, nebezpečného, kovového odpadu, elektroodpadu a biologického odpadu. Na obcích je možné tento odpad uložit do velkoobjemových kontejnerů, které jsou občanům k dispozici minimálně dvakrát ročně.

Objem celkového množství odpadů každoročně roste a s tím i podíl komunálních odpadů. Celková produkce odpadů za rok 2012 za celé území ORP Bystřice nad Pernštejnem (tedy od všech subjektů) dosáhla 27 941 t (1 385 kg/obyvatele). Z tohoto objemu tvořil nebezpečný odpad 2 202 t (109 kg/obyvatele). Největší zastoupení na tomto množství zaujímají stavební a demoliční odpady (12 511 t), **komunální odpad (7 589 t)** a odpady z tepelných procesů (3 116 t).

Celková produkce všech odpadů od obcí (tedy vyprodukovaných obyvateli) tvoří 13 690,05 t. Měrná produkce KO na jednoho obyvatele byla 302 kg/obyvatele za rok 2012, což je o cca 70 kg nižší než krajský průměr. Měrná produkce SKO 217 kg/obyvatele, což je srovnatelné s krajským průměrem.

SKO tvořil 71 % KO vyprodukovaného obcemi ORP za rok 2012. Celková produkce BRKO vyprodukovaná od obcí činila množství 4 851 t, na jednoho obyvatele připadá množství 240 kg.

Celkové neinvestiční výdaje obcí na odpady za období 2008 – 2012 činily průměrně 753 Kč/obyvatele/rok. Neinvestiční výdaje na svoz KO (paragraf 3722) činily za rok 2012 698 Kč/obyvatele/rok, což bylo o 90 Kč vyšší, než je průměr kraje.

Z hlediska využití odpadů bylo z celkového množství od všech subjektů na ORP materiálově využito 7 002 t (stavebního odpadu) a skládkováním odstraněno 11 416 t. Z celkového množství odpadu umístěného na skládku činil biologicky rozložitelný odpad 8 146 t. Ovšem ne všechny složky z uvedeného množství by mohly být kompostovány.

Měrná produkce tříděného papíru patří v Kraji Vysočina k těm nižším a to 13,15 kg/osobu, přičemž krajský průměr je 19,35 kg/osobu. V obcích ORP se dále vytřídilo 13,15 kg skla na jednoho obyvatele (krajský průměr 12,61 kg/osobu) a 10,09 kg/osobu plastu ve směsi s nápojovým kartonem (krajský průměr 12,32 kg/osobu).

Na množství komunálního odpadu vyprodukovaného obcemi 13 690 t je významně zastoupená složka biologicky rozložitelného komunálního odpadu 4 851 t, což tvoří 35,4 %. Pro snížení biologicky rozložitelné složky na množství komunálních odpadů a tím snížení objemu komunálních odpadů umísťovaného na skládky a tedy snížení nákladů bude nutné cíleně motivovat občany.

V oblasti odpadového hospodářství je pozitivní celková spokojenost se svozovou společností, minimum vyskytujících problémů, nízké náklady svoz komunálního odpadu díky velmi příznivé vzdálenosti skládky a snahy o zapojování škol do problematiky odpadového hospodářství.

ORP je tvořeno velmi malými obcemi, 6 obcí má méně než 100 obyvatel, 14 obcí má 100 až 200 obyvatel, 9 obcí 200 – 500 obyvatel. Dalších 9 obcí má 500 – 900 obyvatel, ty jsou považovány za velké a město Bystřice nad Pernštejnem má okolo 8 500 obyvatel.

5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců z obcí a institucí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

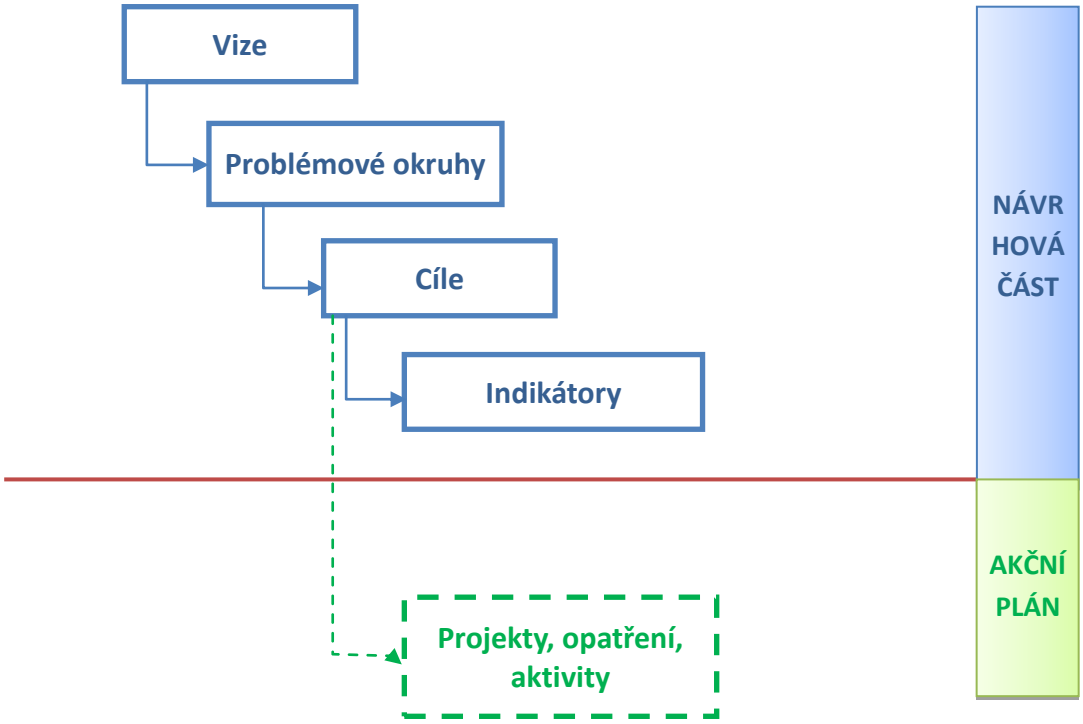

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Odpadové hospodářství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce				
Odpadové hospodářství	**Separace, svoz a nakládání BRKO**			**Nevyhovující síť a využití sběrných dvorů**
	Zavedení separace BRKO	Vybudování zařízení pro	Informování občanů o	Optimalizace sítě sběrných dvorů

		nakládání s biologicky rozložitelným odpadem	systému separace, svozu a nakládání s BRKO	

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

5.2.2. Vize a problémové okruhy

VIZE

Správní obvod Bystřice nad Pernštejnem, se všemi spolupracujícími obcemi v rámci Mikroregionu Bystřicko je fungujícím svazkem, který zahrnuje téměř všechny obce správního obvodu, který se stará především o podporu kulturní, společenskou a vzdělávací a rozvoj celého regionu.

I nadále je udrženo předškolní vzdělávání na malých obcích a školního vzdělávání na dosavadní úrovni. Mikroregion Bystřicko se podílí na pořádání a podpoře sportovních, kulturních a vzdělávacích akcí, které podporují místní identitu, rozvíjí tradice a obohacují život místních obyvatel. V regionu je snaha udržet stávající počet pracovních míst spojený s restrukturalizací uranových dolů. Zvýšila se podpora místních podnikatelů a živnostníků včetně sociálního podnikání. ORP Bystřice nad Pernštejnem efektivně zajišťuje sociální služby svým občanům a nadále spolupracuje s Oblastní charitou Žďár nad Sázavou. Všechny větší obce se zapojují do řešení sociálních problémů svých občanů, kteří o tuto pomoc projevili zájem. Dochází k rozšíření některých služeb pro určité sílové skupiny, zejména těch terénních a pobytových. Zvyšuje se i informovanost místních občanů v této problematice. V rámci ORP je také řešena otázka dobrovolnictví a jsou rozšiřovány aktivity zaměřující se na místní mládež. Pro seniory je k dispozici dostatečný počet pečovatelských lůžek. Je prohlubován podnikatelský duch občanů, propagace a kvalitní informační systém pro občany i návštěvníky.

V oblasti životního prostředí je cílem setrvat v aktuálním stavu, kdy místní prostředí není výrazně poznamenáno těžbou uranové rudy a je stabilizováno. V oblasti odpadového hospodářství je nastaven pravidelný svoz bioodpadu a rozšíření separace této komodity bude cílem i v ostatních obcích.

SLOGAN

Bystřicko místo pro život a relaxaci

PROBLÉMOVÉ OKRUHY

Problémový okruh č. 1: Separace, svoz a nakládání s BRKO

Věcné argumenty

Na území chybí strategie či plánování, které by nakládání s BRKO řešila. Pokud nedojde k systematickému třídění bioodpadů a oddělenému sběru, nelze dosáhnout budoucích požadovaných hodnot na snížení SKO sváženého z obcí na skládky.

Na malých obcích a vesnicích občané ideálně využívají bioodpad z domácností jako surovinu na kompostování a předcházejí tak vzniku skutečného odpadu jako takového. Často se ale odpad ze zahrad (tráva, listí, apod.) pálí nebo vyváží kamkoliv po okolí do mezí či potoků nebo umísťuje do popelnic. Biologický odpad z domácností tak tvoří podstatnou částí směsného odpadu obcí. Vznikem komunitní kompostárny by se dalo této problematice předcházet, a snížilo by se celkové množství směsného odpadu vyprodukovaného občany. V obcích ORP bylo v roce 2012 množství SKO 217,68 kg/obyvatele.
Z vytipovaných obcí, o počtu obyvatel alespoň 700, žádná nedosahuje průměrných hodnot ve tříděných komoditách, mimo sklo (tab. 5.26 a 5.27). To ukazuje, že třídění je úspěšné ve městě, ale na menších obcích je třídění slabší. V obcích je v současné době potřebné zavést systém separovaného sběru, rozšířený o bioodpady, vyčlenit sběrná místa pro biologický odpad z domácností a ze zahrad a zvolit promyšlenou osvětu. Zároveň je potřebné vydat na obcích vyhlášku o odpadech, která musí obsahovat informace o nakládání s BRKO.

Příčiny problému

- Absence koncepce nakládání s BRKO v ORP Bystřice nad Pernštejnem
- Není promyšlená osvěta
- Biologický odpad z domácností – pálení, vyvážení do přírody, umístění do nádob na KO - zažité
- Absence kontejnerů, nádob na biologický odpad z domácností
- Není motivace občanů k separaci biologického odpadu z domácností
- Nelegální nakládání s biologicky rozložitelným odpadem z obcí, které je zažité (staré silážní jámy, výkopy,…)
- Nedostatečné pokrytí území kompostárnami
- Problémové dosažení dotačních titulů na vybudování komunitní kompostárny

Důsledky neřešení problému

Vzhledem k budoucímu plánovanému omezení skládkování bude snaha řešit odpad z obcí co největší mírou třídění, především na využitelné komodity (sklo, papír, plast, kov) a důsledně také separovat biologický odpad. Cílem by mělo být co nižší množství zbylého směsného komunálního odpadu po vytřídění všech ostatních složek, který bude pravděpodobně ukládán na koncové zařízení.
V opačném případě se pro obce stane komunální odpad velmi nákladnou záležitostí, pokud bude jejich množství zvýšeno díky podílu biologicky rozložitelné složky a odpadu ze zahrádek.
Dalším problémem je pálení listí a dalšího odpadu ze zahrad, které především v podzimních a zimních měsících nejen znepříjemňuje život na obci, ale ohrožuje také zdraví občanů.

Strom problémů

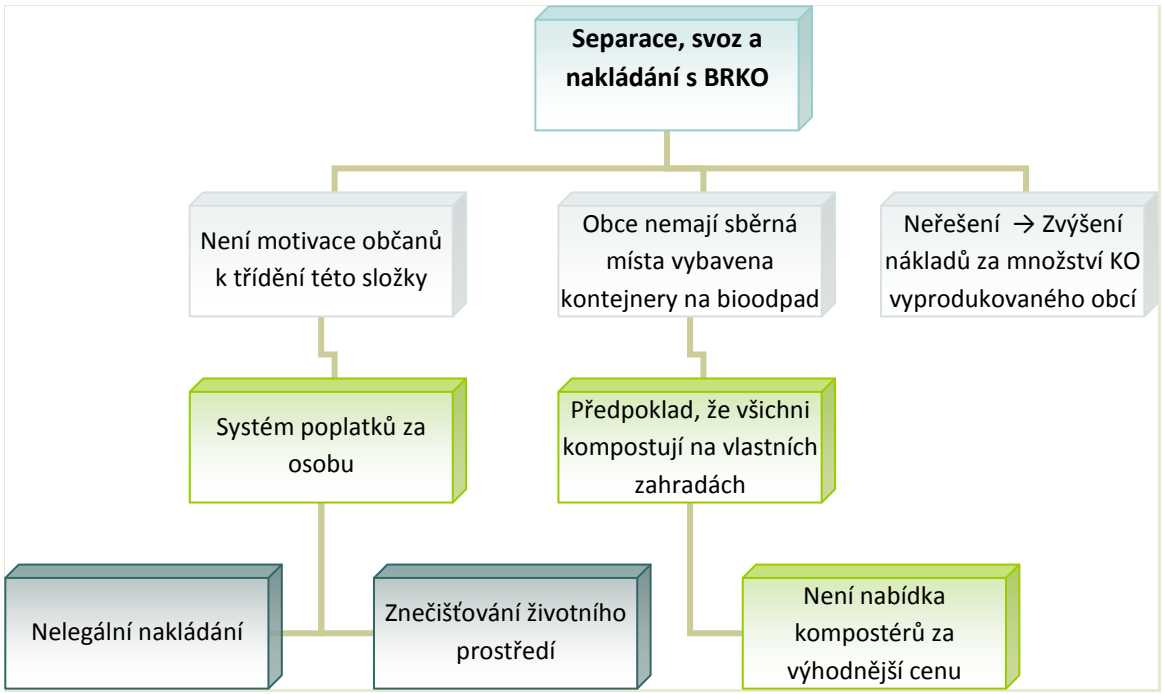

Problémový okruh č. 2: Nevyhovující síť a využití sběrných dvorů

Věcné argumenty

Na území ORP Bystřice nad Pernštejnem se nachází jeden sběrný dvůr a dvě výkupny kovů. Pro mnoho obyvatel ORP je sběrný dvůr v Bystřici nad Pernštejnem příliš vzdálený a pro občany okolních obcí také zpoplatněný, z toho důvodu „nebystřickými“ málo využívaný.

Obce tuto skutečnost řeší minimálně 2x ročně velkoobjemovými kontejnery, které jsou často okamžitě přeplněné. Různý velkoobjemový odpad pak v domácnostech zůstává a často je likvidován pálením.

Dle jednání na úrovni fokusní skupiny a dle rozhovorů se starosty, by ideálním stavem bylo zřízení alespoň dvou sběrných míst (sběrných dvorů) jejichž pořízení by mohlo být výsledkem meziobecní spolupráce. Dle šetření MAS Zubří země má vybudování sběrného místa v plánu obec Chlum-Korouhvice v rozmezí 2014 – 2020.

Příčiny problému

- Jediný sběrný dvůr na území - Občany ORP považován za drahý, vzdálený, komplikovaně dostupný s nákladem
- Finanční náročnost založení a provozování sběrného dvoru pro malou obec
- Nakládání s odpady nelegálním a neekologickým způsobem, který je „zažitý“
- Občané nemají potřebu řešit předání odpadu k jejich dalšímu využití, raději je nechávají v okolí domácností
- Obec nemá žádný prostředek, jak občana přinutit k úklidu, absence vyhlášek o nakládání s odpady

Důsledky neřešení problému

Pro obce je již nyní problém, že někteří občané nemají potřebu staré a již nepotřebné vybavení domácností, zastaralou techniku, elektroniku a další již nefunkční a nepotřebné součásti života na vesnici odstranit z okolí svých obydlí. Vesnice se tak v některých případech stávají skladištěm, které nejen že obtěžuje, je neestetické, ale v případě požárů také velmi nebezpečné. K řešení se nabízí větší dostupnost a dojezdová vzdálenost (vzdálenosti nejsou tak markantní, ale komplikované velmi členitým terénem) sběrného místa.

Strom problémů

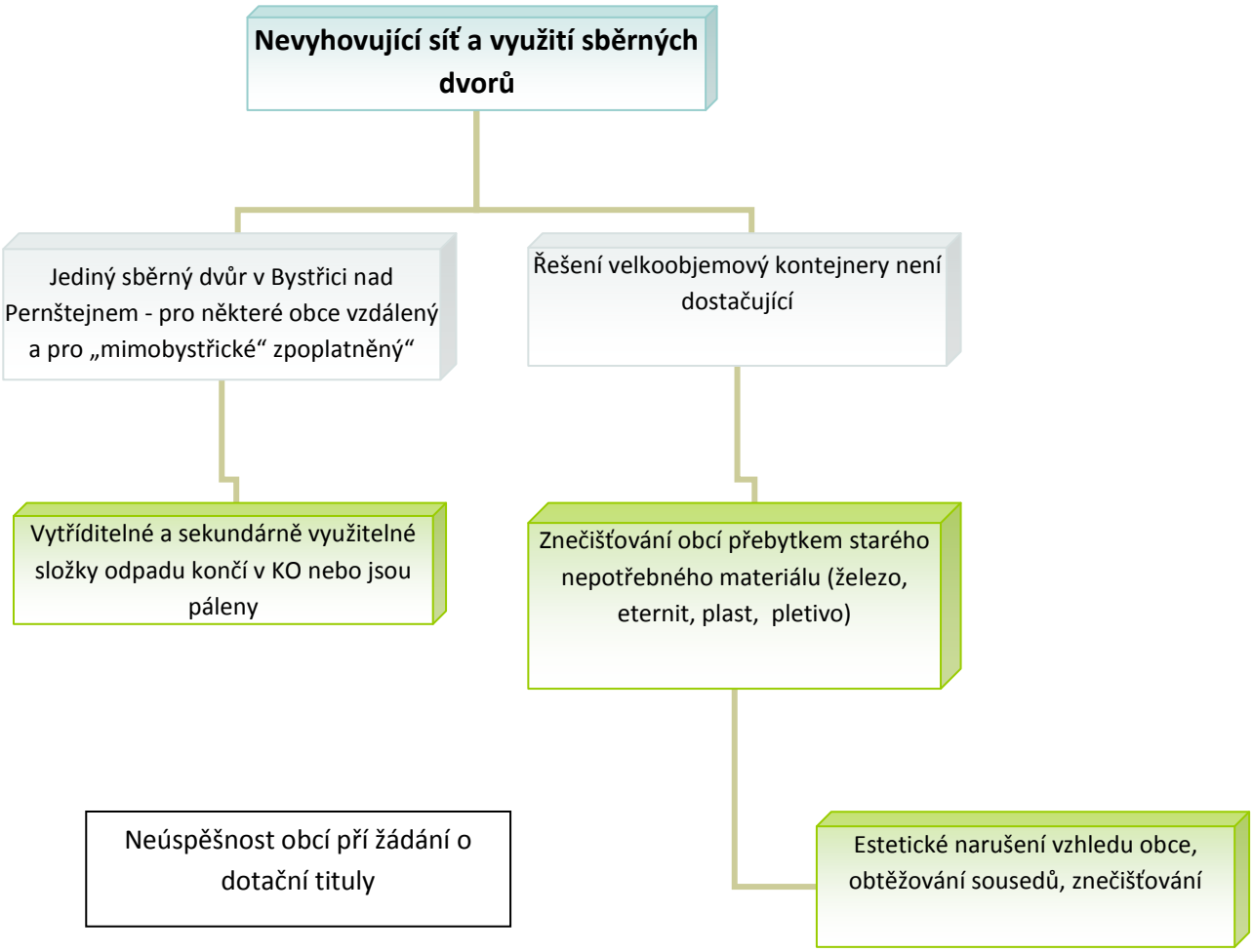

5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	**Separace, svoz a nakládání BRKO**
Cíl 1.1	**Zavedení separace BRKO (vzhledem k legislativnímu vývoji)**
Popis cíle	Město Bystřice nad Pernštejnem ve spolupráci s TS města a.s. v roce 2014 vybavilo sběrnými nádobami a kontejnery na biologický odpad z domácností a zahrad některé městské části. Postupné zavádění separace biologického odpadu z domácností se setkalo s kladnými reakcemi a občané se k třídění této komodity staví poměrně zodpovědně. Prvním svozem bylo na kompostárnu v Bystřici nad Pernštejnem přivezeno téměř 14 tun rostlinného materiálu (při průměrné roční kapacitě 500 tun vyprodukovaného kompostu). Vhodné by bylo pokrytí celého města nádobami na bioodpad včetně všech místních částí. Základním krokem bude ucelená koncepce vytvořená ve spolupráci města a TS města a.s., kde se nastaví kroky s cíli sběrná nádoba na bioodpad pro každou domácnost. S úspěšným zaváděním svozu bioodpadu bude vhodné seznámit i okolní obce, které se tímto mohou inspirovat a prostřednictvím TS města a.s. projednat pořízení nádob na bioodpad a zavedení jeho svozu. Obce vydají nebo aktualizují vyhlášku o odpadech, která bude obsahovat informaci o nakládání s BRKO v souvislosti s platnou legislativou. Pro obyvatele Bystřice je toto rozšíření v rámci stávajících poplatků. V okolních obcích jsou poplatky poměrně nízké a bylo by tedy na finanční analýze a na dohodě se svozovou společností, o kolik by se náklady obce zvýšily při zavedení svozu bioodpadu a při pořízení sběrných nádob. V nejmenších obcích, kde je dosud zavedení pravidelného svozu problematické a neefektivní, je zajištění separace v souvislosti se změnou legislativy (se zavedením povinné separace BRKO) prozatím řešeno nabídkou domácích kompostérů (které plní povinnost předcházení vzniku bioodpadu), která bude rozšířena o mobilní svoz bioodpadu velkoobjemovými kontejnery ve vegetačním období. Odbyt vytvořeného kompostu si v současné době zajišťuje TS města a.s. na úpravy a obnovy veřejných zelených prostranství a parků. Kompost bude také využit k vytvoření zelených ploch u nově budovaného EDEN centra.
Hlavní opatření	**Finanční opatření** • Finanční analýza nákladů na pořízení sběrných nádob, kompostérů • Finanční analýza nákladů svozu bioodpadů z místních částí a dalších obcí • finanční možnosti (OPŽP, EU) **Věcná opatření** • Setkání starostů a zástupců TS města a.s. s informací o nové legislativě a návrhy na řešení svozu bioodpadů • Využití dotačních titulů na pořízení sběrných nádob na bioodpad a další manipulační techniky z fondů EU a Státního fondu životního

	prostředí • Osvěta formou místního periodika
Název indikátorů k hodnocení cíle	1. počet nově pořízených domácích kompostérů na počet domácností 2. počet obcí se zavedeným systémem sběru a svozu bioodpadu
Správce cíle	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem

Problémový okruh 1	**Separace, svoz a nakládání BRKO**
Cíl 1.2	**Vybudování zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem**
Popis cíle	V případě rozšíření svozu bioodpadů by kapacita kompostárny TS města nebyla dostatečná a svoz ze vzdálených obcí, se stal finančně náročným. V tomto případě by bylo vhodné zřídit kompostárnu, neboli další zařízení s krajským souhlasem k nakládání s odpady, na jejíž provoz by finančně přispívalo více obcí a mohly by se společně podílet na nákupu techniky. Obcím by tak bylo umožněno svážet bioodpad z domácností a veřejných prostranství do bližšího zařízení. Ve vazbě na fungující zemědělské podniky by se následně zajistilo další využití vzniklého kompostu. V současné době je otevřena komunitní kompostárna ve Štěpánově nad Svratkou a nově také v Dolní Rožínce. Pro ostatní obce by tyto aktivity mohly být inspirací při realizaci výstavby komunitní kompostárny. Místa, kde kompostárna chybí, jsou obce Strážek, Rozsochy, Vír, Dalečín. Všechny tyto obce jsou obklopeny místními části a vesnicemi, které by kapacity kompostárny také využili. Místní podmínky nicméně nejspíše umožní vybudování pouze většího počtu komunitních kompostáren do 150 t.
Hlavní opatření	**Právní opatření** - současné řešení nakládání s biologickým odpadem ve vytipovaných obcích **Finanční opatření** - dotační možnosti - finanční náklady na provoz - náklady na svoz biologického odpadu z blízkých obcí **Věcná opatření** - vhodná lokalita - rekognoskace stávajících nevyužitých prostor, staré silážní jámy apod. - spádovost obcí, které by kompostárnu využívaly a jejich zájem
Název indikátorů k hodnocení cíle	3. vybudování nového zařízení pro nakládání s bioodpadem 4. celková kapacita zařízení pro nakládání s BRKO (t) 5. počet obcí využívajících zařízení pro nakládání s BRKO v území ORP
Správce cíle	Starosta obce Rozsochy

Problémový okruh 1	Separace, svoz a nakládání BRKO
Cíl 1.3	**Informování občanů o systému separace, svozu a nakládání s BRKO**
Popis cíle	Spolu s pořízením svozových nádob na bioodpad bude nutná osvěta jak mezi starosty obcí, kvůli započetí realizace projektu, tak následně s občany. Cílem bude vytvořit informační kampaň do měsíčníku Bystřicko s detailními informacemi o podstatě třídění bioodpadu. Nedostatečné povědomí o problematice nakládání s odpady stále zůstává problémem nejen občanů ale i dalších cílových skupin – podnikatelů, veřejné správy a pracovníků školství. Cílem bude občanům vysvětlit základní podstatu nakládání s odpady, jaké jsou složky komunálního odpadu, co je to bioodpad a proč je důležité jej třídit. Občany je nutné se záměry seznámit a vysvětlit jim, že tříděním bioodpadu se nejen zefektivní systém nakládání s odpady, ale také zlepší stav jejich okolí. V tomto směru se také zvýší náklady. Projekt by organizoval Mikroregion Bystřicko. Pro základní informovanost a odkaz na další důležité informace by se mohla využít inforočenka Bystřice nad Pernštejnem, kterou vydává Mikroregion Bystřicko a vychází dvouletně. Obsahuje všechny potřebné informace o úřadu, školství, zdravotnictví, sociálních službách apod. Zde by se mohl využít prostor na základní informace o odpadech, sběrném dvoru, kompostárnách apod. Později by se informovanost mohla rozšířit o infopanely, které by doplňovaly kontejnerová místa.
Hlavní opatření	**Finanční opatření** • finanční zdroje OPŽP **Věcná opatření** • Zjistit dotační možnosti v rámci programů rozvoje venkova, nebo dotačních programů Ministerstva životního prostředí, osvěta, vzdělávání • Výměna zkušeností s ostatními ORP či mikroregiony, kde podobné projekty již fungují • zajistit pravidelné informování občanů o výsledcích odpadového hospodářství a to včetně ekonomických údajů
Název indikátorů k hodnocení cíle	6. počet obcí, ve kterých proběhla osvěta k problematice nakládání s BRKO 7. počet obcí, které pravidelně informují obyvatele o výsledcích odpadového hospodářství
Správce cíle	Mikroregion Bystřicko

Problémový okruh 2	Nevyhovující síť a využití sběrných dvorů
Cíl 2.1	**Optimalizace sítě sběrných dvorů**
Popis cíle	Rozšíření sběrných dvorů by bylo vhodné, vzhledem k faktu, že mnoho obyvatel sběrný dvůr v centru ORP nevyužívá a odpady končí v KO. Sběrný dvůr v Bystřici nad Pernštejnem je funkční a využívaný, ale vhodně dostupný

	především pro obyvatele BnP a blízkého okolí. TS města a.s. by zřídila sběrné místa, tak aby bylo území ORP pokryto a obyvatelé měli sběrný dvůr dostupný. Jako vhodné obce se jeví Štěpánov nad Svratkou, Dolní Rožínka či Rožná. V současné době je na ORP jeden sběrný dvůr a to v Bystřici nad Pernštejnem. Nový sběrný dvůr či sběrné místo by pokryl území severně a jižně od spádového města, kde je sběrný dvůr často považován za vzdálený. Na sběrném dvoře by bylo občanům dané obce (případně obcí, při společném zřizování sběrného dvora) umožněno ukládat nebezpečné, velkoobjemové, stavební odpady a sloužil by také jako místo zpětného odběru použitých výrobků, tedy pro elektrozařízení, elektrické akumulátory, galvanické články, baterie, výbojky a zářivky. Sběrný dvůr by zřizovaly buď obce ve vzájemné spolupráci, nebo TS města a.s. Na provoz by tak přispívaly ty obce, jejichž občané by dvůr využívali. Sběrné místo by sloužilo k uložení odpadů, mimo nebezpečné. Další sběrný dvůr by byl spuštěný jako služba, která posune nakládání s odpady v obci a v regionu na vyšší úroveň. Současný systém třídění by byl v obcích posílen o uložení dalších odpadů, které by jinak končili v popelnicích či v okolí zástavby. Postupně by došlo ke zvýšení materiálového využití odpadů a ke snížení odpadů ukládaných na skládku. Celkovým záměrem je postupné zefektivnění odpadového hospodářství na území ORP Bystřice nad Pernštejnem.
Hlavní opatření	**Právní opatření** - smlouvy mezi obcemi - případně smlouvy s TS města a.s. **Finanční opatření** - finanční náročnost výstavby sběrného dvora, možnosti financování, dotační možnosti - stanovení ročních provozních nákladů - stanovení mzdových nákladů pro pracovníka sběrného dvora **Věcná opatření** - vhodná lokace sběrného dvora, využití vhodných nevyužívaných areálů - analýza současného nakládání s odpady, množství vyvezeného KO a stav obce vzhledem k nelegálnímu nakládání s odpady (ukládání na volných prostranstvích, …)
Název indikátorů k hodnocení cíle	8. vznik sběrného dvoru/sběrného místa na území ORP Bystřice nad Pernštejnem 9. celková produkce SKO z obcí ORP/rok
Správce cíle	Starosta obce Strážek

5.2.4. Indikátory

Indikátor výsledku separace, svozu a nakládání BRKO

Problémový okruh	**Separace, svoz a nakládání BRKO**		
Číslo indikátoru	A – **Celková produkce SKO (200301) ORP Bystřice nad Pernštejnem**		
Měrná jednotka	kg		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		4 259 299	4 131 520
Skutečnost	4 391 030		
Popis měřítka	Cílem je snížit množství SKO (200301) vyprodukovaného obcemi a to v míře 3 % do roku 2017 a další 3 % do roku 2020.		
Metodika a výpočet	Množství produkce SKO (200301)		
Zdroj čerpání dat	TS města a.s.		

Indikátor výstupu

Cíl	**Zavedení separace BRKO**		
Číslo indikátoru	1 – počet domácích kompostérů		
Měrná jednotka	Počet nově pořízených domácích kompostérů		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		300	500
Skutečnost	0		
Popis měřítka	V menších obcích, kde je velké procento obyvatel se zahradami a zavedením kompostování je cílem zachování distribuce domácích kompostérů na bioodpad. Separace bioodpadu je jinak dále doplněna sezónně velkoobjemovými kontejnery na biologický odpad.		
Metodika a výpočet	Počet nově pořízených a distribuovaných domácích kompostérů		
Zdroj čerpání dat	Jednotlivé obce, TS města a.s.		

Cíl	**Zavedení separace BRKO**		
Číslo indikátoru	2 – počet obcí se zavedeným systémem sběru a svozu bioodpadu		
Měrná jednotka	Počet obcí se zavedeným systémem svozu bioodpadů		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		39	39
Skutečnost	0		
Popis měřítka	V malých obcích do 300 obyvatel je cílem řešit biologický odpad z domácností a zahrad domácími kompostéry a dále dle nastavení optimálního mobilního obecního systému separace a svozu. V obcích nad 300 či 500 obyvatel by bylo vhodné doplnit nádoby na tříděný odpad hnědými kontejnery na biologický odpad v případě zájmu poskytnout		

	obyvatelům možnosti pořízení popelnicové nádoby na biologický odpad. Ve velkých obcích a ve městě Bystřice n/P je smysluplné, avšak nejvíce nákladné vybavení každé domácnosti nádobou na bioodpad.
Metodika a výpočet	Počet obcí s řešeným svozem biologického odpadu a sledování formy zajištění (kontejnery, velkoobjemové kontejnery, vlastní kompostárna).
Zdroj čerpání dat	TS města a.s.

Cíl	**Vybudování zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem**		
Číslo indikátoru	3 – vybudování nového zařízení pro nakládání s bioodpadem		
Měrná jednotka	Počet zařízení pro nakládání s bioodpadem		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		4	5
Skutečnost	3		
Popis měřítka	Komunitní kompostárna je řešením nakládání s bioodpadem v obcích okolo 700 obyvatel. Vybudování tohoto zařízení je závislé na dotačních možnostech. Komunitní kompostárna by sloužila pouze pro zřizovatelskou obec. Vybudování kompostárny by umožnilo ukládání bioodpadu i blízkým obcím, které by se na provozu spolupodílely.		
Metodika a výpočet	Místní šetření a zjištění počtu komunitních kompostáren či kompostáren s krajským souhlasem		
Zdroj čerpání dat	Mikroregion Bystřicko		

Cíl	**Vybudování zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem**		
Číslo indikátoru	4 – celková kapacita zařízení pro nakládání s BRKO (t)		
Měrná jednotka	Celková kapacita zařízení z hlediska produkce bioodpadů (t/rok)		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		1350	1800
Skutečnost	900		
Popis měřítka	Ke stávající kapacitě kompostáren v Bystřici nad Pernštejnem (600-1000 t), Dolní Rožínka (150 t) a Štěpánov nad Svratkou (150 t) v ideálním případě přibydou 2-3 komunitní kompostárny.		
Metodika a výpočet	Součet kapacity kompostáren na ORP t/rok		
Zdroj čerpání dat	Odbor životního prostředí ORP Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl	**Vybudování zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem**		
Číslo indikátoru	5 – počet obcí využívajících zařízení pro nakládání s BRKO v území ORP		
Měrná jednotka	Počet obcí zapojeným do svozu na kompostárny		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		15	39
Skutečnost	3		

Popis měřítka	Počet obcí se zavedeným systémem nakládání s bioodpady se bude zvyšovat. Tento počet vzroste jak v případě vybudování komunitní kompostárny, tak při svozu blízkých obcí na kompostárnu v Bystřici nad Pernštejnem, tak při vzniku nové kompostárny. Všechny možnosti jsou žádoucí
Metodika a výpočet	Počet obcí s komunitní kompostárnou a obcí svážejících bioodpad do kompostárny, počet obcí svážející bioodpad do kompostárny mimo ORP
Zdroj čerpání dat	Příslušné obce ORP

Cíl	**Informování občanů o systému separace, svozu a nakládání s BRKO**		
Číslo indikátoru	6 - počet obcí, ve kterých proběhla osvěta k problematice nakládání s BRKO		
Měrná jednotka	Počet obcí		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		15	37
Skutečnost	0		
Popis měřítka	V rámci rozšíření systému třídění odpadu je na místě podpořit veřejný zájem osvětovou informační kampaní. Osvěta by se měla šířit prostřednictví měsíčníku Bystřicko, informační letáčků, štítků na sběrných místech a nádobách. Kampaň by měla oslovit co nejvíce cílových skupin.		
Metodika a výpočet	Počet obcí, kde se uskutečnila informační kampaň		
Zdroj čerpání dat	Mikroregion Bystřicko		

Cíl	**Informování občanů o systému separace, svozu a nakládání s BRKO**		
Číslo indikátoru	7 - počet obcí, které pravidelně informují obyvatele o výsledcích odpadového hospodářství		
Měrná jednotka	Počet obcí informovaných o výsledcích odpadového hospodářství		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		39	39
Skutečnost	-		
Popis měřítka	Motivace občanů jde v ruku ruce s informovaností o systému nakládání s odpady, o toku odpadů o nákladech a o výnosech nakládání s jednotlivými druhy odpadu. Občané by měli být jednou ročně informování o výsledcích odpadového hospodářství obce.		
Metodika a výpočet	Zveřejněné zprávy o výsledcích odpadového hospodářství na úrovni jednotlivých obcí		
Zdroj čerpání dat	Příslušné obce ORP		

Indikátor výsledku síť a využití sběrných dvorů

Problémový okruh	**Nevyhovující síť a využití sběrných dvorů**
Číslo indikátoru	B – Počet sběrných dvorů

Měrná jednotka	Počet sběrných dvorů/míst		
Správce měřítka	Odbor životního prostředí ORP Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		2	3
Skutečnost	1		
Popis měřítka	Sběrné místo by mělo umožňovat odložení ostatních složek komunálního odpadu. Sběrné dvory jsou pro občany místa, kde mohou většinou bezúplatně odevzdávat široký sortiment odpadů. Tím se výrazně snižuje riziko vzniku černých skládek, které se většinou objevovaly na odlehlých místech za obcí. Dále je nezbytné velice dobře informovat občany o jejich možnostech, jak mohou nakládat s odpady a tím podnítit jejich zájem a odpovědnost. Občané by měli být nejen informováni o místě, kde mohou odpad odložit, ale také o výsledcích svých snažení ve třídění komunálního odpadu, aby si zpětně mohli uvědomit, zda třídění má smyl. V současné době existuje na území ORP jeden sběrný dvůr.		
Metodika a výpočet	Počet sběrných dvorů/míst na území ORP		
Zdroj čerpání dat	Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina		

Indikátory výstupu

Cíl	**Optimalizace sítě sběrných dvorů**		
Číslo indikátoru	8 - vznik sběrného dvoru/sběrného místa na území ORP Bystřice nad Pernštejnem		
Měrná jednotka	Vznik sběrného dvoru/vznik sběrného místa (počet nově vzniklých dvorů/ míst)		
Správce měřítka	Odbor životního prostředí		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		1	2
Skutečnost	-		
Popis měřítka	Vznik „odloučeného pracoviště“ TS města a.s. a zřídit sběrné místo pro velkoobjemové, nebezpečné a ostatní složky komunálního odpadu na místě, kde místním šetřením vznikne poptávka, tak aby vznikla optimální síť.		
Metodika a výpočet	Zvýšení počtu sběrných dvorů/sběrných míst		
Zdroj čerpání dat	Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, místní šetření		

Cíl	**Optimalizace sítě sběrných dvorů**		
Číslo indikátoru	9 – celková produkce SKO z obcí ORP/rok		
Měrná jednotka	t/rok		
Správce měřítka	Odbor životního prostředí		
Roky	**2012**	**2017**	**2020**
Plán		4171,00	3951,00
Skutečnost	4391,03		
Popis měřítka	Rozšířenou možností nakládání s odpady by se cíleně mělo snižovat výsledné množství celkového SKO. Předpokládané snížení je maximálně o		

	5 %, dle zavedených opatření. Dle ročních výkazů z evidence obcí za jednotlivé obce, se sečte výsledné SKO.
Metodika a výpočet	Data z evidence obcí o množství SKO, svezených z obcí
Zdroj čerpání dat	Evidence obcí

5.3. Pravidla pro řízení strategie

5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Augustin Holý, starosta obce Rozsochy
Libor Pokorný, starosta obce Rožná, předseda Mikroregionu Bystřicko
Mgr. Josef Vojta, místostarosta města Bystřice nad Pernštejnem
Ing. Jarmila Zemanová, jednatel Mikroregionu Bystřicko

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	**Název cíle**	**Správce cíle**
1	Zavedení separace BRKO	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem
2	Vybudování zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem	Starosta obce Rozsochy

3	Informování občanů o systému separace, svozu a nakládání s BRKO	Mikroregion Bystřicko
4	Optimalizace sítě sběrných dvorů	Starosta městyse Strážek

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Gestor indikátoru**
1	Počet nově pořízených domácích kompostérů	Mikroregion Bystřicko
2	Počet obcí se zavedeným systémem sběru a svozu bio odpadu	Mikroregion Bystřicko
3	Vybudování nového zařízení pro nakládání s bioodpady	Mikroregion Bystřicko
4	Celková kapacita zařízení pro nakládání s BRKO (t)	Odbor životního prostředí
5	Počet obcí využívajících zařízení pro nakládání s BRKO v území ORP	Odbor životního prostředí
6	Počet obcí, ve kterých proběhla osvěta k problematice nakládání s BRKO	Mikroregion Bystřicko
7	Počet obcí, které pravidelně informují obyvatele o výsledcích odpadového hospodářství	Mikroregion Bystřicko
8	Vznik sběrného dvoru/sběrného místa na území ORP Bystřice nad Pernštejnem	Odbor životního prostředí
9	Celková produkce SKO z obcí ORP/rok	Odbor životního prostředí

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 4.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.
Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	**Zodpovědná osoba/subjekt**	**Termín**
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	Každoročně v 1.-3. čtvrtletí

Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru

podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.
V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:
Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže
Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl
Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.
Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje

financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

5.4. Závěr a postup zpracování

5.4.1. Shrnutí

Z analytické části odpadového hospodářství a z konzultací ve fokusní skupině a v rámci schůzí Mikroregionu Bystřicko byly k řešení vybrány problémové oblasti separace, svoz a nakládání s BRKO a problémová oblast Nevyhovující síť a využití sběrných dvorů. K problematice BRKO byly sestaveny cíle **Zavedení separace BRKO**, která bude sestavena vzhledem k následnému legislativnímu vývoji, cíl **Vybudování zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem**, který má za úkol pokrýt území ORP dostupnými kompostárnami nebo vybavit větší obce komunitními kompostárnami. K tomuto problémovému okruhu se také váže cíl, který má za úkol osvětu **Informování občanů o systému separace, svozu a nakládání s BRKO**. Ke každému cíli byla sestavena sada indikátorů, které budou sloužit ke sledování plnění jednotlivých cílů a obsahují cílové stavy a hodnoty, kterých v rámci optimalizace a zefektivnění odpadového hospodářství chceme dosáhnout. Každý cíl má svého správce, který bude dohlížet na kroky učiněné ke splnění cíle, indikátory jsou doplněny o gestory indikátorů, kteří budou sledovat uvedená data.

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část byla zpracována realizačním týmem na základě analytické části. Jednotlivé problémové oblasti se rýsovaly již během řízených rozhovorů se zástupci obcí, které probíhaly v první čtvrtině roku 2014. Výsledky analytické části hlavní slabiny potvrdily. Na základě vize, která byla sestavena v srpnu 2014 v rámci projednávání strategického dokumentu, byly v rámci fokusních skupin sestaveny problémové okruhy a následně cíle, které je reálné splnit. Realizační tým se na projednání problémových okruhů, cílů, a také indikátorů pravidelně scházel se zástupci města Bystřice nad Pernštejnem, starostou obce Rozsochy, předsedou Mikroregionu Bystřicko. Součástí jednání fokusních skupin byly také odborné konzultace návrhů s vedoucími za odbor správní a školství, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, odbor životního prostředí při Městském úřadu v Bystřici nad Pernštejnem. Návrhová část byla v listopadu 2014 představena a předána k připomínkování obcí na členské schůzi Mikroregionu Bystřicko. Starostové obcí Skorotice a Radkov, které nejsou členy Mikroregionu Bystřicko, návrhovou část obdrželi v prosinci 2014.

5.4.3. Kontakty, autoři strategie a zúčastněné strany

Koordinátor meziobecní spolupráce
Mgr. Pavel Pichler
pavel@eceat.cz

Pracovník pro analýzy a strategie
Mgr. Lenka Víchová
LenkaVichova@email.cz

Město Bystřice nad Pernštejnem
Příční 405
593 01 Bystřice nad Pernštejnem

tel.: 566 590 311

Mikroregion Bystřicko
Příční 405
593 01 Bystřice nad Pernštejnem
tel.: 566 590 399

5.5. Přílohy

Seznam zkratek

BAT	Best Available Technique (nejlepší dostupná technika)
BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	datová základna
EU	Evropská unie
ISSaR	Informační systém statistiky a reportingu
KO	komunální odpad
MOS	meziobecní spolupráce
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	nebezpečný odpad
OH	odpadové hospodářství
OO	ostatní odpad
OPŽP	operační program životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	prioritní osa
PrO	odpady pocházející z průmyslu
POH	Plán odpadového hospodářství
SC	specifický cíl
SKO	směsný komunální odpad
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	životní prostředí

Literatura

Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR (za rok 2012), Institut URMO, Praha 2013

Plán odpadového hospodářství města Bystřice nad Pernštejnem, Odbor životního prostředí, Bystřice nad Pernštejnem 2006

Poznámka:

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. **Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkujících odpady v ORP**. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele.

Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny

za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základy a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

Mapa 5.3.: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr papíru v území ORP za r. 2012

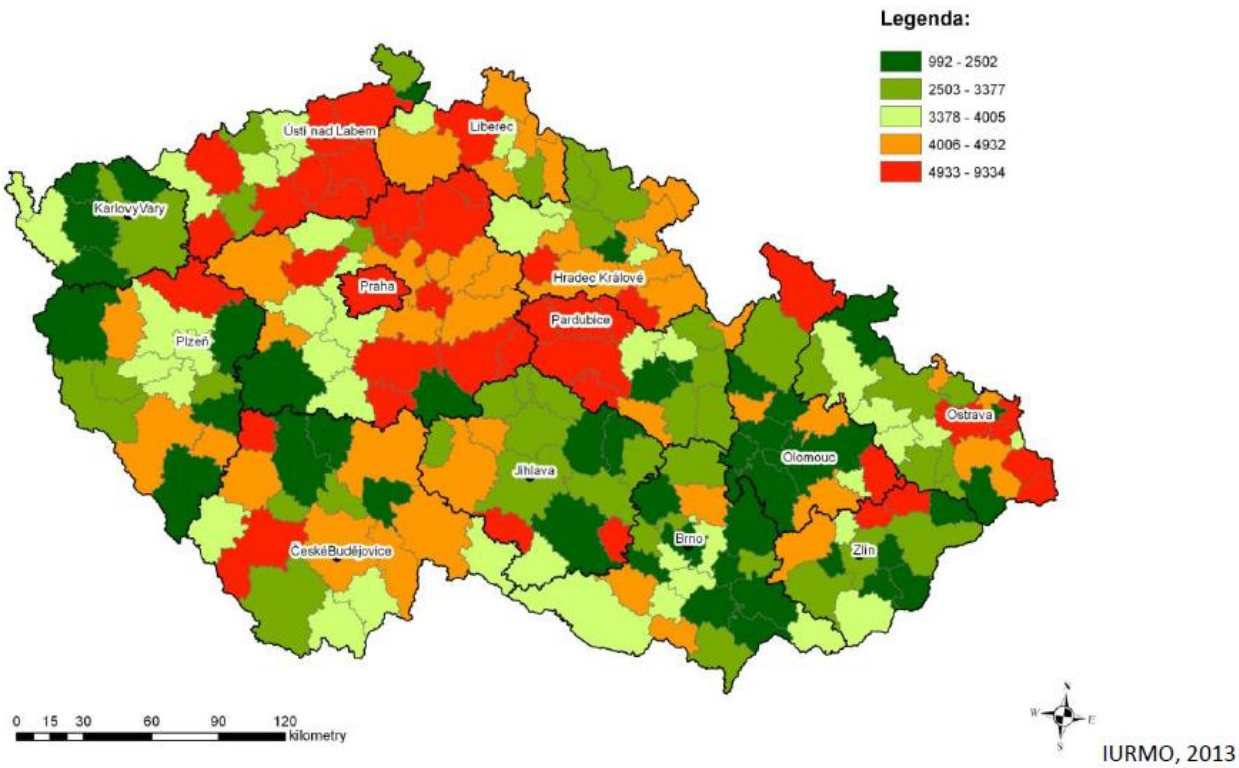

Mapa 5.4.: Výtěžnost tříděného sběru papíru (kg/obyvatel)

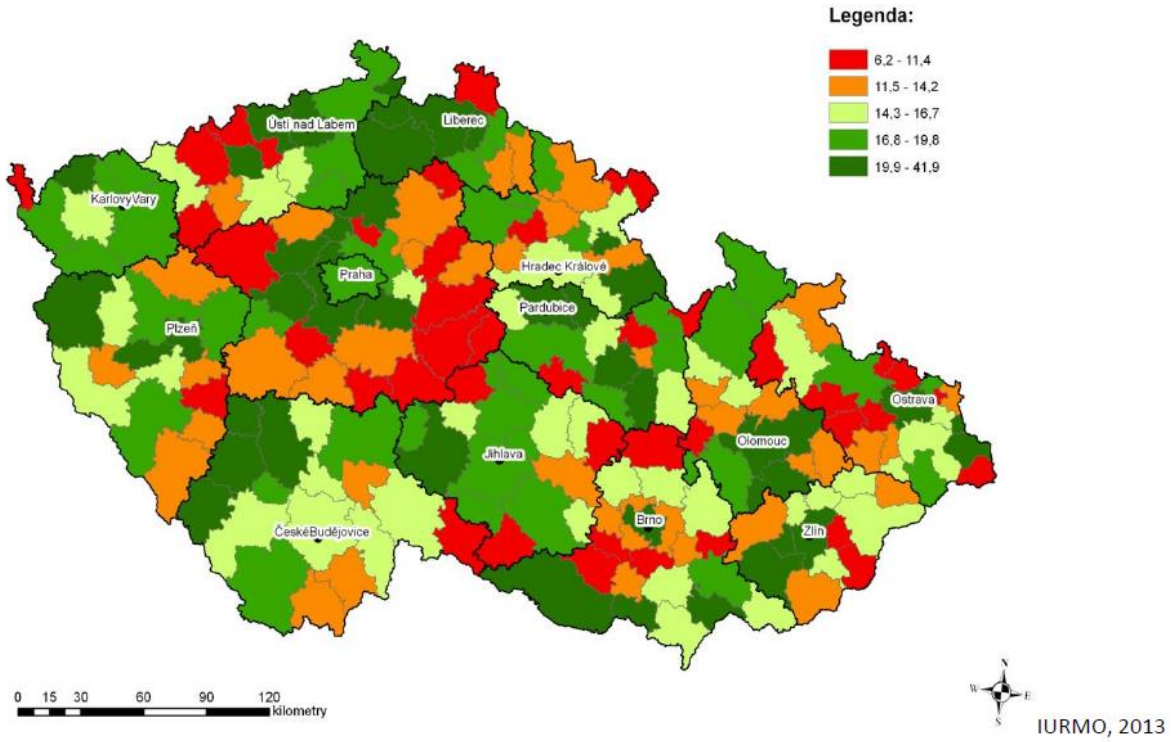

Mapa 5.5.: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr plastů v území ORP za r. 2012

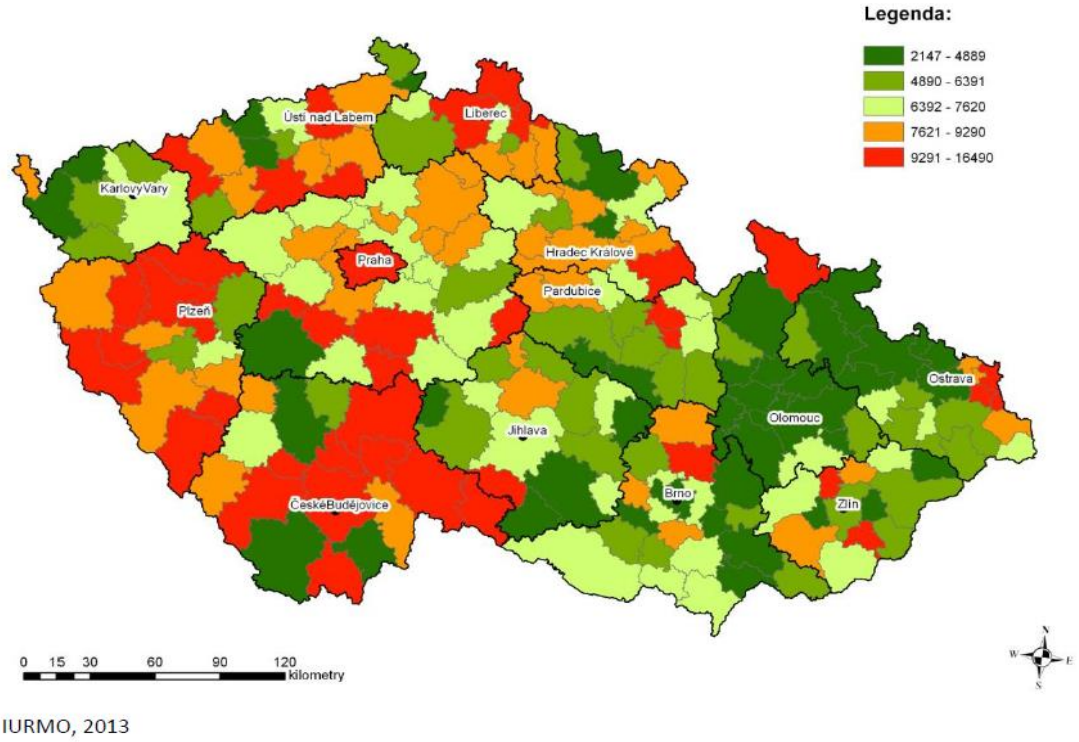

Mapa 5.6.: Výtěžnost tříděného sběru plastů (kg/obyvatel) v území ORP za r. 2012

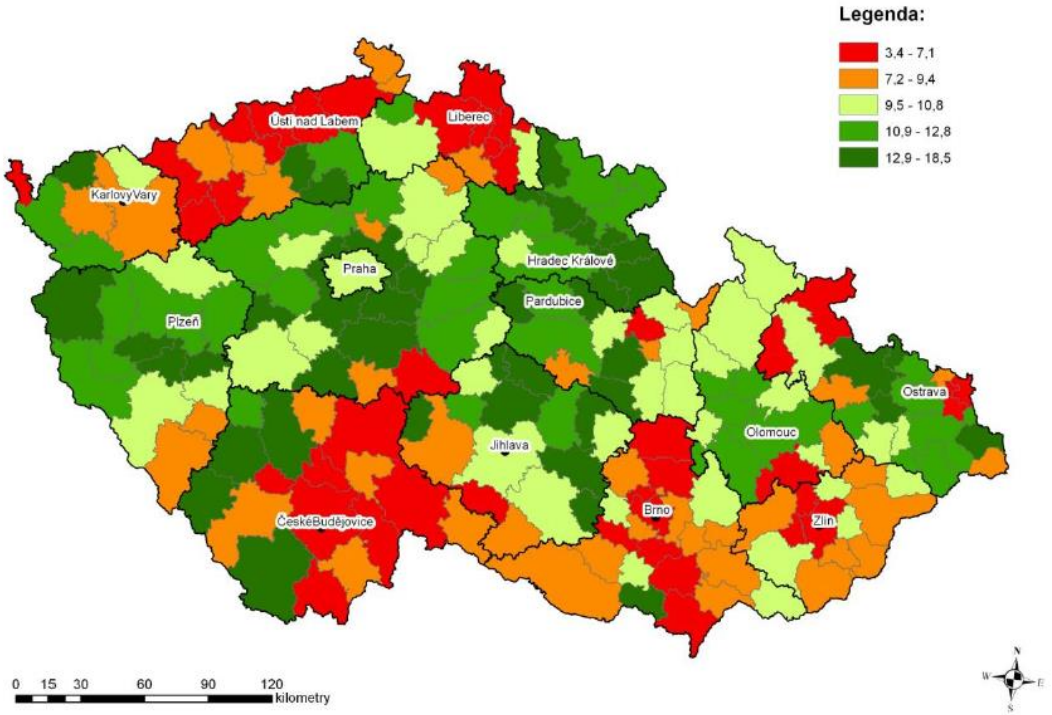

IURMO, 2013

Mapa 5.7.: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr skla v územích ORP za r. 2012

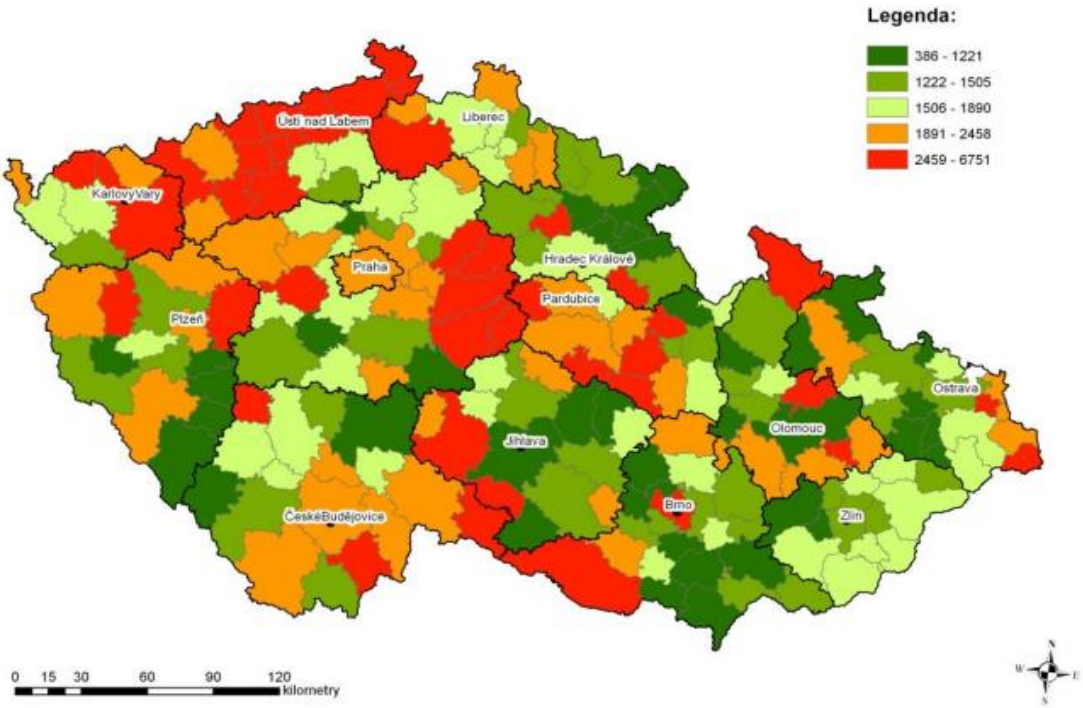

IURMO, 2013

Mapa 5.8.: Výtěžnost tříděného sběru skla (kg/obyvatel) v území ORP za r. 2012

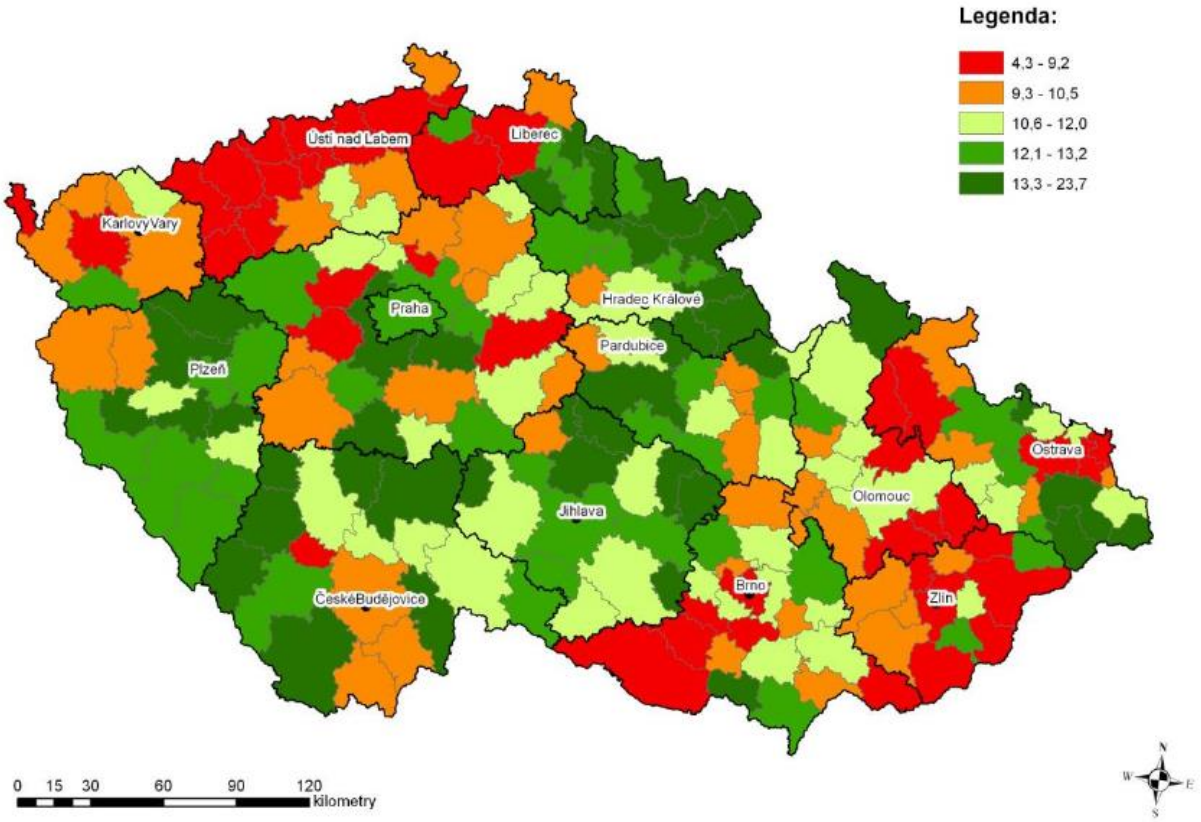

IURMO, 2013

Příloha 5.1.: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%]			
Produkce odpadů [t]							2008	2009	2010	2011
Produkce ostatních odpadů (OO)	26 007,23	18 794,44	17 349,08	19 618,47	21 838,24	25 739,27	72,27	66,71	75,43	83,97
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	3 193,59	2 554,26	1 534,06	1 663,91	1 932,36	2 202,06	79,98	48,04	52,10	60,51
	Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%]						-20,02	-51,96	-47,90	-39,49
Celková produkce (OO a NO)	28 981,39	21 348,70	18 883,14	21 282,38	23 770,60	27 941,33	73,66	65,16	73,43	82,02
	Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%]						-26,34	-34,84	-26,57	-17,98

Podílové ukazatele [%]	2008	2009	2010	2011	2012
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů	88,04	91,88	92,18	91,87	92,12
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů	11,96	8,12	7,82	8,13	7,88

Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv.$^{-1}$]		2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel v území ORP		20 622	20 489	20 391	20 359	20 172
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)		1 035,24	921,62	1 043,71	1 167,57	1 385,15
Měrná produkce OO		911,38	846,75	962,11	1 072,66	1 275,99
Měrná produkce NO	300,20	123,86	74,87	81,60	94,91	109,16
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%]		41,26	24,94	27,18	31,62	36,36
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%]		-58,74	-75,06	-72,82	-68,38	-63,64

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, ČSÚ

Graf 5.1.: Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012

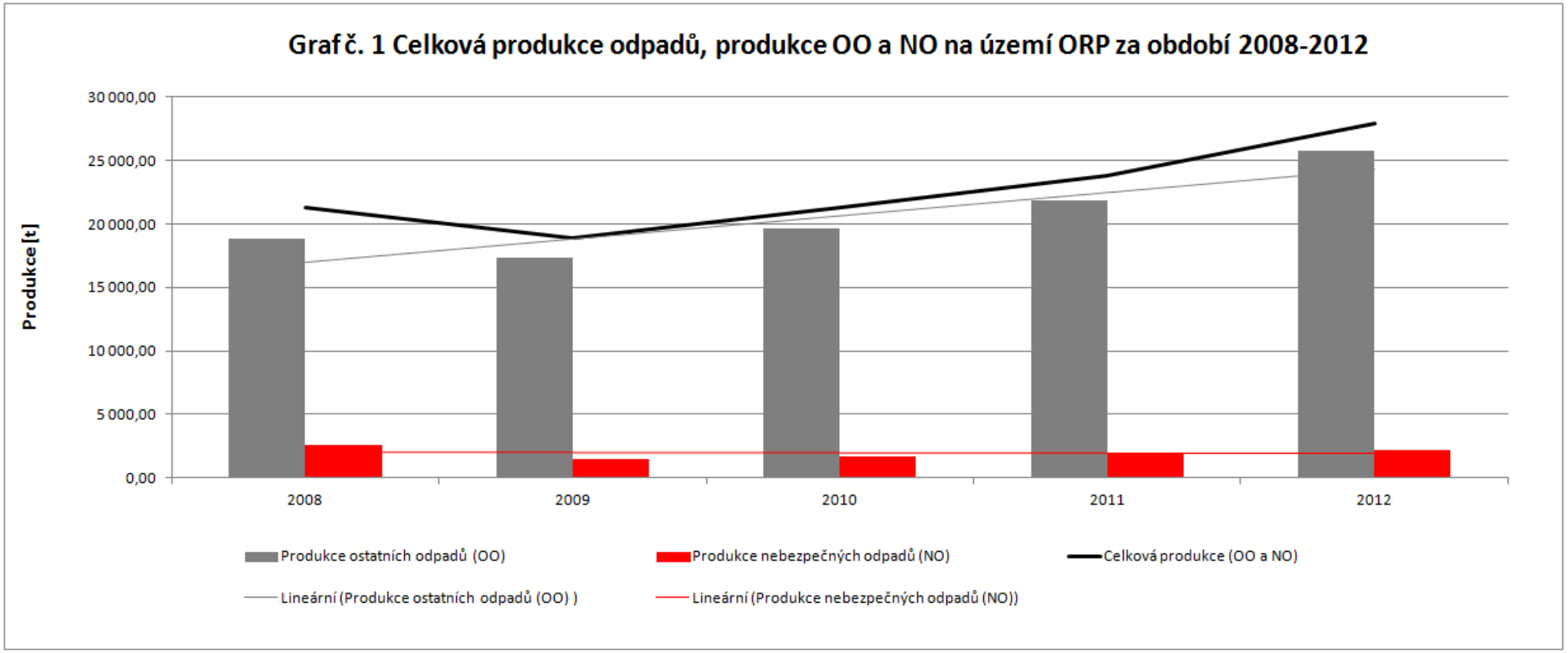

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Příloha 5.2.: Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	167,71	155,14	220,44	184,58	268,59
200102	Sklo	O	275,53	264,83	270,98	254,27	267,10
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	10,99	4,93	3,16	3,54	4,96
200110	Oděvy (BRKO)	O	0,04	0,05	0,09	0,00	5,98
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	0,10	0,00	0,00	0,01	0,08
200113*	Rozpouštědla	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200114*	Kyseliny	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200115*	Zásady	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200117*	Fotochemikálie	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200119*	Pesticidy	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	0,20	0,49	0,07	0,49	0,20
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlovodíky	N	0,83	0,46	0,33	0,16	0,00
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	0,27	0,25	0,16	0,22	0,60
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	0,00	0,42	1,01	7,64	5,27
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísly 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	0,06	0,06	0,00	0,02	0,01
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	3,07	0,24	0,11	0,08	0,00
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	1,00	0,00	0,02	0,03	0,01
200137*	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	95,77	13,90	8,60	8,51	8,78
200139	Plasty	O	156,24	203,98	196,99	192,38	198,96
200140	Kovy	O	1 075,90	703,26	876,27	898,50	864,15
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	231,37	169,22	135,09	143,15	253,07
200202	Zemina a kameny	O	0,00	0,20	2,45	0,00	4,06
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	23,04	15,20	46,69	9,75	0,52
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	5 386,97	4 923,59	4 769,31	4 333,16	4 967,39
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200303	Uliční smetky	O	0,00	0,00	0,00	1,47	40,08
200304	Kal ze septiků a žump	O	317,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	25,13	48,53	230,09	42,19	91,99
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	88,75	117,20	199,32	267,57	417,87
150102	Plastové obaly	O	53,87	78,60	70,30	86,13	92,36
150103	Dřevěné obaly	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150104	Kovové obaly	O	5,69	0,10	0,10	0,84	0,24
150105	Kompozitní obaly	O	0,00	8,80	0,00	8,86	11,32
150106	Směsné obaly	O	53,53	47,21	44,50	45,54	53,45
150107	Skleněné obaly	O	0,22	1,80	2,58	1,24	3,19
150109	Textilní obaly	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	25,59	20,18	20,72	26,32	29,01

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková produkce KO			**7 998,89**	**6 778,62**	**7 099,35**	**6 516,63**	**7 589,22**
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			**5 918,35**	**5 315,61**	**5 366,93**	**4 715,34**	**5 601,43**
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			**3 099,50**	**2 721,36**	**2 725,81**	**2 432,56**	**2 952,48**

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Příloha 5.3.: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	21 348,70	18 883,14	21 282,38	23 770,60	27 941,33	-11,55	+12,71	+11,69	+17,55
Celková produkce KO	7 998,89	6 778,62	7 099,35	6 516,63	7 589,22	-15,26	+4,73	-8,21	+16,46
Celková produkce SKO	5 386,97	4 923,59	4 769,31	4 333,16	4 967,39	-8,60	-3,13	-9,14	+14,64

Podílové ukazatele [%]	2008	2009	2010	2011	2012
Podíl KO na celkové produkci odpadů	37,47	35,90	33,36	27,41	27,16
Podíl SKO na produkci KO	67,35	72,63	67,18	66,49	65,45

Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel v území ORP	20 622	20 489	20 391	20 359	20 172
Měrná produkce KO	387,88	330,84	348,16	320,09	376,23
Měrná produkce SKO	261,22	240,30	233,89	212,84	246,25

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, ČSÚ

Graf 5.2.: Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012

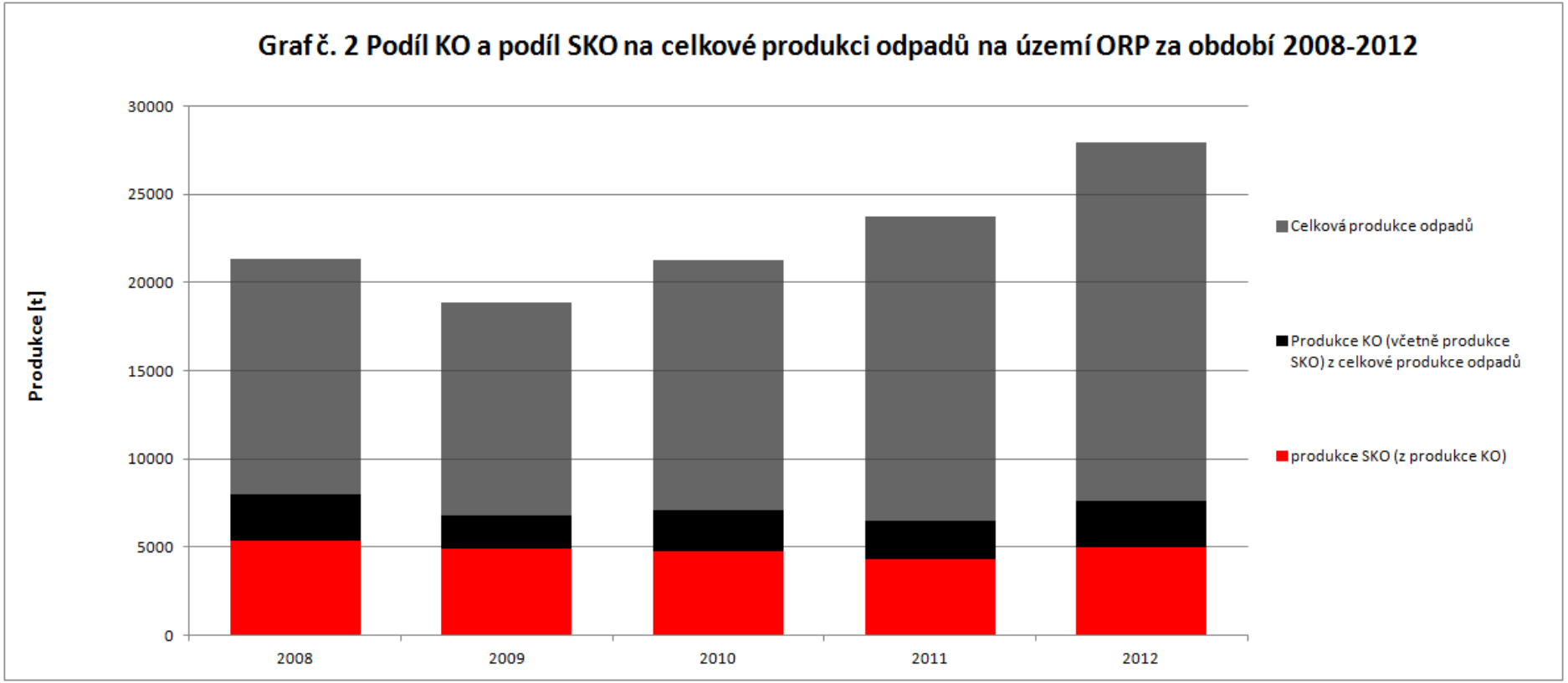

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Příloha 5.4.: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%]			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	256,46	272,34	419,76	452,15	686,46	+6,19	+54,13	+7,72	+51,82
Sklo	150107, 200102	275,75	266,63	273,56	255,51	270,29	-3,31	+2,60	-6,60	+5,79
Plast	150102, 200139	210,11	282,57	267,29	278,51	291,32	+34,49	-5,41	+4,20	+4,60
Nápojové kartony	150105	0,00	8,80	0,00	8,86	11,32				+27,77
Celkem separovaný sběr		742,32	830,34	960,61	995,03	1 259,39	+11,86	+15,69	+3,58	+26,57

Měrné produkce odpadů [kg obyv. - 1]	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel v území ORP	20 622	20 489	20 391	20 359	20 172
Měrná produkce tříděného papíru	12,44	13,29	20,59	22,21	34,03
Měrná produkce tříděného skla	13,37	13,01	13,42	12,55	13,40
Měrná produkce tříděného plastu	10,19	13,79	13,11	13,68	14,44
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů	0,00	0,43	0,00	0,44	0,56
Měrná produkce tříděného odpadu	**36,00**	**40,53**	**47,11**	**48,87**	**62,43**

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, ČSÚ

Graf 5.3.: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

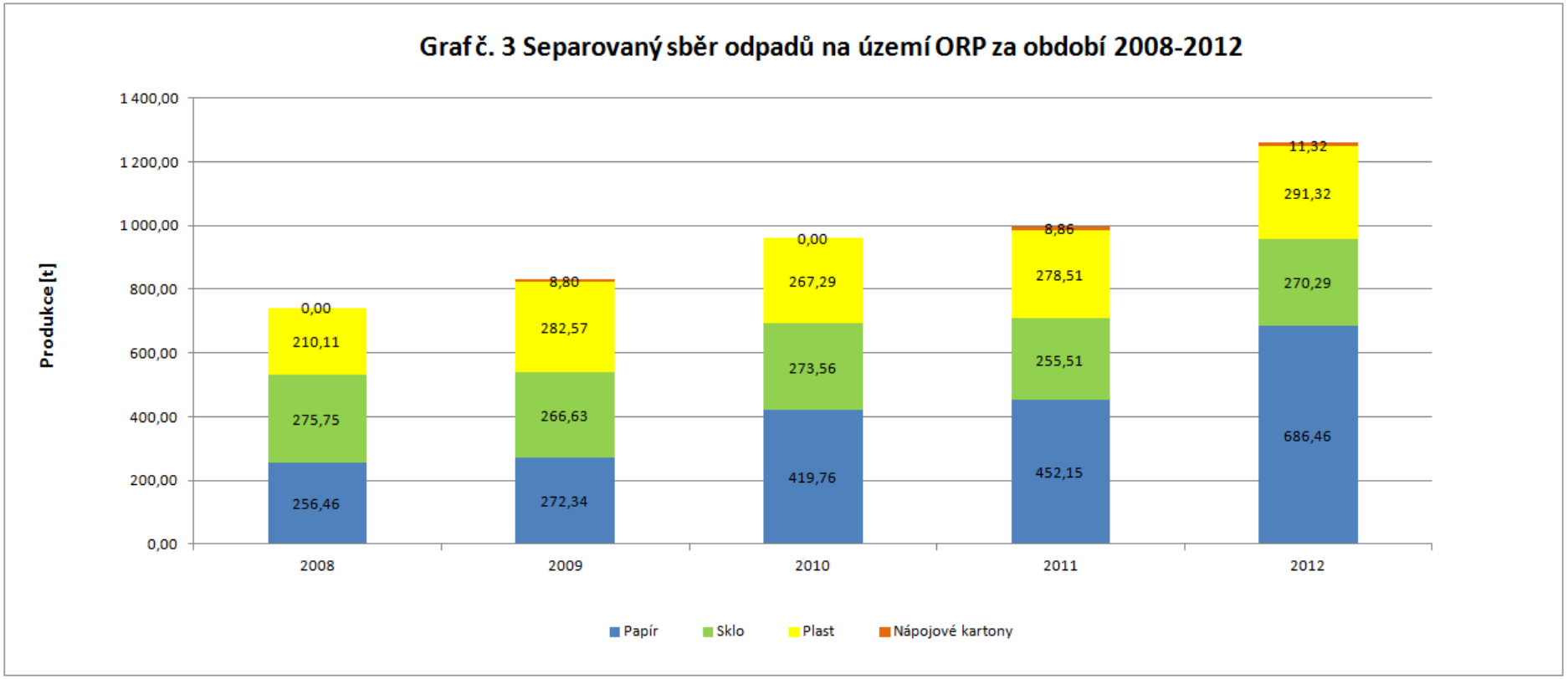

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Příloha 5.5.: Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	8,06	15,25	13,22	20,24	0,00
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustřeďované odděleně a zpracovávané mimo místo vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020107	Odpady z lesnictví	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020201	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstřeďování a separace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	3,13	13,99	15,67	14,41	0,00
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejích vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020401	Zemina z čištění a praní řepy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	2,35	8,78	10,64	12,22	0,00
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,78	5,31	5,78	4,18	0,00

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020702	Odpad z destilace lihovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030101	Odpadní kůra a korek	O	45,10	7,70	0,00	0,00	0,00
030105	**Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104**	**O**	**574,31**	**472,40**	**405,93**	**395,06**	**311,97**
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvlákňování odpadního papíru a lepenky	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	O	35,62	0,00	0,00	21,13	23,82
030309	Odpadní kaustifikační kal	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030311	Kaly z čistění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040101	Odpadní klihovka a štípenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	5,26	0,00	0,00	0,00	0,00
150101	**Papírové a lepenkové obaly**	**O**	**88,75**	**117,20**	**199,32**	**267,57**	**417,87**
150103	Dřevěné obaly	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
170201	Dřevo	O	0,00	0,00	2,00	0,00	0,00
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190805	**Kaly z čištění komunálních odpadních vod**	**O**	**267,75**	**39,98**	**221,84**	**167,40**	**128,13**
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190902	**Kaly z čiření vody**	**O**	**85,79**	**47,35**	**137,80**	**260,58**	**408,95**
190903	Kaly z dekarbonizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191201	Papír a lepenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200101	**Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet**	**O**	**167,71**	**155,14**	**220,44**	**184,58**	**268,59**
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	10,99	4,93	3,16	3,54	4,96
200110	Oděvy	O	0,04	0,05	0,09	0,00	5,98
200111	Textilní materiály	O	0,10	0,00	0,00	0,01	0,08
200125	Jedlý olej a tuk	O	0,27	0,25	0,16	0,22	0,60
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	95,77	13,90	8,60	8,51	8,78
200201	**Biologicky rozložitelný odpad**	**O**	**231,37**	**169,22**	**135,09**	**143,15**	**253,07**
200301	**Směsný komunální odpad**	**O**	**5 386,97**	**4 923,59**	**4 769,31**	**4 333,16**	**4 967,39**
200302	Odpad z tržišť	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200304	Kal ze septiků a žump	O	317,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	25,13	48,53	230,09	42,19	91,99
Celková produkce BRO			**7 352,26**	**6 043,56**	**6 379,14**	**5 878,12**	**6 892,27**

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Graf 5.4.: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

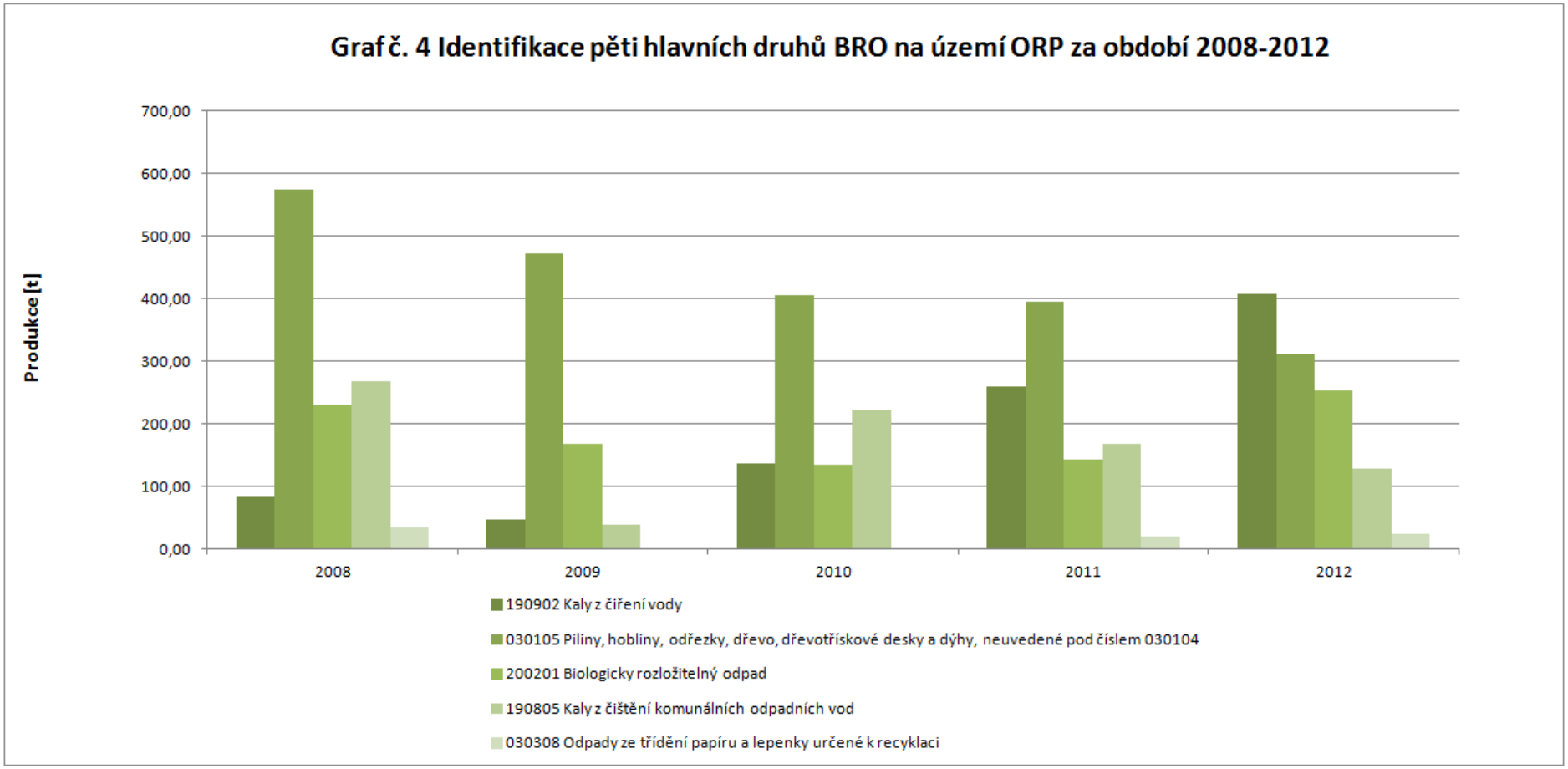

Graf. č. 4 byl sestaven na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Příloha 5.6.: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	7 352,26	6 043,56	6 379,14	5 878,12	6 892,27	-17,80	+5,55	-7,85	+17,25
z toho celková produkce BRKO	5 918,35	5 315,61	5 366,93	4 715,34	5 601,43	-10,18	+0,97	-12,14	+18,79
Podílové ukazatele [%]	**2008**		**2009**		**2010**		**2011**		**2012**
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	80,50		87,95		84,13		80,22		81,27
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	**2008**		**2009**		**2010**		**2011**		**2012**
Počet obyvatel v území ORP	20 622		20 489		20 391		20 359		20 172
Měrná produkce BRO	356,52		294,97		312,84		288,72		341,67
Měrná produkce BRKO	286,99		259,44		263,20		231,61		277,68

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, ČSÚ

Graf 5.5.: Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

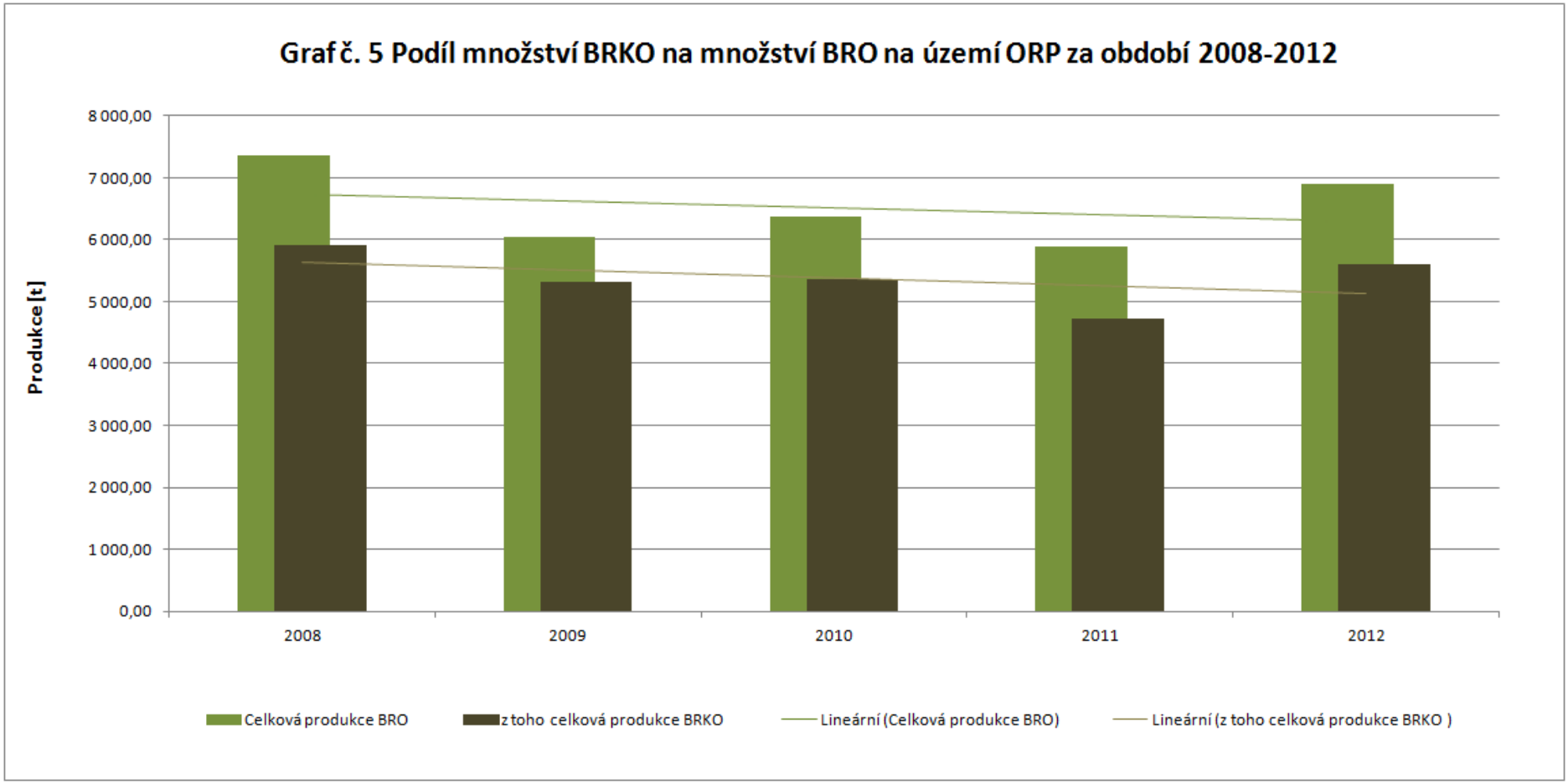

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Příloha 5.7.: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓			
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]								2008	2009	2010	2011
Využití	Materiálové využití	4 041,34	6 623,44	4 580,54	4 829,67	6 743,50	7 002,62	163,89	113,34	119,51	166,86
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		13,94	31,03	24,26	22,69	28,37	25,06				
	Energetické využití	11,85	89,90	21,91	9,40	0,00	0,00	758,93	184,96	79,35	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	4 016,76	6 713,34	4 602,45	4 839,07	6 743,50	7 002,62	167,13	114,58	120,47	167,88
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		13,86	31,45	24,37	22,74	28,37	25,06				
Celková produkce odpadů		28 981,39	21 348,70	18 883,14	21 282,38	23 770,60	27 941,33				
Odstranění	Skládkování	33 909,76	16 182,15	16 645,62	13 816,94	12 959,29	11 416,31	47,72	49,09	40,75	38,22
		Změna skládkování odpadů oproti DZ 2000 [%] →						-52,28	-50,91	-59,25	-61,78
	Spalování	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
								0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění	16182,15		16 645,62	13 816,94	12 959,29	11 416,31	+2,86	-16,99	-6,21	-11,91

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Graf 5.6.: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, množství využití a odstranění

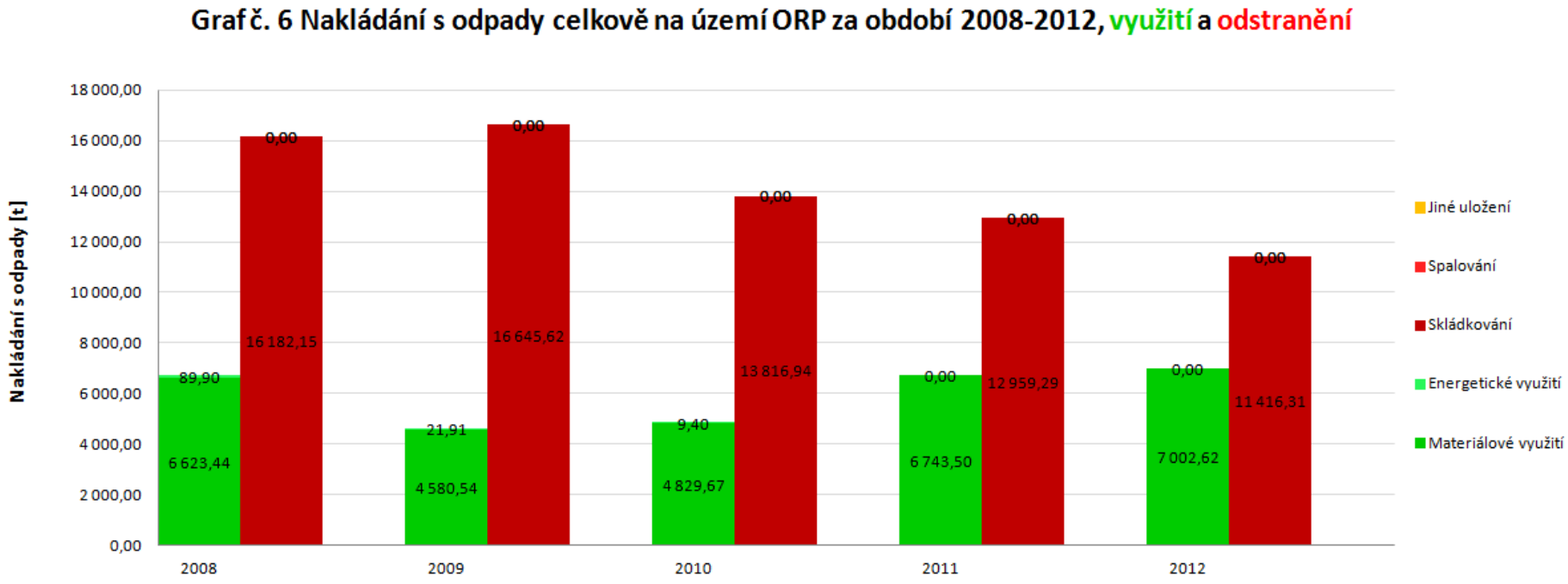

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Příloha 5.8.: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000 / Nakládání s odpady [t]		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓			
									2008	2009	2010	2011
KO	Využití	Materiálové využití	7,05	6,72	8,36	17,86	94,31	23,88	95,37	118,64	253,46	1 338,37
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓			
			0,14	0,08	0,12	0,25	1,45	0,31	-4,63	+18,64	+153,46	+1238,37
		Energetické využití	3,35	89,90	21,92	9,40	0,00	0,00	2 684,13	654,46	280,65	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití	11,67	96,62	30,28	27,26	94,31	23,88	827,88	259,45	233,57	808,07
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓									
			0,24	1,21	0,45	0,38	1,45	0,31	Meziroční změna [%] ↓			
	Celková produkce KO [t]		4 953,11	7998,89	6778,62	7099,35	6516,63	7589,22	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Odstranění	Skládkování		**156,73**	**63,72**	**86,10**	**136,41**	**87,66**	-59,34	+35,12	+58,43	-35,74
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění		156,73	63,72	86,10	136,41	87,66	-59,34	+35,12	+58,43	-35,74
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	0,21	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00

		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití	0,00	0,00	0,00	0,21	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00
	Odstranění	**Skládkování**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Graf 5.7.: Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, množství využití a odstranění KO

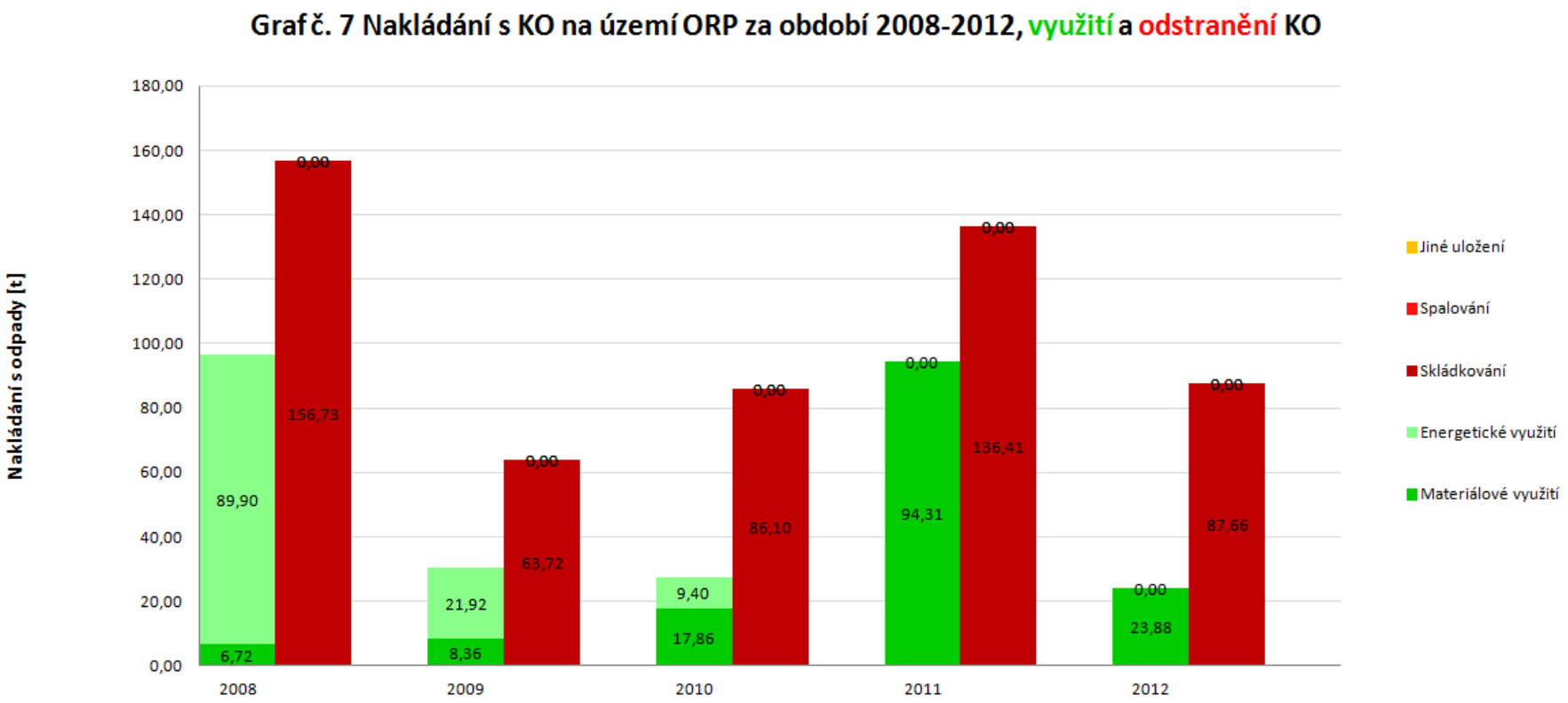

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Příloha 5.9.: - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	**Materiálové využití**	0,00	8,06	17,86	94,10	46,89	-	+121,59	+426,88	-50,17
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
Sklo	150107, 200102	**Materiálové využití**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
Plast	150102, 200139	**Materiálové využití**	0,00	34,80	6,10	32,10	44,96	-	-82,47	+426,23	+40,06
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	2,56	0,44	19,72	51,17	28,91	-82,81	+4381,82	+159,48	-43,50
Nápojové kartony	150105	**Materiálové využití**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	2,31	1,71	1,43	1,62	2,11	-25,97	-16,37	+13,29	+30,25

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Graf 5.8.: Materiálové využití separovaného dopadu na území ORP za období 2008-2012

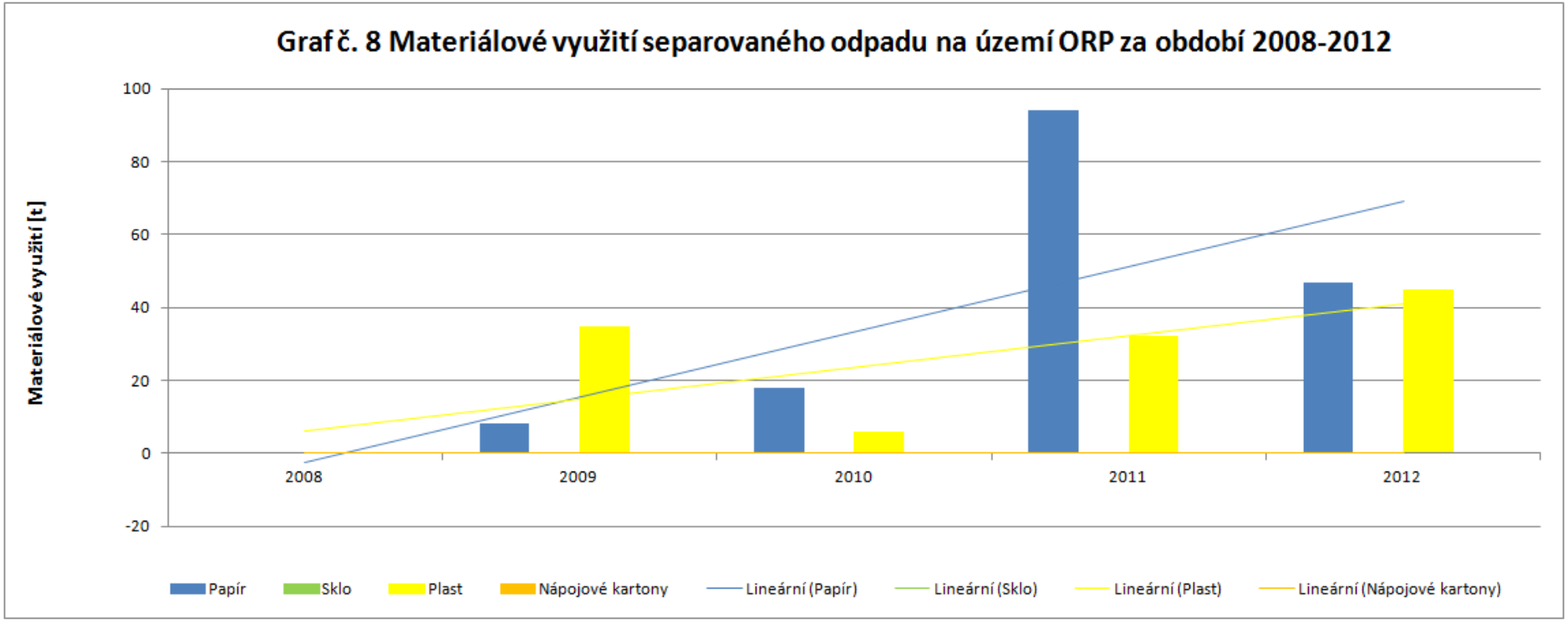

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Příloha 5.10.: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995		Způsob nakládání		DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
Nakládání s BRO a BRKO [t]										2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
BRO	Využití	Materiálové využití			434,47	256,86	160,05	664,38	249,44	-40,88	-37,69	+315,11	-62,46
		Energetické využití			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)			14 666,99	15 397,75	12 288,73	11 365,52	10 145,12	+4,98	-20,19	-7,51	-10,74
		Spalování			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BRKO	Využití	Materiálové využití			270,83	246,94	138,21	105,07	140,90	-8,82	-44,03	-23,98	+34,10
		Energetické využití			89,90	21,92	9,40	0,00	0,00	-75,62	-57,11	-100,00	
										Podíl skládkování a měr. skládkování k DZ 1995 [%] ↓			
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		14 601,34	15 397,75	12 288,73	11 365,52	10 145,12	2009	2010	2011	2012
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	6 372,50	11 724,88	12 364,39	9 867,85	9 126,51	8 146,53	194,03	154,85	143,22	127,84

			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	**Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.-1] ↓**									
				148,00	568,56	603,46	483,93	448,28	403,85	407,75	326,98	302,89	272,87
				Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →						+307,75	+226,98	+202,89	+172,87
		Spalování			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Meziroční změna [%] ↓			
										2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
										-	-	-	-
		Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Graf 5.9.: Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP za období 2008-2012

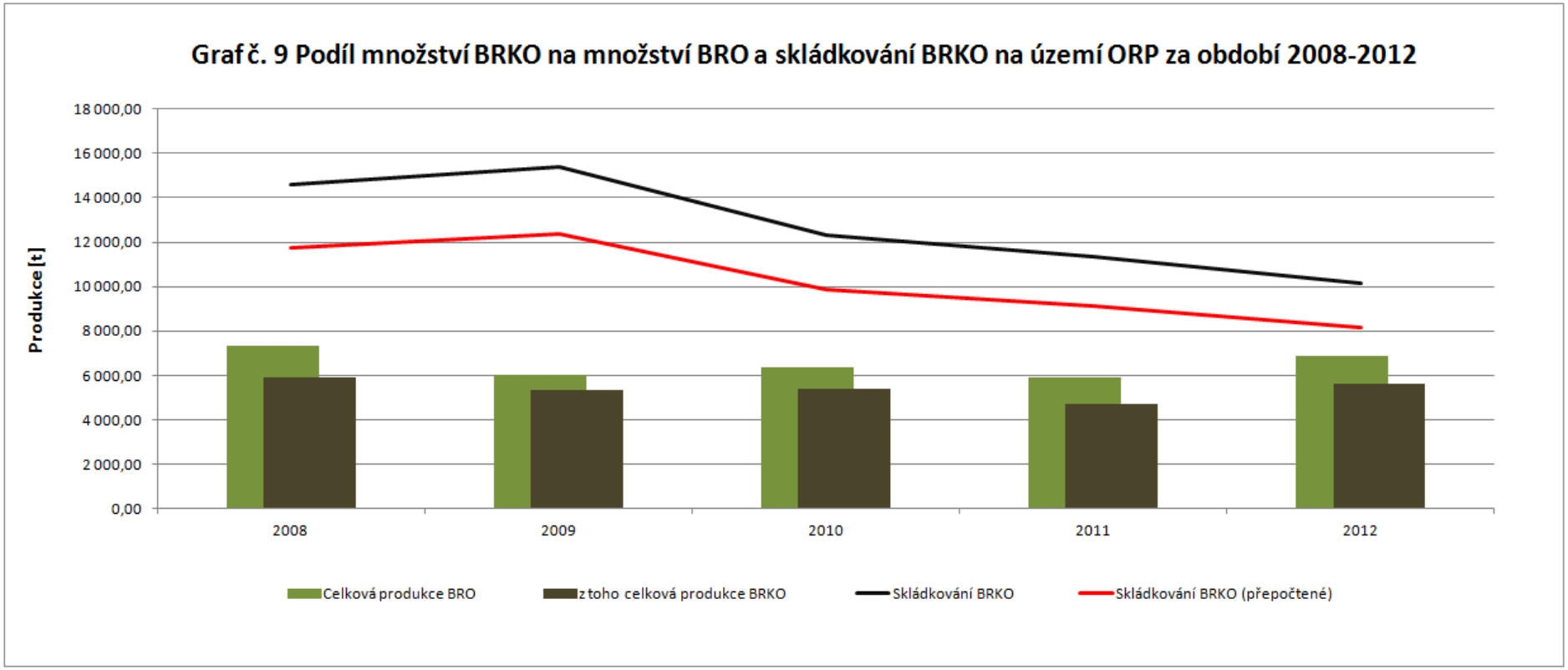

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

6. Téma 4.: Cestovní ruch

6.1. Analytická část

6.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného tématu

ORP Bystřice nad Pernštejnem (viz. mapa 6.10.) zahrnuje region situovaný ve východní části Českomoravské vrchoviny. Přirozený region je v historických dokumentech zmíněný jako Horní Svratka, dle toku řeky Svratky tvořící přirozenou osu území. Historicky a geograficky jednotný region je v současnosti rozdělen z administrativního hlediska pod správu obcí s rozšířenou působností (dále ORP) Bystřice nad Pernštejnem, Nové Město na Moravě, Žďár nad Sázavou, Tišnov a Boskovice. Podstatná část území je přitom situována v nejvýchodnější části Kraje Vysočina (území ORP BnP, NMnM, ŽnS), okres Žďár nad Sázavou, východní a jihovýchodní území se nachází pod správou Jihomoravského kraje (území ORP Tišnov a Boskovice) na území okresů Brno-venkov a Blansko.

Z etnografického hlediska regionalizace území českých a moravských krajů přináleží popisovaný region do oblasti východní části rozsáhlého regionu Horácko zahrnujícího oblast Českomoravské vrchoviny. Regionem probíhá rozhraní mezi subregiony Moravského Horácka a Podhorácka, jejichž hranice protíná region ve směru JZ-SV. Název Moravské Horácko pak navíc charakterizuje příslušnost k historickému území Moravy, a to poblíž historické hranice, kterou v regionu tvořil nejhořejší tok řeky Svratky (po obec Jimramov) a dále přirozené rozvodí na sever od popisovaného území, které i dnes zohledňuje administrativní hranice s Pardubickým krajem v regionu Východních Čech.
Mikroregionální členění zájmového území z hlediska fungujících dobrovolných svazků obcí zahrnuje dva důležité mikroregiony: Mikroregion Bystřicko s centrem v Bystřici nad Pernštejnem a Mikroregion Pernštejn s centrem v Nedvědici. Tyto dva mikroregiony z hlediska administrativní regionalizace Místních akčních skupin (dále MAS) tvoří společnou MAS Zubří země ještě společně s Mikroregionem Novoměstsko.
Popisované území sousedí na periferii s dalšími mikroregiony – Tišnovsko, Kunštátsko-Lysicko, Olešnicko, Velkomeziříčsko-Bítešsko, Poličsko a Novoměstsko.

6.1.2. Popis správního obvodu

6.1.2.1. Charakteristika regionu ORP Bystřice nad Pernštejnem jako destinace cestovního ruchu

6.1.2.1.1. Poloha a vymezení destinace v rámci turistických regionů a oblastí ČR

Popisovaný region Bystřicko není návštěvníky nikdy vnímán jako solitérní území, ale vždy v kontextu obecně známého turistického a regionálního pojmu „Vysočina“ viz. Mapa turistických regionů České republiky, viz příloha, mapa 6.1.
Dle segmentace agentury CzechTourism území ČR na turistické regiony je území ORP Bystřice částí turistického regionu Vysočina. Jeho vymezení je totožné s územím kraje Vysočina. Tento region není dále členěn na menší podcelky, jako je tomu v případě jiných turistických regionů a samostatná turistická oblast Vysočina je tak prezentována ve stejných hranicích jako region i kraj, viz. mapa turistických oblastí České republiky, viz příloha, mapa 6.2.

V rámci územního celku turistického regionu i turistické oblasti Vysočina je území ORP Bystřice nad Pernštejnem okrajovým územím. Na S straně sousedí s turistickou oblastí Českomoravské pomezí, podcelkem turistického regionu Východní Čechy. Na V straně sousedí s turistickou oblastí Moravský kras a okolí, podcelkem turistického regionu Jižní Morava. Viz. Mapa hlavních oblastí a center víkendové a pobytové rekreace a cestovního ruchu ČR, viz příloha, mapa 6.3.

6.1.2.1.2. Image regionu Bystřicka jako destinace cestovního ruchu

Odhlédneme-li od aktuálního administrativního uspořádání cestovního ruchu v ČR, nachází se Bystřicko v rámci tradičního turistického regionu Vysočina. Tedy všechny silné i slabé stránky Vysočiny jsou vztahovány na všechny regiony jejího území, a opačně. I když je tento pohled generalizující a zdaleka nevystihuje jednotlivosti v celku. Viz SWOT analýza.

Bystřicko se ovšem nenachází v nejznámější části regionu Vysočiny, kterou jsou Žďárské vrchy. Tyto se zvedají až na Z hranici ORP. Z hlediska tohoto tradičního spádového území pro cestovní ruch je tedy spíše na okraji, resp. na rozhraní mezi územím chápaným jako rekreační zázemí velké metropole (Brno), využívaným pro jednodenní či víkendový cestovní ruch, a mezi územím dovolenkovým (Žďárské vrchy v létě, Novoměstsko v zimě), využívaným pro delší pobyty. Z V strany pak sousedí s další významnou turistickou destinací Moravským krasem.

Tato skutečnost se odráží i v neexistenci nějakého historického turistického či regionálního označení, se kterým se setkáváme v regionech jiných jako je např. České Švýcarsko, specifického pro Bystřicko. Všeobecně není známo ani orografické označení východní části masívu Českomoravské vrchoviny jako Hornosvratecká vrchovina, novodobé označení velké části území okolo údolí řeky Svratky přírodním parkem Svrateckou hornatinou nebo historický název Horní Svratka.

V nejnovější době byl používán pro území ORP Bystřice novodobý turistický pojem „Zubří země“. S odvolávkou na souvislost regionu s tradicí „pánů zubří hlavy“, tedy jednoho z nejvýznamnějších moravských šlechtických rodů Pernštejnů. Užití názvu pro turistickou destinaci je v rámci managementu regionu ovšem nesystematické, a dosud obsahově nevytěžené tak, aby mohlo posloužit pro budování nové turistické značky, názvu destinace a zisku všeobecnější známosti u turistické veřejnosti. Pojem se uplatil pro název místní MAS. Renesancí je nyní použití pojmu a znaku zubra v novém turistickém projektu destinace - cykloturistických tras „Zubří stezky“. Označení destinace specifickým nezaměnitelným názvem se přitom jeví jako důležité pro budoucí zviditelnění regionu.

Sama tato situace je ukázkou slabého postavení samotného regionu v povědomí turistické veřejnosti. Což evokuje otázku možného představení se regionu nad rámec celku Vysočiny, pod nějž a v jehož kontextu je dosud výhradně zařaditelný.

Image regionu jako „dovolenkové“ destinace, tedy regionu s čistou přírody a příležitostí k odpočinku, relaxaci a rekreačním sportům, je z hlediska cestovního ruchu jednoznačně pozitivní zařazení. Rubem tohoto obrazu je vnímání Vysočiny jako venkovského prostoru neatraktivního pro návštěvníky zaměřené na městský cestovní ruch a nákupní a zábavní aktivity, a tím pádem rovněž pro podnikatelské příležitosti. Detailnější známost regionu pak s sebou nese informaci o podprůměrné až slabé turistické infrastruktuře, a i přes přátelský a vstřícný přístup místních obyvatel slabý zájem o rozvojové příležitosti v tomto směru.

Uvedené faktory pak představují destinaci Vysočiny jako ideální prostor pro krátkodobé zotavení či návštěvu, ovšem bez zájmu o delší setrvání v místě, jak to vykazují statistiky a pozice kraje v rámci cestovního ruchu krajů ČR, kde Vysočina patří ke dnu.

6.1.2.1.3. Turistický potenciál regionu Bystřicko v kontextu srovnání se sousedními destinacemi

Region Bystřicko se nachází na východním okraji Kraje Vysočina, tedy s ním sdílí charakteristický reliéf krajiny. Z hlediska funkčně-prostorového využití území pro cestovní ruch je pro celý Kraj Vysočina typická venkovská krajina s průměrnými předpoklady (57 % rozlohy kraje) a venkovská krajina s příznivými předpoklady pro cestovní ruch (30 %), horská krajina zaujímá 7 %. Urbanizované prostory se nacházejí pouze na 3,6 % rozlohy území kraje. Touto příznivou strukturou se kraj řadí na 5. místo mezi kraji ČR (za Kraj Liberecký, Jihočeský, Karlovarský a Zlínský). Viz. Mapa potenciálu regionu ORP Bystřice nad Pernštejnem pro cestovní ruch, viz příloha, mapa 6. 4.

Ráz krajiny dotváří sídelní struktura kraje – vysoký počet malých obcí relativně rovnoměrně rozložený po celé rozloze kraje a pestré střídání obdělávané půdy s lesy, loukami a malými vodními plochami. Všechny tyto prvky krajiny vytvářejí svým rozsahem v ČR ojedinělý venkovský prostor, jehož turistický potenciál umožňuje rozsáhlý rozvoj.

Přes výše uvedenou krajinnou ucelenost území jsou podmínky pro rozvoj cestovního ruchu významně diferencované. Poněkud méně pokud jde o přírodní předpoklady, významněji však v případě kulturně-historických předpokladů. Dominantní rekreační funkcí v území je pobytová a pohybová turistika, s významnou letní a i zimní sezónou. Příznivá poloha kraje předurčuje i zdrojové oblasti návštěvnosti. Zejména východní část Vysočiny je vyhledávaným rekreačním prostorem především pro brněnské, ostravské a východočeské obyvatelstvo. Nikoliv nevýznamnou skupinu návštěvníků tvoří obyvatelstvo ostatních částí kraje Vysočina.

Srovnání

Pro regionu Bystřicko v administrativním kontextu představují bezprostřední geografické i turistické sousedy na „mapě“ turistických regionů ČR destinace:

a) Žďárské vrchy (Žďársko a Novoměstsko)

b) Boskovicko a Moravský kras

S těmito destinacemi je celý region také srovnáván, neboť oba regiony mají s Bystřickem částečně podobné turistické a geografické rysy, ale z hlediska cestovního ruchu, známosti u turistické veřejnosti i infrastruktury představují vůči Bystřicku „těžké váhy“ s mírou konkurenční výhody Bystřicko zcela zastiňující. Ve srovnání je ovšem možné určení konkurenční výhody naopak pro Bystřicko, a tím i definice potenciálu regionu Bystřicka pro cestovní ruch.

Žďárské vrchy

Kraj Vysočina/Pardubický kraj, turistický region Vysočina/Východní Čechy, turistická oblast Vysočina/Českomoravské pomezí a Chrudimsko-Hlinecko

Region Žďárských vrchů jako turistické destinace je pro potřeby srovnání definován v hranicích Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy nacházejících se mimo správní obvod ORP Bystřice nad Pernštejnem, tj. na území ORP Nové Město na Moravě, Žďár nad Sázavou, Chotěboř, Polička a Hlinsko. Tím je vymezen region s nejvyšší turistickou atraktivitou i návštěvností. Region má 3 dominantní městská centra – Žďár, Nové Město a Hlinsko, ovšem z hlediska turistického ruchu je zde několik výrazných center, která jsou zpravidla spádovými centry cestovního ruchu – Nové Město, Tři studně a Fryšava, Svratka a Herálec, Sněžné a Blatiny, Křižánky a Milovy, soubor lidových staveb

Vysočina, Škrdlovice a Velké Dářko, Žďár – Klášter. Viz. Mapa CHKO Žďárské vrchy, viz příloha, mapa 6.5.

Návštěvnost turistických cílů a atraktivit v regionu je vázána na typy cílů a oblasti provozování specifických typů cestovního ruchu. Vzhledem k charakteru krajiny zde dominuje aktivní cestovní ruch formou rekreačních sportů (turistika, cyklistika, horolezectví) a rekreace (čistá příroda, vodní plochy - koupání, rybolov). V letních měsících navíc na J situovaná památka UNESCO Zelená hora u Žďáru a na S soubor lidových staveb a řemeslné expozice Vysočina představují 2 výrazná gravitační centra kulturně-poznávacího cestovního ruchu. V zimních měsících vykazuje nejvyšší návštěvnost subregion Novoměstsko s profesionálním zázemím zimních sportů ve Vysočina Aréně. Součástí je i nejpropracovanější síť běžeckých tras pro turistiku na lyžích v ČR.
Na podporu cestovního ruchu v regionu ovšem nefunguje žádná destinační společnost. Podpora cestovního ruchu v regionu navíc trpí rozčleněním mezi 5 ORP, které navzájem nespolupracují. Konečně je region ve svém rozvoji omezen vysokým stupněm ochrany přírody (CHKO) i jako oblast přirozené akumulace vod. Proto mnohé projekty rozvoje zůstávají spíše politickými proklamacemi.

Boskovicko a Moravský kras
Jihomoravský kraj, turistický region Jižní Morava, turistická oblast Moravský kras a okolí

Region Boskovicka a Moravského krasu jako turistické destinace je pro potřeby srovnání definován v širších hranicích než je správní obvod ORP Boskovice, tady včetně části ORP Blansko. Tím odpadá oddělování rozsáhlého regionu s nižší turistickou atraktivitou od sousedního daleko známějšího a navštěvovanějšího regionu Moravského krasu. Region má více menších, ale výrazných center regionálního významu, zejména z hlediska turistického – Boskovice, Letovice, Kunštát, Olešnice, Velké Opatovice, Blansko, která jsou zpravidla spádovými centry svých mikroregionů. Viz. Mapa CHKO Moravský kras, viz příloha, mapa 6.6.

Návštěvnost turistických cílů a atraktivit v severní části regionu vykazuje spíše nižší objem, výrazný rozdíl pak je v lokalitě Moravského krasu, který patří ke špičce v návštěvnickém zájmu, a to v rámci celé ČR. Tím výrazněji zastiňuje zbytek regionu, příp. se zde projevuje slabá znalost dalších turistických atraktivit nacházejících se v regionu, příp. jejich provázanost. Významným faktorem cestovního ruchu je rovněž koncentrace turistické infrastruktury do masově navštěvované oblasti, a to včetně veřejných investic a podpor (priorita v rámci investic do cestovního ruchu v Jihomoravském kraji), na úkor zbytku regionu. A v neposlední řadě blízkost města Brna v krátké dojezdové vzdálenosti, což z regionu vytváří prostor jednodenních návštěv hostů koncentrovaných spíše v moravské metropoli.
Na podporu cestovního ruchu v Moravském krasu funguje destinační společnost, pro účely podpory regionu Boskovicko je snaha koncentrována do aktivit města Boskovice. Region se však cíleně snaží o své zviditelnění profesionální cestou.

Srovnání destinací
Srovnání specifik, předností a výhod jednotlivých regionů se snaží postihnout základní indikátory turistických atraktivit bez vyčerpávajícího výčtu, ale se záměrem vystihnout přednost regionu a pro účely srovnání možnosti jejich priorizace při dalším rozvoji. Informace vychází z dat ČSÚ, NPÚ, SÚOP, vlastní znalosti krajiny a turistických atraktivit zpracovatele. Není zde promítnuta statistika turistické

poptávky, spíše se jedná o označení turistického potenciálu regionů a pojmenování jejich konkurenční výhody. Viz. Tabulka srovnání destinací – viz příloha, tabulka 6.1.

Žďárské vrchy

Regionu Žďárských vrchů dominuje

- čistá příroda hlubokých lesů, výrazných skalních útvarů na vrcholcích hor, a vodních ploch, tvořící unikátní celek malebného krajinného komplexu, a to včetně unikátních zákoutí neporušené přírody, výrazných výhledových míst a možností sportu v přírodě (horolezectví, turistika, zimní sporty)
- vodní plochy přírodních nádrží a rybníků zasazených doprostřed lesnaté krajiny skýtají infrastrukturu pro rekreační využití a zároveň harmonicky zapadají do dovolenkového prostředí regionu
- množství dochované lidové architektury včetně koncentrací ve skanzenu Vysočina a ve vesnických a městských rezervacích vypovídá o hodnotách a kvalitě života způsobem inspirativním i pro současnost

Žďárské vrchy se jeví jako bohatá destinace pro pobyt v malebné krajině čisté přírody, rekreaci u vody, turistiku a sport, a také poučení cestou pobytu v regionu starých romantických staveb.
I přes dostatečnou lůžkovou kapacitu je cestovní ruch v regionu podřízen pozitivním omezením ze strany ochrany přírody, negativně ovšem na vyšší návštěvnost regionu dopadá slabá dopravní dostupnost a minimální nebo roztříštěný destinační management. Žďárské vrchy bych hodnotil jako destinaci ideální pro minimálně víkendové, spíše pro delší dovolenkové, rekreačně, příp. sportovně zaměřené pobyty.

Boskovicko a Moravský kras

Regionu Boskovicko dominuje

- množství architektonicky cenných staveb, a to ať z historie (v neobvykle vysoké míře zámky, hrady, významné kostely, historická místa a jádra měst), tak ze současnosti (rozhledny, návštěvnická infrastruktura), kde se jako primární cíl jejich využívání jeví prvek poznání (historie, regionu, krajiny)
- unikátní krajinný komplex krasového území, který je sám o sobě základem pro bohatý turistický ruch v duchu aktivní turistiky (pěší, cyklistické) a adrenalinových sportů
- množství rekreačních příležitostí u komplexů vodních atrakcí, jejichž synonymem je odpočinek a relaxace.

Boskovicko se jeví jako bohatá destinace pro poznávací turistiku, aktivní turistiku a odpočinek.
I přes dostatečnou lůžkovou kapacitu bych destinaci hodnotil jako ideální pro jednodenní výlety (s vazbou na blízké Brno) nebo pro víkendové pobyty.

Bystřicko

Regionu Bystřicko dominuje

- množství drobných v pestré krajině rozesetých staveb vysoké kulturní nebo estetické hodnoty, tato situace ukazuje region jako malebnou sbírku památek, které stojí za to neminout a jejichž návštěva je zároveň spojena s poznáváním různých tváří a zákoutí regionu

- přívětivost přírodních scenérií, které spolu se zákoutími málo narušené přírody vytváří dojem velmi klidné a ruchu prosté krajiny, zvoucí návštěvníka ke ztišení a uklidnění z ruchu moderního života
- voda připomínaná v různých podobách, ať už formou vodních ploch, přehrady, hlubokých údolí potoků a řek, nebo na panelech naučných stezek; za harmonické spojení vody a krajiny obdržel region i ocenění excelentní destinace EDEN. Voda svým neustálým pohybem pak evokuje pozvánku k aktivitám, turistice a pohybu, k nimž je v členité krajině dost příležitostí

Bystřicko se jeví jako ideální destinace pro vyhledávání tichých koutů, malebných krajinných scenérií a masovým turismem zapomenutých památek, spolu s provozováním aktivního pobytu a sportů na všech úrovních náročnosti.
Pestře rozložená lůžková kapacita se pro návštěvnost regionu jeví dostačující, chybí však větší informační a turistické provázání, které je v takto pestré krajině nutné. Destinaci hodnotím jako ideální pro minimálně víkendové, spíše pro delší dovolenkové, a pro aktivně i odpočinkově zaměřené pobyty těch, kteří se rádi vyhnou plošné masové turistice.

Výhody a slabiny regionu Bystřicko oproti sousedním turistickým oblastem
Z hlediska srovnání alespoň turistické nabídky a konkurenčních předností regionů vyplývá, že Bystřicko zaostává za svými sousedy především ve dvou faktorech, a to svojí známostí ve všeobecném turistickém povědomí a slabou informovaností o nabídce regionu, které způsobují nízkou návštěvnost. Z hlediska turistické infrastruktury zde totiž nalézáme v poměru k velikosti regionu dostatek atraktivit i zázemí. Toto však podléhá výrazné sezónnosti, omezené zpravidla pouze na letní měsíce. Infrastruktura je rovněž rozmístěná v krajině bez vzájemné provázanosti, oproti úspěšnějším sousedům, kde se nachází výrazná rekreační a turistická centra s vysokou gravitací. Region je tak do značné míry nečitelný a svým způsobem pro turistickou veřejnost neviditelný. Má však geografickými podmínkami předurčený potenciál unikátnosti a výhod z unikátnosti vyplývajících.

6.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

6.1.3.1. Analýza nabídky cestovního ruchu v ORP Bystřice nad Pernštejnem

6.1.3.1.1. Potenciál pro nosné typy cestovního ruchu

Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014 – 2020 identifikuje jako nosné typy cestovního ruchu

- kulturně-poznávací cestovní ruch
- dovolenou v přírodě
- sportovně-aktivní trávení volného času
- lázeňství a péči o zdraví
- kongresovou a incentivní turistiku

Mapa potenciálu Kraje Vysočina pro cestovní ruch, viz příloha, mapa 6.
Ve směru těchto nosných a rozvojových forem cestovního ruchu je pro region Bystřicko, na rozdíl od zbytku Kraje Vysočina, kde tvoří nejrozšířenější formu městský a kulturně-poznávací cestovní ruch, typický rozvojový potenciál soustředěn zejména na formy aktivního trávení volného času (turistika, sport) a klidné a ekologicky čisté pobytové turistiky (venkovská turistika, agroturistika). „Zdravé pobyty na Vysočině“ lze považovat za jednu z hlavních příležitostí rozvoje cestovního ruchu v regionu.

Významné šance má také poznávací turistika spojená s návštěvou kulturně - historických památek a cykloturistika spojená s budováním dalších tras vč. doprovodných služeb.

Kulturní cestovní ruch (kulturně historické památky - hrady, zámky, sakrální architektura, muzea, galerie, rodáci)

Santiniho stezka

Pro Kraj Vysočina charakteristická venkovská krajina skrývá unikátní kulturně-historické památky, a to nejen ve venkovském prostředí. V sousedství region Bystřicko nalezneme lokalitu zapsanou na seznam světového dědictví UNESCO - barokní poutní kostel sv. Jana z Nepomuku na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou. Vedle této kaple jsou v regionu přítomny další stavby ze stejné architektonické dílny Jana Santiniho spojené kulturní stezkou vinoucí se na jih od Nového Města. Přímo v regionu ORP Bystřice pak najdeme z této architektonické sbírky kostel ve Zvoli.

Sakrální architektura

Nezanedbatelný architektonický význam pak mají i další sakrální památky. S nejstarší sídelní tradicí je spojen románsko-gotický kostel sv. Michaela ve Vítochově, a za hranicemi regionu monumentální gotický chrám Povýšení sv. Kříže v Doubravníku. S hornickou minulostí je spojen kostel sv. Václava v Dolním Čepí a kostel Nejsvětější Trojice ve Švařci. Svatojakubskou poutní tradici dokládají gotické kostely v Dalečíně a Bukově. Významnými stavbami jsou rovněž kostel sv. Vavřince a hřbitovní kaple Nejsvětější Trojice v Bystřici, kostel sv. Bartoloměje v Rozsochách, dvojice kostelů katolického a evangelického v Prosetíně nebo budova bratrské modlitebny ve Veselí. V každé obci regionu pak nalezneme kapli, která má svoji historii a architekturu. Sakrální památky v krajině doplňuje množství kamenných smírčích křížů.

Lidová architektura

Na území ORP Bystřice není situován žádný kulturně oceněný městský útvar. Venkovské kulturní prostředí je přímo chráněno jako vesnická památková zóna Ubušínek, zatímco soubory lidových staveb nalezneme v mnoha obcích situovaných zejména v okolí Vírské přehrady v návaznosti na sousední region Českomoravského pomezí. Unikátním architektonickým prvkem je několik zachovaných krytých dřevěných mostů přes řeku Svratku – ve Švařci, dále po toku řeky v Černvíru, u Prudké nedaleko Doubravníku, a v Nedvědici na přítoku řeky.

Etnografie

Spolu s oživováním turistického zájmu o lidové zvyky a specifika etnografie regionů ožívají i na Bystřicku v jednotlivých obcích tradice lidových zvyků – hody, masopustní průvody masek o ostatcích, Boží Tělo, snaha o obnovu lidových řemesel na poutích a rekonstrukce starých horáckých a podhoráckých lidových krojů. Protože se nejedná o masové turistické atrakce, vlastním domáckým koloritem svého průběhu působí velmi autenticky a atraktivně.

Hrady a zříceniny

Atraktivní součástí krajiny je velký počet hradů a zejména hradních zřícenin dokládajících kolonizační historii kraje. Turisticky nejvyhledávanějším je proslulý hrad Pernštejn na Nedvědicku ležící v těsném sousedství krajské hranice v Jihomoravském kraji. Regionální magnety pak představuje soustava 3 zřícenin Zubštejn, Pyšolec a Aueršperk. Dalších 5 hradů – Dalečín, Mitrov, Bukov/Lísek, Hradisko a Kozlov – je situováno v roztroušené struktuře krajiny.

Mitrovská kulturní krajina
SZ, J a JZ část Bystřicka je poznamenána staletou správou krajiny rodinou Mitrovských, kteří byli posledními majiteli hradu Pernštejn. Jejich rodová država se vedle jiného opírala o Bystřici (panský dvůr), Dolní Rožínku a Moravec (zámky). Mitrovskou kulturní krajinu nereprezentuje přírodní park, jako je tomu u jihomoravských Lichtenštejnů, ale hospodářsky obdělávaná krajina obohacená o estetické přírodní prvky. K nim patří do dnešních dnů dochované aleje staletých lip lemujících někdejší cesty, nyní silnice v okolí Mitrova, Strážku a Moravce, a rovněž upravené zámecké parky a lesoparky. Zatímco pernštejnský barokní park téměř zanikl, obnovou prochází lesopark Templ v Dolní Rožínce. Připomínkou někdejších mitrovských dob bude i část expozice rekonstruovaného Panského dvora jako součást Centra zelených vědomostí EDEN v Bystřici nad Pernštejnem.

Důlní díla
Technické památky v regionu jsou reprezentovány specifickou orientací na těžbu nerostných surovin, která v regionu probíhá od středověku. Jedná se zejména o starý Štěpánovský rudný revír v údolí Svratky, kde byla těžena ložiska železných a měděných rud. Do dnešních dní se zde zachovala důlní díla v různém stupni zániku, jež nejsou přístupna veřejnosti. Pro tento areál je zpracováván záměr pro turistické využití jeho potenciálu. Do současnosti aktivní těžební oblast uranových rud na ložiscích Rožná a Olší skýtá naopak moderní technická díla. Potenciál mají i grafitové doly ve Velkém Tresném, kde se nachází i muzeum. Ke geologickým velmi vyhledávaným zajímavostem patří Hradisko v Rožné, kde jsou štoly po dobývání vzácného lepidolitu. Pohled na problematiku bude v budoucnu umožňovat plánované muzeum uranového průmyslu v Bystřici.

Muzea
Muzea shrnující historii regionu reprezentuje Městské muzeum v Bystřici nad Pernštejnem a Muzeum Velké Tresné. Dále je zde muzeum technické, Malé muzeum malých motocyklů v Bystřici nad Pernštejnem, pořádající výstavy motocyklů, veteránů a vozidel značky Tatra. Galerie na Bahnech ve Víru s výstavami uměleckých děl je orientovaná na moderní umění a výstavy a prodeje obrazů místních umělců.
Specifickým projektem nadregionálního významu bude v roce 2015 otevřené Centrum EDEN v Bystřici nad Pernštejnem. Tvoří jej Panský dvůr s expozicí zemědělské techniky, ukázkami zpracování dřeva a železa, zelenou lékárnou, moštárnou, ukázkou panského bydlení, malým pivovarem i seminárním sálem. V sousedství stojí replika lidového vesnického bydlení Horácká vesnice s ukázkami lidových řemesel, a dále moderní expozice šetrné energetiky a bydlení. Centrum je budováno jako interaktivní a bude návštěvníky vybízet ke hře a aktivnímu zapojení.

Dovolená v přírodě (krajinné a přírodní atraktivity, chráněná území a objekty, naučné stezky)

Krajinná atraktivita
Přírodní region Bystřicko se nachází na rozhraní 3 typů krajiny:

- k SZ se zdvihá klenba nejznámější přírodní části Vysočiny - Žďárských vrchů - s typickou krajinou hlubokých lesů a vrcholů osazených skalami se širokým výhledem do krajiny. Toto území je chráněno statutem Chráněné krajinné oblasti a patří k nejcennějším přírodním celkům v ČR.

- v JZ směru se reliéf narovnává do mozaiky mírně zvlněné Křižanovské vrchoviny, tvořené ve velké míře hospodářsky obdělávanou krajinou s množstvím sídel a vodních ploch a toků.

I přes svou značnou kulturní proměnu jde o region velmi čisté krajiny prosté průmyslu, který bezprostředně sousedí s Ekologickým regionem Horácko na území sousedního třebíčského okresu.

- JV, V a SV část regionu vyplňuje unikátní reliéf krajiny tvořený hlubokým údolím řeky Svratky a jejích přítoků, s nimiž bezprostředně souvisí. Ty jsou také jedním z nejvýznamnějších turistických cílů oblasti. Tato nejčlenitější část Českomoravské vrchoviny má nesmírně vysoký přírodní a krajinný potenciál. Velká část území má statut přírodního parku Svratecká hornatina, neboť místní krajina se celkově vyznačuje přírodě blízkými ekosystémy. Nachází se zde vysoký podíl stabilních krajinných formací.

Celkový ráz krajiny je tedy pestrý a členitý. Díky tomuto charakteru krajiny spjatému s vodou, která je páteří krajiny, a čistotou přírody byl region Bystřicko oceněn v roce 2010 titulem EDEN – European destination of excellence.

Chráněná území

O cennosti a čistotě území vypovídá i množství chráněných lokalit. Nachází se zde lokality geologické, se zachovanou přirozenou florou a s výskytem typických a chráněných druhů. Nejcennější lokality nadregionálního významu jsou zařazeny i do evropské sítě Natura 2000:

- EVL Natura 2000 a Přírodní památka Údolí Chlébského potoka (Skorotice-Chlébské) - bledulová rezervace v údolí Chlébského potoka

- EVL Natura 2000 a Přírodní památka U Hamrů (Štěpánov n. Svratkou) – území s výskytem jalovců, lokalita historického Štěpánovského důlního revíru

- EVL Natura 2000 a Národní přírodní památka Švařec (Švařec) – území s výskytem jalovců, lokalita historického Štěpánovského důlního revíru

- EVL Natura 2000 Údolí řeky Loučky (Habří, Mitrov) – turisticky a krajinářsky atraktivní lesnaté údolí podél toku potoka, typické „údolí na Vysočině“ zahloubené do krajiny, čistá příroda; údolí pokračuje dále na Tišnovsko hlubokým kaňonem

K dalším chráněným lokalitám patří PP Javorův kopec, PP Kocoury, PP Křižník, PP Louky u Polomu, PP Nad Koupalištěm, PP Nyklovický potok, PP Ostražka, PP Vlčí kámen, PR Ochoza, PR Svratka, PR Vírská skalka.

Přírodní atraktivity

V pestré krajině vynikají kromě chráněných celků i některé přírodní unikáty jako horolezecky atraktivní Vysoká skála u Štěpánova s vyhlídkou z vrcholu do údolí potoka Hodonínky. Atraktivní přírodní i sportovní terén odkrývá také Vírské údolí Svratky s několika významnými výhledovými místy - skálou Klubačice s turisticky přístupnou vyhlídkou na celé údolí řeky Svratky, Velká skála naproti ní, Horymírka a Hraběcí stolek dále v údolí po proudu řeky.
Specificky malebný ráz krajiny má samotné vodní dílo Vír, které vytváří jezero situované v prostředí strmých svahů původního svrateckého údolí, hlubokých lesů a vystupujících skal.

Hluboký lesní komplex Českého lesa, (nebo Koníkovského polesí, dle lokálních názvů) v nejvýchodnější části CHKO Žďárské vrchy je spojen s příběhem o zastřelení posledního vlka na Vysočině. Tento má i zde svůj památník Posledního vlka.

Naučné stezky

Pestrý reliéf a přírodní hodnoty krajiny zachycuje několik naučných stezek. Nejvýznamnější je Svratecká vodohospodářská naučná stezka procházející podstatnou částí údolí řeky Svratky na trase Dalečín náměstí – Švařec, a zachycující především problematiku vody. Na ni navazuje ve směru od Bystřice soustava Bystřických zastavení včetně dílny v přírodě „Zasaď strom na Vysočině“ umístěné v blízkosti rozhledny na Karasíně. Ve vírském údolí se Svratecká vodohospodářská naučná stezka potkává se školní naučnou stezkou Štěpánovský čtyřlístek, mapující blízké okolí Štěpánova. A po naučných stezkách na hrad Pernštejn tvoří síť nových tras v okolí hradu. O naučných stezkách je podrobněji pojednáno v kapitole o liniové turistické infrastruktuře.

Zoo

Celý region, zejména v lesnatých oblastech, je bohatý na divokou zvěř. Samostatná obora nebo ZOO pro návštěvníky je reprezentována jen malými zařízeními v rámci jiných atrakcí: Zoopark Šiklův mlýn ukazuje vedle domácích zvířat i exotická (bizoni, lvi), podobně jako Fotopark Krokodýl v Dolní Rožínce. Malá zoo na Podmitrově a Farma Mitrovský dvůr jsou pak přehlídkou vyloženě domácích nebo chovných zvířat.

Většina přírodních atraktivit je dostupná v rámci sítě pěších turistických tras nebo naučných stezek. Některá území jsou ovšem z důvodu ochrany těmito trasami opomíjena. Naopak v případě výhledových míst je opomenutí zpravidla neopodstatněné, a pro budoucnost si zaslouží nápravu. Vodní dílo Vír pak má specifický režim vodohospodářské ochrany a jako zásobárna pitné vody není přístupné.

Sportovní a aktivní dovolená (podmínky pro provozování, pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, hipoturistika, rekreační oblasti, sportovní zařízení, akvaparky, zimní sporty)

Rekreační zóny

Nadprůměrné přírodní předpoklady vytvářejí podmínky pro rozvoj odpočinkových i sportovních forem cestovního ruchu. Prostředí pro odpočinkové formy reprezentované letní rekreací u vody (Domanínský a Skalský rybník, rekreační areál Borovinka) a pěší turistikou spojenou se sběrem lesních plodin skýtají rovinatější části regionu zejména v Z části regionu. Nabídku přírodních lokalit rekreace u vody doplňuje Aquacentrum Šiklův mlýn - přírodní biotop s dětským bazénem a tobogánem připomínajícím divokou řeku. A koupaliště Bystřice nad Pernštejnem s plaveckým, rekreačním a dětským bazénem, víceúčelovým hřištěm a dětským koutkem.

Pěší turistika

Aktivnější turisté vyhledávají náročnější pěší túry s cílem dosáhnout dominantních vrcholů v krajině (Horní les, Zubštejn) známých zejména jako rozhledová místa. Vedle mnoha přirozených rozhledových lokalit zde nalezneme i tři rozhledny, Karasín se zděnou rozhlednou, Horní les s rozhledovou plošinou umístěnou na telekomunikační věži a malou rozhledničku nalezneme také v areálu Šiklova mlýna.

Vodní turistika

Sporty vázané na vodní toky jsou omezené nízkými vodními stavy na horních tocích řek Svratky a Loučky. Zatímco na Loučce je sezónnost dána klimaticky, na Svratce v údolí pod Vírskou přehradou je sjízdnost dána vypouštěním zadržovaných vod pro potřeby sportovního kajakářského kanálu nebo pravidelných vodáckých akcí. Horní toky řek a rybniční plochy jsou rovněž oblíbeným místem rybářských sportů.

Cykloturistika

Pro nejmasovější formu cestovního ruchu v ČR, kterou představuje cykloturistika, je členitý reliéf východní části území náročnější a tedy vhodný spíše pro sportovně založené návštěvníky, zatímco západní část regionu s únosným převýšením skýtá vhodné trasy i pro rekreační cykloturisty. Atraktivní terén regionu skýtá předpoklady pro další rozvoj cykloturistických produktů jako je moderní výstavba populárních singletracků nebo značení cykloturistických okruhů různé náročnosti.

Zimní sporty

Zatímco sjezdové lyžování je svými parametry spíše regionálního významu, síť lyžařských běžeckých tras je nejrozsáhlejší a nejnavštěvovanější v ČR. Spolu s přítomností mezinárodně významných sportovních podniků zimních sportů (mistrovství v biatlonu, Zlatá lyže apod.) odehrávajících se v novém lyžařském areálu Vysočina Aréna v Novém Městě na Moravě vytváří hlavní značku pro region jako nejlepší místo běžeckého lyžování v ČR.

Horolezectví a adrenalinové sporty

Pro budoucnost aktivních sportů se v regionu nachází i dosud málo využívaný potenciál horolezeckých míst. Zejména v nově zaregistrované horolezecké oblasti Vír v údolí Svratky funguje již několik let největší ledová stěna v ČR, která je cílem řady amatérských a špičkových horolezců. Pro letní sezónu je zde připravován lezecký park s různými obtížnostmi. V projektu je i výstavba zajištěné cesty pro turisty tzv. Via ferrata. Další významné horolezecké lokality představuje Štěpánovská skála nebo rulové skály na vrcholcích Žďárských vrchů (Dráteník, Malinská skála, Devět skal, Čtyři palice, Zkamenělý zámek, Prosička a další méně známé lokality).
Atraktivní zážitkový prostor doplňuje existence několika lanových parků – Akcentrum v Bystřici n/P, Active Park na Šiklově mlýně nebo nově budovaný lanový park v Domaníně.

Zábavní areály

Specifikem regionu je existence a rozvoj zábavních a rekreačních areálů. Přední místo největšího přírodního areálu v ČR zaujímá Šiklův Mlýn ve Zvoli se svým westernovým městečkem a military parkem. I když jeho provoz pro veřejnost je úzce vázán pouze na letní prázdniny a po zbytek roku je vyhrazen pro objednané firemní akce. Pro veřejnost slouží zejména strašidelný zámek DraXmoor v Dolní Rožínce a sousední Fotopark Krokodýl.

Agroturistika a hipoturistika

V duchu zábavných westernových show funguje i areál farmy Mitrovský dvůr. Ten reprezentuje rozvíjející se trend agroturistických farem a jezdeckých areálu a penzionů, které jsou zejména podnikatelskými aktivitami v místě hospodařících majitelů. Za zmínku stojí agrofarma Kadeřávek ve Věcově, Jezdecký klub v Janovičkách nebo Jízdárna EDEN v Bystřici. Většinu farem propojuje značená

hipostezka. Venkovská turistika má v regionu nejvýznamnější rozvojový potenciál s využitím mnoha forem klidné a ekologicky čisté pobytové turistiky tzv. „zdravé“ pobyty na Vysočině, zejména prázdninové pobyty s dětmi lze považovat za jednu z hlavních příležitostí rozvoje cestovního ruchu v kraji akcentující kromě jasných přínosů cestovního ruchu především jeho výchovné a osvětové aspekty.

Lázeňství a péče o zdraví (wellness, rehabilitační programy, zdravotní pobyty)

Akcent kladený v rámci lidských hodnot na zdraví a s tím spojený životní styl dává prostor vedle klasické tradice lázeňské péče a léčebných kůr rozvoji zejména nových forem rehabilitačních procedur, zdravotních pobytů a wellness, vč. rekreačních sportů a pobytu v přírodě. Ačkoliv v ORP Bystřice nad Pernštejnem, jako i v celém Kraji Vysočina, postrádáme typické lázeňské zařízení, pro oblast Hornosvratecké vrchoviny jde o pozapomenutý fenomén tzv. klimatických lázní. Vyhlášeným místem byla před 100 lety např. Nedvědice.

Hluboké lesy, čistý vzduch, původní nedotčená příroda a vzdálenost od rušných turistických míst se tedy, zejména pro východní a severní část regionu Bystřicko, jeví jako cenný potenciál pro využití mnoha forem klidné a ekologicky čisté pobytové turistiky a „zdravé“ pobyty na Vysočině. Krajinný reliéf poskytuje mnoho příležitostí pro aktivní pobyt na zdravém vzduchu, který je neoddělitelnou součástí každého ozdravného, rekondičního či relaxačního pobytu.

Tento potenciál regionu je oceňovaný stále více návštěvníky pro přívětivost přírodních scenérií, které spolu se zákoutími málo narušené přírody vytváří celkový dojem velmi klidné a ruchu prosté krajiny, zvoucí návštěvníka ke ztišení a uklidnění z ruchu moderního života. Dosud však postrádá aktivnější uchopení a pobídku k rozvoji po vzoru jiných podobně situovaných regionů např. v rakouském Waldviertlu nebo německém Bavorském lese.

Kongresový a incentivní cestovní ruch

Se vznikem Vysočina Convention Bureau v letošním roce se dostává vhodným lokalitám v regionu domácí i zahraniční pozornosti pro pořádání firemní turistiky. Region těží z centrální polohy v rámci ČR, méně již z horší dopravní dostupnosti. V kategorii konkurenceschopných středisek regionálního významu je největším kongresovým centrem hotel Skalský dvůr u Bystřice s dostatečnou kapacitou a vybavením. Požadavkům pro zejména menší akce odpovídá i několik dalších zařízení v regionu.

6.1.3.1.2. Turistická infrastruktura a její kapacita

Síť zařízení pro cestovní ruch pokrývá v širším rozsahu celé území regionu. Významnější koncentrace turistické infrastruktury nalezneme, vedle Bystřice nad Pernštejnem, ve Víru a Dalečíně (Vírská přehrada) a ve vazbě na Šikland (Zvole a Mitrov). Za hranicemi ORP se pak nejvýznamnější koncentrace infrastruktury nachází v Nedvědici ve vazbě na hrad Pernštejn.

Velký budoucí potenciál přitom skýtají turistická zázemí situovaná nyní solitérně na tichých odlehlých místech, v malebné krajině a uprostřed přírody nebo na tiché vesnici, což jsou hodnoty, které znovu docházejí stále častějšímu ocenění ze strany návštěvníků (generace 40+) oproti místům „nabitým zážitky“ (rodiny s dětmi a generace mladší). V tomto ohledu je popisovaný region připraven na objevení, o čemž svědčí stoupající zájem např. o agroturistiku.

Níže uvedené výčty zohledňují základní turistickou infrastrukturu Bystřicka, která je turistickou nabídkou pro návštěvníka regionu zajímavá.

Struktura ubytovacích zařízení a jejich vytíženost

Ubytovací kapacity, zpravidla spojené s restauračním provozem vyšší kategorie, doprovázejí spíše významnější střediska cestovních ruchu, nebo spádové obce, u kterých lze předpokládat větší turistický ruch. V popisovaném regionu ovšem, na rozdíl od sousedních Žďárských vrchů nebo Moravského krasu, není tak významná gravitace k jednomu místu nebo oblasti. Jednotlivá turistická centra, i když doprovázejí turistické atraktivity nadregionálního významu (hrad Pernštejn, Šiklův mlýn, Ledová stěna Vír), mají spíše regionální charakter, obslužnost i úroveň služeb. Důvodem je značná sezónnost v cestovním ruchu v regionu, kterou trpí prakticky všechna místa. Ta jsou buď svázána se sezonním provozem místní atraktivity, nebo představují destinaci vhodnou pouze pro letní nebo pouze pro zimní rekreaci a sporty. Málokteré zařízení se tím pádem udrží v provozu celoročně. Při slabých zimách pak často zavírají i provozy s proklamovanou celoroční nabídkou. Zvýšená náročnost v turistické poptávce po službách a zážitcích pak rovněž odrazuje klientelu od regionu, který vedle celoroční nabídky postrádá např. i kvalitní zařízení s wellness. Přehled ubytovacích zařízení regionu ORP Bystřice nad Pernštejnem, viz příloha, tabulka 6.2

Struktura gastronomických zařízení a jejich nabídka

Gastronomické provozy oproti všem výše zmíněným najdeme vedle ubytovacích kapacit také plošně prakticky ve všech obcích, dle staré tradice „hospoda v každé dědině“. Obecní hostince jsou zpravidla nižší cenové kategorie s omezenou nabídkou a rovněž tak otevírací dobou, která odpovídá rytmu života na vesnici. I v gastronomických provozech všech kategorií se projevuje výrazná sezónnost vázaná na ubytované hosty. Na zvýšený turistický ruch v teplejších měsících, příp. v běžkařské sezóně, zpravidla reagují i venkovské provozy turistického charakteru. Běžné obecní hostince, které zřídka mění navyklý režim otevírací doby, však stále na mnoha místech přetrvávají. Proto se v mimosezónní době návštěvník v regionu potýká často s velkými stravovacími nedostatky. Přehled vybraných gastrozařízení na Bystřicku, viz příloha, tabulka 6.3.

Struktura sportovních a zábavních zařízení

Sportovní a kulturní zařízení jsou ve větší míře vázána na město Bystřice n. P., kde je oprávněně předpokládáno jejich využití v průběhu celého roku zejména domácím městským obyvatelstvem. V regionu ovšem existuje i celá řada sportovišť a prvků pro „sporty v přírodě“ ať už se jedná o lanové a lezecké areály, místa k rekreaci u vody, jezdecké stanice propojené hipostezkami, cyklostezky a v neposlední řadě zimní areály sjezdového a především běžeckého lyžování, ty mají z regionu největší proslulost v ČR. Přehled vybraných sportovních a zábavních zařízení regionu Bystřicko, viz příloha, tabulka 6.4.

Liniová turistická infrastruktura

Region Bystřicko představuje v širším kontextu turistiky a cestovního ruchu spíše tranzitní území napojené sítí značených turistických tras KČT na okolní regiony. V samotném regionu pak probíhá plánovaná výstavba a úpravy této sítě takovým způsobem, aby v cílové podobě dohromady vytvářela pavučinu stezek a tras soustředěnou k regionálnímu uzlu v Bystřici. Vzájemným propojením však takto vzniká síť, po níž se bude možné pohybovat všesměrně.

V současnosti hlavní linie turistické infrastruktury protínající Bystřicko představují

Pěší trasy

Síť značených pěších turistických tras, která je spravována odborem KČT s okresní působností ze Žďáru nad Sázavou. Hlavní křižovatky značených tras v regionu představují Bystřice nad Pernštejnem, Vír, hrad Zubštejn, Nedvědice, Podmitrov, Šiklův mlýn a Dalečín. Hlavními značenými trasami jsou

- páteřní trasy sledující toky řek Svratky (Jimramov – Dalečín – Vír – Štěpánov – Nedvědice) a Loučky (Nové Město na Moravě – Strážek - Habří – Tišnov)
- spojovací trasy z centra k hlavním turistickým cílům jako je Pernštejn (Bystřice – Nedvědice), Šiklův mlýn (Bystřice – Zvole) a Vír (Bystřice – Vír)
- periferní trasy spojující navzájem turistické cíle v regionu, příp. tyto s cíli v sousedních regionech Nedvědice – Rožná – Šiklův mlýn, Štěpánov – Bystřice – Dalečín, Vír – Zubří, Vír – Svojanov, Vír – Olešnice

Barvy tras ke značení použité neodrážejí vždy jejich důležitost nebo prostupnost. Základní filozofií KČT v oblasti správy značených pěších tras je udržování jejich stávajícího stavu, v jehož rámci je nyní síť považována za hotovou, u níž není žádoucí provádění větších změn, přeložek tras nebo další zahušťování sítě. Ústup obliby pěší turistiky (převážná část pěších turistů patří ke generaci 50+) u současné generace má za následek zanikání pěších stezek v krajině. Současný stav sítě pak ani neodráží rozvoj nebo vznik nových turistických míst a liniových tras, takže nemá vždy optimální podobu a požadavek na prostupnost krajiny a dostupnost turistických cílů.

Cyklotrasy

Síť značených cyklistických tras je rovněž spravována odborem KČT s okresní působností ze Žďáru nad Sázavou. Hlavní křižovatky značených tras v regionu představují Bystřice nad Pernštejnem, Vír, Nedvědice, Šiklův mlýn a Dalečín. Hlavními trasami protínajícími region jsou:

- páteřní dálková trasa č. 1 „Pražská“ (Praha - Lísek – Bystřice – Nedvědice- Brno) a dálková trasa č. 19 „Posázavská“ (Lísek – Nové Město n. Mor. - Davle)
- tematická trasa Mlynářská (Nové Město – Zvole – Hardegg)
- síť regionálních cyklotras IV. třídy (značené čtyřmístným číslem)

V trase páteřní dálkové cyklotrasy č. 1 bude vyznačena v roce 2015 evropská dálková trasa EuroVelo č. 4 „Trasa střední Evropou“.

V rámci celého regionu je připravováno vyznačení cykloturistických okruhů Zubří stezky.

Stav a lokace cyklotras je dána stavem z roku 1997. Současný stav proto znovu neodráží rozvoj nebo vznik nových turistických míst a nových liniově budovaných stezek v krajině, takže nemá vždy optimální podobu a požadavek na prostupnost krajiny a spojení turistických cílů. To by mohl změnit záměr vyznačení lokální cykloturistické sítě (Zubří stezky), který by byl zároveň optimalizací stávajících tras v regionu.

Stezky pro bezmotorovou dopravu (cyklostezky, in-line, stezky pro pěší)

Vedle sítě značených pěších a cyklistických tras situovaných zpravidla na stávající komunikace pro motorovou dopravu nebo na polní a lesní cesty, jsou v regionu rovněž vybudovány účelové komunikace pro bezmotorovou dopravu – cyklostezky. Jejich lokace je vázána na filozofii tvorby sítě/pavučiny okolo centra regionu. Hotovými stavbami nyní jsou:

- *stezka Sportovní hala Bystřice – Domanínek, s in-line oválem*
- *stezka Domanínek – parkoviště u Domanínského rybníku*
- *stezka Dolní Čepí – Ujčov*
- *stezka Bystřice – Rácová – Ždánice*

Dalšími trasami s vyloučením běžné motorové dopravy jsou asfaltové lesní komunikace, které se kvalitou povrchu často rovnají cyklostezkám, a mají velký turistický potenciál. Atraktivními úseky jsou např.:

- *Dalečín – hráz Vírské přehrady tzv. pravobřežka*
- *Chlébské – Hrádky*
- *Korouhvice – Horní les*
- *Koníkovské polesí*

Běžecké trasy

Upravované a vyznačené turistické běžecké trasy, které jsou známy především na Novoměstsku, navazují na východě u Míchova a u Zubří na upravované a vyznačené Bystřické okruhy (dvě stopy pro klasický styl):

- *základní okruh Bystřice – Domanínský rybník – Borovinka – Bystřice*
- *navazující Borovinka – Skalský dvůr – Lísek – Janovičky – Borovinka*
- *Lísek – Dalečín – Vítochov – Písečné – Janovičky – Lísek*
- *Rovné – Divišov – Zubří – Vojtěchov – Rovné*

Vzhledem k teplým zimám nebo slabé sněhové pokrývce a absenci uměle zasněžovaného areálu v regionu využití běžeckých tras upadá a jsou spíše ve stínu známějších Novoměstských okruhů.

Hipostezka

Díky venkovskému charakteru krajiny regionu a přítomnosti mnoha farem s chovem koní a agroturistickými prvky bylo Bystřicko zařazeno do programu vyznačení sítě hipostezek v Kraji Vysočina pro turistiku na koních. V současnosti tak protíná region v SJ směru vyznačená hipostezka č. 112 Dukovany – Javorek, a to v úseku Podmitrov (stanice) - Horní Rozsíčka (stanice) - Šiklův Mlýn (stanice) - Nad Horní Rožínkou (odb.) - Janovičky (stanice) - Dalečín (stanice), kde jsou vhodné stanice pro ustájení koní a potřeby hipoturistů.

Naučné stezky

Naučné stezky jsou koncipovány s ohledem na naučný charakter jejich pojetí. Jde o trasy osazené informačními tabulemi, v případě některých vyznačené i v terénu za použití turistického značení, které využívají stávající komunikace a lesní a polní cesty. Některé mají charakter pěších tras, v případě některých jde spíše o cykloturistickou nebo automobilovou trasu.

- *Svratecká vodohospodářská naučná stezka* na trase Dalečín náměstí – Švařec úpravna vody, je dlouhá 16,1 km. Součástí stezky je 17 panelů s naučnými texty a grafickými materiály a také 5 informačních panelů o obcích na trase (Dalečín, zaniklá obec Chudobín, Vír, Koroužné a Švařec).
- *Bystřická zastavení* jsou volným pokračováním Svratecké vodohospodářské naučné stezky. U odbočky na Dvořiště se trasa dělí. Vede buď k zastavením v intravilánu města, nebo kolem rybníka Křepelák, přes Ždánice k rozhledně na Karasíně. Trasa s výkladovými panely v terénu poskytuje mnoho poznatků o významu vody pro krajinu i člověka a seznamuje s historií vodohospodářství. Kromě panelů a laviček jsou součástí zastavení i tři dřevěné víceúčelové otevřené pavilony, zařízení pro vybití energie vandalů, koše a minisportoviště. Na posledním zastavení, na Vrchové, je dílna v přírodě „Zasaď strom na Vysočině“ umístěná v blízkosti rozhledny na Karasíně. V dílně si můžete vybrat podle osazovacího plánu jednu ze 150 sazenic 24 druhů původních dřevin Vysočiny a zasadíte si ji do Plevova lesoparku. Kromě sazenic je zde připraveno i nářadí, potřebné návody a odborná obsluha.
- *Po naučných stezkách na hrad Pernštejn* v současnosti zahrnuje 3 trasy. Devatenáct informačních tabulí na dvou kratších trasách z první etapy seznamuje s nejzajímavějšími místy podhradí Pernštejna na území obce Nedvědice a osady Pernštejn. Druhá etapa naučných stezek připomíná staré těžby železné rudy, pegmatitu, živce, mořské pěny a věhlasné naleziště opálů. Umožní nahlédnout do strážního systému nedobytného hradu, jehož fungování zajišťovali poddaní z obce Smrček a z dalších obcí. Stezka zavede návštěvníky na místa neobvyklých výhledů na hrad Pernštejn i okolní vrcholy.
- *Školní naučná stezka Štěpánovský čtyřlístek* v blízkém okolí Štěpánova přibližující rozmanitost přírody regionu. Stezka má mít 11 zastavení a tvoří uzavřený okruh. Výchozí stanoviště je u základní školy, kde je umístěna mapa a seznam jednotlivých zastavení.

Informační infrastruktura a služby

Infocentra

Kamenná informační zařízení jsou vázána na město Bystřici, které je spádovým a přestupním uzlem s dopravním, zásobovacím a orientačním komfortem, a dále na nejvýznamnější lokality cestovního ruchu v sousedství regionu – Šiklův mlýn a hrad Pernštejn.

- Turistické informační centrum Bystřice nad Pernštejnem
- TIC Westernové městečko Zvole, pobočka Central kemp
- TIC Westernové městečko, pobočka DraXmoor
- Informační centrum Mikroregion Pernštejn, Nedvědice

Tiskoviny

Hlavním tištěným lokálním informačním médiem distribuovaným v regionu je měsíčník Bystřicko vydávaný Turistickým informačním centrem Bystřice nad Pernštejnem pro Mikroregion Bystřicko. Komerční tištěné medium lokálního charakteru v území nevychází.

Tiskem vydávané informace pak představují informační letáky a brožury, vydávané Turistickým informačním centrem Bystřice. Vedle sady letáků o obcích a místních částech obcí regionu, se jedná zejména o brožury přehledů turistických atraktivit regionu a tipy na výlety v regionu.

- *7 divů Bystřicka (zajímavá místa regionu)*
- *Poznávací výlety (autem, na kole i pěšky)*

- *Bystřice nad Pernštejnem (průvodce městem)*
- *Zubří zemí na kole i pěšky*

Zvláštní letáky pak mají některé turistické produkty (Svratecká naučná vodohospodářská stezka), lokality (hrad Zubštejn) nebo cílové skupiny (Kam s dětmi na Bystřicku). Novou sadu informačních letáků pak představuje emise Zubří stezky - 10 letáků a mapa regionu věnované tipům na cykloturistické výlety v regionu. Své vlastní informační letáky pak vydávají i další instituce (Městské muzeum, Kulturní dům) a zejména podnikatelské subjekty.

Turistické informace z okolí hradu Pernštejn obhospodařuje městys Nedvědice formou informační brožury vydané v rámci projektu Po naučných stezkách na hrad Pernštejn.

Část informací o Bystřicku je přítomna i v materiálech vydávaných krajskou informační kanceláří pro cestovní ruch Vysočina Tourism, a to jednak pro celý Kraj Vysočina, jednak pro regiony. O Bystřicku a jeho zajímavých turistických atraktivitách se tak vedle brožury Bystřicko zmiňuje sada brožur o turistických atraktivitách Hrady a zámky, Natura 2000, Sakrální památky apod. Větší katalogy pak představují materiály řady Vysočina - Vysočinou na kole, Vysočinou pěšky, Zima na Vysočině, Kempy na Vysočině, Ubytování na Vysočině, Dědictví minulosti a apod.

Díky ocenění Bystřicka titulem EDEN - European Destination of ExcelleNce je Bystřicko uváděno vedle webu Evropské komise http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/eden/index_cs.htm i v novém katalogu území EDEN v ČR vydaného českou destinační agenturou CzechTourism.

Knižní průvodce regionem Bystřicko byl vydán v roce 1998 formou soupisu zajímavostí obcí. Systematičtější publikace na úrovni turistického průvodce však chybí.

Internet

Hlavní virtuální informační kanál pro turisty představuje portál info.bystricenp.cz provozovaný Turistickým informačním centrem Bystřice n. P. Ke spuštění je připravován nový informační portál www.bystricko.com. Dále informace umisťované formou aktualit na sociálních sítích, zejména síti Facebook. Informace z regionu v okolí hradu Pernštejn jsou přítomny na turistickém portálu www.pernstejnsko.cz.

6.1.3.1.3. Dostupnost destinace, dopravní možnosti a kapacity

Dopravní dostupnost regionu je zajištěna silniční sítí s hlavním komunikačním tahem silnice první třídy I/19 ve směru V-Z. Území nemá přímé napojení na dálniční síť. Severo-jižní dopravní spojení s Jihomoravským a Pardubickým krajem je podmíněno členitou geografií a terénem, silniční síť je vázána na koridory situované v údolích řek nebo na hřebenech. Hlavní tahy od Brna, Jihlavy a Pardubic míří spíše do Žďáru, spojení s východní částí okresu tak zprostředkovávají silnice nižších tříd.

V území neexistuje a do budoucna se neplánuje žádná vysokorychlostní trať ani transevropská dopravní síť. Hlavní železniční koridor v trase železniční trati č. 250 Brno – Žďár nad Sázavou – Praha region míjí. Regionem tak prochází pouze jednokolejná železniční trať č. 251 Žďár nad Sázavou - Nové Město na Moravě – Bystřice nad Pernštejnem - Tišnov. V současnosti proběhla integrace její části do Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje, který zjednoduší a zlevní systém dopravy pro obyvatele ve směru na Tišnov a Brno.

Rozhraní krajů Vysočina a Jihomoravského je příčinou slabšího autobusového spojení přes krajskou hranici v tradičním spádovém dopravním směru do Brna, spojení do Žďáru nad Sázavou je obsluhováno pohotověji. Autobusová doprava v samotném území trpí neexistencí krajského integrovaného systému. Zejména o víkendech, svátcích a v dobách školních prázdnin je proto její využívání značně problematické. Pro veřejnou dopravu je dopravním uzlem regionu město Bystřice nad Pernštejnem. Křižují se zde linky příměstské a mikroregionální autobusové dopravy. Veřejnou dopravu zajišťuje firma ZDAR a.s. a ICOM transport a.s.

Dopravní situace veřejné dopravy tedy spíše podporuje dostupnost území automobilovou dopravou. Ta ovšem vytváří související problematiku řešení parkovacích kapacit v území, které jsou zpravidla na horní hranici výtěžnosti nebo kapacitně zcela nedostačují. Pro budoucí rozvoj zejména cestovního ruchu v území potřebuje absorpční kapacita v oblasti dopravy komplexnější pohled a řešení. Špatná dopravní dostupnost je jedním z největších problémů regionu a limituje hospodářský i turistický rozvoj.

Bezmotorová doprava je v regionu reprezentována především cyklistikou. Region je napojen na síť značených cyklistických tras KČT. Od roku 1992 prochází regionem dálková cyklistická trasa č. 1, Pražská, a č. 19, Posázavská. Obě trasy budou v rámci probíhající reformy dálkových cyklistických tras na území ČR zachovány, a to v původních koridorech Nedvědice – Bystřice – Žďárské vrchy (trasa č. 1) resp. Lísek – Nové Město – Žďár nad Sázavou (trasa č. 19). Během roku 2015, jak již bylo řečeno, dojde v území k vyznačení transevropské trasy EuroVelo č. 4, zvané Trasa střední Evropou, spojující v rámci evropské sítě cyklotras EuroVelo Francii a Ukrajinu. Tím dojde k napojení regionu na významnou evropskou cyklistickou tepnu s oprávněným očekáváním z hlediska navýšení návštěvnosti regionu domácími i zahraničními cykloturisty.

6.1.3.2. Analýza poptávky cestovního ruchu v ORP Bystřice nad Pernštejnem

6.1.3.2.1. Charakteristika návštěvníka a jeho očekávání, analýza cílových skupin

Moderní pojetí cestovního ruchu je do vysoké míry závislé na vývoji jeho „konzumentů“, a to především z hlediska jejich požadavků, ekonomických a časových možností. I když volby a rozhodování návštěvníků probíhají v mnoha rovinách, zpravidla mají společný základ, ten vede k provozování turismu takového návštěvníka, který:

- má peníze na zábavu a volný čas
- chce volný čas využít
- nechce být v místě bydliště/práce
- chce něco zažít
- má málo času
- je zvyklý na servis a náročný na kvalitu služeb
- je samostatný, autonomně se rozhoduje
- jezdí ve volném čase, o víkendech a ve svátky, o prázdninách

Na základě výzkumů z let 2006 a 2010 prováděných v území ORP Bystřice nad Pernštejnem ke zjištění návštěvnické struktury, informací Turistického informačního centra z let 2013 a 2014, dat ČSÚ, NPÚ, SÚOP a monitoringu návštěvnosti turistických regionů z let 2012 – 2014 agentury CzechTourism můžeme odvodit základní skladbu a profil návštěvníka regionu Bystřicko, potažmo jeho širšího regionu a Kraje Vysočina. Grafické vyjádření získaných monitorovacích dat je základem pro rozpoznání aktuální poptávky po cestovním ruchu návštěvníků našeho regionu.

Kategorie návštěvníků

Dle segmentace příjezdů návštěvníků do regionu převládají drtivě návštěvníci přijíždějící s partnerem nebo se skupinou přátel. Individuálně přijíždějí návštěvníci věkového segmentu 50+ (graf 6.1.).

Délka pobytu

Monitoring CzechTourism ukazuje pro cestovní ruch na Vysočině velmi výrazný rys krátkodobosti pobytu návštěvníků (graf 6.2.), který se projevuje především absencí využívání ubytovacích kapacit. Bez noclehu navštíví východ Kraje Vysočina 2/3 návštěvníků, v zimních měsících je to více než 80 %. To má po ekonomické i rozvojové stránce značný dopad. U těch, kteří na Bystřicku přece jen zakotví, převažují návštěvníci pobývající zde týden, případně víkend (graf 6.3.). Region tak vykazuje výrazný rys víkendové/dovolenkové destinace.

Návštěvníci dle bydliště

Vzhledem k neúplnému průzkumu původu návštěvníků vykazuje Bystřicko rysy cílové destinace ze všech krajů ČR. Ačkoliv bývá Vysočina tradičně brána jako spádová a rekreační oblast obyvatel Jihomoravského kraje, jejich podíl na příjezdovém cestovním ruchu není až tak výrazně odlišný od ostatních krajů (viz Graf 6.4. a Graf 6.5.).

Struktura původu návštěvníků na Bystřicku ovšem velmi výrazně ukazuje, že se jedná o destinaci domácího cestovního ruchu, zatímco zahraniční návštěvníci představují pouze malý segment hostů (viz Graf 6.6. a Graf 6.8.). To je ve shodě s celkovou návštěvností Kraje Vysočina, kde dle statistik jednoznačně převládají domácí nad zahraničními turisty.

Informace z TIC Bystřice pak ukazují podrobnější skladbu zahraničních návštěvníků, kteří využili služeb infocentra. Obvyklými návštěvníky jsou občané Německa, Slovenska a Holandska, poměrně neobvykle vysoké procento vykazují v posledních letech návštěvníci z Britských ostrovů. Malý segment zaujímají občané Ruské federace, ačkoliv tito jinak tvoří početnou klientelu mezi zahraničními hosty v rámci celé ČR (vše viz Graf 6.7.).

Objem počtu návštěvníků během roku

Skladba hostů regionu z hlediska časové křivky ukazuje na silnou sezónnost zejména v letních měsících. Dá se jednoduše konstatovat, že návštěvníci mají o region zájem nejvíce během pěti nejteplejších měsíců v roce (květen - září), zatímco o zbývající půlrok (říjen – duben) je zájem minimální (graf 6.10.), ovlivněný pouze charakterem zimního počasí. Dobrým dojmem pak může působit vysoká frekvence opakování návštěv v regionu – více jak polovina všech návštěvníků navštěvuje region opakovaně, další třetina zde je nejméně podruhé (graf 6.9.). To vytváří stabilní návštěvnické prostředí, může však vypovídat i o konzervativnosti nabídky, která tomuto objemu návštěvníků vyhovuje, zatímco nové hosty se nedaří tak často získávat.

Impuls k návštěvě a informace o regionu

Loajalitě návštěvníků odpovídá impuls k návštěvě regionu, kterým je ze 2/3 vlastní – podle všeho dobrá – zkušenost z předchozí návštěvy regionu, a také osobní doporučení od někoho známého či příbuzného (graf 6.11.).

Zajímavým údajem může být celkem marginální vliv propagačních aktivit (reklama, CK, doporučení na internetu), což ukazuje region jednak ve světle malé nebo slabě-nevhodné propagace, minimálního zájmu CK, nebo jako cílové destinace návštěvníků sázejících na osobní přístup. Tento faktor znamená pro region hodnocení „domácí dovolená".

Poměrně slabý vliv reklamy na návštěvnické rozhodování (graf 6.12.) ukazuje, že 44 % návštěvníků si buď žádné reklamy nevšimla, nebo ji nesleduje či ignoruje a více důvěřuje jiným zdrojům informací. Zdroje informací je dominantním způsobem internet, a doporučení od známých (graf 6.11.). Celá 1/3 návštěvníků navíc informace nevyhledává. To může hovořit o skutečnosti návštěvníků, kteří již region a jeho nabídku znají, anebo těch, kteří přijíždějí cíleně za svým zájmem a ostatní informace mimo svůj myšlenkový obzor upozaďují a nevyhledávají.

Pouhé 1 %, které vyhledává informace formou využití služeb TIC, ukazuje, že spoléhání v distribuci informací pouze na služby TIC je zavádějící a značně omezuje dosah a dostupnost informací o regionu. Návštěvníci, kteří služeb TIC v Bystřici využili, převážně za domácí aktuální informací přece jen zamířili.

Účel návštěvy regionu

Region je nejmasověji cílovou destinací pro sport a turistiku, relaxaci či poznání. Tento segment tvoří dohromady téměř 90 % důvodů k návštěvě Bystřicka a východní části Vysočiny a jednoznačně ukazuje obsah poptávky návštěvníků (graf 6.13. a graf 6.14.), i potřebnou orientaci regionu, má-li odpovídat na návštěvnická očekávání.

Schéma provozovaných aktivit (graf 6.15.) pak ukazuje podrobnější skladbu, která je pro region jednoznačně orientovaná na turistiku a cykloturistiku v létě. Ještě vyšší procento patří regionu jako cílové destinaci zimních sportů. Vysoké procento aktivit je spojeno s poznáním regionu.

Obraz návštěvníka

Způsobu dopravy do regionu dominuje jednoznačně auto, přičemž v zimních měsících tento typ přepravy volí témě 100 % návštěv. V letních měsících přijíždějí někteří hosté na kole, což souvisí s polohou regionu na dálkových cyklotrasách. Paradoxně je tak zcela mimo zájem návštěvníků vlaková a místní linková autobusová doprava, která dle tohoto zjištění slouží výhradně domácím. Tento faktor je důležitý pro zvážení a porovnání smysluplnosti plánovaných investic a snah do veřejné dopravy a do silniční infrastruktury.

Způsob ubytování (nejvíce hotel či penzion) je další špatnou informací pro provozovatele HUZ, kde dlouhodobě klesá vytíženost. Naopak roste objem návštěvníků ubytování nevyužívajících (graf 6.16.). Tento jev souvisí s profilovým faktorem návštěvníka „má málo času", v jehož rámci často realizuje své aktivity nahuštěnějším způsobem a slabým využitím infrastruktury. Zároveň je však tento rys patrně odezvou rostoucí náročnosti návštěvníků na poskytované služby vyznačující se i klesající spokojeností se službami v regionu poskytovanými.

Pokud jde o využívané služby, dominantní charakter má stravování (graf 6.17.), ovšem s kolísajícím hodnocením kvality služeb (graf 6.18.). Specifickým faktorem je častá nedostupnost těchto služeb mimo turistické místo a mimo turistickou sezónu. Faktor stravovacích služeb by měl být podroben praktičtější analýze s ohledem na místa a linie turistických tras a skutečného pohybu návštěvníků v regionu, kde ovšem adekvátní informace zatím nejsou k dispozici.

Denní útrata neboli vlastní ekonomický efekt návštěvy hosta v regionu (graf 6.19.) vykazuje nepřímý výsledek délky pobytu s množstvím využitých služeb. Vzhledem k vysokému procentu krátkodobé návštěvnosti regionu, která způsobuje nevyužití ubytovacích služeb, je objem denní útraty hostů pouze v rozmezí 200 – 500,- Kč. Vyšší hladiny by bylo dosaženo při setrvání hosta v regionu déle než 1 den. Dle aritmetiky cestovního ruchu, kde pobyt hosta 2 a více dní znamená denní útratu 5 – 7x vyšší než u hosta jednodenního. Tento ekonomický faktor ve výsledku ukazuje hlavní slabinu regionu, jíž je „neudržení“ návštěvníka.

6.1.3.3. Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů

Návštěvnost turistických cílů a atraktivit regionu, a to ani u registrovaných atraktivit nadregionálního, potažmo evropského, významu nevykazuje objem jako u srovnatelných atraktivit turisticky navštěvovanějších regionů. V případě některých lokalit dokonce dochází u návštěvnosti spíše k progresivnímu poklesu (např. hrad Pernštejn). To na jedné straně svědčí o slabé znalosti hodnot nacházejících se v regionu, příp. jejich provázanosti, na druhé straně dovoluje při dosud nefunkčním destinačním managementu zachovat hodnoty atraktivit i regionu výrazněji turistickým ruchem nepoznamenané, a tím pádem více unikátní. Což skýtá další potenciálový faktor pro budoucí rozvoj území. Níže uvedený výčet atraktivit vyzdvihuje vedle nejnavštěvovanějších lokalit i ty, které nyní představují výběr z „perel regionu“. Ve výčtu kulturních akcí najdeme vedle těch pravidelně navštěvovaných zejména domácí komunitou, i ty, které patří k nejvíce oblíbeným a navštěvovaným „přespolními“ hosty a turistickou veřejností.

Památky

- Státní hrad Pernštejn (Nedvědice)

národní kulturní památka, průměrná roční návštěvnost 70 tis. návštěvníků

- Zřícenina hradu Zubštejn (Pivonice)

kulturní památka, návštěvnost nesledována, celoročně desítky tisíc návštěvníků

- Poutní kostel sv. Michaela (Vítochov)

místo vysoké kulturní a architektonické atraktivity, návštěvnost nesledována

Muzea a galerie

- Městské muzeum (BnP)

průměrná roční návštěvnost 6 tis. návštěvníků

Přírodní a krajinné atraktivity

- Údolí Chlébského potoka (Nedvědice)

evropsky významná lokalita Natura 2000, výskyt bledule jarní, v jarních měsících tisíce návštěvníků

- Vírská přehrada a Svratecká vodohospodářská NS (Dalečín – Vír – Švařec)

vodní dílo a naučná stezka, celoročně desítky tisíc návštěvníků (cyklisté, turisté)

- Štěpánovský rudný revír, Švařec a NS Čtyřlístek (Štěpánov – Švařec)

pozůstatky historického dolování, evropsky významná lokalita Natura 2000, naučná stezka, prvky lidové architektury

- Trenckova rokle a údolí Loučky (Habří – Drahonín)

evropsky významná lokalita Natura 2000, vysoká přírodní atraktivita

Cíle aktivní turistiky

- Rozhledna Karasín (Karasín)

rekreační a sportovní místo, sjezdovka, lesopark, návštěvnost nesledována, celoročně desítky tisíc návštěvníků (cyklisté, turisté, lyžaři)

- Rozhledna Horní les (Rovečné)

vysoká krajinná atraktivita, návštěvnost nesledována

- Vírská ledová stěna (Vír)

areál profesionálního i amatérského lezení, největší umělá ledová stěna v ČR, návštěvnost okolo 1 000 osob

Zábavní areály

- Šiklův mlýn (Zvole)

největší přírodní zábavní areál v ČR, western, military, ZOO, průměrná roční návštěvnost přes 60 tis. návštěv

- Strašidelný zámek DraXmoor (Dolní Rožínka) a Fotopakr Krokodýl

součást Šiklandu, roční návštěvnost řádově v desítkách tis. návštěvníků

- EDEN centrum

Kulturní a sportovní akce

- Mistrovství ČR v ledovém lezení na rychlost (Vír)

lezení na umělé ledové stěně

- Bystřický Kostitřas (Bystřice nad Pernštejnem)

taneční soutěž

- Festival Majáles Zubří země (Bystřice nad Pernštejnem)

pravidelná akce SzeŠ BnP

- Bystřické léto (Bystřice nad Pernštejnem)

letní festivalový seriál

- Štěpánovské kulturní léto (Štěpánov n. S.)

letní festivalový seriál

- Slavnosti Pernštejnského panství (hrad Pernštejn a obec Nedvědice)

pravidelná kulturní a zábavní show

- Cyrilometodějská pouť (Vítochov)

pravidelná duchovní tradice v regionu

- Festival historického šermu, hudby a tance (Zubštejn)

pravidelná kulturní a zábavní show

- Mezinárodní cyklistický etapový závod mužů VYSOČINA

sportovní

- Memoriál Františka Proseckého sen. (Bystřice n. P.)

setkání historických vozidel

- Vavřinecká pouť v Bystřici n. P.

pravidelná kulturní a zábavní show

- Slavnosti brambor Bystřice n. P. (Farma Eden)

6.1.3.4. Očekávaná infrastruktura

Výše provedená analýza poptávky vycházející z monitoringu návštěvnosti regionu poskytuje informace, co návštěvníci v regionu bezprostředně vyžadují. Mělo by se tedy jednat o reakci na zjišťované údaje o návštěvnické struktuře a její spokojenosti s poskytovanými službami. Otázku změny návštěvnických návyků ve směru pozitivnějšího vývoje cestovního ruchu v regionu (prodloužení pobytu, vyšší útrata, využívání služeb, ocenění turistické nabídky) v důsledku cílených kroků je třeba řešit v dlouhodobější perspektivě a spadá spíše do oblasti strategického plánování. V uvedeném pohledu je tedy třeba vyslovit řešení otázek v oblasti:

A) Dostupnost

Převážná většina návštěvníků regionu přijíždí individuálně, vlastními auty. Očekávaná infrastruktura tedy zahrnuje

- kvalitní silnice
- přehledný navigační systém (směřování a označení cílů)
- dostatečnou parkovací kapacitu

B) Aktivity a atraktivity

Převážná většina návštěvníků regionu přijíždí za turistikou, sportem, relaxací a poznáním, a to celoročně. Zima (zimní sporty) představuje druhý vrchol návštěvnické sezóny. Očekávaná infrastruktura tedy zahrnuje

- přehlednou liniovou strukturu odpovídající zájmům (síť značených tras, směřování a označení cílů, svobodu volby)
- doplnění liniových tras zázemím a službami
- informace k možnostem aktivit a atraktivit, akce cíleně pořádané na podporu návštěvnosti

C) Služby

Převážná většina návštěvníků regionu přijíždí ve skupinách nebo s rodinou, a to na krátkodobé pobyty nebo na dovolenou. I přes to, že při krátkodobých pobytech nevyužívají ubytovací služby, stravovacími zpravidla nepohrdnout. Očekávaná infrastruktura tedy zahrnuje

- širokou škálu možností stravovacích služeb (zařízení na trasách, turisticky atraktivních místech, která jsou snadno dostupná a cenově odpovídající lokalitě)
- širší škálu ubytovacích služeb (posílení ubytovacích kapacit spíše úrovně penzion/kemp, dražší typy ubytování zde nemají turistické využití)
- typ služeb se zázemím pro pobyty/přítomnost rodin/skupin – ocenění infrastruktury pro vyžití dětí, zázemí pro rodiny, služby pro uzavřenou skupinu

D) Informace

Převážná většina návštěvníků region navštěvuje na základě vlastní dobré zkušenosti nebo doporučení známých, případně hledá informace na internetu. Značná část návštěvníků ignoruje reklamu ve všech podobách a nevyužívá tištěné informace ani informačních služeb. Očekávaná infrastruktura tedy zahrnuje

- kvalitní a přehledný informační portál

- propojení informací o atraktivitách a službách v regionu tak, aby na sebe vzájemně navazovaly a odkazovaly na sebe
- klientský/věrnostní systém – karta návštěvníka

6.1.3.5. Analýza organizace cestovního ruchu v ORP Bystřice nad Pernštejnem

Organizace cestovního ruchu a distribuce produktů regionu k zákazníkům probíhá na několika rovinách, které jsou však vinou slabého nebo neexistujícího destinačního managementu často vzájemně nekoordinované.

Státní a krajská politika cestovního ruchu, její nositelé a nástroje

Státní úroveň – agentura CzechTourism

CzechTourism – díky ocenění Bystřicka titulem EDEN pracuje celostátní organizace na novém „vytěžení“ hodnoty území v rámci nového projektu propagace regionů EDEN. V ostatních ohledech se však regionu pozornosti na celostátní nebo mezinárodní úrovni dostává pouze v rámci jednorázových, zde konaných, akcí, příp. projektů CzechTourismem organizovaných. Na této úrovni najde své zástupce akce konaná ve Vysočina Aréně, dále památka UNESCO Zelená Hora nebo v budoucnu dokončené EDEN centrum v Bystřici. Ostatní projekty se mohou prosadit pouze v balíčku s celým turistickým regionem Vysočina.

Krajská úroveň – organizace Vysočina Tourism

Vysočina Tourism – propaguje jednak území Kraje Vysočina jako jednotnou turistickou oblast i region, jednak navenek v rámci ostatních turistických oblastí a regionů, jednak v rámci vnitřní propagace jednotlivých částí kraje navzájem. Koordinace tak umožňuje prezentovat Bystřicko na stejné úrovni s ostatními regiony kraje, a to včetně těch turisticky atraktivnějších nebo známějších, což v celkovém kontextu znamená posilování (sub)regionální pozice. Touto cestou se informace a nabídka regionu dostává do ostatních částí ČR, příp. do pozornosti zahraničních návštěvníků. Hlavní propagační metodou organizace pak zůstává vedle provozu informačních portálů a vydávání tiskovin účast na propagačních aktivitách kraje v regionech mimo jeho území zejména formou veletržní nebo stánkovou, a to včetně mediální spolupráce. Aktivity Vysočina Tourism jsou v současnosti nejúčinnějšími v rámci propagace regionu za jeho hranicemi. Organizace cestovního ruchu na úrovni širších regionů podléhá řízení krajských destinačních agentur nebo za tím účelem zřízených organizací. Popisovaný region Bystřicko spadá do kompetence Vysočina Tourism, příspěvkové organizace, zřízené Krajem Vysočina, se sídlem v Jihlavě. Části regionu pod jurisdikcí Jihomoravského kraje jsou zahrnuty pod aktivity Centrály cestovního ruchu - Jižní Morava, se sídlem v Brně. Na území Pardubického kraje pak působí Destinační společnost Východní Čechy, se sídlem v Pardubicích. Cílem takto zřizovaných organizací je vytvoření dostatečně silné konkurenční pozice příslušného kraje na trhu cestovního ruchu.

Hlavní účel Vysočina Tourism v rámci kraje Vysočina je koordinace dlouhodobě udržitelného rozvoje sektoru cestovního ruchu. To je prováděno formou řízení a organizování analytické činnosti, koordinace spolupráce subjektů cestovního ruchu z veřejného i soukromého sektoru, komunikace s obchodními partnery a turisty za širší i užší region. Další činností je vytváření návštěvnického managementu, propagace a prezentace regionu na celonárodním a zahraničních trzích,

shromažďování informací o turistickém potenciálu regionu a zajišťování jejich průběžné aktualizace. Cílem aktivit Vysočina Tourism je také koordinace činnosti turistických informačních center na území kraje, jejich certifikace a zpracování a řízení regionálních turistických produktů. Organizace spolupracuje s partnery v oblasti cestovního ruchu a je oprávněna uzavírat s nimi smlouvy o spolupráci a partnerství.

Regionální organizace a územní samospráva

Protože z hlediska segmentace území ČR na turistické oblasti a regiony je území Kraje Vysočina turistickou oblastí i regionem bráno pouze jako celek, vztahují se aktivity Vysočina Tourism na Bystřicko pouze v rámci tohoto celku. Destinační společnost užšího regionu tj. např. pro okres Žďár nad Sázavou nebo pro samotné Bystřicko neexistuje. Na úrovních ORP spadá kompetence péče a řízení cestovního ruchu pod odbory příslušných městských úřadů. V případě ORP Bystřice nad Pernštejnem jde o Odbor správní a školství, úsek Turistické informační centrum. MěÚ BnP v rámci svých odborů má za hlavní distribuční kanál Informační centra. Ta zodpovídají vedle informování návštěvníků využívajících jejich služeb i za propagaci regionů PR aktivitou a zejména prostřednictvím udržování informačních portálů a vydáváním propagačních tiskovin včetně jejich distribuce. Slabinou těchto kanálů je zpravidla malý dosah propagačních tiskovin, malá známost a přehlednost informačních portálů a často neexistence jazykových mutací těchto propagačních materiálů. Často zde chybí i provázanost na aktivity Vysočina Tourism, nebo kontakty se sousedními regiony.

Soukromý sektor

Na úrovni soukromých subjektů cestovního ruchu z podnikatelského i neziskového sektoru nepůsobí na popisovaném území regionu žádná společnost s cílem organizace cestovního ruchu. Aktivity jednotlivých soukromých subjektů jsou propagovány nejvíce prostřednictvím internetu, médií, pří., tištěných materiálů. Subjekty distribuční kanály využívají soukromě dle svých potřeb. Se státními organizacemi komunikují zpravidla přímo se svou jednotlivou nabídkou. Vzájemná koordinace s ostatními subjekty nebo s odbory ORP je slabá nebo nulová. Řešení týkající se vzniku regionálního destinačního managementu bude navrženo v rámci vznikající strategie rozvoje cestovního ruchu a opatření související s rozvojem meziobecní spolupráce projektu Obce sobě.

Zájmová a profesní sdružení

Jelikož se uvedené řešení jeví jako nedostačující, platí i zde priorita rozvoje cestovního ruchu v ČR s doporučením na zřízení místně příslušné destinační společnosti. Z hlediska praktického jsou však regiony vymezené ORP příliš malé pro destinační uchopení. Lze se proto v tomto ohledu inspirovat praxí rozvíjenou na území Pardubického kraje, kde je snaha organizovat management cestovního ruchu v rámci vymezených turistických oblastí zahrnujících více ORP.

Patřičná propagace regionu a destinačního managementu zejména na základní úrovni koordinace a spolupráce subjektů by umožnila vedle sjednocení obrazu regionu i dosažení úspory investic všech zúčastněných. Proto je na místě zavedení spolupráce všech skupin angažovaných subjektů ze státní sféry, samosprávy, neziskového i podnikatelského sektoru. Možnou platformou pro vznik a budoucí fungování se může stát v regionu organizace MAS Zubří země, která již na uvedené platformě spolupráce napříč spektrem pracuje.

6.1.3.6. Charakteristika potenciálu a možnosti rozvoje MOS cestovního ruchu

6.1.3.6.1. Charakteristika stávající meziobecní spolupráce

Mikroregion Bystřicko

Organizační zázemí regionu Bystřicko z hlediska obcí a jejich provázanosti je dána jejich členstvím v jediném Mikroregionu Bystřicko. Přirozeným centrem území je sídlo pověřeného obecního úřadu, tedy město Bystřice nad Pernštejnem, kde žije 8 778 obyvatel. Dalšími významnějšími obcemi jsou Dolní Rožínka (683 obyvatel), tato obec je však jako středisko vyzdvihnuta uměle, a to díky těžbě uranové rudy, která pokračuje i v současnosti, dále Strážek (901 obyvatel), Rožná (772 obyvatel) a Vír (730 obyvatel). Mapa Mikroregionu Bystřicko, viz příloha, mapa 6.8.

Platforma mikroregionu jako dobrovolného svazku má za cíl společný postup při vytvoření a realizaci strategického plánu udržitelného rozvoje regionu. Dále realizaci aktivit, zejména v oblastech ekonomického rozvoje, rozvoje venkova, kvality života, ochrany životního prostředí, rozvoje cestovního ruchu, propagace regionu a vytváření příznivých vnitřních a vnějších vztahů. Území ORP a mikroregionu je tak možné rozvíjet koordinovaně. Předsednictvo je tvořeno 9 členskými obcemi. V rámci sdružení mají při hlasování všechny členské obce pouze jeden hlas, nezávisle na počtu obyvatel.

MAS Zubří země

Celý mikroregion Bystřicko, tedy všechny obce ORP Bystřice nad Pernštejnem, jsou integrovány do MAS Zubří země, zahrnující i sousední území ORP Nové Město na Moravě a 2 obce ORP Tišnov. Mapa MAS Zubří země, viz příloha, mapa 6.9.

Projekty a aktivity spolupráce obcí

Čtrnáctiletá historie spolupráce obcí v mikroregionu Bystřicko a osmiletá historie fungování MAS Zubří země přinesla do současnosti ovoce v připravovaných i realizovaných projektech.

Mikroregion Bystřicko funguje jako živá platforma spolupráce, kde se setkáváme s množstvím společných aktivit obcí, a to v mnoha případech již v rámci opakovaných ročníků. Aktuálně probíhající aktivity demonstrují pozitivní obrázek meziobecní spolupráce mikroregionu:

- **Putovní letní kino na Bystřicku (2014 – I. ročník)**

O promítání putovního letního kina vyjádřilo zájem již deset obcí (Bohuňov, Dalečín, Lísek, Rovečné, Rozsochy, Rožná, Strážek, Štěpánov nad Svratkou, Věžná, Vír). Mikroregion Bystřicko zajistil dataprojektor, počítač a filmy k promítání, obec Vír zapůjčila plátno a obec Dalečín ozvučení. Starostové jednotlivých obcí dále zajistili organizaci každého promítacího večera a snažili se připravit atmosféru stejnou, jako v kině. Každý večer předčil očekávání pořadatelů, kteří tak spolupracujícím obcím ukázali novou cestu pro rozvoj kultury.

- **Bystřické Zrcadlení (2014 – IV. ročník)**

Pravidelná fotosoutěž o nejlepší snímky roku se dvěma tematickými soutěžními okruhy. První je zaměřen vždy na region Bystřicko a jeho krásy, druhý je tematicky podmíněný (v roce 2014 Rok české hudby ve fotografii). Na vítěze čekají krásné hodnotné ceny a navíc propagace jejich tvorby formou celoročních výstav. V rámci této soutěže zároveň vzniká „obrazová fotokronika“, která v regionu Bystřicko založila novou tradici v oblasti umělecké a dokumentární fotografie.

- **Bystřicko čte dětem (2014 - VII. ročník)**

Akce s velkým ohlasem, která vznikla v návaznosti na celorepublikovou akci "Celé Česko čte dětem". Do projektu se dle vypracovaného harmonogramu zapojilo již celkem 19 členských obcí. Pořádající obce a ZŠ chtějí zpříjemnit svým dětem dlouhé zimní večery a čekání na jaro. Filozofií této akce je přivést děti zábavnou a nenucenou formou ke klasické knize. Proto se pořadatelé všech těchto setkání nad knihou snaží udělat čtení zajímavé, přitažlivé a poučné, zkrátka takové, aby se na ně děti vždy těšily. A tak je v rámci doprovodného programu pro děti připraveno loutkové i hrané divadlo, hudební představení, různé besedy a tvořivé dílny, autogramiády, soutěže, zábavné luštění s hádankami, ukázky hudebních nástrojů atd. Akce probíhá zejména díky štědrým sponzorům.

- **Dětská umělecká soutěž (2014 – VII. Ročník)**

Tematicky zaměřená soutěž vycházející z dění na Bystřicku, kde voda v rozličných podobách a péče o ni zůstávají již trvale jedním z prioritních témat. V roce 2014 byla soutěž doprovodným programem k projektu MAS Zubří země „Znám křišťálovou studánku…“, který mapuje studánky Bystřicka a Moravskobudějovicka a zabývá se jejich úpravou. Partnerem „studánkového“ projektu je řada škol.

- **Nositel tradic Bystřicka**

Udílení regionálního titulu za tradiční činnosti, výrobky, zvyklosti apod., s cílem posílit sounáležitost občanů s regionem, ve kterém žijí, a s jeho historií a tradicemi. Cílem je oživení domácího patriotismu, seznámení s charakteristickými znaky a činnostmi v regionu a vyzdvihnutí občanů, kteří k uchovávání těchto charakteristických rysů přispívají.

- **S Vodomilem Zubří zemí (2014 - X. ročník)**

Pro malé i dospělé skřítek Vodomil každoročně připravuje nové zajímavé cíle, za jejichž návštěvu získáte razítko do Vodomilovy legitimace. Soutěž spočívá ve sbírání 10 razítek za návštěvu zajímavých lokalit. Každoroční turistická soutěž je tematicky zaměřena a umožňuje tak poznat stále nová zajímavá místa na Bystřicku. Za putování s Vodomilem jsou pak jako odměna připraveny ceny a nevšední zážitky.

MAS Zubří země byla ve své činnosti brzděna opakovaným neschválením navržených projektů, a tím pádem nedostatkem financí pro vlastní rozvoj. Např. dvakrát nebyl vybrán projekt s názvem „Žijeme aktivně a zdravě,“ s mottem „Kdo si hraje, nezlobí“ s cílem vybudovat, případně rekonstruovat dětská hřiště a hřiště pro volnočasové a sportovní aktivity obyvatel venkova (Křídla, Sněžné, Jimramov – místní část Sedliště, Horní Rožínka, Písečné). Hlavní rozvoj se tedy věnoval osvojování kompetencí pro komunitní spolupráci a rozvoj. A to zejména ve spolupráci s MAS Moravskobudějovicko, později přetvořené do MAS Rokytná. Úspěšným z hlediska financování se nakonec stal projekt "Znám křišťálovou studánku", jehož podstatou bylo zmonitorování, zaměření, pasportizace a hlavně obnovení studánek na území Bystřicka, Novoměstska, Nedvědicka a Moravskobudějovicka, přičemž došlo k opravě či obnově 38 vytipovaných studánek, které byly nalezeny ve spolupráci s veřejností v rámci akce „Najdi studánku“, vyhlášenou v regionálním tisku začátkem roku 2014.

Pravidelnost kontaktů, fakticky existující meziobecní spolupráce a provázanost některých aktivit obcí zejména kulturního a sportovního charakteru dává dobrý základ pro další rozvoj této spolupráce i pro oblast cestovního ruchu.

6.1.3.6.2. Infrastruktura cestovního ruchu

Síť zařízení pro cestovní ruch pokrývá v širším rozsahu celé území regionu. Podrobněji je tato struktura rozebrána v bodu Analýza nabídky cestovního ruchu v ORP Bystřice nad Pernštejnem.

Region Bystřicko z hlediska obcí je charakterizován jako oblast, kde dominující ekonomickou aktivitou bylo v uplynulých desetiletích jednak zemědělství, jednak těžba a zpracování uranové rudy. Protože průmyslová činnost prošla útlumovou fází a zemědělství doznalo změny v podobě vývoje farmářského typu hospodaření příp. přechodu na extenzivní formy využití ploch, snaží se obce společně s podnikatelskou sférou hledat alternativní proměnu krajiny v turistickou zónu. Právě jedinečná kulturní krajina, kde se přírodní prvky spojují s lidskou činností, činí region Bystřicko atraktivní pro všechny cílové skupiny turistů. Tento potenciál je zvyšován relativní blízkostí velkých koncentrací obyvatel, především brněnské aglomerace.

Velký budoucí potenciál přitom skýtají vedle významnějších koncentrací turistické infrastruktury vázaných na centrum regionu a jeho atraktivity s vysokou návštěvností, spíše turistická zázemí situovaná nyní solitérně na tichých odlehlých místech, v malebné krajině a uprostřed přírody nebo na tiché vesnici, což jsou hodnoty, které znovu docházejí stále častějšímu ocenění ze strany návštěvníků (generace 40+) oproti místům „nabitým zážitky“ (rodiny s dětmi a generace mladší). V tomto ohledu je popisovaný region připraven na objevení, o čemž svědčí stoupající zájem např. o agroturistiku.

6.1.3.6.3. Střediskové obce a rozvojové oblasti cestovního ruchu

Území ORP Bystřice nad Pernštejnem, jak již bylo opakovaně zmíněno, představuje infrastrukturu spíše rozptýleného charakteru. Významnější koncentrace turistické infrastruktury nalezneme v některých střediskových obcích zpravidla ve vazbě na lokální nebo i nadregionální turistickou atraktivitu:

- **Bystřice nad Pernštejnem**

Regionální centrum disponuje díky nejvyšší koncentraci obyvatel kompletním sortimentem služeb turistické infrastruktury – infocentrem, ubytovacími kapacitami (7 objektů ve městě, dalších 6 v přidružených obcích), restauračními zařízeními – i turistickými atraktivitami ve městě (Městské muzeum, sportovní hala, bazény, atletický stadion, lanové centrum, nový zimní stadion a nadregionální EDEN centrum) i v okolních obcích (rozhledna a ski areál Karasín, sportovní areál Borovinka, rekreační areál Domanínský rybník, hrad Zubštejn, cyklostezky). Samo město je ovšem dosud spíše přestupním uzlem turistického ruchu směřovaného k jednotlivým atraktivitám spíše okolních obcí, přičemž vytížení např. ubytovacích kapacit je spíše účelově vázáno na využití sportovního zázemí města, než k pobytu v rámci turistického ruchu. Změna se očekává s otevřením EDEN centra v roce 2015, které by mělo Bystřici umístit na mapu významných turistických cílů.

- **Vír**

Atraktivně situovaná obec v hlubokém údolí řeky Svratky zažívá cyklické opakování výkyvů turistického zájmu. Přídomek „nejkrásnějšího údolí na světě“, který oblasti kolem řeky Svratky u Víru náležel v dobách rozvoje turismu konce 19. a počátku 20. stol. významně pozměnilo vybudování Vírské vodní nádrže v 50. letech minulého století. Rekreace zde však není povolena z důvodu využití nádrže jako zdroje pitné vody. Vybudováním nádrže byla vytvořena nová turistická atraktivita. Fungování infrastruktury je velmi citlivé na výkyvy návštěvnosti ve Víru, která v minulých letech významně poklesla a nyní opět zažívá oživení, a tím přináší i obnovu nabídky služeb v lokalitě. Lokální centrum Vír disponuje 5 ubytovacími objekty, stravovacími zařízeními, kulturními stánky i přírodními atraktivitami nově zpřístupňovanými. Vír v posledních letech proslul zejména u horolezecké veřejnosti svou zimní ledovou stěnou, největší v ČR, a místem konání mistrovství v lezení na ledu.

- **Dalečín**

Osud Dalečína je obdobný jako osudu Víru, i zde jsou zaznamenány cyklické výkyvy v návštěvnosti. Původní obec v údolí Svratky se stala koncovou obcí Vírské vodní nádrže. V současnosti je zejména

pro cyklisty stále oblíbenější tzv. pravobřežní komunikace kolem Vírské přehrady. Dalečín je také počáteční zastávkou Svratecké vodohospodářské naučné stezky a v zimních měsících lokálním střediskem díky Ski areálu. Disponuje 4 objekty ubytovacích kapacit přímo v obci, aktivitám v obcích připojených se příliš nedaří (např. uzavřený proslulý romantický Penzion Pohádka v osadě Hluboké). Zároveň je však nástupním místem do regionu s bohatším výskytem lidové architektury v malých obcích jak směrem na Jimramov a Novoměstsko, tak na poličskou stranu regionu Českomoravského pomezí, což představuje zajímavý potenciál možného rozvoje cestovního ruchu zejména formou meziobecní spolupráce. Dalečín patří ke sportovním centrům regionu. Pořádají se zde závody v motoskijöringu a v motokrosu.

- **Zvole a Dolní Rožínka**

Turistický význam obce Zvole vedle lokálně významné architektonické památky kostela sv. Václava z dílny J. B. Santiniho je dán především sousedstvím zábavního areálu Šiklův mlýn, prezentovaného vysokou návštěvností. Obdobně je na tom Dolní Rožínka, která útlumem uranového důlního průmyslu ztratila na významu. Ani historicko-architektonické památky dokládající dobu pánů Mitrovských nebyly dosud komplexněji oceněny, hostí ovšem část atrakcí zábavního areálu Šikland – strašidelný zámek DraXmoor, Jízdárnu a Fotopark Krokodýl. Provoz tohoto lokálního centra je příkladem podnikatelské aktivity, na kterou by bylo velmi dobré navázat obecní turistickou infrastrukturou širšího charakteru, než pouze zbudování přístupové komunikace a vyznačení tras.

- **Mitrov/Strážek**

Obdobným příkladem rozvoje lokality díky podnikatelským aktivitám představuje region v okolí malých obcí Mitrov a Habří (části obce Strážek). Lokalita již dříve spojená s provozem rekreačního střediska Podmitrov v přírodně hodnotném údolí říčky Loučky s bohatou tradicí turistiky a trampingu prochází novým rozvojem díky vzniku a rozvoji farmy Mitrovský dvůr zaměřené vedle zemědělství i na turismus (trhy, western show, restaurace). Turistický význam lokality tak poroste, pokud bude fungovat vůle pro spolupráci soukromého s veřejným sektorem, a bude zde vedle přírodních hodnot lokality oceněn i kulturně-historický kontext Mitrovské kulturní krajiny, který je zde nejvýrazněji zachován.

Za hranicemi ORP se pak nejvýznamnější koncentrace infrastruktury nachází v **Nedvědici** ve vazbě na hrad Pernštejn.

Osy rozvoje cestovního ruchu v území ORP navazují jednak na stávající liniové struktury zejména dopravního charakteru, ležící kromě toho v přirozených přírodních koridorech (údolí řek), jednak na kulturní, sportovní či jinak monotematické lokality a linie zřízené v historické či moderní době, které představují „gravitační“ prostor (území nebo bod) atraktivní pro specifické cílové skupiny návštěvníků. V rámci ORP Bystřice nad Pernštejnem je možné vymezit několik takových os s vyšším potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu jak z hlediska současné vybavenosti, tak budoucí tematické atraktivity:

- **Údolí řeky Svratky**

Tradiční dopravní koridor do a z regionu tvoří nejvýznamnější rozvojovou osu regionu. Představuje ji na sebe vzájemně navazující struktura několika sídelních lokalit s odlišným charakterem vzniku a významu pro turistický ruch. Vedle komplexního pojetí této osy, která sama o sobě je velmi turisticky malebnou lokalitou, zde lze rozlišit celky:

  - *Nedvědicko*

Podhradí hradu Pernštejna, jež je nejvýznamnější nadregionální turistickou lokalitou, disponuje rozvinutou infrastrukturou. Správa městyse však dále pracuje na jejím rozvoji. Jako strategicky

významné se jeví propojení aktivit městyse se sousedními obcemi ve směru proti i po toku řeky Svratky a řeky Nedvědičky, aby bylo překonáno nešťastné rozdělení regionu krajskou hranicí. Tato aktivita je již dána spojením obcí na obou stranách hranice v „přeshraničním“ Mikroregionu Pernštejn a MAS Zubří země.

- *Štěpánovský rudný revír*

Rozsáhlá oblast střední části svrateckého údolí zahrnující obce a osady spojené historickou kontinuitou těžby v rudném revíru – Čepí, Ujčov, Štěpánov, Švařec a Koroužné. Vedle přírodních hodnot území je zde největší turistický potenciál dosud „zakopán pod zemí“ v podobě starých důlních děl, příp. historické a lidové architektury v obcích. Tento prvek představuje významný rozvojový materiál pro spolupráci dotčených obcí na zpracování strategie využití území pro budoucí turistický ruch.

- *Vír v údolí Svratky*

Tradiční turistická lokalita a středisko má vedle solitérního postavení „pod hrází Vírské vodní nádrže“ potenciál zejména budoucí nové horolezecké Mekky Vysočiny díky rozvoji využití místních skalních lokalit pro turismus a sporty na všech úrovních náročnosti od rekreační až po vrcholovou.

- *Vírská vodní nádrž*

Omezení pásma hygienické ochrany Vírské vodní nádrže ze strany vodohospodářské správy skýtá možnost bohatšího využívání hornatého a lesnatého okolí atraktivní vodní plochy, aniž by bylo nutné její přímé využití. Lokality na obou březích představují vhodné turistické cíle a linie pro náročnou pěší i cykloturistiku umocněné zejména výhledovými místy. Současné cíle Karasín a Vítochov na jižním břehu může v budoucnu doplnit i několik atraktivních míst na břehu severním, který sice dosud turistické objevení postrádá, ale blízkost osad a obcí by zde mohlo vytvořit pro turismus znovu vhodné zázemí jako v dobách před zbudováním vodní nádrže.

- **Rekreační zóna/osa Domanín – Lísek – Zubří**

Tradiční i znovu stále častěji využívaná zóna rekreačních zařízení situovaných v ose mezi Bystřicí a Novým Městem představuje trvalý potenciál pro rozvoj a zhušťování služeb turistické infrastruktury. Vzájemná integrace turistické nabídky obcí/místních částí a soukromých subjektů Města Bystřice, Domanína, Janoviček, Bohuňova, Lísku, Vojtěchova v návaznosti na Zubří a Nové Město je výzvou meziobecní a meziresortní spolupráce, která propojením soliterních lokalit do ucelené sítě nebo přímo celého rekreačního území umožní vytvořit silné gravitační centrum rekreace na Vysočině, které bude moci skvěle konkurovat známějším areálům v sousedství (např. Tři studně, Milovy). V této oblasti se může dobře uplatit kooperace veřejných investic do budování doprovodné a liniové infrastruktury se soukromými investicemi do rozvoje potřebných služeb.

- **Mitrovská kulturní krajina**

V souvislosti s obnovou připomínky tradice správy území rodinou pánů Mitrovských vzniká Centrum EDEN v Bystřici na letním sídle a statku Mitrovských. Nabízí se zde možnost oživení rozvoje obcí spojených s rodem Mitrovských. Osa Koníkov – Lísek - Bystřice – Rozsochy – Dolní Rožínka – Strážek v návaznosti na region Velkomeziříčska umožňuje meziobecní spoluprací podnítit i rozvoj a propojení soukromých aktivit v území, které se zde vyskytují pouze solitérně.

- **Českomoravské pomezí**

Turisticky „odlehlý“ prostor severního břehu Vírské vodní nádrže v návaznosti na sousední region Jimramovska na Novoměstsku, Bysterska na Poličsku a Olešnicka na Boskovicku je reprezentován výskytem atraktivních lidových staveb. Stoupající zájem turistické veřejnosti o lidové zvyky a tradice, regionální folklor a kulturu i hmotné památky lidové architektury činí tento prostor rozvojovým zejména pro meziobecní spolupráci. Tato by měla i zde překračovat krajské hranice a provázat již

úspěšněji a známěji prezentované lokality v sousedních regionech mezi sebou navzájem. Osa památkových rezervací, zón i soliterních staveb Veselka – Kněževes – Trpín - Svojanov – Bystré – Nyklovice – Polom/Hluboké – Ubušínek – Ubušín – Jimramov má potenciál vytvořit obdobný „přírodní skanzen“ staveb v původním umístění jako je zóna staveb skanzenu Vysočina na Hlinecku.

- **EuroVelo 4**

Nový fenomén vzniku a značení dálkových cykloturistických tras evropské sítě EuroVelo se dotýká i regionu Bystřicko, kde bude během roku 2015 vyznačena „Trasa Střední Evropou – EuroVelo 4“. Tím bude Bystřicko napojeno na kontinentální cyklistickou tepnu mezi Paříží – Prahou na jedné straně a Brnem – Krakovem – Kyjevem na straně druhé. I zde je třeba využít takto regionu nabídnutý potenciál a formou veřejných investic zajistit budování doprovodné a liniové infrastruktury (cyklostezky, mobiliář). Formou soukromých investic investovat do rozvoje služeb v území potřebných (občerstvovací stanice, ubytovací kapacity, servisní stanice). Trasování koridoru je dosud v jednání, neboť se jedná o nadregionální záměr, o jehož výsledné podobě rozhodne konsenzus mezi samosprávou ORP Bystřice nad Pernštejnem, Krajem Vysočina a národním koordinátorem EuroVelo v Praze. Předpokládaný průběh v území ORP Bystřice nad Pernštejnem je po ose (Žďárské vrchy -) Lísek – Domanín – Bystřice – Vír – Štěpánov – Ujčov – Nedvědice (- Tišnov).

Návaznost regionu na sousední ORP a koordinace s jejich aktivitami, jež je deklarovaným výstupem meziobecní spolupráce, na nadregionální úrovni se budou v budoucnu v rámci rozvojových projektů sledovat i osy rozvoje ve směru důležitých turistických lokalit za hranicemi ORP. Pro přehled zde lze zmínit:

- ***Rovečné - Bystré – Svojanov***
- ***Prosetín – Olešnice – Letovice***
- ***Štěpánov – Kunštát – Boskovice (E 19)***
- ***Dalečín – Jimramov – Polička (Českomoravské pomezí)***
- ***Lísek – Zubří – Nové Město – Žďár n. Sáz. (Posázavská)***
- ***Lísek – Koníkov – Žďárské vrchy (EuroVelo 4)***
- ***Strážek – Moravec – Křižanov – Velké Meziříčí – Třebíč (Ekoregion Horácko)***
- ***Strážek – Žďárec – Tišnov (Údolí Loučky a Libochůvky)***
- ***Nedvědice – Doubravník – Lomnice – Tišnov (EuroVelo 4, Czech Gothic Trail)***

Tato návaznost je řešena spoluprací ORP Bystřice nad Pernštejnem se sousedními ORP Nové Město na Moravě, Polička (+ turistická oblast Českomoravské pomezí), Boskovice, Tišnov a Velké Meziříčí (+ Třebíč) pro budoucí vzájemnou koordinaci postupu v rámci možných přeshraničních dopadů projektů jednotlivých ORP.

Veškeré rozvojové projekty v plošné i liniové struktuře pak v první řadě předpokládají meziobecní spolupráci v rámci takto vymezených lokalitách. Rozvoj cestovního ruchu je tedy v první řadě podmíněn koordinací záměrů obcí pro cestovní ruch a volný čas. Mnoho obcí i s větší sídelní strukturou a nahromaděním obyvatel totiž nedisponuje dosud dostatečnou nebo vůbec žádnou turistickou infrastrukturou nebo atraktivitou. Přičemž na mnohých místech se to týká dosud nerozvinutého potenciálu, který území obce skýtá a který může být rozvinut v rámci rozvojových os a meziobecní spolupráce na těchto osách. Tak mohou vznikat v regionu další turistická centra a křižovatky regionální sítě, kde je pro rozvoj předpokladem i dostatečný potenciál lidských zdrojů. To se týká pro budoucnost především obcí jako Štěpánov nad Svratkou, Rovečné, Prosetín, Lísek, Rozsochy, Strážek, Dolní Rožínka a Rožná.

6.1.3.7. Záměry obcí pro cestovní ruch a volný čas

Území ORP Bystřice nad Pernštejnem disponuje pro meziobecní spolupráci na úrovni cestovního ruchu pro období 2014 – 2020 zásobníkem projektů, který tvoří slušnou základnu k rozvoji oboru i spolupráce mezi dotčenými obcemi. Mnoho záměrů a projektů totiž překračuje lokální rámec jednotlivé obce jak z hlediska významu, tak z hlediska realizace, což znamená mnoho dalších příležitostí pro fungování již nastartované meziobecní spolupráce, zejména na úrovni Mikroregionu Bystřicko a MAS Zubří země.

Kromě zásobníku projektů projednává MAS Zubří země **Strategii komunitně vedeného místního rozvoje pro období 2014 – 2020**, kde témata cestovního ruchu tvoří další strategické cíle:

Strategický cíl 4 – Podpora rozvoje cestovního ruchu a péče o kulturní dědictví

V rámci tohoto strategického cíle byly stanoveny následující 3 specifické cíle:

- Specifický cíl 4.1. – *Efektivní propagace regionů a spolupracující subjekty v cestovním ruchu*
- Specifický cíl 4.2. – *Bohatá nabídka pro turisty a infrastruktura cestovního ruchu*
- Specifický cíl 4.3. – *Zachovalé kulturní dědictví a tradice*

Inspirativní zásobárnou pro další možnou meziobecní spolupráci pak jsou staré záměry obcí, které nedošly naplnění, příp. zůstaly v tzv. „v šuplíku“ svých tvůrců a s ohledem na nové možnosti podpory rozvoje cestovního ruchu by mohly být pro další realizaci znovu zpracovány. Přehled starších projektů měst, obcí a regionu, viz příloha, tabulka č. 5, Zásobník projektů obcí ORP Bystřice nad Pernštejnem a Mikroregionu Bystřicko, viz příloha, tabulka č. 6.

6.1.3.8. Podnikatelská aktivita a zaměstnanost v cestovním ruchu

Podnikání v cestovním ruchu

V regionu Bystřicko působí 3 774 ekonomických subjektů, z toho cca 7% v oblasti cestovního ruchu, zařazených dle statistik ČSÚ do kategorií Ubytování, stravování a pohostinství a Kulturní, zábavní a rekreační činnost. Výzkum podnikatelské aktivity v cestovním ruchu ukazuje ve sledovaném regionu převažující průměrnou a podprůměrnou podnikatelskou aktivitu, která prakticky nepřekračuje 30 podnikatelských subjektů na 1000 ekonomicky aktivních (EA) obyvatel území dané obce. Informace pocházejí z Registru ekonomických subjektů, kdy jsou zde zahrnuti i podnikatelé - fyzické osoby, jejichž hlavním odvětvím činnosti je pohostinství a ubytování.

V regionu lze z hlediska podnikatelské aktivity identifikovat vedle drobných poskytovatelů služeb (ubytovatelé, hoteliéři, hospodští, cestovní agentury, agrofarmy) i podnikatelské subjekty většího kalibru (Šikland a.s., Mitrovský dvůr, a.s.), jednak s pestřejším podnikatelským portfoliem, v němž služby cestovního ruchu představují pouze jeden ze segmentů podnikání (Nábytek Pohoda s.r.o. provozuje Ski areál, občerstvení a rozhlednu v Karasíně). Nezanedbatelnou roli v segmentu cestovního ruchu v území hrají veřejnými subjekty (obce, město) zřizované organizace (Areál sportu a kultury s.r.o., EDEN centre s.r.o.) nebo objekty přímo provozované (ubytovny v obcích).

Užší spolupráce mezi soukromými subjekty, příp. mezi soukromou a veřejnou sférou není dosud formálně navázána, i když u jednotlivých subjektů funguje na neformální bázi. Vzájemná kooperace se ovšem pro další rozvoj jeví prospěšná, i když představuje složitou kapitolu hledání vhodné platformy konsenzu. Prostor i formální místo by v tomto ohledu měla zaujmout MAS Zubří země o.p.s., jejímž formálním posláním je právě této spolupráce docilovat.

Zaměstnanost v cestovním ruchu

ORP Bystřice nad Pernštejnem čítá v současnosti okolo 20 tis. obyvatel, z toho nyní pouze 45 % spadá do kategorie ekonomicky aktivních. Z toho cca 4,7 % pracuje, dle krajského průměru, v oblasti cestovního ruchu v oborech dle statistik ČSÚ zařazených do kategorií Ubytování, stravování a pohostinství a Kulturní, zábavní a rekreační činnost. Rozložení zaměstnanosti v rámci sledovaného regionu v oblasti pohostinství a ubytování však do značné míry odráží regionální rozdíly v atraktivitě jednotlivých oblastí a jejich turistické návštěvnosti, což je zajímavý identifikační faktor. „Atlas cestovního ruchu České republiky“ používá pro hodnocení zaměstnanosti v cestovním ruchu v jednotlivých obcích metodu podílu ekonomicky aktivních v pohostinství a ubytování z celkového počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva příslušné obce.

Oč je v regionu slabší podnikatelská aktivita, o to je zde vyšší zaměstnanost v cestovním ruchu. Najdeme zde však značné rozdíly mezi jednotlivými i sousedícími obcemi, kde na území jedné je zaměstnanost prakticky nulová, zatímco v sousední přesahuje krajský průměr. Nejsilnější jsou v tomto ohledu v rámci ORP Bystřice nad Pernštejnem obce Lísek a Písečné (návaznost na hotelový resort Skalský dvůr a rekreační oblast), krajský průměr pak představují např. obce Věstín, Strážek, Dolní Rožínka a obce kolem Pernštejna. „Vysoká“ míra zaměstnanosti je však místy dána i nízkým počtem EA obyvatelstva. Skokové rozdíly mezi sousedními obcemi ukazují na nutnost položení si otázky o příčině těchto rozdílů. Nezřídka se jedná o demografický problém ukazující na vylidněnost obcí od EA obyvatel. I tento faktor by se pak měl stát předmětem meziobecní spolupráce, protože faktor absence aktivní skupiny obyvatel v obci s sebou nese dlouhodobé následky změn obecního života či zaostávání obecní komunity za rozvojem obcí sousedních.

6.1.3.9. Lidské zdroje pro cestovní ruch

ORP Bystřice nad Pernštejnem disponuje jako jediný školský institut v ČR studijním oborem ***Agroturistika*** na *Vyšší odborné škole a Střední odborné škole zemědělsko-technické Bystřice nad Pernštejnem*. Spoluprací s certifikační agenturou ECEAT a vznikajícím Centrem EDEN je tak školou zaměřenou na produkci lidského potenciálu absolventů odborně orientovaných na udržitelný rozvoj venkova, venkovského cestovního ruchu a agroturistiky, která představuje významný rozvojový potenciál v regionu. V rámci SOŠ je pak nabídka doplněna o obor ***Managementu služeb a cestovního ruchu***, který je základem pro budoucí pracovníky služeb cestovního ruchu a středního managementu podniků cestovního ruchu.

Specifické vzdělání v oborech ***Hotelnictví, Cestovní ruch*** příp. ***Management aktivního volného času*** poskytují další maturitní obory škol v sousedních regionech jako Škola ekonomiky a cestovního ruchu, soukromá střední odborná škola s.r.o. ve Žďáře nad Sázavou, Škola ekonomiky a cestovního ruchu Jihlava, Obchodní akademie a Hotelová škola Havlíčkův Brod, Hotelová škola Světlá a Obchodní akademie Velké Meziříčí, Střední odborná škola FORTIKA v Lomnici nebo Vyšší odborná škola ekonomická a zdravotnická a Střední škola v Boskovicích.

Vysokoškolské odborné vzdělání v Kraji Vysočina poskytuje Vysoká škola polytechnická Jihlava (VŠPJ) ve studijním oboru ***Cestovní ruch***, zatímco Západomoravská vysoká škola Třebíč, o. p. s. poskytuje specifičtěji orientované studium ***Udržitelný rozvoj regionu a krajiny***. Bohatou zásobárnu absolventů škol s obory orientovanými na cestovní ruch pak představují brněnské VŠ, VOŠ i SŠ.

Vedle potenciálu lidských zdrojů v absolventech příslušných studijních oborů, pro které zůstane region ORP Bystřice i po absolvování studia atraktivním místem práce a bydliště, představují neméně důležitou zdrojovou základnu současní nebo bývalí pracovníci v zařízeních cestovního ruchu a služeb

cestovního ruchu, kteří jsou ve svém oboru zpravidla praktičtěji orientovaní na rozdíl od absolventů studia.
Třetí segment lidských zdrojů pro cestovní ruch představují jednak podnikatelé, resp. provozovatelé zařízení turistické infrastruktury, jednak provozovatelé farem a agrozařízení, pro které představuje poskytování agroturistických služeb alternativní nebo kmenové rozšíření podnikatelské a provozní činnosti. Potenciál lidských zdrojů orientovaných více na praxi je možné a potřebné průběžně rozvíjet, protože se často nejedná o osoby „z oboru“, kteří postrádají aktuální rozhled v problematice služeb a trendů v cestovním ruchu. Této potřebě vychází vstříc vedle např. odborných rekvalifikačních kurzů poskytovaných školami zejména projekty agentury CzechTourism, např. v právě probíhajícím programu ***Rozvoj kvalifikační úrovně a kompetencí pracovníků v cestovním ruchu***, nebo vzdělávací a odborné semináře krajské organizace Vysočina Tourism orientované především na malé a střední podnikatele působící v turismu. Systematické řešení kultivace lidských zdrojů pro cestovní ruch v ORP Bystřice nad Pernštejnem nemá v rámci meziobecní spolupráce oporu, a i když se jedná o prioritní oblast rozvoje cestovního ruchu v rámci celé ČR, má smysl se v tomto ohledu spolehnout na dostatečné množství nabízených příležitostí ze strany kompetentních odborných institucí.

6.1.3.10. Management cestovního ruchu

Organizace cestovního ruchu na úrovni širších regionů podléhá řízení krajských destinačních agentur nebo za tím účelem zřízených organizací. ORP Bystřice nad Pernštejnem spadá do kompetence Vysočina Tourism, příspěvkové organizace, zřízené Krajem Vysočina, se sídlem v Jihlavě.
Hlavní účel Vysočina Tourism v rámci kraje Vysočina je koordinace dlouhodobě udržitelného rozvoje sektoru cestovního ruchu. Organizace spolupracuje s partnery v oblasti cestovního ruchu a je oprávněna uzavírat s nimi smlouvy o spolupráci a partnerství.
Protože z hlediska segmentace území ČR na turistické oblasti a regiony je území kraje Vysočina bráno pouze jako celek, vztahují se aktivity Vysočina Tourism na Bystřicko pouze v rámci tohoto celku. Destinační společnost užšího regionu tj. např. pro okres Žďár nad Sázavou nebo pro samotné Bystřicko neexistuje. Na úrovních ORP spadá kompetence péče a řízení cestovního ruchu pod Odbor správní a školství, úsek Turistické informační centrum. Jelikož se uvedené řešení jeví jako nedostačující, platí i zde priorita rozvoje cestovního ruchu v ČR s doporučením o zřízení místně příslušné destinační společnosti. Z hlediska praktického jsou však regiony vymezené územím ORP příliš malé pro destinační uchopení. Mnohem lepší se jeví záměr organizovat management cestovního ruchu v rámci vymezených turistických oblastí, které zahrnují více ORP a které se zároveň vztahují pouze na 1 specifický region, menší než území celého kraje.
Na úrovni soukromých subjektů cestovního ruchu z podnikatelského i neziskového sektoru nepůsobí na popisovaném území regionu žádná společnost s cílem organizace cestovního ruchu v regionu.
Řešení týkající se vzniku regionálního destinačního managementu bude navrženo v rámci vznikající strategie rozvoje cestovního ruchu a opatření souvisejících s projektem rozvoje meziobecní spolupráce Obce sobě. Návrh opatření na spolupráci obcí v rámci realizace rozvoje cestovního ruchu bude předložen do konce roku 2014 a bude tvořit podklad pro strategický plán rozvoje cestovního ruchu v regionu pro účely ORP Bystřice nad Pernštejnem a Mikroregionů Bystřicko, Pernštejn i Novoměstsko v rámci společné MAS Zubří země. Analýzou, návrhem strategie a budoucí realizací se nyní zabývá tým pověřených pracovníků MěÚ Bystřice nad Pernštejnem a MAS Zubří země.

6.1.3.11. Marketing cestovního ruchu

Marketingový mix

Marketingový mix z hlediska propagace ORP Bystřice nad Pernštejnem a jeho nabídek uplatňují cíleně především subjekty soukromé sféry. Vzhledem k tomu, že na úrovni regionu Bystřicko není uplatňována cílená koordinační praxe, odpovědné útvary s marketingovým mixem nepracují. V jejich praxi se jedná pouze o nabídku product – promotion. Práce na programech, balíčcích služeb nebo zacilování propagace na vhodná místa a cílové skupiny osob je dosud „v plenkách". V současné době je v jednání budoucí rozvojový prostor pro destinační management. V počátku nyní stojí snaha o programové partnerství mezi subjekty veřejné sféry – obcemi a soukromého sektoru. Snaha o „balíčkovou" nabídku regionu se zase odráží v plánech na spolupráci v rámci zřízení návštěvnické karty Bystřicka. Výsledkem by pak měl být nejen informační mix sestavený z nabídek jednotlivých subjektů, jako je tomu dnes, ale cílený program prezentující region pro jednotlivce, cílové skupiny nebo tematické linky.

Současné distribuční cesty propagace regionu

Distribuce produktů regionu k zákazníkům probíhá na několika rovinách, které jsou však vinou slabého nebo neexistujícího destinačního managementu často vzájemně nekoordinované.

Úroveň státem financovaných organizací *(agentury, úřady, příspěvkové organizace)*

Agentura CzechTourism, příspěvková organizace – ocenění Bystřicka titulem EDEN.

Agentura Vysočina Tourism, příspěvková organizace – propaguje území kraje Vysočina jako jednotou turistickou oblast i region, jednak navenek v rámci ostatních turistických oblastí a regionů, jednak v rámci vnitřní propagace jednotlivých částí kraje navzájem.

MěÚ a ORP Bystřice nad Pernštejnem v rámci svých odborů má za hlavní distribuční kanál informační centra v regionu. Ta zodpovídají vedle informování návštěvníků využívajících jejich služeb i za propagaci regionů PR aktivitou a zejména prostřednictvím udržováním informačních portálů a vydáváním propagačních tiskovin včetně jejich distribuce.

Úroveň soukromých organizací

Aktivity jednotlivých soukromých subjektů cestovního ruchu v regionu se propagují cestou za využití hlavních informačních kanálů – internet, média, příp. tištěné materiály. Své aktivity a distribuční kanály využívají soukromě dle svých potřeb. Se státními organizacemi komunikují zpravidla přímo se svou jednotlivou nabídkou. Vzájemná koordinace s ostatními subjekty nebo s odbory ORP je slabá nebo nulová.

Uvedená problematika je věcí managementu destinace, který bude třeba nastavit, bude-li zájem o samostatnou koordinaci aktivit cestovního ruchu pro region Bystřicko a jeho okolí, nad rámec aktivit destinace Vysočina a jejího destinačního managementu. Pro pozitivní vývoj a následnou úspěšnou realizaci bude třeba v tomto ohledu dosáhnout konsenzu na všech zúčastněných úrovních:

- spolupráce státní správy a samosprávy nejlépe několika ORP/mikroregionů na obou stranách sousedících krajů Vysočina a
- spolupráce veřejného a soukromého sektoru (NNO a podnikatelé) participujícího na aktivitách cestovního ruchu a služeb s ním souvisejících
- distribuce rolí a zodpovědnosti v rámci řízení, propagace, financování a rozvoje destinace

I když sama realizace skýtá mnohá úskalí ve sladění zájmů, je na místě jeho provedení. Významnou roli by v tomto ohledu mohla sehrát již existující fóra svazků obcí a mikroregionů, která místy

překračují rámce administrativně vymezených ORP a sdružují se do spádově a historicky daných celků (např. Mikroregion Pernštejn), a to v rámci spolupráce státní správy a samosprávy. Na úrovni spolupráce veřejného a soukromého sektoru pak náleží tato role MAS, pro které by faktor koordinace spolupráce v cestovním ruchu mohl znamenat významný posun k akceschopnosti a funkční smysluplnosti jejich existence. Kromě toho představují pro budoucí finanční období hlavní aktéry distribuce veřejných financí do regionálních projektů, což je pasuje do role možných realizátorů destinačních managementů. V rámci popisovaného regionu se toto týká MAS Zubří země, jež by se měla tohoto svého úkolu moci zhostit.

6.1.3.12. Finanční analýza cestovního ruchu v regionu ORP Bystřice nad Pernštejnem

Cestovní ruch v rámci ČR představuje přínos ve výši 6,5 % na celkových příjmech státního rozpočtu. To představuje částku přes 90 miliard Kč. Celkové výdaje státu a všech krajů a obcí na přímou podporu tohoto sektoru přitom činí ročně jen 1,4 miliardy Kč, tedy asi 135 Kč na obyvatele. Přitom každá turisty utracená stokoruna přinese do státního rozpočtu cca 40 Kč. Cestovní ruch se tak v řeči čísel podstatným způsobem podílí na rozvoji české ekonomiky (graf 6.20.). Významně také napomáhá regionálnímu rozvoji, a to především v krajích, které nepatří k ekonomicky nejsilnějším.

Případ Kraje Vysočina je v tomto ohledu právě jedním z ekonomicky slabých regionů, pro které sektor cestovního ruchu představuje příležitost k výraznému regionálnímu rozvoji. Kraj Vysočina a jeho obce investuje do rozvoje cestovního ruchu jednu z nejmenších částek okolo 110 mil. Kč, což činí cca 216,- Kč na obyvatele kraje (graf 6.21.). Efektivita vynaložených prostředků se pak navrací v podobě 2 mld. Kč do veřejných rozpočtů, což představuje téměř 20tinásobek k vynaloženým prostředkům (graf 6.22.).

Na území ORP Bystřice nad Pernštejnem dle informací z rozpočtů obcí vkládají prostředky do podpory cestovního ruchu, resp. infrastruktury a aktivit cestovního ruchu a kultury jen některé obce. U jiných je příspěvek nulový. Nejmasivnější investici vkládá město Bystřice (ročně 776 tis. Kč + cca 1 mil. Kč do provozu infocentra), Vír (176 tis. Kč, podpora pořádání sportovních akcí, propagace, ubytování + zájmová činnost v kultuře), Štěpánov (112 tis. Kč, Štěpánovské kulturní léto, rekreace) Rožná (112 tis. Kč, materiály, mapy, kniha, činnost místních spolků) a Rozsochy (80 tis. Kč, rekreace, zájmová činnost v kultuře). Vše viz Tabulka 6.7.

Obce ORP Bystřice nad Pernštejnem investují do rozvoje cestovního ruchu cca 2,5 mil. Kč (1,5 mil. bez infocentra), což činí cca 120 Kč (70 Kč bez infocentra) na obyvatele ORP. Tento průměr je hluboko jak pod průměrem celorepublikovým, tak i krajským. Kdyby měl objem investice dosahovat alespoň krajského průměru, bylo by třeba částku zvýšit na 4,5 mil. Kč (dle počtu obyvatel) tj. téměř dvojnásobně. Při zohlednění přítomnosti 40 % obyvatelstva na území města Bystřice, kde by investice měla tedy představovat částku 1,8 mil. Kč, což odpovídá současnému objemu investic, připadá na zbývajících 38 obcí regionu s 60 % obyvatelstva investiční závazek ve výši 2,7 mil. Kč, tj. 71 tis. Kč na každou obec (vzato generálně bez rozlišení velikosti). V současnosti je objem investic pouze ve výši 660 tis. Kč, tj. 17 tis. Kč na obec, což představuje pouze 24 % žádoucí budoucí částky. Velikost potřebné investice záleží na významu a rozpočtových možnostech jednotlivých obcích, přičemž některé průměrnou částku výrazně převyšují.

S ohledem na efektivitu vynaložených prostředků dokladovaných na celorepublikové a i krajské úrovni pak investice ORP Bystřice nad Pernštejnem ve výši 4,5 mil. Kč představuje příležitost k návratnosti částky ve výši 90 mil. Kč do veřejných rozpočtů obcí ORP. Což znamená, že investiční závazek města Bystřice se navrací v podobě 36 mil. Kč. U jednotlivých obcí je potenciál zhodnocení investice ve výši 1,4 mil. pro rozpočet každé obce. V současnosti by tento optimální model přinášel „pouze“ 340 tis. Kč.

Skutečná návratnost vložených investic se promítá ve státních příspěvcích do rozpočtů obcí, tedy je zanořena v kompletních částkách přináležející obcím (potažmo kraji) na základě rozpočtového určení daní a dalších položek státních příspěvků obcím. Obecně však rozvoj cestovního ruchu a potažmo celý sektor služeb představuje progresivní příležitost k rozvoji obcí a regionu, a to více než jiné segmenty ekonomiky. Investice obcí do turistické infrastruktury především v rámci vzájemné provázanosti v regionu a v rámci meziobecní spolupráce představují motivaci pro budoucí rozvoj těchto progresivních vztahů.

Vedle návratnosti investic do cestovního ruchu skrze příjmy ze státního rozpočtu, je žádoucí zvážit možnosti příjmů obcí, potažmo svazku obcí (mikroregionů) k vytvoření finančních prostředků pro činnosti, aktivity a organizace cestovního ruchu v regionu. Možnými dalšími zdroji jsou:

- členské příspěvky (členů mikroregionu, či fyzických a právnických osob apod.),
- výnosy z vlastní podnikatelské činnosti,
- provoz turistického informačního centra (provize za prodej vstupenek, obchodní marže z prodeje literatury spjaté s destinací, map, turistických potřeb, suvenýrů),
- provoz sportovních zařízení,
- organizování akcí,
- provoz nebo zprostředkování ubytovacích, přepravních a jiných služeb,
- prodej produktových balíčků,
- příspěvky od obcí (finanční i nefinanční),
- příspěvky od orgánů krajské samosprávy a orgánů veřejné správy,
- místní poplatky (zákonem stanovené poplatky, například lázeňský poplatek, z prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobku, za povolení vjezdu motorového vozidla do vybraných obcí nebo jejich částí, za hrací automaty apod.),
- granty,
- záruční, příspěvkové, úvěrové programy a fondy,
- strukturální fondy EU, IROP

Za tímto účelem často vzniká i regionální fond cestovního ruchu, který mimo jiné vytváří prostor pro dofinancování projektů s přispěním strukturálních fondů či zajištění akumulace finančních zdrojů od příspěvkových organizací apod.
Pro plánovanou organizaci destinačního managementu bude žádoucí alokovat takovéto prostředky nad rámec přímých investic obcí do cestovního ruchu.

6.1.4. SWOT analýza oblasti

Silné stránky	Slabé stránky
1. Vysoký přírodní a turistický potenciál 2. Přírodě blízké lokality a atraktivní památky 3. Pozitivní sociální dojem 4. Aktivita místních úřadů a podpora cestovnímu ruchu 5. Destinace je nositelem titulu EDEN	1. „Tranzitnost“ destinace 2. Limity regionu 3. Destinační chaos
Příležitosti	**Hrozby**
1. Nový destinační management 2. Potenciál pro rozvoj moderních forem cestovního ruchu 3. Růst poptávky po různých formách domácího turismu	1. Narušené tržní prostředí 2. (Nedostatečná) Kvalita služeb 3. Zaostávání regionu za trendy

Silné stránky

Základní rčení „Na Vysočině? Tam je krásně!“ vystihuje hlavní silnou stránku cestovního ruchu na území ORP Bystřice nad Pernštejnem, tou je vysoký pozitivní sociální dojem mezi návštěvníky a turisty obecně. Spokojenost s regionem se pak promítá do vysoké míry opakované návštěvnosti, a to nejen za účelem relaxačním, ale často i v rámci firemního a konferenčního turismu využívajícího nižší zatíženost kapacit a vhodné situování v rámci ČR.

V roce 2010 bylo Bystřicko oceněno titulem evropské excelentní destinace díky harmonickému spojení přírodních scenérií s vodou. Nejen tento faktor představuje region jako destinaci ideální pro obnovu tělesných i duševních sil, který koncentruje na malém území pestrou mozaiku příležitostí bez nadměrné zátěže masovým cestovním ruchem.

Práce místní státní správy s politickou podporou samosprávných úřadů Města Bystřice nad Pernštejnem i obcí mikroregionu umožňují pozitivní směr rozvoje turistické infrastruktury zejména v oblasti investičních projektů s vyšší finanční náročností. Zároveň zde existuje trvalá snaha o propojení se soukromým sektorem s možností vzájemné spolupráce, která by vedla k vytvoření provázané nabídky umožňující udržení návštěvníka v regionu alespoň na více než jeden den.

Slabé stránky

Geografické a historické limity umocněné situováním regionu na administrativním rozhraní 3 krajů neumožňují rozvoj všech forem cestovního ruchu a jeho aktivit. Region Bystřicko stojí ve stínu silnějších sousedních turistických regionů, jako jsou například Žďárské vrchy a Moravský kras, které vedle delší turistické tradice disponují propracovanější infrastrukturou. Tím pádem je Bystřicko pouze tranzitní destinací, v níž se návštěvníci zastaví spíše u jednotlivých turistických atraktivit, nesetrvají zde však delší dobu. Tento faktor je umocněn i 90% dojezdností návštěvníků do destinace autem. Vysočina kromě toho představuje tradiční chalupářskou oblast např. pro Brno, jehož obyvatelé tím pádem v regionu využívají pouze omezený okruh služeb.

V posledních letech velmi nejistá zimní polovina roku silně oslabila vnímání regionu jako destinace vhodné pro návštěvu i mimo letní sezónu. Ani letní sezóna však není zcela vhodná pro všechny typy a účely turistických návštěv, nenajdeme zde dostatek příležitostí k vodácké turistice dané nízkými

stavy řek a vodohospodářskou správou, kterou je podmíněno využití vody z Vírské vodní nádrže čistě k pitným účelům. Silný přírodní potenciál regionu je v rozvoji infrastruktury omezen ochranou přírody.
I přes skutečnou i proklamovanou snahu o podporu cestovního ruchu a aktivit turismu v regionu, postrádá destinace systémové řízení a důsledně profesionální přístup k managementu a marketingu regionu. Tento může vzniknout na základě konsenzu veřejné i soukromé sféry, aby mohl být účinným nástrojem pro všechny aktivní složky. To pomůže překonat silnou lokálnost veškerých realizovaných aktivit na úrovni obcí i soukromých subjektů.

Příležitosti

Ekonomický vývoj na světové scéně vrátil množství českých turistů zpět do domácích destinací a umožnil tak jejich rozvoj zvýšenou poptávkou po objemu a kvalitě služeb i po různých formách aktivní a zážitkové turistiky. Vzhledem ke své nízké komerční podobě má cestovní ruch v regionu předpoklad pro rozvoj sportů v přírodě, turistiky a cykloturistiky i klidové relaxace. Specifický potenciál regionu jako venkovské destinace pak spočívá v možném rozvoji agroturistiky, regionální gastronomie a obnovy kulturního dědictví venkova, po nichž roste poptávka zejména u návštěvníků z měst.
Množství turistických atraktivit v regionu je třeba podchytit kvalitní nabídkou služeb a infrastruktury týkající se vedle podpory hmotné infrastruktury krajiny, kterou mohou v rámci turismu návštěvníci využívat, i dostatek lidského potenciálu ke zlepšení a zefektivnění turistické nabídky všem návštěvníkům bez výjimky. Faktor vysoké nezaměstnanosti v regionu přitom skýtá vhodný materiál lidských zdrojů. A konečně komplexní pohled na řízení cestovního ruchu v regionu, jeho zasazení do kontextu šířeji pojaté turistické destinace (Vysočina, Žďárské vrchy a údolí Svratky) a systematické efektivní využití potenciálu regionu k přiměřeným formám cestovního ruchu umožní zvýšení návštěvnosti regionu s pozitivním dopadem na jeho další rozvoj. To je příležitostí pro rozvoj i cíl úspěšné správy destinace ORP Bystřice nad Perštejnem.

Hrozby

V souznění s celorepublikovou Strategií rozvoje cestovního ruchu do roku 2020 (Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014 – 2020) pociťuje ekonomicky slabý region Bystřicko jako rizikový faktor vysokou míru státní intervence a realizovaných dotací v cestovním ruchu s negativním dopadem na udržitelnost dotovaných projektů a na poškození tržního prostředí pro podnikání soukromých subjektů. Slabost podnikatelského prostředí (nedostatek oběživa, dlouhodobá návratnost investic, podhodnocené ceny služeb) i potíže s udržitelností dotovaných projektů oslabují nebo znemožňují růst kvality poskytovaných služeb a tím pádem i blokují rozvoj regionu.
Tak i přes vysoce pozitivní hodnocení destinace Vysočiny jejími návštěvníky, klesá průběžně spokojenost s kvalitou nabízených služeb. Tento faktor nespokojenosti je dán spíše rostoucí mírou požadavků návštěvníků na kvalitu služeb a infrastruktury a její striktnější vyžadování v duchu konkurenčního vnímání prostoru cestovního ruchu. I včetně toho, že návštěvník zhýčkaný nízkou dotovanou cenou služeb si dražší služby nakupuje jen výjimečně. Chudoba regionu nebo nerozvinutost jsou v tomto ohledu pouze výmluvou, v jejímž důsledku dochází k opětovnému odlivu zájmu návštěvníků o destinaci. Kvalitu lze přitom poskytovat na úrovni odpovídající deklarované nabídce. Větší negativní dopad způsobí zklamaní z určitého očekávání nebo falešná reklama, než „nepohodlí“, na které bylo předem upozorněno.

Skutečnou katastrofou pro destinaci by však mohlo být zaostávání za vývojem trendů cestovního ruchu. Pro region Bystřicko je velkou šancí, k odvrácení ohrožení ze strany zaostání, v rozvoji turismu úspěšné tipování a důsledné využití tzv. nikových tržních potenciálů, ke kterým má jako region „přírody a harmonie“ předpoklady.

6.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Tvář regionu

Území ORP Bystřice nad Pernštejnem se jeví jako ideální destinace pro vyhledávání tichých koutů, malebných krajinných scenérií a masovým turismem zapomenutých památek, spolu s provozováním aktivního pobytu, pohybu a sportů na všech úrovních náročnosti.

Regionu dominuje množství drobných v pestré krajině rozesetých staveb vysoké kulturní nebo estetické hodnoty, čistá příroda a voda v podobě rybníků, řek, nádrží a pramenných oblastí.

Z hlediska srovnání regionů, které bylo provedeno v rámci analýzy, a jak vyplývá i z benchmarkingu, zaostává za sousedními regiony především ve faktorech známosti ve všeobecném turistickém povědomí, ale také slabou informovaností o nabídce regionu. Pestře rozložená lůžková kapacita se pro návštěvnost regionu jeví dostačující, chybí však odpovídající síť gastronomického zázemí a větší informační a turistické provázání, které je v takto pestré krajině nutné. Zázemí a atraktivity zde podléhají výrazné sezónnosti omezené zpravidla pouze na letní měsíce. Region je tak do značné míry nečitelný a svým způsobem se pro turistickou veřejnost jeví málo atraktivní a neviditelný.

Pro region Bystřicko je však velkou šancí k rozvoji turismu úspěšné tipování a důsledné využití tzv. nikových tržních potenciálů a rozvoj moderních forem a trendů cestovního ruchu, ke kterým má jako venkovský region „přírody a harmonie“ předpoklady, jak bylo zmíněno výše.

Organizace cestovního ruchu

Cestovní ruch je v rámci ORP Bystřice nad Pernštejnem řízen MěÚ Bystřice nad Pernštejnem v rámci svých odborů a Informačního centra. Destinační společnost užšího regionu tj. např. pro okres Žďár nad Sázavou nebo pro samotný Mikroregion Bystřicko neexistuje, pouze na úrovni Kraje Vysočina. Slabinou regionu je tedy malý dosah aktivit a propagace. Patřičné nastavení distribučních cest a destinačního managementu zejména na základní úrovni koordinace a spolupráce subjektů ze státní sféry, samosprávy, neziskového a podnikatelského sektoru, by umožnila vedle sjednocení obrazu regionu i zesílení dopadu aktivit. Řešení týkající se vzniku regionálního destinačního managementu bude součástí strategického plánu rozvoje cestovního ruchu v regionu pro účely Mikroregionů Bystřicko, Pernštejn i Novoměstsko v rámci společné MAS Zubří země.

Meziobecní spolupráce

Území regionu Bystřicko funguje již v současnosti jako živá platforma mikroregionální spolupráce, kde se setkáme s množstvím společných aktivit obcí, zejména na kulturní úrovni. Pro období 2014 – 2020 disponuje území v rámci meziobecní spolupráci na úrovni cestovního ruchu zásobníkem projektů, který tvoří slušnou základnu k rozvoji oboru i spolupráce mezi dotčenými obcemi. Mnoho záměrů a projektů totiž překračuje lokální rámec jednotlivé obce jak z hlediska významu, tak z hlediska realizace, což znamená další příležitosti pro fungování již nastartované meziobecní spolupráce, zejména na úrovni Mikroregionu Bystřicko a MAS Zubří země. O možnostech rozvoje, překonávání slabin a předcházení hrozeb je pojednáno v Návrhové části tohoto dokumentu.

6.2. Návrhová část pro oblast volitelného tématu

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Cestovní ruch“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti cestovního ruchu.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovního ruchu.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí, institucí a podnikatelů v cestovním ruchu z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na řešené téma.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovního ruchu. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).
První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.
Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

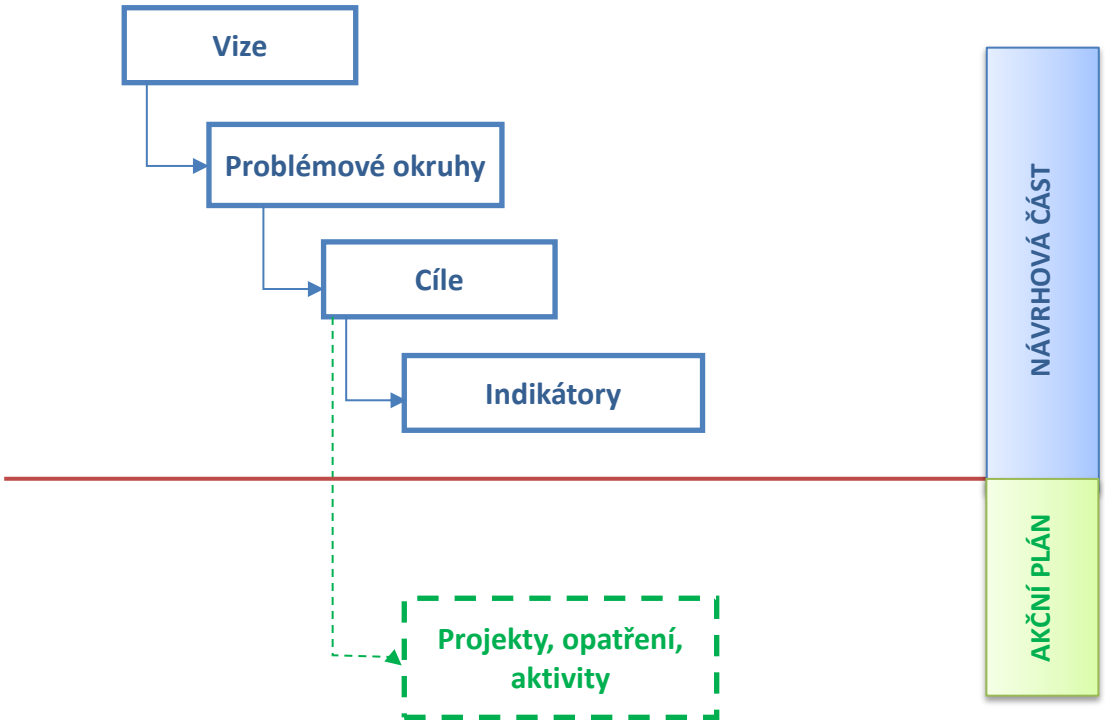

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu cestovního ruchu je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce			
Cestovní ruch	**Destinační Chaos**	**Tranzitnost destinace**	**Ekonomická slabost destinace**
	cíl 1.1 Destinační agentura **cíl 1.2** Turistická karta destinace **cíl 1.3** Jednotný navigační systém	**cíl 2.1** Meziregionální spolupráce **cíl 2.2** Nika – nová turistická nabídka **cíl 2.3** Zlepšení kvality služeb a infrastruktury	**cíl 3.1** Přilákání investorů ze soukromého sektoru **cíl 3.2** Profesionalizace odborníků v cestovním ruchu

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

6.2.2. Vize a problémové okruhy

VIZE

Správní obvod Bystřice nad Pernštejnem, se všemi spolupracujícími obcemi v rámci Mikroregionu Bystřicko je fungujícím svazkem, který zahrnuje téměř všechny obce správního obvodu, který se stará především o podporu kulturní, společenskou a vzdělávací a rozvoj celého regionu.

I nadále je udrženo předškolní výchova na malých obcích a školního vzdělávání na dosavadní úrovni. Mikroregion Bystřicko se podílí na pořádání a podpoře sportovních, kulturních a vzdělávacích akcí, které podporují místní identitu, rozvíjí tradice a obohacují život místních obyvatel. V regionu je snaha udržet stávající počet pracovních míst spojený s restrukturalizací uranových dolů. Zvýšila se podpora místních podnikatelů a živnostníků včetně sociálního podnikání. ORP Bystřice nad Pernštejnem efektivně zajišťuje sociální služby svým občanům a nadále spolupracuje s Oblastní charitou Žďár nad Sázavou. Všechny větší obce se zapojují do řešení sociálních problémů svých občanů, kteří o tuto pomoc projevili zájem. Dochází k rozšíření některých služeb pro určité sílové skupiny, zejména těch terénních a pobytových. Zvyšuje se i informovanost místních občanů v této problematice. V rámci ORP je také řešena otázka dobrovolnictví a jsou rozšiřovány aktivity zaměřující se na místní mládež. Pro seniory je k dispozici dostatečný počet pečovatelských lůžek. Je prohlubován podnikatelský duch občanů, propagace a kvalitní informační systém pro občany i návštěvníky.

V oblasti životního prostředí je cílem setrvat v aktuálním stavu, kdy místní prostředí není výrazně poznamenáno těžbou uranové rudy a je stabilizováno. V oblasti odpadového hospodářství je nastaven pravidelný svoz bioodpadu a rozšíření separace této komodity bude cílem i v ostatních obcích.

SLOGAN

Bystřicko místo pro život a relaxaci

PROBLÉMOVÉ OKRUHY

Problémový okruh I. - Destinační chaos

Argumenty

I přes skutečnou a proklamovanou snahu o podporu cestovního ruchu a aktivit turismu v regionu postrádá destinace systémové řízení a důsledně profesionální přístup k managementu a marketingu regionu. Destinační společnost užšího regionu tj. např. pro bývalý okres Žďár nad Sázavou nebo pro samotné Bystřicko neexistuje. Cestovní ruch je v rámci ORP Bystřice nad Pernštejnem řízen bystřickým městským úřadem v rámci svých odborů a turistického informačního centra. MOS na tomto poli probíhá v rámci Mikroregionu Bystřicko, ovšem obce mají tendenci svůj zájem o rozvoj cestovního ruchu pouze deklarovat s tím, že aktivity delegují na Mikroregion. Slabinou těchto aktivit je zpravidla malý dosah propagačních tiskovin, malá známost a přehlednost informačních portálů a často neexistence jazykových mutací k informacím. Často zde chybí provázanost na aktivity Vysočina Tourism nebo kontakty se sousedními regiony, a proto mnoho propagačního úsilí, investic a aktivit nepřekračuje hranice regionu a nemá dostatečný efekt. Aktivity jednotlivých soukromých subjektů cestovního ruchu v regionu se propagují dle svých potřeb. Vzájemná koordinace s ostatními subjekty nebo s odbory ORP je slabá nebo nulová.

Příčiny

- neexistence strategického plánu rozvoje cestovního ruchu v regionu,
- nejasné pověření odboru/osoby zodpovědné za rozvoj cestovního ruchu,
- neexistence destinačního managementu,
- slabá provázanost mezi obcemi a mezi veřejnou a soukromou sférou, nejasná platforma spolupráce,
- slabá role MAS ve spolupráci mezi veřejnou a soukromou sférou.

Důsledky neřešení

Region Bystřicko zaostává za jinými regiony především ve faktorech známosti ve všeobecném turistickém povědomí a slabé informovanosti o nabídce regionu, ty způsobují nízkou návštěvnost. Chybí větší informační a turistické provázání, jasný navigační systém a přehled turistické nabídky a služeb, který je v takto pestré krajině nutný. Region je tak do značné míry nečitelný a svým způsobem je pro turistickou veřejnost neviditelný.

Důsledkem slabé destinační koordinace a neexistence strategického plánu jsou realizované aktivity nesystémové a se slabou efektivitou, stejně tak i vynakládané prostředky jak veřejného tak soukromého charakteru.

V případě neřešení se bude prohlubovat zaostávání regionu ve známosti u turistické veřejnosti. Nadále bude trvat nebo se prohlubovat riziko neefektivity vynakládaných prostředků a úsilí. To se odrazí na slábnutí aktivit podpory rozvoje cestovního ruchu v regionu s dalšími negativními dopady na stav turistické infrastruktury, stav kvality služeb a v neposlední řadě na poklesu zaměstnanosti a podnikatelských aktivit v turismu.

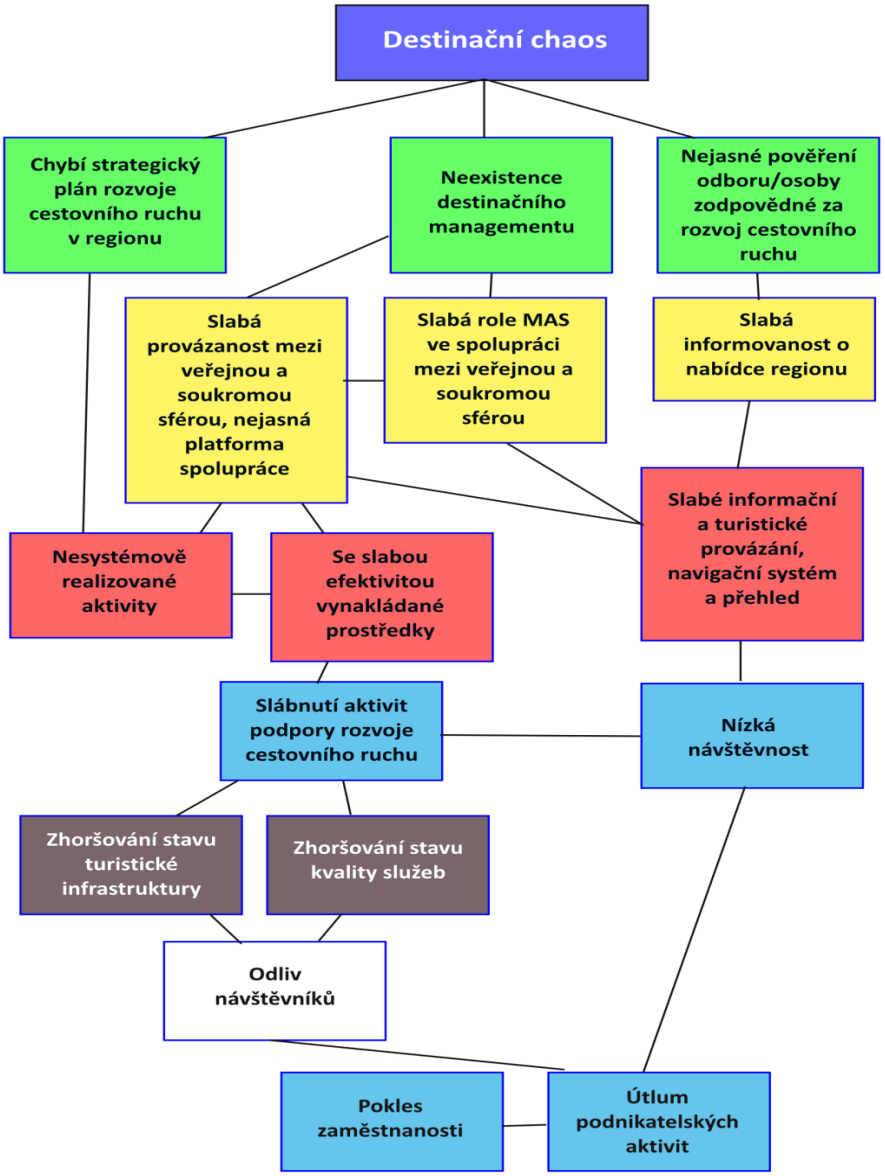
Destinační chaos
Chybí strategický plán rozvoje cestovního ruchu v regionu
Neexistence destinačního managementu
Nejasné pověření odboru/osoby zodpovědné za rozvoj cestovního ruchu
Slabá provázanost mezi veřejnou a soukromou sférou, nejasná platforma spolupráce
Slabá role MAS ve spolupráci mezi veřejnou a soukromou sférou
Slabá informovanost o nabídce regionu
Slabé informační a turistické provázání, navigační systém a přehled
Nesystémově realizované aktivity
Se slabou efektivitou vynakládané prostředky
Slábnutí aktivit podpory rozvoje cestovního ruchu
Nízká návštěvnost
Zhoršování stavu turistické infrastruktury
Zhoršování stavu kvality služeb
Odliv návštěvníků
Pokles zaměstnanosti
Útlum podnikatelských aktivit

Problémový okruh II. - Tranzitnost destinace

Argumenty

Region Bystřicko stojí ve stínu silnějších sousedních turistických regionů Žďárských vrchů a Moravského krasu, které vedle delší turistické tradice disponují propracovanější infrastrukturou. Tím pádem je Bystřicko pouze tranzitní destinací, v níž se návštěvníci zastaví spíše u jednotlivých turistických atraktivit, nesetrvají zde však delší dobu. Tento faktor je umocněn i 90% dojížděním návštěvníků do destinace autem. Bystřická část Vysočiny kromě toho představuje tradiční chalupářskou oblast např. pro Brno, jehož obyvatelé tím pádem v regionu využívají pouze omezený okruh služeb. Vzhledem k vysokému procentu krátkodobé návštěvnosti regionu, která způsobuje nevyužití ubytovacích služeb, je objem denní útraty hostů v regionu pouze v rozmezí 200 – 500,- Kč.

Příčiny

- silnější sousední turistické regiony Žďárských vrchů a Moravského krasu, které vedle delší turistické tradice disponují i propracovanější infrastrukturou.
- zázemí a atraktivity regionu podléhají výrazné sezónnosti, omezené zpravidla pouze na letní měsíce,
- chybí odpovídající síť gastronomického zázemí, specifickým faktorem je častá nedostupnost těchto služeb mimo turistické místo a mimo turistickou sezónu,
- velmi nejistá zimní polovina roku silně oslabila vnímání regionu jako destinace vhodné pro návštěvu i mimo letní sezónu,
- silný přírodní potenciál regionu je v rozvoji infrastruktury omezen ochranou přírody.

Důsledky neřešení

Ponechání vývoje destinace v roli tranzitního území s sebou ponese postupnou přeměnu skladby služeb orientovaných na jednorázovost a krátkodobost pobytu návštěvníků. To se bude vyznačovat zejména slábnutím ubytovacích kapacit v hromadných ubytovacích zařízeních nebo přinejmenším stagnací kvality služeb a trvalé omezování jejich nabídky pouze na hlavní turistickou letní sezónu a „ad hoc“ využití.

Z hlediska klimatu bude důsledkem tranzitní role destinace její půlroční stagnace (chladné měsíce) bez návštěvnické aktivity s odpovídajícím ekonomickým dopadem na stav a kvalitu služeb a nevyužívání infrastruktury, tím pádem dojde ke slábnutí snahy o investice do její údržby nebo rozvoje.

Zůstane tím pádem zachován nízký ekonomický efekt návštěvy hosta v regionu s nejzásadnější slabinou, jíž je „neudržení“ návštěvníka, který nebude moci být faktorem řešení otázky zaměstnanosti a podnikatelských záměrů regionu.

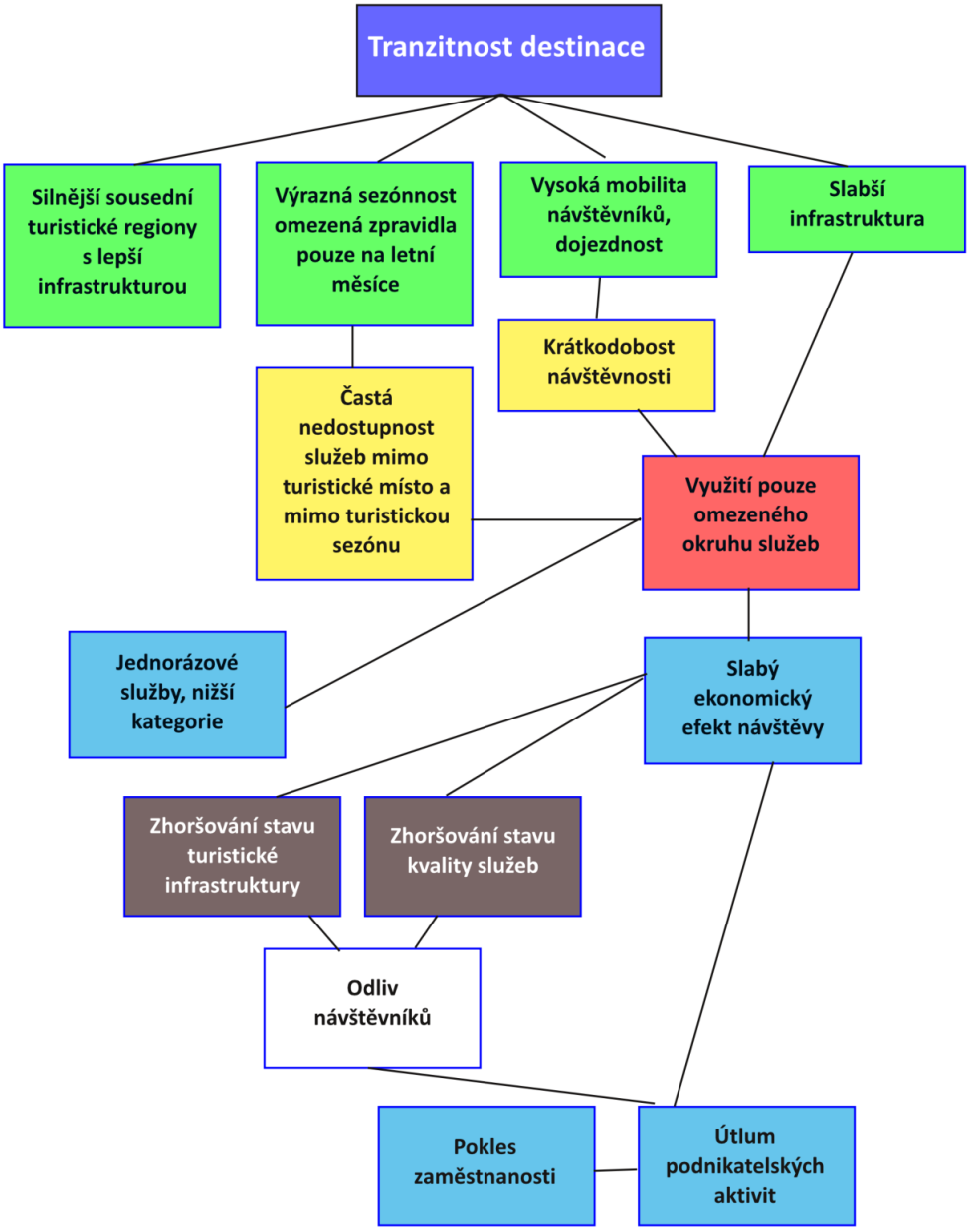
Tranzitnost destinace
Silnější sousední turistické regiony s lepší infrastrukturou
Výrazná sezónnost omezená zpravidla pouze na letní měsíce
Vysoká mobilita návštěvníků, dojezdnost
Slabší infrastruktura
Krátkodobost návštěvnosti
Častá nedostupnost služeb mimo turistické místo a mimo turistickou sezónu
Využití pouze omezeného okruhu služeb
Jednorázové služby, nižší kategorie
Slabý ekonomický efekt návštěvy
Zhoršování stavu turistické infrastruktury
Zhoršování stavu kvality služeb
Odliv návštěvníků
Pokles zaměstnanosti
Útlum podnikatelských aktivit

Problémový okruh III. - Ekonomická slabost destinace

Argumenty

ORP Bystřice nad Pernštejnem z hlediska obcí je charakterizována jako oblast, kde dominující ekonomickou aktivitou bylo v uplynulých desetiletích jednak zemědělství, jednak těžba a zpracování uranové rudy. Protože průmyslová činnost prošla útlumovou fází a zemědělství doznalo změny v podobě vývoje farmářského typu hospodaření příp. přechodu na extenzivní formy využití ploch, snaží se obce společně s podnikatelskou sférou hledat alternativní proměnu krajiny v turistickou zónu.

Správní obvod se vyznačuje nízkou ekonomickou aktivitou, je to typický jev v periferních územích kraje s vysokým podílem malých obcí, horší nabídkou a dostupností pracovních příležitostí. Objem podnikatelských aktivit v cestovním ruchu v regionu je průměrný až podprůměrný, který prakticky nepřekračuje 30 podnikatelských subjektů na 1000 ekonomicky aktivních obyvatel. Nezanedbatelnou roli v segmentu cestovního ruchu tak hrají veřejnými subjekty (obce, město) zřizované organizace nebo objekty přímo provozované.

Ekonomicky slabý region ovšem toto pociťuje jako rizikový faktor - vysoká míra intervence z veřejných rozpočtů a realizovaných dotací v cestovním ruchu může vyvolávat negativní dopad na udržitelnost dotovaných projektů a na poškození tržního prostředí pro podnikání soukromých subjektů. Slabost podnikatelského prostředí (nedostatek oběživa, dlouhodobá návratnost investic, podhodnocené ceny služeb, nižší atraktivnost regionu pro podnikatelské investice) i potíže s udržitelností dotovaných projektů oslabují nebo znemožňují růst kvality poskytovaných služeb a tím pádem i blokují rozvoj regionu. Návštěvník zhýčkaný nízkou dotovanou cenou služeb si dražší služby nakupuje jen výjimečně.

Příčiny

- nedokončená transformace ekonomických aktivit na terciární sféru
- vysoká míra podílu veřejných financí a realizovaných dotací, realizace projektů pouze s dotační podporou, finanční závislost dalšího fungování projektů pouze na veřejné podpoře
- narušování tržního prostředí prostřednictvím poskytovaných účelových dotací do těch oblastí, které jsou schopni obstarat soukromé subjekty, podnikání veřejných subjektů, dumpingové ceny služeb poskytovaných veřejnými subjekty
- slabost podnikatelského prostředí (nedostatek oběživa, dlouhodobá návratnost investic, podhodnocené ceny služeb, nižší atraktivnost regionu pro podnikatelské investice)
- vylidněnost obcí od ekonomicky aktivních obyvatel
- podcenění lidského faktoru a profesionální přípravy odborníků v oblasti cestovního ruchu

Důsledky neřešení

Množství a turistická atraktivita regionu ani zvýšená intenzita destinačního managementu nevyváží základní problematiku nízké kvality nabídky služeb a infrastruktury. Nezanedbatelná, či spíše podstatná, nespokojenost s kvalitou nabídnutých služeb infrastruktury bude posilovat faktor zklamaného očekávání s následkem prohlubujícího se odlivu zájmu návštěvníků o destinaci.

Prohlubující se demografický problém vylidňování obcí od ekonomicky aktivních obyvatel bude pokračovat a nedojde k obrácení trendu k možnosti nalezení pracovního uplatnění mladé generace v terciárním sektoru služeb pro cestovní ruch a nabídce zejména agroturistiky. Ve svém důsledku dojde

ke změně obecního života s dlouhodobými následky zaostání obecních komunit příp. celého regionu za rozvojem obcí sousedních.

Trvající dotační intervence do cestovního ruchu oslabí podnikatelskou aktivitu natolik, že se veškeré aktivity budou vázat pouze na projekty veřejných subjektů a zůstanou ekonomicky závislé na setrvalé veřejné podpoře.

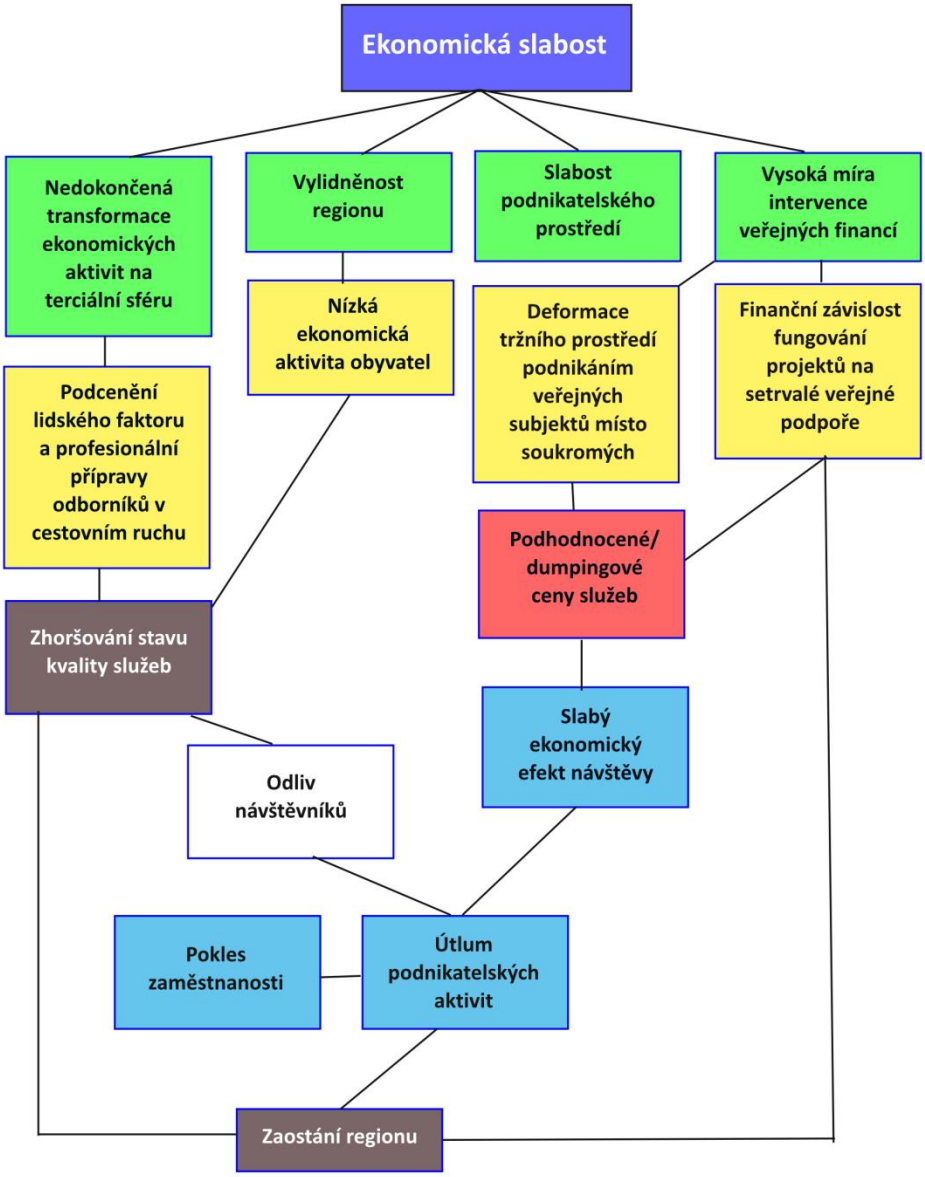

6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	**Destinační chaos**
Cíl 1.1	**Destinační agentura – management destinace**
Popis cíle	Destinace postrádá systémové řízení a důsledný profesionální přístup k managementu a marketingu regionu. Tento může vzniknout na základě domluvy veřejné i soukromé sféry, aby mohl být účinným nástrojem pro všechny aktivní složky. To pomůže překonat silnou lokálnost veškerých realizovaných aktivit na úrovni obcí i soukromých subjektů, případně řešit s pozitivním dopadem otázku nutných investic, zejména do propagace regionu a nutné doprovodné turistické infrastruktury, překonávání nízké kvality poskytovaných služeb, nekvalifikované pracovní síly nebo slabé komunikační a jazykové vybavenosti pracovníků v cestovním ruchu. Cílem úspěšné správy destinace pak může být pouze komplexní pohled na řízení cestovního ruchu v regionu, jeho zasazení do kontextu turismu na Vysočině a systematické efektivní využití potenciálu regionu k přiměřeným formám cestovního ruchu, umožní zvýšení návštěvnosti regionu s pozitivním dopadem na jeho další rozvoj.
Hlavní opatření	**Finanční opatření** • alokovat v rozpočtech obcí finanční prostředky pro provedení realizace • připravit projekt pro čerpání příspěvků z Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva zemědělství a kraje Vysočina, příp. EU (IROP) • rozvinout spolupráci se soukromými subjekty k nákladové spoluúčasti soukromých subjektů, majitelů, provozovatelů **Věcná opatření** • vytvoření destinační agentury, organizační složky pro management - řízení cestovního ruchu v regionu • vytvoření strategie rozvoje cestovního ruchu v regionu • aktivace hlubší spolupráce jednotlivých subjektů v cestovním ruchu • zapojení místních samospráv a obcí mikroregionu v oblasti spolupráce při tvorbě lokální nabídky cestovního ruchu
Název indikátorů k hodnocení cíle	1. Management destinace 2. Destinační agentura 3. Strategický dokument 4. Profesní pracovní skupina
Správce cíle	Místostarosta města Bystřice nad Pernštejnem

Problémový okruh 1	**Destinační chaos**
Cíl 1.2	**Turistická karta destinace – přehledná turistická nabídka a marketing regionu**
Popis cíle	V regionu chybí systém společné provázanosti kulturních a turistických cílů

	a doprovodných služeb. Tento systém by vedle vytvoření společné propagace regionu, mohl lépe vést a navigovat návštěvníky regionu pomocí nabídky sítě služeb, zvýhodnění a informací, které by na sebe byly vzájemně odkázány. Turistická karta destinace by nabídla držitelům karty možnost v regionu využít vše nabízené. Karta by vedle veřejných služeb propojovala i soukromé provozovatele do komplexní nabídky regionu – držitelé karet získávají velmi zajímavé slevy na vstupné nebo nákupy dárků a suvenýrů. Ke každé kartě držitel získává brožuru s popisem slev a partnerů. Pokud držitel karty zanechá i svůj email, dostane v průběhu roku další nabídky kdy a jak kartu využít mimo již stanovené slevy.
Hlavní opatření	**Finanční opatření** • připravit projekt pro čerpání příspěvků z Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva zemědělství a kraje Vysočina, příp. EU (IROP) • rozvinutí spolupráce se soukromými subjekty k nákladové spoluúčasti soukromých subjektů, majitelů, provozovatelů **Věcná opatření** • vytipování kulturních a turistických cílů a poskytovatelů služeb (ubytování, stravování, sport) na území jednotlivých obcí a jejich provázání do společné nabídky pro celý region ORP Bystřice; • společná propagace regionu a jeho nabídky služeb
Název indikátorů k hodnocení cíle	5. Turistická karta Bystřicka
Správce cíle	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem

Problémový okruh 1	**Destinační chaos**
Cíl 1.3	**Jednotný navigační systém v regionu**
Popis cíle	Turisté a návštěvníci regionu jsou k regionu k cílům navigováni pomocí různých systémů značení. Tyto systémy jsou vázány na vyhlášky a uznané celorepublikové systémy označování cílů dle druhu umístění daného navigačního řešení. S ohledem na skutečnost, že nejvyšší počet návštěvníků se dopravuje do regionu pomocí automobilů, je důležitá revize, zpřehlednění a především doplnění systému označování kulturních a turistických cílů. Značení hnědými tabulemi IS je v regionu zpravidla vázáno na komunikaci I/19, příp. objekty města Bystřice nad Pernštejnem, zvláště hustě je proznačena navigace k Westernovému areálu Šiklův mlýn, lokálně je použito značení ke komerčním subjektům (Farma EDEN, Mitrovský dvůr, Penzion U lípy), a to ve variantních velikostech. Bílými tabulemi IS je označena navigace k hotelu Skalský dvůr a ke SKI areálu a rozhledně Karasín. Modrými tabulemi IJ jsou označeny některé objekty ve městě Bystřice. Velká většina turistických objektů v regionu a míst s poskytovanými službami není označena vůbec, nebo jsou použity nestandardní tabule, které fakticky porušují dopravní regule nebo jsou

	pro řidiče špatně čitelné. Celkově je navigační systém nepřehledný.
Hlavní opatření	**Finanční opatření** • alokovat v rozpočtech obcí finanční prostředky pro provedení realizace • připravit projekt pro čerpání příspěvků z SFDI a grantových programů Ministerstva dopravy a krajů, příp. EU (IROP) • rozvinout spolupráci se soukromými subjekty k nákladové spoluúčasti soukromých subjektů na realizaci **Věčná opatření** • vytipování kulturních a turistických cílů na území jednotlivých obcí a jejich označení jednotným systémem IS tabulí pro celý region ORP Bystřice; • vytipování poskytovatelů služeb (ubytování, stravování, sport...) nejlépe s celoroční působností, na území jednotlivých obcí a jejich • označení jednotným systémem IJ tabulí pro celý region ORP Bystřice; • nahrazení nevyhovujícího značení novým • tam, kde nedojde ke shodě s policií ČR a správcem komunikace (rozhodují o umístění) použít variantu místního značení cílů
Název indikátorů k hodnocení cíle	6. Navigace k turistickým cílům 7. Navigace k poskytovatelům služeb
Správce cíle	Odbor dopravy MěÚ Bystřice nad Pernštejnem

Problémový okruh 2	**Tranzitnost destinace**
Cíl 2.1	**Meziregionální spolupráce a ukotvení**
Popis cíle	Oblast se nenachází v nejznámější části regionu Vysočiny, kterou jsou Žďárské vrchy. Z hlediska tohoto tradičního spádového území pro cestovní ruch je tedy Bystřicko spíše na okraji, resp. na rozhraní mezi územím chápaným jako rekreační zázemí velké metropole (Brno), využívaným pro jednodenní či víkendový cestovní ruch, a mezi územím dovolenkovým (Žďárské vrchy v létě, Novoměstsko v zimě), využívaným pro delší pobyty. Bystřicko tedy potřebuje pro posílení své pozice na trhu cestovního ruchu zakotvení v širší meziregionální spolupráci v návaznosti na rozvojovou osu zahrnující sousední ORP Nové Město, ORP Žďár nad Sázavou a ORP Tišnov. Samotné regiony ORP jsou příliš malé pro samostatnou sebepropagaci a budování konkurence schopné turistické nabídky. Profesionální přístup k managementu a marketingu regionu skýtá větší možnosti v budování společného turistického regionu. Tato spolupráce poskytne i slabší části turistického regionu přístup k propagačním aktivitám a přiblíží se návštěvnické veřejnost. To pomůže překonat silnou lokálnost veškerých realizovaných aktivit na úrovni obcí i soukromých subjektů. Dále mohou regiony společně řešit otázku nutných investic zejména do propagace regionu a nutné doprovodné

	turistické infrastruktury překonávání nízké kvality poskytovaných služeb, nekvalifikované pracovní síly nebo slabé komunikační a jazykové vybavenosti pracovníků v cestovním ruchu. Cílem úspěšné správy destinace pak může být pouze komplexní pohled na řízení cestovního ruchu v regionu, jeho zasazení do kontextu turismu na Vysočině a systematické efektivní využití potenciálu regionu k přiměřeným formám cestovního ruchu.
Hlavní opatření	**Věcná opatření** • vytvoření platformy spolupráce v cestovním ruchu přes hranice ORP a krajů –pracovní skupina, nadregionální destinační agentura • vytvoření nadregionální strategie rozvoje cestovního ruchu • tvorba společných produktů a nadregionálního marketingu cestovního ruchu • vytvoření specifických turistických programů pro zvýšení pobytové návštěvnosti v rámci komplexní nabídky spojených regionů **Finanční opatření** • alokovat v rozpočtech obcí finanční prostředky pro provoz a realizace • připravit projekty pro čerpání příspěvků z Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva zemědělství a kraje Vysočina, příp. EU (IROP) • rozvinout spolupráci se soukromými subjekty k nákladové spoluúčasti soukromých subjektů, majitelů, provozovatelů
Název indikátorů k hodnocení cíle	8. Přenocování 9. Návštěvnost lokalit 10. Meziregionální pracovní skupina 11. Páteřní cyklostezka Bystřice nad Pernštejnem – Nové Město na Moravě – Žďár nad Sázavou
Správce cíle	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem

Problémový okruh 2	**Tranzitnost destinace**
Cíl 2.2	**Nika - nová, regionálně typická turistická nabídka**
Popis cíle	Pro Bystřicko je velkou šancí vytipování a důsledné využití tzv. nikových tržních potenciálů, ke kterým má jako region „přírody a harmonie“ předpoklady **a) Zdraví z přírody – zdraví z ráje** Hluboké lesy, čistý vzduch, původní příroda a vzdálenost od rušných turistických míst představují cenný potenciál pro využití mnoha forem klidné a ekologicky čisté pobytové turistiky. Krajinný reliéf poskytuje mnoho příležitostí pro aktivní pobyt na zdravém vzduchu, který je neoddělitelnou součástí každého ozdravného, rekondičního či relaxačního pobytu, a fenoménu tzv. klimatických lázní. Tento potenciál regionu však dosud postrádá aktivnější uchopení k rozvoji po vzoru jiných podobně situovaných regionů. **b) Krajinné celky jako turistické cíle** Krajinné celky rozkládající se na území několika obcí tvoří zajímavé sítě cílů. Zhodnocení takových celků do společné turistické sítě představuje velký

	potenciál zúročení meziobecní spolupráce a to včetně využití i nejmenších obcí a osad. V rámci ORP Bystřice nad Pernštejnem je možné vymezit několik takových krajinných celků s vyšším potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu, jak z hlediska současné vybavenosti, tak budoucí tematické atraktivity **c) Zachování kulturního dědictví a tradic** Zachování místního kulturního dědictví, ať už v podobě památek či tradic není důležité jen pro vztah místních obyvatel k regionu, ale také pro rozvoj cestovního ruchu. Jednotlivé obce na roky 2014 – 2020 plánují cca 15 projektů v oblasti údržby a revitalizace památek v hodnotě několika desítek mil. Kč. Nositeli nehmotného dědictví a tradic jsou pak často občanské spolky.
Hlavní opatření	**Finanční opatření** • připravit projekty pro čerpání příspěvků z Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva zemědělství, Ministerstva kultury, a kraje Vysočina, příp. EU (IROP), dalších fondů • rozvinout spolupráci se soukromými subjekty k nákladové spoluúčasti soukromých subjektů, majitelů, provozovatelů **Věcná opatření** **Zdraví z přírody – zdraví z ráje** • vytvoření a realizace turistického programu „Zdraví z přírody“ • vytvoření partnerství veřejných i soukromých subjektů pro realizaci programu, definování rolí a sítě služeb – provoz soukromých subjektů s veřejnou podporou obcí pro budování a provoz doprovodné infrastruktury mezi subjekty • navázání partnerství s domácím nebo zahraničním regionem s podobným programem, výměna zkušeností, profesionální spolupráce a koučink • společné programy a společná propagace obcí a subjektů zapojených do programu **Uchopení krajinných celků jako turistických cílů** • definování rozsahu, ideje a podstaty jednotlivých krajinných celků - Štěpánovský rudný revír, Mitrovská kulturní krajina, Českomoravské pomezí • označení kulturních a turistických cílů, a poskytovatelů služeb (ubytování, stravování, sport) na území jednotlivých obcí definovaného krajinného celku, jejich provázání do společného obrazu krajiny • implementace a obnova navigačních a informačních služeb a liniové i bodové infrastruktury k zpřístupnění a prezentaci krajinného celku – systémy DoHáje.cz, cyklotrasy Zubří stezky, podskupina Turistické karty Bystřicko apod. • vytvoření a provoz turistické programové nabídky typické pro každý krajinný celek **Zachování kulturního dědictví a tradic** • revitalizace, oprava a obnova kulturních památek a památek místního významu

	• podpora zachování tradic, rozvoj místních tradic
Název indikátorů k hodnocení cíle	12. Průvodce regionem 13. Nové turistické cíle 14. Taggové stezky DoHáje.cz 15. Zubří stezky
Správce cíle	Starosta obce Rožná

Problémový okruh 2	**Tranzitnost destinace**
Cíl 2.3	**Zlepšení kvality služeb a infrastruktury**
Popis cíle	Přes vysoce pozitivní hodnocení destinace Vysočiny jejími návštěvníky, klesá průběžně spokojenost s kvalitou nabízených služeb. Tento faktor nespokojenosti je dán spíše rostoucí mírou požadavků a náročnosti návštěvníků na kvalitu služeb a infrastrukturu a její striktnější vyžadování v duchu konkurenčního vnímání prostoru cestovního ruchu. Z hlediska srovnání regionů Bystřicko zaostává za sousedními regiony, především ve faktorech známosti ve všeobecném turistickém povědomí, a slabou informovaností o nabídce regionu, které způsobuje nízkou návštěvnost. Pestře rozložená lůžková kapacita se pro návštěvnost regionu jeví dostačující, chybí však odpovídající síť gastronomického zázemí a větší informační a turistické provázání, které je v takto pestré krajině nutné. Zázemí a atraktivity nadto podléhají výrazné sezónnosti, omezené zpravidla pouze na letní měsíce. Výrazným faktorem z hlediska návštěvnosti regionu je tranzitnost destinace projevující se krátkodobostí návštěv, s převládajícím stylem dopravy osobními automobily, a využíváním omezeného okruhu služeb. Tento trend je žádoucí zohlednit pro jakékoliv strategické plánování budoucího rozvoje cestovního ruchu v regionu.
Hlavní opatření	**Věcná opatření** • fungující management destinace (předpokládá naplnění cíle 1.1) • provoz aktuálního a přehledného turistického portálu a distribučních informačních kanálů • systematické a smysluplné budování infrastruktury s perspektivou rozvoje regionu a pro možnost zapojení soukromého sektoru do provozu • rozvoj spolupráce s certifikačními agenturami, zejména ECEAT a Cyklisté vítáni, zavedení interní certifikace regionu „spolupracující podnik“ • podpora propagace spolupracujících a certifikovaných subjektů, zvýhodněné podmínky • podpora rozvoji služeb reagujících na aktuální turistickou poptávku (stravování) • realizace programu/ů na omezení sezónnosti provozu atraktivit a služeb v regionu (mimosezónní/zimní program)

Název indikátorů k hodnocení cíle	16. Turistický portál 17. Regionální certifikace 18. Parkovací infrastruktura u turistických cílů 19. Cyklistická pavučina 20. Stravovací infrastruktura
Správce cíle	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem

Problémový okruh 3	**Ekonomická slabost destinace**
Cíl 3.1	**Přilákání investorů ze soukromého sektoru**
Popis cíle	Image regionu jako „dovolenkové“ destinace je z hlediska cestovního ruchu jednoznačně pozitivním zařazením. Negativem je vnímání Vysočiny jako venkovského prostoru neatraktivního pro návštěvníky zaměřené na městský cestovní ruch, nákupní a zábavní aktivity, a tím pádem i pro podnikatelské příležitosti. Detailnější známost regionu pak s sebou nese informaci o podprůměrné až slabé turistické infrastruktuře, a i přes přátelský a vstřícný přístup místních obyvatel slabý zájem o rozvojové příležitosti v tomto směru. Region Bystřicka bude v budoucnu usilovat o výrazné nové moderní turistické atraktivity v regionu a bude kladen důraz na provázanost a zlepšení turistické infrastruktury. A v neposlední ředě snahou o aktivní překonání roztříštěnosti regionu administrativními hranicemi krajů a regionů, které se zde nacházejí, důsledným vzájemným provazováním a spoluprací. To má vytvořit podmínky pro nárůst návštěvnosti regionu a tím být i pobídkami pro rozvoj soukromého sektoru služeb pro cestovní ruch.
Hlavní opatření	**Věcná opatření** • fungující destinační management na principu partnerství v regionu • vymezení investičních rolí mezi veřejným a soukromým sektorem na základě strategického partnerství v regionu (předpokládá naplňování cíle 1.1) • systematické a smysluplné budování infrastruktury s perspektivou rozvoje regionu a pro možnost zapojení soukromého sektoru do provozu • omezení veřejných investic do sektoru služeb, deregulace cen ve veřejných zařízeních • vstřícný přístup ze strany státní správy k přípravě a rozvoji soukromých podnikatelských aktivit • investiční pobídky pro živnostníky a podnikatele (výhodné pronájmy, grantové pobídky, investiční partnerství na projektech
Název indikátorů k hodnocení cíle	21. Růst počtu podnikatelských subjektů v sektoru služeb 22. Podnikatelský program
Správce cíle	Předseda Mikroregionu Bystřicko

Problémový okruh 3	**Ekonomická slabost destinace**
Cíl 3.2	**Profesionalizace a kvalitní příprava odborníků v oblasti cestovního ruchu**
Popis cíle	Systematické řešení lidských zdrojů pro cestovní ruch v regionu Bystřice nemá v rámci meziobecní spolupráce oporu. Z hlediska rozvoje cestovního ruchu v rámci celé ČR se však jedná o prioritní oblast. ORP Bystřice však disponuje jako jediný školský institut v ČR studijním oborem ***Agroturistika*** na *Vyšší odborné škole a Střední odborné škole zemědělsko-technické Bystřice nad Pernštejnem*. Spoluprací s certifikační agenturou ECEAT a vznikajícím Centrem EDEN je tak školou zaměřenou na produkci absolventů odborně orientovaných na udržitelný rozvoj venkova, venkovského cestovního ruchu a agroturistiky. V rámci SOŠ je pak nabídka doplněna o obor ***Managementu služeb a cestovního ruchu***, který je základem pro budoucí pracovníky služeb cestovního ruchu a středního managementu podniků cestovního ruchu. Vedle potenciálu lidských zdrojů v absolventech, pro které zůstane region Bystřicka i po absolvování studia atraktivním místem práce a bydliště, představují další důležitou zdrojovou základnu současní i bývalí pracovníci v zařízeních cestovního ruchu a služeb cestovního ruchu. Třetí segment lidských zdrojů pro cestovní ruch představují jednak podnikatelé, resp. provozovatelé zařízení turistické infrastruktury, jednak provozovatelé farem a agrozařízení, pro které představuje poskytování agroturistických služeb alternativní nebo kmenové rozšíření podnikatelské a provozní činnosti. Potenciál lidských zdrojů orientovaných více na praxi je možné a potřebné průběžně rozvíjet, protože se často nejedná o osoby „z oboru“, kteří postrádají aktuální rozhled v problematice služeb a trendů v cestovním ruchu.
Hlavní opatření	• vytvoření systematického vzdělávacího programu pro veřejný i soukromý sektor ve spolupráci s příslušnými vzdělávacími institucemi • veřejná podpora vzdělávání podnikatelů, pracovníků a poskytovatelů služeb – bezplatné kurzy, garanční dohled, exkurze a inspirace • rozvoj spolupráce s certifikačními agenturami, zejména ECEAT a Cyklisté vítáni, zavedení interní certifikace regionu „spolupracující podnik“ • podpora propagace spolupracujících a certifikovaných subjektů, zvýhodněné podmínky
Název indikátorů k hodnocení cíle	23. Turističtí profesionálové
Správce cíle	VOŠ a SOŠ zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem

6.2.4. Indikátory

Indikátor výsledku problémového okruhu Destinační chaos

Problémový okruh	**Destinační chaos**		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	**Management destinace**		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Fungující destinační management, personálně, programově a finančně zabezpečený organizací pro řízení aktivit cestovního ruchu v regionu		
Metodika a výpočet:	Vytvořený destinační management pro turistickou oblast Bystřicko.		
Zdroj čerpání dat:	TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Indikátory výstupu

Cíl 1.1	**Destinační agentura**		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	**Destinační agentura**		
Měrná jednotka	osoba		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	3	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Fungující destinační agentura - personálně, programově a finančně zabezpečená organizace pro řízení aktivit cestovního ruchu v regionu.		
Metodika a výpočet:	Počet osob zapojených do fungování destinační agentury		
Zdroj čerpání dat:	TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 1.1	**Destinační agentura**
Číslo indikátoru	3

Název indikátoru	**Strategický dokument**		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	ano	ano
Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	vypracovaný a schválený dokument strategie rozvoje cestovního ruchu regionu do roku 2020 včetně akčního plánu		
Metodika a výpočet:	Splněný programový plán – existence strategického dokumentu (ano-ne)		
Zdroj čerpání dat:	TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 1.1	**Destinační agentura**		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	**Profesní pracovní skupina**		
Měrná jednotka	Počet členů		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	5	15
Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	Zřízení a spuštění práce profesní pracovní skupiny složené ze zástupců soukromých a veřejných subjektů činných v cestovním ruchu. Profesní skupina bude fungovat jako poradní orgán destinačního managementu, úzce spolupracovat na realizaci a naplňování strategie rozvoje cestovního ruchu, propagaci regionu a zajišťování aktivit. Skupinu budou tvořit zástupci členů sdružení zakládajícího destinační management a zástupci dalších subjektů se zájmem o spolupráci.		
Metodika a výpočet:	Fungující profesní skupina (ano-ne)		
Zdroj čerpání dat:	TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 1.2	**Turistická karta destinace – přehledná turistická nabídka a marketing regionu**
Číslo indikátoru	5
Název indikátoru	**Turistická karta Bystřicka**
Měrná jednotka	ANO/NE

Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	ano	ano
Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	Spuštění provozu Turistické karty Bystřicka – provázané turistické nabídky (balíček) služeb		
Metodika a výpočet:	Turistická karta Bystřicka na trhu (ano-ne)		
Zdroj čerpání dat:	TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 1.3	**Jednotný navigační systém v regionu**		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	**Navigace k turistickým cílům**		
Měrná jednotka	Počet turistických cílů		
Správce měřítka	Odbor dopravy, MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	5	10
Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	Osazení regionu jednotnými navigačními tabulemi k turistickým cílům.		
Metodika a výpočet:	Počet označených turistických cílů		
Zdroj čerpání dat:	Odbor dopravy, MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 1.3	**Jednotný navigační systém v regionu**		
Číslo indikátoru	7		
Název indikátoru	**Navigace k poskytovatelům služeb**		
Měrná jednotka	počet provozoven		
Správce měřítka	Odbor dopravy, MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	5	10
Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	Osazení regionu jednotnými navigačními tabulemi k provozovnám poskytovatelů služeb turistické infrastruktury		

Metodika a výpočet:	Počet označených provozoven
Zdroj čerpání dat:	Odbor dopravy, MěÚ Bystřice nad Pernštejnem

Indikátory výsledku problémového okruhu Tranzitnost destinace

Problémový okruh	**Tranzitnost destinace**		
Číslo indikátoru	8		
Název indikátoru	**Přenocování**		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	TIC Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	+10 %	+20 %
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Nárůst počtu přenocování návštěvníků v regionu o x %.		
Metodika a výpočet:	Sběr dat od poskytovatelů ubytování v regionu, a jejich následné vyhodnocení srovnáním s předchozím rokem a v dlouhodobé (víceleté) statistice.		
Zdroj čerpání dat:	TIC Bystřice nad Pernštejnem Ubytovatelé v regionu		

Indikátory výstupu

Problémový okruh	**Tranzitnost destinace**		
Číslo indikátoru	9		
Název indikátoru	**Návštěvnost lokalit**		
Měrná jednotka	Navýšení návštěvnosti o (%)		
Správce měřítka	TIC Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	+10 %	+20 %
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Nárůst počtu návštěvníků turistických lokalit v regionu o %.		
Metodika a výpočet:	Sběr dat od správců turistických cílů v regionu, a jejich následné vyhodnocení srovnáním s předchozím rokem a v dlouhodobé (víceleté) statistice.		

Zdroj čerpání dat:	TIC Bystřice nad Pernštejnem Správci turistických cílů v regionu Ubytovatelé v regionu

Cíl 2.1	**Meziregionální spolupráce a ukotvení**		
Číslo indikátoru	10		
Název indikátoru	**Meziregionální pracovní skupina**		
Měrná jednotka	ano-ne		
Správce měřítka	Místostarosta Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2014**	**2017**	**2020**
Plán	ne	ano	ano
Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	Zřízení a spuštění práce meziregionální pracovní skupiny složené ze zástupců sousedních regionů ke spolupráci na tvorbě produktů cestovního ruchu nadregionálního významu.		
Metodika a výpočet:	fungující pracovní skupina (ano-ne)		
Zdroj čerpání dat:	Destinační agentura Bystřicko Městský úřad Nové Město na Moravě Městský úřad Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 2.1	**Meziregionální spolupráce a ukotvení**		
Číslo indikátoru	11		
Název indikátoru	**Páteřní cyklostezka Bystřice nad Pernštejnem – Nové Město na Moravě – Žďár nad Sázavou**		
Měrná jednotka	km		
Správce měřítka	Odbor výstavby MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	15	30
Skutečnost	5		
Popis měřítka:	Vystavěná nadregionální páteřní cyklostezka BnP – NMnM – ZnS		
Metodika a výpočet:	Stav výstavby projektu v km z cílového stavu 30 km		
Zdroj čerpání dat:	Odbor výstavby MěÚ Bystřice nad Pernštejnem Odbor výstavby MěÚ Nové Město na Moravě		

	Odbor výstavby MěÚ Žďár nad Sázavou

Cíl 2.2	**Nika - nová, unikátní a regionálně typická turistická nabídka**		
Číslo indikátoru	12		
Název indikátoru	**Průvodce regionem**		
Měrná jednotka	ks		
Správce měřítka	TIC Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	2	3
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Vytvoření a spuštění 3 turistických programů – průvodce v regionu		
Metodika a výpočet:	Vytvoření a spuštění turistických programů – průvodce v regionu. Počty programů nabízených v daném roce jsou měřítkem.		
Zdroj čerpání dat:	Destinační agentura Bystřicko TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 2.2	**Nika - nová, unikátní a regionálně typická turistická nabídka**		
Číslo indikátoru	13		
Název indikátoru	**Nové turistické cíle**		
Měrná jednotka	ks		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	4	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Oprava a zpřístupnění nových 10 objektů turistického významu, které dosud nebyly propagovány/provozovány		
Metodika a výpočet:	Nové objekty turistického významu (ks). Počty objektů nově otevřených v daném roce jsou měřítkem.		
Zdroj čerpání dat:	Destinační agentura Bystřicko TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 2.2	**Nika - nová, unikátní a regionálně typická turistická nabídka**

Číslo indikátoru	14		
Název indikátoru	**Taggové stezky DoHáje.cz**		
Měrná jednotka	ks		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	3	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Vyznačení 4 tras taggových stezek (informace dostupné na základě načtení QR kódu) DoHáje.cz v terénu		
Metodika a výpočet:	Počty stezek kompletně vyznačených v terénu (osazení turistických cílů tabulkami, fungující webové rozhraní) v daném roce jsou měřítkem.		
Zdroj čerpání dat:	Destinační agentura Bystřicko Mikroregion Bystřicko TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 2.2	**Nika - nová, unikátní a regionálně typická turistická nabídka**		
Číslo indikátoru	15		
Název indikátoru	**Zubří stezky**		
Měrná jednotka	ks		
Správce měřítka	MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	4	6
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Vyznačení cyklotras Zubří stezky v terénu		
Metodika a výpočet:	Počty stezek kompletně vyznačených v terénu (cyklistické a turistické značení v celé délce trasy okruhu) v daném roce jsou měřítkem.		
Zdroj čerpání dat:	Destinační agentura Bystřicko Mikroregion Bystřicko, TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 2.3	**Zlepšení kvality služeb a infrastruktury**
Číslo indikátoru	16
Název indikátoru	**Turistický portál**

Měrná jednotka	Aktualizace (počet za měsíc)		
Správce měřítka	Odbor správní MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	5	7
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Aktuální, přehledný a aktualizovaný turistický portál,		
Metodika a výpočet:	Spuštění, provoz a průběžná aktualizace turistického portálu (ano-ne)		
Zdroj čerpání dat:	Destinační agentura Bystřicko Odbor správní MěÚ Bystřice nad Pernštejnem TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 2.3	**Zlepšení kvality služeb a infrastruktury**		
Číslo indikátoru	17		
Název indikátoru	**Regionální certifikace**		
Měrná jednotka	Počet certifikovaných provozoven (počet)		
Správce měřítka	TIC Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	20 „spolupracující“	20 „doporučený“
Skutečnost	ne/0		
Popis měřítka:	Ustavený systém interní certifikace kvality a služeb cestovního ruchu regionu v kategoriích „spolupracující podnik“ a „doporučený podnik“.		
Metodika a výpočet:	Splnění programového cíle: • spuštěný systém interní certifikace kvality „spolupracující podnik“ (ano-ne), 20 certifikovaných zařízení • spuštěný systém interní certifikace kvality „doporučený podnik“ (ano-ne), 20 certifikovaných zařízení		
Zdroj čerpání dat:	Destinační agentura Bystřicko Odbor správní MěÚ Bystřice nad Pernštejnem TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 2.3	**Zlepšení kvality služeb a infrastruktury**
Číslo indikátoru	18
Název indikátoru	**Parkovací infrastruktura u turistických cílů**
Měrná jednotka	Nové parkovací lokality (počet)

Správce měřítka	Odbor dopravy MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	2 lokality/50 míst	5 lokalit/200 míst
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Výstavba 5 nových parkovacích ploch u turistických cílů		
Metodika a výpočet:	Počty nových parkovacích ploch a parkovacích míst v daném roce z cílového stavu (5 lokalit/200 míst) jsou měřítkem.		
Zdroj čerpání dat:	Odbor dopravy MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 2.3	**Zlepšení kvality služeb a infrastruktury**		
Číslo indikátoru	19		
Název indikátoru	**Cyklistická pavučina**		
Měrná jednotka	km		
Správce měřítka	Odbor dopravy MěÚ Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	10	25
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Výstavba 5 nových úseků cyklostezek v délce 25 km v důležitých směrových koridorech		
Metodika a výpočet:	Počty nových km úseků cyklostezek v daném roce vybudovaných z cílového stavu (25 km) jsou měřítkem.		
Zdroj čerpání dat:	Destinační agentura Bystřicko Odbor výstavby MěÚ Bystřice nad Pernštejnem TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Cíl 2.3	**Zlepšení kvality služeb a infrastruktury**		
Číslo indikátoru	20		
Název indikátoru	**Stravovací infrastruktura**		
Měrná jednotka	Nová zařízení (počet)		
Správce měřítka	Mikroregion Bystřicko		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	6	10

Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Zřízení 10 nových stravovacích míst u významných turistických cílů/na trasách s alespoň sezónním provozem		
Metodika a výpočet:	Počty nových stravovacích míst s alespoň sezónním provozem v daném roce otevřených z cílového stavu (10 zařízení) jsou měřítkem.		
Zdroj čerpání dat:	Destinační agentura Bystřicko TIC Bystřice nad Pernštejnem		

Indikátor výsledku problémového okruhu Ekonomická slabost destinace

Problémový okruh	**Ekonomická slabost destinace**		
Číslo indikátoru	21		
Název indikátoru	**Růst počtu podnikatelských subjektů v sektoru služeb**		
Měrná jednotka	% k startovnímu stavu		
Správce měřítka	MAS Zubří země		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	+10 %	+20 %
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Zvýšení počtu živnostenských a podnikatelských subjektů v sektoru služeb do roku 2020 o x %.		
Metodika a výpočet:	Sběr dat od živnostenského úřadu a provozovatelů turistických zařízení v regionu, a jejich následné vyhodnocení srovnáním s předchozím rokem a v dlouhodobé (víceleté) statistice.		
Zdroj čerpání dat:	TIC Bystřice nad Pernštejnem Provozovatelé turistických zařízení v regionu		

Indikátory výstupu

Cíl 3.1	**Narovnání rovnováhy veřejných a soukromých investic, vhodné rozdělení sektorů, přilákání investorů ze soukromého sektoru**		
Číslo indikátoru	22		
Název indikátoru	**Podnikatelský program**		
Měrná jednotka	Počet pobídek (počet)		
Správce měřítka	MAS Zubří země		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	2	5
Skutečnost	0		

Popis měřítka:	Počet programových pobídek pro živnostníky a podnikatele
Metodika a výpočet:	Vytvořený program investičních pobídek pro živnostníky a podnikatele ze strany obcí a Mikroregionu Bystřicko • zvýhodněné pronájmy, • grantové pobídky, • investiční partnerství na projektech (ano-ne).
Zdroj čerpání dat:	Odbor majetku města MěÚ Bystřice nad Pernštejnem Provozovatelé turistických zařízení v regionu

Cíl 3.2	**Profesionalizace a kvalitní příprava odborníků v oblasti cestovního ruchu**		
Číslo indikátoru	23		
Název indikátoru	**Turističtí profesionálové**		
Měrná jednotka	Počet absolventů (počet)		
Správce měřítka	VOŠ a SOŠ zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán	-	25	50
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Jednoroční běh akreditovaného vzdělávacího cyklu s úspěšnými absolventy		
Metodika a výpočet:	Proběhnutí akreditovaného vzdělávacího cyklu s úspěšnými absolventy (ano-ne)		
Zdroj čerpání dat:	VOŠ a SOŠ zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem Provozovatelé turistických zařízení v regionu		

6.3. Pravidla pro řízení strategie

6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Augustin Holý, starosta obce Rozsochy
Libor Pokorný, starosta obce Rožná, předseda Mikroregionu Bystřicko
Mgr. Josef Vojta, místostarosta města Bystřice nad Pernštejnem
Ing. Jarmila Zemanová, jednatel Mikroregionu Bystřicko

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	**Název cíle**	**Správce cíle**
1.1	Destinační agentura - management destinace	Místostarosta Bystřice nad Pernštejnem
1.2	Turistická karta destinace – přehledná turistická nabídka a marketing regionu	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem
1.3	Jednotný navigační systém v regionu	Odbor dopravy MěÚ Bystřice
2.1	Meziregionální spolupráce a ukotvení	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem
2.2	Nika - nová, unikátní a regionálně typická turistická nabídka	Starosta obce Rožná
2.3	Zlepšení kvality služeb a infrastruktury	Starosta města Bystřice nad Pernštejnem
3.1	Přilákání investorů ze soukromého sektoru	Předseda Mikroregionu Bystřicko

3.2	Profesionalizace a kvalitní příprava odborníků v oblasti cestovního ruchu	VOŠ a a SOŠ zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Gestor indikátoru**
1	Management destinace	Mikroregion Bystřicko
2	Destinační agentura	Mikroregion Bystřicko
3	Strategický dokument	Mikroregion Bystřicko
4	Profesní pracovní skupina	Mikroregion Bystřicko
5	Turistická karta Bystřicka	Mikroregion Bystřicko
6	Navigace k turistickým cílům	Odbor dopravy MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
7	Navigace k poskytovatelům služeb	Odbor dopravy MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
8	Přenocování	TIC Bystřice nad Pernštejnem
9	Návštěvnost lokalit	TIC Bystřice nad Pernštejnem
10	Meziregionální pracovní skupina	Místostarosta Bystřice nad Pernštejnem
11	Páteřní cyklostezka Bystřice – Nové Město – Žďár	Odbor výstavby MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
12	Průvodce regionem	TIC Bystřice nad Pernštejnem
13	Nové turistické cíle	Mikroregion Bystřicko
14	Taggové stezky DoHáje.cz	Mikroregion Bystřicko
15	Zubří stezky	MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
16	Turistický portál	Odbor správní MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
17	Regionální certifikace	TIC Bystřice nad Pernštejnem
18	Parkovací infrastruktura u turistických cílů	Odbor dopravy MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
19	Cyklistická pavučina	Odbor dopravy MěÚ Bystřice nad Pernštejnem
20	Stravovací infrastruktura	Mikroregion Bystřicko
21	Růst počtu podnikatelských subjektů v sektoru služeb	MAS Zubří země
22	Podnikatelský program	MAS Zubří země
23	Turističtí profesionálové	VOŠ a SOŠ zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 6.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	Každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.3.2.Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty

zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				**Rok 2016**				**Rok 2017**				**Rok 2018**	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je

nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

6.4. Závěr a postup zpracování

6.4.1. Shrnutí

Volitelné téma cestovního ruchu má pro ORP Bystřice nad Pernštejnem zásadní význam z hlediska možností řešení dlouhodobě problematického postavení regionu mezi nejhůře postižené nezaměstnaností. Možnosti zde skrývá především potenciál regionu z hlediska přírodního a kulturního dědictví, a krajinářské hodnoty, a jeho postavení v oblasti s tradičně rekreační funkcí.

Pro využití tohoto potenciálu k pozitivnímu vývoji regionu ORP Bystřice byly analýzou odkryty a formulovány 3 zásadní problematické okruhy:

- **Destinační chaos** představovaný snahou o aktivity vedoucí k prezentaci potenciálu regionu z hlediska turismu, a tím pádem k řešení problematiky růstu cestovního ruchu, na druhé straně však postrádající koordinaci a strategický plán. Nesystematický aktivismus tak vede k plýtvání prostředky s nedostatečným dosahem. Pro překlenutí a vyřešení problematiky byly proto vytyčeny jako cíle s konkrétním dopadem:
  - zorganizování managementu destinace zřízením fungující **destinační agentury**, která bude zastřešujícím koordinačním orgánem pro aktivity cestovního ruchu v regionu, bude postupovat dle strategického plánu rozvoje a vytvářet síť spolupracujících subjektů veřejné i soukromé sféry,
  - vytvoření ucelené turistické nabídky regionu způsobem odpovídajícím očekáváním moderního návštěvníka, který bude mít informace, možnosti k návštěvě, služby a speciální nabídky dostupné „v jednom balíčku“ **turistické karty regionu**,
  - zpřehlednění a zmodernizování **navigačního systému** informačních a směrových tabulí v regionu dle jednotného systému dopravního značení směřující návštěvníky k turistickým cílům.

- **Tranzitnost destinace** představovaná zejména krátkou délkou pobytu návštěvníků v regionu, malou využívaností služeb a tím pádem slabým ekonomickým efektem pro provozovatele a obce regionu, hovoří o nutnosti udržení resp. potřebě prodloužení délky pobytu návštěvníka v regionu. Tato snaha jde sice proti trendu zrychlení tempa „konzumace cestovních zážitků“ a tím pádem zkracování délky pobytu na jednom místě. Pro překlenutí a vyřešení problematiky byly proto vytyčeny jako cíle s konkrétním dopadem:
  - zapojení regionu do širšího kontextu sousedních regionů s vyšší návštěvnickou aktivitou, větší tradicí nebo atraktivitou a lepší infrastrukturou, kterou bude reprezentovat **meziregionální spolupráce** a koordinace na poli cestovního ruchu,
  - oživení starých a tvorba **nových turistických atraktivit a cílů**, které zahustí síť tradičně navštěvovaných míst v regionu a vytvoří nabídku odpovídající očekávání co největšího množství cílových skupin moderních návštěvníků vyhledávajících škálu zážitků a stylů,
  - budování adekvátní a očekávané **infrastruktury**, zejména parkovacího zázemí a bezmotorových komunikací, tlak na růst kvality poskytovaných turistických služeb, včetně informačního zázemí, a podpora zejména veřejných subjektů v posílení sítě provozoven.

- **Ekonomická slabost regionu** reprezentovaná nedokončeným přechodem orientace hospodaření regionu z primární a sekundární sféry na oblast služeb, nízká podnikatelská aktivita obyvatel a dosavadní nízký ekonomický efekt cestovního ruchu odrazující soukromé subjekty od investic k jeho rozvoji je dosud začarovaným kruhem, ve kterém dochází k rozvoji regionu pouze

za masivního přispění dotační strategie. Vytyčené cíle k překonání problémového okruhu chtějí posílit trend ke změně rozvojového přístupu především posílením aktivity se zapojením soukromé sféry:

- přilákání **nových investorů do regionu a podpora podnikání** domácích obyvatel předpokládá vedle vytyčení strategie rozvoje regionu i jasnou strategii investic do cestovního ruchu ze strany veřejné sféry, které budou korelovat s možnostmi zapojení soukromých investic, a budou koordinovány tak, aby veřejné investice vytvářely infrastrukturu a podmínky pro rozvoj zajištění služeb ze strany soukromé sféry,
- tlak na zvyšování kvality služeb bude podpořen programem profesionalizace pracovníků v oblasti cestovního ruchu formou vzdělávání a jejich kvalitní přípravy pro práci s návštěvníky.

Všechny vytyčené cíle jsou formulovány s ohledem na jejich konkrétní realizaci a možnosti sledování sadou indikátorů. Tyto jsou připojeny ke každému cíli na příslušném místě.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Zpracování volitelného tématu cestovního ruchu pro meziobecní spolupráci ORP Bystřice nad Pernštejnem mohlo stavět na zájmu obcí, mikroregionu i jádrového města regionu o jeho rozvoj a zvýšení návštěvnické aktivity a povědomí o kvalitách pro turismus zde přítomných. Analytická práce na odpovídající části strategického dokumentu tak nemusela vycházet z primárního sběru data, ale mohla se rovnou opřít o datové zdroje z předchozích průzkumů a analýz, obohacených o aktuální informace z lokálních dat obcí a TIC i globálních statistik, zejména ČSÚ a Czechtourism. Tato reinterpretace zdrojů a jejich zasazení do kontextu aktuálních evropských i domácích trendů rozvoje cestovního ruchu, byla prováděna v korelaci se strategickými dokumenty Koncepce státní politiky cestovního ruchu v CR na období 2014-2020, Program rozvoje Kraje Vysočina a Strategie Kraje Vysočina 2020.

Hlavní analytická práce byla řešena v průběhu června – srpna 2014. V červnu 2014 byly starostové obcí regionu ORP Bystřice na shromáždění Mikroregionu Bystřicko seznámeni se zahájením prací a ideou dosaženého cíle u zvoleného tématu cestovního ruchu. Výsledky analytické části dokumentu byly prezentovány starostům obcí regionu ORP Bystřice opět na shromáždění Mikroregionu Bystřicko, a to v září 2014.

Výsledkem analytické části byla dvojstupňová formulace závěrů, resp. řešení stávajícího zjištěného stavu, a to nejprve formou nástinu návrhů řešení, které byly ve druhém stupni posouzení formulovány dokonce měsíce září 2014 jako 3 problémové okruhy.

Během měsíce října bylo řešení problémových okruhů rozpracováno na základě připomínek a návrhů do podoby formulace cílů, kterých je třeba dosáhnout k vyřešení problémovosti formulovaných oblastí.

Objem navržených cílů a opatření k nim vedoucích byl doplněn sadou kvantifikovatelných nebo hodnotitelných indikátorů. Posléze na základě připomínek a návrhů v měsíci listopadu a prosinci byla provedena redukce cílových řešení v takovém ohledu, aby byla odstraněna duplicita nebo překrývání se řešení, a zároveň odpovídaly reálnosti dosažení v uvažovaném horizontu meziobecní spolupráce 2020.

Navržená opatření jsou dále zpracovávána v rámci meziobecní spolupráce do podoby konkrétních kroků vedoucích k jejich realizaci a dosažení formulovaných cílů, jsou jim přidělováni gestoři a správci. Výstupem pro další fungování bude formulace regionální strategie rozvoje cestovního ruchu a určení zodpovědných osob s pověřením implementace přijatých závěrů do života region.

6.4.3. Kontakty, autoři strategie a zúčastněné strany

Koordinátor meziobecní spolupráce
Mgr. Pavel Pichler
pavel@eceat.cz

Tematický expert pro oblast cestovního ruchu
Mgr. Vladimír Vecheta
vvecheta@gmail.com

Město Bystřice nad Pernštejnem
Příční 405
593 01 Bystřice nad Pernštejnem
tel.: 566 590 311

Mikroregion Bystřicko
Příční 405
593 01 Bystřice nad Pernštejnem
tel.: 566 590 399

Zdroje:

Gryndlerová Kateřina, Průzkum návštěvnosti Mikroregion Bystřicko, 2006, ECEAT

Gryndlerová Katařina, Průzkum kapacit služeb Mikroregionu Bystřicko, 2006, ECEAT

Burian Michal, Analýza potenciálu cestoního ruchu Mikroregionu Bystřicko a stanovení marketingových témat, 2006, ECEAT

Strategie rozvoje cestovního ruchu v kraji Vysočina na období 2008 – 2013 (01.07.2008), VysočinaTourism

Zamazalová Eva, Průzkum návštěvníků Bystřicka a jejich spokojenosti se službami v cestovním ruchu, 2010

Návštěvnost turistických cílů v Kraji Vysočina v roce 2012, Institut cestovního ruchu, CzechTourism 2013

Přílohy

Seznam zkratek

ORP	Obec s rozšířenou působností
BnP	Bystřice nad Pernštejnem
NMnM	Nové Město na Moravě
ŽnS	Žďár nad Sázavou
MAS	Místní akční skupina
ČSÚ	Český statistický úřad
NPÚ	Národní památkový ústav
SÚOP	Státní ústav ochrany přírody
NNO	Nestátní nezisková organizace
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
DIBAVOD	Digitální báze vodohospodářských dat
AOPK ČR	Agentura ochrany a přírody České republiky

Tabulka 6.1.: Srovnání destinací

Hodnota	Specifikace	Bystřicko	Boskovicko a Mor. Kras	Žďárské vrchy
Rozloha		348 km^2	511 km^2	715 km^2
Počet obyvatel		20 190	51 486	62 487
Hustota osídlení		58 obyv./km^2	101 obyv./km^2	79 obyv./km^2
Mikroregiony		2	7	4
MAS		1	3	4
Turistické začlenění	Region	Vysočina	Jižní Morava	Vysočina/Východní Čechy
	Oblast	Vysočina	Moravský kras a okolí	Vysočina/Českomoravské pomezí/Chrudimsko-Hlinecko
Infocentra		4	4	3
Ubytovací zřízení	Počet	54	69	200
	Lůžka	1 628	3 611	7 500
Památky	UNESCO	-	-	Zelená hora
	NKP	-	Zámky Kunštát, Lysice Rájec Světelský oltář Adamov Poutní chrám Křtiny Stará huť Adamov	Zelená hora, Telecí usedlost č. 16
	MPR, MPZ	Ubušínek	Boskovice, Veselka	Jimramov, Nové Město na Moravě, Krátká, Křižánky, Telecí, Hlinsko – Betlém, Svobodné Hamry

Hodnota	Specifikace	Bystřicko	Boskovicko a Mor. Kras	Žďárské vrchy
	Hrady, zříceniny	Pernštejn, Zubštejn, Pyšolec, Aueršperk, Dalečín, Mitrov, Bukov, Hradisko, Kozlov	Louka, Nový hrad, Blansek, Čertův hrádek, Rumberk, Rychvald, Doubravice, Holštejn, Boskovice	Štarkov
	Zámky	Moravec	Velké Opatovice, Letovice, Kunštát, Lysice, Rájec, Boskovice, Blansko	Nové Město, Jimramov, Žďár n. S., Karlštejn
	Lid. architektura	Ubušínek, obce, 4 kryté mosty	Veselka, Horní Smržov	Krátká, Křižánky, Telecí, Hlinsko – Betlém, Veselý kopec, Svobodné Hamry
	Sakrální pam.	Vítochov, Zvole, Doubravník, Dolní Čepí, Švařec	Křtiny, Sloup, Adamov, Boskovice	Žďár, Nové Město
	Muzea, galerie	1	8	9
	Tech. památky	Štěpánovský rudný revír	Josefské údolí Adamov	Šlakhamr, Svobodné Hamry, Trhová Kamenice
	Židovské pam.	-	Židovské město Boskovice	Synagoga a hřbitov Hlinsko Hřbitov Svobodné Hamry
Příroda	EVL, Natura	Údolí Loučky a Trenckova rokle, Sokolí skála, Švařec, Čepičkův vrch a údolí Hodonínky, Hrádky	Moravský kras	Ransko, Dářská rašeliniště, Řeka, Pod Kamenným vrchem, Žákova hora, Niva Fryšávky, Vatín, Údolí Svratky u Krásného
	CHKO, NPR	CHKO Žďárské vrchy NPR Švařec	CHKO Moravský kras NPR Vývěry Punkvy NPR Josefovské údolí	CHKO Žďárské vrchy NPR Ransko NPR Dářko NPR Žákova hora NPR Radostínské rašeliniště
	Přírodní parky	Svratecká hornatina	Řehořkovo Kořenecko	-
	Krajinné prvky	Vírská přehrada údolí Svratky Trenckova rokle a údolí Loučky	Střed Moravského krasu Josefovské údolí Křetínská přehrada Řehořkovo Kořenecko	Ranská a Dářská rašeliniště Vrcholky Žďárských vrchů Skanzen Vysočina Kameničky Jimramovské paseky
Aktivity	Rozhledny	Karasín, Horní les	Podvrší, Spešovská, Malý Chlum, Babylon u Kozárova, Burianova, Zelenkův kopec, Alexandrova	Vojtěchovská, Rosička, vyhlídkové skály

Hodnota	Specifikace	Bystřicko	Boskovicko a Mor. Kras	Žďárské vrchy
	Skanzeny	-	Isarno Letovice	Skanzen Vysočina Hlinsko - Betlém
	Adrenalin	Akcentrum, Lezecký park Vír, lanový park Domanín, Vysoká skála u Štěp.	Rudické propadání, Ostrov u Macochy a Holštejn, lezecké terény Mor. krasu	Lanový park Zubří lezecké skály (Dráteník, Čtyři palice, Perničky
	Jeskyně, podzemí	-	Moravský kras Vratíkovský kras Jeskyně Blanických rytířů	-
	Vodácká tur.	Slalomový kanál Vír řeka Svratka	řeka Svitava Křetínská přehrada Punkevní jeskyně	řeka Svratka řeka Chrudimka řeka Sázava Velké Dářko
	Pěší turistika	ano	ano	ano
	Cykloturistika	ano	ano	ano
	Hipoturistika	ano	ano	ano
	Rekreace u vody	Domanínský, Skalský a Zuberský rybník, bazény Bystřice	Přehrada Křetínka, koupaliště V. Opatovice, akvapark Letovice, Červená zahrada Boskovice, Lázně Boskovice, akvapark Blansko, rybník Suchý	Velké Dářko, Pilská nádrž, rybník Řeka, rybník, Sykovec, rybník Medlov, akvapark Sportis Žďár
	Vinařství	-	-	-
	Pivovarnictví	Domanín, Doubravník	Černá Hora	Hlinsko
Zábava	Western	Šiklův mlýn Mitrovský dvůr	Wild West city	-
	Military	Šiklův mlýn Paint ball Bystřice	-	-
Kultura	Festivaly	ano	ano	ano
	Poutě	ano	ano	ano
	Historické slav.	ano	ano	ano
Speciální ocenění		EDEN	-	UNESCO
TOP charakteristika typů = konkurenční srovnání a výhody		památky/historie příroda/klid voda/aktivity	architektura/poznání jeskyně/adrenalin relax/odpočinek	příroda/čistota voda/zábava lid. kultura/poučení

Zdroj: Autor analýzy

Tabulka 6.2.: Ubytovací zařízení regionu ORP Bystřice

Umístění	Název	Specifikace	Počet lůžek
Bohuňov	Rodinný dům	ubytování v soukromí	9
Bolešín	Penzion U Šikulů	penzion	40
Bystřice nad Pernštejnem	Sporthotel	hotel	64
Bystřice nad Pernštejnem	Autokemp Na Kopci	Kemp + chatky	144
Bystřice nad Pernštejnem	Penzion Hotelovka	penzion	35
Bystřice nad Pernštejnem	Starý špitál	ubytování v soukromí	5
Bystřice nad Pernštejnem	Ubytování v soukromí	ubytování v soukromí	5
Bystřice nad Pernštejnem	Orlovna	ubytovna	
Bystřice nad Pernštejnem	Domov mládeže	ubytovna	100
Dalečín	Chalupa „U sjezdovky“	chalupa	15
Dalečín	Chata Dalečín	chata	16
Dalečín	Gama Group apartmány	ubytování v soukromí	16
Dalečín	Gama Group Vila	ubytování v soukromí	
Domanín	Borovinka	penzion	54
Domanín	Domanínský rybník	rekreační středisko	28
Domanín	Penzion Pod lipami	ubytování v soukromí	16
Domanínek	Zbyněk Matuška	ubytování v soukromí	4
Habří	Penzion U statkářky	penzion	20
Horní Rožínka	Penzion Opajda	penzion	25
Hluboké	roubenka Eliška	chalupa	6
Chlébské	Turistická ubytovna č. 30	turistická ubytovna	23
Chlum - Korouhvice	Rekreace na Vysočině	chalupa	10
Janovičky	Penzion Jezdeckého klubu	penzion	28
Karasín	Na hájence	penzion	20
Karasín	Apartmány Karasín	ubytování v soukromí	16
Kovářová	Privát Panorama	penzion	15
Lísek	Hotel Skalský dvůr ***	hotel	164
Lísek	Katalin	chalupa	8
Lísek	Chalupa U Houdků	chalupa	6
Lísek	Penzion Skalský mlýn	penzion	22
Lískovec	U Lukášků	ubytování v soukromí	8
Polom	Chalupa Polom	chalupa	5
Prosetín – Čtyři Dvory	Rekreační středisko Čtyři Dvory	rekreační středisko	39
Rovečné	U Lípy	penzion	35
Rozsochy	U Pazderů	ubytování v soukromí	20
Rozsochy	Ubytování v Rozsochách	ubytovna	6
Rožná	Slovácká chalupa	penzion	35
Strážek	Lesní penzion Podmitrov	penzion	100
Štěpánov n. Svratkou	Hodůnka	penzion	25
Štěpánov nad Svratkou	U Kotlánů	ubytování v soukromí	8
Ujčov	Penzion Zubr	penzion	61
Unčín	Chata Vysočina	Chalupa	18
Unčín	Penzion Horácko	penzion	33

Umístění	Název	Specifikace	Počet lůžek
Vír	U pramene Vírského vánku	penzion	12
Vír	Turistická ubytovna	turistická ubytovna	50
Vír	U Fialů	ubytování v soukromí	
Vír	U Hamříků	ubytování v soukromí	12
Vojtěchov	Hájovna Vojtěchov	chalupa	12
Zvole	Hotel Colorado Grand ***	hotel	85
Zvole	Kemp Šiklův mlýn	kemp + chatky	
Zvole	Penzion Colorado Grand **	penzion	135
Celkem			1 628

Zdroj: TIC Bystřice nad Pernštejnem., Návštěvnost Bystřicka 2006, 2010

Tabulka 6.3.: Vybraná gastrozařízení regionu ORP Bystřice

Umístění	Název	Typ	Teplá jídla	Otevřeno
Bystřice nad Pernštejnem	Hostinec Pod kaštany	hostinec		celoročně
Bystřice nad Pernštejnem	Pivnice Kozlovna	hostinec	ano	celoročně
Bystřice nad Pernštejnem	Pivnice Pod kostelem	hostinec		celoročně
Bystřice nad Pernštejnem	Pivnice U Musilů	hostinec		celoročně
Koroužné	Hostinec u Štarhů	hostinec		
Nyklovice	Hostinec U Novotných	hostinec		
Pivonice	Obecní restaurace	hostinec	ano	sezónně
Rovečné	Hostinec Na růžku	hostinec		
Rovečné	Hostinec Na růžku	hostinec		
Rovné	Motorest Oáza	hostinec	ano	celoročně
Rozsochy	Pohostinství U Střešňáků	hostinec		
Strážek	Hostinec Na špici	hostinec		
Věchnov	Pohostinství U Pekařů	hostinec		
Vír	Hospůdka U Strejčka	hostinec		
Vír	Restaurace Na Hrdé Vsi	hostinec	ano	celoročně
Zvole	Hospůdka na návsi	hostinec		
Bystřice nad Pernštejnem	Franqueza Café	kavárna		celoročně
Domanín	Domanínský rybník	občerstvení		sezónně
Chlum	Občerstvení u tety Áji	občerstvení		sezónně
Karasín	Rozhledna	občerstvení		
Bystřice nad Pernštejnem	Club	restaurace	ano	celoročně
Bystřice nad Pernštejnem	Harenda	restaurace	ano	celoročně
Bystřice nad Pernštejnem	Hotelovka	restaurace	ano	celoročně
Bystřice nad Pernštejnem	Pizzerie Di Pietro	restaurace	ano	celoročně
Bystřice nad Pernštejnem	Restaurace vinárna Rozhledna	restaurace	ano	celoročně
Dalečín	DITTA Bar	restaurace	ano	celoročně
Domanín	Borovinka	restaurace	ano	o víkendech celor.
Drahonín	Šafránkův mlýn	restaurace	ano	v letní sezóně
Lísek	Skalský dvůr	restaurace	ano	celoročně
Mitrov	Lesní penzion Podmitrov	restaurace	ano	sezónně
Mitrov	Steaková restaurace	restaurace	ano	celoročně

Umístění	Název	Typ	Teplá jídla	Otevřeno
	Mitrovský dvůr			
Rovečné	Pension U lípy	restaurace	ano	celoročně
Rožná	Restaurace Peklo	restaurace	ano	celoročně
Rožná	Slovácká chalupa	restaurace	ano	celoročně
Strážek	Restaurace Chudobka	restaurace	ano	
Štěpánov	Penzion Hodůnka	restaurace	ano	celoročně
Ujčov	Penzion Zubr	restaurace	ano	celoročně
Unčín	Penzion Horácko	restaurace	ano	celoročně
Vír	Hospoda Na Pískovně	restaurace	ano	
Vojtěchov	Lesní zátiší	restaurace	ano	
Zvole	Šiklův mlýn	restaurace	ano	sezónně

Zdroj: TIC Bystřice nad Pernštejnem, Návštěvnost Bystřicka 2006, 2010

Tabulka 6.4.: Vybraná sportovní a zábavní zařízení regionu ORP Bystřice

Umístění	Název	Specifikace	Kategorie
Bystřice nad Pernštejnem	Areál sportu AKcentrum	lanové centrum, čtyřkolky	adrenalin
Štěpánov nad Svratkou	Štěpánovská skála	horolezectví	adrenalin
Vír	Ledová stěna Vír/Lezecký park	horolezectví	adrenalin
Domanín	Lanový parčík Domanín	lanové centrum	adrenalin
Bystřice nad Pernštejnem	Jízdárna EDEN	jízda na koních, hipoturistika	koně
Dalečín	Jezdecká stanice Dalečín	agroturistika, hipoturistika	koně
Dolní Rožínka	Zámecký statek	jízda na koních, hipoturistika	koně
Horní Rozsíčka	Stanice Sedlářství	jízda na koních, hipoturistika	koně
Horní Rožínka	JK Statek Doubravka	jízda na koních, hipoturistika	koně
Janovičky	Jezdecký klub Janovičky	agroturistika, hipoturistika	koně
Sejřek	Farma Mansberk	jízda na koních, hipoturistika	koně
Smrček	Ranč „S“	jízda na koních, hipoturistika	koně
Vrtěžíř		jízda na koních, hipoturistika	koně
Zvole	Ranch „U“	jízda na koních, hipoturistika	koně
Bystřice nad Pernštejnem	Koupaliště v Bystřici	koupaliště	koupání
Bystřice nad Pernštejnem	Krytý bazén v Bystřici	bazén	koupání
Domanín	Domanínský rybník	přírodní nádrž	koupání
Lísek	Krytý bazén Skalský dvůr	bazén	koupání
Lísek	Skalský rybník	přírodní nádrž	koupání
Rožná	Koupaliště Rožná	bazén	koupání
Strážek	Rybník Meziboří	přírodní nádrž	koupání
Bystřice nad Pernštejnem	Lyžařský vlek Pod Horou	lyžařský areál	lyže
Dalečín	Ski Dalečín	lyžařský areál	lyže
Karasín	Ski areál Karasín	lyžařský areál	lyže
Kovářová	Lyžařský vlek „Na Kovářové“	sjezdovka	lyže
Věžná	Lyžařský vlek Věžná	lyžařský areál	lyže
Bystřice nad Pernštejnem	4MAX fitnes	posilovna	posilovna
Dalečín	Park volného času	víceúčelové hřiště	relax
Domanín	Borovinka	sportovní a rekreační areál	relax

Bystřice nad Pernštejnem	Atletický stadion Tom. Dvořáka	stadion	sport
Domanín	Fotbalové hřiště a basketbal	hřiště s umělým povrchem	sport
Vír	Vagón bowling	bowling	sport
Bystřice nad Pernštejnem	Areál sportu a kultury	multisportovní hala	sport
Kozlov	tenisové kurty	tenis	tenis
Lísek	Tenisové kurty Skalský dvůr	tenis	tenis
Rozsochy	Tenisové kurty u sokolovny	tenis	tenis
Vír	Slalomová dráha Vír	vodácký kanál	voda
Mitrov	Mitrovský dvůr	western, trhy, zábava	zábava
Zvole	Šiklův mlýn	zábavní park	zábava

Zdroj: TIC Bystřice nad Pernštejnem, Návštěvnost Bystřicka 2006, 2010

Tabulka 6.5.: Starší databáze strategických plánů měst, obcí a regionů

Nositel	Sektor	Záměr	Zařazení
Mikroregion	veřejný	Rozšíření turistického ruchu zbudováním cyklotrasy mezi obcemi Zubří-Divišov-Rovné-Rozsochy	Infrastruktura cestovního ruchu
Motorest Oáza	soukromý	Vybudování ubytovacích jednotek v budově stávajícího Motorestu v Rovném	Infrastruktura cestovního ruchu
Rozsochy	veřejný	Přírodní koupaliště v obci Rozsochy	Infrastruktura cestovního ruchu
Rožná	veřejný/soukromý	Skanzen těžby uranové rudy na Bystřicku	Zachování dědictví
Skorotice-Chlébské	veřejný	Napojení naučné stezky okolo Svratky z Víru až na hranice kraje ke hradu Pernštejn, popř. směrem na zámek Lysice a městečko Lomnice u Tišnova.	Infrastruktura cestovního ruchu
Skupina obcí	veřejný	Sportoviště na Kočího kopci, motokros - cyklokros, s napojením na cyklostezku Bystré-Vír-Dalečín	Infrastruktura cestovního ruchu
Skupina obcí	veřejný	Cyklostezka: Bystré - Kočí kopec - Sulkovec - Polom - Korouhvice - Vír - hráz přehrady - pravobřežka přehrady - Dalečín - Jimramov	Infrastruktura cestovního ruchu
Skupina obcí	veřejný/soukromý	LP Podmitrov - vybudování autokempu, prostoru pro stanování a agroturistiku, přirozeného koupaliště a rozšíření činnosti o rybolov, vybudování lyžařského vleku.	Infrastruktura a služby cestovního ruchu
Skupina obcí	veřejný	Vybudování cyklotras a cyklostezek navazující na LP Podmitrov	Infrastruktura cestovního ruchu
Ubušínek	veřejný	Sportovně-rekreační areál	Infrastruktura cestovního

Nositel	Sektor	Záměr	Zařazení
			ruchu
Ubušínek	veřejný	Rekonstrukce infrastruktury v památkové zóně lidové architektury	Infrastruktura cestovního ruchu
Věžná	veřejný	1. rekonstrukce cest, 2. stavba cyklostezek, 3. vybudování dět. hřiště	Infrastruktura cestovního ruchu

Zdroj: Národní síť Zdravých měst ČR, 2000

Tabulka 6.6.: Zásobník projektů obcí ORP Bystřice a Mikroregionu Bystřicko

Nositel akce	Sektor	Záměr	Zařazení
Město Bystřice n. P.	veřejný	Cyklostezka podél silnice I/19 od odbočky na Domanínský rybník po odbočku na Skalský dvůr	Pěší a cyklistická doprava
Město Bystřice n. P.	veřejný	Cyklostezka podél trati ČD	Pěší a cyklistická doprava
Město Bystřice n. P.	veřejný	Cyklostezka Domanínek - Domanín	Pěší a cyklistická doprava
Město Bystřice n. P.	veřejný	Podjezd silnice I/19 Domanínek – Na Pile	Pěší a cyklistická doprava
Město Bystřice n. P.	veřejný	Komunikace pro pěší Rácová	Pěší a cyklistická doprava
Město Bystřice n. P.	veřejný	Komunikace pro pěší Aueršperk - Jitřenka	Pěší a cyklistická doprava
Město Bystřice n. P.	veřejný	Výstavba provozního zázemí pro Eden centre s.r.o.	Podpora drobných a malých podniků
Město Bystřice n. P.	veřejný	Pořízení mobilní kryté jízdárny při Centru zelených vědomostí	Podpora drobných a malých podniků
Město Bystřice n. P.	veřejný	Revitalizace Hory včetně hvězdárny	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
Město Bystřice n. P.	veřejný	Středověká vesnice na Zubštejně	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
Město Bystřice n. P.	veřejný	Pyšolec – naučná stezka	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
Město Bystřice n. P.	veřejný	Vláček Bystřičáček	Rozvoj služeb cestovního ruchu
Eden s.r.o.	soukromý	Hipocentrum EDEN	Podpora drobných a malých podniků
INTERSKI CZ s.r.o.	soukromý	Doplňková infrastruktura Skiareálu Dalečín	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
INTERSKI CZ s.r.o.	soukromý	Modernizace přepravních zařízení Skiareálu Dalečín	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
Mikroregion	veřejný	Naučná stezka „Na hradě světla už	Rozvoj infrastruktury

Nositel akce	Sektor	Záměr	Zařazení
Bystřicko		nehoří...“	cestovního ruchu
Mikroregion Pernštejn	veřejný	Oprava informačních tabulí po mikroregionu	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
Mikroregion Pernštejn	veřejný	Vybavení TIC	Rozvoj služeb cestovního ruchu
Milasín	veřejný	Rozhledna	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
Nedvědice	veřejný	Po naučných stezkách na hrad Pernštejn - III. etapa	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
Prosetín	veřejný	Nízkokapacitní ubytovací zařízení	Modernizace ubytovacích zařízení
Štěpánov n. S.	veřejný	Cyklostezky podél Svratky	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
Štěpánov n. S.	veřejný	Rozhledna	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
Vír	veřejný	Naučná stezka na Pyšolec	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu

Zdroj: MěÚ Bystřice nad Pernštejnem a Mikroregion Bystřicko, 2014

Tabulka 6.7.: Investice obcí ORP Bystřice do cestovního

Obec	Roční příspěvek na aktivity cestovní ruchu (Kč)	Obec	Roční příspěvek na aktivity cestovní ruchu
Blažkov	0,00	Rozsochy	80 000,00 Kč
Bohuňov	0,00	Rožná	120 000,00 Kč
Bukov	0,00	Sejřek	0,00 Kč
Bystřice n. Pern.	722 000,00	Skorotice	0,00 Kč
Bystřice – infocent.	1 000 000,00	Strachujov	0,00 Kč
Býšovec	0,00	Strážek	0,00 Kč
Dalečín	10 000,00	Střítež	15 000,00 Kč
Dolní Rožínka	15 000,00	Sulkovec	0,00 Kč
Horní Rožínka	40 000,00	Štěpánov nad Svrat.	112 000,00 Kč
Chlum-Korouhvice	0,00	Ubušínek	0,00 Kč
Koroužné	40 000,00	Ujčov	7 000,00 Kč
Lísek	0,00	Unčín	1 000,00 Kč
Milasín	0,00	Věchnov	5 500,00 Kč
Moravecké Pavlovice	0,00	Velké Janovice	3 000,00 Kč

Obec	Roční příspěvek na aktivity cestovní ruchu (Kč)	Obec	Roční příspěvek na aktivity cestovní ruchu
Nyklovice	0,00	Velké Tresné	0,00 Kč
Písečné	0,00	Věstín	0,00 Kč
Prosetín	30 000,00	Věžná	0,00 Kč
Radkov	0,00	Vír	175 000,00 Kč
Rodkov	0,00	Zvole	0,00 Kč
Rovečné	4 000,00	Ždánice	0,00 Kč
Celkem ORP Bystřice			**2 422 500,00 Kč**

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, ruchu, Rozpočet Obce: www.rozpocetobce.cz, rozpočty obcí, místní šetření

Grafy

Graf 6.1.: Kategorie návštěv

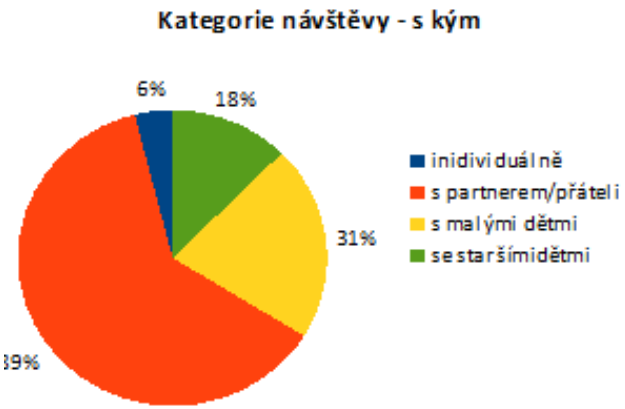

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.2.: Délka pobytu v regionu

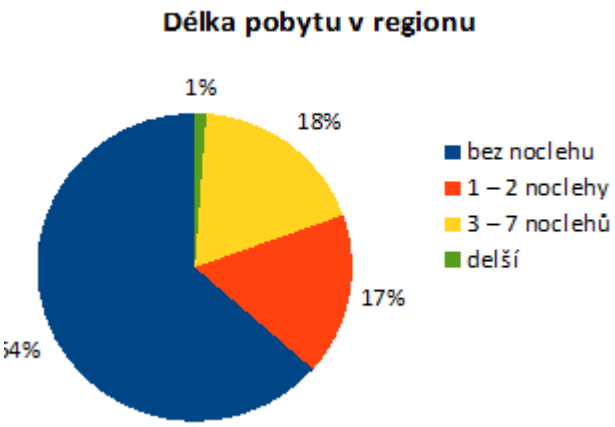

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.3.: Délka pobytu ubytovaných

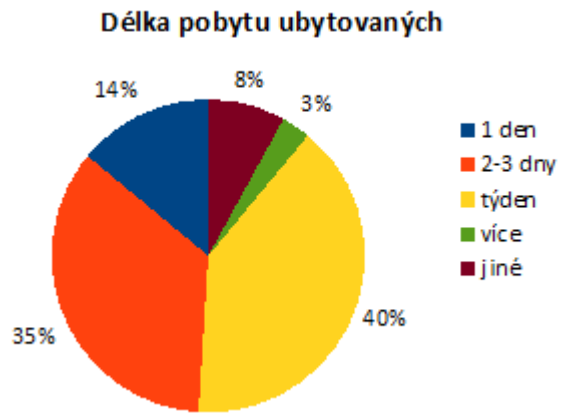

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.4.: Návštěvníci dle bydliště

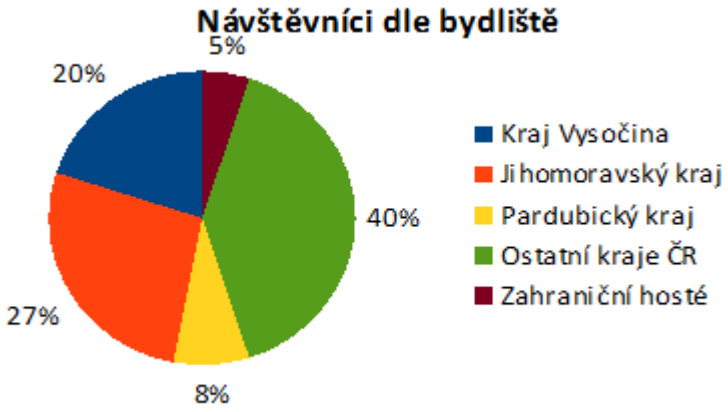

Zdroj: Návštěvnost Bystřicka, 2006, 2010

Graf 6.5.: Návštěvníci dle vzdálenosti od bydliště

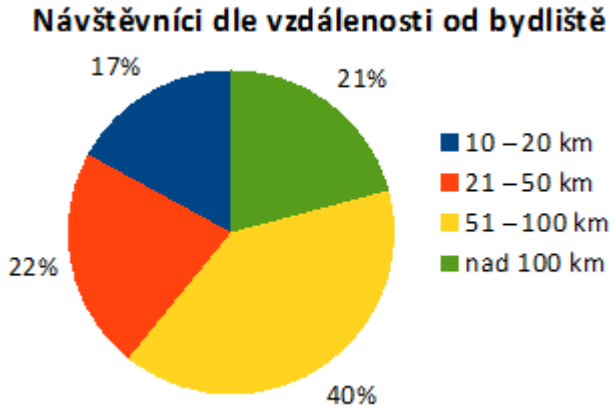

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.6.: Počet hostů v kraji Vysočina

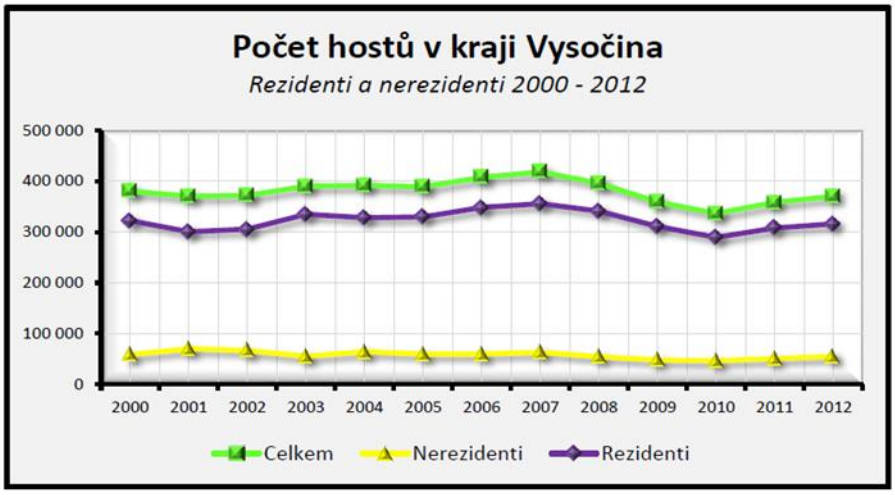

Zdroj: Vysočina Tourism, ČSÚ, 2012

Graf 6.7.: Země původu zahraničních návštěvníků

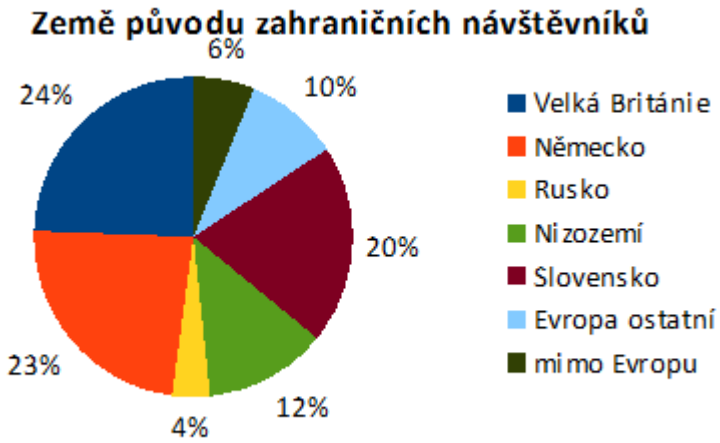

Zdroj: TIC Bystřice nad Pernštejnem, 2013

Graf 6.8.: Služby TIC Bystřice dle rezidentů

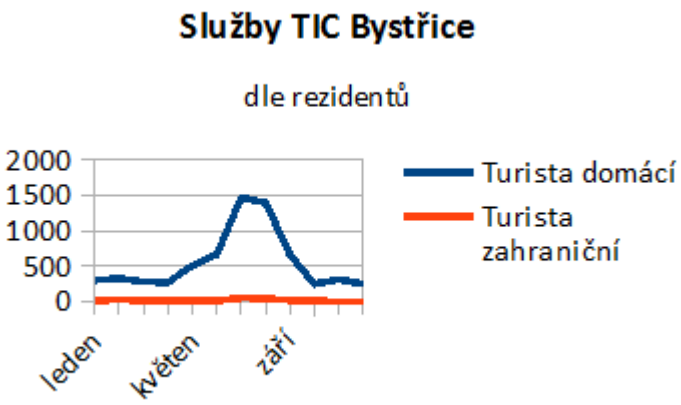

Zdroj: TIC Bystřice nad Pernštejnem, 2013

Graf 6.9.: Služby TIC Bystřice dle měsíců v roce

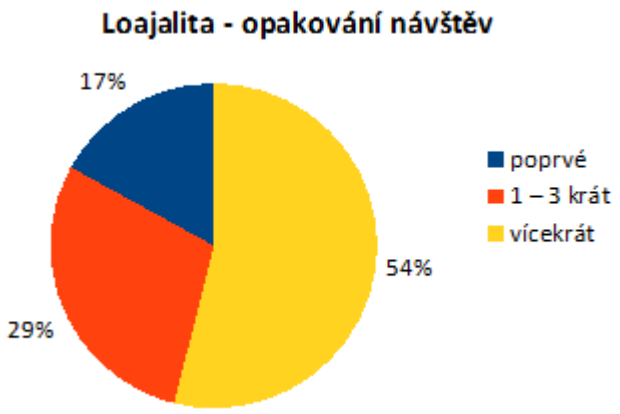

Zdroj: TIC Bystřice nad Pernštejnem, 2013

Graf 6.10.: Loajalita – opakování návštěv

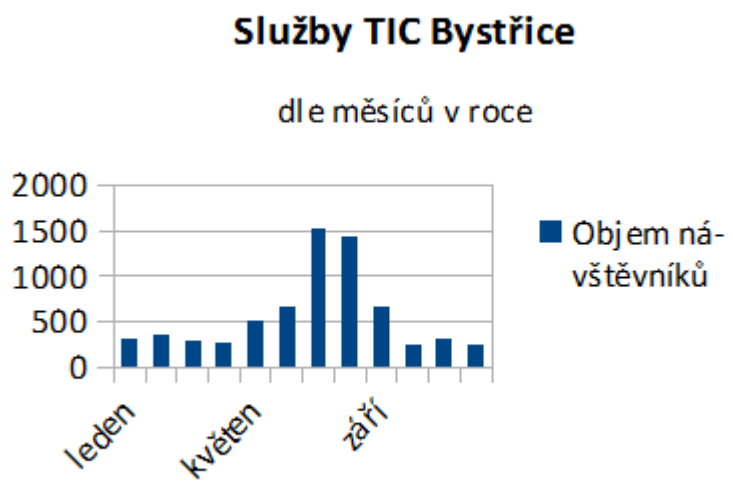

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.11.: Impuls k návštěvě

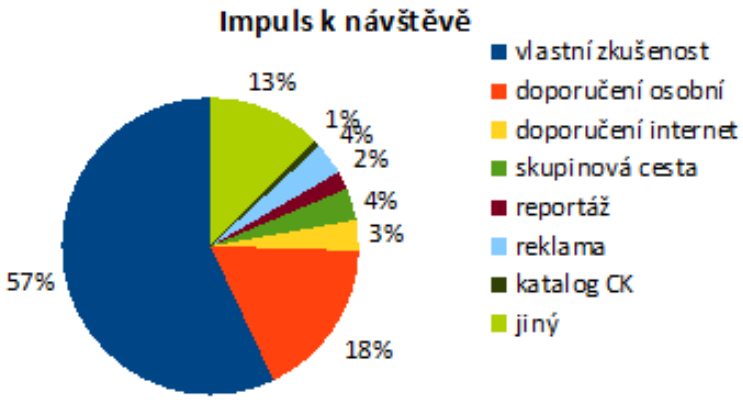

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.12.: Vliv reklamy

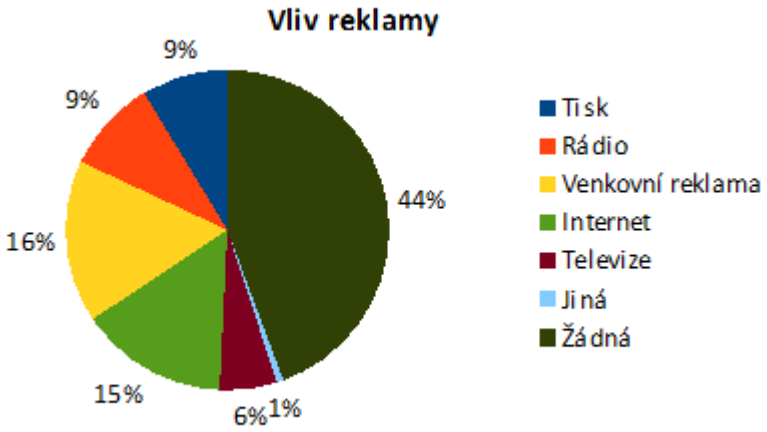

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.13.: Poptávané služby TIC Bystřice

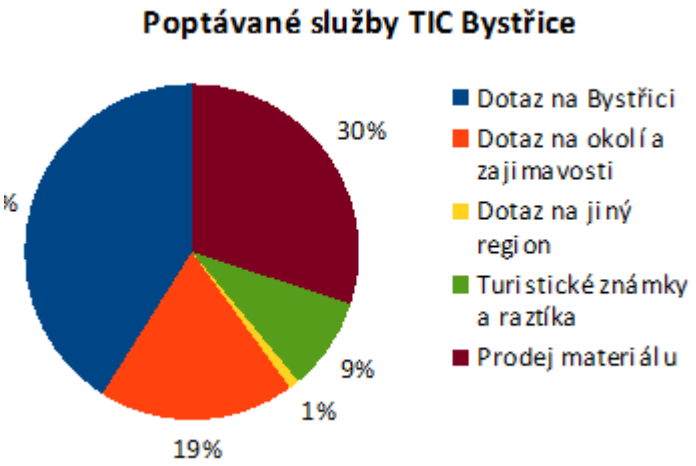

Zdroj: TIC Bystřice nad Pernštejnem, 2013

Graf 6.14.: Důvod návštěvy regionu

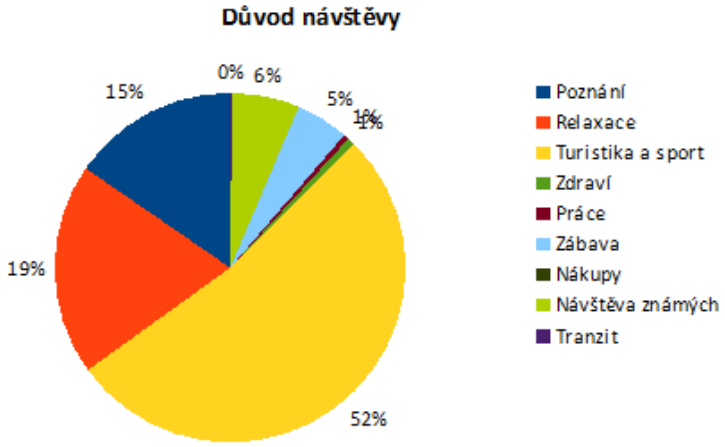

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.15.: Preferované aktivity v regionu

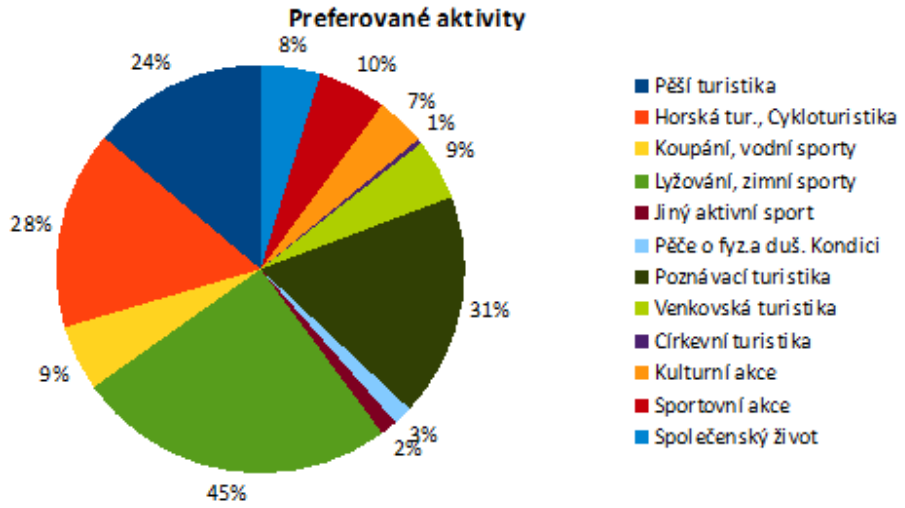

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.16.: Ubytování -vývoj za 3 roky

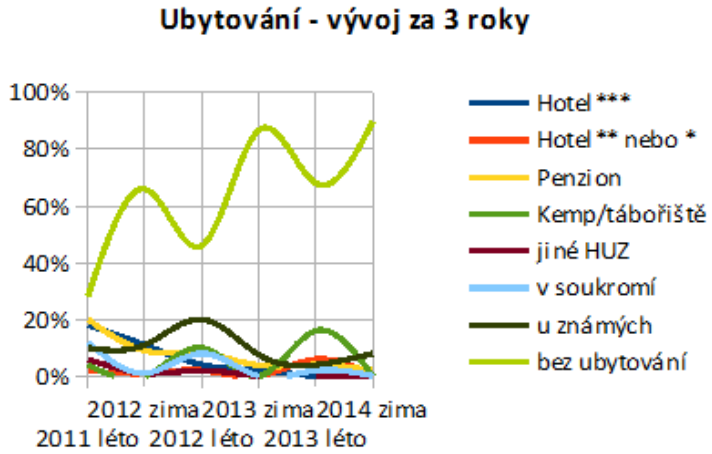

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.17.: Stravování - využití

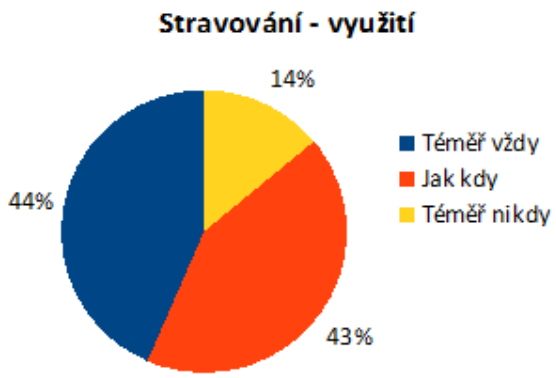

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.18.: Stravování – úroveň služeb

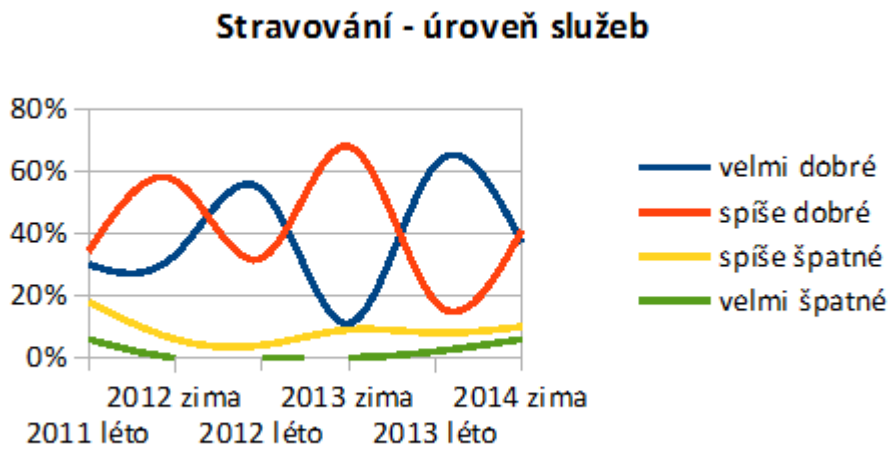

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.19.: Denní útrata v regionu

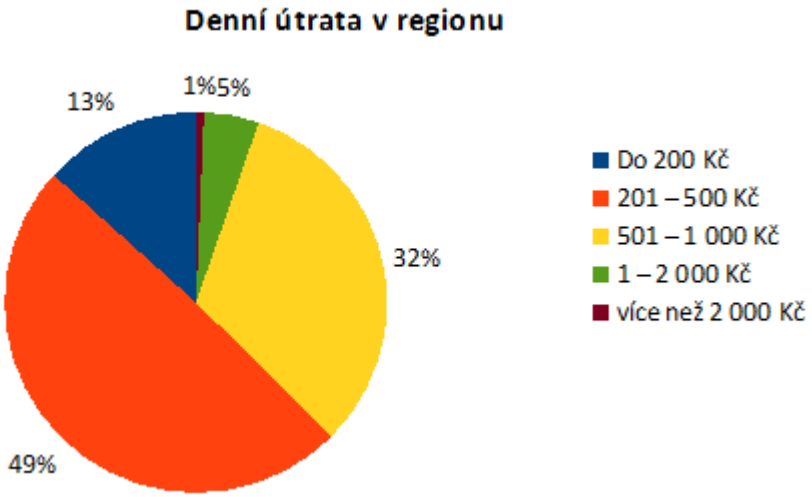

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů CzechTourism, 2013

Graf 6.20.: Přínosy cestovního ruchu

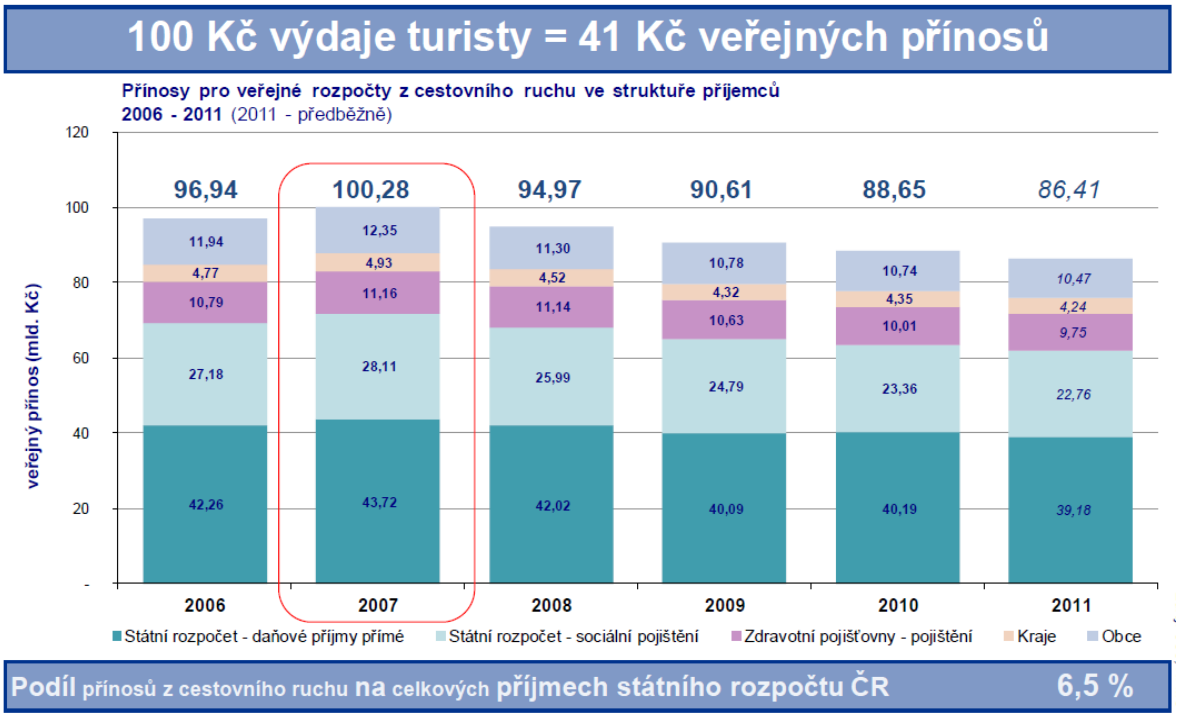

Zdroj: KPMG Česká republika, březen 2013

Graf 6.21.: Výdaje krajů a obcí na podporu CR

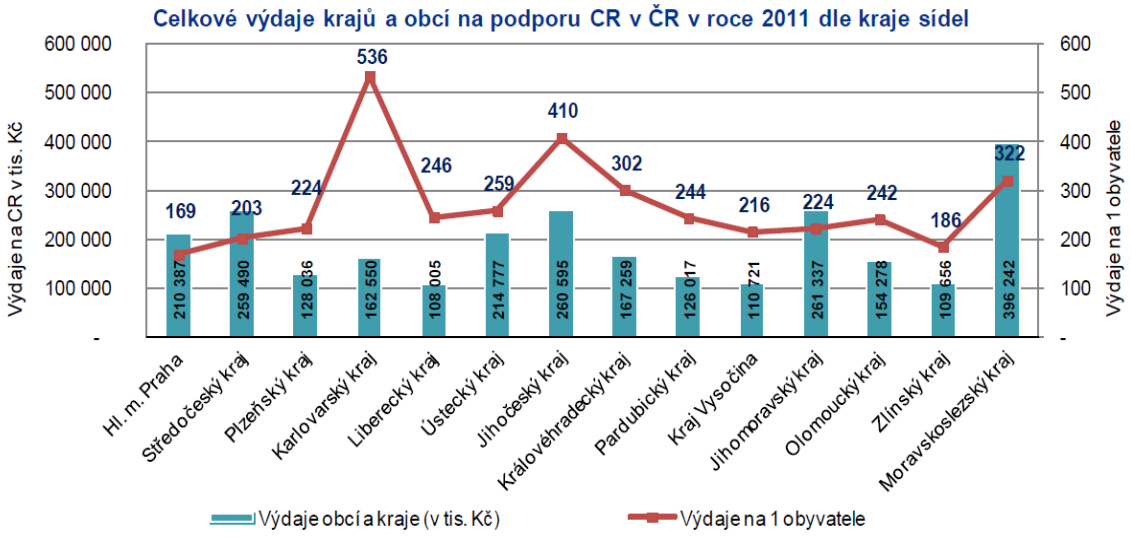

Zdroj: KPMG Česká republika, březen 2013

Graf 6.22.: Přínos CR do krajů

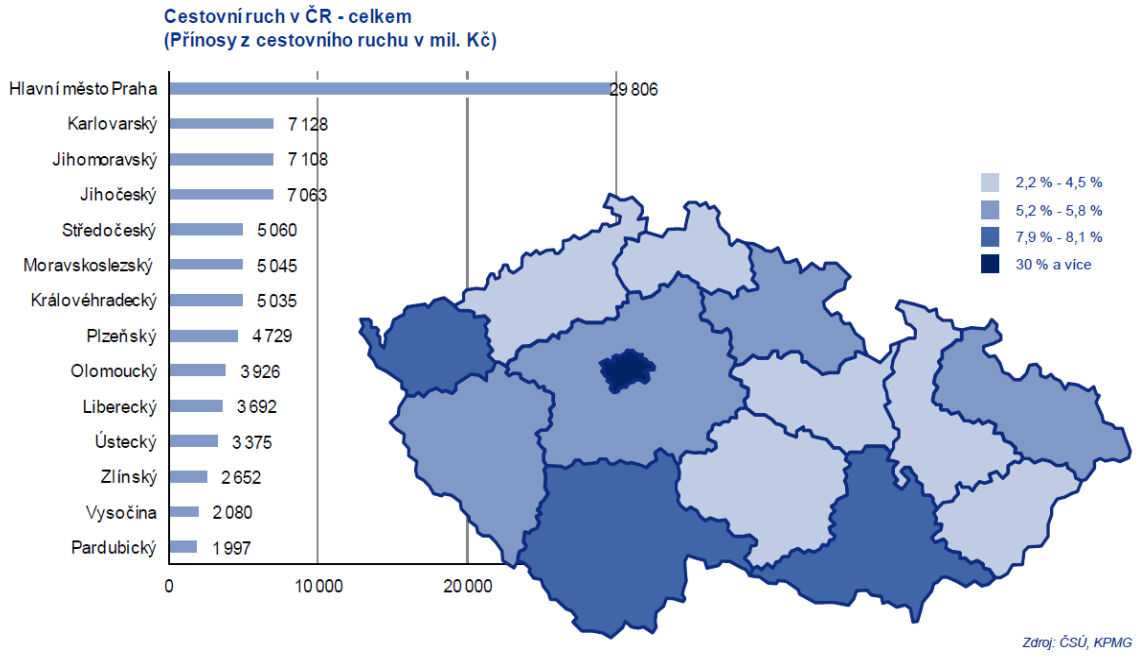

Zdroj: KPMG Česká republika, březen 2013

Mapy

Mapa 6.1.: Turistické regiony České republiky

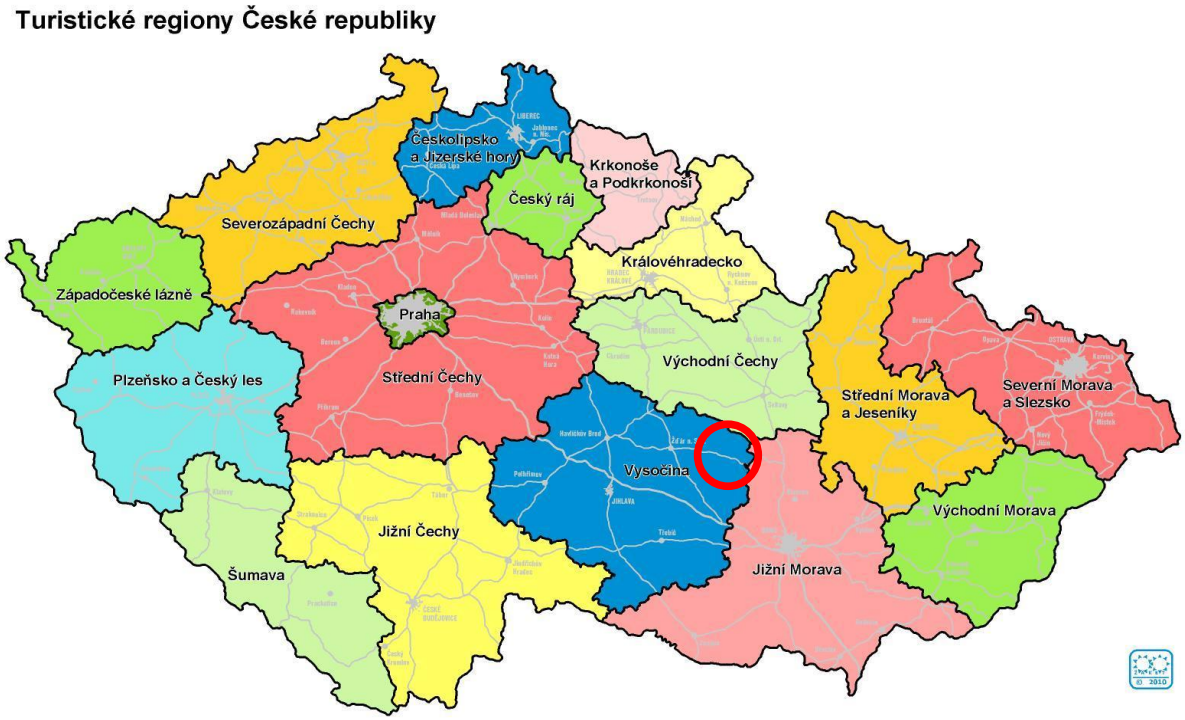

Zdroj: CzechTourism

Mapa 6.2.: Turistické oblasti České republiky

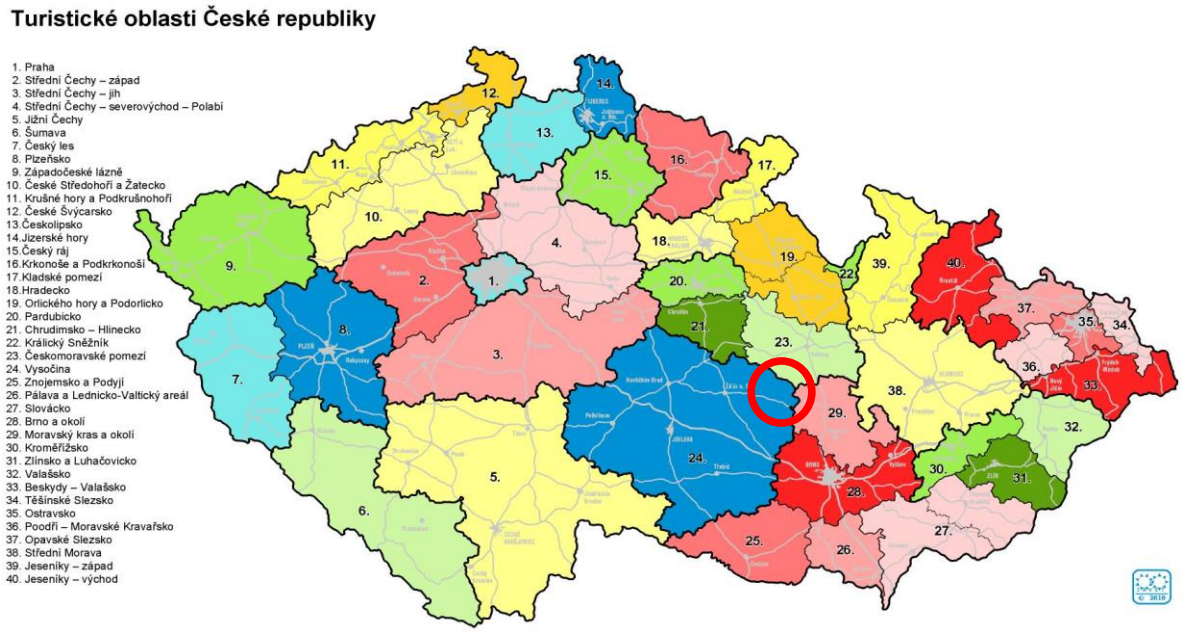

Zdroj: CzechTourism

Mapa 6.3.: Hlavní oblasti a centra víkendové a pobytové rekreace a cestovního ruchu

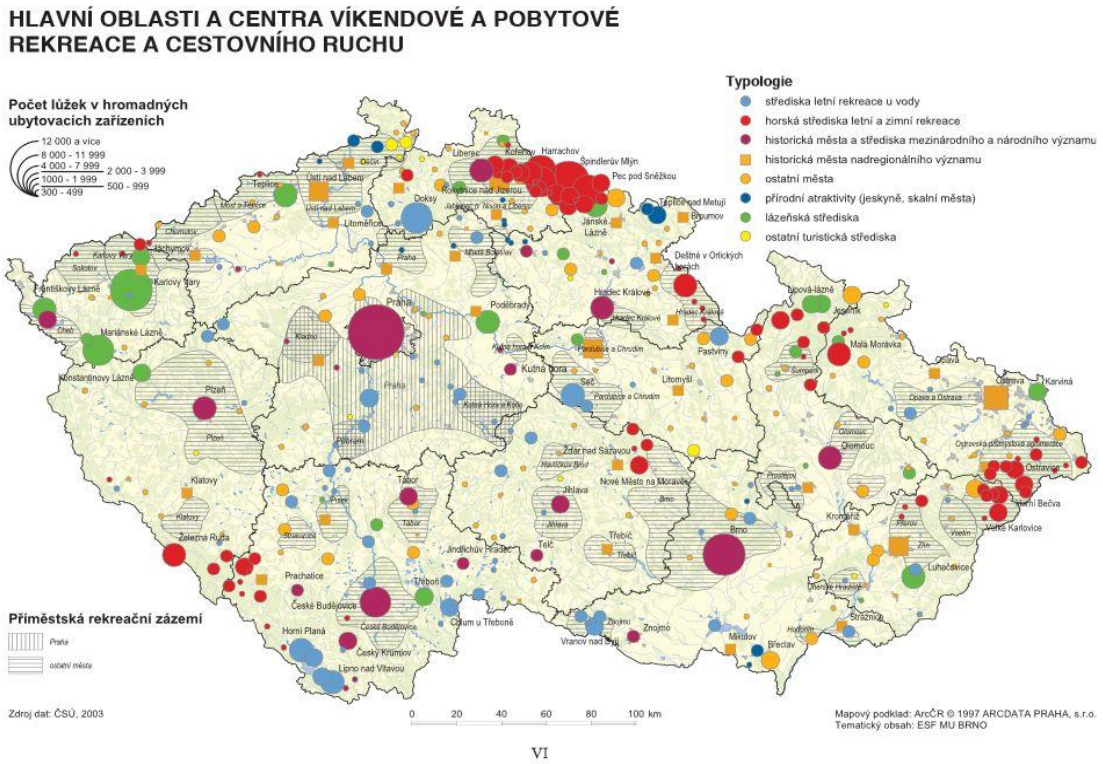

Zdroj: Atlas cestovního ruchu, 2006

Mapa 6.4.: Potenciál regionu ORP Bystřice pro cestovní ruch

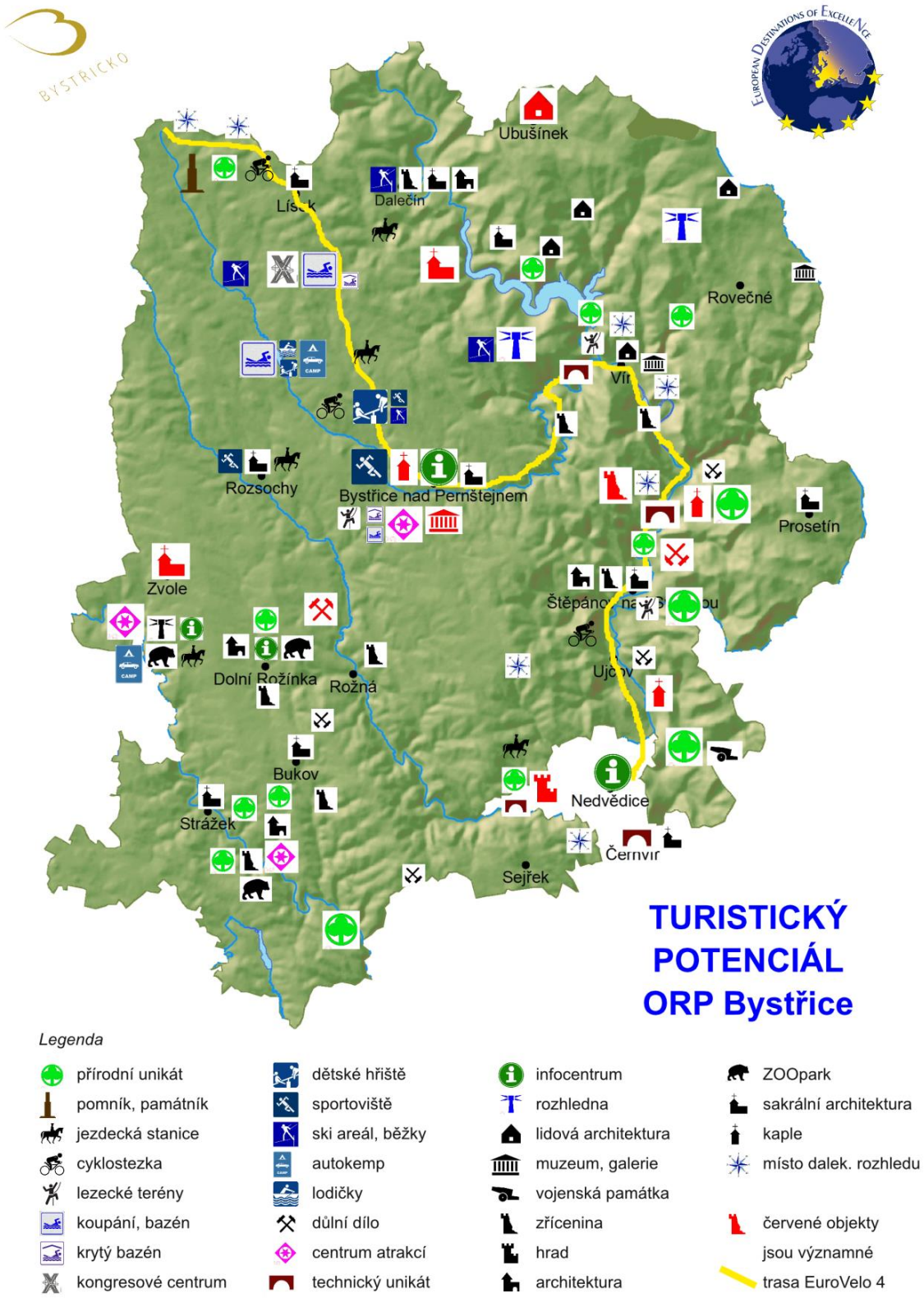

Zdroj: CENIA, DIBAVOD, autor analýzy

Mapa 6.5.: CHKO Žďárské vrchy

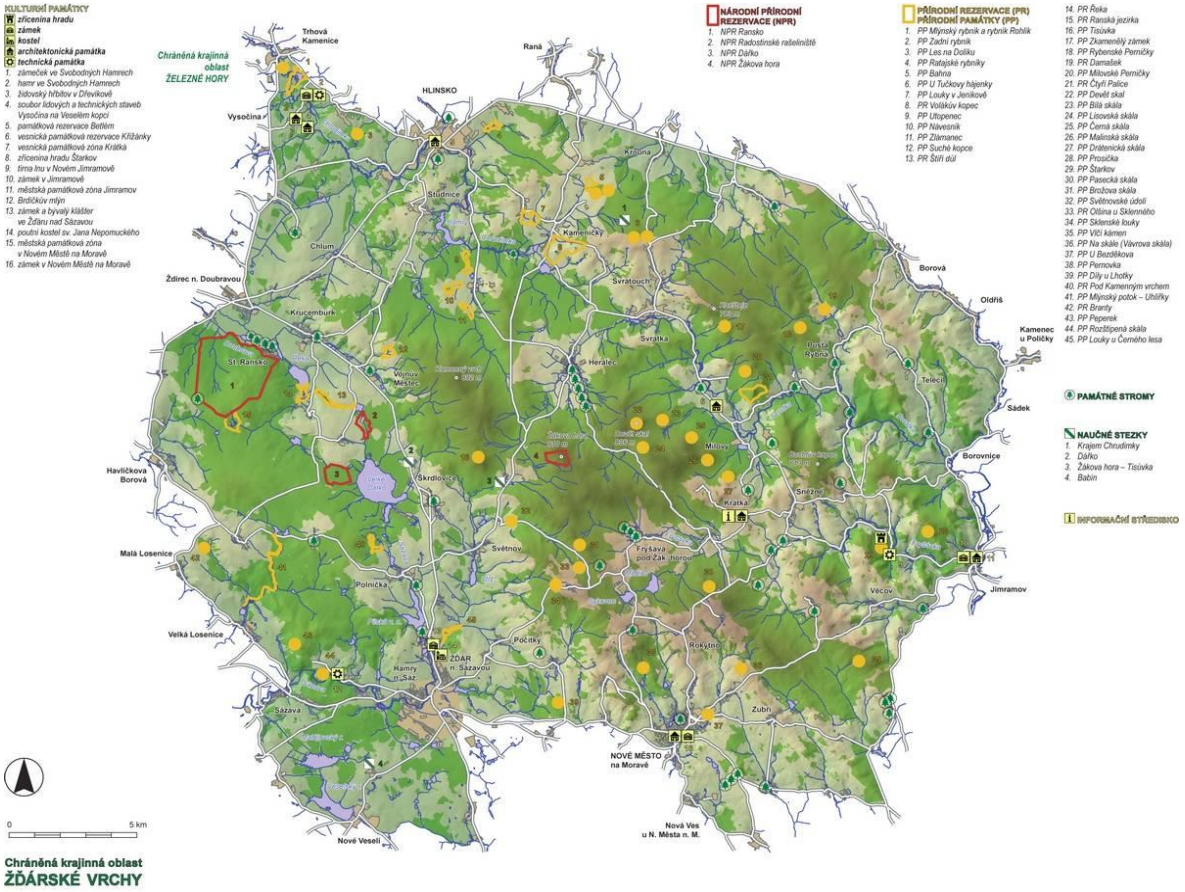

Zdroj: AOPK ČR, CHKO Žďárské vrchy

Mapa 6.6.: CHKO Moravský kras

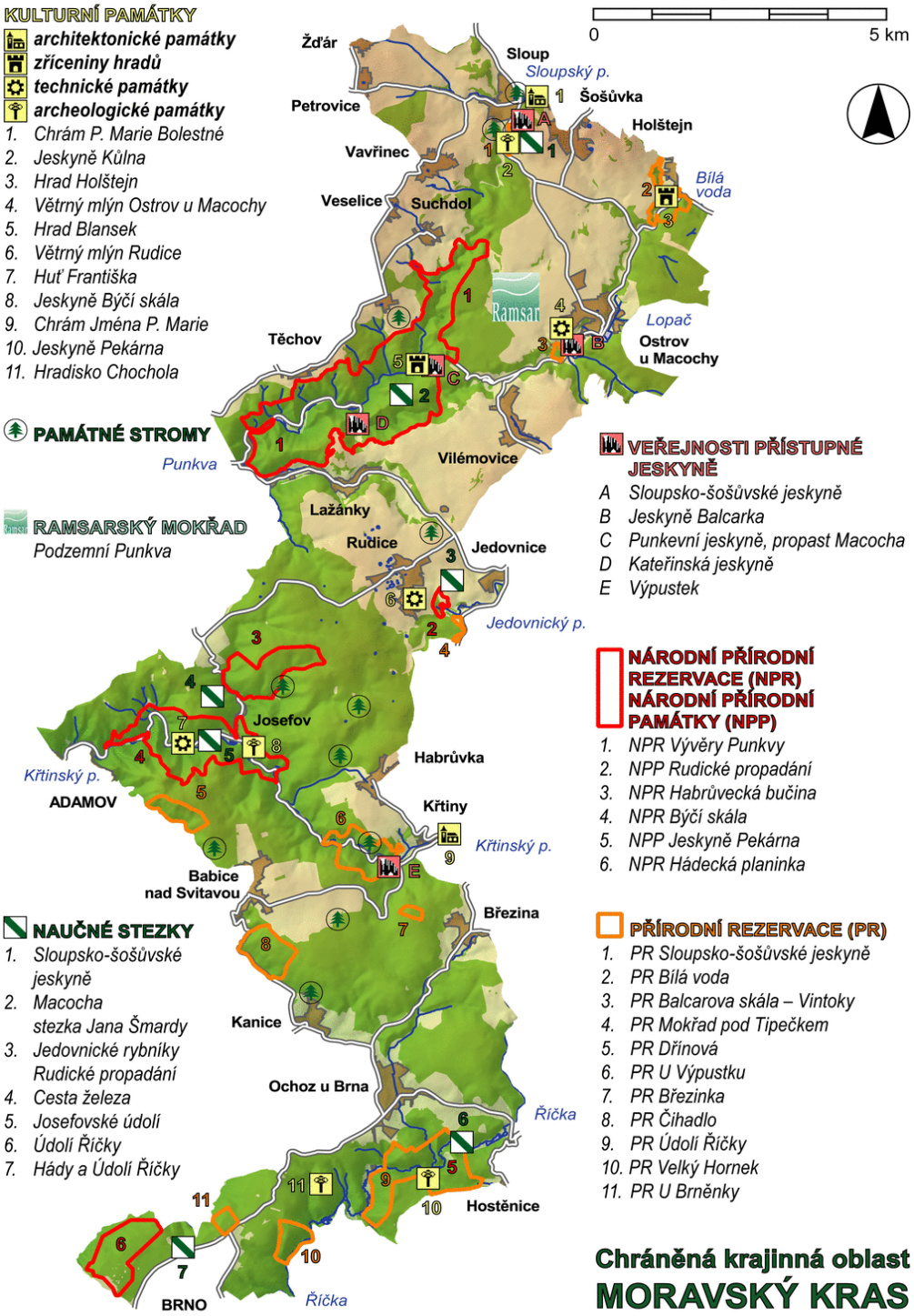

Zdroj: AOPK ČR, Moravský kras

Mapa 6.7.: Potenciál Kraje Vysočina pro cestovní ruch

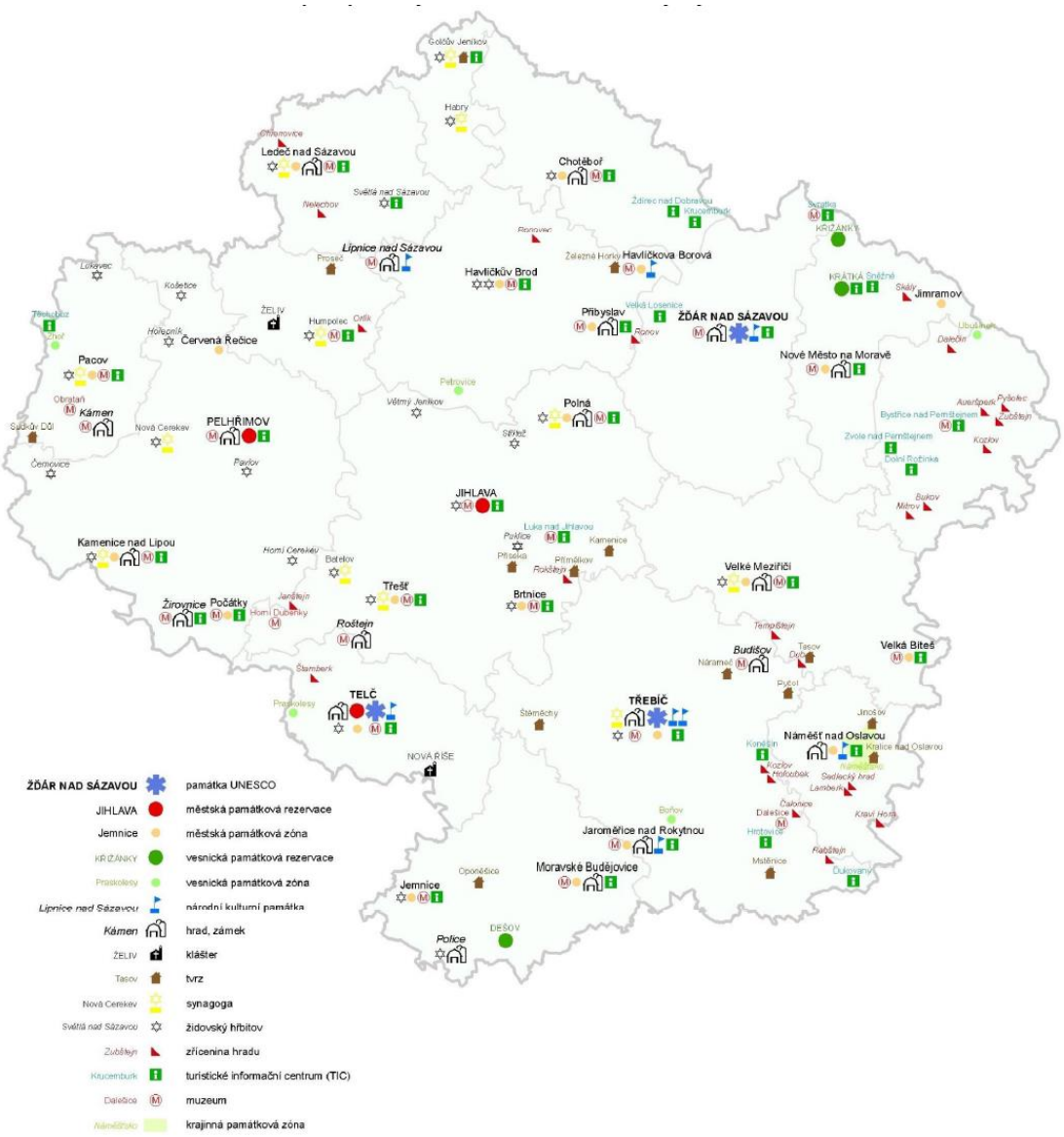

Zdroj: Profil Kraje Vysočina 2006-2013, KrÚ Kraje Vysočina

Mapa 6.8.: Mikroregion Bystřicko

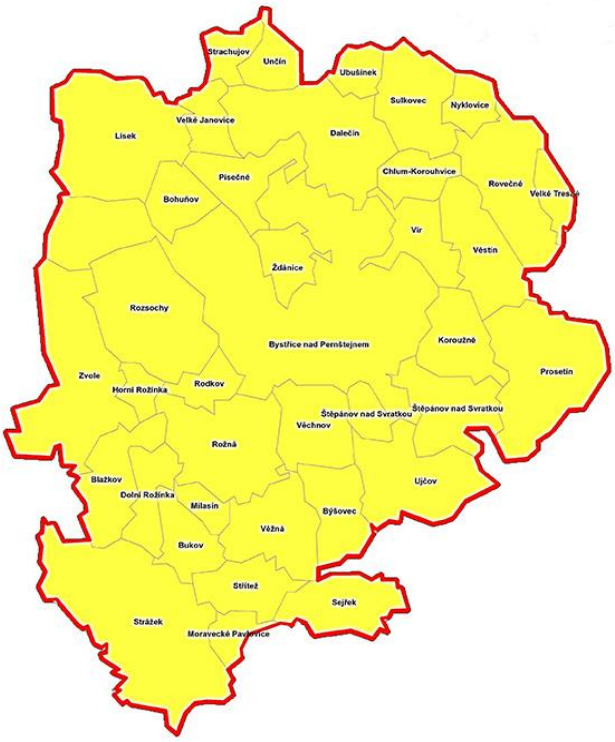

Zdroj: Mikroregion Bystřicko, www.bystricko.cz

Mapa 6.9.: MAS Zubří země

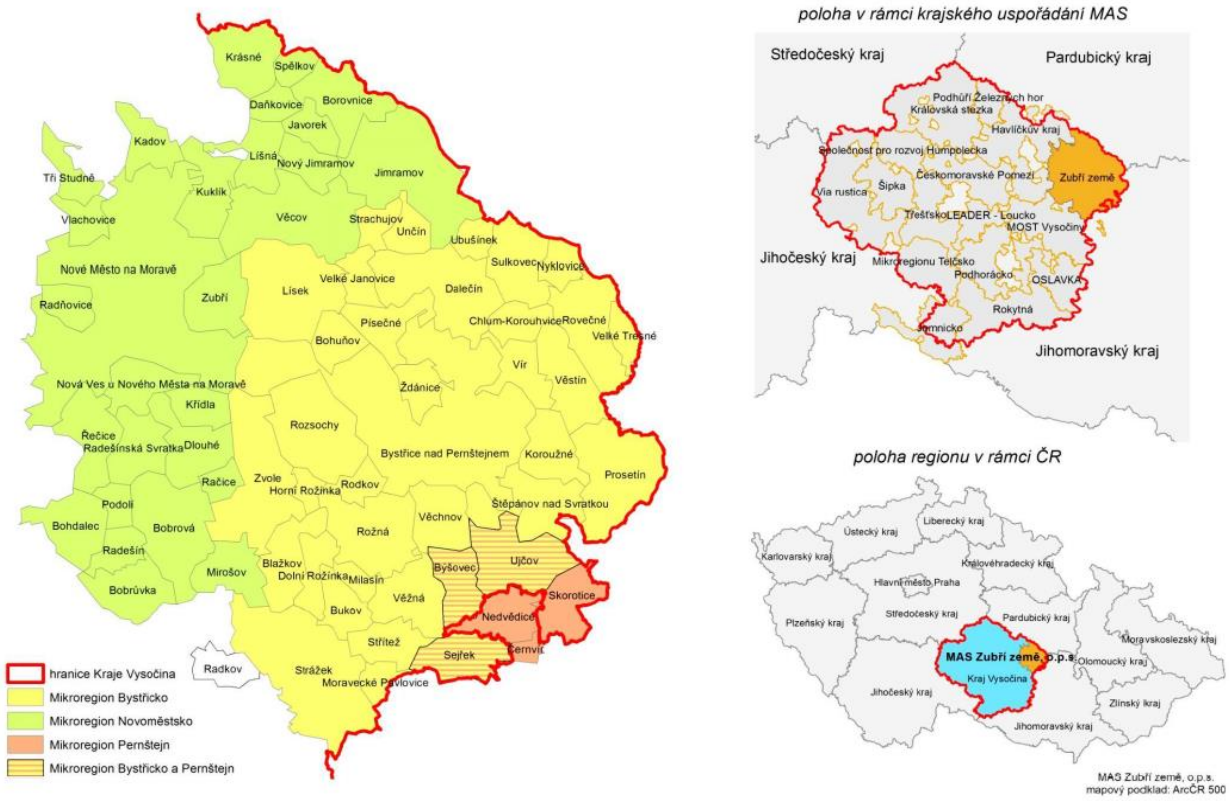

Zdroj: Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Zubří země pro období 2014 – 2020

Mapa 6.10.: ORP Bystřice nad Pernštejnem

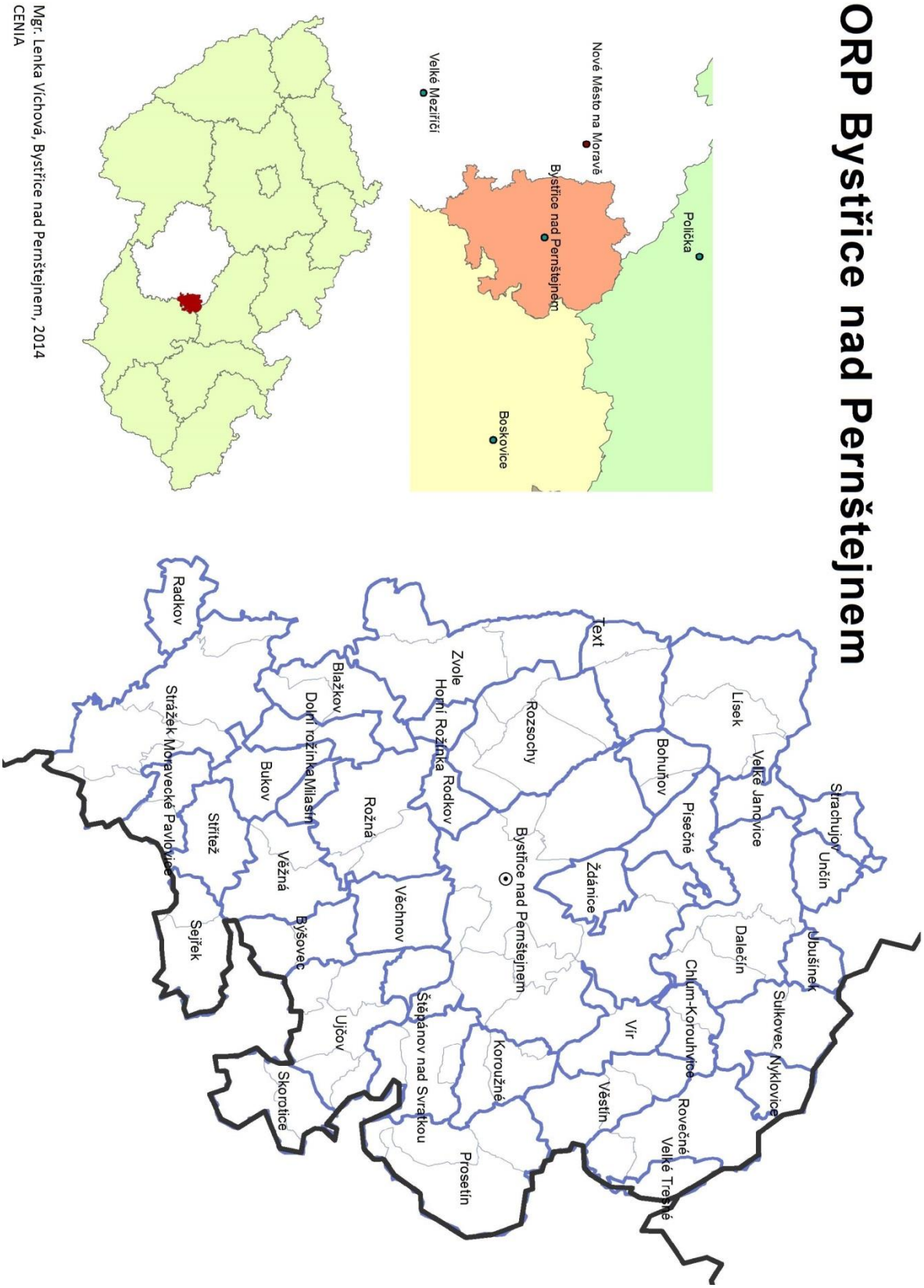

Zdroj: CENIA, Mgr. Lenka Víchová

7. Závěr, kontakty

Strategie pro SO ORP Bystřice nad Pernštejnem byla zpracovávána v období listopad 2013 – květen 2015. Strategie obsahuje podrobnou analytickou část mapující území a návrhovou část obsahující hlavní cíle pro oblast školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu. Smluvním partnerem tohoto projektu bylo se Svazem měst a obcí město Bystřice nad Pernštejnem. Hlavním nositelem projektu se do budoucna stane Mikroregion Bystřicko, který bude sledovat naplňování jednotlivých cílů. Hlavní oblasti, které se budou řešit jsou úspora finančních prostředků a nabídka volnočasových aktivit a dalšího vzdělávání pro oblast školství, komunitní plánování, rozšíření informovanosti a rozšíření nabídky sociálního poradenství v oblasti sociální služeb, řešení nakládání s BRKO, rozšíření počtu sběrných dvorů a rozšíření osvěty a informovanosti v oblasti odpadového hospodářství a vznik destinační agentury v oblasti cestovního ruchu.

Koordinátor meziobecní spolupráce
Mgr. Pavel Pichler
pavel@eceat.cz

Pracovník pro analýzy a strategie
Mgr. Lenka Víchová
LenkaVichova@email.cz

Pracovník pro analýzy a strategie
Mgr. Veronika Palečková
v.paleckova@centrum.cz

Tematický expert pro oblast cestovního ruchu
Mgr. Vladimír Vecheta
vvecheta@gmail.com

Asistentka týmu
Ing. Jarmila Zemanová
zubri.zeme@centrum.cz

Město Bystřice nad Pernštejnem
Příční 405
593 01 Bystřice nad Pernštejnem
tel.: 566 590 311

Mikroregion Bystřicko
Příční 405
593 01 Bystřice nad Pernštejnem
tel.: 566 590 399

8. Přílohy

8.1. Seznam tabulek

Tab. 1.1.: Základní informace o strategii ... 7
Tab. 1.2.: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí ... 8
Tab. 1.3.: Relevantní významné strategické dokumenty ... 11
Tab. 2.1.: Charakteristika území ORP ... 15
Tab. 2.2.: Počet obyvatel v obcích ORP Bystřice nad Pernštejnem k 1. 1. 2014 ... 16
Tab. 2.3.: Demografický vývoj obyvatel v území ORP ... 17
Tab. 2.4.: Stručná charakteristika školství v území ORP ... 19
Tab. 2.5.: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP ... 20
Tab. 2.6.: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP. 21
Tab. 2.7.: Charakteristika trhu práce v území ORP ... 23
Tab. 2.8.: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP ... 24
Tab. 2.9.: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání ... 24
Tab. 2.10.: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP ... 25
Tab. 2.11.: Charakteristika domácností ... 25
Tab. 2.12.: Technické vybavení bytů a vytápění v roce 2011 ... 29
Tab. 2.13.: Územní a strategické plánování ... 30
Tab. 2.14.: Další významné dokumenty z hlediska územního plánování: ... 31
Tab. 2.15.: Popis klíčových aktérů ... 33
Tab. 2.16.: Souhrnná SWOT analýza ... 35
Tab. 3.1.: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání ... 39
Tab. 3.2.: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP ... 41
Tab. 3.3.: Pracovníci ve školství ORP ... 43
Tab. 3.4.: Celkové počty MŠ 2005 - 2013 ... 47
Tab. 3.5.: MŠ zřizované obcemi ... 49
Tab. 3.6.: Údaje o pedagogických pracovnících MŠ ... 49
Tab. 3.7.: Popis MŠ v ORP Bystřice nad Pernštejnem ve školním roce 2012/2013 ... 50
Tab. 3.8.: Očekávaný vývoj počtu dětí ... 51
Tab. 3.9.: Počet ZŠ za ORP ... 53
Tab. 3.10.: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP ... 54
Tab. 3.11.: ZŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem ... 55
Tab. 3.12.: Počet úplných a neúplných škol ... 56
Tab. 3.13.: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP ... 56
Tab. 3.14.: Školní družiny a školní kluby v ORP Bystřice nad Pernštejnem ... 57
Tab. 3.15.: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP ... 58
Tab. 3.16.: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP ... 59
Tab. 3.17.: Ostatní pedagogičtí pracovníci ... 59
Tab. 3.18: Pedagogičtí pracovníci ŠD a ŠK ... 59
Tab. 3.19: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP ... 60
Tab. 3.20.: Počet absolventů ZŠ v ORP ... 60
Tab. 3.21.: Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP ... 61
Tab. 3.22.: Školní jídelny zřizované obcemi ... 62
Tab. 3.23.:Pracovníci ve školních jídelnách ... 63

Tab. 3.24.: Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013 ... 63
Tab. 3.25.: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP ... 64
Tab. 3.26.: Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi ... 65
Tab. 3.27.: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství ... 65
Tab. 3.28.: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP ... 66
Tab. 3.29.: Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013 ... 66
Tab. 3.30.: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ do roku 2023 ... 67
Analýza cílových a dotčených skupin ... 68
Registr rizik oblastí předškolního a základního vzdělávání správního obvodu ... 70
Tab. 3.31.: Počet žáků nižšího stupně Gymnázia ... 72
Tab. 3.32.: Vývoj počtu žáků na 2. stupni ZŠ ... 72
Tab. 3.33.: Účastníci DDM Bystřice nad Pernštejnem ... 73
Tab. 3.34.: Počet absolventů ZŠ ... 73
SWOT analýza školství ... 74
Tab. 4.1.: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP ... 100
Tab. 4.2.: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP ... 105
Tab. 4.3.: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP působících v rámci ORP ... 106
Tab. 4.4.: Počet jednotlivých typů sociálních služeb ... 110
Tab. 4.5.: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP) ... 111
Tab. 4.6.: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele ... 113
Tab. 4.7.: Počet sociálních služeb dle zřizovatele ... 114
Tab. 4.8.: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012 ... 116
Tab. 4.9.: Kapacita zařízení sociálních služeb ... 118
Tab. 4.10.: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012 ... 120
Tab. 4.11.: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012 ... 120
Tab. 4.12.: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 v posuzovaném správním obvodu ... 121
Tab. 4.13.: Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 122
Tab. 4.13a: Výše nákladů jednotlivých zařízení na zajištění sociálních služeb v roce 2012 ... 123
Analýza cílových (dotčených) skupin ... 125
Analýza rizik – registr rizik v oblasti sociálních služeb ... 127
Tab. 4.14.: Finanční analýza výdajů na sociální služby pro rok 2006 - 2012 dle dat MF ... 129
SWOT Analýza sociálních služeb ... 133
Tab. 5.1.: Sběrné dvory na území ORP, současný stav ... 180
Tab. 5.2.: Sběrná místa na území ORP, současný stav ... 181
Tab. 5.3.: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav ... 181
Tab. 5.4.: Třídící linky na území ORP, současný stav ... 182
Tab. 5.5.: Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav ... 182
Tab. 5.6.: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi území ORP), současný stav ... 182
Tab. 5.7.: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav ... 183

Tab. 5.8.: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav 184
Tab. 5.9.: Koncová zařízení (spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného území ORP), současný stav..... 184
Tab. 5.10.: Skládky odpadů provozované na území ORP, současný stav 185
Tab. 5.11.: Nejbližší skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav..... 185
Tab. 5.12.: Koncová zařízení (skládky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP), současný stav..... 185
Tab. 5.13.: Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav 186
Tab. 5.14.: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012..... 188
Tab. 5.15.: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012..... 188
Tab. 5.16.: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012 189
Tab. 5.17.: Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012 192
Tab. 5.18.: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012 192
Tab. 5.19.: Separovaný sběr odpadů na území ORP ode všech původců za období 2008-2012..... 193
Tab. 5.20.: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytříděných odpadů), rok 2012 194
Tab. 5.21.: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012 195
Tab. 5.22.: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013..... 196
Tab. 5.23.: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012..... 197
Tab. 5.24.: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012..... 198
Tab. 5.25.: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012..... 199
Tab. 5.26: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012..... 200
Tab. 5.27.: Nakládání s komunálními odpady a se směsným komunálním odpadem na území ORP za období 2008-2012 201
Tab. 5.28: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012 202
Tab. 5.29.: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012..... 203
Tab. 5.30.: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP 204
Analýza cílových skupin v oblasti odpadového hospodářství 206
Analýza rizik v oblasti odpadového hospodářství 208
Tab. 5.31.: Energetické využití separovaného plastu z ORP Bystřice nad Pernštejnem 210
Tab. 5.32.: Porovnání množství odpadů vyprodukovaného obyvateli obcí s odlišným systémem vybírání poplatku za nakládání s KO za rok 2013 210
SWOT analýza oblasti odpadového hospodářství..... 211

Příloha 5.1.: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012 ... 240
Příloha 5.2.: Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně ... 242
Příloha 5.3.: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012 ... 246
Příloha 5.4.: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012 ... 248
Příloha 5.5.: Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně ... 250
Příloha 5.6.: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012 ... 255
Příloha 5.7.: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012 ... 257
Příloha 5.8.: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012 ... 259
Příloha 5.9.: - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012 ... 262
Příloha 5.10.: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012 ... 264
Seznam zkratek ... 343
Tabulka 6.1.: Srovnání destinací ... 343
Tabulka 6.2.: Ubytovací zařízení regionu ORP Bystřice ... 346
Tabulka 6.3.: Vybraná gastrozařízení regionu ORP Bystřice ... 347
Tabulka 6.4.: Vybraná sportovní a zábavní zařízení regionu ORP Bystřice ... 348
Tabulka 6.5.: Starší databáze strategických plánů měst, obcí a regionů ... 349
Tabulka 6.6.: Zásobník projektů obcí ORP Bystřice a Mikroregionu Bystřicko ... 350
Tabulka 6.7.: Investice obcí ORP Bystřice do cestovního ... 351

8.2. Seznam grafů

Graf 3.1: Pracovníci v MŠ a ZŠ ORP Bystřice nad Pernštejnem ... 46
Graf 3.2.: Počty dětí v MŠ ... 48
Graf 3.3: Vývoj počtu obyvatel s trendem ročního přírůstku ... 52
Graf 3.4: Trend počtu narozených dětí ... 52
Graf 4.1.: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP ... 169
Graf 4.2.: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP) ... 169
Graf 4.3.: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP ... 169
Graf 4.4.: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP) ... 170
Graf 4.5.: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele ... 170
Graf 4.6.: Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele ... 170
Graf 4.7.: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP ... 171
Graf 4.8.: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením ... 171
Graf 4.9.: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012 ... 171
Graf 4.10.: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP ... 172
Graf 4.11.: Finanční analýza – výdaje v Kč za sledované období ... 172

Graf 4.12.: Počet obyvatel ORP v letech 2006-2014 ... 172
Graf 4.13.: Počet osob dle krajních věkových skupin ... 173
Graf 4.14.: Počet osob dle pohlaví v kategorii nad 65 let ... 173
Graf 4.15.: Nezaměstnanost podle skupin v % ... 173
Graf 4.16.: Počet nezaměstnaných a volných pracovních míst ... 174
Graf 5.1.: Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012 ... 241
Graf 5.2.: Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012 ... 247
Graf 5.3.: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012 ... 249
Graf 5.4.: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012 ... 254
Graf 5.5.: Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012 ... 256
Graf 5.6.: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, množství využití a odstranění ... 258
Graf 5.7.: Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, množství využití a odstranění KO ... 261
Graf 5.8.: Materiálové využití separovaného dopadu na území ORP za období 2008-2012 ... 263
Graf 5.9.: Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP za období 2008-2012 ... 266
Graf 6.1.: Kategorie návštěv ... 352
Graf 6.2.: Délka pobytu v regionu ... 352
Graf 6.3.: Délka pobytu ubytovaných ... 353
Graf 6.4.: Návštěvníci dle bydliště ... 353
Graf 6.5.: Návštěvníci dle vzdálenosti od bydliště ... 353
Graf 6.6.: Počet hostů v kraji Vysočina ... 354
Graf 6.7.: Země původu zahraničních návštěvníků ... 354
Graf 6.8.: Služby TIC Bystřice dle rezidentů ... 354
Graf 6.9.: Služby TIC Bystřice dle měsíců v roce ... 355
Graf 6.10.: Loajalita – opakování návštěv ... 355
Graf 6.11.: Impuls k návštěvě ... 355
Graf 6.12.: Vliv reklamy ... 356
Graf 6.13.: Poptávané služby TIC Bystřice ... 356
Graf 6.14.: Důvod návštěvy regionu ... 356
Graf 6.15.: Preferované aktivity v regionu ... 357
Graf 6.16.: Ubytování -vývoj za 3 roky ... 357
Graf 6.17.: Stravování - využití ... 357
Graf 6.18.: Stravování – úroveň služeb ... 358
Graf 6.19.: Denní útrata v regionu ... 358
Graf 6.20.: Přínosy cestovního ruchu ... 359
Graf 6.21.: Výdaje krajů a obcí na podporu CR ... 359
Graf 6.22.: Přínos CR do krajů ... 360

8.3. Seznam map

Mapa 2.1.: Administrativní členění správního obvodu ... 14
Mapa 2.2.: Fyzická charakteristika regionu ... 14
Mapa 2.3.: Obce ORP Bystřice nad Pernštejnem dle počtu obyvatel ... 17
Mapa 2.4.: Krajinné využití ... 28

Mapa 2.5.: Obce dle stavu Územního plánu v roce 2013 31
Mapa 3.1.: Mapa rozmístění mateřských, základních škol a školských zařízení 40
Mapa 4.1.: Působnost zařízení poskytujících pečovatelskou službu na ORP 104
Mapa 4.2.: Sociální zařízení podle Registru poskytovatelů na ORP Bystřice nad Pernštejnem 105
Mapa 5.1: Rozmístění zařízení k nakládání s odpady 177
Mapa 5.2: Celkové náklady na odpadové hospodářství (Kč/obyvatel) v rámci ORP 179
Mapa 5.3.: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr papíru v území ORP za r. 2012 236
Mapa 5.4.: Výtěžnost tříděného sběru papíru (kg/obyvatel) 237
Mapa 5.5.: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr plastů v území ORP za r. 2012 237
Mapa 5.6.: Výtěžnost tříděného sběru plastů (kg/obyvatel) v území ORP za r. 2012 238
Mapa 5.7.: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr skla v územích ORP za r. 2012 238
Mapa 5.8.: Výtěžnost tříděného sběru skla (kg/obyvatel) v území ORP za r. 2012 239
Mapa 6.1.: Turistické regiony České republiky 360
Mapa 6.2.: Turistické oblasti České republiky 361
Mapa 6.3.: Hlavní oblasti a centra víkendové a pobytové rekreace a cestovního ruchu 361
Mapa 6.4.: Potenciál regionu ORP Bystřice pro cestovní ruch 362
Mapa 6.7.: Potenciál Kraje Vysočina pro cestovní ruch 365
Mapa 6.8.: Mikroregion Bystřicko 366
Mapa 6.9.: MAS Zubří země 366
Mapa 6.10.: ORP Bystřice nad Pernštejnem 367